

בס"ד

מבחר עלזנים

בהר בחוקותי שנת תשפ"ו

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
8:42	8:05	6:49	ירושלים
8:41	8:07	7:06	בני ברק
8:40	8:07	7:04	אשדוד
8:43	8:08	6:59	חיפה
8:41	8:06	6:57	טבריה
8:38	8:06	6:55	בית שמש

חדש!
עלונים חדשים
נוספו למבחר

להרשמה
לקבלת העלונים
במייל מדי שבוע
לחצו כאן

גרפומט

דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי בשרות מנצח

רח' גבעת משה 5 ירושלים < טל' 02-5337722
g5337722@gmail.com

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר

פרשת בה"ב תשפ"ו
גליון מס' 150

הערה: כדי להבין את המאמר השבועי, חשוב להכיר את המאמר הקודם. אם עדיין לא קראת, ניתן להשיג במייל הרשום מטה.

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון אמור 'הרגשת לא מובן'

מדהים ביותר!

אני שבוע שעבר דווקא מאד התחברתי לסיפור, למרות שלא בדיוק הבנתי באמת 'מה' הרגשות שהוא חווה מול אימו (בושה/אשמה/השפלה וכו') כן הבנתי שבשבילו זה היה מאד משמעותי.

אבל השבוע אחרי המאמר שלך אני פתאום קולט שעיקר הקושי שלא לא היה הרגש עצמו, אלא ההרגשה שהסיפור שלי לא מובן, וזה היה הרבה יותר משמעותי בשבילי.

*

תוך כדי קריאת המאמר, עלה לי זיכרון מטושטש מדבר דומה לכאורה, (לפי הדמיון שהוצף בי...) שאף אני חוויתי, ועובדה זו שרק עתה זכרנו התעורר בי, ואני מרגיש שזה באמת לא השפיע עלי. ולכן תכף עולה המחשבה - אז ממה הוא כל כך הזדעזע...

אבל התובנה הידועה מעולם הטיפול שבעיה שצריכה טיפול היא לא בעיה שהמטפל מבין שזו בעיה, אלא מה שהמטפל והמתייעץ כואב לו והוא מדווח על קושי - זו בעיה שצריכה עזרה.

אז היה ברור לי שאכן מובנת תחושת הבדידות שלו.

*

המאמר משבוע שעבר היה חזק ושל השבוע האחרון עוד יותר משלים.

צריך גם לתת את היחס להורים, זה מאוד מבלבל איך לתת יחס לפחדים או רגשים לא נכונים, האם לבטל? / לתת מקום? (שיש חשש שיחזק את העניין) / להקטין? או שיש בכלל משהו אחר לעשות?

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: במקום העבודה שלי כל הזמן מקדמים את הצעירים לתפקידים בכירים, ואותי משאירים באותו מקום. מלבד העלבון והפגיעה העמוקה, מה אני יכול לעשות?

תשובה: השאלה הזו היא לגמרי במקומה, והיא ממקמת אותך במקום אחר לגמרי.

אינני יודע מה אתה יכול לעשות, ולא בהכרח שיש לך מה לעשות במקום העבודה הספציפי, אך יש איזה קו מפריד, בין העמדה של הנעלב והנפגע לבין העמדה של המחפש לעשות.

העמדה של הנעלב - זו עמדה של קרבת. זו עמדה שבו מואשם ה'בוס' שפוגע בך ומעליב אותך. ובינתיים, זה מרוקן אותך מאנרגיה ומהיכולת לפעול.

העמדה של המבקר - זו עמדה שמנסה לקחת אחריות על מה שקורה. לשאול, האם יש משהו שאני יכול לעשות כדי להתקדם? ואם לא, האם אני מוכן להמשיך כאן בתפקיד הזה? ואם לא - אז איזה עבודה מותאמת עבורי?

זה מחזיר אותך חזרה לעמדת ההשפעה וההשתדלות.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

חוויות נשארות "קפואות" בנפש. למה?

בחיים. אולי באותה תקופה, הילד גם חווה השפלות מהחברים, ותוך כדי הוא למד כי הוא הכי נחות מכל החברים, וכולם שווים יותר ממנו. כל החוויות הללו נצרכו בנפשו.

*

והנה חזרנו לאברהם. זה שנבחר הפעם לעשות עבודה פסיכודרמטית בקבוצה. ואנחנו ביקשנו מהאברך בן השלושים, לחזור ולהיות ילד בן ארבע.

כל מי שהשתתף במעמד כזה, יכול להעיד על עוצמת האירוע. לצפות כיצד העבר מתעורר לחיים. לא ייאמן! אברהם "בנה" את האירוע. באמצעות פריטים שונים בחדר, הוא שירטט את הבית. כאן המטבח. כאן הפרוזדור. כאן חדר הילדים. וכאן חדר ההורים. והנה המבנה.

וכעת לשחקנים. בסיפור הזה היו שלושה. אבריימי הקטן ואמא. ובהמשך גם אבא. אברהם התבקש לבחור משהו בקבוצה שישחק עבורו את התפקיד של אמא. ואנחנו רק גברים בחדר. ועדיין, יש משהו בחדר, שבתכונות הכי מזכיר לו את אמא. ואז נותר לבחור מי יהיה אבריימי הקטן.

עברנו למשחק. לא משנה בכמה הטיות נכתוב את שורש המילה ש'ח'ק' - משחק זה לא יהיה. בתוך שניות אברהם יצלול לתוך הסיפור, ופתאום כל המערכת הרגשית תתעורר לפעולה.

ילד קטן. רכן על הריצפה במטבח. צייר בית ופרח. התלהב כל כך מהתוצאה. רץ להראות לאמא. נתקל בדלת של חדר ההורים. פרץ את הדלת. ופתאום צרחה אדירה.

אברהם התבקש לחזור על אותה צרחה. הנה הרגע המפתיע. **בלחיצה קצרה על המקש, אברהם שלף מהזיכרון את הצרחה.** לא היה צורך לחפור ארבעים מטר מתחת לפני השטח כדי לאתר אותה. כי היא היתה נוכחת לו כאן ועכשיו.

כעת נדרשו לכמה תירגולים, כדי שיעזי להשמיע את הצרחה. זו שהוא שומע אותה חצי יובל מבפנים. ואנחנו, כל חברי הקבוצה בחדר, כולנו נרתענו אחורה בבהלה. ואנחנו אנשים מבוגרים. וגם היינו במזכרת. ורק לחשוב על הזאטוט, שחיפש אמא שתתלהב מהצחור, וחטף צרחה נוראית. ואחרי הצרחה, דממה גדולה. שקט נצחי. אין מילים.

זמן קצר לאחר מכן. אבא נכנס הביתה מחויך כולו. חטף את הילד בנשיקות. איך שהוא אמא נעלמה מהבית. שיחקנו את המשחק. והפעם אברהם בתפקיד אבריימי הקטן. חזרנו על הכול. כל הרצף: **ההתלהבות והשמחה, הצרחה, הדממה, הנשיקות.** בלאגן אחד גדול. והכול בלי אף מילה.

אברהם עמד שם. חיזור כסיד. רעד בגלליים, כמעט מט ליפול. תפסתי לו את היד, היא היתה קרה. והוא מתאר בפה: פחד. בלבול. חוסר אונים.

*

זו היתה אומנם הפעם השנייה שאברהם חווה את החוויה. בניגוד לאז, הפעם הוא אדם בוגר, ובמקום בטוח עטוף בתמיכה של חברים. והפעם גם עם ראייה מפוכחת על מה שקורה.

אחרי זה הגיע השלב הבא. **הצפייה מהצד.** וזו היתה אכן חוויה חדשה לחלוטין עבורו. בעז"ה בשבוע הבא.

אולי יש לכם תשובות בעבורם:

"כשהייתי ילד היה רעב בבית. אך למה עד היום יש לי חרדת רעב?"

"כשהייתי ילד ספגתי השפלות. גם היום אני נחיתי מול החברה. איך זה קשור?"

"הקשר עם אבא היה מרוחק מאוד. מה פתאום זה גם משפיע על הקשר שלי עם הילדים?"

*

המאמר הקודם בענין: **"החיים בצל ההרגשה שאני לא מובן"**, הניבה שיתופים חיים מהקוראים שעברו חוויות קשות ומגוונות בחייהם. היה משפט שחזר על עצמו בניסוחים שונים: "אני באמת לא מבין מדוע החוויה משפיעה עלי עד היום".

מסתבר שזו שאלה שאנשים שואלים את עצמם ללא הרף.

נענה בהסבר קצר לשאלה, ומיד נעבור לאברהם - שאנחנו מלווים את סיפור החיים שלו כבר שבוע שלישי. בעיקר, כדי לצפות מקרוב על התהליך הטיפולי שלו וכיצד זה השפיע עליו לטובה.

הרבש"ט ברא את הנפש שלנו באופן שהוא אוגר המון נתונים ללא כל חכמה יתירה.

ילד בגיל שנתיים לומד שתנור אפייה הינו מכשיר רותח, הנגיעה בו יכולה להכאיב מאוד, וגם תוצאות קשות - לצאת עם צלקות לכל החיים.

איך הוא לומד את כל זה? עם כמות משכל מינורית, ובעיקר בזכות דראמה של אמא.

כולנו מסכימים שילד בגיל כזה, לא מבין כמעט כלום על המעשים והתוצאות. אך הדראמה העוצמתית של אמא, הצעקה שלה, העיניים המבוהלות והאצבע המזהירה, הם הלימוד לכל החיים.

נאמר בוודאות: לא יבוא גיל שהילד הבוגר, ירצה להתעמק שוב בשאלה, האם באמת אפשר לקבל כוונה? האם זה באמת כואב? האם באמת משאיר צלקות? - זה לא יקרה. לא יחקור יותר.

לכל אחד מאיתנו שלא נוגע בידיים חשופות בתנור אפייה בפעולה, חשוב לדעת: **הפסקנו לעשות את זה בגיל שנתיים.**

זה חסד השם. שלא נצטרך ללמוד את הדברים הללו שוב ושוב, אלא היתה כאן חוויה חד-פעמית שנצרכה בנפש לנצח.

זה - כמובן - חוזר על עצמו בנוגע לאלפי התרחשויות בחיננו.

המערכת המופלאה הזאת, היא לפעמים גם לרעתנו. וזה יקרה בזמן שהדראמה היתה מוגזמת, וכמו טיפולי כימותרפיה רח"ל, השפיעו לרעה על תאים בריאים בנפש. נניח שהדראמה של אמא מול התנור היתה בדיצבילים מוגזמים, ונניח שלאותו אחד הוצע להתפרנס ממקצוע "טכנאי תנורים", ומה שתוקע אותו בעבודה, זו הרתיעה החזקה. הבלתי מובנת לפעמים.

ישנן שיטות טיפול התנהגותיות שיכולות לסייע לו, אך כאשר אלו ייכשלו, נצטרך לעשות משהו אחר. לחזור לחוויה הראשונית שבה פיתח את הרתיעה מתנורים. לשחזר אותה, ואז לעשות איתו עבודה על אותה חוויה. מהסיפור על התנור, ניתן להקיש על מקרים רבים

שבת טיש

ספורים ואגדות • פנינים ופרפראות • מידות והליכות

מתוך הספר "שבת טיש"
כרך שישי בסדרה בע"ה

פנינים

את **ספיח קצירך** (כה, ה) - סופי תבות תכ"ה, שהוא השם הקדוש תת"ך המסביל לפרנסה כידוע, שיוצא משופי תבות "שופי" ו"ת"ך" (והוא בגימטריא "כני תני מזוני ריוחתי" כי השומר שמוטה בהלכתה, וזכה לפרנסה בתורה, כמו שנאמר בפרשה "וצוית את ברכתך" וכן מרמז בפסוק "אב"ן שלמה" יהיה לך", אכן שלמה בגימטריא תת"ך, כי הנושא ונותן במקומה ומדווחו שקולות וזכה לפרנסה. (פני יוסף)

הפסוק מספר תכ"ח מ'בראשית' הוא הפסוק "ואקחה פת לחם", לרמז לשם תת"ך שהוא שם הפרנסה, וכן בספר שמות מתחלתו ועד פרשת הקן יש תכ"ח פסוקים, ובספר במדבר יש תכ"ח פסוקים מתחלתו ועד הפסוק "שני העם ולקטו וגו'" שנאמר בן ולא הצטרכו בני ישראל לטרוח במדבר אלא קבלו את זמנכם מן השמים, ובספר דברים תכ"ח פסוקים מתחלתו עד הפסוק "כי לא יהיה בך אביון, כי בך יברך ה'". וגם בספר תהלים תכ"ח פסוקים מתחלתו עד הפסוק "מה רב טובך אשר צפנת ליראדך". ויש תת"ך תבות בתורה מבראשית ועד "והנה טוב מאד", וכן למפרע מסוף התורה יש תת"ך תבות עד "תמיד ואנרד לאיש" וסידור. והכל מרמז להפליא על הפרנסה שהקב"ה משפיע על יראיו בחסד כמו ירדת הקן ללא טרח מצדם. (משמע של אברהם)

וקראתם **דרור בארץ** (כה, י) - דרור בגימטריא 410 כמנין קדוש, שאין לאדם דרור וחפש אלא בדרך התורה הקדושה ולא בפריית שלטון חלילה, וכן כמנין צאות לרמז לשנת יובל נטריקון וקבא לבו בדרור ה', שאז מותר להתהלך בגאות לעבודת ה'. (הם הגדול)

ואכלתם **לחמכם לשבע** (כה, יט) - לשבע נטריקון שכן בהאי עקמא ליפא, שכל מטרת החלם והנשמיית בעולם לא נועדה אלא בשביל קיום התורה והמצוות, ואינם שכן לאדם אלא משמשים כאמצעי בלבד לסיוע בעבודת ה', ושכן המצוות שמור לעולם הבא. (פני יוסף)

והארץ **את תמכר לעממת** (כה, כג) - אין לאדם למכור עצמו לארצות ונשמיית, כי לי הארץ - והאדם בא לעולם לעבד את ה'. (דברי ישראלי)

אכלתם **תלכו לארץ** (כה, כד) - השרש גאל' מופיע עד כאן בתורה 3 פעמים בלבד, ובפרשת בהר 19 פעמים ובפרשת בחקותי 12 פעמים, יחד כמנין גאל' והוא מחלק לשתיים "גאל" ובכל התורה מופיע השרש 45 פעמים כמנין גאל' (הפלאות מתורתך)

בפרשת בהר יש נ"ו פסוקים, לרמז לחבן הפרשה - שמטה שחלקה בשנה הז', וחיובל בשנה הז' (גת ראובן)

נ"ו פסוקים אחיות ז"ל, לחזרות שלא יעלה על דעת האדם כי עלינו יש שמטה תמכט פרונסתה, אלא מבטל וז"ל שחוקה"ו ומפרנסת אותו בשפע, "וצוית את ברכתי לכם" (הקדו שלמה)

אני ה', **אם בחקתי תלכו** (כו, ב) - פרשת בהר מסתיימת בתבות "אני ה'", וסמוך לזה נאמר "אם בחקתי תלכו", ללמד אומית אני ה', בשם וקצת ויחלש של הקב"ה? כאשר בחקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו. (הרמ"ם פאמא)

אם בחקתי תלכו (כו, ג) - במסכת יומא מובא, "כיון שיצאו רב שנותיו של אדם ולא חטא, שוב אינו חוטא", והרי ימי שנותיו בהם שבעים שנה ואם גבולות שמונים שנה, והי שוב שנותיו מ"א מא' שנה, בגימטריא א"ם, כלומר "א"ם בחקתי תלכו" - אם הלכתם מ"א שנה בחקותי ה' בלא חטא, אזי יצאת מצוותי תשמרו ונשיטת אותם", כלומר גבולות אני שלא תחטאו עוד. (שפת אמת, פרוז)

וידפו **מכם חמשה מאה** (כו, ח) - מהו החשבון דוקא חמשה כנגד מאה? מפני שבמסכת חזון מובא, שבני נח קבלו עליהם 30 מצוות, ואם נא למאה נקרים יש זכות של 3,000 מצוות, אבל לכל ברי ישראל יש תרי"ג מצוות ועוד שבע מצוות דרבנן ביחד כמנין פת"ר, ולפי זה לחמשה מישיראל יש זכות של 3,100 מצוות, שכן 620 כפול 5 שנה 3,100, נמצא שחמשה מישיראל יש 100 מצוות עודפות על מאה נקרים, שהרי ל"ג מישיראל 3,100 מצוות, ולי"ג נקרים רק 3,000, וזכובותן וידפו מכם חמשה - מאה... (רבי יחיאל מאיר מאוסטרוברג)

ספורים בפרשה

ורגע ושוקד על תלמודו, ואילו הוא מטלטל בדרךים כדי להרויח את ממונו, ביום אכלו חרב וקרח בלילה. "דברי" אמר הסוחר באנחה, "לכם בודאי יהיה עולם הבא, ומקום של כבוד בגן עדן. אך מה יהא עמי? האם לפחות עולם הבא יהיה לי, אם עולם הזה אין לי?" נענה הרבי ואמר: "לנו לומדי התורה יהיה עולם הבא מקל וחומר. שהרי מה עולם הזה שאין אנו טורחים עליו - יש לנו; עולם הבא שאנו טורחים עליו, על אחת כמה וכמה שיהיה לנו. אבל לכם לא יהיה עולם הבא גם כן מקל וחומר זה. ומה עולם הזה שאתם עמלים ויגיעים עליו, סופכם שאין לכם עולם הזה; בודאי שעולם הבא, שעליו אין אתם יגיעים כלל, בודאי שלא יהיה לכם..."

שני אחים גאונים היו בירושלים, רבי דבימאיר קרויזר בעל "הרה"מלך" ורבי זנדל קרויזר בעל "אורי החמה". ידועים היו בהתמדתם ושקידתם בתורה, עד שאמנם היה מתמיד עד אשון לילה, והשני כבר היה מושפם אז לקום לתלמודו... ובדרךם של בני ירושלים, שהיו צנועים בתורתם ולשונו שנונה בפה, היו האחים הגאונים מקנטרים זה את זה בדיחותה, עד שפעם אמר ר' בורל לאחיו: "אין אדם יכול להסתכל באורי החמה" (על משקל דברי הגמרא בחזון על הקיסר שבקש מרבי יהושע בן לוי לראות את הקב"ה, ואמר לו להביט בחמה בתקופת תמוז, ואמר "לא מצניא", ונשא קל וחומר בפניו כי בודאי לא יוכל להביט בפני שכינה)... השיב לו רבי זנדל על-אחר: "ועליו נאמר במקלות אסתר, מקום אשר דברי החמה" וזוהו מגיע - אבל גדול ליהודים..."

וידפו **מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו** (כו, ח) - רש"י מביא מהמדרש שהשבו איונו מכון, אלא "אינו דומה מעטין העושים את התורה, למרבי העושים את התורה". ומפני למד החפץ חיים על חשיבות התפלה בצבור, כי "בשבא לבית המדרש להתפלל בצבור, מתעלה כל מצוה ומצוה בקדשה יתרה מאד, מה שאין כן בשתפלה ביחיד".

ספר פעם רבי שלום מסטרופקוב, כי אביו רבי יחזקאל שרגא משינובה אמר, כי בתפלת שמונה עשרה של תפלת ערבית שיש חל, יכול האדם לפעול לעצמו כל טוב. ורגיל היה לומר, שהתפלה הפשוטה ביותר משתפלה אדם בצבור, יפה היא וגדולה מהתפלה הנלקבת ביותר שתתפלה האדם ביחידות; התפלה הפשוטה ביותר בזמנה, גדולה לאין שעור מהתפלה העליונה ביותר שלא בזמנה; האדם הני נכבד, פחות הוא בשעה שהוא מטלטל בדרךים מהיהודי הנחזות ביותר כשהוא נמצא בביתו; ואין לו לאדם להיות להוט אחר התפלה לפני התבה, כי יותר טוב לו לעמוד לפני קונו ולהתבודד לפניו בתפלתו בתמימות.

והקמתי את **ביתי אתכם** (כו, ט) - רבי ישראל מרז"ן היה מהרר במצות בריית מילה, ורבים מהסידיו היו מכבדים אותו לשמש כסנדק בבית לבנים. בדורו היה צדיק נודע ששמש כמזהל מקוה ואמן, וגם אותו היו רבים מזמינים למול את בנים. פעם התבטא המזהל בפני הרבי מרז"ן, כי משניהם הוא המזהל חביב יותר בפני הקב"ה, שכן עליו נאמר בתורה "המול ימול", ולא נצטוונו על הסנדקאות. נענה הרבי ואמר: "הבה ונבדק, בסיום בריית המילה נותר אני הסנדק עם לך יהודי בחי, ואתה המזהל נותר עומד עם הערלה בידך..."

אליהם **מאתו נשך ותרביח** (כה, לו) - האמרי חיים מוויזניץ סלד מאד מנטילת הלואות ברבית, אף כאשר הדבר נעשה בהתר עסקא. ורגיל היה לומר בצחות, כי הסבה למה לא יקומו המלוים ברבית בתחית המתים, שהיו כל חיותם היא מכף שהמים והלילות נוקפים ומתחלפים, ובכל יום הם משתקרים מהרבית על כספם. אבל לעתיד לבוא כאשר ילך ביום יאר, והיה אור הלילה כאור החמה, הרי לא יהיו לילות ומפילא לא יגדל כספם אלא צערם, ובדי שלא יצטערו לא יקום אותם הקב"ה לתחייה... ועוד אמר, כי הרי אמרו חז"ל בכתבות שלעתיד לבוא עתידה הארץ להוציא גלוסקאות וכלי מילת, ויהיו כל מזונותיו וצרכיו של האדם מופנים לו. ממילא לא יצטרכו לבקש הלואות, ולמלוים ברבית לא יהיה פמה להתעסק, ולכן לא יקומו בתחית המתים... בקצו תשי"ז, נכנסו אליו פמה ממתפללי השטיבל של חסידי וויזניץ בירושלים, וספרו לו כי הצע להם לרכוש מגרש להקים עליו בית הנקסט רחבי ידים, אלא שחסר להם סכום נכר. אמר להם הרבי: "אמש הגיע אלי יהודי פון דער היים, מחסידי וויזניץ עוד בשנים שלפני השואה, והתאונן לפני כי ירד מכנסיו. הלה היה בעבר נגיד ובעל חסד, והיה מלך לרבים הלואות נכבדות בלי לטל פרוטה אחת ברבית. הנסחתי לתת לו חמש מאות לירות, ואף שהוא סכום נכבד, וגם חשוב בעיני מאד שתרכשו את המגרש לבית הנקסט בירושלים, אבל יהודי שהיה מלך לאחרים בלי רבית, ועמד בנפיו הגדול הזה, יש לו זכות קדימה עלי פני המגרש, ויש לסייע לו כדי להעמידו שוב על רגליו".

לא **תעשו לכם אילים** (כו, א) - פמה מראשי המשפילים הגיעו פעם לרבי חיים מבריסק, וטענה בפניהם. "איזה נזק יכול להגרם מכך שישלבו בסדרי הישיבות למודים כלליים, כמו היסטוריה וגאוגרפיה ובדומה? מה כבר יכול להתרחש אם התלמידים ישפילו מעט בתיבות העולם ובהקמות כלליות?" ורבי חיים השיב במשלי: "שנה אחת היתה בצרת קשה, והמזון היה מעט ביותר. לא היתה ברירה, והרבנים התירו באותה שנה לאכל קטניות בפסח, אף שבני אשכנז נהגו מזימ קדם אסור בדרך. והנה רואה אשה אחת את שכנתה, כשהיא מבשלת אטריות בפסח. נכחה זו ופתחה בזעקות שרי: 'התבך! חמץ בפסח?' החלה השכנה להצטדק ויחרי התירו השנה לאכל קטניות! אלא שזו משיבה נגדה: 'קטניות התירו, אבל לא חמץ גמור, רחמנא לצלח!' פנו השתים אל הרב, ואף הוא נהם וקרא: 'התירו קטניות, אבל לא אטריות! הגיבה האשה הפשלתית' נו, אבל איזה טעם יש למאכל אפונה בלי אטריות?..." וזכר גם כאן, "סיס רבי חיים, 'איזה טעם יש להשפלה ללא אפיקורסות?..."

אם **בחקתי תלכו** (כו, ג) - שתייה **עמלים בתורה** (רש"י) כליל חרפי קר, הגיע יהודי סוחר אל העיר זלוטשוב, לאחר שנקלע בדרך למקרה קשה. בקשי רב הצליח הסוס לבוסם בשלג ובקר הגדול ולהפנס אל העיר, והסוחר תר בעיניו אחר גדל של אור, כדי למצא בית פתוח למנוחה. והנה ראה בקמתה אחת שצוץ של אור, ועד מהרה התדפק על דלת הבית. היה זה ביתו של המזיג הנודע רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב, שישב בחדר המסך היטב, נקרא גדולה פתוחה לפניו עם כוס חמין מהבילה. הצדיק הנעים מיד את הסוחר שבמעט קפא מקר, הנעים את שהותו עד שירוחו של הלה שבה אליו. הצדיק שב אל הגמרא, והסוחר הביט בו ורגשי קנאה החלו לצוץ בלבו על הרבי הישוב במנוחה

דְּבִי מִרְדְּכִי שְׂרָגָא פִּיבוֹשׁ מַהוּסְיָא טִין ז"ע

לְיוֹם הַהִלּוּלָא, כ"ב אֲיָר תַּרְנ"ד

חדשים ספורים לאחר נשואיו נסתלק אביו, ועל אף היותו צעיר לימים, החל להנהיג את עתו, תחלה יחד עם אחיו, ולאחר מכן בערים שונות, עד שנת תרכ"ה אז עבר להוסיאטין שעל־שמה התפרסם ורבים נהרו אליו.

ת התופעות המעניינות היא, העדר השימוש בחלק משמות האבות דושים והשבטים בתקופת חז"ל, ומאידך מידת התפוצה של כמה מוחים.

[illegible]

שמואל הנביא לא נזכר שמו עד שמואל הקטן. גם השמות: שלמה, אליהו, דוד ודניאל אינם מופיעים בין חכמי המשנה והתלמוד. רבי ראובן מרגליות מציין, שהם ישראל הראשון שמצא הוא גיסו של רב אבא גאון המובא ברשב"ם (פסחים פ"ג ה' ב'). היינו הדיוטות וממתיי הרבה ממעשרי יומיהם' וכן הדיוטות

כ שותב האמוראים לא עשה שימוש בדמיון הדורות. שם שיעור לא כלל בין התנאים והאמוראים חז"ל, והגביהו שם, יאל, עמוס, עובדיה, מיה, חקיקו ומלאכי, שם עובדיה מופיע לראשונה בלין וחסיד הרמב"ם בן חקיקו לפניו, שם שחמי מופיע הרבה בן לעומת עורבא בן כלל. שם מופיע אחר שם ירמיהו (ותספתא) בן שבעות מבכילתא (ספרא) וכזה אמורא שם ירמיה. שם חזקאק נקרא רב קלא אמורא דור הראשון ואביי שר בן יהודה בריהוקאל. שם ירמיה שם פעמים רבות בן אבוקולר, בן ירמיה בן חקצבא חסדן בן בריקטול (דור), בן מומיעים (תנאים) שחם כחם כחם בן חסדן, בן דומים: תנאים, תנאים (ותספתא) חז"ל (ירושלמי) תנאים בן ח"ה "אמר" (יב"ש) יונה בן האמוראים (זכרם כם בירושלמי) ובמדרש אב כנראה (יב"ש).

וְהָיָה מַעֲשֵׂה נִפְלָא עַל חֻמְתּוֹ הֵיתֵדָה שֶׁל רַבִּי מֵאִיר מֵאִירִים, שֶׁעָשְׂתָה פְּרוֹת וְהִשְׁבִּיחָה יְהוּדֵי רְחוֹק לְכוֹר מִחֻצְתּוֹ, בְּמוֹבָא בִּסְפָר לְתוֹלְדוֹתָיו:

רבי מאיר מאירים הבית בפתח בצלחת שלפניו, אך לא השיב על השאלה, ובמקום זאת שלח את המשמש להודיע לאורח להמתין. באין בררה התשוב אותו משכיל והמתין לתשובת הרב, אלא שזמן רב כבר חלף מבלי שמישהו מתחם אליו. מהר מאד הבין כי הרב מעכב אותו בכונה, וסבלנותו כבר החלה פוקעת. והנה נפתחה הדלת, ושני תלמידים של הרב נכנסו ובידיהם מגשים עמוסים במאכלים שונים, ביניהם אותו מאכל העשוי מביצים כמו סוג המאכל שעליו נשאלה השאלה. המשכיל לא ידע כיצד להגיב, אך הרב נכנס לחדר ההמתנה בו ישב, ופנה אליו בבקשה ובתחנונים להסב אל השלחן ולסעד את לבו. "אנא, טל נא ידים ואכל לשבע", אמר הרב, והאיש הכין כי אין לו כל אפשרות להתחמק וכל דרך נטייה אין בפניו, שכן הרב נחשד בבקשתו המוזרה והוא לא יוותר. בלית ברירה נגש אל הכיור, וכצדיק גמור נטל את ידיו בדת ובדיו מול עיניהם הצופות והמשתאות של בני הבית. ברח 'המוציא' בקול רם, והחל לטעם מהמטעמים אשר אהב. באשר שבע ודשן לא יכול היה שלא לברך ברכת המזון, ואולי גם מים אחרונים בקש, וכך המתין לבוא הרב כשהוא אינו קולט מה קורה כאן. כשדאה הרב כי האורח סיים לסעד ולברך על מזונו, פנה אליו ואמר: "בני, קעת יכול אתה ללכת הביתה ולומר לבעלת הבית כי מאכל הביצים אכן לא היה כשר..."

אָמַנְט לִסְפּוֹר נִפְלָא זֶה בֶּא' הַשּׁוּפָר מִדְּהֵי: 'הַמְשִׁיב' סִפֵּר, כִּי בַעֲבוּר הָיְתָה זֹו הַזְמָנֹת פֶּז לִרְאוֹת הַתְּהַנּוּת נֶאֱצָלָת שֶׁל רַב יִשְׂרָאֵל וּמִנְהִיג עֲדָה. מְלֵא בְּאַהֲבָה, בְּנוֹי מִפְקָחֹת וְהַבְנֵי הַמַּצִּיאוֹת, וּבִסְבֵּר פָּנִים יְפוֹת שְׁהוּצִיא לֹו כֹל חֶשֶׁק לְרֵמוֹת יְהוּדִיָּה בְּאַחַ בִּימֵים... וּמִכָּאן הָיְתָה הַדְרָךְ קֹצֶרָה לְחַפִּיחַ רֵיחַ חַיִּים בִּזְיָק הַיְּהוּדִי שֶׁבָּעַר בְּקִרְבּוֹ שֶׁל הַצִּעִיר הַיְּהוּדִי, וְלִהְיוֹב אֶל אָבִיו שֶׁבִּשְׁמֵים.

והחזקת בו

מגדולי דורו היה רבי דוד טעבל רובין ממינסק, בעל הצלחת דוד, מתלמידיו המבוקשים של רבי חיים מוולוז'ין. במשך השנים פהן רבי דוד טעבל פרב בערים ואמהות בירושלם, ושמו התפרסם על-שם העיר מינסק שהיתה עיר מלאה חכמים וסופרים, והיה ביכלתה לכלכלו בכבוד. מספר, כי בתקופת רבנותו בסטוביץ (בהוגי חליטאי: סטוביץ), ארע שהגיע לעיר עשיר מפלג ממינסק לרגל עסקיו, ואחד מפועליו תבעו לדין-תורה אצל רבי דוד טעבל. לאחר שהרב בדק היטב את הענין, יצא כי העשיר פטור מדיני אדם אך חייב בדיני שמים, וכששמע זאת העשיר קם ובקש לצאת. עזרו הרב ואמר לו: "איני מניחך לילך, עד שתצא ידי שמים!" נסה העשיר להתנחל וטען כי אין בופים לצאת ידי שמים, אך רבי דוד טעבל עמד על שלו: "כאשר התנבע עשיר והתנבע עני, אני בופה!" ולא עזבו עד שפרע את חובו במלואו. לאחר תקופה הציעו לרבי דוד טעבל להגיש את מעמדותו לרבנות מינסק, אך הוא הסס בדרך, מפני שידע שאותו עשיר שיצא חייב בדיניו הנו בעל השפעה גדולה, וחשש שמא יעמד לו למקשול. למעשה החליט הרב להגיש בכל זאת את מעמדותו, וכאשר הגיע אותו עשיר לאספת הפרנסים כדי לבחר את המעמד המתאים, קם האיש וספר את מה שארע עמו, ואמר: "אין אדם ראוי יותר לכהן פרב בעירנו, מאשר רבי דוד טעבל שדן דין אמת!" ומיד חתם ראשון על כתב המנוי, והכריז: "זהו רב אמת!"

שליש ושתים שנה רציפות פהן רבי דוד טעבל בעיר סטוביץ, עיר מגוריה של רעייתו, ועל אף שהיתה עיר קטנה ודלה, התפרסם שמו כגאון הדור, ומקורב ומרדוק פנו אליו בשאלות הלכתיות סבוכות, ותלמידים מבחרים נהרו אליו לקבל תורה מפיו. העירה היתה כה קטנה ודלה, עד שלא היה ביד יהודיה להחזיק את רבה בכבוד, והוא חי בה בדחוקה גדולה, עד שלפעמים לא היה בידו לקנות כפר לחם ולהוצאות השבת.

שני סוחרים עשירים שהיו שתפים ביניהם בעסקי עצים, העריצו מאד את רבי דוד טעבל, ובכל פעם שהיו ביניהם חלוקי דעות, היו מגיעים אליו אף שגור בעיר אחרת, והיו פועלים על-ידי עצתו כשהם משלמים לו דמי-פסק' ביד רחוקה, ותמיכה זו של הסוחרים מפעם לפעם, היתה לעזר לרבי דוד טעבל במצוקתו הכספית. פעם הגיעו שני הסוחרים בדרך כדי לקבל פסק-דין בפסקוד שנוצר ביניהם בעניני המסחר, ולאחר שהרב ישב על המדוכה והציע את הפסק, פנה ואמר להם: "ראו נא, בדרך כלל איני מבקש מאומה מעבר לדמי-הפסק שאתם נוהגים לתת לי. אולם עתה אני עומד לפני תחנת בתי ואין בידי לשלם את נדנתי, ואני מבקש עתה לזכות אתכם במצות הכנסת-כלה". הביטו הסוחרים זה על זה, והחלו להצטדק: "אנחנו מעבירים את כל דמי המעשרות והצדקה באמצעות רב העיר שלנו, עליו מוטלת החובה לראג לכל בני הקהלה, ואין בכחנו לתת יותר".

נענה רבי דוד טעבל, והחל לספר לסוחרים ספור:

"פעם נפטר עשיר אחד בדמי ימיו, והותיר אחריו ידשה גדולה. מלבד הידשה הכספית, השאיר אחריו זוג תפלין יקרות, שנכתבו על ידי סופר ירא-שמים מרבים, מדקדק נפלא בהלכות וכתב יפה כפנינים ומהדר עד מאד. הסופר גם היה מקבל גדול, וכתבן בקדשה וטהרה ובכל היחודים והפגנות. מלבד הידשה הרבה, הוזן והנכסים והפרקעות, היו התפלין פשעלצמן שוות הון עתק. באו הבנים לחלק בידשה, והחל ביניהם וכוה על שני התפלין, עד שקל אחד בקש לזכות בהן ולותר בגינן על חלק מן הידשה. עקלו האחים במחירן של התפלין ולא השתנו. אמרו מה לנו לריב? נמכר אותן בכסום עצום ונחלק בינינו את תמורתן. הסכימו בלם, אך ביניהם השאירו את התפלין ברשותם. היה להם אף קטן שעמד להגיע אז למצות, ובמקום לקנות לו תפלין, החליטו שביניהם יניח אחיהם היתום את התפלין היקרות והמקסות.

התחיל הצער להניח את התפלין, והן נשארו כבר ברשותו. גדל הצער והיה לאיש ונעשה לסוחר גדול, והקפיד תמיד להניח אף ורק את התפלין היקרות הכלו שנפלו לו מירשת אביו. לכל מסעותיו בעניני מסחרו היה נוטלן עמו ושמר עליהן מקל משמר. פעם, בעצומו של חורף, הצרף האיש לסובב בכמה כפרים לרגל מסחרו. הוא התאכסן בפנדר דרכים ונסע אל הכפרים סביב. בכונתו היה לסים את עסקיו במעוד יום ולשוב אל הפנדרק ללינת לילה, אבל ביניהם התחוללה סופת שלגים נוראה, והוא הכרח להשאיר בכפר, בביתו של הגוי עמו סחר. לו שם, קם בבקר, ובקש תפלין להניחם. אך היכן ימצאו שם תפלין? הפנה אותו הגוי לביתו של היהודי היחיד בכפר. הגיע לביתו של היהודי, ואמר לו שהוא מבקש להניח את התפלין שלו. נתן לו היהודי זוג תפלין ישנות נושנות, עתיקות ודהיוות, אשר מי יודע מי כתבן. בלית בררה הניחו, וחשב בלבו שמדי כאשר ישוב אל הפנדרק יניח את התפלין שלו. אבל הוא נמשך בעסקיו כל אותו יום, ולא שב אל הפנדרק אלא באישון ליל. היתה זו הפעם היחידה בה לא הניח את תפלין המהדרות, וכל ימיו נקפו לבו בדרך זה.

ביניהם נקפו השנים ועברו, והאיש נפקד בפקדת כל האדם. ככלות ימיו ושנותיו, נקרא להתייצב בפני בית דין של מעלה, לתן דין ותשובו על כל מפעליו. ספריו נפתחו, מעשיו נסקרו, והכריז בשמים שהוא "קרקפתא דלא מנח תפלין!" הברר, כי אותן תפלין שהניח כל חייו בחזקת מהדרות וקדושות, היו למעשה פסולות! וכי קלה היא בעיניו, הלא הגמרא בראש השנה אומרת שקל יורדי גיהנם עולים, חוץ מפושעי ישראל בגופו, דהינו "קרקפתא דלא מנח תפלין", שהגיהנם כלה והם אינם כליו! נבעת היהודי ונחרד. עד שהופיע מלאך וזעק: 'הרפו ממנו! הלא פעם אחת בהיותו בכפר הניח תפלין כשרות, ואם כן אין הוא 'קרקפתא דלא מנח תפלין'!" התברר, כי דוקא אותה פעם בודדת שהוא לא החשיבה, היא שהצילה אותו מגור-דין הגורא!

סים רבי דוד טעבל את ספורו, ואמר לסוחרים: "הן אמת שאתם נוטנים כל ימכם כספים למטרות קבועות, ואתם סמוכים ופטוחים שאלי הן מטרות צודקות ונחוצות. אך מי יודע - יתכן שדוקא נתינתכם זו, שתתנו עתה להשאת בתי, היא שתציל אתכם יותר מקל אותן נתינות..."

ואמרו ואיש כי לא יהיה לו גאל (כה, כו) - על-דרך אומקם ז"ל אין איש אלא הקדוש-ברוך-הוא, דכתיב ה' איש מלחמה, כשאל יהיה לו גאל כי אין איש שם חלילה, אין מנהל ואין מחזיק ביד אמה ישראלית להשיבה אל-אביה, אל תאמר כי חס-ישראל אבדה תקנה, אלא והשיגה ידו ומצא בדי גאלתו, אמרו ז"ל כי היסורין והגלות הם תקון האמה להקשרה, והוא מה שרמז והשיגה ידו על-דרך אומרו וידה' היתה בם שהיא מרת והגבורה החובטת באמה בגלות המר, ובאמצעות זה ישיג למצא בדי גאלת הבית:

ואמרו וחשב וגו' (שם, כז) - הנה לצד שהמכר הוא בעונותינו, כאמרו הן בעונותיכם מקרבתם והענין הוא חוב על-האדם, בשעת קריעת השטר צריך לעשות חשבון החוב שעליו ולפרע הנשאר, והוא אומרו וחשב את-שני מקמרו - השנים שנשאר הבית מכור ויתננה לפי שעור השנים מעונות ישראל, והעדר ישיב, על-דרך אומקם ז"ל במשפטי התשובה ותקניה תשובת המשקל, אם אדם נהנה מהענין יספג עצמו כשעור מה שנהנה מהחטא ובה יפרע חובו, וכמו כן נעשה איוו העולם כשיתקרב זמן הגאלה, והוא מאמקם ז"ל שיהיו חבלי משיח, ובה ישוב לאחזתו - פרוש חוזר אל הקדוש-ברוך-הוא, גם על-ישראל על-דרך אומרו ושב ה' את-שבותך ואמרו ז"ל ישיב לא נאמר אלא ושב וגו':

ואמרו ואם לא-מצאך ידו די השיב (שם, כח) - פרוש, אם יראה האדון כי אין כח בעם לסבל חבליים עוד, ורבו חובותיהם למעלה ראש ואפס בהם כח הסבל ויהי מקמרו עד שנת חיובל שהוא זמן המגבל לנאכל בעתה, ואז יוצא ביובל ושב לאחזתו, כי קץ הגלות ישנו אפלו יהיו ישראל חשעים גמורים חס-ישראל:

דברי הימים

אחד המסמכים ההיסטוריים המרתקים, הינו ספר הזכרונות שכתבה מרת גליקל מהמלך באחת התקופות המסעירות בקורות ימי ישראל, בשנות פרעות ת"ח ות"ט ובתקופת משיח השקר שבתי צבי. מרת גליקל היתה אשה חשובה ומשפחה מכובדת, וכתבה באדיש מעריב (יראלקט של שפת האדיש שנקראה גם רמניתי-יהודית, והיא שונה מהנביא האדישי-אשר, שדובר במוסד-אירופה) את זכרונות ורבי יהודה ספר מוסר וזוואל לצאצאיה, אך הזכרונות קבלו פרסום רק בעקב חשיבותם לחיול חי היהודים בתקופת שבתי צבי, ותיעד חיי היום-יום של היהודים באירופה תחת פרעות ומלחמות, תלאות וקשיים, שיוס מעוררים השתאות אל מול האמונה האיתנה של יהודי התקופה, וכל כלי יוצר עליהם לא יצלח. בזכרונותיה מספרת מרת גליקל על האמונה במשיח השקר שבתי צבי שאחזה בחוגי העם, אשר ביקשו להיאחז בכל תקווה קלושה ותאמינו כי הישועה קרובה לבוא. תחילה היא מספרת על האל הרחמן הרחם על עמך ישראל העלוב ותנאלו... כל עבדי ובניו בכל אפיס ארץ עשו תשובה תפלה וצדקה, וכל נכס ישראל ישיבה שנים שתיים ושלש על המשיח, ומה רבה היתה השמחה בעתה לומר שהמשיח הכתוב בצי - אך לפני יום ספר, יותר מולסם קיבלו הספרדים מכתבים, ובכל פעם היו הולכים עם המכתבים לבתי כנסיות שלהם וזיו קראים אותם שם. גם האשכנזים בחורים וקנים היו הולכים שמה אל בתי הכנסת הפרושים. החבורים הפרושים היו תמיד מתלבשים בבגדי חנוכה וליהוד פסי תכלת משי - זה היה סמל למושג של שבתי צבי, וכך יצא כלם בתופים ובמוחלות בבתי הכנסיות ובמסגרות, כמו בשמחת בית-השואבה וקראו את האמרת: "היא מספרת על יהודים רבים שמכרו את בתיהם וכל קניינם בתקווה בכל יום לנאולה, ואפלו חשבו שהתגורר אז בהמלך, עקר את דירתו ועבר לגור בהילסהיהם בתקווה לנסוע מהמבורג לארץ-הקודש עם הגלות המשיחית. והיא מסיימת את דבריה על האכזבה הגדולה בסופה של התקווה במשיח השקר, שילדה רוח ומפח-נפש. בפנסם בית-הכנסת הספרדי הגדול שבהמבורג, נשתמר תיעוד של החלטת ועד הקהילה בשנת ת"ו לקבוע את יום א' בטבת, כיס שבו אומרים הלל גדול ונחמנו בו כמו ביום חג שמחת תורה, וזאת בעקבות השמועות הראשונות שהגיעו על 'המשיח' שבתי צבי וביאור נתן תותי. בהמשך הפנס מסופר על החלטות נוספות של הקהילה בעניני משיח השקר, כמו למשל החלטתה שלא להיכנס לויכוחים עם הנוצרים אודות המשיח, וחשש של פרעות מצדם הקהילה חששה ליהודיה, ובהתקבל כל מכתב בעניניו של שבתי צבי, יש למוסר מיד למעמד" - פרנס הקהילה, והוא חילט את הפרנסות אלא. ב"ב באר החלטת לשגר משלחת אל שבתי צבי כדי לתת לו שבח והודיה, ובכ"ו באר החלטת להכריז על מכירה מובנית של בתי הקהילה על מנת "להתכונן לדרך בה נקווה ללכת בקרוב בעזרת השם". בסופה של אותה שנה באולת תכ"ו, התאספו שבתי צבי, ובבית-אחת המפוזות רוב המאמינים בו והבינו כי חלבו אחי ההבל והתוהו. "אין לנו כי חטאנו, כי לא זכינו לראות בעינינו מה שמעמנו ומה שבטחנו בדמינו, נשארו דלים וריקים" - כתבה גליקל, לא סרה אמונה. רבי אברהם דרסין צדיק באמת ובכל שלם, בטוחה אני שהקב"ה היה מרחם עלינו, ובכל אהל על הרחמן ומה שבטחתנו בודא תקים לעת קץ, אם גם יתמנהם בעונותינו, לזהו אנו מייחלים ומתפללים אליך".

על שנת תכ"ו שבה הגיע הקץ לדמיון משיח השקר, נתנו סימנים רבים, ובהם על-שם הפוסק בשיעור (א. ה.) "על מה תבי' עוד תוסיפו סרה, כל-ישרא לחלי וכל-לבב דוד", וכפי שכתב הנוסע רבי גדליה מסימאטין ששלח ארצה בחברתו ר' יהודה חסידי משגיחין בשנת תכ"ו, ומצר על ביטול אמירת חיקוק צרות, בעיטת של "סבילים חדשים מקורב באו לעורר צרעת נושנת משנת תכ"ו, ואומרים שכבר משנת תכ"ו ואילך אין גלות לשיכנה ואין צור לקונו על גלות, ועליהם נאמר על מה תכ' עוד תוסיפו סרה".

רבי נחום מטשערנאָבאָל הָיָה עמוד הצדקה בְּיָמָיו, עד שָׁבוּ רבי מרדכי אָמֵר עָלָיו, "לְמַעַל הָעוֹלָם הָעָלְיוֹן, נִחְשָׁב אֲבִי הַקְדוּשָׁה בֵּין פְּעָלֵי הַצְדָּקוֹת". אֵל בֵּיתוֹ הָיוּ מְגִיעִים נֶעְרָבִים רַבִּים שֶׁמִּצְאָה אֶצְלוֹ אֶזְרוֹן קִשְׁבָּה, וְהָיוּ טוֹרַח לְמַעַם וְהָעֵנִיךְ לָהֶם אֶת כָּל צָרָתָם, כְּאִשֶּׁר לַעֲצוּמוֹ הִסְתַּפֵּק בְּקֶבֶד חֲרוּבִין. פַּעַם הִגִּיעַ אֵלָיו הַלֵּךְ שְׂנֵד בְּדָרְכִים, וְסָפַר לוֹ, כִּי הוּא מִקְצֵב בְּסָפִים לְנִשְׁוֹאֵי בֵּתוֹ שֶׁהִצִּיעָה לְפָרְקָהּ, וְאֵין בִּידוֹ לְהִשְׁאִיָּה. הִשְׁתַּדֵּל הַצְדִּיק לְמַעַן הָאִישׁ, וְהָעֵנִיךְ לוֹ סְכּוּם נִכְבָּד שֶׁל חֲמִשִּׁים אֲדָמִים וְאַף מִסֵּר לוֹ אֶת מַעִיל הַקִּשִּׁי שֶׁלוֹ. הָאִישׁ הָיָה מְכוּר לְסִפְּהָ הַסֵּדֶר, וְכִאֲשֶׁר רָאָה בִּידוֹ סְכּוּם כֵּה נִכְבָּד, לֹא שָׁלַט בְּעַצְמוֹ וּמִידָּה פָּנָה אֶל בֵּית הַמִּדְּוָיָה, שֶׁם שָׁתָה יוֹן עַד שֶׁכִּוְרוֹ-חֻשִׁים. כְּאִי בֵּיתוֹ שֶׁל הַצְדִּיק רָאוּ אֶת הָאִישׁ מִתְגַּלְגֵּל בְּשִׁכְרוּתוֹ, וּמִידָּה נִטְלוּ מִמֶּנּוּ אֶת שְׂאִרֵּי מַעֲוִתָּיו וְאֶת בְּגָד הַקִּשִּׁי שֶׁל הַצְדִּיק, וְנִכְסְנוּ אֶל רַבִּי נְחוּם בְּדִי לְהִרְאוֹת לוֹ בִּיצֵד הוֹלִיכִיחוֹ שׁוֹלֵל, וְאוֹתוֹ עֵינֵי אִינוֹ אֵלָּא שְׂכוֹר וְנוֹכַח. הִתְרַעַם הַצְדִּיק עָלֵיהֶם וְאָמַר בְּכַאֵב: "שְׂמַעֲתִי כְרוֹז הָעוֹלָמוֹת הָעָלְיוֹנִים, כִּי נְחוּם מִטְשֶׁרְנוֹבֵל אֲחֻזָּה בְּמִדְּוָתוֹ שֶׁל הַקֶּבֶד", הִטּוֹב וּמִיטִּיב לְרַעִים וְלַטּוֹבִים, וְאַתֶּם מִקְבָּשִׁים לְגוֹל מִמֶּנּוּ מִדָּה טוֹבָה זוֹ? מִהֲרֵה לְהַחֲזִיר לְאִישׁ אֶת הַמַּעֲוֹת וְאֶת הַבְּגָד שֶׁקָּבַל מִמֶּנּוּ", וְכוּ עֲשׂוּ.

רבי יואב יהושע וינגרטן רבה של קינצק ובעל "חלקת יואב", אהב את תלמידיו בכניו, וסלחנותו כלפיהם הייתה למופת. במשך שנים העלה את חדושי בתורה, מערכות ופולפולים מלאים מזן אלו, תשובות ופסקי הלכה. והנה יום אחד הגיע לידו חבור שהדפיס אחד מתלמידיו, מבאי ביתו הותיקים, ולתהמתו הוא מוצא בו דפים שלמים מחדושי. נזר הרב, כי בשעתו הראה לאותו תלמיד את חדושי, והלה העתיק כנראה ממנו. קנה אותם במשיכה והוציאם תחת שמו. נדדעז רבי יואב יהושע ממשעה הנבלה, וכי אין יראת השם בלבו וגנב נאכל הוא המתהדר בנצונות לא-לו? אולם עד מהרה התחלפו בו גישות האשם ברגשי רחמים, והחל לדונו לכדי-זכות. לאחר ששקל בדעתו מה לעשות כדי שלא לכיש את אותו מחבר, החליט לגנו את כל עמלו הרב, את כל הכתבים הרבים שעליהם עמל כל ימיו וגנבו בידי התלמיד, ורק הכתבים שנשמרו תחת ידו ולא הגיעו לידי התלמיד, הוציא לאור בספרו הגדול "חלקת יואב". ואם לא די בצעדו הכביר שעשה הרב, בקד שהעביר על מדותיו והבליג על המשעשה הנפשע, הגדיל לעשות באשר לאחר תקופה הגיע אותו תלמיד, וכלי בנשה עשה עצמו כאלו בא לשחות מימיו בצמא ובקש לקבל את התשובה והאחרונה שערך הרב בעניני גטין. לא סרב רבי יואב יהושע לבקשתו, והגיש לו את התשובה בענה, וכאשר יצא מלפניו רחש בשפתיו: "בזון העולמים! אָא אל תביאני לידי נסיון לכיש יהודי!" אלא שמן השמים תבעו את עולבנו של גאון הדור, ואותו תלמיד שבק חיים דמי ימיו. והנה רבי יואב יהושע מצטער צער רב ומיסר עצמו שָׂמָא נָגַף בְּעִטְיָהּ שֶׁל תַּרְעֻמַּת שְׁהִיָּתָה בִּלְבוֹ עָלָיו, וְהָרִי "גַּם עֲנוּשׁ לַצְדִּיק לֹא-יִטּוֹב".

בתחנתו של רבי אברהם-דב אורבך, רבה של טבריה, שנערך בתנאים של הימים ההם בשלהי שנת תשט"ז, היו הדגים את המנה העקרונית של הסעודה, אולם כשהובאו הדגים, נדח מהם ריח צחנה שבישר כי הדגים אינם טריים ואינם ראויים לאכילה. מובן כי הסועדים משכו את ידיהם

מהדגים, והיו ביניהם שהתרעמו על התקלה שארעה. והנה רואה החתן כי אביו, הפוסק הנודע רבי שלמה זלמן אורבך, פונה אל המטבח ומסוחח עם בעל האולם. התברר, כי כיון שרבי שלמה זלמן התחייב לשלם במקבל את מחצית הוצאות התחנה, בקש למנע מראש כל טרוניה מצד מחתנו, ולכן אֶרֶץ אֵל בעל האולם, והודיע לו, כי הוא נוטל על עצמו כל תשלום שידרש בעד הסעודה, אף אם יצטרף לשלם גם את חלקו של מחתנו; ואין צורך לומר שלא העלה על דעתו לתבע צדוים על הצער ועגמת הנפש. תגובתו של המנהל הפתיעה את רבי שלמה זלמן, שכן הלה פרץ בצחוק, ואמר: "דע לה, שלפני רגע אחד הגיע אלי מחתנך, רב העיר רבי אשר זאב ורנר, ובכיו בקשה דומה. הוא מוכן לשלם את כל הוצאות הסעודה, לרבות חלקו של המחנה..."

רבי בריציון אבא-שאול הזמן פעם לשמש כמוהל בבית-מילה שנערך ליד הכתל המערבי. המתפללים שהיו במקום התוודו סביב בשעת הבירה, וביניהם היה גם אדם גס-רוח ובעל-בשר, שדחף ללא נמיוס את הסובבים ונדחק פנימה בלי להתחשב למהומה שהוא מחולל סביבו. הרב עצמו נדחף והטלטל אנה ואנה בעטיו של אותו פרנש, אולם הוא נותר בסבלנותו ושתוקתו, ולא הגיב מאומה על התנהגותו הנפסה של האיש. אלא שההטרדות לא פסקו, וכאשר עמד רבי בריציון לברך על הכוס, שוב דחף הלה את סובביו, עד שהיון שבפוס נשפך על בגדיו של הרב. רבי בריציון לא התרעם ולא כעס, אלא נער את בגדו ומסר למלא שוב את הגביע ביו, והמשיך בעריכת הבירה כאלו לא ארע דבר. בנסיעתו מהכתל, הביע אחד הנוסעים את התפעלותו משליטתו העצמית של רבי בריציון, ורקמו באזניו: "ולמדנו רבנו, ביצד לא כעס הרב על האיש, ואפילו לא נזח בו?" ורבי בריציון השיב בענוה: "אלף כמוהו, ולא אכעס!"

שמו של רבי שבתי פרנקל, נשא לתהלה בכל היכלי התורה, בזכות מפעל חייו ההדפסת "משנה תורה" לרמב"ם מהדורה מתוקנת ומתוקנת עם מקורות יווניים, שנויי גסחאות ומפתח נחב, וכן לקוטי מפרשים על הרמב"ם. מפעל כביר שהיה לשם-דבר, רבי שבתי לא חסך כל מאמץ כדי להשיג כתבי-יד נדירים וספרים עתיקים, עלימנת להגיע לגסח המקור ביותר של ספרי הרמב"ם, והקדיש את כל חייו לשם-כך. פעם נודע לו על כתבי-יד נדיר ביותר, שנכתב בידי אחד מתלמידי הרמב"ם, ושרד עד ימינו בארץ נם, אלא שהוא התגלגל למצרים והשלטון המקומי סרב למוכרו. רבי שבתי פעל ללא לאות להשגת כתבי-יד, ולשם כך פנה לאנשי צבור ודויעים שתובו בינו לבין הממשלה המצרית, ולבסוף עלתה בידו המשימה, וכתבי-יד הגיע למשרדו בשעה טובה. הכתבים העתיקים הגוהו על שלחנו של רבי שבתי, ואחד מחברי המערכת הנרגשים נגש לעין בכתבי-יד, אלא שמפלי משים נתקלה וגלו בשלחן, וכוס הקפה שגדו נשפכה הישר על כתבי-יד קר המציאות. בשבירי שניה ירד כל העמל לטמיון, וחד עם כל ההון הרב שהשקע, האיש לא ידע את נפשו ובקש להיבלע באדמה מרב מבוקה, אולם רבי שבתי התגלה במלא שליטתו העצמית. הוא יצא מהחדר ללא אמר ודברים, ולאחר זמן קצר חזר ובידו כוס קפה מהבילה. "הרי נשפכה לה כוס הקפה שגדו, קח ושתה!"

ולבהמתו ולחיה אשר בארץ (ס"ה)
תבת ולבהמתו מטעמת בוקו קטן, לרמו שבשמה הכל הפקר לעניים ולבעלי-החיים, וזהו זקן קטן ולחוקי ולחוק את הקטן והתרל שהיה להם מה לאכל מן ההפקר. (פני יוסף)

ולא תנוה איש את-עמיתו (ס"ה)
בית מושב עיר חומה הנוף לעיר שבאשר התישבה כבר הייתה עיר חומה, כלומר שקרמה החומה לישוב העיר. והרי זה הפך המנהג, שבדרך כלל תחלה מתושבים בעיר ובונים בתים ואחר כך מקיפים אותה בחומה, ולכן מטעמות התבות "כי ימור בית מושב" במהפך פשטא, שהוא הפך הפשוט. ולמה לא נאמר "בית מושב בעיר חומה"? מפני שאז היינו מורקים שדין זה הוא רק בעיר שיש לה חומה עתה, אבל באמת הדין הוא שגם אם החומה נפלה יש לה דין של בעיר עיר חומה, ולכן נאמר "עיר חומה" ולא "בעיר". ולכן הניגה בתבות עיר חומה היא בטעם קטן, כלומר אפילו אם נוקטה החומה רק זמן קטן, כיון שהייתה מקפת מימות יהושע בר-טן בשעת כבוש, אזי אף שנפלה אמר רב יש לה דין עיר חומה. (מנחת אברהם)

ואכלתם וישן נישן (ס"ה)
לרמו על מעלת החזרה ושגן הלמוד, כמו שדרשנו חז"ל "אם שמוע תשמע, אם שמוע בקוין תשמע בחרש". ומפרש רש"י שדמות החזרה על הישן תתחכם להקין היטב את החרש, ואת ברמנת המושך בקשת שכלל שימשו את המיטר לאחור, כך גלגל מרחק החץ שיעור למרחק, וכן כל החזרה על המור יותר יתחכם מכאן ואילך. אבל כבר אמרו חז"ל שקשה ללמוד דבר ישן מחדש, ודמו לה השנים טרחה תבנת ישן, לחזות על המור והקשי שיש בחזרה על למוד הישן. (תורת משה)

רבנו אברהם אבן עזרא הפליג פעם בספירה בים, יחד עם חמשה עשר מתלמידיו. יחד עפם היו גם חמשה עשר ערלים. ביחד שלשים איש. והנה פרצה סערה גדולה בים והאניה חשבה להשבר. באין בריה החליט רבי החולב כי יש להשליך תפוחי חצי מנוסיע הספינה כדי להקל מעליה, וישלשע זאת אבן עזרא הציץ להפיל גורלת כי מי יטל אל הים ומי יתר בחיים הציעתו היתה פזו: להעמיד את שלשים הנוסעים בשורה אחת, ולספר מהראשון ועד השלישי ואותו להטיל תפוח, ושוב חזר חלילה. הנוסעים המבבלים הסכימו להצעה. בלי לדעת כי היתה זו הברכה אונות של תהום הנודע, שכן הוא העמיד את תלמידיו שישא מחדת, והצליח למלט את כל חמשה עשר תלמידיו לחיים, ואילו חמשה עשר נעדרים הוטלו אל תים, לאחר ששלים יצאו במספר תשים למנו.

פיצ' עלה בידו של אבן עזרא הדבר?
ובכן הוא העמיד את האנשים בשיטה פזו: תחלה העמיד אבן עזרא תלמידים, ואחרים משה ערלים. אחרים שני תלמידים ועל אחד, שלשה תלמידים ועל אחד, ושוב תלמיד אחד ושני ערלים, שני תלמידים ושלושה ערלים. תלמיד אחד ושני ערלים, ולבסוף שני תלמידים ועל אחד. בכל פעם שפסרו והגיעו עד תשיעי, היה זה אחד הערלים שבספינה והוא הוטל אל הספינה כסרס: היה ספק בידו להתנגד... ולבסוף התגלה כי ס'ו הנוסעים שהוטלו אל הים, היו כלם ערלים וכל תלמיד אבן עזרא נצלו...

יחזית יאר? (ספדו "חוט השני") (תשובה צו), עוסק בחשבים סבוכים ומביא גם משעשע נפלא זה, וכתוב כי באמצעותו של אבן עזרא אפשר לחשב כל מנין במקורות, גם אם היו כ"כ רשעים וס'ו נמלים, והקליט להשליך י"י אנשים למשל.

בשעור גמרא הגיעו הלומדים למסכת סנהדרין דף כ' ו', וקראו את דברי הגמרא מדיבר בן סירא "עבדנו כקסין", וראו את דברי רש"י המקור: "מי שזקנו עבה - שטוח הוא". ונגנה אחד הלומדים ואמר: "מכאן ראינו טופסת לקאמור העולם שסתם תח שטוח הוא. שכן בלמים העוראים אומר התח תפסת 'הניני העני מופשט' שלפני מוסף: 'זקנו עבד'..."

אחד ממשפטי השער היה תח שטוח. עבדנו בעל זקן מגדל, וישלשע את דברי התנאין הללו התעצב אל לבו, שָׂמָא יאמר עלי שווא שטוח, וישלשע להכפל באשר מצא פן גם בתפוני זה, שמי שזקנו על אדם חכם ובעל של חרף היה הוא, ומי שזקנו עבה הוא פתי שטוח. ושל האיש את הר הדולק שלפניו, והקליט לחורף ודלל את זקנו כדי להקיר תרפת הפשט מעליו. חפן בידו ואתח את זקנו וקרב את היר הדולק אל קווצת השער שבלטו מידו, אולם פאשר חש בידו פאש הנוערת מרר לסלקה מכאן, וכל זקנו נדדו... מכיח וקאבו, שלח הפתי את קלמסו, ורשם בצדי הגמרא, בסמוך לדברי רש"י: "מי שזקנו עבה טפח הוא". "פדוק וקאסה..."

למחרת, פאשר ראהו בני העיר בבשיתו, אמר פתח אחד: "יודעים אתם מאימתי החילו התנאים בעולם? עוד מלפני המבול. וזה ראינו, שאתרי שנגנס נח אל התבה והמבול החל לדרת, התהלה בני חורר מסביב ונדרו לפני התבה..."

הפצ'ת
ועד הפצת תורה

ספרי "שבת טיש" ו"מידות טיש"
בחנויות הספרים המובחרות
לכמויות במחיר מיוחד: 02-5806777

5806777@GMAIL.COM

גליון 734
שנה י"ד תשפ"וסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כנראה שמעיין זה נובע מגן עדן באחד ממסעותיו של אלכסנדר מוקדון הוא הגיע ליד מעיין ממנו הריח ריח מיוחד במינו. "כנראה שמעיין זה נובע מגן עדן" קרא אלכסנדר ומיהר ללכת לאורכו של המעיין עד שהגיע לפתחו של גן עדן, הרים אלכסנדר בקולו וקרא: "פתחו לי, פתחו לי" אך בת קול השיבה לו: "זה השער לה' צדיקים יבואו בו" – רק צדיקים יכולים להיכנס בפתח הגן עדן. לא ויתר אלכסנדר ואמר: "אני מלך ואדם חשוב, אנא תנו לי דבר-מה". ומגן העדן יצאה גולגולת אדם. לקח אלכסנדר את הגולגולת ושם אותה על כף המאזניים. על הכף השניה הוא הניח כסף וזהב, ועדיין הגולגולת הייתה כבדה מהם. שאל את החכמים: "מהי גולגולת זו?" השיבו לו: "זו גולגולת של אדם, שתמיד מתאוה עוד ועוד ולעולם לא באה על סיפוקה". אמר להם אלכסנדר: "זאת מנין לכם?" לקחו החכמים את הגולגולת וכיסו אותה במעט עפר ומיד הכריעו הכסף והזהב את הגולגולת. שכן ביום הפטירה, כאשר קוברים את האדם, שוב אין הוא מוסיף להתאוות לתענוגות העולם הזה.

(על פי מסכת תמיד ל"ב)

פרשת השבוע

בר, והיו צריכים לשאול "מה נאכל בשנה השמינית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו בשנה השביעית". אלא מכאן שהעניינים, בכל יום ויום ובכל שעה ושעה הם מתרגלים לביטחון, ומסגלים לעצמם מידה טובה זו. ואילו עשירים שאינם נוקטים לביטחון אלא אחת לשבע שנים, קשה להם להתרגל במידת הביטחון, ובעודם שבעים כבר בשנה השביעית, הם דואגים למחסוריהם שואלים ודורשים "מה נאכל" סיים הנצי"ב אף אתה חזק ואמץ בביטחונך בה' ולו הישועה.

וכי תאמרו מה נאכל וגו' (כ"ה ב') הרה"ק רבי אברהם דוב מאבריש זיע"א עלה לצפת והתיישב בה לפני קרוב למאתיים שנה, כיון שזכה לשבת בארץ הקודש, קיבל על עצמו לא לאכול כי אם מפירות ארץ ישראל. מעשה והייתה שנת בצורת והיו בני צפת משתמשים בקמח שהובא מחוץ לארץ, אבל רבי אברהם דוב סירב להביא לתוך פיו מתנובת ארץ העמים, ואמר כשמוזכרת בתורה קושיית "מה נאכל בשנה השביעית" מדוע הפסוק אינו משיב בפשטות תיבאו תבואה מחוץ לארץ? משמע איפוא כי לא זו הדרך.

ולא תונו איש את עמיתו ויראת

מאלהיך (כ"ה י"ז)

מסופר על הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא זיע"א ששאל את אנשי שלומו: חסיד מהו? וענה: חסיד הוא לפי הרמב"ם מי שעושה ונוהג בכל לפנים משורת הדין. ומה שנאמר "ולא תונו איש את עמיתו", החסיד אפילו את עצמו הוא אינו מרמה.

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית

(כ"ה ב')

מעשה בהרה"ק ה"נצי"ב מוואלאזין זיע"א שבא לפניו גביר אחד אשר השקיע כל הונו ואונו בהשטת רפסודות עצים על גבי נהר דנייפר, וביקשו שיתפלל בעדו שעסקו זה יוכתר בהצלחה, שאלמלא כן יורד חלילה לדלי דלות. אמר לו הנצי"ב בטח בה' ויעזרך, ענה הלה: אומנם יודע אנכי כי ביטחון עצה נכונה וטובה היא, אבל מה אעשה ולכי מלא חרדה והיסוס. אמר לו הנציב "וכי תאמרו מה נאכל" קושיא גדולה וניצחת היא שבתורה, ונוהגת בכל מקום ובכל זמן ועידן. מכל מקום יש לתמוה למה ישאלו קושיא זו דווקא לגבי השנה השביעית, הלא בשנה השישית זרעו וקצרו ומלאו אסמיהם

זמני השבת

בהר-בחקותי

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:48 ת"א: 7:04

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:05 ת"א 8:07 ר"ת: 8:39

מעבשיו אתה רופא ושמך יהיה דוקטור אברהם

לפני שנים רבות חי בבגדד סוחר ירקות יהודי עני ששמו אברהם, לאברהם היתה חנות קטנטנה בשוק העמוס בבגדד בה מכר ירקות שגידל בגינתו, כולם הכירו את אברהם הירקן ואהבו אותו מאוד. לא היה עוד סוחר בשוק עם שם טוב כמוהו, הוא השתדל למכור את סחורתו במחירים השווים לכל נפש, הוא שקל את הירקות במידה ובמשקל. אע"פ שלאברהם לא היתה פרנסה בשפע, הוא תמיד היה מרוצה וידידותי אל כל האנשים, התנהג ביראת שמים והשתדל למצוא חן בעיני אלוקים ואדם. אברהם הכיר את כל לקוחותיו יהודים וערבים כאחד, ונוהג היה להתעניין ולשאול לשלום ילדיהם ונכדיהם, תמיד היתה בפיו מילת עידוד טובה לכל אחד, והאנשים העריכו אותו והחזירו לו טובה בשל כך, כאשר היתה אשתו מתלוננת לפעמים על הצמצום בו הם נאלצים לחיות, היה אברהם משיב לה ברכות: האם את רוצה שאגרם לקנאה בעיני הבריות, ברוך השם הרי יש לנו מה לאכול ויש לנו גג מעל לראשנו ונחת מילדינו, אל נא נתלונן. אברהם אמנם הסתפק במועט ושמח בגורלו, אך המלאכים בשמים שנוצרו כתוצאה ממעשיו הטובים, המליצו טוב בעדו ותבעו מבית דין של מעלה לתת לו קצת מהשכר המגיע לו על קיום המצוות. בית הדין קיבל את ההמלצה והוחלט שאברהם יזכה בברכת העושר בחייו, אפילו השטן לא יכול היה להגיד משהו בגנותו של אברהם, להיפך, השטן הערמומי חשב בליבו הבה נראה כיצד יתנהג אברהם האם יעמוד בצדקתו כאשר יתעשר? מניסיונו ידע השטן כי קל לו יותר להסתדר עם עשירים מאשר עם עניים מרודים.

בלילה ההוא נדדה שנתו של הכליף הגדול השליט של הממלכה, הוא עלה לגג ארמונו שם היתה גינה יפה מלאה בפרחים וצמחים שונים המפיצים ריח משכר, הכליף התיישב בכורסה והביט בכוכבים, לידו ישב האסטרוטלוג האישי שלו, כפי שהיה נהוג האסטרוטלוג היה מביט בכוכבים ובמזלות ואומר לכליף את עתידו האישי, אסטרוטלוג זה היה שונא ישראל ותמיד היה משתדל לחפש איזה אות או סימן שיוכל לפרשו שעל הכליף לגזור גזירות קשות נגד היהודים שבארצו, הוא התאמץ למצוא הוכחה לכך שהכליף חייב לגרש את כל היהודים, אולם עד כה לא הצליח במשימתו המרושעת.

עתה כשעמדו שניהם על גג הארמון והביטו בכוכבים, הבחינו לפתע בכוכב שזרח בקצה השמים ולאחר מכן נפל למטה וכבה, הכליף נחרד למראה ודרש מהאסטרוטלוג הסבר מיידית על התופעה, הלה לא איבד רגע כדי לבצע את זממו, אדוני המלך אמר, האם ראית שלכוכב שנפל היו שש קצוות הרי זה הכוכב היהודי המגן דוד, לא שמתי לב לכך השיב הכליף, אולם מה פירושו של דבר לדעתך, פירושו של דבר כי כוכבם של היהודים במדינתך דעך ולכן עליך להוציא מיד צו מלכותי הקובע כי על כל היהודים מנער ועד זקן לעזוב את המדינה תיכף ומיד, ולא לשוב אליה יותר, הסביר האסטרוטלוג. אבל האזרחים היהודיים נאמנים לי, משלמים מיסים ומביאים ברכה לארץ, כיצד אוכל לגרשם סתם כך ללא כל סיבה? שאל הכליף. אדוני הכליף, דע לך כי הכוכבים בשמים אינם משקרים, נשקפת סכנה גדולה לך ולממלכתך אם לא תעשה מה שצויו עליך מן השמים, כל הצלחתך בעתיד תלויה בדבר זה. אולם אני שמעתי כי היהודים נמצאים מחוץ לשליטת הכוכבים והמזלות, אין מול לישראל נאמר עליהם, כי האלוקים בעצמו משגיח על בני אברהם, ואינו מוסר את גורלם לכוכבים ומזלות, אם כן אולי זה לא היה הכוכב שלהם אמר הכליף הנרגש, "הכליף החכם והנבון צודק כתמיד" אמר האסטרוטלוג הערמומי, אולם תרשה לי לומר כי דבר זה לפיו אין ליהודים מול משלהם זה רק אם הם מתנהגים בחיי היום יום על פי תורה ומצוות, אזי הם עומדים מעל לכוכבים והמזלות ונמצאים תחת השגחתו הישירה של

הבורא, אולם אם לא, אז הבורא גם הוא מסב את פניו מהם ואז אינם שונים במזלם מכל שאר העמים. אם כך הוא הדבר השיב הכליף, עליך להוכיח לי כעת שני דברים, ראשית שהיהודים אינם שומרים את מצוות התורה, שנית שמולם בגד בהם, אם תוכיח לי את שניהם אוציא מיד צו לגירוש היהודים, באיזו הוכחות תסתפק אדוני הכליף? שאל האסטרוטלוג בזהירות, אתה החכם ביותר בכל מלכותי השיב לו הכליף, ואני סומך עליך בענין זה. האסטרוטלוג שקע בהרהורים ולאחר מכן אמר: הבה נמצא יהודי עני מרוד וירא שמים, הכליף יקרא לו ויטיל עליו לעסוק במקצוע שאין לו כישורים לגביו, אם ישחק לו המזל והוא יצליח בכך ואף יתעשר, ויחד עם זאת יישאר ירא שמים ושומר מצוות כמקודם, סימן הוא כי אין הצדק עימי במקרה כזה אני מתחייב בנפשי. כך יעשה אמר הכליף, ונתן בכך את הסכמתו להצעתו המקורית של האסטרוטלוג.

למחרת בבוקר יצא הכליף מהארמון בלוויית יועצו האסטרוטלוג, כששניהם מחופשים בבגדים פשוטים, הם יצאו לרחובות בגדד ועד מהרה הגיעו לשוק, שם פנו אל אנשים שונים ושאלו מי כאן החנווני העני ביותר, התשובה היתה פה אחד: "אברהם הירקן", לשאלה נוספת ששאלו מי הוא ההגון והירא שמים ביותר בקרב החנוונים? היתה התשובה וזה "אברהם הירקן", בשובם לארמון שלח הכליף לקרוא לאברהם הירקן היהודי, הלה הופיע בפני השליט כשהוא רועד מפחד, מה שמך? שאל הכליף, שמי אברהם, השיב, מה משלוח ידך? סוחר בירקות, השיב אברהם, אולם כאשר הכליף המשיך ושאל אם הוא רוצה להיות רופא, לא השיב, כי חשב כי לוועגים לו והכליף חומד לצון על חשבונם, הכליף אמר כי כוונותיו רציניות ביותר ואמר לו: מעבשיו אתה רופא ושמך יהיה "דוקטור אברהם". לשוא ביקש אברהם רחמים וטען כי הדבר היחיד שהוא מבין בו קצת זה ירקות למיניהם וסוגיהם. הכליף עמד בשלו ואמר כי דבריו הם פקודה שאין עליה עוררין, הוא ציווה על אברהם לעבוד חודש כרופא ולאחר מכן לחזור ולדווח לו על מעשיו במקצועו.

אברהם בא לביתו אבל וחפוי ראש, הוא היה חיוור כסיד ועצוב, אשתו הביטה בו והיתה בטוחה שהוא חולה וזקוק לטיפול רפואי, אברהם סיפר לה על הדו שיח המוזר שהיה לו עם הכליף, אם כך הוא הדבר הרי שאין מה לעשות, אמרה, אם הכליף רוצה שתהיה רופא עליך להיות רופא, הוא יכול להרשות לעצמו לצחוק ממך, הוא מינה אותו לתפקיד רופא ואין לך ברירה אלא לקבל את הדין. אברהם שמע בקול אשתו מכר את החנות הקטנה, לוזה קצת כסף קנה לעצמו בגדים חדשים, ושכר דירה נאה באחד הרבעים המהודרים של בגדד, הוא תלה שלט על הדלת "אברהם הרופא" וישב והמתין לפציינטים, וראה איזה פלא, מיד החלו לבוא אנשים שונים, וכל אחד מתלונן על מיחוש זה או אחר, רוב החולים היו סוחרים עשירים שהתלוננו על כאבי ראש כאבי בטן, נדודי שינה וכו' אברהם האזין לכולם בתשומת לב, לאחר מהם אמר כי הוא דואג יותר מדי וכתוצאה מכך הרגשתו הרעה, לכן עליו לשים מבטחו בה' ולא לאכול את עצמו, לשני אמר כי הוא אוכל יותר מדי וכי עליו לאכול במשך שבוע ימים רק ירקות ופירות, לחולה אחר נתן תרופה שהכין בעצמו בקבוק קטן ובו סירופ שהכין ממיץ ירקות ופירות, ופלא גרר פלא לתרופותיו ועצותיו של אברהם היתה השפעה לא רגילה, הרופא החדש נתפרסם ברחבי העיר בגדד ואנשים סיפרו נפלאות על כוחו לרפא חולים, ולא פחות מזה על גישתו האנושית לחולים, הוא לא לקח מחירים גבוהים, כל אחד שילם כפי יכולתו ואילו עניים קיבלו אצלו טיפול רפואי חינם. מובן מאליו כי לאברהם היתה פרנסה בשפע, חולים עשירים שהיו אסירי תודה על טיפולו שילמו לו ביד רחבה ושלחו לביתו מתנות יקרות ערך, אולם ההצלחה הבלתי צפויה לא סחררה את ראשו, הוא לא שכח את לקוחותיו העניים שהיו קונים ממנו ירקות, ומפעם לפעם שלח להם ירקות, הוא גם נתן הרבה צדקה בסתר ונשאר יהודי צנוע עניו וירא שמים כפי שהיה.

משל ונמשל

כנראה שבכל זאת אני כן כומר

משל לשר מכובד אחד שנסע בכרכרה כשבדרך ראה שיכור ישן בשלולית של בויץ על אם הדרך. רעיון שובב עלה במוחו והוא החליט להשתעשע עם השיכור: הוא ציווה על משרתיו לקחת את השיכור לביתו המפואר, לרחוץ ולהלביש אותו ולאחר-מכן להשכיב אותו במיטה מפוארת כשליד המיטה יונחו בגדי כומר. "כאשר יתפכח השיכור משכרותו, גשו אליו ודברו עמו בהכנעה כאילו היה כומר רם-נעלה" הורה להם השר.

המשרתים שמחו לשתף פעולה עם התרגיל. הם ציפו בקוצר עיניים לרגע בו השיכור יירגע ויפקח את עיניו. כשהדבר קרה הם מיהרו לגשת אליו. "אבינו הכומר, האם נוכל להגיש לך משהו לשתות?" "אדוננו הכומר, האם תרצה לטעום משהו?" "כומר נכבד, כיצד נוכל לעזור לך?" השיכור שכבר התפכח מיינו בהם בחוסר הבנה. האם הוא כומר? חשב לעצמו. הוא לא זכר כי הוא היה אי-פעם כומר! מצד שני, כולם קוראים לו כומר, ואפילו ליד מיטתו מונחים בגדי כמורה. אולי הוא לקה באמנויה והוא אכן כומר? החליט השיכור לעשות בדיקה פשוטה. הוא יבקש מהמשרתים להביא לו את ספרי הלימוד של הכמרים. אם הוא יקרא בספרים ויבין מה שכתוב בהם, כנראה שהוא אכן כומר; אם הוא לא יצליח ללמוד מתוך הספר, כנראה שהוא לא כומר והאנשים האלה רק משטים בו. לבקשתו הביאו לו המשרתים את הספרים. הוא פתח את הספר הראשון, השני והשלישי ולא הבין מאום. הוא כבר עמד להסיק מכך שהוא אכן לא כומר, כשלפתע חלפה במוחו מחשבה משונה: אולי כל הכמרים לא יודעים קרוא וכתוב, כמוהו? אולי כולם רק מעמידים פנים שהם קוראים מתוך הספרים עבי הכרס, כשלמעשה הם לא מבינים מה כתוב בהם? "כנראה שבכל זאת אני כן כומר" – חשב השיכור לעצמו.

הנמשל: אנשים רבים נוטים לראות את העולם דרך משקפיהם הצרות. הם בטוחים כי אם יש חסרון מסוים באישיותם, הם נוטים לטעון כי העולם כולו סובל מאותה חסרון בדיוק, וכי אין עליהם לעשות כלום בנידון.

(בשם הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא ז"ע"א)

כך חלף לו החודש הראשון ואברהם הלך לארמון הכליף כדי למסור לו דין וחשבון על עבודתו הרפואית, בבואו לשער הארמון לא נתנו לו השומרים להיכנס באומנם כי הכליף חולה ואיש אינו יכול לראותו, אם כך אמר אברהם וודאי אתם חייבים לתת לי להיכנס אני הרי "אברהם הרופא", בעזרת ה' אשתדל לרפא את אדונינו המלך, מסתבר שגם שומרי הארמון שמעו על הרופא החדש המפורסם ומיד הכניסו אותו פנימה, בבואו לחדר של הכליף מצא אברהם את המושל שרוע על המיטה אוזח את צווארו בידו ומתפתל מכאבים, הסתבר כי הכליף בלע עצם של דג אולם העצם נתקעה בגרונו מבלי יכולת לבלוע או להקיא אותה, הוא הרגיש כאבים איומים וכל מאמצי הרופאים להוציא את העצם רק הרעו את המצב, הכליף גירש את הרופאים בחרפה באומרו כי אין הוא זקוק לעזרה מסוג זה וכי הוא יוכל למות בשקט מבלי שיבלבלו לו את המוח.

אדוני המלך אמר אברהם בנימוס אני אברהם הרופא באתי כדי... יותר לא היה יכול להמשיך, הכליף ששמע את שמו של אברהם הרופא פרץ בצחוק פרוץ צחק וצחק עד שהשתעל והחל להקיא, יחד עם הכל הוא ירק גם את העצם שהיתה תקועה בגרונו, בן רגע נשתנה מצב רוחו של הכליף מן הקצה אל הקצה והרגיש טוב יותר וכאביו נעלמו כלא היו, הוא קפץ מהמיטה כשחיוך של אושר נסוך על פניו וחיבק את אברהם בשתי ידיו, אתה הצלת את חיי כיצד אוכל לגמול לך על כך אברהם יקירי, שאל הכליף המאושר את אברהם המופתע שניסה להתנצל באומרו שהוא לא עשה מאומה, ומי שבאמת הציל את חיי הכליף זה ה' יתברך שהוא רופא כל בשר ומפליא לעשות הוא זה ששלח רפואה לאדוני המלך אמר אברהם, אולם הוא הרי שלח את הרפואה על ידך ובאמצעותך אמר הכליף המאושר, וכיוון שכך הרי מעתה ואילך תהיה רופאי האישי. אולם יש לנו עדיין ענין קטן לגמור עם היועץ המיוחד שלי, הלא הוא האסטרולוג שיעץ לי את העצה הטובה בקשר לאחייך היהודים.

מיד שלח הכליף לקרוא לחוזה בכוכבים ואמר לו אתה ידידי התחייבת בנפשך ואבדת את ראשך בשל הרעה שיעצת על היהודים, אם אתה באמת חוזה בכוכבים הרי שהיית חייב לחזות התפתחות זו במהלך הכוכבים, אולם לי נדמה שאותו כוכב שנפל היה הכוכב האישי שלך. החוזה בכוכבים הפיל את עצמו לרגלי הכליף וביקש רחמים על נפשו, אולם הכליף אמר שהוא מפקיד את גורלו בידי אברהם הרופא, אדוני המלך אמר אברהם, במקצועי החדש כרופא ראיתי כבר הרבה אנשים חולים, אולם חולה שכזה במחלה אנושה כמו האסטרולוג שלנו עדיין לא ראיתי, אולם נדמה לי כי גם הוא נרפה מעט ממחלתו האיומה השנאה העיוורת לעם היהודי, אני ממליץ שתהא נשמתו לשלל. הכליף מינה את אברהם הרופא במקום האסטרולוג ליועצו והאסטרולוג הנבון הודה לאברהם הרופא.

צ'ין אדם לחברו

ואהבת לרעך כמוך

מסופר: פעם שאל הרה"ק רבי שלמה'קה מזוויעהל זיע"א (יומא דהילולא כ"ו אייר) את משמשו החשוב הרה"צ ר' אלי רוט וצ"ל, תאמר נא לי, מה הפשט בדברי רבי עקיבא (ירושלמי נדרים ט' ד') "זה כלל גדול בתורה ואהבת לרעך כמוך" אם הוא מזכיר "כלל גדול", כנראה שיש גם "כלל קטן", ומהו איפה ה"כלל הקטן", הוי אומר "מאי דלך סאני לחברך לא תעביד", שאף הוא נכלל בכללו של רבי עקיבא. ר' אלי החריש, והמתין להמשך מוצא פיו של רבו הקדוש. המשיך ר' שלמה'קה ואמר: ביאורן של דברים כך הוא. לדוגמא, כשתשמע שסוחר אתרוגים נודע הרוויח אלף דולר במסחר האתרוגים, אזי ה"כלל הקטן" דורש שעינך לא תהיה צרה ברווחיו, כי "כל מה דעלך סאני לחברך לא תעביד", ואילו ה"כלל הגדול" הוא שלא רק שלא תכאב על רווחיו אלא אף תשמח בהם ותרגיש כאילו שלך המה "ואהבת לרעך כמוך" כמו שאתה אוהב את עצמך בפשיטות זה ה"כלל הגדול". ור' אלי סיים "יכולתי להעיד על רבי כי רכש גם את ה"כלל הגדול".

נפל למשכב מחשש שנפגעו ממנו אחד מראשי הישיבות בא אל הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א כדי לדון עמו בענין מסויים, תוך שהוא מובל פנימה נאמר לאורח כי ר' משה נמצא במיטתו מפאת

מחלה, ומאוחר יותר סיפר ר' משה לאורחו על סיבת מחלתו, נאלצתי לומר משהו שגרם עגמת נפש ליהודי אחד, אמר בכאב, למרות הערכתו הגדולה כלפי ר' משה כאיש אמת קשה היה למבקר להאמין בכך, עד שר' משה הסביר את עצמו בשמשו כבורר קבע את עמדתו, אך הצד המפסיד לא היה מוכן לקבל את הדין בהמשיכו להגן בעקשנות על עמדתו, לבסוף נאלץ ר' משה להעיר: חייב אתה להבין שכאשר יש לאדם נגיעה אישית בענין קשה לו לראות דברים באופן אובייקטיבי. לאחר מכן חשש ר' משה שהאדם נפגע מהערתו זו וכתוצאה מחשש זה נגרמה לר' משה עגמת נפש כה רבה עד שנפל למשכב.

חסד עם בני משפחתו

סיפר הרה"ק ר' שלום שבדרון זיע"א: בתקופה שלאחר נישואיו אירע פעם שאחד מילדיו חלה ולקח אותו לרופא ובדרך לרופא נפגש עם הרה"ק רי"א שר זיע"א ראש ישיבת סלבודקה ב"ב, וראש הישיבה שאלהו להיכן הוא הולך? והוא ענה לו שהוא לוקח את הילד לרופא, ראש הישיבה חזר ושאל אם כן לאן אתה הולך? ושוב חזר על אותה תשובה, וכך חזר ושאל כמה פעמים, עד שלבסוף אמר לו ראש הישיבה בטון של תוכחה, אתה צריך לומר שהנך הולך לעשות מצות גמילות חסד עם הילד, וכי מפני שהוא ילד שלך אין בו מצות גמילות חסדים?

הילולא דעדקא

שבת קודש כ"ב אייר הרה"ק רבי מרדכי שרגא פייביש מהוסיאטיין בר' ישראל מרוזין (תרנ"ד) הרה"ק רבי שלמה אליעזר אליפנדרי בר' יעקב (שו"ת הסבא קדישא - תר"צ) יום ראשון כ"ג אייר הרה"ק רבי יהושע מדינוב בר' אריה לייב (תלמיד הקדושת לוי זיע"א - תקצ"ג) יום שני כ"ד אייר הרה"ק רבי יהושע העשיל צורף מקראקא (אבי המקובלים - ת"פ) הרה"ק רבי יעקב מליסא בר' יעקב משה (חוות דעת - תקצ"ב) הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא בר' יצחק אייזיק יהודה יחיאל (תרנ"ח) יום שלישי כ"ה אייר הרה"ק רבי ישעי' מדינאוויץ (תלמיד המגיד ממעזריש-תקנ"ד) הרה"ק רבי חיים מקאסוב בר' מנחם מענדל (תר"ד) יום רביעי כ"ו אייר רבינו סעדיה גאון בר' יוסף (ד"א תש"ב) רבי משה חיים לוצאטו בר' יעקב חי (מסילת ישרים - תק"ז) הרה"ק רבי שמואל אליה מזוואלין בר' יחזקאל מקאזמיר (תרמ"ח) הרה"ק רבי שלמה מזוויעהל בר' מרדכי (תש"ה) יום חמישי כ"ז אייר הרה"ק רבי שלמה ולמן מקאפוסט בר' יהודה לייב (מגן אבות - תר"ס) הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד בר' מאיר (תש"ד) יום שישי כ"ח אייר שמואל הנביא בן אלקנה (ב"א תתפ"ב) רבינו יצחק מקורביל בר' יוסף (הסמ"ק - ה"א י"א) זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "ב"א אור"ח" רפרסד יוסף הדרש" על המעשים.

ספירת העומר (ה')

(א) נוהגין להחמיר שלא לאכול משהגיע זמן ספירת העומר, ואין סומכין בזה על שומר, ואם אינו עומד להתפלל עתה ערבית, ורוצה לאכול, יספור קודם ערבית. (שלמי מועד, פסקים מהגרש"ז אויערבאך וצ"ל, עמוד תל"ט)
(ב) אחרי הספירה, יתפלל על בנין בית המקדש בשברון לב מאד, ומקירות לבו, אל הבורא יתברך שמו ויתעלה, שיבנה בית מקדש במהרה בימינו, ונוכל להקריב בה כל הקרבנות, בכדי לתת בזה נחת רוח ליתברך שמו, ויתעלה וזכרו לעד, וזהו עיקר הכוונה של תפילה זו, ותפילה זו היא המשך אל תיקון הספירה, ובאה חובה על האדם תיכף אחרי הספירה, ועושה בה גם כן תיקון גדול בעולמות העליונים, לכן יזהר האדם מאד בכוונתה. (יסוד ושושן העבודה, שער ט', פרק ח')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד

בר' מאיר זיע"א

נלב"ע כ"ז אייר תנצב"ה

לקוּטִים וספורים נפלאים

בהר בחוקותי

"ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב)

מעשה בגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, מייסד וראש ישיבת פונובז', שביקר בשנת השמיטה בקיבוץ "חפץ חיים" השומר על השמיטה כהלכתה. מרוב התרגשות ומתוך חיבת מצווה עמוקה, גחן הרב על האדמה, נשק לה ולחש בשמחה: "גוט שבת! גוט שבת!" (שבת שלום! שבת שלום!).

הוא פנה אל האדמה הקדושה השוכנת בשנת השמיטה, ובעונג רב על קיום המצווה היה לוחש והולך: "גוט שבת, גוט שבת".

"וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית" (כה, ב)

ניתן לבאר טעם עמוק למצוות השמיטה, הקדוש ברוך הוא ציווה על האדם להתנהג שנה אחת כעני ולהפקיר את כל רכושו, כדי שהעשיר ירגיש בנפשו את טעמו של העוני.

הרי העשיר, רק שנה אחת הפקיר את שדהו ומיד הוא נתקף דאגה ושואל: "מה נאכל?" מכאן עליו ללמוד ולהבין את מצבו של העני, שזוהי שאלתו הקבועה בכל יום ויום: מה נאכל? ומתוך כך ידע לרחם עליו באמת. מסופר על הגאון מלאדז' (ועל עוד צדיקים) שיצא פעם לאסוף כספים עבור עניי הגווע ברעב ובקור. היה זה יום חורף קר מאוד, והרב הגיע אל ביתו של אחד מעשירי העיר.

* הקדוש ברוך הוא *

* בית המקדש - רבי שמעון בן יוחאי *

הקדוש ברוך הוא הוא "לא נודע". אי אפשר להבין ואי אפשר להרגיש את מציאותו האינוסופית. אבל הקדוש ברוך הוא נתן לנו כלי, שבאמצעותו נוכל להתחבר אל ה"לא נודע": בית המקדש. בית המקדש היה מקום גשמי לכאורה, אבל הוא היה גם מקום של חבור לאין סוף. אנשים היו מגיעים לבית המקדש, מתחברים ומתניחים עם בוראם, מקריבים קרבנות ומתנתקים מהלך החשיבה התפוס בעצמם ובשלטונם. זו המטרה של בית המקדש: לחבר אותנו לאין סוף, הנמצא דווקא במקום שבו איננו מצליחים להבין בשכל האנושי.

כשפתחו לו את הדלת, ביקשו ממנו להיכנס פנימה אל הבית המחומם, אך הרב סירב ואמר: "איני צריך, אמתין כאן בחוץ".

בעל הבית, שראה את הרב עומד בקור המקפיא, יצא אליו ושוב הפציר בו: "כבוד הרב, אנא היכנס אל ביתי!" אך הרב עמד בסירובו בטענה שאינו רוצה להפריע. העשיר שאל בתמיהה: "למה זכיתי שהרב יבוא אלי?" הרב החל להסביר לו לאט ובעדינות על מצבו של אותו עני שאין לו עצים לחימום ואין לו במה להחיות את נפשו. בשלב מסוים, העשיר כבר לא היה מסוגל לעמוד בדלת הפתוחה מרוב הקור שחדר פנימה, ופנה לרב ואמר: "אני חייב להיכנס פנימה, איני מסוגל לעמוד עוד בקור הזה!"

נענה הרב ואמר לו: "עכשיו אתה מבין? אתה אינך מסוגל לעמוד דקות אחדות בקור, אך העני הזה מרגיש כך לאורך כל החורף! האם הוא מסוגל?" העשיר הבין מיד את הרמז, ופתח את ידו וליבו ונתן תרומה הגונה וביד רחבה.

"וכי תאמרו מה נאכל"

(כה, ב)

החפץ חיים זצ"ל היה אומר, בני אדם רואים ניסים, חווים ניסים

ונהנים מהם, אך לעיתים הם בוחרים להתעלם מהם ואף לתמוה בחרדה: "מה יהיה?" זוהי פגיעה ישירה במידת הביטחון. הוא הסביר זאת על פי הכפל בפסוק: "ברוך הגבר אשר יבטח בה" והיה ה' מבטחו", באמצעות משל נוקב: איכר אחד עמל קשות בשדהו, ולאחר הקציר מילא שק תבואה כבד וסל ירקות כדי למכרם בעיר. המשא היה כבד מנשוא, והזיעה ניגרה ממנו בדרכו הארוכה.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

הניתנת באופן שהעני אינו יודע ממי קיבל והנותן אינו יודע למי נתן, כדי למנוע בושה מהמקבל.

אחד מחשובי קהילת קופנהגן עמד לערוך בר מצווה לבנו, אך מצבו הכלכלי היה דחוק ביותר. לא היה לו כסף לקניית תפילין, ואף לא לביגוד מינימלי או לסעודת מצווה. הדבר נודע לידידו, רבי יעקב משה כהן.

במשך כמה ימים הסתובב רבי יעקב חסר אונים ושקוע במחשבות: איך יוכל לעזור לידידו מבלי לביישו? הרי קופנהגן היא קהילה קטנה, ואם יניח כסף בפתח הבית כ"מתן בסתר", מיד יבין בעל הבית מי שלח את העזרה.

לאחר מחשבה מצא רעיון גאוני, הוא בירר מי שימש כסנדק וכמוהל בברית המילה של הילד לפני שלוש עשרה שנה, וגילה כי חמיו שלו היה המוהל. הוא פנה לחמיו וביקש ממנו לגשת אל אבי הבן ולומר לו כך: יש לי הכרת הטוב גדולה כלפיך על שכיבדת אותי לשמש כמוהל בבן לפני שלוש עשרה שנה. ברצוני להקל על מצפוני ולפרוע את 'חוב' הכרת הטוב שאני חב לך. דע לך, שישנו מנהג עתיק לפיו המוהל הוא זה שנושא בהוצאות בר המצווה של הילד אותו מל.

בדרך זו, קיבל האב את הסיוע הנחוץ לו בכבוד ובתחושה שזוהי זכות של המוהל, מבלי לחוש שמץ של אי נעימות או נזקקות.

אבל אז הגיעו זמנים אחרים, ואנשים התחילו לראות את בית המקדש כמציאות בפני עצמה. לא עוד כלי להתחבר לאין סוף, אלא מקום שנותן לי השראה וחבור.

בשלב מסים התחילו האנשים לראות בו כסף הכל מקום למלוי המשאלות האישיות, או חמור מכך - מקום שאפשר להרויח בו מעמד, כסף, כבוד, קשרים ויחסי צבור טובים.

מפחיד לומר זאת, אבל במקום שבית המקדש יבנה את הבאים אליו, הפכו אותו האנשים לכלי שמחריב אותם, מנתק אותם מהאין סוף וגורם להם להתרבו עוד יותר בעצמם, בשכל האנושי ובכרונות האנושיים שלהם.

אם זו צורת החשיבה, אם המטרה בחיים שלי היא שאני אבין, ושהכל יסתדר לפי איך שאני רוצה - מכאן הדרך קצרה לשונאת חנם ולמריבות עם מי שמתנגד לשכל שלי. אמר הקדוש ברוך הוא: לא בשביל זה נתתי לכם את בית המקדש! אם אתם לוקחים אותו בצורה הזו - אשפך חמתי על עצים ואבנים! לא חלילה אתנתק מכם, אבל אקח מכם את המקום הגשמי והמוכן בשכל, ומעתה ואילך, באלפים השנים הבאות, תתחברו אלי ממקום של "לא נודע", ממקום של געגוע, ממקום של כמיהה להתחבר לאין סוף. אומר השפת אמת: במדה מסימת, החבור שלנו היום, ממקום של חסר, געגוע, ריק ואי-הבנה, גבוה יותר מהחבור שהיה להם אז, כשהיה מה לממש והיתה דרך להבין איך זה עובד.

חלפו כמה עשרות שנים מאז, ולעולם הזה הגיעה נשמתו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי.

הזהר הקדוש אומר, שביום שנפטר רבי שמעון בר יוחאי - "ויסכרו מעינות תהום", כמו בסיום המבול.

הדגל מחנה אפרים שואל: לא מצאנו פסוק מתאים יותר לסכם את חיו של רבי שמעון, מאשר פסוק שמדבר על דור המבול שהחריב את העולם?

לפתע עברה לידו עגלה, האיכר פנה לעגלון וביקש להניח את שק התבואה הכבד על העגלה כדי להקל על עצמו.

העגלון הסכים, והאיכר הניח את השק, אך המשיך ללכת לצד העגלה כשהוא נושא על כתפו את סל הירקות הקטן. תמה העגלון ושאל: "פלא עליך! אם הסכמתי שתוביל על עגלתי את השק הכבד, כלום יעלה על הדעת שאקפיד על סל הירקות הקל? הרי העגלה נושאת את הכל!"

והנמשל: פעמים רבות אנו פוגשים אנשים המתאמצים מעבר לכוחם ומשקיעים "השתדלות" מוגזמת ומיותרת כדי להשיג רווח מידי.

אם נשאל אותם, "האם אתם מתכוונים לעמול כך בפרך כל חייכם?" יענו: "חלילה, כך נתמוטט".

וכשנשאל: "אם כן, כיצד תתפרנסו בעתיד?" הם ישיבו מיד בביטחון: "אנו בוטחים בבורא שיעזור לנו".

זוהי התשובה המופלאה, אך המעשים סותרים אותה. אם האדם בוטח בבורא שיכלכל אותו בעשרות השנים הבאות, מדוע הוא חושב שקצרה ידו של הקדוש ברוך הוא מלפרנסו ברגע זה ממש? קל לו לאדם לבטוח בעתיד הערטילאי, אך קשה לו לבטוח בהווה הממשי.

על כך אומר הכתוב: "השלך על ה' יהבך" - הרי בלאו הכי אתה מניח את "השק הכבד" של העתיד על עגלתו של הבורא, אם כן דע ש"הוא יכלכלך" גם עכשיו.

וזוהו פירוש הפסוק: "ברוך הגבר אשר יבטח בה'" לעתיד, "והיה ה' מבטחו" גם בהווה הממשי.

השק הכבד של העתיד על עגלתו של הבורא, אם כן דע ש"הוא יכלכלך" גם עכשיו.

וזוהו פירוש הפסוק: "ברוך הגבר אשר יבטח בה'" לעתיד, "והיה ה' מבטחו" גם בהווה הממשי.

"והחזקת בו... וחי עמך" (כה, לה)

אל תניחו שירד ויפול ויהיה קשה להקימו, אלא חזקה משעת מוטת היד. למה זה דומה? למשא שעל החמור, עודו על החמור אחד תופס בו ומעמידו, נפל לארץ חמישה אין מעמידין אותו. (רש"י)

הרמב"ם מונה שמונה מעלות בצדקה זו למעלה מזו, כאשר אחת המעלות הגבוהות ביותר היא צדקה

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

אדם זה מצטער כעת כפליים: הוא איבד את עולמו הבא בחילול השבת, ולא הרוויח דבר בעולם הזה. והנמשל הוא, שגם אם נדמה לאדם שהשטר אינו מזויף, במציאות הוא יפסיד בדרכים אחרות את כל מה שהשיג על ידי חילול שבת.

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (כו, ג)

ברש"י: "יכול זה קיום המצות כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצות אמור הא מה אני מקיים אם בחקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה".

מובא ב"ציוני תורה", הנה, יודעים אנו שיש מצוות 'ידיעת התורה' ויש 'יגיעת התורה'. במבט שטחי נראה שיגיעת התורה היא האמצעי להגיע אל המטרה של "ידיעת התורה".

אמנם אם נתבונן קצת ניווכח שההיפך הוא הנכון; הנה זה ברור שבשביל לידע את המעשה אשר יעשון, בזה חובת הלימוד היא לשם ידיעה, וידיעה לשם עשיה.

אבל עיקר החיוב של "לימוד התורה" הוא כאמצעי והיכי תמצוי להגיע ל"יגיעת התורה", והעיקר הוא הדרך של היגיעה והעמל ולא התוצאה של ידיעת התורה.

משל למה הדבר דומה: לאחד שציווהו הרופאים שחייב לילך למען בריאותו כמחצית השעה

אומר ה'דגל: הִזְהָר הַקָּדוֹשׁ מִגְלָה לָנוּ סוּד אֲדִיר. אוֹתָם אוֹרוֹת שִׁירְדוּ לְעוֹלָם בְּתַקוּפַת דּוֹר הַמְּבוּל - אוֹתָם אוֹרוֹת יָרְדוּ גַם לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי.

דּוֹר הַמְּבוּל הִתְמוֹדַד עִם רְצוֹנוֹת הַמִּנְגְּדִים לְרַצּוֹן הַשֵּׁם. הָיָה לָהֶם קֶשֶׁה לְהִתְגַּבֵּר, וְהַשְׁכָּל הָאֲנוּשִׁי רָצָה וְהִבִּין אַחֲרָת. גַּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי הִתְמוֹדַד עִם מַצְבִּים שֶׁל חֹסֶר הַבְּנָה, עִם יוֹשִׁיבָה שֶׁל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים בְּמַעְרָה חֲשׂוּכָה. הָיָה לוֹ חֲמוּץ.

אָבֵל בְּעוֹד דּוֹר הַמְּבוּל הִתְעַקֵּשׁ לְהִבִּין וּלְשַׁלֵּט וְהַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם, רַבִּי שְׁמַעוֹן הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאוֹתָן מְצוּקוֹת וּבְאוֹתוֹ חֹסֶר הַבְּנָה, וְהוֹרִיד לְעוֹלָם אֶת הָאוֹר הָאֲדִיר שֶׁל תּוֹרַת הַסּוּד.

זֶה מָה שֶׁרַבִּי שְׁמַעוֹן מְלַמֵּד אֶת כָּל אֶחָד מֵאַתְנָּה: אֵתָּה מִתְמוֹדֵד עִם קִשְׁיִים? יֵשׁ לָךְ מַצְבִּים שֶׁבָּהֶם אֵתָּה מִתְקַשֶּׁה לְהִבִּין אֶת הַהִגִּיוֹן הָאֲלֹהִי? קוֹרָה שֶׁחֶבֶר מְרַגֵּז אוֹתָךְ וּמִתְנַהֵג הַפּוֹךְ מִהַצּוּרָה שֶׁאַתָּה מִבִּין שֶׁהוּא אָמור לְנֶהֱגֶה? כָּעֵת יֵשׁ לָךְ הִזְדַּמְנוּת: אוֹ לְהַחְרִיב אֶת עֲצֻמָּךְ וְאֶת כָּל הַסְבִּיבָה שֶׁלָּךְ, בְּנִסְיוֹן לְשַׁמֵּר וּלְהִתְעַקֵּשׁ עַל הַהִבְנָה שֶׁלָּךְ, אוֹ לְסַמֵּךְ עַל דֶּרֶךְ הַהִתְמוֹדָדוֹת שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן "בְּשַׁעַת הַדַּחֲק". לְהִתְחַבֵּר לְנִקְדָּה שְׁגִלִיתִי, שְׁדוּקָא הַמַּעֲרוֹת וְהַקִּשְׁיִים - שֶׁם קִנִּיתָ הוֹדָה וְהַדַּרְגָּה. לְהָאִיר אֶת הָעוֹלָם, אֶת עֲצֻמָּךְ וְאֶת הַקְּרוֹבִים אֵלֶיךָ בְּאוֹר עֲצוֹם שֶׁל חֲבוּר לִשְׁם.

מֵאֲזֻז עַד הַיּוֹם נֹתֵר לָנוּ הַר מִירוֹן, הַצִּיּוֹן שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי, כְּמָקוֹם שֶׁל הַתְּחַבְּרוּת לְבוּרָא. כְּמוֹ שֶׁהִזְהָר הַקָּדוֹשׁ: אוֹמֵר, שֶׁעֲלֵיהָ לְמִירוֹן הִיא מַעֲיֵן עֲלֵיהָ לְרַגֵּל לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ: "מֵאֵן פָּנֵי הָאֲדוֹן הַשֵּׁם, דָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן".

בכל יום, חוק ולא יעבור. אותו אחד קיים את מצוות הרופאים נאמנה, ובכל יום צעד מביתו עד לעיר הסמוכה, מהלך של מחצית השעה. באחד הימים פגשו ידידו כשהוא יוצא מביתו ופונה ללכת לעבר העיר הסמוכה, ולשאלת ידידו לאן פניו מועדות, השיב: הנני מתכוון לצעוד כעת לעבר העיר הסמוכה.

פנה ידידו בשמחה ואמר: הנה אנוכי יוצא כעת ברכבי לעבר העיר הסמוכה, בוא תעלה לרכב ואקחך

למדנו ששיא העזרה לזולת הוא לסייע לו לעמוד על רגליו בכוחות עצמו ולא להפוך אותו לתלוי בחסדי אחרים. מרגלא בפומיה של הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: "כל דבר שאני מסוגל לעשות בכוחות עצמי, לא אבקש בשום פנים מאף אחד שיעשה במקומי!"

מעשה שאירע בעת זקנותו: אחד מנכדיו רצה להקל על סבו, והביא עד למיטתו נטלה עם מים וקערה לנטילת ידיים לסעודה. למרות זאת, הרב לא הסכים ליטול את ידיו במיטה, אלא קם במאמץ וניגש ליטול את ידיו כדרכו. התפלא הנכד ושאל: "מאי כולא האי?" (מדוע כל כך להחמיר?), הרי המים כבר כאן ליד המיטה?

הסביר לו הרב בפיקחותו: "אם אטול את ידי עכשיו כשהבאת לי את המים, אתה עלול להביא לי אותם גם בפעם הבאה, ובכך ארגיל את עצמי להיעזר באחרים. לא כן כשתראה שטרחתך הייתה ללא תועלת - אז תבין שבכוחי לעשות זאת לבד ולא תטריח את עצמך שוב." (וזאת ליהודה)

"ואת תשמורו" (כו, ב)

המשנה במסכת שבת (דף כט:): מונה את הטעמים שבגללם אדם מכבה את הנר בשבת וכותבת: "כחס על הנר, כחס על הפתילה, כחס על השמן".

הגאון מוילנא עומד על דקדוק לשוני מעניין: מדוע כתבה המשנה "כחס" באות כ' ולא "החס" באות ה'?

הוא מסביר שהמכבה את הנר טועה בדמיונו. נדמה

לו שהוא חוסך כסף, נדמה לו שבחילול השבת הוא ירוויח דבר מה, אך האמת היא שבחשבון שמייס יתברר לו שכל מחשבותיו היו דמיון בעלמא ולא חסך מאומה, לכן השתמשה המשנה ב"כף הדמיון".

הדבר דומה לאדם שהלך ברחוב בשבת קודש והבחין בשטר כסף גדול של מטבע זר.

הוא לא עמד בניסיון, הרים את השטר וחילל שבת. לאחר השבת, כשפנה לחלפן הכספים, התברר לו שמדובר בשטר מזויף.

לעי"נ

מ"ה קדושי מירון
י"ח אייר תשפ"א

אמר רבי צבי בדבריו יסוד עמוק: עיקר המעלה היא היגיעה והעמל להשגת המדרגה, ודווקא מי שעמל יכול להורות את הדרך לאחרים, שכן "שתהיו עמלים בתורה" היא הדרישה המרכזית המופיעה בפרשתנו.

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (כו, ג)

מסופר על מרן החפץ חיים וצוק"ל, שכידוע חי במאור בדחקות כל ימי חייו.

פעם הגיע תלמידו רבי אלחנן וסרמן זצ"ל אל ביתו, וביקש להשאל ממנו ספר אחד שהיה צריך ללימודו ונודע לו שלחפץ חיים יש את אותו הספר.

אמר לו החפץ חיים: אכן יש אצלי אותו הספר, ובשמחה רבה אשאיל לך אותו, אבל תדע שאני מתחרט על שקניתי אותו, שכן אם לא הייתי קונה אותו, הייתי יכול ללמוד עוד כמה שעות בתורה הקדושה. כמה חבל שקניתי אותו, הרי רואה אני כעת שיכולתי לשאול את הספר בעת הצורך מאנשים אחרים.

בשעתו ערכתי החשבון כמה מעות עולה זה הספר, עשרים זלאטות, הייתה לו לחפץ חיים חנות סדקית קטנה שניהלו הוא ואשתו לפרנסתם, והיו מחזיקים את החנות פתוחה לפי צורך המעות שנצרכו בכל יום, ובאותו יום, כדי להרוויח עשרים זלאטות

נוספות, היה צורך לטרוח בחנות כמה שעות נוספות, והנה אם לא הייתי קונה את אותו ספר - סיים החפץ חיים - הייתי יכול בשעות אלה לשבת וללמוד. על מה חושבים הצדיקים ועל מה חושבים אנחנו.....

תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו,

הוא ימליץ טוב עלינו, אמן ואמן

תוך מספר דקות, ואחסוך לך את המאמץ של הליכה רגלית.

ענה אותו אחד ואמר לו: אין לי חפץ בעיר הסמוכה אלא דווקא במאמץ להגיע אליה, על פי ציווי הרופא, בכדי לחזק את גופי.

והנמשל פשוט: שכלימוד התורה העיקר זה "הדרך", דהיינו העמל והיגיעה לקנות את התורה זהו העיקר.

אמנם וודאי שידיעת התורה גם כן מצווה, אך העיקר הוא "שתהיו עמלים בתורה".

בדרך רמז אפשר להעמיס כוונה זו בפסוק: אם בחוקתי "תלכו", וההליכה שהדרך מסמלים את האמצעי להגיע אל המטרה כאמור, והתורה אומרת שהעיקר הוא ה"תלכו".

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (כו, ג)

פעם הגיע חסיד אחד אל הרה"ק רבי צבי זיע"א, בנו של הבעש"ט הקדוש זיע"א, וביקש שילמד אותו כיצד להיות צדיק.

ענה לו רבי צבי: בעירנו פינסק ישנם שני עשירים מופלגים; האחד זכה לכך ללא כל מאמץ, שכן עושרו המופלג בא לו בירושה מאת אביו, ואילו השני עמל על עושרו עמל רב, על כל פרוטה ופרוטה יגע והתאמץ עד שהגיע והיה לאחד מעשירי העיר.

והנה, המשיך ואמר רבי צבי, אם יבוא מאן דהוא אל העשיר הראשון

ויבקש ממנו: למדני נא איך להתעשר, ודאי ישיב לו שאין לו מושג, שהרי לא פעל מאומה להשגת עושרו. דבר זה יש לשאול את העשיר השני אשר יגע ועמל על כך, וממנו יש ללמוד את הדרך לצבור עושר כזה.

כן אני, השיב רבי צבי ברוב ענוותנות, אבי הבעש"ט המשיך לי נשמה גבוהה והוריש לי מסגולותיו הרוחניות, על כן אין לי מושג איך הופכים לצדיק; שאל נא את מי שעמל על כך והגיע לכך בכוח עמל ויגיעה.

למה עולים למירון? כדי לקבל את החבור הזה, להסכים לומר על ההבנה שלי ולהתחבר להבנה האינסופית של הבורא, בדרך שלמד אותנו רבי שמעון.

מאות שנים שהמסורת הזו נשמרת בדבקות ובמסירות נפש.

רבי שמעון מקבל את כלם ומעניק לכל אחד ואחד את ההבנה הזו: ההבנה האנושית היא שום דבר, ורק הבורא הרחום יודע מה הוא עושה.

אבל... בשנים האחרונות, משהו השתבש. הדרכים לציון הקדוש כבר אינן פתוחות כמו בעבר. פעם זו הקורונה, פעם האסון הנורא של קדושי מירון, פעם ממשלה צרת עין, פעם מלחמה, ופעם שניהם גם יחד.

אבל האמת היא שכמו בבית המקדש, גם כאן מדברים אתנו. פנראה שבמקום לחפש את התובנה האמתית שרבי שמעון מבקש להנחיל לנו, התחלנו לחפש שם את ה"אקשן" והחזקה, את הרוח האישית והרומנטי, את השלטון והכבוד, את מסלולי הרקודים ואת "הכנסות האורחים" השונות.

האם הסגירה של הציון בשנה הזו היא ענש? ממש לא. להפך, הקדוש ברוך הוא רוצה להחזיר אותנו לרעיון המקורי של ציון הרשב"י - להתחבר מתוך החסר.

דווקא השנה, כשאי אפשר לנשק את הציון, ואי אפשר להרגיש בידים את הקדשה וההתעלות; דווקא השנה, כשהגוף כבר אינו שולט על העסק, והחבור לרבי שמעון אינו עובר דרך השכל וההבנה האנושית - דווקא השנה החבור לרבי שמעון יכול להיות גדול הרבה יותר.

הרחוק הזה הוא ההזדמנות שלנו להתחבר בחזרה למטרה של כל ההולקא.

(נקודות של אור - ספינקא)

א גוט שבת

997

בהר בחוקותי

כניסת השבת: 19:07

יציאת השבת: 19:59

רבנו תם: 20:51

ע"פ אופק ת"א

כב' באייר התשפ"ו

טוב העלון השבועי
להסות
בה'

לעמול אל האושר

התורה מבטיחה לנו את כל הברכות, בכל שטחי החיים, מא' ועד ת.

האור החיים הקדוש מסביר דבר נפלא מדוע מבקש ה' שנלך בדרך התורה בלשון הליכה - "אם בחוקתי תלכו", ואומר: כשם שאדם הולך ברחוב, הוא מרים רגל אחת

מעט, בעוד השניה נותרת בקרקע - כך בהתרוממות קלה: הוספה של לימוד 2 הלכות לשון הרע ביום, שיעור תורה בשבת - מביא לאדם התקדמות כמו צעד שמביא אותו למקומות חדשים בחיים, שיתנו לו ברכה גדולה.

וכך מובא בתורת כהנים (ספרא בחוקותי פ"א): **מלמד שהקבה מתאוה שיהיו ישראל עמלים בתורה.** ואף בזוהר הקדוש כתב (קדושים פב) **כל העוסק בתורה, אע"פ שנגזר עליו עונש מלמעלה על עוונותיו - הוא יפה לו מכל הקרובנות והעולות, ועונשו בשמיים נקרע.**

את המעשה המדהים הבא סיפר, מגיד המישרים, הרה"ג חיים זאיד שליט"א... - המשך בעמוד 3 -

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו..." (כו ג). אומרים חז"ל (ע"ז ה.) כי המילה 'אם' משמעותה, תחנונים, כלומר, שהקב"ה מתחנן ומבקש מעם ישראל שיעסקו בתורה בעמל, לפי שכך הם מקיימים ושומרים על העולם, על חייהם ומשפחתם, ומביאים להם ברכה גדולה. **שואל הנצי"ב מוולאז'ין: וכי הקב"ה חלילה זקוק לנו, שהוא מתחנן שנעמול בתורתו?...**

מסביר הגאון הצדיק ואומר: 'משל לחולה מסוכן שהגיע לרופא. הרופא שראה כי מצבו מסוכן וגבולי מאד, פנה אליו ואמר לו: "אני מבקש ממך בתחנונים: אל תיגע בשתיה חריפה, אל תתקרב לעישון". מדוע הרופא מתחנן אליו?..." מפני שאני רואה שאם תמשיך כך עוד קצת - לא תוכל לצאת מהחולי ותהיה בסכנה לחיך. כך ה' יתברך, בכבודו ובעצמו מתחנן ליהודי: "בני היקר, אני מתחנן, למענך ולטובתך, תקבע כל יום שיעור בגמרא... שיעור בהלכות שבת, ברכות ועוד. אני מתחנן כי אני רואה שזה יציל אותך, ואף ירים אותך מעלה מעלה בכל התחומים". "אני מבקש שתתני לבעלך ללמוד כל יום שיעור תורה - כי זה יביא לך בעל עם מידות טובות ויראת שמיים, שיביא לך נחת, שמחה ואושר בעולם הזה."

הקב"ה לא מתחנן בשבילנו, אלא רק בשבילנו. ואם נעשה זאת - אנו נתברך, ואם חלילה לא - כתובות הרבה קללות ח"ו. אך אין הכוונה שה' מקלל אותנו, את בניו ח"ו, אלא אומר לך ה' יתברך כי הוא רואה שבלי הכח האדיר הזה (התורה) בחיים שלך - לא תהיה לך שמירה והצלה מכל הקשיים והסכנות של העולם הזה.

לכן, אומר הרב גואל אלקריף שליט"א: "הפרשה פותחת באות א': "אם בחוקותי", ומסתיימת באות ת': "ואלֹךְ אֲתֶכֶם קִוְּמָיוֹת". ללמדך, שאם נקיים את המצוות,

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הלב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרח. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה. הרצל דואק בן מאיר.

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א צ.ב.מ. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

סגולות וישועות

סגולות להצלחה ב"סטט" ותיאוריה לרכב

1) במבוא לספר ה'אשכול' של ר"ש אלבק זצ"ל (בפרק ב') מביא בשם הרב דקדוקי סופרים וז"ל: "לחן להצלחה לפני השלטון, לומר: שבע עשרה פעמים את שם אמו של אברהם אבינו: "אמתלאי בת כרנבו".

עוד כתב שם: "ואם תרצה שישמע ה' תפילתך", תאמר את שם אמו של דוד המלך ע"ה: "נצבת בת עדאל". ואז תאמר: "עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען מקדשך, עשה למען משיח צדקך, עשה למענך ולא למעני", וכל זה תאמר 17 פעם.

2) "בדוק ומנוסה", כותב הרב יונתן אייבשיץ זצ"ל, "כי אם יתפלל אדם שחרית וקריאת שמע בכוונה - בו ביום יזכה לדבר מצווה ויצליח בעסקיו". מוסיף הרב ואומר: "ואף שלשעה יחשוב שאינו, בסופו ימצא שכן הוא. ואין צריך לומר שיצליח בו ביום בתורה, ומצווה גוררת מצווה, וכן להיפך."

ומקונן הצדיק ואומר: "'אוי לי על שברי, בעת שאיני מתפלל בכוונה כראוי - כל היום אין שמועתי בתורה מכוונת וקרעים אלביש".

3) לא נאמר: "למה אתה לא כמו אחיך... תהיה כמו...!". במקום זה נגיד: "'מה אתה חושב על מה שעשית, יכול לעזור לך להשתפר בדרך שלך?"... או: "אני רואה שיש לך כוחות מיוחדים. בוא נשתמש בהם."

ההסבר: למה לא?... כשמשווים - בעיקר מול אחים - זה נוגע בנקודה רגישה במיוחד. השוואה מוחקת את תחושת הערך, יוצרת תחרות סמויה, קינאה וטינה.

הילד מבין: "לא מספיק לי להיות אני, אני צריך להיות מישו אחר כדי שיאהבו אותי". אבל האמת היא שכל ילד הוא יחיד ומיוחד - ואף אחד לא אמור להיות "כמו" מישו אחר, או בגלל מישו אחר."

4) לא נאמר: "אתה תמיד מאחר / אתה תמיד עושה בלגן אתה אף פעם לא עוזר". במקום זה נגיד: "קרה עכשיו בלגן - איך אפשר לסדר את זה?" או: "היום איחרת - אפשר לחשוב איך זה לא יקרה שוב."

ההסבר: הכללות מקצינות, משדרות שהבעיה היא כללית, ושהילד הוא "הבעיה". ילד לא יודע להתמודד עם גזירה כזו. הוא מרים ידיים. מרגיש חסר סיכוי. בתגובה החדשה אנו מראים: "אתה יכול להשתנות!". ה' פנחס ברייער / לגדל

הלכות והליכות

הרב אופיר מלכה שליט"א

שאלה: האם מותר לי לנפח בלון בשבת לצורך הילד? והאם מותר לי לשחק עם הבלון ולטלטל אותו?

תשובה: מותר לנפח מזרון או כדור ים בשבת בתנאי שניפחו לפחות פעם אחת קודם השבת (כמבואר בשו"ע סימן ש"מ ס"ח). ואין לחוש לשמא יקשור כיון שנסגר באמצעות פקק. אולם בבלון אף אם ניפחו קודם השבת - אסור לנפחו בשבת משום חשש שמא יקשור (כמבואר בבית יוסף סימן ש"ז ס"ב בשם התוספות), דהרי הרגילות לקושרו קשר בראש חוט, והוא קשר של קיימא וגם מעשה אומן.

ואם ניפחו קודם השבת וגם הראה שאינו בהול לקושרו, וכגון שליפף סביב הבלון בראשו גומי או שקית ובכך תפסו, או שלאחר שניפחו שיחררו באוויר כדי לשעשע את הילדים וכדו', באופן זה מותר לנפחו בשבת ולא חיישינן שמא יבוא לקושרו (רמ"א ס"ו ש"ח סט"ז)

לקטנים פחות מגיל מצוות - אפשר להקל לנפח את הבלון בשבת גם אם לא ניפחוהו פעם אחת קודם השבת, כיון שיש אומרים שמותר אף לגדול לנפחו היות וכך צורת השימוש בבלון, מנפחים יורד האוויר ושוב חוזרים ומנפחים ולא נחשב מקולקל ללא האוויר (שו"ת בצל החכמה ח"ד סימן צ"ב, שו"ת משנת יוסף ח"א סימן ע"ד). וגם מצד שמא יקשור אפשר להקל כיון שלדעת המהרי"ל דיסקין קשירת הבלון אינה אסורה מהתורה לפי שאינה של קיימא, דאינו זקוק לקשר לאחר גמר השימוש בבלון. ומותר לגדול לטלטלו שדינו כטלטול כדור שהכרעת פוסקי דורנו שאינו מוקצה, היות ומיוחד לכך.

דברים שלא נאמר לעולם!

ששה דברים שאסור להורים לומר לעולם! ומה כן נאמר:

1) לא נאמר: "אתה שקרן! עקשן! אתה חצוף!". במקום זה נגיד: "דברת עכשיו בחוצפה!... תספר לי שוב מה קרה, אני רוצה להבין... ככה לא מדברים לאבא, לאמא, בוא נדבר שוב בכבוד..."

ההסבר: כשהורה מתייג - "אתה שקרן" - הילד מרגיש שזו האישיות שלו, לא רק התנהגות נקודתית. התיג הופך להיות זהות ("אם אני שקרן - אז כנראה זה מה שאני") וכך ההתנהגות מתקבעת.

אם במקום זאת מתייחסים למעשה עצמו, זה מאפשר לילד להפריד: "עשיתי מעשה לא טוב - אבל אני לא רע".

2) לא נאמר: "ידעתי שתאחר / ידעתי שתאבד את זה... ידעתי שזה יישבר לך...".

במקום זה נגיד: "קרה מה שקרה - בוא נלמד מזה לפעם הבאה...". "בפעם הבאה נחשוב יחד איך להיערך אחרת."

ההסבר: אם באמת "ידענו" שיקרה כך-למה איפשרנו לזה לקרות? הילד מבין בין השורות: "ההורה חיכה לראות אותי נכשל". זו חוויה קשה. במקום להרגיש שלומדים מהטעויות, הוא חווה עוול כפול: כישלון, ונזיפה מלגלגת.

לעמול אל האושר

הוא ואשתו החליטו בתמימות טהורה לעשות כדבריי. שעה 14:00 הם הולכים לשיעור תורה.

לאחר כשעה, כשסיימתי את השיעור בפתח תקוה, הוא התקשר שוב. "כבוד הרב, זה מדהים כמה הסגולה של הרב עובדת, כבר מהרגע הראשון שהחלטנו לבצע אותה". חייכתי, והוא המשיך: "כמה דקות אחר שהסכמנו לדברי הרב והתפייסנו, ראינו חבר טוב שתפס מקום קרוב אלינו. הוא שם לב שחסר לנו חד פעמי, ואמר לי: 'למה שנשב כל אחד בנפרד, בוא ונתחבר יחד, יש לי חד פעמי ועוד הרבה דברים, וכך נשב יחד בשמחה'. וב"ה אנחנו יחד ולא חסר לנו כלום". שמחתי ואמרתי לו שכעת תורו לקיים את ההבטחה ללכת ללמוד (ולהביא לי בשרים בסוף היום 😊).

קצת לפני השעה 14:00, אותו יהודי ואשתו מודים לחבר על הגיבוש, ולוקחים את החפצים לבית, טרם ילכו לשיעורים ב'בר בי רב'.

הם מגיעים לביתם ביבנה, בקומה ה-12, כמה דקות לפני השעה 14:00, ובעודם יוצאים מהמעלית הם רואים כי... דלת ביתם פתוחה לרווחה. הם שכחו לסגור את הדלת. בן רגע, הופר שוב שלום הבית שלהם, והחל מטח אשמות הדדי: "את אשמה שלא סגרת את הבית... אתה אשם שיצאת מהר ולא סגרת...".

אלא, שלפתע, הם שומעים רעשים ותזוזות בתוך הבית. הם מאזינים היטב ושומעים כי אכן משהו מסתובב בתוך הבית עם שקית. הבעל נכנס בשקט ומציץ פנימה, ולנגד עיניו נראה המחזה הבא: גנב, רעול פנים, פותח ארונות, מחפש זהב וכסף וכלים יקרים, ומכניס מכל הבא ליד לתוך השקית. הגנב לא שם לב אליו, אך היהודי בעל הבית התעשת מהר, יצא מהבית ונעל את הגנב בפנים עם כל השלל הגנוב. לביתיים, התקשר היהודי למשטרה והודיע להם...

ניסיתי להרגיע את שני הצדדים, אך כל אחד היה טעון ושוצף על חברו. עד שאמרתי להם: "הקשיבו לי, יש לי סגולה לשלום בית, המיוחדת ליום העצמאות!".

לפתע, נהיה שקט ורגוע בקו, והם חיכו למוצא פי. "הסגולה היא כזאת - כעת, השעה 10:00 בבוקר. אם תחליטו יחד, כי אתם עושים את הבשרים 'על' - האש' עד השעה 14:00 (זמן נאה של 4 שעות), ומהשעה 14:00 עד השעה 18:00 (4 שעות), תלכו יחד למקום שיש בו

שיעורי תורה כל היום, כידוע ביום העצמאות, הנקרא בשם 'בר בי רב', שם מגיעים רבנים מכל הסוגים לדבר - הקב"ה יתן לכם ברכה ושלום בית אמיתי, וכל המחלוקות ביניכם יסתלקו. מעין 'חציו לה', וחציו לכם'. 4 שעות מנגל, 4 שעות של תורה. ובזכות כך שתאירו גם את נשמתכם בתורה, הקב"ה יסדר לכם את כל העניינים".

שכך אומר המדרש (דברים רבה, ראה ד):
"אמר הקב"ה לאדם: **"נרי בידך ונרך בידך, נרי בידך - זו התורה, ונרך בידך - זו הנפש; אם שמרת את נרי, היא התורה - אני משמר את נרך, שומר על נפשך וחייך. ואם כבית את נרי - אני מכבה את נרך"**.
"כמובן שאני רוצה שתשמור לי בשר מהמנגל שלכם", חתם הרב זאיד.

"היה זה ביום העצמאות לפני כמה שנים. הייתי בדרכי למסור שיעור בפתח תקוה, ולפתע אני מקבל טלפון בהול: "שלום כבוד הרב זאיד, אני חייב את עזרתך בשלום בית דחוף". 'על מה הלחץ?', חשבתי בליבי, 'דוקא ביום זה, שיש לאנשים חופש, הם רבים ביניהם?!'.

"הבוקר, עם תחילתו של יום העצמאות", המשיך היהודי לספר, "יצאתי עם אשתי מוקדם לאחד הפארקים, על מנת לתפוס מקום בין הראשונים, בכדי לקיים את "מצות היום" 😊. הכנו מהלילה את כל הכלים והחפצים של המנגל, כולל כסאות וסדין - הכל על מנת שנוכל לשבת במנוחה ביום חופש שקיבלנו. תפסנו מקום טוב, עם צל ואוויר נעים והתחלנו לדבר בשמחה. אלא, שלפתע, שמת לי לב לדבר שהפר את שלום הבית שלנו: אשתי שכחה להביא את השקית הגדולה עם כל הסכום והצלחות החד פעמי.

התקוממתי כנגדה ואמרתי לה: "למה לא הבאת? הרי ביקשתי ממך לא לשכוח זאת! אני הייתי אחראי על המנגל והכסאות, ואת היית ממונה על השקית עם החד פעמי". אשתי לא מיצמצה לרגע ותקפה בחזרה: "סליחה?!, אתה זה שאמרתי לי שתביא את השקית לרכב, זו אשמתך ובעיה שלך שאינך שם לב לדברים!". "על מה את מדברת", כעסתי עליה שוב, "הרי את יצאת אחרונה מהבית, ואמרתי לך כשירדתי: אל תשכחי להביא את השקית, אל תברחי מאחריות!".

כך המשכנו לריב, עד שכל המצב רוח ירד, וכעת שנינו לא יודעים מה לעשות, שהרי כל השמחה נעלמה מחיינו". סיים היהודי ואמר לי: "כבוד הרב, התקשרתי אליך כדי שתעשה בינינו שלום בית. אשתי מאד אוהבת את השיעורים שלך, ואני רוצה שתדבר איתה ותגיד לה שעליה להתנצל".

לעמול אל האושר

בשונה מאחרים החושבים כי האושר והשמחה נמצאים בעולם הזה: בעוד יום שלם על האש, ברדיפה אין - סופית אחר בילויים, הנאות ומסעדות. שלבסוף האדם שבע מהם, מואס בהם אחר שימוש חוזר, ונותר ריק. כי הנשמה שלו ריקה ומצפה למילוי האמיתי.

הצדיק הקדוש, המהר"י אסאד (דברי מהר"א י"ח"ב תצא) **אומר כי התורה היא הלבוש הרוחני של הנשמה.** וכמו שהגוף אינו יכול ללכת ללא לבוש, כך הנשמה צריכה לבוש, ולבושה נעשה מהתורה והמצוות שהאדם עשה בזה העולם. וכשמגיעה השעה שצריך האדם להסתלק לגנזי מרומים, הנשמה עולה כשהיא לבושה ומעוטרת עם התורה והמצוות.

רבנו כף החיים מביא את דבריו של המהרח"ו הקדוש (רבי חיים ויטאל בשער המצוות פ' ואתחנן) שהעיד: "ראיתי את מורי האר"י הקדוש, שכאשר היה עוסק בהלכה, הה מתגבר כארי בכח, עד שהיה נלאה ומזיע זיעה גדולה. ושאלתי: מדוע טורח הוא כל כך? והשיב לי: "כי הנה תכלית העיון והעמל בתורה, הוא לשבור הקליפות שנוצרו ע"י טומאת העבירות, שהן כמו שבויות בתוך ההלכה ולא נותנות לאדם להבין אותה. וע"י שהוא טורח להבין את ההלכה ומתייגע - משבר ומבטל כוחות הטומאה שיצר מהעבירות, ולכן התורה נקראת 'תושיה', שמתשת כוחו של אדם."

זו הסיבה שכאשר האדם לומד תורה, הוא מתחיל להתנוועע, כי הנשמה שלו מקבלת אור מלמעלה, ומתחילה להבהב משמחה כמו שלהבת, המקבלת אור ומהבהבת!!

תורת ה', להתחבר לבורא עולם ע"י שיעורי התורה הקדושה והמתוקה, שלימדו אותנו במשך כמה שעות מהי אמונה, דרך ארץ, מידות טובות ואהבת השני. עצרנו את הכל וחזרנו לבית מוקדם כדי ללכת לשיעורי תורה. ובזכות כך, תפסנו את הגנב בזמן, דקות ספורות טרם יעזוב את הבית עם השלל, ובכך זכינו בכספנו, ואף זכינו לטעום מהטעם המתוק של

התורה הקדושה המחברת את האדם
לבוראו, נותנים לו שמחה בחיים,
וממלאים אותו באושר. שמחתי מאד
ואמרתי לו: "אל תשכח מי היה
השליח של הסגולה שהצילה לך את
הכסף... 😊".

כי התורה מראה לאדם את הדרך הטובה והמאושרת בעולם הזה. ומי ששומע לה' והולך בדרך תורתו - לא מפסיד! כי "עץ חיים היא למחזיקים בה, ותומכיה מאושר" (משלי יג, ח). אומר שלמה המלך, החכם באדם, כי אדם המחזיק בתורה והולך בדרכה - זוכה לעץ חיים, לחיים שצומחים ומתפתחים ויש לו אושר בחיים.

”מסתובב לי גנב בבית, אל דאגה, נעלתי אותו בפנים, תבואו הנה בקצב שלכם, אין לו לאן לברוח”. הוא נתן להם את הכתובת והמשטרה עשתה את דרכה למקום.

לאחר דקות בודדות, סיים הגנב את השוד שלו, וניסה לפתוח את הדלת, אלא שלתדהמתו, הדלת הייתה נעולה. הוא ננעל מבחוץ, ואין לו לאן לברוח, שהרי אינו יכול לקפוץ מקומה 12. כשהגיעה המשטרה, היא עצרה את הגנב כשבידו שקית עם תכשיטים וחבילת שטרות על סך 70,000 ₪ שהשאיר בבית כפקדון צדדי. הממון הושב לבעליו, והזוג היקר שלנו החל לסדר את הבית מהבלאגן שעשה הגנב, כשהם מזדרזים לקיים את ההבטחה.

בשעה 14:30 הם הגיעו אל שיעורי התורה ב'בר בי רב' ביבנה של בית כנסת 'משכן שילה' וישבו לשמוע דברי אלוקים חיים, דברי מוסר, שמחה, שלום בית ואמונה במשך כמה שעות עד הערב.

היהודי ואשתו היו כל כך נרגשים ואמרו לי בסופו של יום: "אילולא שהרב דחף אותנו לסגולה של להתחבר לתורה הקדושה 4 שעות ביום העצמאות, היינו נמצאים בפארק מהבוקר ועד הערב, כמנהגנו מידי שנה. היינו 'שורפים' את הזמן היקר, ומגיעים לבית בסוף יום בפחי נפש לגלות שגנבו לנו את כל הכסף והתכשיטים. כמה צער וכמה עצב היה לנו. היינו נותרים עם ריקנות בנשמה, ואף ריקנות מהממון והכסף שחסכנו כל כך הרבה שנים.

אך כעת, בזכות הקבלה ללמוד את

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה, אבישג בת שני, ט.ש.ב.מ. **ציווג הבן:** מאיר בן לבנה, א.ב.ט.ש. **זרע של קיימא: יעל בת דקלה,** נחמן בן חנה, שרה בת רבקה ברכה

העלון להצלחת החפץ בעילום שם

דיון משפחתי

גב א' נכנס לחדר במלון על מנת לגנוב, אלא שלפתע הוא מגלה שם גב ב' אחר שהחל לגנוב. גב א' צועק עליו מבהלה, עד שמגיעים בעלי החדר. מודים לו ורוצים לשלם לו. מגיע לו?

תרומה לעלון לזיכוי הרבים

**בנק פאגי (52) סיניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב עבור עלון טוב לחסות בה". יקבל החזר מס**

החידה !? כיצד יהיה מותר לאדם
השבוית

לשאת 2 אחיות יחדיו?

(ז' לויטע וואג) „דאטע עוועט אים ערשט זעהן
אויס פאר א שטונדע (און נישט מער)

היכולנו היכולנו לעלות ה-1,000 ב"ה!!!

פניני ביה"ל

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' > לרכישת הספר חייגו 058666447 | 0585664447

ני לי הארץ, הכל שיין לבורא עולם

מדבר, מה הוא אוכל, לאן הוא הולך, רק התורה יכולה להחליט בשבילו. האדם יכול לחשב שהכל שלו, כי זה הגוף שלו, הוא יחליט מה לעשות איתו. לכן התורה הקדושה אומרת לאדם שאם האיברים באמת היו שלך, אתה צודק ותעשה מה שאתה רוצה. אבל הם לא שלו. הם שיכים לקב"ה וממילא אתה משעבד לעשות מה שהקב"ה מצוה אותך, מה שהתורה רוצה שתעשה. המשנה באבות אומרת: עשה רצונך כרצונו. אם האדם יבין שהגוף שלו וכל מה שהוא, לא שלו אלא של הקב"ה, לא יהיה לו קשה לקיים מצוות. הוא יודע שמה שהוא מקיים בידיים, בעינים, ברגלים, זה של בורא עולם.

מספר על תלמיד חכם בשם הרב בנמין שהיה הולך פעם בשבוע לבית אבות לבקר את אביו. באחת מהפעמים כשהוא רצה לצאת משם, בקשה ממנו הפקידה להכנס לכמה דקות למנהל כי הוא רוצה לדבר איתו. הוא נכנס, והמנהל ספר לו שבחדר הסמוך לחדרו של אביו, מתגורר אדם מבוגר שלפני שבועים החבר שלו לחדר נפטר. הם היו ידידי נפש, ומאז שהוא נפטר, המבוגר הזה לא חי, לא מדבר, וכמעט לא אוכל. הם לא יודעים מה לעשות. הביאו לו פסיכולוגים מהטובים ביותר, אך הוא לא משתף פעולה. המנהל שם לב שלרוב יש גישה טובה, הוא חביב ונחמד, ובקש מהרב להגיד כמה מלים למבוגר, לנסות להוציא אותו מהדכאון ומקעצב הזה. חשב הרב ואמר אם כבר באתי לפה, ודאי שצריך לעשות משהו טוב בעולם הזה. אמר לו המנהל שאותו זקן יושב עכשו בחצר. הוא הצביע עליו דרך החלון, והראה לרב במי מדבר.

יצא הרב לחצר ונגש למבוגר. הוא החל לדבר איתו, לשאל לשלומו, ולא קבל כל תשובה. הוא המשיך לדבר איתו ולשאל כל מיני שאלות שלא זכו למענה. הוא דבר איתו רבע שעה, כאלו הוא מדבר לקירות, וכמעט התאוש, אבל לפתע פתח המבוגר את הפה ואמר לו: "אתה לא מסגל להבין מה אני עובר. היתה ידידות ביני לבין חבר החדר שלי במשך חמש שנים, היינו ידידי נפש, ישינים ביחד, קמים ביחד, כל היום מדברים. אני ראיתי בעינים שלי שלקחו אותו וקברו אותו בבור, עמק למטה, כסו אותו וכלם עזבו את המקום. אני לא יכול לשכח אותו, הוא כל הזמן בראש שלי. אני לא מבין למה תקעו אותו שם בבור הזה? מה הוא עשה להם?"

שמע את זה הרב בנמין ושםח שהוא קצת פורק את אשר על לבו. אמר לו הרב: "אספר לך ספור. ספינת מטילים הגיעה פעם למקום מסוים בים. הם היו קרובים לחוף ונהנו מהנוף המדהים והירק מסביב. לנוסעים היתה משקפת כדי להיטיב לראות. לפתע הם שמו לב שבמרחק קטן מהם נוצרה מערבולת במים והם קרובים מאוד לפול לתוכה ולהתרסק. זה ממש עניין של כמה מאות מטרים, והאסון הגרוע מכל יקרה להם, האניה

פרשת בהר יש פסוק שבו התורה מדברת על החזרת הקרקעות לבעלים כשמיגיע היובל: "והארץ לא תמכר לצמחת כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי". דהיינו התורה מצוה ששואדם קונה קרקע, היא שלו כרגע, ואחרי ארבעים ותשע שנים או אפילו פחות, אם קנה את זה באמצע שנות היובל, הוא צריך להחזיר את הקרקע לבעלים וכמובן שהוא מקבל את הכסף בחזרה. התורה מסבירה למה: כי לי הארץ. הארץ לא תמכר לצמיתות, כי הארץ שיכת לקב"ה. כי גרים ותושבים אתם עמדי. אדם בעולם הזה נחשב גר.

לכאורה צריך להבין. בשביל מה צריכה התורה הקדושה לומר את הטעם כי לי הארץ? וכי לולא זה לא היינו יודעים שהארץ שיכת לקב"ה? הרי מלא כל הארץ כבודו והקב"ה שולט בכל העולם! הכל שלו. מלאה הארץ קניגה. למה התורה מסבירה את זה כאן? מדוע זה שקנה לא יכול להשאיר אצלו את השדה ואת הבית לנצח? כדי להבין את היסוד, נבאר דברים ממש נפלאים ביותר.

קדם כל ודאי שהתורה לא מדברת כאן על אדם שקנה בית מסדר, וילה, שדה מטפח עם אילנות. התורה אומרת שצריך להחזיר שדה שהיה מלא בקוצים ודרדרים שלא היה ראוי לשים דבר. אין לו ערו. האדם שקנה שדה כזה משקיע בו, מטפח, מוציא הרבה כסף כדי להפכו לראוי למגורים או לנטיעות. השדה הופך למוצר הכי יקר שיש והאדם נהנה, יושב בשדה כל יום, רואה את הפרות ואת הגדולים שהשקיע בהם, את הצל, את המים מסביב, ונהנה ושםח.

השנים עוברות, מגיע סוף סוף היובל ואז בא אליו המוכר ואומר לו להחזיר את השדה שמכר לו. הקונה כמובן כועס, למה שיחזיר? הוא מכר לו שדה שלא שוה אגורה וחצי, מלא בסלעים ובאבנים, בקוצים ובדרדרים, והוא השקיע מיליונים בשדה. אמנם קנה באלף דולר, אבל עכשו הוא מקבל קרקע ששוה מיליונים. היתכן דבר כזה? פה התורה אומרת - כן! תחזיר, כי לי הארץ.

מפרש רש"י: כי לי הארץ, אל תרע עינך בד שאינה שלך. הפנה שואדם לא ירגיש שכביכול מרמים אותו, הוא השקיע כל כך הרבה, ועכשו לוקחים וגוזלים ממנו את השדה. לכן אומר הקב"ה שלא יהיה לך רע, אל תרגיש לא טוב, כי השדה הזה לא שלך. שפצת והשקעת, ועדין זה לא שלך. תדע לך שאחרי הכל השדה עדין שלי! בשנת הארבעים ותשע ערב שנת היובל, אתה צריך לצאת מהשדה, ולהגיד לבעלים קח את המפתחות. הנסיון הזה קשה מאוד. כאן צריך את האמונה לדעת שהכל שייך לקב"ה, הארץ שיכת לקב"ה, כל ההשקעה לא של האדם, וממילא יהיה קל יותר לאדם להפריד מהשדה, מהבנין שהוא השקיע בו, מכל היפי שהוא נטע בשטח שהיה שלו, כי זה לא שלו.

מכאן יכולים אנוהו להבין שהאדם בעולם הזה חייב להיות כפוף לתורה הקדושה. אף אדם לא רשאי להחליט מה הוא

**המשנה באבות אומרת:
עשה רצונך כרצונו.
אם האדם יבין שהגוף
שלו וכל מה שהוא, לא
שלו אלא של הקב"ה,
לא יהיה לו קשה לקיים
מצוות. הוא יודע שמה
שהוא מקיים בידיים,
בעינים, ברגלים, זה של
בורא עולם**

המשך
בעמוד 3 <<

ע"פ לוח "אור
החיים" לפי
זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:48	20:00	20:54

לע"נ
יצחק שם טוב בן
שרה ז"ל

לע"נ
שאוול חי
בן מרים ז"ל

לע"נ
ישראל בן חביבה
ז"ל

לע"נ
רחל בת שושנה
ע"ה

לע"נ
דוד בן השאנה
ז"ל

טוב עין הוא יבור (יבור)

בכל ענייניהם. המשכנו בדרכנו עם הרגשה מתוקה בלב, שמחה בהצלחתם של השכנים ורצון שיהיה להם ולכולם רק טוב.

שעתיים לאחר מכן יצאה אשתי לאסוף את הקנייה השבועית במכירה השכונתית. היא פגשה שם את השכנה והחמיאה לה ברוחב לב על התקדמות הבנייה שלהם. "בזכות הבניה קיבלתם הרבה ברכות", היא סיפרה לה בחיך תוך ליקוט המוצרים. השכנה היתה נראית מוסחת ונסערת. "אתם התפללתם עלינו היום? את לא יודעת איזה נס קרה לנו!" היא אמרה, ומיד עברה לתאר את הסיפור הבלתי ייאמן שהם

מידי כמה ימים עשיתי את הדרך מדירתנו השכורה אל "אתר הבנייה", כדי לעקוב אחר המתרחש ולפגוש בעלי מקצוע. כמו שפתחתי, כל טרקטור ואפילו קול מקדחה ליבנו באותם ימים...

חוו. ואלו הפרטים ששמענו ממנה:

דקות ספורות לאחר שהיינו ליד הבית שלהם והתפללנו להצלחתם, חזרו בני המשפחה הביתה ממסע קניות מתיש. טכנאי המתין להם בכניסה האחורית של הבית, ולכן הם מיהרו מאוד. הילדים יצאו מהרכב בעצמם והכניסו את השקיות לתוך הבית. אף אחד לא שם לב שהילדון בן הארבע נרדם לקראת סוף הנסיעה על המושב האחורי של הרכב ולא נכנס הביתה עם כולם. רק כשיצא הטכנאי מהבית נוכחה האם שאחד הילדים איננו בסביבה. "איפה אלחנן?" היא זעקה בבהלה ואף לא אחד ידע לענות לה.

חשבון מהיר הבהיר שייתכן שהוא עדיין ברכב הסגור והלוהט באמצע יום קיץ מהביל. רגעים כאלה אני לא מאחל לאף אחד בעולם. כל אחד בטוח שלו זה לא יקרה, אבל הדור שלנו מוסס וטרוד כל כך ולכן אסור לדון אחרים. בחסדי ה' הילד נמצא ברכב בריא ושלם, שקוע עמוק בשנת ישרים ואינו מודע כלל לדרמה סביבו. כל המעורבים בדבר התפעלו מגודל הנס - ברוך ה' הרכב חנה בצל ומזג האוויר השרבי מאוד ביום ההוא התקרה מעט אחר הצהריים. כל מעלת חום גבוהה יותר או כל דקה נוספת של שהות ברכב, היו עלולות להביא לכך שהסיפור יסתיים באסון, חס ושלום.

אשתי חזרה הביתה נפעמת ומרוגשת. מובן שאין לנו אפשרות לדעת אם יש קשר בין הסיפורים. אי אפשר לדעת חשבונות שמים. אבל אנו יודעים בוודאות שזמן מועט לפני שהפגשנו נשכח ברכב, עמדנו שם ליד הבית שלהם והתפללנו מעומק הלב, ברגש ובתחושת אכפתיות, על השכנים ועל ילדיהם, על ישועתם בכל העניינים. ועל אחת כמה וכמה שעמדנו בקרבת מקום להיכן שהרכב של השכנים זמן לא רב לאחר מכן.

אני לא מבין בכל הנושא הזה של צרות עין. מעדיף להתעסק בצד ההפוך של המטבע, בכוחה העצום והחד משמעי של העין הטובה. להשתמש בו, להביט בהצלחות של האחרים בטוב עין ולאחל להם את כל הטוב שבעולם. אדם לא יודע מה הוא פועל והתוצאות של מעשינו נסתרות בדרך כלל. עולם מלשון היעלם, אך בלי ספק זו הדרך היפה והמוארת להביט בעולם, לבנות באישיותנו קומות נוספות ולהשפיע ברכה וישועה על האנשים שסביבנו. והכי חשוב, שילדינו זכו לראות את הפירות מהנהגה בבית של העין טובה וגם הם זוכים להסתכל על החיים במבט חיובי, כן, מבט של עין טובה... הדברים מקבלים משנה תוקף בימים שונתרו לנו לפני חג השבועות, שכן התורה מעידה שישראל היו כאיש אחד בלב אחד טרם קבלת התורה, ושזהו התנאי המקדים הראשון לקבלתה, ה' יזכנו. (אור שרה)

פנינו סיפור, אותו סיפר הרב צבי נקר שליט"א, המלמד עד כמה חובה להתמקד על הזולת בעין טובה, ושהשכר על כך לא מאחר אז מלהגיע. בית שבו ההורים מסתכלים בעין טובה על סביבתם, הם מהווים בכך דוגמא אישית לבני הבית. מרן הגראי"ל שטיינמן אמר שהדרך היעילה ביותר לחינוך הילדים היא באמצעות הדוגמא האישית שמוקרנת מההורים אל ילדיהם. יסוד כל היסודות בחינוך הילדים, הוא שלפני הכל חייב המחנך לחנך את עצמו. כאשר הילד צריך משקפיים חדשים, הרחוב מתמלא ילדים ממושקפים. אם אתה סוגר מרפסת, צצות בסביבה בבת אחת המון מרפסות שעד היום לא הבחנת בקיומן.

בתקופה ההיא פגשתי בכל פינה שקי מלט, דליי צבע וחומרי בנייה. ניחשתם נכון, היינו עסוקים בשיפוץ משמעותי של הבית, שכלל תוספת יחידה להשכרה. סוגי ריצוף, גופי תאורה וכלים סניטריים מילאו את ראשינו וניסו להשתלט על חיינו. אנו מצידנו השתדלנו להיצמד לתוכנית המקורית, שהתאימה לתקציב ולערכים שלנו. התפללנו שהתקופה כבר תסתיים ונחזור אל המנוחה ואל הנחלה, מנוחה מהתעסקות בחומר ובלבנים, ושמחה בנחלה שנתן לנו ה' ברוחב חסדיו.

מידי כמה ימים עשיתי את הדרך מדירתנו השכורה אל "אתר הבנייה", כדי לעקוב אחר המתרחש ולפגוש בעלי מקצוע. כמו שפתחתי, כל טרקטור ואפילו קול מקדחה תפסו את תשומת ליבנו באותם ימים. הפכנו עירניים וסקרנים מתמיד לגבי נושא הבנייה ובכלל זה גם שיפוצים שנערכו בבתי השכנים. איזה קבלן לקחו? כמה שילמו? היכן רכשו ריהוט וכדומה. אולי זה היה נראה כסקרנות, אך האמת היא שאנחנו לא טיפוסים שמתערבים בחיי הזולת. פשוט היינו עמוק בעניין וזו היתה דרך נוספת לקבל מידע חשוב ורעיונות יצירתיים שעשויים לחסוך לנו זמן וכסף.

באחת השיחות שלי עם שכן כזה, שמעתי ממנו שהוא מוטרד מעט מהנושא של עין הרע. בנייה היא תופעה מרעיעה ומלאת נוכחות חזותית, משהו שבפירוש מושך תשומת לב. אנשים מסתכלים, מדברים, טבעי שעולים גם רגשות של קנאה. מי יודע אם המבטים האלה אינם עלולים להזיק? בהתחלה דחיתי את דברי השכן. מילדותי התחנכתי למידה החשובה של עין טובה, להשתדל לשמוח בשמחת הזולת ולהשריש בלב את האמונה שאף אחד אינו יכול לגעת במוכן לחבירו. לא הורגלתי להתעסק בחששות כאלה.

בכל זאת, חזרתי הביתה מהורהר וביקשתי לבדוק את הנושא במקורות כדי לגבש לעצמי דעה המבוססת על האמת, לא על תחושות בטן. גיליתי דברים חדשים שהפתיעו אותי. בין השאר מצאתי סיפורים על גדולי ישראל ועל הנהגותיהם בנושא הזה ומתוכם התחדשה לי הנהגה יפה: כאשר אדם רואה ברכה שורה אצל חברו, מה יעשה? יעמוד ויתפלל עליו שיצליח. החלטתי לאמץ את הנהגה. אין לי שליטה על מה שאחרים עושים ואני לא מבין בעניינים האלה, אך לכל הדעות מידה טובה מרובה. יש כוח עצום לעין טובה ובאפשרותי להשתמש בו.

שקי המלט בפתחי הבניינים המשיכו לצוד את עיניי. בכל פעם שגיליתי התקדמות בבנייה באחד הבתים של השכנים, ניסיתי ליישם את הדברים החדשים שלמדתי. לעצור אפילו לכמה שניות, להביט בעין טובה ולאחל למשפחה שיצליחו להשלים את זה הבניין, שישלמו בקלות את ההוצאות, שירוו נחת ושמחה בבית הזה. הרגשתי איך הלב שלי מתרחב מהנהגה הזאת. נהנית, וקיוויתי שגם האחרים יביטו בעין טובה עליי ועל נכסיי. השיפוץ בביתנו התקדם ובאחד הימים שוב התבקשנו לבוא לראות מקרוב ולחוות דעה. בדרך הבחנו בבנייה על גג בית השכנים והתפעלנו. אשתי לא עברה שם בתקופה האחרונה והיתה מופתעת מההתקדמות. היא גם התעניינה בפרטים, בחיפוי האבן הנאה שבחור.

שיתפתי אותה בהנהגה היפה שלמדתי ומכיון שלא מיהרנו במיוחד החלטנו לפרגן להם מכל הלב. יחד עמדנו מול הבית ו"שפכנו" ברכות ואיחולים. אם מישהו היה עובר שם אולי היה חושב שאנו ממתינים למישהו. למראה עיניים רק עמדנו והסתכלנו, כפי שהרבה אנשים עושים, אך אנו היינו מרוגשים ממש מהכוח שהקדוש ברוך הוא שם לנו בידיים, ונכון יותר בעין ובפה. התפללנו מכל הלב שה' ישמור עליהם, על ביתם ועל משפחתם וישלח להם שפע ברכה וישועה והצלחה

לע"נ
רבי אשר עמר
בן מרים ז"ל

לע"נ
אברהם אבוהרון
בן ג'נינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רחוב ז"ל

לע"נ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"נ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

לע"נ
עמנואל בן יקוט
ז"ל

אלעד ואריאל
בני סיגלית
לשמירה והצלחה

תתנפץ ותשבר. הם התחילו להלחץ ולמצא כל מיני פתרונות. הם חשבו להסיט את הספינה ולשנות את הכוון אבל אי אפשר, היא נסעה ישירות בדרך שמוביל למערבולת, והם לא מספיקים לשנות כוון. הם הבינו שהם אבודים והחליטו לעלות לספון, להסתכל על

הנוף ולהסיח את הדעת.

הם עלו לספון, ולפתע ראו שמאחורי האניה יש משהו מכסה בפרונט. הם התאמצו, הרימו אותו וגלו שם מסוק אמתי. כלם נשמו לרוחה והיו בטוחים שצילו. אחד מהם שהיה לו נסיון במסוקים בדק את המסוק וראה שהוא מוכן לפעולה. כל הנוסעים נכנסו מהר למסוק, הצטופפו יחד והוא המריא. שתי דקות לאחר שהמריאו נקלעה הספינה למערבולת והתנפצה לרסיסים. הם נצלו וקבלו את החיים במתנה. איזה אשר, איזו שמחה!

רבי בנימין שם לב שהמבגר התחיל להתעורר קצת כששמע את הספור ולכן המשיך: "זה הספור. אני רוצה לומר לך שכל בן אדם מרכיב משני חלקים, חלק אחד הוא החלק החמרי, הגוף, התאוות, הרצונות, והחלק השני הוא הנשמה, החלק הרוחני של האדם. בבוא היום החלק הרוחני עולה למעלה בכבוד גדול ובקבלת פנים, והחמר יורד למטה ומתרסק". שאל אותו הזקן: "תגיד לי מה אני, האם הגוף שלי הוא חמרי או נשמה?"

ענה לו הרב: "אתה שאלת את שאלת המיליון, שאלה קשה מאד, וקשה לענות עליה ברגע אחד, אבל אענה לך. התשובה היא שהה תלוי בבן אדם. כל אחד קובע לעצמו מה הגוף שלו, אם הגוף שלי יהיה רוחני עם נשמה או שהגוף שלי חמרי וארצי. הכל תלוי בדרך שבה הוא מתנהל בעולם הזה. בן אדם שמשקיע בתורה, במצוות ובמעשים טובים וכל כולו רק רצון ה' ועבודת ה', הוא נשמה שיש לה לבוש בצורת הגוף ובבוא היום הוא עולה בכבוד גדול למעלה והלבוש נפרד ממנו. אם האדם השקיע, חליה, את כל החיים שלו בענייני העולם הזה, בתאוות ולפעמים בעברות, דברים ארציים, כל מהותו היא, השם ישמר, רק נגד התורה ורצון ה', הוא הפך להיות דבר חמרי, ואחרי מאה ועשרים במקום שהוא יעלה למעלה, הוא מתרסק למטה, השם ישמר, וזה הכי

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (ל"ח) – קום רעיא מהימנא!

ישראל ממצרים... ויאמר משה אל האלקים, הנה אנכי בא אל בני ישראל, ואמרת להם אלקי אבותיכם שלחני אליכם, ואמרו לי מה שמו, מה אמר אלהים ויאמר אלקים אל משה, אהיה אשר אהיה, ויאמר כה תאמר לבני ישראל, אהיה שלחני אליכם.

כמה שאלות יש כאן:

א. הלא הקב"ה אמר לו את שמו, הוא א-לוקי אבותיו? ואם תקשה ותאמר שבאמת לא אמר לו את שמו, שכן המילה "א-לקים" פירושה כח ושררה, כמו שהקב"ה נתן את משה אלקים לפרעה (שמות א, 17) ולאחר (שם, 17) ואף הדיינים נקראים בשם "אלקים" (שם, כב, 17), עדיין מה העניין להודיע לעם ישראל את שמו במפורש?

ב. מה התשובה שהקב"ה משיב לו? "אהיה אשר אהיה"? כאילו במילים אחרות הקב"ה עונה למשה בלומד"ס- "למאי נפק"מ איך קוראים לי? אהיה אשר אהיה!"

ג. ועוד קשה, מדוע הקב"ה חוזר ואומר למשה "וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶהְיֶה שְׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם" תשובה המלמדת על השאלה השניה שבאמת "אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה" זו לא התחמקות, אלא "אֶהְיֶה" זהו שמו! ד. אם אכן "אֶהְיֶה" זהו שמו, למה בתחילה אמר "אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה"? מה כפילות זו עושה? סגי ב"אֶהְיֶה שְׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם", וזהו!

כדי לענות על השאלה הזו, נצטרך להזדקק לרובד הסוד, למאמר המופיע בווהר הקדוש (הקדמה [אחרת] לתיקוני זוהר, י"ו, ע"א). רובכם מכירים את המאמר המפורסם: "פתח אליהו", חלק מהמתפללים קוראים את הקטע הזה בווהר לפני מנחה, ובודדים לפני שחרית, אך כדאי להתבונן ולהתעמק היטב בסודות הנפלאים על ההנהגה א-לוקית בהקשר לגלות הנוכחית ולגאולה העתידה, ועל הקטע הזה וסודו העמוק נרחיב אי"ה במאמר הבא.

הרב עמרם טובי הי"ו

להזמנת הרצאות לזיכוי הרבים - חייגו 053-3156363

לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו *7 ואז 956363

"וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶ-
לְקִי אֲבִי אֶ-לְקִי
אֲבִרָה אֶ-לְקִי
יִצְחָק וְאֶ-לְקִי
יַעֲקֹב... וְעַתָּה לֵכָה
וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרֵעָה
וְהוֹצֵאת אֶת עַמִּי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם..."

ממשיכה התורה ואומרת (שם, שם, יג-יד): "וַיֹּאמֶר אֲבִרָה, יְדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי, וְאַחֲרַי כֵּן יַצְאוּ בְּרֶכֶשׁ גָּדוֹל..." ובמדרש (ב"ר, מ"ד, יט): "גם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי", היה לומר 'גם' מאי 'וגם'?

אלא 'גם' הוא מצרים, 'וגם' לרבות ארבעה גלויות אשר יעבדו דן אנכי... למדנו שהראה לו הקב"ה לאברהם מצד אחד את גזירת השעבוד בבניו על ידי ארבעת המלכויות, ומאידך את ביצוע גור הדין בהם לעתיד לבוא. ומשמע מכאן שגזירה זו נחתמה בחוותמת של דם ללא אפשרות לשינוי, וכך גם משמע מהתגלות הקב"ה למשה בסנה, ולאחר שהקב"ה מודיע לו את זהותו הוא מצווה אותו לגאול את עם ישראל ממצרים, כלשון הכתוב בספר שמות (ג, ב, י"ד):

"וַיֹּאֶר מִלֶּאֱךָ ה' אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה, וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בֹּעֵר בְּאֵשׁ, וְהַסֵּנֶה אֵינּוּ אֹכְלִים... וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶ-לְקִי אֲבִי אֶ-לְקִי אֲבִרָה אֶ-לְקִי יִצְחָק וְאֶ-לְקִי יַעֲקֹב... וְעַתָּה לֵכָה וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרֵעָה, וְהוֹצֵאת אֶת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם..."

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"**

"מדורה אחת"

קניין "שדרת המלכים" בפאפוס שבקפריסין. תייר ישראלי שמטייל שם להנאתו, מבחין באדם ההולך לצידו ומתנווד בצורה מוזרה. בטח מדובר בגוי ששתה לשוכרה הוא חשב והתרחק ממנו מעט, אך לפתע נשמעה חבטה עזה. מתברר שהלה עבר אירוע רפואי והתמוטט. מעוצמת הנפילה נחבט בראשו ודם החל לזרום.

זעקתי באנגלית: "הצילו! SOS!" הוא מספר. גויים רבים חלפו לידנו, הביטו בסקרנות והמשיכו הלאה. אני ממשיך בזעקותיי, לאט לאט, משום מקום, מתאספים תיירים שהגישו עזרה: אחד רץ למאבטח כדי שיזמין כוחות הצלה, השני אחז בו שלא ימשיך לפרסם ויחטוף מכות נוספות, והשלישי טיפל בדימום שבראשו.

כשהגיעו כוחות ההצלה. או אז שמתי לב לדבר מדהים: כל התיירים שהתקבצו לעזור - אבל כולם היו יהודים, גם אלו שלא נראה בהופעתם זכר ליהדותם. נעמדתי שם בצד בעיניים דומעות, הרמתי עיניים לשמיים ואמרתי: רבנו של עולם "מי כעמך ישראל!". אולי בחיי היומיום ישנן בינינו מחיצות ופילוגים, אך בתוך הנקודה הפנימית אנשים אחים אנחנו, השורש היהודי של "רחמנים, ביישנים וגומלי חסדים" לעולם לא יכבה בעומק נשמתנו. הנשמה היהודית בוערת תמיד ללהבה אחת גדולה. אחווה יהודית שלעולם לא תכבה אולי זהו סיפורה של הדלקת לג' בעומר, מדורה אחת שמאחדת את כל העצים את כל חומרי הבעירה ללהבה אחת גדולה, בעירת אהבה נצחית שבוערת בתוך ליבותיהם של ישראל לאביהם שבשמיים.

מספר בתשואות חן הר"ר ז' הראל הי"ו, סיפור מדהים אותו שמע מסבתא שלו סבתא צרקה ז"ל

האדמו"ר רבי מאיר שלמה יהודה זיע"א ממזעריטש, בעל מחבר ספר "זכרון משל" בנו של האדמו"ר רבי יצחק יעקב מביאלה זצוק"ל היה מפורסם כבעל מופת גדול, נהג לשבות מדי פעם בפולטוסק - עיירה קטנה צפונית לוורשה. שם התארח בבית סבא וסבתא ז"ל. סבא, ר' אברהם, היה זג אומן שהתפרנס בכבוד ממעשה ידיו. אברהם ורעייתו בלה כיבדו מאוד את הרבי, טרחו והכינו עבורו בלב רחב כראוי וכיאות לבנם של קדושים.

הם שימשו את הרבי הקדוש במסירות רבה ובכבוד גדול, כמה התאימו עליהם דברי המשנה: "הוא כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס". על פי דברי המשנה הללו מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א יסוד חשוב אודות שכר מצוות בעולם הזה. רבנו שואל: היאך יכול הקב"ה ליתן שכר בעולם הזה למי שעושה צדקה או מוציא הוצאות יתירות על דבר מצווה, והרי הריבית? שהרי מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה (מלבד הוצאות שבת, יום טוב ובניו לתלמוד תורה).

מתרץ רבנו זצוק"ל על פי ההלכה המובאת בשולחן ערוך (יו"ד סימן ק"ס סעיף יז), שתלמידי חכמים מותרים להלוות זה לזה בריבית לפי שיוצעים שהריבית אסורה ונותנים אותם במתנה גמורה, אך זאת דווקא בדבר מועט שאדם רגיל ליתן לחברו כמתנה. ע"פ הדברים הללו מסביר רבנו, הרי את המצוות אנחנו נותנים לקב"ה במתנה, כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס, והקב"ה מחזיר לנו גם הוא מתנה קטנה - פירות ושכר בעולם הזה. שהרי כלפי העולם הבא, שבו "יפה שעה אחת של קורת רוח... מכל חיי העולם הזה", השכר בעולם הזה הוא דבר מועט, וריבית כזו מותרת כפי שהותרה לתלמידי חכמים.

בביקורו האחרון של הרבי בביתם, של אברהם ובלה ז"ל כמה חודשים לפני פרוץ השואה, דיבר הרבי בגילוי לב אודות העננים השחורים המכסים את שמי אירופה, והוסיף: "מי יודע מה ילד יום". כאות חיבה והוקרה לפועלם הרב עבורו, הוציא הרבי מחיקו חתיכת עור חומה, תפורה וסגורה היטב. "הכנתי קמיע לשמירה עבורכם. במקרה שתפרוץ מלחמה, קחו אותו עמכם והקב"ה יפרוש כנפיו עליכם וישמור עליכם", אמר הרבי והוסיף ברכות לרוב.

תקופה קצרה לאחר מכן נסתלק הרבי זיע"א ונטמן בוורשה, סבא אברהם לקח את הקמיע בידיים רוטטות, הצמיד לו שרשרת כדי שביום פקודה יוכל לענוד אותה על צווארו, והצניע אותו היטב במגירה נסתרת.

י"ב בתשרי ת"ש הושחרו שמי פולטוסק. הקלגסים הגרמנים נכנסו לעיירה השקטה. כל היהודים נצטוו להיאסף בכיכר העיר, משם יגורשו אל הלא נודע. סבא וסבתא הספיקו לאסוף עמם רק חפצים מעטים. סבא אברהם שלף את הקמיע מהמגירה, ענדו על צווארו ויצא עם משפחתו בלב כואב לדרך אשר אחריתה מי ישרונה.

בחסדי שמיים, מתחת לאפם של הגרמנים, הצליחה המשפחה להימלט לכיוון רוסיה. הדרך לא הייתה פשוטה; הם עברו נדודים ותלאות, אך תמיד הרגישו שיד נעלמת שומרת עליהם ממרומים. באחת מתחנות

שיעור מס' 274 | פר' בהר - בחוקותי תשפ"ו

הדרך עצרו אותם הגרמנים ימ"ש שהורו להם להשליך לשקים שהיו שם, את כל התכשיטים שברשותם. סבא ניסה להסתיר את הקמיע הקדוש אך ללא הצלחה; הנאצי תלש את הקמיע מצווארו וזרק אותו לאחד השקים. הם חשו שלוקחים מהם את השמירה העליונה ונשאו תפילה חרישית לאבא שבשמיים. והנה פלא: תוך כדי שהם צועדים שפופים ושוברים הלאה, צעק לעברם הנאצי "בואו הנה!" תוך שהוא משליך לעברם בחזרה את הקמיע. כך נשאר הקמיע על צווארו של סבא ז"ל לאורך כל ימי המלחמה.

באחד השלבים של הבריחה לעומק רוסיה רצו להגיע לעיר בטוחה יותר, הנה מתברר להם שישנה אונייה שמפליגה למחוז חפצם הפלגה קצרה. של מספר שעות אך בשל חוקי הגזע, ליהודים היה אסור לעלות על האונייה. המשפחה הסתירה היטב את זהותה והצליחה בחסדי שמיים להתגנב לאונייה. בעקבות המהומה ששררה לא קיבלה האונייה רשות לעגון ביעד ונאלצה לשהות בים הפתוח מספר ימים. הרעב הכה בהם קשות. אחד הילדים רצה להתגנב למטבח להשיג אוכל, אך ההורים מנעו זאת ממנו מחשש שזהותם יחשף.

האונייה הייתה קשה. האחות הקטנה רחל מספרת: "הייתי ילדה קטנה בגיל גן, ורציתי להכניס מעט שמחה ותקווה. מצאתי על הסיפון שרפרף קטן ששימש לי ככמה, עליתי עליו והתחלתי לשיר בקולי קולות שיר בידיש אותו למדתי בגן, הוריה, בחרדה גדולה, מיהרו להוריד אותה ולהשתיקה בכל כוחם, מחשש שהשירה תסגיר את זהותם, חששם אכן התאמת: כעבור דקות ניגש אליהם חייל פולני חמור סבר, שדרגתו הבכירה ניכרה היטב במדליות שעל דש בגדו. ליבם של ההורים החסיר פעימה. הקצין ביקש לראות תעודות, הביט בהן בחומרה אך לא אמר דבר. לאחר דקות ספורות חזר כשבידו סל מלא פירות וירקות. "רואים עליכם שאתם מזי רעב, הבאתי לכם אוכל", אמר. כך חזר הדבר מדי יום. סבא אמר אמר בשקט תודה אך פחד לשאול שאלות מיותרות, מי יודע מה מחכה לנו חשש בלבנו.

רק כשהאונייה הטילה עוגן והם ירדו ממנה, אור סבא אומץ ושאל את הקצין: "מדוע כה דאגת לנו?". ענה הקצין: "אני חייל בודד. יתום מאבא ואמא אני מגיל צעיר, אין לי מכר או משפחה. היה לי בצבא חבר טוב שהיה לי כאח - הוא היה יהודי. משפחתו הייתה לי כבית תומך. בקרב האחרון הוא נפצע אנושות וגסס בזרועותיי. שאלתי אותו כיצד אוכל לגמול לו על טוב ליבו, בנשימותי האחרונות אמר לי: 'הטובה היחידה שתוכל לעשות עבורי היא זו: אם תפגוש אי פעם יהודים הזקוקים לעזרה - עזור להם. תהיה שם בשבילם'. כך תוקיר לי טובה".

אותו חייל אלמוני הציל את משפחתנו ומלמד את כולנו לדורות פרק באהבת ישראל ובערבות הדדית. פירוש חדש למטבע שטבעו חז"ל "כל ישראל ערבים זה לזה".

ברכת הצדיק והשמירה העליונה המשיכה לחפוף על המשפחה באופן ניסי "הואיל שאלו הברכות הן כולן חוץ מהטבע ורק ע"י נס ומשפע הקב"ה, שנתרבה בעולם א"כ אין שייך להפריש בין הגיבורים או החלשים בטבעם" ומדוע בפרשתנו על הפסוק "ורדפו מכם חמישה מאה" מסביר רש"י הק' מן החלשים שבכם ומה מקום יש לחלק בברכה ניסית בין מושגי טבע? מה ההבדל בנס בין גיבורים או חלשים? מקשה רבנו הזרע שמשון זיע"א בפרשתנו, מתרץ רבינו זצוק"ל, מפי עליון לא תצא הרעות והטובות אלא שממילא הטובה באה על עושי הטובה והברכות מברכות את בעליהן והברכות של פרשתנו באות בעצמן על דור הזוכה אע"פ שהן קצת רחוקות מהטבע וע"י נס עם כל זה הן קצת קרובות אל הטבע שהטבע הקב"ה בברכות שתהיינה מברכות את בעליהן ולזה לא אמר אלא "ורדפו מכם חמישה מאה" ע"כ

בזכות ברכת הצדיק שליוותה אותם שרדו באורה נס את המלחמה. בסיומה נפטר הסבא אברהם משפעת ונקבר בגרמניה. ברכתו המשיכה לברך אותם, וסבתא וחמשת ילדיה עלו לארץ ישראל והקימו בתים לתפארה בבני ברק. הקמיע הקדוש, סגור וחתום, מלווה את המשפחה עד ימינו בעתות שמחה לשמירה וברכה, מבלי שעין אדם ניסתה לגלות את צפונותיו.

וכשם שניתנה תורה בסיני באש - שהיא מחממת ומאירה אך השולח בה יד נכוה - כך צריך אדם להיזהר בנסתרות. באם לא שייך אליהם ולשמוח בחלקו, ככתוב בקהלת: "אל תתחכם יותר" דברי רבנו הזרע שמשון זיע"א בפרשתנו. הקמיע הקדוש שומר על סודו למשמרת עולם, אך מגלה ומכריז בשער בת רבים כי הוא יתברך מלך על כל הארץ.

הבניני ואלמדה

אצרות דעת, נטפי חיוק ופרקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

תולדות הביטחון!

האדם בורא בריאות חדשות!

תולדות שהן המשכות האורות להאי עלמא.
הן ידוע שבקריאת שמע מוסרים את הנפש, ומהי אותה מסירות נפש? האדם בא עם כל המשאות שהוא נושא על לבו, וכך הוא עומד ומתבונן כי ה' אחד ושמו אחד ושהוא לבדו מנהל את העולם ואת כל אשר בו, וכל זאת לאחר שכבר חשב במחשבתו בעת אמירת ברכת "אהבה רבה" עד כמה הקב"ה אוהב אותו ומרחם עליו "חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו", ואז הוא אומר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ולאחר מכן הוא אומר "ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", ובזה הוא מוסר את לבו הישן שבו הרגיש כפי שהרגיש, והוא נעשה מוכן ומזמן לקבל לב חדש שבו ירגיש את כל מה שהוא אומר כעת בקריאת שמע!

זוהי הכוונה הפשוטה בקריאת שמע: 'למרות המשאות הכבדים שעל לבי, למרות הפרשיות שמעיקות עלי, למרות הכל, אני מצהיר בגלוי שאני אוהב את הקב"ה ומוסר לו את כולם כדי לקבל לב חדש המאמין בוטח בה'! ובזה מחבר האדם שמים וארץ ומוליד הרגשה חדשה שהיא האצלת אור חדש לעולם כאמור.

למה זה לא קורה?

ובכן, כאן המקום לשאול: מדוע באמת אין אנו רואים שמחשבות אלו יגרמו בהכרח לבני אדם להרגיש בטוחים בהקב"ה עד הסוף? מדוע אין מתקיים בהם מה שכתב המחבר בלשוננו: "בטח בו וימסר אליו, ויניח הנהגתו עליו, ולא יחשדהו בדינו ולא יתקצף על בחירתו לו"? והלא נתברר עכשיו שזו היתה תכלית הבריאה, שהמחשבות הנכונות שהן ההשפעות, ייכנסו אל תוך המצב הקשה שהוא אדם הקיבול, ותצא מזה 'תולדה', שהיא אור חדש הגורם לאדם להיות שלו ורגוע מרוב בטחונו בה', ואיך יתכן שפעמים הרבה אין הכנסת המחשבות לתוך המצב גורמת לתולדה זו?

המשך בעמוד ג' ←

ולכן נתן להם את כוח ההולדה. הנה מרגיש לו האדם כפי שמרגיש בגלל שהוא נמצא בעולם המעשה, והנה הוא לוקח את האמת ומחדירה במוחו ולבו היטב היטב, ולפתע נולדת בו הרגשה חדשה ונפלאה שלא מעלמא הדין!

הרגשה זו מקורה בעולם הבא, בגן עדן, והיא אשר נקראת "גאולה". אי-אפשר לחקות הרגשה זו. רק כשעושים את החיבור נכונה, רק אז היא מתנוצצת ובאה בתורת תולדה!

מצב מיוחד

ויש לדעת שאין גבול ושיעור לכמה חיבורים בין שמים וארץ שיכולים לעשות. כל אדם שונה מרעהו וכל מצב שהאדם עובר שונה מהמצבים האחרים שעבר עד כה. **דע לך בן אדם! אין שום אדם בעולם שעבר מצב זה שאתה עובר עכשיו!** ואפילו אם אתה הולך ליטול חיוק מאחרים שעברו מצב הדומה לשלך, **דע לך שהם יכולים ליתן לך רק כיווני מחשבה, אבל ללא ספק יש הבדלים עצומים בין המצב שלך לבין המצב שלהם, הן מצד תכונות הנפש שלך והן מצד הפרטים הרבים הנלווים לצרה הפוקדת אותך!**

ונמצא שכל פעם שהאדם נקלע למצב קשה והוא הולך ומכניס בו את המחשבות הנכונות, הרי הוא עושה בזה חיבור חדש, חיבור שעד כה לא היה כלל וכלל, ובזה הוא מאציל אור חדש בעולם. ומתי יודע האדם שבאמת האציל אור חדש לעולם? כאשר הרגשתו משתנית, עד כה הרגיש נטוש וזנוח, מלא צער וכאב, ועכשיו הוא מוצף בהרגשת שלווה הנובעת מן ההרגשה שהוא בידי של הקב"ה! אך אם האדם חושב את המחשבות הנכונות ועם כל זה הוא מרגיש כבתחילה, יכול הוא להסיק מזה שטרם נעשה החיבור ושעדיין הוא צריך להעמיק במחשבות אלו ולשנן אותם עד אשר תצא מהן התולדה הרצויה ויוצף בהרגשת בטחון!

מסירות נפש בקריאת שמע

מסיבה זו נתן לנו הקב"ה מצות קריאת שמע, מפני שרצה שנחבר פעמיים ביום שמים וארץ ונוציא בכך

בסוף פרק ב בשער הבטחון התבטא רבינו בעל החובות הלבבות' לאמור, שאם יתבונן האדם היטב בכך שהקב"ה טוב ומטיב, ושעשה ועושה לכל המעשים, ושאין רחמן יותר ממנו, ושרק הוא יכול להושיע, הוא ולא אחר, ושרק הוא יודע מה טוב לו לאדם, אזי יחרט הדבר היטב במוחו ובלבו, וממילא יישען על הקב"ה ויבטח רק בו!

ובלשוננו: "וכאשר יתברר זה לאדם ותתחזק הכרתו באמתת חסד הבורא, יבטח בו וימסר אליו, ויניח הנהגתו עליו, ולא יחשדהו בדינו ולא יתקצף על בחירתו לו כמו שכתב דוד עליו השלום (תהלים קטז, יג): "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", ואמר (שם קטז, ג): "צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא!"

בריאה חדשה

הנה גילה לנו רבינו בדבריו אלה יסוד נפלא, והוא שההתבוננות וההתחזקות במהלכי המחשבה הנכונים, גורמים 'לתולדה'. פירושו של דבר: כשהאדם שרוי במצוקה, טבע גופו להיות אז שבור ומדוכא מרוב כאב וצער, ואז מוטלת עליו העבודה להתבונן בכל אותם מהלכי מחשבה האמורים, דהיינו שיתבונן מי הכניס אותו לצרה זו ושאלם הכניסו בוודאי הוא לטובתו, וכן הלאה על פי כל שבע המחשבות שרבינו המחבר הביא בתחילת הפרק.

והיה אם יעשה כן, הלא יחבר בזה שמים וארץ, שהרי יקח מחשבות גבוהות מאוד, מחשבות של שמים, וייטע אותן בתוך הארץ, דהיינו בתוך לבו הגופני. וכיון שכן, בהכרח תצא מזה 'תולדה', ומהי אותה 'תולדה'? היא ההרגשה הנפלאה של בטחון! הרי אומר: הרגשת הבטחון אינה מה שהאדם חושב, אלא תולדה היא ממה שהוא חושב. הוא חושב את שבע המחשבות שמנה המחבר בתחילת הפרק ובזה מחבר שמים והארץ, וממילא נולדת בו הרגשת הבטחון!

וזו היתה תכלית הבריאה. רצון הקב"ה היה שכפי שהוא יכול לברוא עולמות, כך יוכלו בני האדם לברוא תולדות,

הרעיונות

לא הצרה עצמה מעציבה את נפש האדם, אלא ההתפעלות שעוררה בנפשו היא זו שמעציבה אותה. וראיה לדבר, שהרי עכשיו הולך לו האדם ברחובה של עיר והצרה מרוחקת ממנו, ומה לו להתעצב? אלא ודאי שההתפעלות שיש לו בנפשו מחמת הבושה שהיתה לו או מחמת הפחד ממה שיקרה לו בעתיד, היא זו שמעציבה את נפשו וגורמת לו ללכת בפנים נפולות. ולכן אם יצליח אדם זה לעורר בנפשו אמונה חזקה כזו אשר תביא את נפשו לידי התפעלות במדרגה אחת יותר מההתפעלות הראשונה, היא תשכח ממנו את צרתו וירגיש שלו ורגוע באופן נפלא מאוד!

לפרוץ את המסגרת!

'גבולות' ומסגרת בחיי היהודי - האם וכיצד?

חז"ל (יבמות סג, ב) מביאים **מספר בן סירא**: "אל תצר צרת מחר כי לא תדע מה ילד יום, שמא מחר בא ו[האדם] איננו, נמצא מצטער על עולם שאין שלו!" אומרים לו לאדם כך: אתה נמצא בהווה, ואתה דואג על מה שיהיה מחר, הלא אין לך שליטה על מה שיהיה מחר, ואם כן, כשאתה דואג על כך, אתה יוצא מגבולותיך. מה יש לך לחשוב על מחר? **היום זה היום! עבוד את ה' היום כפי יכולתך! מה יהיה מחר? לא נוגע לך עכשיו!** אם היית מוצליח לחיות כך, לא היית מרגיש צער. הוי אומר: **צער הגאווה** נובע מכך שהאדם נכנס למקום שאינו שייך אליו!

והנה לגבי התאווה זה ג"כ כך, **כי הקב"ה נתן לו לאדם כל מה שהוא צריך**, וכשהאדם מציץ החוצה לראות מה יש לפלוני, הרי הוא יוצא מגבולו ונכנס לגבולות אחרים ונוול בו תחושת מחסור. אילו היה האדם חי בכפר עם פרתו ולא היה יודע מה יש לאחרים בעיר הגדולה, היה מרגיש טוב ונעים. כך אמרו חז"ל במסכת סוטה בענין הסוטה שמשקים אותה במים המאררים משום שהסתכלה החוצה. מדוע את מסתכלת החוצה? מה לא טוב לך במה שיש לך?

זהו כל הענין של שמירת עיניים. אל תסתכל מחוץ לד' אמותיך ולא יהיה לך נסיון. פעמים שחושבים שהענין לא להסתכל מחוץ לד' האמות, הוא טכני בלבד, כדי לא להכשל בראיה אסורה, אך באמת יש בזה יותר עמוק. **עליך להתרגל גם כשאתה בביתך להסתכל במה שיש לך**, עליך לאמץ סגנון חיים כזה - **יש לי כל מה שהקב"ה נתן לי ואיני מחפש שום דבר מחוץ לגבול!**

זה לעומת זה עשה אלוקים

ברם השאלה היא: מדוע באמת יש לו לאדם דחף פנימי להתחמק מגבולותיו? הלא טיפשות היא זו! השאר במקומך ולא יהיה לך צער. הוא דומה לילד שמנסה לראות מה יקרה. המלמד הודיע לכל הילדים: 'אף אחד לא עובר את הקו הזה!' תמיד יהיה אותו ילד שיהיה חייב להוציא את הרגל מהקו (כשאף אחד לא רואה). מה הפשט בזה? והשאלה היא בעיקר על האדם המבוגר. ילד קטן - ניחא, אבל אדם מבוגר, מדוע יש לו כזה דחף לצאת מגבולותיו? מדובר בתמייה גדולה, שהרי האדם עצמו סובל אח"כ מצער הדאגה והתאווה והחמדה כשאינו משיג מה שמתאווה לו, וכשהוא משיג, הוא מסתבך עם התוצאות. מה פשר הדחף הזה שיש לו מתחילה?

התשובה היא שיש באמת תכונה בנפש האדם לצאת מגבולותיה. אם לא היתה לו לאדם תכונה זו ברוחניות, לא היה רוצה ולא היה יכול לצאת מגבולותיו באופן שאינו ראוי. **תכונת האש שיש בו באדם, היא זו שמעניקה לו את היכולת לצאת מגבולותיו. ככל שהאדם נקי ומזוכך יותר, הוא יכול ללמוד ולהשיג יותר דברים שהם מעבר לכל גבול.** לתורה אין גבול, הקב"ה הוא אין סוף, והקב"ה נתן לאדם את הכח. הקב"ה נפח באפו נשמת חיים ונתן לו את התורה. אורייתא וישראל וקב"ה חד

זהו סוד השופר. מה זה 'הללוהו בתקע שופר'? - **שהאדם צועק אל ה' מהמקום העמוק ביותר שבנפשו אשר אי אפשר לצמצמו באותיות.** לכן דיברו הרבה מהצדיקים על כח הנגינה בלי מילים דווקא. על-ידי הנגינה חסרת המילים האדם מבטא תשוקה עמוקה שאינה יכולה להצטמצם באותיות!

ואחרי שהאדם מתחיל להשתמש בתכונה זו לתשוקה לה', הוא מבין עוד שכל פעם שמתעורר אצלו דחף לצאת מן הגבולות... אני רק רוצה לראות ולמלא את סקרנותי... עליו לומר: 'בסדר, אשתמש בזה, אך בדרך הנכונה...'

למי המשגיה מציץ לערוך דל"ל שיש?

כשמשגיח ישיבה פיקח מגלה על בחור שהיה ער כל הלילה ובילה את זמנו בשיחה בטילה, הוא אומר לו כך: 'אם הראית יכולת להישאר ער כל הלילה, אני מציץ לך לערוך 'ליל שיש'. לבחור רגיל לא הייתי מציץ דבר כזה, אבל לך, אני חייב לומר לך שראיתי שלמחרת תפקדת כמו שצריך, כי לא רצית שנגעלה עליך שהיית ער כל הלילה, עשית את זה טוב, אם כן מדוע לא תלמד כל הלילה ותכין עצמך לשבת קודש בהכנה דרבה...'

אבל זה לא רק ללמוד כל הלילה, אלא זה כל המהות. 'אתה טוב, נכון? אתה 'אויבער חכם'. אם כן, אדרבא, **צא מן הגבולות ככל-כך הרבה דברים ואופנים השייכים לרוחניות ולעבודת ה'!** אפשר לראות הרבה אנשים שכבר לא יכולים להסתפק בעבודה רוחנית רגילה. הם צריכים יותר. אכן כשאין האדם קולט שהוא צריך יותר, הוא פונה אל הנסיונות!

עול תורה כנגד עול דרך ארץ

נאמר באופן יותר רחב: 'ה'חובות הלבבות' כתב שאחת מהסיבות שהקב"ה סידר את העולם באופן שהאדם צריך לעבוד לפרנסתו היא שאלמלא כן יחטא האדם, מדוע יחטא? **כי יש לו לאדם הרגשים ותשוקות, ואם לא יהיה לו עול של פרנסה שמעסיקו, משעבדו ומטרידו, יסטה מן הדרך ויפנה לדברים אחרים.** ומפני כך אמרו חז"ל "כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ", כי המקבל עליו עול תורה, יש לו כבר מסגרת מספיק חזקה, הוא מספיק משועבד, כך שאין לו צורך בעול דרך ארץ! אכן כל אחד כלפי עצמו צריך להבין כך: אף אחד אינו נשאר באותה דרגה. הרוחניות שסיפקה אותך אתמול, כבר לא מספקת אותך היום, כי היום היא כבר נהפכה להיות בתוך השורה, ולך יש תשוקה תמידית לצאת מן השורה. התורה לא השתנתה, אבל אתה יש לך צורך למשהו חדש כדי לצאת מן הגבולות!

יש שצועקים על גער שמחפש תמיד דברים חדשים: 'מדוע אינך יכול להיות 'נורמלי'? (אדם זוכרים את השאלה?). והתשובה היא שיש חידושים וסודות בתורה, והנשמה לעולם לא תהיה מסופקת. תמיד היא צריכה יותר!

הוא. ובכן, כשהאדם חי בתוך הגבולות, הוא מרגיש בחוסר נוחות. כשהוא מצומצם בגבולות, הוא חייב לגשת אל החלון ולבדוק - 'מה קורה שם?' **יש לו לאדם תכונה לצאת בכל עת מן השורה ולבדוק מה קורה אצל זולתו, כי אי אפשר לצמצם אותו!** זה הרי מה שאמר השרף מקאצק זיע"א לגבי השאלה: באיזה דבר בחנו את ישראל לפני מתן תורה? את כל האומות בחנו, כל אומה בדבר הקשה שלה, וכל אחת השיבה שאינה יכולה לקבל את התורה כי כל עצמה של אומה זו יונקת מאותה עבירה, במה בחנו את ישראל? והשיב שבוודאי בחנו את ישראל. בחנו אותם במה שהגבילו אותם לא לעלות להר סיני שהוא היפך תכונתם! **את היהודי מצד תכונתו אי אפשר להגביל!** אם תאמר לו לא לעלות, הוא יעלה בדווקא!

כשמשגיח ישיבה פיקח מגלה על בחור שהיה ער כל הלילה...

את היהודי אי אפשר לצמצם

כשהאדם מבין שזה בא מצד שיש ברוחניות, הוא יכול להתבונן בעצמו ולומר כך: 'אני לוקח את החלק הנצחי שקיים בי, ואני משתמש בו באופן בלתי נכון, ובגלל כך אני נתקל בכל עת ושרוי בצער וכאב...' הסיבה שעניינים של מדת היסוד מהפכים את האדם היא משום שמדובר בדבר רוחני שאי אפשר להסבירו. האדם נמשך אל מעבר לגבול, כי הוא מרגיש ששם נמצא האושר. כל הזמן הוא מחפש לצאת.

כשהאדם מבין זאת, הוא רואה את המדה טובה מרובה. סיבה יש לכך שאי אפשר לצמצם אותו במסגרת. 'אינני יכול להיות אדם כזה. אינני יכול להיות אדם מצומצם. זה בלתי אפשרי'. כך זה אצל כל אחד. אצל כל אחד זה מקבל ביטוי אחר, אבל אף יהודי אי אפשר לצמצם. ובכן, מה שהאדם עושה זה כך: **תחילה הוא קולט את הענין, ואז הוא מתחיל להשתמש בתכונה זו ראשית כל לתשוקה לה', 'כאילו' תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלוקים, 'נפשי חולת אהבתך'...**

ואכן כדי שתתחזק הכרתו בלבו, זקוק האדם לשנן אותו הרבה ולחזור עליו שוב ושוב, אך לא יחזור עליו סתם כדי לזכור אותו במוחו, אלא כדי להחזיר אותו בלבו יותר ויותר. ולכן אם רואה האדם שעדיין לא זכה לאותה הרגשה נפלאה, יש לו להבין מזה שמן השמים רוצים ממנו שיעבוד על אותן שבע מחשבות לברר אותן יותר ולהחזיר אותן יותר בלבו!

שינוי פנימי תחילה

וכעין זה, אם ישאל האדם: 'היתכן, הרי אני עוסק בשער הבטחון זה עידן ועידנים ועדיין לא זכיתי שתתקיים בי ההבטחה "והבטח בה" חסד יסובבנו"; עדיין לא זכיתי לאותו סוף טוב שמופיע בכל סיפורי ההשגחה פרטית...'

התשובה אחת היא, שתחילה לכל עלי לבדוק אם נעשה בו השינוי המיוחל בנפשו פנימה, כלומר אם הוא כבר מרגיש אותה שלווה נפלאה האופפת את הבוטחים בה', שהרי השלב הראשון של ההבטחה ד'חסד יסובבנו' מתקיים בהרגשת הנפש, כי בה נבראת התולדה היוצאת מהחיבור בין שמים וארץ, ושינוי התנאים החיצונים באה רק לאחר מכן בעקבות השינוי הפנימי!

נדגיש שוב כי נחוץ מאוד להבין היטב: זה שאנו רואים שהבוטחים בה' זוכים לטוב נגלה וכל התנאים החיצונים מתייצבים לפניהם להיות להם לעזר ולסיוע בעבודת ה' שלהם, אין זה אלא תוצאה שנובעת מהשינוי הפנימי שהתחולל בנפשם פנימה אשר אותה הולידו באמצעות החיבור שעשו בין שמים לארץ.

האדם בונה בלבו פנימה עולם חדש, וכיון שבזאת עולם חדש, ממילא משתנה גם העולם החיצוני על-פי אותו עולם חדש שברא. והרי זה דומה לחדר שנחשך אורו מפני שהמתג הראשי שלו שנמצא בארון החשמל נפל, שכל עוד לא יגביהו את המתג בארון החשמל, אע"פ שילחצו על הכפתור שבקיר החדר אלף פעמים, לא יידלק האור. כך המקום שבו יכול האדם להאיר את חייו, הוא רק בפנימיות נפשו, וכל עוד לא יתרחש דבר זה, אע"פ שינסה לשנות את תנאיו החיצוניים אלף פעמים ויחל לכן בכל נפשו ולבו, לא יועיל לו מאומה.

יתירה מזו יש לנו לדעת שהשינוי בנפש פנימה היא מעין הריון, ולכן אע"פ שכבר זכה האדם להרגיש את אור הבטחון בנפשו פנימה, עדיין יתכן שיקח זמן מה עד שתנאיו החיצוניים ישתנו לטובתו. וכשאלו ישתנו, ידע שלא שם התחולל השינוי, אלא השינוי התחולל בנפשו פנימה והשינוי החיצוני בא בעקבותיו.

האדם אומר מזמורי תהלים ומחשב מחשבות של בטחון ותוך כדי הוא צופה בעיניו לראות אם תנאיו החיצוניים משתנים כבר. לא! לא כך הדבר פועל. הדבר פועל בשני שלבים, בשלב הראשון מתמלא האדם בהרגשה נפלאה של שלווה ורק בשלב השני משתנים תנאיו החיצוניים.

השקף על ה' ידבר

ואף זה נחוץ לדעת, שאותה הרגשה פנימית שרכינו בעל חובת הלבבות מדבר עליה, אינה ההרגשה שרבים טועים בה כביכול בוודאי הכל יהיה בסדר, שהרי הרגשה זו יתכן שנובעת מרצון האדם שבטחונו ישנה את תנאיו החיצוניים לטובה על-פי מה שעניו שכלו המוגבלות רואות.

לא על הרגשה זו מדבר רבינו המחבר. רבינו המחבר מדבר על מי שמרגיש מחמת בטחונו שאין לו שום סיבה לדאוג מפני שהקב"ה נושא את משאו, וכלשונו: **"יבטח בו וימסר אליו ויניח הנהגתו עליו"**. אדם כזה אומר לעצמו: הרי הקב"ה מנהל את חיי יודע מה שעושה, ואם כן מה יש לי לדאוג, וכי צריך אני לדעת מה יהיה בעתיד? לא, אני יודע ואיני צריך לדעת! דבר אחד אני יודע, שאני נמצא בידיו של הקב"ה ואין לי מה לדאוג!

להוסיף דרמטיות!

לבאר הדברים יש להביא את דברי הגמרא **במסכת ברכות (א.י.)**: "משל למה הדבר דומה, לאדם שהיה מהלך בדרך ופגע בו זאב וניצל ממנו, והיה מספר והולך מעשה זאב; פגע בו ארי וניצל ממנו, והיה מספר והולך מעשה ארי; פגע בו נחש וניצל ממנו, שכח מעשה שניהם והיה מספר והולך מעשה נחש. אף כך ישראל - צרות אחרונות משכחות את הראשונות."

וסיבת הדבר, כי כך עשה ה' שכמה שיהיה הדבר שפוקד את האדם יותר 'דרמטי', כך יוסיף האדם להתפעל ממנו וכך יותיר הדבר רושם יותר עז בנפשו, וכשיפוקד את האדם דבר יותר דרמטי לאחר זמן, הוא יותיר בנפשו רושם יותר גדול מן הראשון ובעבור כך יטשטש את הרושם שהותיר הראשון בנפשו.

הן פעוט בן ארבע מתפעל מאוד כשרואה טרקטור והולך ומספר על הטרקטור לחבריו ברוב התרגשות. אכן אילו לא היה רואה לאחר מכן שום דבר יותר דרמטי מזה, היה מראה הטרקטור נשאר תמיד בזכרונו ומלווהו בכל אשר הוא הולך, אבל כיון שעוד לו ה' והוא הולך וגדול ופוקדים אותו דברים יותר דרמטיים, ממילא נעשה מראה הטרקטור שנחרט בנפשו יותר ויותר מטושטש, עד שבסוף הוא פורח והולך לו מזכרוננו.

וכעין זה אנו רואים איך הילדים הקטנים מתרגשים כשלוקחים אותם ל'טיול' בפארק שנמצא במרחק של חמש דקות נסיעה מן הבית, וככל שהם הולכים וגדלים ומקבלים מושגים חדשים, הם זקוקים לטיולים יותר ויותר גדולים ורחוקים כדי להתפעל.

התפעלות מטשטשת התפעלות

ולמדנו מדברי הגמרא, שאם האדם רוצה לשכוח איזו צרה שפקדה אותו, יש בכוחו לעשותו, וזאת על-ידי **שינויים את עצמו למצב שבו ירגיש התפעלות במדרגה אחת מעל למדרגת ההתפעלות שהיתה לו מאותה צרה.** ולמשל, אם היה אפשר למדוד את מדרגות ההתפעלות במספרים, מאחד עד מאה, והיו מודדים את העגמת נפש שהיתה לו לאדם בשעה שנאבד לו הנייר שהיה נחוץ לו ורואים שהיא במדרגה מספר שלוש, היה די לו לאדם זה שתהיה לו התפעלות של אמונה במספר ארבע, כדי שתשכח ממנו ההתפעלות הראשונה.

וטעם הדבר, שהרי לא הצרה עצמה מעציבה את נפש האדם, אלא ההתפעלות שעוררה בנפשו היא זו שמעציבה אותו. וראיה לדבר, שהרי עכשיו הולך לו האדם ברחובה של עיר והצרה מרוחקת ממנו ומה לו להתעצב? אלא ודאי שההתפעלות שיש לו בנפשו מחמת הבושה שהיתה לו או מחמת הפחד ממה שיקרה לו בעתיד, היא זו שמעציבה את נפשו וגורמת לו ללכת בפנים נפולות. ולכן **אם יצליח אדם זה לעורר בנפשו אמונה חזקה כזו אשר תביא את נפשו לידי התפעלות במדרגה אחת יותר מההתפעלות הראשונה, היא תשכח ממנו את צרתו וירגיש שלו ורגוע באופן נפלא מאוד!**

חיזוק ההכרה באמיתות חסד הבורא

זהו היסוד שבדברי רבינו המחבר. הוא לא הבטיח לנו שמי שילמד את שבע המידות שמנה בתחילה, יזכה לאותה שלווה נפש שעליה הוא מדבר. שהרי אם ילמד אותן האדם בתורת לימוד בעלמא, לאו דווקא שיבוא מהן לידי התפעלות, ואם לא יבוא מהן לידי התפעלות, אפילו ילמד אותן אלף פעמים, לא תצא ממנו התולדה הרצויה. אלא כך נקט רבינו בלשונו: **"וכאשר יתברר זה לאדם ותתחזק הכרתו באמתות חסד הבורא, יבטח בו וימסר אליו ויניח הנהגתו עליו וכו"**.

הנה נזהר בלשונו לגלות לנו שרק אם יתברר הדבר לאדם באופן ברור כל-כך, עד שתתחזק הכרתו בלבו ויראה אותו יותר ברור ממה שהוא רואה את העולם הגשמי, אזי תצא התולדה הזאת כאשר יזכה לאותה שלווה נפלאה שמקורה בהרגשת הבטחון.

סימן שהגיע הזמן להתקדם

והנה היודע אתה איך האדם מתוודע לכך? בדומה לתינוק. אינך יודע מתי יגיע הרגע שהוא יתחיל לזחול. פתאום אתה רואה אותו מתגלגל מהמדרגות ואתה מבין שהרגע הגיע וצריך כבר להתקין שם גדר. אף כאן, הרבה פעמים, מתי נודע לו לאדם שהוא צריך לקחת על עצמו עוד רוחניות? - נאמר בלחש: **'כשהוא מוצא את עצמו אחרי מכשול'**. מה הפשט? הפשט הוא שהעול שהיה לו עד אתמול, שימש אותו עד אתמול. היום הוא כבר זקוק היה ליותר, וכיון שלא נתן לעצמו יותר, הוא פנה אל מעבר לגבול באופן בלתי נכון. **עכשיו הוא כבר יודע שהוא צריך לתת לעצמו יותר!**

ובכן, במקום לומר לעצמו: 'ידעתי, ידעתי' שזה יקרה, ידעתי שאני משוגע'. במקום זאת יאמר לעצמו: 'הגיע הזמן לעלות אל הדרגה הבאה. קדימה! אין לי ברירה. אם אשאר בדרגה הקודמת - אכשל שוב. אני זקוק מעתה לעול תורה גדול יותר!'

כך יש לו לאדם בכל עת תשוקה ליותר. הוא זקוק ליותר בשביל עצם חייו. וכפי שדיברנו בתחילה, כך הוא בכל הדברים שמהותם היא היציאה מחוץ לגבול. **כל פעם שהאדם מוצא את עצמו בתאווה או בדאגה או בשאר אופנים של יציאה מן הגבול, הוא צריך להבין שעליו להרחיב את הגדר ולהתקדם הלאה.**

בכל דבר של 'סור מרע' שהאדם נכשל בו, יש לו להבין שהוא פשוט לקח כלי רוחני שיש לו והשתמש בו שלא באופן הנכון. זה כל מה שקרה. זה הכלל. כשאתה רואה אצלך רע, עליך להשכיל מזה שיש לך כח של טוב, וכח זה פנימי מאוד, ומאחר שעדיין לא ניצל את אותו, הגעת למצב כזה שהוא בא לידי שימוש באופן הבלתי נכון. יצאת מן הגבול שלא כראוי!

התקדמות ברת קיימא

אכן לגבי היציאה מן הגבולות, יש לדעת שאינה דבר המיוחד לבחורים, כלומר שאין זה צריך להיות בסגנון של בחורים דווקא. אדרבא, כשמדובר בדבר קיצוני שהאדם לוקח על עצמו, אין זה יכול להחזיק מעמד, וחבל, כי כך אין הוא משתמש עם תכונתו בצורה שהוא ייבנה ממנה. אכן המון העם מקיימים זאת בדרך כלל באופן זה. הם מחפשים ריגושים ברוחניות, ואם אינם מצליחים בדרך משל לנסוע לקברי צדיקים או לל"ג בעומר במירון, הם יהפכו את העולם כדי להגיע בדרך לא דרך.

בשורש, זה מגיע ממקום נכון, כאמור, אבל הדרך הנכונה היא שיקבל על עצמו דברים שהם ברי קיימא, כגון להוסיף באמירת תהלים עם פירוש המילות, או בקימה באשמורת הבוקר, או להתדבק בתורתו של רשב"י, הכל כדי להתקשר לאור יותר גדול. והבא ליטור מסייעין אותו. אם תהיה לו תשוקה להתקדם ויפעל על כך, הקב"ה יקרבנו אליו. העיקר הוא שיזכור שאין לו ברירה אחרת, כי התכונה קיימת בתוכו, אלא שהיא פורצת בכל עת באופן הבלתי נכון וצריך לתת לו לפרוץ באופן ובמקום הנכון!

(מתוך סדרת השיעורים על 'שער הביטחון' שבספר 'חובות הלבבות', שיעור ע"ח. לשמיעת השיעור המלא, חיינו לקו השיעורים (בא"י). לחצו בכניסתכם למערכת 2 (- שיעורי חובות הלבבות, ובחור שיעור 78. שמעו ובטחו!)

המעגל שנסגר אחרי 50 שנה...

הקדמה למעשה

[בהמשך לנאמר במדור 'שיעורי חובות הלבבות' בגליון זה] יש להוסיף בענין מה שאמרנו (ראה שם) שהקב"ה מכניס את האדם למצבים שונים אשר כל אחד מהם הוא חידוש בפני עצמו כדי שימשיך על עצמו כל פעם אורות חדשים, שאם אמנם פעמים הרבה לא ייודע לאדם לעולם מדוע נקלע לאותם מצבים, פעמים הרבה ייודע לו, אולי לאחר שנים הרבה, מדוע נקלע אליהם.

ואחת מן הסיבות שהקב"ה עושה כן היא, כדי שכעבור חמישים שנה כאשר ימצא את עצמו במצב נוסף שעשוי לערער את שלוותו, יוכל לומר לעצמו: כפי שלפני חמישים שנה נקלעתי למצב קשה ולאחר זמן נתברר לי החשבון, אף עכשיו במה שפקד אותי כעת, בוודאי יש לו חשבון מדוקדק. כך הקב"ה עוזר לנו ללמוד תורה, כך הקב"ה עוזר לנו לחזק את ההכרה בלבנו שהוא מנהל את העולם, ושלכל דבר, קטן כגדול, שפוקד אותנו, יש חשבון מדוקדק.

יותר מזה, **לפעמים זהו המפתח שגורם לאדם להתפעל ממשכבות האמונה כדי שיתירו רושם בנפשו.** קודם שרואה האדם מה היה החשבון, הוא רק מחזק את עצמו: 'כפי הנראה כך נגזר מן השמים, למה אני לא יודע, אבל כיון שכך נגזר, מקבל אני גזירת שמים באהבה'. אך **כיון שהוא רואה פעם, פעמיים ושלוש מה היה החשבון, מדוע הכניסו הקב"ה לאותו מצב, מתפעלת נפשו ומתחזקת ההכרה בלבו שהוא בידי של הקב"ה אשר עושה הכל אך ורק לטובתו, וממילא כשייקלע שוב למצב כזה, כבר יהיה חזק באמונתו!**

ולא רק כשרואה זאת אצל עצמו, אלא אפילו הוא שומע סיפורים כעין אלה על אחרים אשר נקלעו למצבים קשים ובסוף נתברר להם שהכל היה לטובתם, יכול האדם לבוא מזה לידי התפעלות והתפעלות זו תותיר בו רושם אשר יועיל לו לכשייקלע הוא למצב קשה!

מעשה

ובכן, נביא בזה סיפור מן הסוג זה שנתפרסם לפני שנים מספר. הסיפור התחיל לפני קרוב לששים שנה, וסופו הטוב נודע רק עתה לפני שנים ספורות. בעל המעשה, אשר מספר בעצמו דברים כהווייתן, הוא **הרב שמעון ראסל** הי"ו תושב ארה"ק יליד אנגליה.

היה זה בהיותו בן תשע. הוא יצא אז עם זקנתו, אם אמו, לטייל ברחוב, לא לפני שהוריו הזהירוהו להחזיק בידה היטב. הם הזהירוהו על כך מפני שרצו שהוא לא ילך לאיבוד, אך הוא חשב לתומו שהזהירוהו על כך מפני שרצו שהוא ישמור על הסבתא.

טיילו להם הנכד והסבתא כשהם מחזיקים זה בידה של זו, עד ש... פתאום עזבה הסבתא לרגע אחד את ידו של הילד, פנתה לעבר הכביש המהיר ללא שום סיבה הנראית לעין, והתחילה לחצות את הכביש לבדה. לפתע הגיעה מכונית במהירות מן הצד, התנגשה בה, והיא נספתה במקום.

הילד עמד והסתכל איך כל אנשי ההצלה מטפלים בסבתו, אך אף אחד לא שם לבו אליו. בטוחים היו כולם שהוא אחד מאלו שבאו לספק את סקרנותם. אף אחד לא קישר בינו לבין הזקנה שנמחצה על הכביש. רק כשהמקום התפנה לגמרי וראו אותו עומד לבדו, ניגשו לשאול אליו מי הוא, ואז נתברר שהוא נכד הזקנה ושהוא התלווה לה אל מותה.

אף אחד לא חשב אז שצריך לקחת אותו לטיפול אצל איש מקצוע כדי

לשחרר את ה'טראומה' הקשה שחוהה, שהרי באותם ימים, לפני ששים שנה, עולם הטיפול לא היה מוכר כל-כך. אי לכך, לקחוהו בלי אומר ובלי דברים לבית דודו, שם נשאר עד תום השבעה, אז החזירו אותו לביתו וכביכול חזר לשגרת חייו.

האיש מספר שרק לאחר שנים הרבה, בהיותו כבר אברך בעל משפחה, התעוררה אצלו ה'טראומה' הקשה, ואז צפו בלבו הרגשות קשות מנשוא שמקורן בסברא המוטעית שחי אתה שנים רבות, כביכול סבתו מצאה את מותה בגלל שהוא עזב את ידה ולא שמר עליה.

מספר האיש שכבר אז סבור היה שנודע לו מדוע הביאו הקב"ה לידי כך, כי דווקא זה דחף אותו ללמוד היטב את תורת הנפש, ודווקא מפני שהוא עצמו נמצא היה באותו מקום ויצא ממנו, עלתה הבנתו בתורת הנפש יותר משאר בני אדם העוסקים בתורה זו, והודות לכך עלה בידו מאז ואילך לעזור לאנשים רבים מספור שסבלו ממצוקות נפשיות ולהעלותם על דרך המלך.

אולם לפני כמה שנים, בערב ראש השנה תשפ"א, זכה להבנה חדשה ונפלאה מדוע זימן לו הקב"ה מצב קשה כזה. המשפחה ידעה מכבר שלאמו יש אח אחד שעבר את תלאות המלחמה וניצל ממתלעות הנאצים ימ"ש, אך לא היה ידוע מה הוא עושה ומה עולה עכשיו בגורלו.

כאשר נודע לו שמאז לפני יותר מששים שנה אחורנית כבר זנח אותו אח את דרך היהדות, ואפילו התחתן אז עם גויה ר"ל. עוד נודע שהתלבט אז במשך תקופה ארוכה אם לספר לאמו (הסבתא) על דבר נישואיו עם הגויה או שלא לספר לה כדי שלא לצערה. יום אחד, היה זה באותו יום מר ונמהר, החליט להתעלם מחששיו ולהודיע לאמו בדיוק רב את מה שעשה. הוא התקשר לשאול היכן היא מתגוררת, וענו לו: 'לפני דקות אחדות אמך נפגעה על-ידי מכונית ושבקה חיים לכל חי...'

נורא ואיום! בזמנו לא הבין אף אחד מדוע קרה מה שקרה, מדוע התפרצה הסבתא לכביש, הלא צלולה היתה בדעתה ולא היה חסר לה כלום. אכן לאחר יותר מחמישים שנים נודע הדבר, כעת נודע שמן השמים סובבו שהסבתא לא תשמע את הבשורה הרעה על דבר נישואי בנה עם הגויה.

והנה בדרך הטבע לא היה שייך כמעט שכל זה יתגלה, שהרי האח עצמו כבר שבק חיים לפני כמה שנים. אלא שבערב ראש השנה תשפ"א, יצא בנו של אותו אח למסע חיפושים אחרי שורשי המשפחה, ובמסגרתו יצר קשר עם אחיינו של בעל המעשה. כששאל אותו אחיינו בעל המעשה מה הוא זוכר מאביו, ענה שאינו זוכר ממנו הרבה, רק זוכר מה שאביו סיפר לו שרצה לספר לאמו שהתחתן עם גויה, וכשהתקשר לשאול על אודות מקום מגורה, אמרו לו שלפני דקות אחדות נספתה בתאונת דרכים.

הבנה למעשה

הנה כי כן, זה מעשה אחד מיני אלפי שנעשים בכל יום, אלא שלפעמים הקב"ה רוצה שהחשבון יתגלה, ולפעמים אינו רוצה שיתגלה. אך מאלו שמתגלים ברצונו יתברך, יכולים לראות איך כל אסון שנעשה הוא בהשגחת הבורא יתברך, ולא רק האסון עצמו, אלא גם מי שיעמוד אז מן הצד והאסון יותיר בו רושם, הכל הכל מתנהל על-ידי הקב"ה לפי חשבון מדוקדק היטב!

וכאמור, זהו הטעם שהצדיקים הכבירו כל-כך בגודל מעלת סיפור מעשיות הצדיקים וסיפורי אמונה והשגחה פרטית, כי מהלימוד הפשוט אין הדבר מוכרח שהאדם יבוא לידי התפעלות, והרי האדם זקוק בהכרח להתפעלות שתגבר על ההתפעלות שהיתה לו מן המצב שבו נקלע.

כשהאדם לומד את סוגיית הבטחון ויחד עם כן שומע גם סיפורי אמונה והשגחה, אז נפשו מתפעלת ויוצאת התולדה הרצויה, ואם בר דעת הוא, הוא תופס את התולדה בשתי ידי ומקיש ממנה לענין שאר המצבים שפוקדים אותו, וממילא הוא נעשה בעל בטחון אמיתי!

זר זמין לכבוד הקב"ה

מלך המלכות
ד"ר חיים זעירא
ר"מ מוסדות חינוך
הרצליה

781 תשס"ו
בית החרוץ מחזיקים את כל השנה
יום ברכת נשם של חסידים

פרשת בהר בחוקות

מצוות 'והחזקת בו' לתמוך ולעזור לנצרך

"וכי ימוך אחיד ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך" (פסוק לה) ד"ה והחזקת בו: אל תניחהו [לאדם] שנופל בפרנסתו] שירד ויפול, ויהיה קשה להקטין, אלא חזקוהו משעת מוטת היד. למה זה דומה, למשאנו שעל החמור, עודהו על החמור, אחד תופס בו ומעמידו, נפל לארץ, חמשה אין מעמידין אותו.

כותב הרמב"ם בספר המצוות מצוה קצח. וז"ל: המצווה היא שצונו לעשות צדקה ולחזק החלשים ולהרחיב אליהם. וכבר בא הציווי במצווה זו במלות מתחלפות (בביטויים שונים), והשם יתברך כתב בתורה (דברים טו-ח) "יתתו תפתח את ידך" וגו' וכן אמר (ויקרא כה-לה) "והחזקת בו" וכן אמר (ויקרא כה-לו) "והי אחיך עמך", והכוונה באלו הלשונות כולם אחת והוא שנעזור אותם ונחזקם די סיפוקם... ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב במצווה זו, כלומר הצדקה אם למי שלמטה ממנו אם לדומה לו ואפילו בדבר מועט.

כותב הרמב"ם הלכות מתנות עניים - פרק עשירי ס"ז: שמונה מעלות יש בצדקה זו למעלה מא. מעלה גדולה שאין למעלה ממנה זה המצוה **בין ישראל שמוך ונותן לו מתנה או הלואה או עושה עמו שתפות או ממציא לו מלאכה כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לבריות לשאל. ועל זה נאמר (ויקרא כה-לה) 'והחזקת בו גר ותושב וחי עמך' כלומר החזק בו עד שלא יפול ויצטרך: וכן פסק שו"ע יורה דעה - סימן רמט ס"ה.**

לכן כשאדם חפץ מחברו, בפרט אם המוכר עני, יכוון לקיים מצוות "והחזקת בו" שהרי ק"ל מצוות צריכות כוונה ועל ידי כוונה זו הוא מרוויח מצוה ואם אינו מכוון לא מקיים מצווה.

כותב ספר החינוך במצוות הצדקה וז"ל: "וכתב הרמב"ם זכרנו לברכה (מתנות עניים ט, א) כי מעולם לא ראה ולא שמע עיר שיהיו בה עשרה מישראל, שלא יהיה להם קופה של צדקה... ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב לעשות צדקה אם ימצא למטה ממנו שצריך לה". (גיטין ז, ב)

ואמרו זכרונם לברכה (שמות רבה לוג) שאין שום אדם בא לענות לעולם בשביל ריבוי הצדקה שיעשה, שנאמר: (ישעיהו לב י) "והיה מעשה הצדקה שלום..."

וכתב החפץ חיים (עשירי - ד בהערות) שהרמב"ן חילק זה לשתי מצוות, מצות צדקה לחוד ומצווה זו [והחזקת בו] לחוד כמבואר כל זה ברמב"ן בספר המצוות במצווה ט"ז שלו ולהרמב"ם וספר החינוך מצוות והחזקה בו נכללת במצוות צדקה.

כתב בספר ואהבת כהנא: (דני צדקה ומעשר כספים) כשמעסיק יהודי על פני עבודת גוי זוהל יותר כיון שיש מצוה לתמוך ביהודי עני וכשיש באפשרותו להעסיק עובד אחר יותר זול ובכוונה לוקח את הפועל היהודי הרי יש בכך מצוות והחזקת בו, ויכול לשלם את ההפרש מהמעשורת.

כך כתב בשו"ת תשובות והנהגות חלק ג סימן תעז.
מונב באהבת חסד: עני שצריך להלוואה, על הלוואה כזו יש מצות עשה של והחזקת בו וחי אחיך עמך והוא מהח' מעלות שבמצוות צדקה, כמו שכתב בשולחן ערוך יורה דעה סימן רמ"ט סעיף ו', ידוע הוא שמחזק לא מפסידים. במילה חסד יש את האות ס' שהיא עגולה לומר שהחזקת שאלם עושה בשו"ע עוזר לעושה חסד בעצמו. כל מה שאדם עושה, לעצמו עושה.

כותב הרמב"ם לעולם אין אדם מעני מן הצדקה ולא הזיק בא על ידי שנאמר: 'והיה מעשה הצדקה שלום'.

כתב המהר"ל מפראג זיע"א בספר נתיבות עולם (נתיב הגמ"ח פרק ג) וז"ל: כאשר מייטב אדם לזולת, ה' משפיע עליו גם כן טוב וחסד כמו נחל קטן המחובר אל הנהר הגדול. אשר אין לו סוף וכאשר יוצאים מים מן הנהל הקטן לבור שסמוך לו - תיכף ומיד יוצאים כנגדם מים מן הנהר הגדול וחוזרים ומשפיעים אל הנהל המחובר לו. וכל עוד אשר המים יוצאים ומשפיעים, יושפע להם גם כן. כן בעל החסד אשר הוא דבק באלוקים חיים ומשפיע טוב לזולת, ה' שהוא מקור הטוב משפיע עליו הטוב כנגדו וכפי אשר השפיע. ובאותו הדרך יושפעו עליו משמייים ג"כ טובה וברכה.

מסופר על אדם שהתביא במרתף סכום גדול מאד לחתונת בנותיו ואף לא סיפר זאת לאשתו, והנה בא אליו יהודי וביקש הלוואה. הוא הסכים לתת לו כהנף לב, ירד למרתף בכדי להביא את הכסף והנה אין כסף! כשהוא מבוהל הוא ממחר לעבר אשתו וסיפר לה שהיה כסף במרתף והוא נעלם! אמרה לו אשתו: "לא ידעתי, ראיתי שיש בלגן במרתף, החלטתי לעשות סדר וזרקתי את כל הגרוטאות וכנראה יחד עם הגרוטאות גם הכסף נזרק, מיד הוא רץ לפח וחיפש ומצא את הכסף ואמר לעצמו: "בזכות מצוות הלוואה מצאתי את הכסף שכן אם לא הייתי מלווה לו את הכסף היה הכסף נזרק לפח, היו אוספים את הפח למזבלה ולא היה סיכוי למוצאו".

. נתן שעון זהב לחתן וזכה בשעון זהב

בספר 'ברכי נפשי' הובא סיפור מופלא עד מאוד על הגאון רבי אהרן פייפר זצ"ל, שכיהן כרבה של יוהנסבורג בדרום אפריקה. ביושבו פעם בבית הדין של הקהילה, נכנסה לשם כלה, והרב פייפר נחרד לראותה בוכיה וממורת בבכי. לשאלתו מה אירע, השיבה הכלה, שחתנה הביא לה כמה מתנות, "ועכשיו החור שלי הוא להביא לו שעון זהב, ואין לי את האמצעים הכספיים הדרושים לכך". הגר"א פייפר לא חשב פעמיים. הוא הסיר את שעון הזהב היקר של חברת 'אומגה' שהיה ענוד על ידו, ואמר לכלה הבוכיה: "אתן לך את השעון במתנה, כדי שתביאי אותו לחתנך". ובעוד הכלה נדהמת מטוב-ליבו, ואינה מצליחה לקלוט את הנעשה, מראה לה הרב פייפר שהשעון נראה ממש כמו שנקנה אתמול. הרב מוציא מטלית לניקוי כלי זהב, ומצחצח את שעון 'האומגה' כדבעי, ולאחר שהיה מבריק ממש כמו חדש, איתר באחד הארונות קופסה מפוארת והניח את השעון בתוכה. ארז הרב את החבילה בנייר צלופן מבהיק, ומסרה לכלה, שלא מצאה את המלים כדי להודות לו על מעשהו הנאצל. בצאתו מבית הדין, התלבט הרב פייפר בשאלה מה ישיב לרעייתו הרבנית שתבקש לדעת היכן שעון הזהב שקיבל ממנה בחתונתם. הוא החליט מראש שלא נאה ולא יאה לספר לאשתו על המעשה שאירע לו עם הכלה. אז מה עושים? - נכנס הרב פייפר לחנות השעונים של חברת 'אומגה' ביוהנסבורג, וביקש לקנות שעון כמו זה שהיה לו. המוכר נקב במחיר יקר מאוד, בסך 1,888 דולרים, והרב פייפר כבר היה מוכן להוציא את הסכף מכיסו, ולשלם. הייתה זו, מצידו, עבודת המידות גדולה עד מאוד, להקריב חוץ-עצק שכזה כדי לעשות חסד עם כלה ענייה. אבל הגר"א פייפר עשה זאת, כמובן, בלב שלם ובשמחה מרובה. לפתע נשמעת הודעה במערכת הכריזה של החנות המפוארת. הרב פייפר שומע, ואינו מאמין... "הקונה הנכבד המתכוון עתה לשלם 1,888 דולרים על שעון זהב, מתכבד להגיע להנהלת החנות, ולקבלו חינם אין כסף!". הרב פייפר מגיע אל לשכת המנהל, ואז מתברר לו שרשת חנויות השעונים היוקרתית החליטה להעניק לקונה המיליון שלה את המוצר שביקש לקנות - חינם אין כסף! רבה של הקהילה ניצל את המעמד וסיפר, בענווה גדולה, על המעשה שהתרחש בבית הדין. לידע, להודיע ולהודיע, שסיבת 'הקונה המיליון', איננה הסיבה האמיתית לזכייה הגדולה בשעון הזהב... קידוש השם גדול היה באותה שעה.

כתוב בזוהר [פרשת אמור דף צב:] "וְשִׁנְיָנוּ, בְּמַעֲשֵׂה שְׁלֵמָה מְתוֹרָךְ מַעֲשֵׂה לְמַעְלָה. אִם אָדָם עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה לְמַעַל כְּרָאיוֹ, כִּדְ מְתוֹרָךְ כִּחַ כְּרָאיוֹ לְמַעְלָה. עוֹשֶׂה אָדָם חֶסֶד בְּעוֹלָם - מְתוֹרָךְ חֶסֶד לְמַעְלָה, וְשׁוֹרָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וּמְתַעַר בּוֹ בְּשִׁבְלוֹ. וְאִם נוֹהֵג אָדָם בְּרַחֲמִים לְמַעַל - מְעוֹרָר רַחֲמִים עַל אוֹתוֹ יוֹם, וּמְתַעַר בְּרַחֲמִים בְּשִׁבְלוֹ. וְאִזּוֹ אוֹתוֹ הַיּוֹם עוֹמֵד עָלָיו לְהַיִּית אֶפְסוֹרִיפּוֹס עָלָיו בְּשָׁעָה שִׁיִּצְטָרֵךְ אוֹתוֹ... בְּאוֹתָהּ מֵזֶה שְׂאָדָם מוֹדֵד - בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ שִׁנְיָנוּ, שִׁיִּצְטָרֵךְ לְמַעַל בְּמַעַל מִקָּדְשׁ אֲכָזְרִיּוֹת מִכָּל שְׁאֵר הָעַמִּים, [וממלא] וְלֹא יִקְרָא מִקָּדְשׁ מַעֲשֵׂה בְּעוֹלָם".

לדאוג ולעזור לכל אדם ולעשות חסד עם כולם

'ההקדש' [מלון הארצי פרחי של נודדים עניים שהיה מוסד ידוע בעירות אירופה] של קובנה הרוס היה ונשקפת היתה סכנה תמידית לעניים האזרחים האומללים שלא יפגעו ממפלות - סכנת נפש ממש, ואין איש שם על לב. כל השתדלויותיו של הגאון רבי ישראל לפני הגבאים לתקן המצב לא הועילו, אז גמר ואמר רבי ישראל סלנטר לקיים הצלת נפשות בסיכון גופו, ובלי עבות אחד התחזק בלאט ובא ללון ולשכב כל הלילה על ריצפת ההקדש, ורצה בזה להביע את מחאתו הנוהה על שרירות לב הגבאים המזניחים את העניים. בבוקר, כשנודע הדבר בעיר, קם רעש גדול מאוד בעיר והומצרה הפעולה לתיקון בדק בית ההקדש. (שם עמ' י"ד)

ומסופר על רבי ישראל מאיר שייסד בראדן קופת "גמילות חסד", בה נתנו הלוואות לנצרכים תמורת משכונות. לשם השגת כספים קבע את פרשת משפטים לשבת של הגמילות חסדים [על סמך הפסוק באותה פרשה: "אם כסף תלוה את עמי"], והיה עורך בה סעודה ומנהל העמולה ומגבית למטרה זו. הוא התקין לגמילות חסדים תקנות שונות, ורשמן בפנקס מיוחד בצירוף הקדמה על ערכה של מצוה זו. בשנים מאחרות יותר השקיע מאמצים רבים להקים בראדן מוסד "הכנסת אורחים" ועוד מפעלים. בכל מקרה אסון או מצוקה בעיר או בסביבה, היה מופיע ראשון ועושה כל שבאפשרותו להצלה ולעזרה, עד ששמו יצא לתהילה ולברכה בכל הסביבה. בשנת תרפ"ז נפלה דלקה בעיירה ראדן וכמעט כל בתיה נשרפו. האש נפסקה על יד ביתו של רבי ישראל מאיר ובניני הישיבה, שנותרו לפלטה עם עוד כעשרים בית שמאחוריהם. כל תושבי העיירה לא הצילו מרכושם כלום, ומצבם היה בכי רע. רבי ישראל מאיר הפסיק לגמרי את לימודיו, והתמסר לעזרת הנעדרים. ראשית כל השיג סכום כסף בהלוואה והושיט להם עזרה ראשונה, ומיד אחר כך לקח מקלו בידו וסובב במשך עשרה שבועות בערים הגדולות שבסביבה - וילנא, קובנא, מינסק ועוד, ואסף סכומים גדולים לטובתם. במשך זמן קצר הוקמה העיר על תילה, וכל תושביה שבו למעמדם. (המאורות הגדולים עמ' רפ"א-רפ"ב).

בטח בהשם- אין עוד מלבדו וניצל מכלא שש שנים ומהשוואה

סיפר הרב אריה שכטר זצ"ל: אספר סיפור אישי. בשנת תר"צ, כמה שנים לפני עליית הנאצים לשלטון, זייפה אמי מסמכים המעידים שהיא ואבי נולדו בהונגריה. אם לא כן הם היו מגורשים מהונגריה, ופולין לא היתה מכניסה אותם. ושוודיה הדרכים היו עושים את העבודה... חזיון התגלה לשלטונות ונערכו משפטים ארוכים ומתישים, וסכנת מאסר ריחפה על ראשם של אבי ואמי. הורי היו אנשים בעלי מידות נעלות, שפעלו אך טוב וחסד ונהגו לפנים משורת הדין, אם כן מדוע פגעה בהם מידת הדין ונגזרו עליהם תלאות כאלו? אלו שאלות שמנקרות אצל מי ששואל וחוקר, אבל מי שמתהלך בתומו לא שואל שאלות! הוא יודע שיש אבא רחום בשמים, שהוא "קל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא" (דברים לב, ד), ובדאי ש"כל מה שעבדיך רחמנא - לטב עבדיך" (ברכות ס ע"ב). לאחר שמונה שנים של משפטים ומאסרים לפרקים, נערך המשפט המכריע. אבי שאל את עורך דינו מה הצפי, והלה השיב כי אם יצליחו להקטין את גור הדין לשש שנות מאסר - יהיה זה הישג אדיר. בתגובה, ביקש ממני אבי שיטול את התשלום המגיע לו, אך יתקבד וישיב בביתו, ולא יופיע במשפט, והוא ייצג את עצמי. עורך הדין תמה לפרש ההחלטה המוזרה הזאת, אך כיבד את רצונו של אבי. מה רע לקבל תשלום מלא בלי צורך לתורה ולבזו זמן על הופעות המשפט... הגיע יום המשפט. אבי הגיע לאולם המשפט בגפו. השופט פנה לאבי, ושאל אותו היכן עורך דינו, שייצג אותו ויצג את עמדתו. השיב אבי: "אינני זקוק לעורך דין, אני אייצג את עצמי..."

אמר בביטחון. "אם כן", שאל השופט, "מה יש לך לומר להגנתך?". ענה לו אבי באומץ ובביטחון: "הקב"ה מנהל את העולם, והוא זה המכניס במוחם ובפיהם של השופטים המכובדים מה לחשוב ומה לומר. לכן אני פונה לבורא העולם, שייכניס במוחם של השופטים הנכבדים ליכות, ולהוציא דין אמת לאמתיה. "היש הצהרת "אין עוד מלבדו" גדולה וחזקה מזו! לאחר סבל כה רב שנמשך שמונה שנים, דיונים, בתי משפט, בתי סוהר, אבי יודע שזה המשפט הסופי והמכריע, ובכל זאת הוא ניצב בבית המשפט, ומכריז באזני השופט ללא שום מורא, שהוא סומך אך ורק על בורא העולם, ובטוח בהחלטותיו שתהיה הטובה ביותר בעבורו. השופט הנדהם הכריז על הפסקה קצרה, הוא היה צריך להרגע... אחרי רבע שעה הוא חידש את הדיון, והודיע בהתרגשות: "אדון שכטר, אתה בעל אופי נעלה, אני פוטר אותך מכל אשמה, אתה זכאי!". הוא הקריא את גזר הדין המזכיר את אבי, אך עם זאת פסק כי תוך שנה צריכים הורי לחסל את עסקיהם בהונגריה, ולצאת מגבולות המדינה. המשפט התקיים בשנת תרצ"ח, בערב מלחמת העולם השנייה, כאשר קבלת אישור כניסה לארץ ישראל או לארצות הברית, היתה כמעט בלתי אפשרית. אבי ביקש את רשות הדיבור, פנה לשופט ואמר לו: "אתה מורה לי לעזוב את המדינה, אבל אף מדינה לא תקבל אותי ואת משפחתי..."

אמר השופט: "אתה צודק! אני מטייל על ממשלת הונגריה את האחריות לארגן לכל משפחתך וזיוות לאמריקה, או סרטיפיקטים לארץ ישראל. "אמריקה קרצה, היא היתה ארץ החופש והזהב, בעוד בארץ ישראל שרר עוני מחפיר. אך הורי ראו לנגד עיניהם דבר אחד - חינוך הילדים! השיקול היחיד היה, היכן תהיה להם אפשרות נוחה יותר לגדל את ילדיהם בדרך התורה והיראה. הם ויתרו על מנעמי אמריקה, והחליטו לעלות לארץ ישראל. היתה זו תקופת המנדט הבריטי. המצב המדיני והכלכלי בארץ היה קשה, אך בכל זאת העדיפו הורי לבוא לארץ ישראל, שבה סכנת חינוך הילדים קטנה יותר. אבי האמין באמונה שלמה כי "אין עוד מלבדו", שום דבר בעולם לא בלבל אותו, ולא הסיט אותו מהאמונה היוקדת הזאת. ואכן הוא זכה לראות בחוש השגחה פרטית ונסים מופלאים לאורך כל חייו. בד' בניסן תרצ"ט הגיעו לארץ ישראל. לאחר שלוש שנים כבר התברר לעולם כולו כי רוב יהודי אירופה הוחזדו בשואה. שנתיים שלוש לאחר מכן, כבר ידענו שממנעט כל הקרובים שלנו נכחדו בשואה, ה' ישמור. השאלה המנקרת "למה הקב"ה עשה כך למשפחה הזו, על אף שהם יראי שמים וגומלי חסדים?" כבר קיבלה תשובה ברורה לגמרי. דוקא מכיון שהם כאלה, עשה איתם הקב"ה חסד, שיגרשו אותם מהונגריה וכך הם ינצלו מההשואה הנוראה. אז התברר למפרע כי המשפט של הורי, וגזר הדין שהרחיק אותם מבתם, היוו את נס הצלתם. כל התלאות והסבל שעברו הורי לטובתם. אבל, ריבונו של עולם, למה הם היו צריכים לסבול שמונה שנים? נראה לי שישנה תשובה חזקה לשאלה הזאת. הקב"ה ידע שתהיה שואה, ומחמת הנזרה תושמדה הרבה משפחות נפלאות, רחמנא ליצלן! אבל את המשפחה הזו, בגלל המעשים הטובים שלה, הוא ירצה להציל. ואם יבואו המלאכים וישאלו: "מה נשתנו אלו מאלו?" לכן הוא נתן להם אופציה של מסירות נפש, שהרי רוב אחי ואחיותיי נולדו במהלך שמונה השנים האלה. אולם להורי לא היו שום חישובים מלבד רצון ה'. הקב"ה רוצה שנגדיל את המשפחה שלנו, וזה מה שנעשה. האם הילדים האלו יחיו או לא, זאת הבעיה שלו, לא הבעיה שלנו. אנחנו לא שואלים שאלות... היתה זאת מסירת נפש ממש, לא מסירות בגלל קושי בפרנסה, או קושי לנהל בית מסודר עם משפחה ברוכת ילדים... אלא מסירות נפש של אדם שיש לו ילד יום, ובכל זאת מוסר נפשו לקיום מצוות ה', ומשליך את עצמו על הקב"ה ותורתו.

בטחון מבני ישועות

איתא במהרי"ל בנתיב הביטחון כי על ידי אמירת "גם זו לטובה", אף אם נראה לו הדבר כפורענות היותר גדולה, הש"י עושה איתו טובה. ומדייק שצריך לומר: "זו יולא" זה כי הצידי מהפך מהקצה לקצה, עיי"ש. (וכן מובא בכתב ספר (בפרשת וישב) על יוסף המצדיק, שהסיבה שהיה איש מצליח 'היה שכל דבר שקרה לו, היה בטוח שהוא לטובה. אדם שרגיל בלשונו לומר "גם זו לטובה", רואה ישועות על כל צעד ושעל. סיפר הר"י מיכאל ב: הנני בעצמי יכול להעיד על כמה וכמה ישועות ישראליות וחזיותי במו עיניי. ברוך ה' ואני מוציא לאור בכל שבוע קונטרס על ענייני ביטחון. בתחילת הדרך קיבל מנהל של מוסד מסוים על עצמו, להדפיס עברי את הקונטרסים במחיר סמלי. הדבר נמשך ארבע שנים. באחד מהימים הוא הודיע לי שהוא מפסיק. זה היה נראה כי כל המפעל הקדוש עומד לקראת קריסה. אך התחזקתי ואמרתי: גם זו לטובה, ואדברא מכאן רק תבוא טובה גדולה. ואכן מיד לאחר מכן הודיע לי משהו אחר שהוא מוכן להדפיס את הקונטרסים באותו המחיר ובכמות כפולה (אור האמנה)

אשרי הגבר אשר יבטח בהשם

(ד) אמרו חכמים שהיה באש אחד עשיר גדול מאד והיה חושב בלבו ואומר מה יתרון לי בכל עמלי ומה יועיל לי עשרי והוני בשעת מותי, והיו אומרים לו בני אדם לעשות צדקה וחסד מהונו והוא ילונן בעולמו ויהיה לו צידה לדרך, כי העושר אינו עומד וקל מהרה יאבד שנאמר התעניף ענייך בו ואיננו, וישב שאל יתן צדקה מהונו אלא למי שנתיאש מבטחונו מעוה"ז. והיה היום ויצא חוץ לעירו וימצא עני אחד יושב באשפה ועליו כל בלוי סחבות שהיה מתנצל בהן ויאמר בלבו אמנם זה נואש מטוב העולם ומיולי המות לפי שהוא בצער גדול ואין לו בטחון בעולם הזה, ויתן לו מאה דינרין, ויתמה העני ויאמר לו למה נתת הממון הזה לי לבדי כל כך ולא נתת בין כל עניי העיר? ויאמר לו מפני שנשבעתי שלא אתן צדקה אלא למי שנואש מטוב העולם הזה. ויאמר לו האביון קח ממנוך טפס וחסיל כי אתה נתיאשת מטוב העולם ואני בוטח בחסד ה' ואיחל לרחמי בכל רגע ובכל עונה שנאמר ורחמי על כל מעשיו. הלא קראת מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון, הלא תדע כי אין מעצור לה' להעשירי ולהצילני מן הצרה הזאת? עזוב הטפשות הזאת והרחיקה ויהיה טוב לך. ויאמר לו העשיר לא היה שכרי שרחמתי עליך שלא אלא שחרפתי וגדפתי? ויאמר לו העני אתה חשבת שגמלת עלי טובה ולא היה כן אלא הרגתי, כי לא נואש מטוב העולם כ"א המתים. ויאמר לו העשיר בלבו אם כן איפה אלך ואקבור הממון הזה בבית הקברות עם המתים שנתיאשו מטוב העולם הזה, ויעשה כן. ויעברו עליו זמנים ויתרושש העשיר ולא נשאר לו כלום, ובראותו כי צר לו וילך ויחפור בבית הקברות להוציא את הממון שטמן להתפרנס ממנו, וימצאוהו השומרים ויתפשוהו ויביאוהו לפני שר העיר, והיה שר העיר אותו העני שהיה יושב על האשפה שנתמנה לשר, לפי שהיה בן טובים וכשמת שר העיר נתקבצו אנשי המדינה וישימו את העני לראש ולקצין. והיה כאשר הביאו לפניו את האיש החופר בבית הקברות אמרו לו: אדונינו השר! את האיש הזה מצאנו חופר בקברים להפשיט את המתים מתכריכיהם, וירא אותו השר ויכירהו ויתנכר אליו, וידבר אתו קשות ויאמר לו מה המעשה הזה אשר עשית חי נפשי כי בן מות אתה, ויאמר לו אדוני! חס ושלום לי לא עלה בלבי מעולם לעשות הנבלה הזאת אבל אירע לי כך וכך, ויספר לו את כל אשר קרהו במטמונו אשר טמן בבית הקברות. ויאמר לו השר לא תכירני? ויאמר היאך יכיר עבד לאדוניו. ויאמר לו השר אני הוא העני היושב באשפה שאמרת שנתיאשתי מטוב העולם, ויקם אליו ויחבקו וישקוהו ויצו להוציא את הממון מבית הקברות לתת לו, ויצו עוד להביא לו ירשקה ומשאת מבית השר דבר יום ביומו כל ימי חייו. ויתברך המשפיל ומוריש ומרים ומעשיר, שנאמר מקים מעפר דל וגו'. [אוצר המעשיות]

רבי חיים ואלהיו חשב אין עוד מלבדו והקוץ שרצה להורגו נעלם

רבי חיים מוולאז'ין היה רגיל לעלות אל רבו הגאון מוילנא פעם או פעמיים בשנה, ולהצרות בפניו את כל השאלות והספקות שהצטברו אצלו בין ביקור אחד למשנהו. שנה אחת פרצה מלחמה קשה בין הקוזקים באזור. הדרכים היו בחזקת חרב ורבי חיים נמנע באותה שנה מלעלות אל הגר"א. כששקטו סוף סוף הרוחות, מיהר רבי חיים לצאת לדרך, ולשים פעמיו אל ירושלים דליטא, כמנהגו מימים ימימה. הדרך ארכה זמן רב, כברת דרך ארוכה כבר הייתה מאחוריו, העגלה פילסה לה נתיב בעיקולי הדרך המשובשת. פתאום הגיח קוץ מאיים מאי שם, והתקרב אל העגלה בצעדים מאיימים. כידוע מאימים מוחזק היה בידו - מכון אל הגר"א. הוא הביט אל טרפו במבט חמור סבר - עוד רגע קט עומד הוא להסתער עליו בתאוות רצח ולהורגו נפש. ורבי חיים מצידו, כפסע בינו לבין עולם האמת, חרב חדה מונחת על צווארו, אך הוא לא קם ולא זע, משל אין הדברים נוגעים אליו. על פניו לא ניכרו אותות פחד, הוא לא ביעצ כל פעולה, ואפילו לא ניסה להתחנן על נפשו. במקום כל זאת, הוא עשה תשדלות אחת קטנה, השתדלות שכל כולה - חיזוק מידת הביטחון: הוא עצם את עיניו, תוך שהוא מתעלם מכל המתרחש סביבו, וריכוז את כל פינות מוחו במחשבה ש"אין עוד מלבד הקב"ה שום כוח בעולם כלל". לפתע הקוץ שמט את הכידון, כמו מאליו, וחלף על פני הגר"א כעובר אורח הממשך לדרכו... מאוחר יותר הסביר רבי חיים את שבתחורש: בצל הידיעות שהמבט בדרכים רגוע יותר - הסחית דעתי מבטחוני המלא בהשי"ת, נתפסתי במידת מה, לתחושה הטבעית כי הדרך בטוחה ואין לי ממה לחשוש. בגלל חולשה זמנית זו, שלחו לי משמים את הקוץ המאיים. מיד כאשר התחזקתי במלוא הבטחון ובביטול כל הכוחות הפועלים עלי אדמות, באותו רגע בטל כל כוחו של הקוץ לעשות לי רע, והוא הלך מבלי לעשות דבר. הרי לנו, מה גדול כוחה של מעלת הביטחון, והדבקות במחשבה בהשי"ת, לשמור על האדם שלא יארע לו כל רע, וכבר אמרו חז"ל: "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם - אל יתיאש מן הרחמים."

המאמין בשם יתברך אין לו מה לדאוג בכל מצב המשפחתי רבי דן סגל שליט"א סיפר, ששמע בהיותו אברך צעיר לימים, מפי שכן של חמו, ד"ר חזן. ד"ר חזן סיפר, שבאחד הימים ישב בבית כנסת בעיר ביאליסטוק, שבה היתה ישיבה של נובהרדוק. הימים היו ימי מלחמה, הפחד היה גדול, וד"ר חזן חש שהחרדה הנוראה והעצבות מאיימים לשבור את רוחו. באותה שעה נכנס הסבא מנובהרדוק, ומבט אחד על הבחור הצעיר הבחיר לו את מצבו. הסבא פסע זמן מה הלך ושוב, ולאחר מכן נעצר ליד הבחור ואמר לו: "וינגערמאן - איש צעיר, אתה מאמין שיש בורא לעולם?" "ידי שאתי מאמין" ויאמר לו הסבא: "אם אתה מאמין, למה אתה דווקא? יש בעולם דומם וצומח, וחי ומדבר. אתה לא רואה שה' יתברך משגיח על הכל? תסתכל על כל הבריאה ותראה במוחש את יד ה'. קח כסף, ותסע לנובהרדוק, ושם תפסיק להיות מודאג. "הבחור הצעיר קיבל בתודה את הכסף, ונסע לנובהרדוק, ושם באמת התחזק באמונה ובבטחון, הלכה למעשה. ד"ר חזן סיפר, שכאשר למד נובהרדוק, התעמק בספר 'מדרגת האדם', שחיבר הסבא מנובהרדוק, ובו חיזוק גדול בעבודת המידות ובבטחון בה'. בפסוק במשלי [ג, ה] נאמר: "בטח אל ה' בכל לבך ואל בינתך אל תשע". כותב הסבא מנובהרדוק, שגם אם יעלה על דעתך לפעמים לשנות מדבר ה', כי תעשה חשבון שבאופן זה יגדל קידוש השם עוד יותר - גם בזה "אל בינתך אל תשע", ולא תזוז מדבר ה' אפילו כחוט השערה.

אמרי חז"ל: כיצד לקרב בן: מסופר על אדם שבא לפני הבעל שם טוב הקדוש, ובכה לפניו על בנו שהתרחק מן התורה ויצא לתרבות רעה. יעץ לו הבעש"ט עצה בדוקה ומנוסה: תשתדל להגדיל את אהבתך כלפי בנך וללמד עליו זכות, שרק מתוך השפעת החברה - הגיע למה שהגיע, ובתוך תוכו - הוא באמת יהודי טוב עם נשמה טהורה, וכי' וכו'. אם תעשה כך - דבר זה ישדר "אוטומט" רגשי אהבה אל בנך, וממילא גם הוא יחוש אהבה גדולה אליך, שכן כך לימד אותנו שלמה המלך בספרו (משל, כ"ז-י"ט) "כי כמים הפנים לפנים - כן לב האדם לאדם"! ליבו של חברך יהיה "הדדי" אליך, בדיוק לפי מה שאתה תחשוב עליו...

כתבו במסכת אבות דרבי נתן פרק לא: הוא הרי אומר [רבן] יוחנן בן זכאי] כופו את הילדים שמהם חכמים יוצאים שתהא שמאל דוחה וימין מקרבת: אומר מרן הרב אלישיב: היים בידל אים שמאל דוחה ר' ימין וקרבת, כל הזמן חוס ואהבה ומחמאות.

שאלה: ראובן הלווה לשמעון מאתיים שקל ולאחר שבועיים שואלו מה עם ההלוואה אמר לו סתם הלוואה שלושים יום ולכן רק בעוד 16 יום יגיע הפירעון. האם הוא צודק? **תשובה:** כתב מרן בסימן **עג סעיף א** המלכה את חברו, סתם, ולא קבע לו זמן, במקום שאין להם מנהג, יש לו זמן שלשים יום, שאינו יכול לתבוע קדם, בין במלכה בשטר בין במלכה על פה, בין במשכון בין בלא משכון. ואם התנה שיתבוע כל זמן שירצה, יש לו לתבוע אפילו ביום. מרן הדגיש במקום שאין מנהג וכתב הש"ך אבל במקום שיש מנהג הולכין אחריו בין לפחות מל' יום או להוסיף וכיום לא נראה שההלוואה היא לשלושים יום ובסכומים קטנים של מאה, מאתיים ולכן צריך לפורעו לפני שלושים יום כפי שמקובל בחזון הלוואה היום ולא לאחר שלושים יום בסכומים גדולים מסתבר שהיא לשלושים יום לפחות בדרך כלל מקובל שלסכומים גדולים אומרים וקובעים את זמן הפרעות חודש חודשים שלוש חודשים, חצי שנה **שאלה:** לגנוב חפץ כדי ל"חנך" אדם כדי שיהיה יותר אחראי ולא מפוזר וכמובן להחזיר את החפץ לאחר זמן **תשובה:** כל גניבה אסורה בין כדי לחפץ, ל"חנך", או על מנת לשלם, חייב סימן שמיט' אדם (בית מלך) לקח מהמקור המיועד למכירה בבקבוק בתיאור ומוכרים את הבקבוק כנכס למכילת קנה בבקבוק זה בדיוק ושם במקום הבקבוק שלקח האדם זה מועיל! **תשובה:** הדין הוא שלא מועיל מה ששם בבקבוק חדש כיון שהמחיר הוא עבור השירות ולא על 'הנוק' וכיון שלקח התחייב בתשלום ולא יעזור שיביא בבקבוק אחר (והערב נא)

מידת הביטחון נדרשת לכל אדם

אנו רואים שהתורה מצווה את האדם להפקיר את שדותיו שהם פרנסתו למשך שנה ובשנת היובל למשך שנתיים ולבטוח בה' יתברך שהוא יפרנסו וזוהי מצווה על כל אדם גם יהודי פשוט **מכאן בביטחון בה' מצווים גם אנשים פשוטים, זוהי דרך התורה לבטוח בה'.**

הרמב"ן כותב שאדם המאמין לא בהכרח שיש לו ביטחון אבל הבטוח בה' ודאי שהוא מאמין. הביטחון הוא פרי האמונה. **הגמרא במסכת סוטה דף מח:** אומרת כל שיש לו פת בסלו ואומר מה נאכל למחר הרי זה מקטני אמנה, רואים עד כמה יש חיוב לבטוח בה' וממשיכה הגמ' שם ואומרת וזה דאמר ר' אלעזר, מה פירוש הכתוב: כי מי בז ליום קטנות? מי גרם לצדיקים שיתבזבו שולחן לעתיד לבא? מסביר שם רש"י שאין שכרם שלם, קטנות אמונה שהיה בהן, שלא האמינו בקב"ה.

כתב רבנו יונה: (משלי כב, יט) "כִּנְיָתָי בְּכָל הַמוֹסְרִים אֲשֶׁר עָרַכְתִּי לָךְ, לְהִנִּיחַ מִקֶּדֶם אֶל הַמִּשְׁחָן, כִּי כָל הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת עָרִיכוֹת לְהִנִּיחַ אֶת הָאָדָם אֶל הַיָּרָא, פֶּאֶשֶׁר אָמְרוּ חֲז"ל: טָהָרָה וְקִדְשָׁה מִבְּיָאִים לִידֵי יָרָאת חֲסָא", וְהַפְשָׁחוֹן הוּא מִן הַמִּדְרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת אֲשֶׁר בִּירָאת חֲסָא".

והג"ר א' פרושיו על משלי (יג, כה, וסד: ל, ח) כתב: "המציאות המה תר"ג, וזה נקללים באחת כח"ש: וצדיק באמונתו יחיה בא' ובקין ויחיה על אחת, והוא הפשחון. ועוד כתב הג"ר א' (משלי כב, יט): עקר תנינת התורה לישאל קדי שנישמו בפתחונה בה', כמו שנקאמר (תהלים, עח, ז): "וינישמו באלהים כסלם", והוא לפי שעקר הפל הוא הפשחון השלם, והוא כלל כל המצוות. וכן כתב רבנו בחיי בפרושיו על התורה (פרשת פנחס): וידעו שאין אדם נקרא צדיק אלא הבורח בו, קענין שפתיב (משלי כח, א) וצדיקים כפכיר יבטח. ועוד מקרא מלא: וצדיק באמונתו יחיה, דהינו מי זה שישאל צדיק, זה שפאמנתו יחיה.

כשהפסיקה לבטוח ברופאים התפללה ונושעה בילדים

סיפר מרן רבנו הגר"ע יוסף זצוק"ל: לפני כ- 30 שנה, היתה באה אלי אשה אחת מידי שבוע בשבוע, והיתה מבקשת ממני שנתפלל עליה שיהיו לה ילדים. וכל פעם היינו אומרים לה - "נתפלל, וה' יעזור!" וכך היתה מתגלגלת שנים רבות, עד שעברו כבר 14 שנה מגישוואיה, ועדיין לא נפקדה. הפרופסור הגדול (שהיה מנהל המחלקה בבית החולים "שערי צדק") התיאש ממנה ואמר לה: **"אם יצאנו לי שערות בכף היד, יהיו לך ילדים..."** אין לך שום סיכוי, תשכחי מזה, ואל תנדנדי לנו יותר! מילים קשות אלו, שברו את האשה לגמרי. ובבכי קורע לב נכנסה ללשכתו של הרב עובדיה יוסף, וסיפרה לו את דברי אותו פרופסור, תוך כדי שהיא מממרת בבכי, על שמעתה אבדה לה כל תקוה, ולא נשאר לה בעולמה אלא רק את הקב"ה, שהוא רק יכול להושיע אותה! כשמוע זאת הרב, נענה ואמר לה בבטחון: מעכשיו בטוח אני שבעז"ה תראי ניסים ונפלאות, ועוד השנה תוושעי! ואכן כך באמת היה. שאחרי שנה ילדה האשה בן, ואחרי עוד ועוד, עד שהגיעה לכ- תשעה עשרה ילדים... וביתניים - נפטרו אותו פרופסור, וביום האזכרה שלו, היו עולים כל אותם עשרת הילדים לקבר, ומתפללים לעילוי נשמתו, ומודים לה. אותו פרופסור, שהצחיר בפני האשה בביטחון מופרז: "אם יצאנו לי שערות בכף היד - יהיו לך ילדים", הילדים הללו הם שעולים על קברו, ומנפלים בפניו את כל דיבוריו, ומוכיחים לו, שאכן יש אלוקים בעולם, שהוא למעלה מכל הרופאים, והוא הקובע... את סיבת הישועה של אותה האשה, הסביר הרב: כל אותם 14 שנה, אשה זו תלתה עיניה ברופאים, והאמינה שבכוחם להושיעה, וכל תפילתה לקב"ה היה רק בגדר - "לצאת ידי חובה"... ואולם, עכשיו כשום הרופאים התיאשו ממנה, ושברו את ליבה - רק אז, היא הפילה את כל כולה בידיו של הקב"ה, והתפילה יצאה מעומק קירות ליבה לקב"ה - שרק הוא נותר לה! ובטחה בקב"ה שרק הוא יושיע אותה ורק הוא יכול לעזור לה!!! ולכן הייתי מושבע, שתפילה כזאת שיוצאת מלב שבור וכאוב - בוודאי תתקבל בשמיים, וישועתה קריבה לבוא...!!! אכן, 14

שנים תמימות חיכה הקב"ה לתפילה אחת שתצא מעומק הלב...! **כותב הזוהר הקדוש:** "דבר אחר בטחו בה' עדי עד - כל ימי האדם צריך להתחזק בקדוש- ברוך-הוא, [שכך אמר דוד, (תהלים כה)] "אלקי בד בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי ליי" ומי שיש בו בטחונו ונקפו כראוי, לא יכולים להרע לו כל פני העולם. [שכך אמר דוד, (תהלים כה)] אלהי בד בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי ליי" שכל מי שישם נקפו בשם הקדוש, מתקדם בעולם". [זוהר וארא]

מעשה ביהודי שהגיע אל הרבי מלעלוב זצוק"ל ובפיו שאלה: ריחיים על צווארו, עליו לזון אישה וילדים, ופרנסה אין. אכן פה ושם מזדמנות עבודות למיניהם, אך ב"תכלית" הוא חסר עבודה וללא מזומנים. חבריו יעצו לו לעבור להתגורר באמריקה שם גדולים הסיכויים שימצא עבודה. שאלתו אל הרבי, האם יעשה כעצת חבריו אם לא? השיבו הרבי, אספר לך מעשיה ומה תקיש תשובה לשאלתך: בעיירה נידחת אי שם ברחבי פולין דר לו רב תלמיד חכם, ועובד ה' באמונה. מכותלי ביתו ניכר שהעניות מצאה לה שבת בביתו, בקושי ודחקות גדולה חי את חייו, ומשכורתו הקהילה הדלה לא השביע את הקומץ. יום אחד נכנסו לבית הרב שני גבירים גדולים וידועים ובקשו מהרב שיואיל להגיע לעירם בתאריך שקבעו כדי לשבת כבורר בחילוקי דעות שיש להם בעסקיהם המשותפים. שכן טירחה מכובד זילוו מכספם, וזה לא כולל הוצאות נסיעה ולינה. ביקש מהם הרב שיואילו להמתין עד שיתפלל ממנה, ואז ישיב לבקשתם. בתום התפילה ניגש אליהם הרב ואמר להם בנחרצות: אינני נוסע! הגבירים יצאו, והרבנית ששמעה את כל הדין ודברים בין הרב לגבירים ניגשה אליו בעיניים דומעות ושאלה בהכנעה: "למה סירבת להיענות להם? האיך רואה כמה חסרה הפרוטה בבית?" השיב לה בעלה הרב ואמר "תנוחי בדעתך, ואומר לך דברים ש טעם. כשהתפללתי מנחה והגעתי לברכת השנים 'כי קר טוב ומיטיב אתה ומברך השנים...' חשבתי לעצמי: מהיכן מגיע שפע וברכה לאדם? הוי אומר מבורא כל העולמים. הגמ' מביאה שמהארץ עד לרקיע מהלך של חמש מאות שנה וכן מכל רקיע לרקיע וכו'. לפיכך כאשר הקב"ה שולח שפע ממרחק כה עצום האם זה חובי להגיע עד לעיירה בו דרים שני הגבירים, ואילו לעיירה שאני דר בה לא?" שמעה האשה, סברה וקיבלה רצון בעלה ושקתה. ואכן כעבור ימים אחדים שבו השניים והסכימו לדון אצל הרב בביתו. **הרב ראובן קרלנשטיין זצ"ל סיפר:** כאשר הייתי באמריקה, שמעתי סיפור מרדכי סוקולובר, בשם רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל: אחד מתלמידי ישיבת נובהרדוק בשם ר' קלמן אברהם גולדברג הלך פעם אחת באחד מחורבות רוסיה. לפתע קוץ עצר אותו ואמר לו: "עוד רגע אני יורה בך". ר' קלמן אמר לו בשלווה: "אם הקב"ה לא ירצה - אתה לא תירה!". הקוץ פרץ בצחוק: "מה זה קשור לקב"ה? הרובה ביד שלי, הוא טעון בכדורים ואני יורה!". ר' קלמן לא מגלה כל סימן של התרגשות. נו? מה יש לך לומר בשניות האחרונות של חיך? הקוץ שאל. ר' קלמן שוב אמר: "כבר אמרתי את מה שיש לי לומר! אם הקב"ה לא ירצה - אתה לא תירה!". הקוץ כעס, העמיד את ר' קלמן אברהם ליד הקיר, כיוון לעברו את הרובה וניסה ללחוץ על ההדק. לא הולך! הרובה לא פולט כדור! הקוץ ניסה לסובב, לכאן ולשם ו... שוב לא הולך. הרובה לא יורה! הקוץ זרק את הרובה על הרצפה וצעק: "יהודי מלוכלך, תסתלק מיד מכאן!". כך בנובהרדוק החדירו את האמונה השלימה בבורא יתברך. הכל מאיתו יתברך ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה מבלי שיכריזו על כך מלמעלה. כך צריך כל יהודי לחיות! מתוך אמונה תמימה ומוחלטת בבורא עולם. (מתוך הספר "חי ראובן") **גוי הלוח** לשיבת ולוויין 800 רובל, לאחר כשנה הגיע המלווה ובקש את כספו. אמר לו הרב חיים מוולוז'ין: "מחר בשעה שלוש תקבל את הכסף". שאל אותו הגבאי: "כבוד הרב, בקופה של הישיבה יש רק 50 רובל, איך עד מחר יהיה 750 רובל?" אמר לו הרב: "בעזרת ה'". למחרת בא פרץ פולני ואמר לרב: "אני מרגיש שעוקבים אחרי כדי לגנוב לך את הכסף, אני משאיר אצלך 1000 רובל ותחזיר לי כל שנה 100 רובל" הרב קיבלם בשמחה וכך שילם את החוב.

מילי בדיווחות: רמז מן התורה שאסור לעבור ברמז אדום, היכן שכתוב (חמדרב כ"ח): "ויאמר אדום לא תעבור בי פן בחרב אצא לקראתך, ויאמר ואלו בן-ישראל במסכת נענה". יש לקרא את האות א' של אדום בקמץ, פן בחרב כלומר ח"ו תאוה. ובני ישראל אמרו נעלה במסילה לפי כללי הנהיגה הסוללים והנוכחים.

איש לרעהו

לזכות
רבי
מרדכי
ורעיתו
שירלי שיחי
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבתי, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לשלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כב אייר תשפ"ו: ירושלים: 6:49 תל-אביב: 7:04 חיפה: 6:56 מוצאי שבת: ירושלים: 8:05 תל-אביב: 8:07 חיפה: 8:08 ר"ת יום: 8:41

פרשת בהר בחוקותי

בטחון ושמח בחלקו

"אינני צריך לדאוג במאומה"...

כשהסתופף הצדיק רבי מרדכי לכוביץ זצ"ל, אחר נישואיו, בצל רבו כ"ק האדמו"ר רבי שלמה מקרלין זצ"ל, השקיע את כל מעייניו בתורה ובעבודת ה' ובביתו לא היה לחם לאכול, ואף המים קפאו מחמת הקור, כי לא היה לו עצים להסקה. אשתו מעולם לא התלוננה.

פעם ביקר בביתם אחד מקרובי משפחתה. בראותו את מצבה רץ לבית המדרש ושאל את רבי מרדכי: "היתכן להפקיר כך אישה ובנים לרעב ולקור?" איך תוכל לשבת כך וללמוד, כאשר בני ביתך יושבים ובוכים?!"

ענה לו רבי מרדכי: הם צודקים בבכיתם, שהרי עיניהם נשואות אלי, ואני אך בשר ודם איך אוכל להושיע, אבל גם אני בצדק יכול ללמוד במנוחה, שכן עיני נשואות אל בורא העולם המפרנס לכל, ולכן אינני צריך לדאוג במאומה" ... **באהלי צדיקים**

מנוחת נפש הבוטח...

בהיות הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל באיראן לחיזוק קהילותיה, הגיע לשדה התעופה לחזור לטהרן בירת המדינה. נותרה כשעה עד הטיסה, ופנה בינתיים לבית הדואר הסמוך לשלוח גלויה לארץ. שילם וקנה וחזר לעלות למטוס אך אז הבחין שארנקו אינו עימו.

נזכר שהוציא כדי לשלם בדואר ושכחו שם. כל כספו בארנקו! אמר: "וי לי לחסרונך כיש. אין ספק שאחד המקומיים מצאו ולמה שירצה להחזירו וגם אם ירצה איך יאתרו".

נשא עיניו למרום ואמר: "ריבונו של עולם הרי אתה המפרנסני אם לא על ידי הכסף שבארנקי, תמצא דרכים אחרות!" וכשהוא רגוע לחלוטין פנה לעלות בכבש המטוס.

לפתע הגיח אדם בריצה, וטרופ נשימה אמר: "אדוני, הארנק הזה שלך?" זיהה רבי בן ציון את הארנק ונטלו. הערבי רמז שרצונו במתנה, אבל רבי בן ציון התעלם משום איסור "לא תחנם". הרי אינו אלא שליח, הבורא הוא שהחליט להמשיך ולפרנסו דרך הארנק...

יגילו במלכם

הבוטח בה' שמספק לו כל צרכו, הריהו שמח בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: "ואכלתם לשובע... וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וציויתי את ברכתי" (פרק כה-ט, כ, כא)

והקשו המפרשים: וכי אם לא ישאלו "מה נאכל בשנה השביעית" לא יצוה הקב"ה את ברכתו ומדוע תלה את ברכתו ב"וכי תאמרו מה נאכל"? ומפרש הספורנו, שאם לא ישאלו "מה נאכל" יקויים בהם "ואכלתם לשובע" – שיהיו הפירות רבי המזון כענין שהיה בעומר שהיה מספיק לגדול כמו לקטן כאמרם ז"ל "אוכל קמעה ומתברך במעיו" וממילא יספיקו פירות הששית גם לשביעית. ואולם אם "יאמרו מה נאכל" כלומר: כאשר יסופק הדבר אצלם ולא יבטחו שיהיה המעט מספיק באיכותו, או אז "ועשת את התבואה לשלוש השנים" באופן שתשבץ העין מראות, ואז תספיק הכמות.

נאמר בפסוק (משלי ג) "בטח אל ה' בכל ליבך ואל בינתך אל תישען". וביאר רבינו בחיי ז"ל (בפירושו עה"ת § מקץ) שאם יורהו שכלו ותלמודו בינתו לבטוח במעשיו או בכוחו וגבורתו, שלא ישען בזה כלל רק שישים כל ביטחונו בהקב"ה שהוא משיב חכמים אחר ודעתם יסכל, ואין כל מעשיו ומחשבותיו כלום בלתי אם יגזור ה' יתעלה.

וזהו שכתוב (משלי יט) "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום". כי אם אדם אסף כסף לרוב, אין לו להחזיק טובה לעצמו, כי עושרו לא בא אליו בכוחו וקלותו. וכן אמר שלמה (קהלת ט) "כי לא לקלים המרוץ ולא לגיבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם"... ולפיכך אין ראוי לו לבטוח ולהישען על בינתו, ואין לו לתלות תקוותו בהשתדלותו, אלא רק בהש"ת, והוא שאמר דוד ע"ה (תהילים סב) "אך לאלוקים דומי נפשי כי ממנו תקוותי" כלומר: לא בהשתדלותי. עכ"ד.

ובספר חובת הלבבות (בהקדמה לשער הביטחון) כתב רבינו בחיי: "ואם הוא בוטח על חכמתו ותחבולותיו וכוח גופו והשתדלותו, הוא יתייגע לחינם וכוחו יחלש. לא יעלה בידו להשיג את חפצו ע"י תחבולותיו... ועל הבוטחים בה'. נאמר (תהילים לד) יא) כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב".

וביאר הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל (בספר חוט שני): אף שראינו הרבה מגדולי ישראל שהיו עניים מופלגים, מכל מקום נותנים להם מהשמים מה שטוב להם. ואם הם רעבים זה מפני שהקב"ה רוצה את העבודת ה' שלהם דרך רעב, ולכן זה טוב מפני שיש בזה תועלת להם, וזה הפירוש שדורשי ה' לא יחסרו כל טוב. עכ"ד.

ומובא בספר אוהב ישראל (ליקוטים § פרשת יתרו) כי עיקר דרך האמת להשיג די מחיית אנשי ביתו הוא ע"י הביטחון בה' המחיה את הכל, ויקויים בו מקרא שכתוב (תהילים לב) "והבוטח בה' חסד יסובבנו". אבל מי שאין לבבו חזק באמונת ה' כל כך אשר ישיג לו די פרנסתו בקרב ביתו בלי רוב טרחה ויגיעה, אזי צריך האיש הזה לעשות תחבולות כל אחד לפי ערכו.

נודה לתורמים לנו ב"נדרים פלוס" חפשו את: "איש לרעהו-מכון אהבת אמת" או להתקשר ל: 0542538581

“לא תרדה בו בפרך”

“שמה אטריד את מנוחתם”

מעשה באחד מתלמידיו של הגה"צ רבי יעקב עדס זצ"ל משיבת פורת יוסף שבא להבחן אצלו בדיינות. הוא מצאו יושב בחצר ביתו. ישב התלמיד לפניו בחצר, ורבי יעקב בחנו והעמידו בכור המבחן, ולאחר שהלה עמד בהצלחה בכל השאלות, כתב לו תעודה המעידה על ידיעותיו בתורה. כאשר סיים לכתוב אמר לו רבי יעקב:

אם רצונך שאחתום בחותמי על המכתב, תצטרך לשוב אלי בזמן אחר, שכן בני ביתי ישנים עתה, וחושש אני שמא אעיר אותם ואטריד את מנוחתם כשאכנס הביתה ליטול את החותמת.

האיר המזרח

שלא להכביד על פועליו, משרתיו, תלמידיו ובני ביתו בטירחה ובעבודה קשה!

נלמד מהפסוק: “ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך” (פרק בו-מו) וכתב רבינו יונה ז”ל (בספרו שערי תשובה שער ג-ח): “לא ישתעבד אדם בחבריו, ואם אימתו עליהם או שהם בושים להחל דברו, לא יצוה אותם לעשות קטנה או גדולה, אלא לרצונם ותועלתם, ואפילו להחם צחת מים או לצאת בשליחותו אל רחוב העיר לקנות עד ככר לחם. אבל אדם שאינו נוהג כשורה, מותר לצוותו לכל אשר יחפוץ”.

כתב הרמב”ם (פ”ט מעבדים הלכה ח): “אעפ”י שמותר לעבוד בעבד כנעני בפרך, מידת חסידות ודרכי חכמה שיהיה אדם רחמן ורודף צדקה ולא יכביד עולו על עבדו ולא יצר לו... וכן לא יבזהו... והוסיף הגאון רבי חיים פלאגי זצ”ל (בספרו תוכחת חיים): אם כך כותב הרמב”ם כלפי עבדים שהם קניין כסף, כל שכן במשרתיו שצריך לכבדם ולא להטריח עליהם מדי ולא לצערם ולדבר עמם קשות אלא רק בנחת רוח.

באחת משיחותיו שאל הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ”ל את השומעים: הנכנס לביתו כשהרצפות רטובות ואינו ממתיך שיתייבשו, אלא פוסע ומותיר אחריו טביעת רגליים וגורם בכך צער וכאב למי שניקה, ונאלצים לשוב ולנקות אחריו על אלו איסורים הוא עובר?

תשובות מגוונות השיבו: “ואהבת לרעך כמוך” מה דסני עלך וכו’. “לא תונו איש את עמיתו”. “כל אלמנה ויתום לא תענון” ופרש”י והוא הדין לכל אדם. חייך רבי בן ציון והוסיף: אכן יש עוד איסור: “ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך” וכפרש”י.

ובגמרא (ב”מ עג:) מבואר שהאיסור תקף בכל אדם. וכן כתב החינוך (מצוה שמו) שראוי להיזהר בה הרבה גם כיום. המנגב ידיו מלוכלכות במגבת נקייה ומרבה כביסה. המפזר חפצים וגורם לסדר אחריו, עובר בלאו זה!

שלימות בחסד

חסד וצדקה יחדיו...

במהלך חיפושיו של הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ”ל, אחרי מקורות כספיים, לשם מימון הוצאות הבנייה המרובות, פנה להרבה יהודים עשירים בארץ ישראל שיעזרו לו בהלוואות. הוא היה מסובב על פתחיהם כשבאמתחתו ש’קים כתובים וחתומים על ידו. כל פנקס כזה הכיל עשרים ש’קים דחויים בני חמש לי”ש כל אחד ואינו מבקש כי אם הלוואה בת מאה לי”ש לפירעון בתשלומים במשך עשרים חודש.

אחד מאותם יהודים שנרתם לעזרתו של הרב כהנמן היה מר משה ליבר (בעל בית חרושת לשוקולד ברמת גן של הימים ההם) הוא הלוח לו סך מסוים תמורת שטר חוב כתוב וחתום כדין ביד הרב מפוניבז’.

אחרי שהמלוה קיבל את השטר שאל הלה: ילמדנו רבינו, אם אני מוחל לכם עכשיו על החוב, האם תזקפנה לזכויותי שתי מצוות, גם של גמ”ח לחוד וגם של צדקה לחוד, או שמא רק מצוה אחת, כי אגלוי מלתא (התברר הדבר) למפרע שלא התכוונתי כלל לגמילות חסד?

השיב לו הרב מניה וביה: “פשיטא שיהיו לך שתי מצוות...” לא השתהה האיש ומיד בו במקום קרע את שטר החוב לגזרים...

הרב מפוניבז’

לשמוע בסבלנות אין קץ...

פעם נכנס בנו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ”ל לדון עם אביו באחד מהעניינים החשובים והדחופים של הישיבה שעמד על הפרק. והנה עוד בטרם הספיק להתחיל להציע את העניין לפני אביו, נכנסה לחדרו אישה והחלה לתנות בפני רבי משה פיינשטיין את צרתה. התברר כי האישה אינה שפוייה בדעתה... דמיינה כי רודפים אחריה והיא מבקשת מהרב להאזין לצרותיה.

כשהמשיכה האישה שעה ארוכה לתנות את “צרותיה”, ביקש בנו של רבי משה להפסיקה באומרו “כי ראש הישיבה כבר הבין את המצב”. ואולם רבי משה מנע זאת ממנו באומרו: “אין אדם שיטה אוזן לדבריה”. וכך המשיכה לדבר באריכות ובשטף עוד כשעה וחצי...

רבי משה פיינשטיין

שלימות בגמילות חסד – כאשר נעשה באופן המועיל ביותר לזולת!

נלמד מהפסוק: “ונתתי גשמיכם בעתם” (פרק בו-ד)

ואמרו חז”ל: מהי בעתם? לא שכורה [שלא תשתה יותר מדין] ולא צמאה אלא בינונית. דבר אחר: בעתו – בלילי רביעית ובלילי שבתות. ופירש רש”י: שאין טורח על בני אדם דאין הולכים בדרכים (תענית כב:). עוד אמרו חז”ל (מד”ר לה-ט): בימי הורדוס המלך היו גשמים יורדים בלילות, ובשחרית נשבה הרוח נתפזרו העבים וזרחה החמה, נתגבה הארץ והיו פועלים יוצאים ועוסקים במלאכתם, ויודעים שרצון אביהם שבשמים הם עושים. כך צריכה להיות ההטבה מאדם לחברו, באופן הנוח ביותר לחברו.

מספרים חז”ל בגמרא (שבת לג:) כשיצא רשב”י מהמערה אמר, הואיל והתרחש לי נס שניצלתי מהרומאים, אלך ואתקן דבר לטובת הציבור [ציון המקומות הטהורים בטומאת מת] ולמד זאת מיעקב אבינו עליו נאמר ויבוא יעקב שלם... ויחן את פני העיר [לאחת הדעות תיקן להם מרחצאות].

ותמה רבינו יוסף חיים מבגדד זצ”ל (בספרו בן יהוידע) מה שייכות ישנה בין הנס שנעשה לרשב”י, לתיקון שעשה עקב כך לטובת הרבים!! זאת ועוד: מדוע הדגישו חז”ל אצל יעקב גם את העובדה שחזר שלם בגופו ובממונו ובתורתו שגם זו הייתה סיבה למה שתיקן ולא די בעצם העובדה שניצלו חייו.

ומתוך הבן יהוידע: ידועים דברי חז”ל שאדם שעושים לו נס מנכים לו מזכויותיו. אכן יש מקרים לצדיק שאף שנעשה לו נס, לא ינכו מזכויותיו, אלא הנס יהיה לו בתורת צדקה. ואימתי זה יתכן? רק כאשר הצדיק אוהב לעשות חסד חינוך עם הבריות, והיינו שמטיב עם הבריות בכזו טובה שאין לו לעצמו כל הנאה ממנה. אזי ינהגו עמו מן השמים ב”מידה כנגד מידה” וגם לו יעשה הקב”ה נס במתנת חינוך שלא ינכה לו מזכויותיו כלום.

מעתה מובנת השייכות בין התיקון שעשה רשב”י לנס שנעשה לו. כי אמר, הואיל והתרחש לי נס, וכדי שלא ינכו לי על כך מזכויותי, אלך ואתקן הטבה כזו לזולת שלא יהיה לי ממנה כל תועלת, ואשר בזכותה לא ינכו לי מזכויותי, מידה כנגד מידה, ואכן הוא עצמו לא נהנה מהטבה זו, שהרי אינו כחן וגם לא היה גר שם וממילא אינו נצרך למה שתיקן.

לפי”ז מובן צורך חז”ל לציון את העובדה שחזר יעקב שלם בגופו ובממונו, ולכן תיקן להם מרחצאות, ביקש יעקב להטיב עם בני העיר הטבה כזו שאין לו לעצמו צורך בה, ומכיון שהיה שלם בגופו לא היה לו צורך במרחצאות, וממילא זו הטבה כזו שבזכותה אין מנכים לו מזכויותיו על הניסים שנעשו לו.

ככל שירבה אדם בעצמו ובעם ישראל את לימוד התורה וקיום המצוות, כן ייטיב עם העם!

נלמד מהפסוק: "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו... וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ" (פרק כו-ג, ד, ו)

נמצאנו למדים, כי מי שחפץ באמת ובתמים לתרום תרומה נכבדה ומכרעת להגנת העם והארץ. מי שחפץ באמת לסייע להדיפת האויבים ומיגורם ובהשגת שלום ובטחון. אין לו אלא למלא וליישם את אותם הוראות המפורשות בתורה: לעמוד בלימוד התורה ולקיים מצוותיה! כי רק על ידי אלו מובטח שלום ובטחון בארץ. וממילא, ככל שיותר יתרבה לימוד התורה וקיום המצוות בעם, כן תגדל ותתחזק רשת ההגנה והבטחון.

התועלת הגדולה שישנה מאותם תלמידי חכמים שעוסקים בתורה הוא ששמירת העיר והארץ תלויה בזכות לימוד תורתם, ולא בכוח האנשים או כלי המלחמה אף שיהיו החזקים בעולם. [וכמו שנוכחים אנו לראות בכל ימי המלחמה משמחת תורה תשפ"ד ועד עתה].

וכדברי החפץ חיים עה"פ (שמות יז-כט) "ויאמר משה ליהושע בחר לנו אנשים וצא הילחם בעמלק". מה ראה משה ששלח את יהושע? אלא משום שהיה לו את כוח התורה כדכתיב "ויהושע בן נון נער לא ימיש" מתוך האוהל". היינו מאוהלה של תורה. ומכיון שעיקר התגברותו של עמלק היה בגלל רפיון התורה, כמו שדרשו חז"ל על "וילחם עם ישראל בפרענים" שרפו ידיהם מן התורה, לכן שלח משה דווקא את יהושע שהיה לו את כוח התורה ואמר לו "צא" אהה בעצמך, שעיקר הניצחון יהיה על ידך ובשבילך. וכך בכל דור ודור [מפסוקי הח"ח] "כאשר ירים משה" היינו כוח התורה, אזי "וגבר ישראל".

לעומת זאת, מובא בגמרא (מסכת תמורה) דבר נורא בקשר ליהושע: בשעה שנפטר משה רבינו תשש כוחו של יהושע ונשתכחו ממנו שלוש מאות הלכות, ונולדו לו שבע מאות ספקות ועמדו כל ישראל להורגו...

תמה על כך הגאון **רבי מיכל פיינשטיין** זצ"ל בשיעורו: מדוע ביקשו ישראל להורגו, הרי מדובר בדור דעה, והיכן שמענו שמגיע לאדם גזר דין מוות על שנשתכחו ממנו הלכות?

וביאר רבי מיכל: משום שבני אותו דור הבינו היטב ולאור מה שעבר עליהם) מהי תורה. הם חשו בכל עמקי נפשם כי התורה היא חיים ללא שום גוזמה! ומכיוון שחשבו שיהושע גרם לשכחת ההלכות, הביטו בו כעל מי שנטל חלק מחייהם, ולכן ביקשו להורגו.

בגמרא (סנהדרין צט.) אמרו חז"ל: "כל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, עליו נאמר "כי דבר השם בזה". תמה על כך **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל: הרי הלשון "בזה" שייכת כשאדם עושה פעולה שיש בה משום ביזוי כבוד ה', ואם כן, איך שייך לקרוא למי שאינו עוסק בתורה "מבזה"?

ותירץ הרב אלישיב: יש זמנים שהבטלה מלימוד התורה תחשב כמעשה של ממש. כמו בזמני מלחמה, בהם המחשבה עובדת היטב להחליט אלו מעשים יש בהם כדי להגן ולהציל מן הצרה. והאדם הרי יודע שאין מעלה כמעלת לימוד התורה, ואין הצלה יותר ממנה! **ואם** בכל זאת הוא נמנע מלעסוק בתורה, יש בכך משום "דבר ה' בזה", משום שבכך הוא מוכיח על עצמו שהוא אינו מאמין שאפשר לבטוח על התורה.

הגראי"ל שטיינמן זצ"ל היה רגיל להביא את דברי **בעל הטורים** (דברים א"ג) "ויהי בארבעים שנה, והשווה עם הפסוק בשופטים "בארבעים אלף בישראל" [לומר: אם יהיה תלמיד חכם אחד בין ארבעים אלף, אין צריכים לא רומח ולא מגן כי ת"ח מגן עליהם מאויביהם".

המשיך הרב שטיינמן ואמר בהתפעמות: "תארו לכם, בזכות לומדי התורה שב"ה התרבו מאוד ביחס למצב של לפני השואה, שבזמן ההוא בכל פולין לא היו אפילו אלף בחורי ישיבות, והיום בארץ ישראל לבד יש כמאה ועשרים אלף לומדי תורה בלעה"ר כ"י. זו הזכות שנותנת לנו את הקיום כאן! ולאור דברי בעל הטורים, אם נכפיל מאה ועשרים אלף כפול ארבעים אלף נמצא שלומדי התורה מגינים על כל העולם..."

ופעם התבטא הרב שטיינמן בחיך של אושר ואמר: "בזכותם של לומדי התורה אנו ננצל מאיראן. ישנו אדם רע ורשע שרוצה להשמיד את כל היהודים, אך הדבר לא יעלה בידו בזכות לומדי התורה..." [וכיום בתשפ"ו ניחל שברכתו תתקיים במלואה]

לידה קלה בזכות עיון התורה...

בהקדמה לספריו הנודעים של הגאון **רבי אריה לייב צינץ** זצ"ל הובא המעשה הבא: באחד הלילות העירו את רבי אריה לייב משנתו ואמרו לו כי יש יולדת שמקשה לילד ויש לפעול להצלתה. מיד קם ממיטתו, פתח דף גמרא ואיתר קושית תוספות שמקשים על פירוש רש"י. הוא התעמק בסוגיא ובקושיית התוספות עד שמצא תירוץ ליישב את פירוש רש"י מקושיית התוספות.

אז פתח רבי אריה לייב פיו בתפילה ותחינה להקב"ה וכך אמר: ריבונו של עולם, היה כאן קושי על רש"י מקושיית התוספות, גם הרשב"א והריטב"א הקשו קושיה זו על רש"י. יהי רצון מלפניך, כשם שהורדתי את הקושי שהיה כאן על רש"י, כן תוריד את הקושי מהיולדת שלא תקשה בלידתה אלא תלד בנקל. וכך הוה.

לימוד התורה מגן ומציל...

בתקופה בה שלח הצדיק **רבי שמחה בונים מפשיסחא** זצ"ל את ידו במסחר, נכנסה יום אחד אשתו אל חדרו בבהלה והודיעה לו בקול רועד, כי שוטרים מתכוונים לערוך חיפוש בביתו ולהעליל עליו עלילות רעות.

השיב הרבי לרבנית בנחת וברוגע: "אין מקום לפחד". ובעוד השוטרים פוקדים את הבית, התיישב רבי שמחה בונים ללמוד. והנה עד מהרה עזבו השוטרים את הבית במפתיע מבלי לפגוע במאומה. נכנסה הרבנית כשהיא רגועה לחדרו של רבי שמחה בונים ומצאה אותו כשהוא שקוע בלימוד התורה, עד כי כלל לא חש במתרחש סביבו...

לאחר זמן שאלה אותו הרבנית, האם לימודו היה עצה כנגד השוטרים. השיב לה: "והרי מקרא מפורש הוא (תהילים קיט [צט]: "לי קיוו רשעים לאבדנ"ך עדותיך אתבונן"...

יינה של תורה - אבות

"זכות התורה של בני הישיבות מגינה"...

לפני מלחמת המפרץ שאל ת"ח גדול את **הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל: יש לי "דרכון שוויצרי" האם עלי לברוח לשווייץ מפני הסכנה? והשיב: לא לנסוע כי אין סכנה ואין לחשוש! ושוב שאל: מהיכן הרב יודע? והשיב: כי יש לנו בארץ ישראל זכות התורה שמגינה!

שאל שוב: והרי עם ישראל סבל צרות נוראות כמו השואה אף שהיו אז הרבה לומדי תורה? והשיב: לפני השואה היו לומדים תורה עד החתונה ואחר כך יצאו לעבוד ולהתפרנס. בערב ובבוקר קבעו עיתים לתורה, ורק ליחידים היתה אפשרות ללמוד כל היום, אבל בימינו רוב בני הישיבות נשארים ללמוד כל היום גם אחרי החתונה ולכן זכות התורה מגינה...

חכימא דיהודאי

זכאי בזכות שני שיעורי תורה...

בשנת תש"נ שכב יהודי ירא שמים, ללא הכרה, בבית החולים וראה מחזה נורא: הוא מתייצב בב"ד של מעלה ורואה את אמו שכבר נפטרה מזמן והיא אומרת לו: בני היקר! מהר תמצא לך איזה זכות לזכות בדין, כי הדין קשה מאוד.

היהודי לא התמהמה ומיד הזכיר את העובדה שבשכונתו ייסד והקים שני שיעורי תורה! תוך כדי איזכור עובדה זו, רואה הוא מגיחות אליו במהירות שתי מרכבות אדומות ממרחק, וכאשר הגיעו לידו יצא כרוז בשמים שהוא זכאי! ומיד נהפך מראה צבע האדמומית של המרכבות. מיד לאחר מכן התעורר וחזר להכרתו, ויהי לפלא.

לשכנו תדרשו - ח"א

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

'אמר רבי עקיבא...'

רבי עקיבא, התנא הקדוש, לא מסוגל לראות יהודי מתיישר. סיפר לו האדם שהוא בעצם מת, והעונש הנורא שנגזר עליו הוא "בכל יום ויום מוסרין אותו לחטוב עצים ונותנין אותו באש".

שאל רבי עקיבא: 'מה היתה מלאכתך בחייד'?

ענה: 'גובה-מס, והייתי נושא פנים לעשירים והורג את העניים'.

שאל רבי עקיבא: 'בני; שמעת מאותם הממונים עליך אם יש לך תקנה?'

ענה: 'אל תעכבני שמא ירגזו עלי בעלי הפורענות. ושמעתי מאותם הממונים שהיו אומרים אם היה לך בן שיהיה עומד בצבור ואומר ברכו את ד' המבורך - יהיו מתירין אותך מן הפורענות'.

אותו אומלל עזב את העולם לפני שאשתו ילדה, ולא היה לו מושג אם ילדה בן או בת. וגם אם ילדה בן מי יילמד אותו להתפלל לעילוי נשמת אביו? בירר רבי עקיבא את שם עירו ושם אשתו - "באותה שעה נצטער עליו רבי עקיבא והיה הולך מעיר לעיר".

כאשר הגיע למקום התעניין אצל האנשים היכן ביתו של האיש הזה? ענו לו: 'ישחקו עצמותיו בגיהנום!' שאל על אשתו? ענו לו 'ימחה שמה וזכרה מן העולם!' שאל על הבן שלו, ענו לו שהוא אפילו לא מהול!

מיד דאג רבי עקיבא שימולו אותו, והושיב אותו לפניו ללמוד תורה לא לפני שישב עליו בתענית ארבעים!

יצאה בת קול ושאלה: 'עליו אתה מתענה?' ענה רבי עקיבא: 'כן!'

לימד רבי עקיבא את הבן לקרוא, עד שהבן יכל להתפלל לעילוי נשמת אביו "באותה שעה התירוהו מן הפורענות, ובא בחלום אותו האיש ואמר לו: עקיבא; תנוח דעתך בגן עדן שהצלתי מדינה של גיהנום!"

צריך להבין - וזוהי בעצם הקושיא ששאלה הבת קול - רבי עקיבא, שכל רגע שלו שווה תילי תילים של הלכות! כל שנייה מחייו אלו דרגות קדושה שאין לנו השגות בה! דווקא הוא הולך וטורח מעיר לעיר, יושב בתענית ארבעים יום, וטורח כל כך הרבה עבור רשע מרושע!?

למדנו מכאן עד כמה טרח והתייגע רבי עקיבא לשאת בעול של אפילו "הפשוט שבפשוטים" שבכלל-ישראל.

אנחנו כבר לא מתפללים שעל רבי עקיבא נאמר שהייתה התורה ראוייה להימסר על ידו!

ברור. הוא הרי תיקן את המידה של נושא בעול עם חברו עד תכליתה, ממילא גם זכה לקנייני התורה עד תכליתם!

האדמו"ר רבי מרדכי מהורונוסטייפל זצ"ל (בעל 'חיבור לטהרה') היה צריך לעבור ניתוח. ההליך התקיים ללא הרדמה! ובכל זאת, במשך כל הניתוח הוא שכב בשלוה גמורה ולא ניכרו על פניו שום יסורים ומכאובים.

שאלו אותו בפליאה עצומה: 'איך יתכן לבן-אנוש לסבול צער שכזה?'

השיב שבכל פעם שבא אליו יהודי לשפוך את ליבו בפניו, הוא משתתף בצערו בתכלית עד שדומה לו כאילו הוא עצמו מצטער בצער זה. וכך, במשך שנים רבות, התרגל לסבול את כל הייסורים שבעולם עד שצער של ניתוח הוא דבר של מה בכך!

* * *

סיפר זאת הגאון רבי ירוחם אולשין שליט"א - מראשי ישיבת ליקווד - לקראת ימי ספירת העומר בהם מתחזקים במ"ח קנייני התורה (מאוצרותיו של הרב א. הכהן).

אחד הקניינים הוא "נושא בעול עם חברו", וידועה השאלה: הכיצד קשור נושא זה לקנייני תורה? לימוד התורה דורש התמדה, פלפול חברים, שמיעת האוזן ועוד ועוד אך נושא בעול עם חברו!?

אומר המהר"ל דבר נפלא: התורה נתנה דווקא לכלל-ישראל ולא ליחידים (ומובא בחז"ל שזה נרמז ב"תורה ציווה לנו משה מורשה קהילת יעקב" קהילה בדווקא!) וכאשר אדם "נושא בעול עם חברו" בכך הוא מוכיח שאינו נבדל מהכלל - וממילא הוא ראוי לקבלת התורה.

בוודאי - המשיך ראש הישיבה שליט"א ואמר - שכל מי שעושה טובה עם חברו, עם בני משפחתו, מכריז וידידיו, בוודאי יש בזה משום נושא בעול עם חברו. אבל השיא של נושא בעול עם חברו הוא כאשר אדם נושא בעול של כלל-ישראל.

מה הגדר של 'כלל-ישראל'? כל זמן שאדם אינו נושא בעול גם עם הפשוטים של כלל ישראל - ואפילו עם המשפחה הגרועה ביותר של כלל ישראל - עדיין חסר לו בשלימות של מידה זו. ואם הוא חפץ להגיע לשלמות בתורה, עליו להגיע לשלמות במידה של נושא בעול.

מנין לנו יסוד זה?

* * *

הסיפור הבא מוזכר בביאור הגר"א (ו"ד סי' שע"ו) ובמנורת המאור הוא מובא בארוכה:

התנא רבי עקיבא הלך בבית-קברות ולפתע רואות עיניו אדם שחור כפחם, שעל כתפו טעונים עץ והוא דוהר איתם כמו סוס.

גזר עליו רבי עקיבא לעצור ושאל: "בני מה לך בעבודה קשה כזאת, אם עבד אתה ואדוניך נתן לך עול כבד - אני אפדך ממנו ואוציאך לחירות. ואם אתה עני - אני אעשירך".

יש לכם במשפחה סיפורי "בין אדם לחברו" על יקיריכם (סבים, הורים, אחים או בנים) מוזמנים לשלוח למדור "סיפורים בני זמננו" פקס: 077-7671812 מייל: ahavemet@012.net.il (הפרסום בהתאם לשיקולי העריכה)

0542538581 02-5671812 או במכשירי 'נדרים פלוס' "איש לרעהו מכון אהבת אמת"

סיפורי
השגחה פרטית
מופלאים
המתרחשים
בימינו
ודברי התעוררות
מתוך
'קו השגחה פרטית'

פרשת בהר-בחקותי תשפ"ו × עלון 190

השגחה פרטית

עולם של אמונה. חיים של ביטחון

בהשגחה

הרעיון שאיש לא הסכים לממן שהפך למהפכה עולמית

בדור ההוא שלפני 85 שנה, זה היה נשמע מוזר להקים כולל של השגחה פרטית. איפה נשמע דבר כזה? ובאמת הרבי הקדוש רבי שלמה מזוועהיל זי"ע, שהשבוע (כ"ו אייר) חל יום ההילולא שלו, שכל העולם כיום רועדים מדברות קדשו - לא מצא אפילו יהודי אחד שיסכים להחזיק כולל שבו יספרו סיפורי השגחה פרטית.

הוא ביקש מהגבאי המסור רבי אליהו רוט שיחפש נדיב לדבר הנעלה הזה. הרבי בעיני קדשו ראה בזה התעוררות רוחנית לכל העולם כולו, ואמר: אם יהיה כולל כזה בירושלים - כל העולם ייראה אחרת. ובכל זאת רבי אליהו לא מצא את הנדיב לדבר הזה.

כיום, בחסדי ה', שמונים ואחת שנה לאחר פטירתו, פעיל הכולל שהרבי כל כך רצה. מאות אלפי יהודים מכל רחבי העולם פעילים ושותפים בכולל הזה, בקו השגחה פרטית ובעולנים שמופצים בכל העולם כולו.

וכיום כולם כבר מעידים על התועלת שהרבי ראה: כל העולם נראה אחרת, כל העולם מדבר אחרת.

רבי שלומק'ה היה אומר תמיד: כשאדם יספר השגחה פרטית - אז הוא יראה את ההשגחה הפרטית.

ואת המשפטים האלו אנחנו שומעים כל הזמן: התחלתי לחיות חיים נעלים, חיים רגועים אני רואה כל הזמן את ההשגחה של הקב"ה בעולם. ברוך ה', כעת אנחנו 8 שנים להקמת המפעל הזה בצורה שמימית ועל טבעית. האנשים שבזכותם הארגון עומד הם אתם - השותפים הנאמנים שלנו.

כעת, כשאנחנו עומדים באמצע פרויקט ה-1000 להגיע לאלף מוקדי הפצה, זה הזמן להצטרף למעגל השותפים ולקחת חלק בהפצת האמונה.

זכות זו בודאי תגן עליכם שתראו את גילויי ההשגחה הפרטית בכל מהלך חייכם. ובזכות האמונה עתידין להיגאל.

שבת שלום ומבורך,
פינחס שפר

סיפורי אמונה וביטחון מצדיקי הדורות זי"ע

השגחה עליונה

השק שהושב על ידי הגב

באישון לילה נגנב שק גדוש בדינרי זהב של שני סוחרים יהודים, ושם לידיהם בכוח ביטחון איתן בבורא יתברך.

ברוך ובחמלה רבה. לאחר דין ודברים, ביקש לזכותם בתרומת שמונה עשר רובלים עבור עניי ארץ ישראל, אשר למענם עסק הרבי רבות.

למרות דלותם ומצבם הכספי הקשה, בעזרת מספר הלוואות מאת חסידי הרבי המקומיים השיגו השותפים את מלוא הסכום. ורבי מרדכי מלכוביץ', אשר רגיל היה לומר: 'עצתו אמונה' - העצה היחידה לכל קושי זוהי האמונה - פתח ואמר בלבת אש קודש:

"הקשיבו נא היטב יהודים יקרים, את אשר אדבר אליכם כעת. דעו והבינו כי כל המתנהג בעולם הזה, הוא רק ברצות הבורא ברוך הוא. הכול בגזרתו בלבד. הכול ממנו, ואין עוד מלבדו. וכל דבר שבעולם, הן קטן שבקטנים והן גדול שבגדולים, הכול רק מאת ד'. וכל מה שעושה עימנו הבורא, הוא רק לטובה גמורה. זאת עלינו להאמין ולבטוח באבינו שבשמיים..."

סיים הרבי את דבריו היוקדים, וניכר היה שנכנסו יפה והתיישבו על ליבות האחים, והתלהטה נשמתם כדבעי באמונה איתנה וביטחון חזק.

סיים הרבי והורה: "קומו וסעו, חזרו לבית האכסנייה שבו נגנב כספכם, וראו בישועת ד'!"

שבו השניים והגיעו אל בית המלון. והנה אך הם צועדים פנימה, וגוי צעיר מעובדי המקום מקדם את פניהם:

"רוצים שאראה לכם היכן מוחבא צרור הכסף הגדול שנלקח מכם? אם תיתנו לי כוס משקה הגון, אקח אתכם תיכף ואמסור בידיכם את השק..."

לאחר שהמשקה הוגשה לגוי הגנב, הוא הוליך אותם לאחת מפינות הבית - בה נח השק שהיה מוכר מאוד לשניים.

ללא אומר נטלו את הצרור והסתלקו מן המקום מאושרים ושמחים, כשהם מודים לריבון העולמים, המנהיג את עולמו בהשגחה פרטית.

עייפות ויגעות היו פניהם של שני האחים פינחס ושלמה, הסוחרים היהודים. שבועות ארוכים של מסחר מאחוריהם. ימים ארוכים מסתובבים הם בין הערים והכפרים, עוברים בין מרכזי המסחר התוססים, ומתמקחים במיומנות שצברו במרוצת השנים. אמנם, קורת רוח מרובה נשקפה מעיני שניהם: רווחים נאים השיגו הפעם בברכת ד', ויעיד על כך השק הכבד שצרור וחבוי היטב בין מיטלטליהם.

עשו השניים את דרכם בשבילי הדרכים הבין-עירוניות. והנה, שקעה השמש ועמד החושך להעמיק, והשניים מיהרו להגיע אל מקום אכסניה שיימצא על אם הדרך. כעבור זמן קצר הגיעו לבית מלון גדול ומואר, ופנו ללון בו את שנתם, שנת עמלים ערבה.

הבוקר אור. הקיצו פינחס ושלמה, והחלו להתארגן לתפילת שחרית לפני שיצאו לדרכם. ראשית כול מיהרו השניים לשלוח את ידיהם אל מקום המחבוא שתחת המיטה, לבדוק את שלום שק הממון; אלא, שידם פגשה בקרקע ריקה וצוננת. המחבוא ריק. חיזורן עז עלה על פניהם המבוהלות. הצרור איננו השק ובו סכום העתק - נגנב!

הקימו השותפים האומללים קול זעקה בבית המלון. הזעיקו עזרה מכל הסובבים, חיפשו ותרו בכל פינה בחדרם, שאלו וחקרו את כל עובדי המקום - אך לשווא.

כמה יהודים מאורחי המקום נחלצו לעזרת האחים בחיפושים ובניסיון לעזור. אולם לבסוף, מאחר שלא נמצאה האבדה היקרה, הציעו היהודים לשלמה ופינחס שיצטרפו אליהם בנסיעה לחצרו של הצדיק רבי מרדכי מלכוביץ' שבקרבת מקום.

הגיעו החסידים ושני האחים אל לכוביץ' העיר, ותיכף נכנסו אל הקודש פנימה לקבל ברכת שלום מהצדיק. עמדו השניים וגללו בפני הרבי את מעשה הגנבה הנורא, שהוריד לטמיון ולאבדון את כל רכושם ואת כל יגיעתם.

האזין הרבי הקדוש לדבריהם בקשב רב,

העלון הוא רק טעימה מ-'קו השגחה פרטית' - אלפי סיפורים ומאמרי חיזוק מחכים לכם.

רוצים לגלות שלוה וביטחון בכל יום מחדש? התחברו ל'קו השגחה פרטית' *6176 או 02-30-11-300

× מזוזה בימין ×

את הסיפור הבא סיפר הגה"צ ר' יחיאל יהושע רבינוביץ שליט"א, רב ור"מ קהל דרכי יצחק שפיקוב מאנטוורפן. ועורר הדים רבים:

בוקר אחד התעורר משנתו ר' בנימין ורטהיימר שליט"א, אברך חשוב שמתייגע בתורה, והבחין לחרדתו כי עינו הימנית פסקה מלפעול. הוא מניח את ידו על העין השמאלית, וחושך מכסה את מרחב הראייה. מאור עינו הימנית אבד לו!

זה היה מפחיד ביותר. הוא לא הבין איך קרה דבר כזה, לא זכר תקרית שגרמה לכך. הוא פשוט התעורר, ורק עין אחת נפקחה לו.

הוא הלך לרופא, ששלח אותו לצילום. התוצאה הראתה שטף דם הסמוך לעין הימנית. מה בדיוק קורה שם, אי אפשר לדעת. בשביל לטפל צריך לנתח את העין, לנקות את האזור מהדם שהצטבר שם, ורק אז לתקן את הנתון לתיקון.

ר' בנימין פנה לפרופסור, שבחן את הצילום במבט מקצועי. לא היה לו הרבה מה להוסיף, ונקבע לו תור לניתוח.

בינתיים הספיק ר' בנימין ללמוד את המעשה הבא, המובא בגמרא: ארטבון הרומאי, שהיה עשיר גדול ביותר, שלח לרבי הקדוש מרגלית יקרה, וביקשו שישלח לו בחזרה מתנה התואמת בערכה. שלח לו רבי מזוזה.

שלח לו ארטבון מסר תמה: אני נתתי לך מתנה ששווה הון תועפות, ואתה מחזיר לי בקלף שקונים בכמה פרוטות?

ענה לו רבי: אתה שלחת לי מתנה שצריך לשמור עליה פן תיגנב או תאבד, אבל אני שלחתי לך מתנה שתשמור עליך גם כשאתה ישן!

ארטבון תמה על עניין השמירה, אולם עד מהרה התבררה לו התועלת העצומה שבמזוזה. שד נכנס בבתו היחידה, והיא חלתה במחלה אנושה. שום רופא לא הצליח להועיל לה, ובצעד אחרון של ייאוש נזכר ארטבון במתנה היפוטוה' שרבי שלח לו. הוא הכניס את המזוזה לחדרה של החולה, והנה הפלא ופלא, השד עזב את הבת, והיא נרפאה כליל.

מכאן, כך כותב ה'העמק שאלה', המקור לכך שכאשר בא חולי על האדם, יבדוק במזוזות ביתו ויראה האם נמצא בהן פסול.

ר' בנימין למד את המעשה והתעורר לבדוק את המזוזות בביתו, זאת למרות העובדה שעברו רק ארבע שנים מאז שקבע אותן בדירתו.

הוא נתן את המזוזה לבדיקה אצל המגיה ר' יהושע ליפשיץ שליט"א, ואכן התברר כי לא לשווא חשש: ביום שישי התקשר אליו המגיה ואמר לו כי במילה 'עיניכם' חסרה האות יו"ד!

מיד, עוד באותו יום שישי, קבע ר' בנימין בפתח חדרו מזוזה חדשה, כשרה ומהודרת, וכבר בשבת קודש ניכר שינוי אדיר. הוא

התעורר משנתו וגילה כי עינו הימנית חזרה לראות!

ביום שלישי בשבוע שלאחר מכן הוא הלך לפרופסור, כדי שיבדוק אותו עוד בדיקה אחת לפני הניתוח. ערכו לו צילום נוסף של העין, ולמראה התוצאה הפרופסור ממש יצא מהכלים. הוא השווה בין הצילום החדש לזה הקודם, ונאלם דום.

בצילום הקודם נראה בבירור כתם מאיים של שטף דם, ואילו הצילום החדש נקי לגמרי. העין הימנית בריאה לחלוטין!

והיה הדבר לאות.

× למעלה מדרך הטבע ×

מדבר יהודי מבית שמש. כשקמתי בבוקר והלכתי לתפילה, לא חשבתי לרגע שהיום הזה הולך להיות שונה מהימים האחרים. לא העליתי בדעתי שמהשווה טוב הולך לקרות. אני מוכרח לציין, שכבר הרבה ימים אני מחכה לדבר טוב שיקרה. הרבה לילות, הרבה חודשים ושנים. יש לי בת בת עשרים ושמונה. בבית.

נכון שלא צריך לומר עוד שום דבר? אתם כבר מבינים טוב מאוד למה מחכה אבא לבת בכזה גיל. אולי אתם הרבה פחות מודעים לכאב שכוון בהמתנה המאוד-מאוד ארוכה הזאת. אבל, בשביל מה לדבר? כבר התרגלתי לכאב שנוגס בליבי יום-יום, שעה-שעה. גם באותו בוקר לא חשבתי שהוא הולך לעזוב אותי.

התפללתי שחרית במניין של כמאה מתפללים, ואז זה קרה: מישוה זיהה אותי כאחד שמתעסק בנושא שאינו לרוחו, ופנה אליי ברעש גדול ובעצבים שפוכים. איני יודע מה עבר עליו, ומה קרה עכשיו. מדוע לא יכול לברר את העניינים בדרך כבוד?

אילו היה רוצה, הייתי יכול להסביר לו דבר או שניים. אבל הוא היה חדור קרב, סוער כים, לוהט כאש, והמילים שיצאו לו מהפה היו בלתי אפשריות בכלל. עד אז בכלל לא ידעתי שקיים אוצר מילים שכזה. הבושה והחרפה מילאו אותי מכף רגל ועד ראש. וכל זה לעיני קהל צופים נכבד ביותר, הן בכמות והן באיכות.

זה היה עלבון נורא, אני אומר לכם. זה היה קשה, זה היה נורא ואיום, זה היה משהו ששווה להיטמן באדמה בשביל לא לעבור את זה.

זהו. זה היה. עבר. אני יוצא מבית המדרש הלום רעם, מבוש עד לשד עצמותי, ובחסידי שמייים נזכר שברגע זה שלח לי ד' סגולה נפלאה: אם אני, העלוב והמבוזה עד דכדוכה של נפש, אסלח לפוגע, אוכל לנצל זאת כדי לפעול ישועה.

אמרתי לפני אבי הרחום שבשמיים: "ריבונו של עולם, אתה יודע מה עברתי עכשיו. ראית את הביזיון הנורא שנחלתי? אני יודע שהכול ממך יתברך ואין עוד מלבדך. אני מוסר בזאת מודעה ומצהיר שאני מוחל לפלוני שפגע בי מחילה גמורה, ואין לי עליו כלום.

ריבונו של עולם, אתה יודע שמחילה זו היא למעלה מדרך הטבע,

הבוטח מוגן יותר ממייצר הזהב

הַמַּעֲלָה הַשְּׁנִיָּה. בַּעַל הַפִּימְיָה. צָרִיךְ לַמַּעֲשִׂים וְלַמַּלְאכּוֹת וְיֻכַּל לַהֲנֹק. בַּעֲמַל שִׁיתְחַזֵּק. יִגְיעַת עֶשֶׂן וְרִיחַ הַמַּתְכּוֹת וְלַבּוֹטֵחַ - בְּטָחָה. מַפְגָּעִים וְטָרְחָה. וְלָבוֹ בְּטוּחַ מִמֶּהֻפְכוֹת הַכֹּל לֹ שְׂמָחָה. וּמְזוֹנוֹ בְּמִנוּחָה. בְּהִשְׁקָט וְשִׁלּוּהַ וּבִרְכוּת

השייר
והשער

שירת קודש מרוממת
על פי ספר שער הביטחון

× הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א ×

שמיטה - לא רק בשדה

הרמב"ן, באיגרתו המפורסמת לבנו, כותב שמידת הכעס היא גרועה ביותר, ושניתן להינצל ממנה על ידי דיבור בנחת.

לפי בעל 'חובות הלבבות' העצה הזו מובנת מאוד: אדם שיש לו ביטחון והוא חי בביטחון - יש בו רוגע שעוזר לו לקיים את כל המצוות. אם יש לך סבלנות לשני ורוגע לעצמך - אתה יכול לזכות לקיים את התורה כולה. זו גם העבודה שלנו בימי ספירת העומר - בין אדם לחברו.

לפעמים שומעים אנשים שמתווכחים, וכל אחד מנסה לכפות את דעתו. מתי זה קורה? כשאין סבלנות להאזין לשני, לשמוע את טענותיו ולבחון את הדברים ברוגע.

אתה חושד במישהו שאמר משהו וגרם לך נזק; במקום להתקשר אליו מיידית ולזעום עליו בלי אבחנה, רצוי להמתין מעט. אולי בעוד יום או יומיים, הדברים ייראו פחות דרמטיים? אולי אותו אחד לא אמר מאומה, ורק אתה חשבת שהוא אמר? אם נאמץ את מידת הסבלנות, נוכל לבחון דברים במאזניים שקולים ולהרוויח מכל הבחינות.

עבודת הביטחון מזכה אותנו להיות רגועים מבפנים, וממילא מאפשרת לנו להיות נינוחים כלפי השני וכלפי עצמנו. הדבר משפיע ישירות על אופן קיום המצוות.

אתה מדבר בנחת, שום דבר לא מפריע לך - כי ברור שהכול מכוון מלמעלה, ואתה נותן לבורא לנהל אותך.

האש כתה בליל שבת, ולמרות האוכל הפושר-קר, אינך מתוסכל אלא ממשיך לכבד ולשמור שבת באמת. וכשאתה רגוע בשבת חרף כל המאורעות שיכולים להקפיץ, הרוגע הזה נותר גם למשך השבוע. כל הבית עובר להתנהלות סבלנית, ומרוויח מכך כפליים.

השבוע קוראים על מצוות שמיטה, שמשמעותה - אמונה מוחלטת בבורא העולם. קיום מצוות שמיטה מקנה גם את מידת הסבלנות: שנה שלמה אתה מאמין בבורא ועובד על הרוגע הנפשי, ובסיומה - הסבלנות והרוגע כבר הפכו לקניין בנפש.

אמונה זהו הכדור הטוב ביותר לכל התחלואים, ושער הביטחון זה האל"ף-בית של קבלת התורה.

ולכן אני מבקש ממך מידה כנגד מידה שתשלח לי ישועה למעלה מדרך הטבע ותושיע את בתי הממתנת לזיווגה בשידוך נאה משורש נשמתה. אנא!!!

בליבי ניצתה תקווה.

למחרת (!!!) הגיעה הצעה טובה ומעניינת, ושבוע וחצי לאחר מכן נשברה צלחת.

בתי הייתה לכלה!!!

מזל טוב, יהודים, מזל טוב.

× פגישה באוטובוס ×

מספר ר' יום טוב פרידמן מבני ברק:

נתחיל בספירה לאחור: אני צריך להיות אצל עורך הדין בחיפה בשעה רבע לחמש. זו פגישה חשובה מאוד, עם עורך דין שהוא מסוג האנשים ששעה אצלם זו שעה, ופגישה אצלם זו פגישה, ואם אתה מוצא את עצמך מאחר אתה משלם על זה.

ואני נמצא בבית לחם, בקבר רחל, ומשם עושה את הדרך לכיוון חיפה.

קניתי 'חופשי יומי', נסעתי לירושלים, ירדתי בתחנת הרכבת ורציתי לעלות על הרכבת לחיפה, ורק אז התברר לי שה'חופשי יומי' אינו כולל רכבת.

רצתי לחפש אוטובוס, הגעתי לתחנה, ואז ראיתי את זנבו של האוטובוס לחיפה מנופף לי לשלום. זהו. הוא עבר בדיוק עכשיו, השעה שתיים בצהריים, ועליי לחכות חצי שעה לאוטובוס הבא, ורק אז להתחיל נסיעה שאורכת שתיים וחצי. חשבון פשוט מעלה שאגיע לחיפה אחרי הזמן שנקבע, בשעה חמש. וגם אם ייתכן שאיחור של רבע שעה בלבד עוד יתקבל בהבנה, מה עם זה שעליי עוד לעלות על אוטובוס פנימי בתוך חיפה, סיפור שאורך רבע שעה לכל הפחות?

אין לי מה לעשות נגד השעון. אין לי שום השתדלות שאני יכול להפעיל עכשיו. הכול אבוד. כעבור חצי שעה הייתי בתוך האוטובוס לחיפה, אבל לא ידעתי האם בכלל אצליח להשיג את מטרתי. ההרגשה הייתה שהכול נגדי.

אבל, ההרגשה הזו ארכה כמה שניות בלבד. מיד התחזקתי ואמרתי: כל מה דעביד רחמנא - לטב עביד! כל מה שד' עושה, לטובה הוא עושה! ברור לי מעבר לכל ספק שהקב"ה עושה לי הכי טוב, ושכל העיכובים הם לטובתי הבלעדית.

כך העמקתי לחשוב בטוב ד' עליי, וחזרתי עשרות פעמים על המאמר: "לטובה, לטובה, לטובה הוא עושה..."

המשכתי והודיתי לד' על עוד ועוד טובות שגמל איתי מאז ומעולם, ואמרתי שוב ושוב את המזמור 'מזמור לתודה'. כל הדרך התחזקתי באמירות האלה ובמחשבות של ביטחון. זו הייתה נסיעה מרוממת, שכולה מחשבות של אמונה.

פתאום האוטובוס נעצר. תחנה ראשונה בחיפה. "כבר הגענו?!" אני תמה. השעה ארבע וחצי! הנסיעה ארכה שתיים בלבד!

"אני לא מבין", אומר לי הנהג, "זו ממש קפיצת הדרך. אף פעם לא קרה לי דבר כזה. תמיד הנסיעה אורכת שתיים וחצי".

הוא לא מבין, ואני כן. הרי נסיעה שלמה אני מדבר עם הקב"ה, והוא פשוט רואה את האמונה שלי שהוא עושה לי רק טוב, שומע אותי ועונה לי.

גם השלב הבא התרחש במהירות. האוטובוס הפנימי הגיע מיד, וכך מצאתי את עצמי בלשכתו של עורך הדין רבע שעה לפני השעה היעודה לפגישה.

ההסבר לזה פשוט: הייתה לי באוטובוס פגישה עם בורא כל עולמים.

השובך בקורסאו

היהודי הראשון שדרך בקורסאו היה סמואל כהן. באישון ליל ברח מכלא האינקוויזיציה ונמלט בסירת משוטים אל האוקיינוס. לא היה לו כל סיכוי, אך בעיניו היה עדיף ליפול במשברי הים ולא בידי האכזרים. בחסדי שמיים גילתה אותו ספינה הולנדית, ואנשי הצוות שבה אספו אותו. הם גילו את הכישרון שלו לשפות, ומינו אותו למתורגמן מהולנדית לספרדית ולפורטוגזית. כשעגנו בחוף השמש של האי העלום קורסאו, הבין כהן כי 'למחיה שלחני לפניכם'. יש כאן, על אדמת אמריקה, מקום שאינו בשליטת הספרדים, ואולי, מי יודע, יוכל הוא לשמש מקלט ליהודים? כהן ביקש מההולנדים ליישב את סביבות החוף ולהקים שם נמל ומושב קבע. הקב"ה נתן בלב ההולנדים להסכים לו, וכמו בהולנד האירופית, שבה קיבלו בברכה את פליטי ספרד ופורטוגל, התקבלו היהודים גם כאן, בקורסאו. סמואל, ניצול מרתפי האינקוויזיציה, לא הסתפק בקבלת רשות. הוא ביקש שהממשלה ההולנדית תסייע לו להודיע לאחיו היהודים על פיסת האדמה הזאת. ההולנדים עשו חשבון פשוט: אם יהודים יגיעו לאי הם יפריחו אותו ויפתחו אותו, והרווח יהיה של ההולנדים. יוני דואר חצו את הים לברזיל, והיהודים הנרדפים קיבלו את הבשורה וסוף סוף מצאו מנוח לכף רגלם. באה משפחת מדורו והקימה בנק. לראשונה הוטבעו על ידם מטבעות כסף של קורסאו. באה משפחת ישרון, שעל שמה נקרא עד היום ג'סורון סטראאט. אלה הפריחו את הולנד במסחרם, והקימו גשר של מסחר וספנות בין העולם הישן לעולם החדש. יהודי מצטרף לרעהו ואומר חזק: באו משפחת אבוהב ומשפחת פרידה, ובנו להן בתים נאים בלב האדמות שקיבלו. בא גם דוקטור לופז גומס, האנוס הנמלט מברזיל, והיה לרופא הראשון באי. הוא כתב לאחיו בקשה שיגיע מאמסטרדם, ויחד הם פתחו מרפאה. בספינה מאמסטרדם הגיע גם ספר תורה מהודר. כי כן, לא עוד נחבאים ורועדים ייאספו להתפלל באימה.

(מתוך מדור 'בקצה השמים')

מתוך "מגזין השגחה פרטית" -
מגזין האכזר המעניק לכם ארגו
כלים ייחודיים לחיים שלווים ורגועים.
להצטרפות חייגו: 02-502-2-502

✕ התברר שהכול בראש ✕

מדבר בחור משיבה חשובה בקריית ספר. אני עדיין נפעם מהגילוי המרעיש שהרגשתי על בשרי ממש. מסע של ייסורים שנמשך חודשיים וחצי הגיע לסיומו, וההודיה לד' ממלאת את כל כולי. אני בריא! ברוך ד'. הכול בסדר!

ועם ההודיה הגדולה והכרת הטובה לרופא כל בשר, אני רוצה לשתף אתכם בסיפור, שאלמלא קרה לי, יכול להיות שלא הייתי מאמין. אבל זה קרה. לי לבחור מקריית ספר, לא מאיזה חור בקצה העולם, ולא לפני הרבה שנים.

אז ככה: לפי חודשיים וחצי תקפו אותי כאבי ראש. קורה. לקחתי אקמול, זה קצת עזר, אבל כעבור זמן מה התחדשו הכאבים. השתדלתי לעבור לסדר היום. איני עצלן, להיפך - הרופא שאליו הלכתי בהמשך אמר שיש לי אפילו חוסר שינה. ואני - לא מתאים לי לשכב במיטה כל היום, בקושי שלישי.

תמכתי את מצחי בשני ידיי והמשכתי ללמוד, אבל כמה אפשר? התלוננתי בפני המשיגה והוא שלח אותי להתקשר הביתה. מי יודע, אולי הגעגועים עלו לי למוח? התקשרתי, אמי קבעה לי תור לרופא, והוא חקר אותי על אורחות חיי. הוא נתן לי רשימה של בדיקות דם, והתוצאות הגיעו עד מהרה: הכול נראה תקין, יש חסר קל בוויטמינים - שאותו ניתן להשלים בקלות על ידי תוסף תזונה לא יקר, מומלץ לישון יותר, וזהו.

איני מפונק, אבל כאב הראש היה ממש מטריד. התחלתי לעשות מה שהרופא אמר, הקדמתי לישון ולקחתי ויטמינים, אבל הכאב לא התחשב בהשתדלויות האלה. משככי כאבים הפכו ל'ממתק' קבוע, מאקמול עברתי לאופטלגין, כאשר אני מגדיל מינון מפעם לפעם, ואחרי שבועיים שוב הופעתי אצל הרופא.

הוא אבחן סוג של וירוס ונתן לי לפי התור שני סוגים של אנטיביוטיקה. האחד לא הועיל וגם לא הזיק, ואילו השני החליש אותי מאוד, עד שהשבית אותי לגמרי. כל הישיבה כבר ידעה שאני סובל מכאבי ראש. החברים ראו אותי מתמודד, וניסו לעזור. חלק מהם גילו סבלנות, וחלק אחר כבר לא כל כך. לצוות בישיבה היו כל מיני רעיונות לסיוע: תרופות טבעיות ומרקחות מקוריות, עצות סבתא וגם סבא, אבל כולם הפכו לאין למול הכאב העז שתפס את ראשי כמו צבת ומיאן לעזוב.

שוב הלכתי לרופא. הוא כבר ממש יצא מהכלים. מה זה שהכאב לא עובר ולא מגלים את מקורו? הוא נתן לי הפניה לרופא עיניים ולנוירולוג, ועם חבילת מסמכים מרשימה ביותר חזרתי הביתה. עמוק בלב ידעתי שהדפים האלו לא שווים כלום, אבל מהו הדבר שבאמת יכול לעזור?!

בערב, אחרי הביקור אצל הרופא, ישבתי בסלון יחד עם הוריי ודיברנו על המצב שלי. אמרתי להם שאני סובל מאוד, אבל נראה לי שהרופא הביא לי את הדפים האלו רק מפני שהוא לא יודע מה לעשות איתי. הוריי הנהנו בראשיהם, מה יכלו להגיד? הם סבלו יחד איתי.

תוך כדי שאנחנו יושבים, נע מבטה של אמי אל ארון הספרים ונעצר בכריכה של הספר 'הנחת תפילין כהלכתה'. לפתע אורו עיניה והיא אמרה, "אולי זה קשור לתפילין? צריך לבדוק את התפילין".

אבי הסכים. ביררתי על מגיה טוב, והבאתי לו את התפילין. המגיה היה עמוס, ואמר שיארכו כמה ימים עד שהוא יבדוק את התפילין. בינתיים הנחתי תפילין ששאלתי מגמ"ח, וציפיתי לישועה.

עברו כמה ימים, ופתאום אני שם לב שלא כואב לי כלום. הראש שלי עומד במקום, ואינו צריך תמיכה. הפטישים נעלמו, הצבת שלפת את גולגולתי ללא רחם הרפה לגמרי. אני מרגיש טוב. מצוין! אי אפשר אפילו לחלום איפה היה הראש שלי רק לפני ימים ספורים!

בצהריים התקשר המגיה, שהוא גם סופר סת"ם בעצמו, וסיפר שהוא מצא את הטעות בתפילה של ראש, ותיקן אותה. האות ח' במילה "והחוי" הייתה מחוברת לאות ו'. זהו פסול משמעותי ביותר!

זו הייתה הסיבה למחלה שנשלחה אליי משמיים. כשהתפילין תוקנו נשלחה לי רפואה שלמה!

× מאה ברכות ועוד חמש ×

מספר ח.פ. מירושלים:

במשפחה שלנו היו חמישה נכדים שנתקעו בשידוכים. כל אחד מהם היה בן למשפחה אחרת. עשינו הרבה בשבילם, התפללנו וביקשנו, כל אחד לחוד וכולנו יחד. אבי שיחי, הסבא היקר והאוהב המצפה לישועה מחומשת, השאיר הודעה בקו המשפחתי ואמר לכולנו: ידוע שהודאה לקב"ה זה דבר גדול מאוד שפותח שערים, ודוד המלך תיקן לומר מאה ברכות בכל יום, כדי להודות לד' על טובו וחסדו. כיוון שכך, ברצונו להתחיל ללמוד איתנו הלכות ברכות. מדי יום במשך ארבעים ימים, ימסור אבי בקו המשפחתי שיעור של כשלוש-ארבע דקות בעניין, והוא מבקש שכולנו נקשיב לשיעור ונתחזק בנושא.

אבי התחיל במסירת השיעורים, ואנו הקשבנו והשתדלנו להפנים. הפלא לא התמהמה מלבוא: תוך ארבעים יום התארסו שלושה נכדים! כולם זכו בשידוכים הגונים, ברחמי שמיים. משהסתיימו ארבעים הימים, החל אבי במסירה חוזרת של כל השיעורים במשך ארבעים יום נוספים, ובתוך אותם ארבעים יום התארסו עוד שניים. כל ה'תקועים' מצאו את זיווגם! זה היה רעיון של אבי שליט"א, הוא לא ראה את הדבר כתוב באיזה ספר או משהו כזה, אולם המציאות מדברת בעד עצמה. התחזקות בהודיה ובברכות מביאה ישועה!

× היחיד שצריכים אותו ×

מספר מ.א.מ. מבני ברק:

סבא עליו השלום, אביו של חמי, נפטר. ימי השבעה עברו כשאנו מבכים את האבידה הגדולה, ועתה, לאחריהם, יש לקיים את ההלכות והמנהגים של שנת האבל. חמי שיחיה רצה מאוד לכבד את אביו, הרי הוא כפרת משכבו, ולעלות לתורה למפטיר מדי שבת. זהו מנהג שלא הכול נוהגים, יש שעולים למפטיר רק מפעם

לפעם, אבל חמי רצה מאוד להשיג עלייה כזו מדי שבת בשבתו, בכל אחד עשר החודשים לפטירת אביו.

הוא ניסה לבקש זאת בבית המדרש שבו הוא רגיל להתפלל, אבל שם הבהירו לו שלא ייתכן לעשות דבר כזה. כל שבוע יש משהו אחר שרוצה את העלייה המיוחדת הזאת, ואי אפשר לתפוס אותה למשך תקופה כל כך ארוכה.

הוא ניגש אליי וסיפר לי על הבעיה. "אולי תוכל לגשת לבית המדרש הגדול שליך הבית שלך, ולשאול האם יש שם מניין מוקדם שאפשר לעלות שם למפטיר?"

בבית המדרש הגדול שבסמוך לביתי שבבית שמש, יש המון שטיבלאך קטנים, ובהם מגינים שונים מוותיקין ועד הצוהריים. לא חשבתי שאצליח למלא את מבוקשו של חמי, אבל החלטתי לנסות. במוצאי שבת ניגשתי למקום, אך לא מצאתי איש. באחד מהשטיבלאך ישבו אבות ובנים ולמדו, ולא רציתי להפריע להם. את מי אשאל? ופתאום ראיתי אותו. יהודי היוצא מבית המדרש. ניגשתי אליו ושאלתי, "אתה מכיר את הגבאים כאן?"

"איזה גבאי אתה צריך?"

"זה שאחראי על המניינים בבוקר".

"הרי הוא לפניך!" חייך האיש. "אני הגבאי. במה העניין?"

סיפרתי לו.

אמר לי הגבאי, "פגשת אותי ברגע הראשון שמתאים לדבר על זה. אני בעצמי אבל בתוך שנה לפטירת אבי, הריני כפרת משכבו. בדיוק השבוע סיימתי אחד עשר חודשים, שבהם עליתי למפטיר מדי שבת בשבתו. מהשבוע הבא המפטיר פנוי! חמך יכול לעלות למפטיר כל שבוע, מהשבת הבאה ועד שיסתיימו אחד עשר החודשים!"

נדהמתי מהסייעתא דשמיא המופלאה שראיתי כאן. האדם היחיד שאני מוצא הוא האדם היחיד שאני צריך, וכל זה בשביל מעשה טוב שחמי רוצה לעשות. נראה שזכות גדולה הייתה לו, לסבא, שכבר מהשבת הראשונה זכה חמי לעלות למפטיר לעילוי נשמתו.

זכיתם לגילוי השגחה פרטית? שתפו אותנו! הגילוי שלכם עשוי להאיר לרבות יהודים
ספרו את הסיפור שלכם בקו השגחה פרטית 02.3011300 - בשלוחה 3 ואח"כ 0 (אחרי בחירת השפה)
או שלחו בפקס 02-6599189 או למייל המערכת A@023011300.COM

הבמה המרכזית לשיתוף תובנות וחיזוקים מן החיים

הבוטחים בהשם

שלום רב למזכי הרבים!

יישר כוח גדול על זיכוי הרבים הגדול שמתפשט בכל פינה, עוד אמונה ועוד אמונה, הן ברחוב והן בלב. שמעתי הרבה על הגיליון הקדוש, אולם כעת נוכחתי בעוצמתו.

לפני תקופה הייתה לי פרנסה ברחבות, וחשבתי לרכוש בית משלי. ממחשבה למעשה, חתמתי חוזה בביטחון שהכול ילך למישרין. הרי מה כבר יכול להיות?

בקצרה אומר, שבאותו שבוע של חתימת החוזה איבדתי את פרנסתי באופן פלאי. היו לי תוכניות מגירה שונות, אולם הכול הלך הפוך. כולם ידעו שאני עומד לרכוש בית, אולם הבנק סירב להלוות לי דולה. בעל הדירה דחק ומנופף בכספי המקדמה שהנחת, והמתווך כועס ואינו מבין את פשר ההתמהמהות.

נכנסתי לחדר דאוג, ומבין הניירת שעל השולחן מפציע גיליון 'השגחה פרטית' מפרשת וירא תשפ"ג. קראתי בו את הסיפור

"העשיר של פעם", והוא דיבר לליבי. קראתי זאת שוב ושוב, ללא גוזמה, מעל לשעה. זה חיזק אותי כל כך באמונה וביטחון.

קבעתי לעצמי שיעור בכל יום ב"שער הביטחון". הלילות היו נטולי שינה בשל הדאגות הרבות, אך מאותו יום נרדמתי רק עם ספר "חובות הלבבות".

באותו שבוע קיבלתי עבודה חדשה בדרך פלא, בלא שעשיתי כל השתדלות. ביום שבו היה עלי להשיג את מלוא הסכום - הבנק הסכים להלוות את הכסף, וכן היו עוד הרבה מאוד ניסים שהודף קטן מלהכיל. כבר כמה חודשים אני גר בדירה של הקדוש ברוך הוא, ובכל חודש יש לי לשלם מתוך הרחבה ושפע.

ד' יתברך יעזור שתמשיכו להפיץ את ההשגחה הפרטית בכל העולם!

וואל אלימלך קויפמן, מאנסי

ספוגי אוטובוסים...

נסיעה בתחבורה הציבורית בשעת בוקר - אתם בודאי יודעים שזו חוויה מאתגרת.

האוטובוס מלא באנשים, נערים וילדים, שצריכים להגיע כל אחד למקום תלמודו.

אבל אנו יודעים, שגם

כשהאוטובוס עמוס

ומלא - אצל הקדוש

ברוך הוא כל אחד

עולם מלא; אין זה

גוש אחד של קבוצת אנשים

דחוסה, אלא כל נשמה ונשמה משגחת בהשגחה פרטית מפלגה.

מלה של נהג

מספר אלימלך מבית שמש:

באחד הבקרים, בדרך

לתלמוד תורה, כמה תחנות

לפני התחנה שבה היינו אמונים

לרדת, נתקע האוטובוס שבו נסעתי עם חברי,

בפקק רציני.

היה נראה שאם הפקק לא ישתחרר תוך כמה דקות, נאחר לתלמוד תורה.

נגשנו לנהג, שהיה יהודי שומר תורה ומצוות, ובקשנו שיפתח לנו את הדלת כדי שנוכל לרוץ את הדרך ברגל.

הנהג התנצל ואמר: "אני יכול לפתח באמצע הדרך, רק בתחנות. תאמינו לי שאני מבין אתכם. גם אני ממהר... בעוד כמה דקות אני צריך להתחיל את המסלול חזר! אבל אין מה לעשות..."

לפתע, לשמחת כלנו השתחרר הפקק. הגענו בזמן.

כשנכנסתי בשערי התלמוד תורה, הרגשתי משהו מוזר: אופס, הידים שלי ריקות! התיק נשאר באוטובוס!

מילא האכל, יהיה מי שיעזר לי בזה... אבל בתיק היו גם רב קו, סדור ושטר של חמשים ש"ח שהיה עלי להעביר למישהו.

ואז נזכרתי: הנהג אמר שהוא אמור לחזר את המסלול חזר! איזה נס שדברנו אותו, ושה בדיוק מה שהוא בחר לומר...

מהרתי לתחנה שמעבר לכביש. חפיתי לא יותר מחמש דקות, שבהן אמרתי תהלים בכונה, והנה אכן - הגיע האוטובוס ובו אותו הנהג...

עליתי ומיד מצאתי את התיק. חסדי ד'!

שלש פעימות מפעימות

מספר דוד מקרית אתא:

אנו שלשה בנים, הלומדים בשני תלמודי תורה הרחוקים מעט מהבית. אני לומד בתלמוד תורה קצת רחוק, ואחים שלי לומדים במקום קרוב יותר.

באחד הבקרים הכל הלך הפוך: ההתארגנות, שאורכת בדרך כלל בין חצי שעה לשלוש רבעי שעה, ארכה שעה ורבע, עקב רצף של תקלות.

לבסוף יצאנו - אמא שלי, אני ושני אחי הקטנים - לתחנה.

היינו אמונים לנסע יחד באוטובוס כמו בכל יום, לרדת ליד התלמוד תורה של האחים שלי, ואחר כך שוב לעלות על אוטובוס ולהמשיך לתלמוד תורה שלי. "מענין מתי יגמר המסע הזה, ומתי אגיע לתלמוד תורה..." חשבתי לעצמי, מבין בצער שכנראה נאחר היום.

והנה - מיד כשהגענו לתחנה, עצר שם רכב וממנו הציץ דוד שלי: "אני נוסע לכוון התלמוד תורה של חיים ויצחק, ויש לי מקום אחד", כך הוא אמר. "אפשר לשלח אותי את אחד מהם?"

אמא שלי שמחה מאוד, וחיים אחי עלה. 'לפחות הוא יזכה להגיע מקדם', חשבתי.

רק אחרי שהוא עלה והרכב נסע, קלטנו שכל פרטיסי הרב קו שהם 'נער' - גם שלי, היו אצלו בתיק, וכעת עלו אותו לרכב...

קצת נותרתי בלי רב קו, ולא ידענו מה אנו יכולים לעשות.

בעצם, דבר אחד פו יכלנו לעשות,

ילד יקר! ראית השגחה פרטית? שתף את עם ישראל בסיפור שלך!

התקשר לקו השגחה פרטית לילדים: 02-30-11-901
הכנס לשלוחה 4 (לאחר בחירת הטופה) והקלט את הסיפור שלך.

הודעות פינת

ילדים יקרים!
בכל יום ראשון עולה סיפור חדש מאת המחנך הנוכח הרב קלמן רוזנברג שליט"א.
קו השגחה פרטית לילדים: 02-30-11-901

טיסה משגחת

פרק 2 מתוך 4

תקציר: בשדה התעופה ברוקא, נציג חברת התעופה מונע מהרב לוי ומשני ילדיו הקטנים לטוס ללונדון.

בטיסה ללונדון

איני מאמין, אבא נאלץ להשאיר עם ליזר ושימי בשדה התעופה שברוקא...

מה יהיה?! הוא יפסיד את החתונה של אחיו, דוד יצחק מאיר?!

בעת עלינו לפנות למסוע של הפזודות ולטל משום את הפזודות שלנו.

ד' יעזר. בואו נתפלל ונאבא, שימי וליזר יצליחו להצטרף לטיסה של חברת תעופה אחרת, ולהגיע ללונדון בזמן...

מה?! אין נורות אוטומטי של העברת פזודות ממוס לממוס?!

סליחה, הגענו בטיסת הפיש ברוקא ללונדון, היכן הפזודות שלנו?

אוי וי, הבגדים החדשים שקנינו לחתנה - הכל נמצא בפזודות!

מה קורה כאן, היכן הפזודות שלנו?!

ממש לא. בטיסות באלו המפול בהעברת הפזודות ממוס לממוס הוא באחריות הנוסע בלבד!

האם דאגתם להעביר את הפזודות מטיסת היציאה לטיסת ההמשך?

גם הבפה היפה שבחרתי לחתנה...

אז מה יהיה, לא יהיו לנו בגדים חגיגיים לחתנה? גם לא נעלים של שבת?!

איני מצליח לתפס את אבא, פנראה בשל המעבר בין הפזודות אין לו קליטה...

אני חייב לתפס את אבא, לעדכן אותו שהפזודות נותרו ברוקא... ובכלל, לשאול אותו מה לעשות עכשיו...

אין לך זמן, בעוד שעתים כבר חפלה

אולי נבקש מהדוד והדודה שאצלם אנחנו מתארחים בלונדון, שיקנו לנו חדשים?

אין פזודה ואין קליטה ואין בגדים לחתנה... גם אבא לא בא, אף יש בורא עולם, יש! יש! והוא הרי יכול - לטובה להפך הכל...

מספר הרה"ח רבי שמעון אייזנבאך:

אני זוכה להפיץ את העלונים בעמנואל. התגובות שאני רואה בשטח מחממות את הלב בכל פעם מחדש ונותנות דלק להמשיך הלאה.

כך לפני תקופה דיברתי עם חבר על ההפצה של העלונים. לא הרחק מאיתנו עמד יהודי שכנראה שמע את תוכן השיחה שלנו, ולפתע הוא ניגש אלינו בהתרגשות ושאל,

"אתם האחראים על ההפצה של עלון השגחה פרטית? תדעו לכם שהעלון הזה הציל לי את השלום בית!"

אחד מהמקומות שבהם אני מפיץ את העלון הוא ישיבת 'כסא רחמים' בעיר. הישיבה ממקמת בקצה העיר, ולהגיע לשם זו לא טרחה קטנה...

זה התחיל ביום שישי אחד, שבו החלטתי להגיע לשם ולהניח עלונים. מאז, בכל פעם שהבחורים - בחורים צעירים, בגילאי שלוש עשרה או ארבע עשרה - פוגשים בי, הם מספרים לי בהתלהבות,

"כל כך התחזקנו מהעלון! נו, מתי העלון הבא כבר מגיע? למה השבוע הוא עדיין לא הגיע? אנחנו חייבים את העלון הזה..."

המשוב שאני מקבל בהחלט נותן לי כוח להמשיך הלאה, וגם אחרי יום שלם ומעיף, להתאמץ וללכת לנקודת החלוקה הבאה...

התחזקתם מהעלון? רוצים לזכות את הקוראים?

שלחו למערכת במייל או בפקס, או השאירו הודעה בקו 02-3011300-9 בשלוחה 9/9

× המקום: עמנואל

× נקודת החלוקה: חנות 'טועמיה'

מעלות רבות לה לעמנואל, ואחת מהן היא הנוף המרהיב שנשקף ממנה: נוף ירוק המורכב מההרים עמוסי העצים שמקיפים את העיר.

ערב שבת. השעה שעת צוהריים. השמש עדיין יוקדת מעל האנשים הממהרים, המתכוונים לקראת בוא המלכה. קניות אחרונות לשבת. ברחובות שבמעלה העיר, במרחק קטן מהמקווה, שוכנת חנות 'טועמיה'.

על הדלפק מונחים העלונים.

זהו רגע של אתנחתא במרוץ של יום שישי. אברך שמיהר להשלים קניות אחרונות - עוצר לרגע, ידו מושטת אל העלון. בחור ישיבה מקפל את הגיליון בזהירות, מכניסו לכיס הפנימי של החליפה. עיניהם בורקות, הם יודעים שזהו הדלק הרוחני שילווה את שולחן השבת שלהם.

גם כשהאורות בחנות כבים והדלתות ננעלות לקראת כניסת השבת, ההשפעה נמשכת.

כך, מתוך ההמולה של 'טועמיה', נפוצה האמונה הלאה. כשהשבת תפרוש את כנפיה על עמנואל, דפי האמונה הללו ייקראו בשקיקה, יעברו מיד ליד, ויוסיפו נופך של אמונה ובטחון. הם יהיו לחלק מהשיח המשפחתי. יטעינו את התושבים בכוח, באמונה, בידיעה שהכול מושג ומסובב מלמעלה.

זו ההזדמנות שלך לעשות שינוי אמיתי!

פתח גם אתה מוקד הפצה באזור שלך ותניח חלק מזיכוי הרבים.

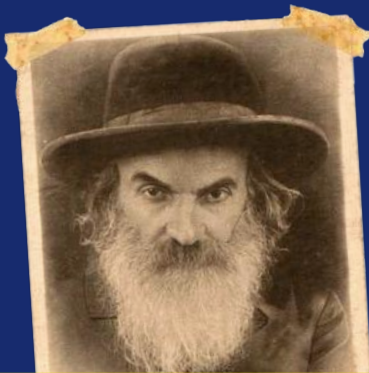
הפעולה שלך משנה חיים. התקשר עכשיו ל-6176 * שלוחה 4 או ל-02-3011511

לרכישת מנוי הפצה חייגו:

***6176**
שלוחה 4

או בעמדות 'נדרים פלוס' בבתי הכנסת

**בדרכו של
ר' שלומקה
מזוועהיל**

חמשיכים ללכת בדרכו של הצדיק הטור הר"ק ר' שלומקה מזוועהיל זי"ע

ולהפיץ את אור האמונה הטורה מתוך אהבה לכל יהודי

- שמות המצטרפים למנויים המפיצים את העלון, יועברו לציון ביום ההילולא -

קח גם אתה שותפות בזיכוי הרבים העולמי,
ותזכה לישועות בכל העניינים!

התקשר עכשיו ל-6176 * שלוחה 4 או ל-02-3011511

× לקרוב הגאולה ברחמים

× לעילוי נשמת כל הנפטרים מישראל שאין מי שיאמר אחריהם קדיש

**מפיצים
אמונה
לכל יהודי
בכל העולם**

לפניות בעניין תוכן העלון: השאירו הודעה במס' 02-3011300 שלוחה 9/9
או שלחו לפקס 02-6599189 או למייל המערכת A@023011300.COM

יש לנהוג בו כבוד כדרך שנוהגים בתשמישי מצווה, דהיינו להכניסו לעטיפה קודם השלכתו, כגון בשקית שאינה שקופה. והמחמיר יגונה.

גליון באר הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בהר - בחוקותי

מכון
באר
האמונה

פרשת בהר - בחוקותי

הוא ותמורתו - להאמין בכל המצבים שהכל לטובה, ובאמונתו יהיה
(בר"ר מב ג), וזאת יש לרמוז בקרא, בין במצב של 'והיה'
- שהקב"ה מתנהג עמו באופן של 'שמחה', ברחמים
מגולים, בין במצב של 'ותמורתו', שתמורת השמחה
נהפך ל... בכל מצב 'יהיה קודש' - לא יכעס ולא יועף
לבו על הנהגת ה' או על אחרים, אלא יאמין² שהכל
בהשגחה העליונה ולטובתו האמיתית¹ אף כשעדיין אינה
נראית לעיניים³.

בפרשתן (בחוקותי כו י), 'והיה הוא ותמורתו יהיה קדש'.
ומבאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע שבא
הכתוב ללמד על חובת האמונה בהש"ת, שיתברר
ויתאמת אצל האדם גם בזמני קושי שכל מאי דעביד
רחמנא⁴ למב עביר, שהרי 'אין והיה אלא לשון שמחה'

א. כי אכן את הכל עשה ועושה ה', וכך אמר הגה"צ מהרי"ם דושינסקיא זי"ע על הפסוק הנודע 'וכי תאמרו מה
נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו, וצויתני את ברכתי אתכם', וידועה קושית הרמב"ן
הלא בשנה השביעית עדיין יש להם לאכול מתבואת השנה הששית (ורק לאכילת שמינית שי להם מה לשאול).
אלא מבאר הגה"צ מהרי"ם, דהברכה מובטחת לבוטחים בה' המשליכים כל יהבם על הש"ת בכל עת ועונה, ולא
רק לעתות בצרה הם סומכים ובוטחים בצור ישועתם, אלא גם בימים כתיקונם יכירו וידעו שכל מזונם קצוב להם
מאתו יתברך, ואינם נשענים על כוחם ועוצם ידם שעשה להם חיל. וזהו אומרו 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית'
ר"ל אם גם בשנה הששית בעת שאתם זורעים לצורך שביעית לא תסמכו על מעשה ידיכם, אלא תאמרו בלבבכם
'מה נאכל בשביעית' - לולא חמלת ה' עלינו, דהלא 'הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו', ר"ל לא זריעתנו ואסיפתנו
הם הבטחת מזונותינו, אלא הכל מן השמים, אז תהיו ראויים שאצווה את ברכתי ואעשה לכם נסים חוץ לדרך הטבע.
ב. נוהג היה הרה"ק בעל התניא זי"ע להיות ה'בעל קורא' בציבור בשבת ומועד, פעם הוצרך לנסוע מחוץ לעיר
ובמקומו קרא בפרשת השבוע בחוקותי אחד מהחסידיים, כשסיים את קריאת התוכחה נראה לפתע שכן הרבי
האדמו"ר האמצעי זי"ע התעלף, מיהרו המתפללים להשיב את רוחו וכשהתעורר אמר תוכחה כזו...תוכחה כזו... זו
פעם הראשונה ששמעתי אותה, כי בכל שנה כאשר אבי קורא בתורה איני שומע כלל קללות כי אם ברכות.
יש להתבונן, האין באמת היה כדבר הזה, אותם הפסוקים ממש כשהם נשמעים מאחד כברכות וכשהם נשמעים
מהשני הם כקללות, ממה נפשך האם אלו ברכות או קללות. ויש לבאר, שהכל תלוי באיזה אופן קורין את הדברים,
כי אכן ביד האדם לקרוא ולפרש כל מה שקורה אותו בדרך קללה ח"ו, ולאידך גיסא בידו להבין ולפרש שאין שום
מקרה בעולם והכל בא מאת הבורא ית"ש ומאתו לא תצא הרעות והכל הוא באמת ברכות וישועות.
ג. הנה בסוף הפרשה בענין מעשר בהמה שאמרה תורה (כו לב) 'וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט
העשירי יהיה קודש לה', ופירש"י, 'כשבא לעשרן מוציאן בפתח זה אחר זה, והעשירי מכה בשבט צבוע בסיקרא
להיות ניכר שהוא מעשר'. ולכאורה יש להקשות, מפני מה ציוונו הכותב להכות את העשירי שהוא קודש לה' ולא
את שאר הבהמות שהם חולין, וממילא נדע שמי שאין בה סימן היא היא קודש לה', ועל דרך זה יש להקשות
עוד מדוע צריך להכות, וכי לא ניתן לצבוע בנחת ולא בהכאה... וביאר הגה"ק מאוסטרובצא זי"ע וז"ל, אך התורה
באה להראות בזה שכן הוא תמיד, שמי שהוא קדוש לה' מכין אותו וסובל יסורין וצרות, ועל ידי זה הוא מתגדל
ומתקדש ביותר, עכ"ל (הובא בספר בית מאיר ליקוטים מהגה"ק מאוסטרובצא).

נמצא שאותה 'בהמה' עשירית מהלכת במרירות, ושואלת במר נפשה מדוע רק אותי היכה אדוני, מה נשתנה
חלקי משאר הבקר, כולם הולכים מעדנות ורק אנכי ספגתי מכה על לא עוול בכפי... אכן כל תמיהתה זו נובעת רק
מחמת שהיא 'בהמה', אילו היה בה דעה בינה והשכל הייתה משכלת להבין ש'מכה' זו הפכה אותה להיות קודש
לה', ולא זו בלבד שאינה 'גרועה' מחברותיה, אלא אדרבה, היא זכתה להתעלות לרום המדרגות. מעתה אל נהיה
כ'בהמות' קצרי רואי, אלא נדע כי כל מכה ומכה טובה יש בה ועי"ז מתגדלים ומתקדשים ביותר...

ומסיים ה'דברי ישראל', המאמין שהכל לטובה וזכה ורואה שאכן כך הוא, ונרמזו כן בהמשך הכתובים, דכתיב (פסוק יד) 'והעריכו הכהן בין טוב ובין רע, כאשר יעריך אותו הכהן כן יקום', ויתבאר עפ"י הידוע (זוה"ק ח"א קנ. ובש"מ) ש'כהן' מורה על מידת החסד, ואמר הקרא והעריכו, על האדם 'להעריך' כלומר להחשיב שכל העובר עליו בין טוב ובין רע הכל בא לו ממידת החסד, ובהכרח זו יזכה שכאשר יעריך אותו הכהן - כשם שהוא הכריז שהוא מאמין שהכל מצד מידת החסד אכן כן יקום וכן יהיה, ויזכה לראות את הטוב ואת החסד בישועת ה' במהרה.

והקיימות את בריתי - שמירת מידת הקדושה

בפרשתן (בחוקותי כו יא), 'ונתתי משכני בתוכם', ופירש רבינו ה'אור החיים' הק' זי"ע בהאי לישנא קרישא, ע"ד אומרו (תהלים עו ס) 'אהל שכן באדם', שעיקר משכנו יתברך הוא תוך נשמות עם קדושו, עכ"ל.

ואפשר אולי לפרש עוד על משקל דבריו, אין והיה אלא לשון שמחה, והיינו שאין שמחה גדולה

וכך כתב הגה"ק ה'סטייפלער' זי"ע (קריינא דאגרתא ח"א עמוד י) כל הראוי יותר להיות גדול ועצום בתורה, מסתערים עליו יותר ויותר הפרעות בצורות שונות, וכשמתחזק להחזיק בעץ החיים סוף סוף היסורים חולפין. ד. כעין זה פירשו על פי מה דאיתא בספה"ק ששם הוי"ה כסדרו מורה על מקור הרחמים והנהגת החסד הנגלית בעולם, לאידך, שם הוי"ה שלא כסדרו מורה על מידת הדין. והנה, 'והיה' הוא אותיות שם הוי"ה שלא כסדרן, ולזה אמרה תורה והיה שיתנהג האדם בשמחה, בין 'הוא' כלומר, כששם הוי"ה כסדרו המרמז על הנהגת רחמים, ובין ב'תמורתו' שנתחלפו האותיות, בכל מצב 'יהיה קדש' כי הכל מאתו יתב"ש. ה. הנה כתיב בפרשתן (בחוקותי כז לב) 'וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קודש לה', ודרשו חז"ל (בכורות נח:) 'כל אשר יעבור תחת' - פרט לטריפה שאינה עוברת (ע"ש ברש"י ותוס'). ומבאר הרש"ש, שהנה כתב הרמ"א (דרכי משה יו"ד סי' ל"ה) בשם התשב"ץ שמצא כתוב בשם רבי יהודה החסיד זי"ע שהרוצה לבדוק בהמה בחיותה אם היא כשרה או טריפה, יוליכנה ויתן את ידו בגובה גבה, אם הבהמה תרכין ראשה בכדי לעבור מתחת ידו אות הוא שהיא כשרה, אך אם היא נשארת וראשה מורם הרי היא טריפה, וסימנך 'לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה'. ובזה מבאר כוונת חז"ל, פרט לטריפה שאינה עוברת, ר"ל שאינה יכולה לעבור מאחר שאיננה משפלת את ראשה - הרי היא טריפה.

ולדין ייאמר, המקבל עליו את הדין באהבה, ובכל מצב שהוא הנו 'משפיל' ומכניע את הראש, ואינו מנסה 'להלחם' הרי"ז סימן ש'כשר' הוא... ואילו זה שאינו מוכן להכנע לרצון הבורא ית"ש ולקבל עליו את הדין אין לו סימן כשרות... וכך היו נקיי הדעת שבירושלים מרמזים בדברי הגמרא (יבמות קכא.) שאמר רבי עקיבא - כיצד נשאר בחיים לאחר טביעתו במים 'על כל גל וגל שבא עלי נענעתי לו ראשי', ורמזו למה שנקרא בלשון העם כשעוברים על האדם קשיים לרוב, שזה בא לו עם ה'גרינע גל' (מר כ'מרה), וזהו אומרו, על כל גל וגל - על כל קושי וקושי ינענע בראשו מתוך קבלה באהבה ושמחה, ובזה ימשיך הלאה ותנצל נפשו מהמים הזידונים.

וכשם שנאמרו הדברים כלפי בין אדם למקום, כך נאמרו גם כלפי בין אדם לחברו, מי שמשפיל עצמו ואינו גברא קפדנא הרי הוא מונע מעצמו קטטות ומריבות וכל מיני צער וכעס, לעומתו, העומד על שלו מבלי לוותר מאומה הרי בכל פינות שהוא פונה הנו 'נתקל' באחרים, ומתקיים בו כלשון הכתוב בפרשתן ב'תוכחה' וכשלו איש באחיו (כו לז)... ותמיד בא לידי מריבה ודאבון נפש.

פעם התאונן אחד בפני הגה"ק רבי ישראל סלנטער זצוק"ל, רבי קדוש הכל 'דורכים' עלי, נענה לו הר"י, אל תתרחב ותפשוט עצמך לאורכו ולרוחבו של סביבותיך, וממילא לא ידרכו עליך. כלומר, אל תחשיב עצמך כל כך - כגדלו של ביהמ"ד, אלא השפל עצמך, וממילא לא ידרכו עליך.

מעשה ברב חשוב בירושלים, יהודי בר אוריין, שהגיע להשתתף בשולחן הטהור של הרה"ק רבי שלום'קה מזוועהיל זי"ע, אותו רב הביא עמו קדירה של טשולנט עבור הרבי ויושבי השולחן הטהור, והנה הרבה שבורי לבב ודלי השכל

באר הפרשה - פרשת בהר - גזירות

והיינו כי האדם המקדש את עצמו ואת גופו בקדושה של מעלה זוכה שהקב"ה ישכון בקרבו, ובכל פעולה

היו סועדים על שולחנו, וביניהם ישב יהודי מסכן שתמיד היה 'מדמה' שמפלים אותו לרעה והוא מקבל מכל מאכל פחות משאר המסובין... ע"כ כשהביא הרב את ה'טשולנט' הורה רבי שלומ'קה שניחו את הקדירה לפני אותו יהודי שבור לב, למען יקח לעצמו כל צרכו ולא ירגיש שמקפחים אותו. משהונחה הקדירה לפניו והחל לקחת מן התבשיל, דחפוהו אחרים מהמסובים ברצותם לקחת לעצמם גם הם מן המאכל, אותו יהודי שחשש שיגיענו מעט מידי מיהר וירק מלוא לוגמיו אל תוך הקדירה, ובכך הבטיח לעצמו שאיש לא יהיה לגעת בקדירה ובתבשיל. רבי שלומ'קה ראה את המתרחש אך במידותיו הקדושות החריש ולא אמר מאומה.

כראות הרב (שהביא את המאכל) את המתרחש, חרה לו הדבר, קם ממקומו והחל מדבר בחוסר דרך ארץ מול פני הקודש, וכה זעק, וכי 'למעמד' זה 'טיש' יקרא... וכי 'תורה' שמעו כאן, רק הנהגות משונות וחוסר 'דרך ארץ' ראינו אצל המסובים... מה ניתן ללמוד מ'טיש' כזה, היסרהו רבי שלומ'קה והשיבו בנחת, אכן הרבה יש ללמוד משולחן זה... והוא, מידת הסבלנות... לראות איך דברים מתרחשים שלא לשביעות רצוננו ולהיות סבלן, לא לומר מאומה ולצפות עד יעבור זעם... זהו לימוד גדול שאפשר ללמוד כאן...

ו. וכמו שיש להעמיס בלשון הזמר 'י-ה רבון' למקדשך תוב ולקודש קודשין, שכפי פשוטו, הבקשה היא שישוב הקב"ה ויבנה בית מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו כי מחכים אנחנו לך. אך ניתן להעמיס בכוונתו שהקב"ה עומד ומבקש מאת כל יהודי באשר הוא - למקדשך תוב ולקודש קודשין - אנא, שוב תשוב למקדשך, זכור נא ימים מקדם, עת נשמתך היתה זכה ומצוחצחת, וכביכול היית מקום 'משכן' לשכינה הקדושה.

מין הבאר

הנה זה כלל גדול בשמירת העיניים בטהרתן - שהעצה הראשונה היא ב'שמירת הרגליים', כלומר שלא ילך למקומות אשר מגיע שם לידי נסיון, אלא תמיד יבחר ב'דרכא אחרינא' שלא להיכנס כלל לנסיון. רמז מתוק אמרו, על דרך ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, שהנה מובא בגמ' (ברכות נד:) היאך הצליח משה רבינו להכות את עוג מלך הבשן שהיה גבוה שלושים אמה, ואילו משה היה גבוה רק 'אמה, אלא שמשה נטל מקל בן עשר אמות וקפץ גובה 'אמות, ובכך הגיע עד הקרסול שברגלו של עוג ושם הכהו למוות. ומעתה יש לדרוש בענייני המלחמה התמידית על שמירת העיניים, כי 'עוג' מרמז על ה'אויג' (עיניים באדיש, ושניהם נשמעים כאותה הברה), כיצד מנצחים את ה'אויג' על ידי הכאת הרגל... ומכאן תשובה לזה שאומר איך ווייס נישט, איך קען נישט, איך מוז קוקן (איני יודע, איני יכול, אני חייב לראות ולהסתכל) אין בכוחי להתגבר בבואי לידי נסיון, אך תשובתו בצידו, וואו גייסטו וואו דרייסטו זיך... (היכן הינך מהלך הינך הינך מסתובב) מדוע הנך מהלך ברגליך במקומות נסיון... הוקר רגלך ולך נא רק בדרכים שאין בהם נסיונות וממילא תנצל וישמרו עיניך מכל רע.

סיפר הגרא"ד פרידמאן זצ"ל, נוהג היה הגה"ק רבי יהודה'לע מדז'יקוב זי"ע לפזם ולנגן ניגוני התעוררות בעת רעוא דרעוין בין אמירת 'מזמור לדוד', כי מנהגו היה כרבים הנוהגים לומר מזמור זה ג' פעמים, פ"א החל מפזם לעצמו 'ועינינו תראינה מלכותך' כשהוא אחוז שרעפי קודש, ואש להבת העולה מאליה יותר ויותר, והיו הכל בטוחים כי הוא 'מרעיש עולמות' לביאת הגאולה, אלא שבגמרו לפזם, נענה באש קודש, ואמר, 'ועינינו תראינה' - שהעיניים יכירו ויבינו ב'מלכותך' - שהקב"ה הוא מלכם (על העיניים), הוא 'בעל הבית' על עינינו, שלו המה ואינם שלנו, על כן עלינו להיזהר ולהישמר לעשות בהם רק רצון בעליהם ולא כרצוננו ח"ו.

ויש להוסיף עוד על פי האמור, שכאשר 'עינינו תראינה מלכותך' ויזכור להמליך את הקב"ה על עיניו מראות ברע הרי בזה ממשיך השראת השכינה על עצמו עד ש'עינינו תראינה מלכותך'...

מעשה נורא שמעתי מאיש צדיק, שבבחרותו הוצרך לעזוב את הישיבה בה למד בירושלים מפני סיבה שהיא... והלך לשאול את הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע האם לילך ללמוד בישיבה בתל אביב, הלך ר' שלומ'קה למקוהו כדרכו בקודש, ולאחר מכן אמר שאינו יכול לענות... לאחר שנתיים ביקש ר' שלומ'קה למשמשו הרה"צ ר' אליהו ראטה זצ"ל שיברר מה עלה בגורל אותו בחור, מה מצבו הרוחני, הלך ודרש וחקר, וסיפר לר' שלומ'קה שהלה עבר

שעושה לשמור את עצמו בקדושה הרי הוא עושה בזה נחת רוח שאין כמוה לאבינו שבשמים אשר רצונו ית' לשכון בקרב עמו בני ישראל, שזה עיקר משכנו, ועל כך נאמר בהמשך הכתוב 'ולא תגעל נפשי אתכם', שהשי"ת מבקש מעמנו להתנהג בקדושה ולהיות עם קדוש, כדי שלא יגעל ח"ו מאתנו, וד"ל.

היסוד - מידת הקדושה, וזהו שאמר הכתוב, וצוית את ברכתך על ידי שתשמרו עצמכם כראוי בקדושה, כי כל השפעות הברכה והפרנסה תלויים בפי הנהגתו בענייני הקדושה והיראת שמים, וכמו שמצינו ביוסף שהוא צדיק יסוד עולם והוא המשביר לכל עם הארץ (אגרות לחם שלמה, עמ' שז).

עוד בפרשתן (בהר כה יא), 'וצוית את ברכתך לכם בשנה הששית וגו', והביא הנה"ק משמלויא זי"ע לפרש בשם 'קדוש אחד', שהנה שנה מרמו על ספירה, וכמו שכתב בספה"ק 'שערי אורה' ששנה בנימטריא ספירה (355), והרי הספירה השישית היא כנגד מידת

ובהאי עניינא מצוה עלינו להביא מ'משנת חייו' ושיטתו הקדושה של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע על הא דאיתא בגמ' (ביצה מז.) 'כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה', ודרש הרה"ק שאין הדברים אמורים על מזונות דייקא במאכל ובמשתה, אלא כל

ללמוד בישיבה בתל אביב ועלה ונתעלה בתורה ובירא"ש, אמר לו ר' שלום'קה 'האסט מיר מחייה געווען' (החייתני), כי אכן בהיותו במקווה בזמנו ראה שיצליח ויתעלה מאוד בת"א, אלא שלא היה יכול לענותו כי 'איך האב נישט קען נעמען אויף מיין פלייצעס' (לא יכולתי לקחת על כתפיי את האחריות) לשלוח בחור לתל אביב... והדברים מבהילים, כי אותו צדיק קדוש ונורא שהכריע בשאלות של חיים ומוות כפשוטו, כ'אורים ותומים' ממש, והיה לוקח על עצמו 'אחריות' גדולה ועצומה, ואילו בהגיעו לענין זה של שמירת הקדושה חשש מלקחת אחריות...

אמור מעתה, כיצד בא אברך ובחור ואומר אין לי מה לחשוש, לא אכשל והכל מסודר... אלא יזהר וישמור עצמו מכל משמר, להשאר בקדושתו.

ז. כתב הרה"ק ה'אמרי נועם' זי"ע (ריש פרשת קדושים), כי הנה תיבת 'קדושים' סובלת שני פירושים, צמצום התאוות ולאידך השפעת שפע (כלשון הקרא איה הקדשה, כלומר ענין הפקר ופרוץ), והקב"ה מתנהג במידה כנגד מידה, אם האדם מצמצם עצמו ומתגבר על עצמו להתקדש אזי הקב"ה פותח שערי השפע לטובה וברכה.

ח. נוראות יסופר מכל מעשה תקפו וקדושתו של אותו קדוש ונשגב, באחרית ימיו חלה רבי שלום'קה וכל גופו התמלא נוזלים, והיה שוכב על מיטתו, נאחז בכוחות אדירים במוטות המיטה, וכל גופו מרתת הנה והנה מייסורים נוראים וקשים בלי קץ, עד שכל פניו הפך להיות אדום כדם וגידיו מוחו עמדו להתפקע. באותם ימים נכנס ובא אליו ד"ר קוק שהיה רופאם של רבים מגדולי אותו הדור, ואמר לו שבדבר קל יוכל להקל על ייסוריו, לרפאותו להחלימו ולהחיותו, זאת על ידי שיכניס לגופו כלי שיוציא את הנוזלים, מששמע אותו קדוש איה בגופו הטהור רוצה הרופא להכניס את הכלי, נרעד ונזעק 'נישט אין דעם קערפער' (לא בגוף זה), ולא שעה לקול דברי הרופא שרצה לבצע זאת עם כפפות בידיו. אלא שכב וזעק מייסורים קשים ומרים עד שיצתה נשמתו בקדושה וטהרה מגודל יראת שמים שבו.

מששמע על כך הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע פנה אל חסידיו ואמר להם, הן אמת שעל פי ההלכה לא היה איסור מלטפל בגופו לצורך פיקוח נפש, מכל מקום אותו צדיק קיים את דברי הגמרא (נדה יג:) 'מוטב תיבקע כריסו ולא ירד לבאר שחת' כפשוטו ממש, עד כדי מסירות נפש בפועל ממש.

עוד אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע כי 'מצווה' לדבר אודות 'יראת השמים' שלו, לעורר בקרבנו את השאיפה 'מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי', ואפילו נגיעה קלה בעלמא. ועוד היה אומר, שהעליה על ציונו הק' של הרבי ר' שלום'קה היא סגולה ליראת שמים, היות וצדיק זה נפטר מתוך קדושה ויראת שמים, ואף ה'בית ישראל' בעצמו עלה בשנים הראשונות (עד תש"ח) על ציונו הטהור ביומא דהילולא קדישא.

הגה"ק מהרי"ץ דושינסקיא זי"ע נענה פעם ואמר 'קדושת היסוד של רבי שלום'קה מזוועהיל הייתה כקדושתם של תנאים והאמוראים'...

ידועים דבריו של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל על דברי המדרש (ויק"ר כד ט) עה"פ (לעיל יט ב) 'קדושים תהיו - יכול כמוני תלמוד לומר כי קדוש אני', והתמיהה עולה מאליה - וכי יעלה על דעת בשר ודם לחשוב 'יכול כמוני' עד שהוצרכו ללמדנו מהפסוק 'כי קדוש אני' - קדושתו למעלה מקדושתכם, ואמר הגאון רבי חיים, מי שהכיר את

חלקי מיושבי בית המדרש... אני עמל והם עמלים, אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. ויש להבין, איך אמר 'ואינם מקבלים שכר', הלא אדרבה, הפועלים מקבלים שכר תיכף ומיד, ואילו אנו נקבל את שכרנו רק בעולם הבא, כדכתיב (דברים ז יא) 'היום לעשותם' ואמרו חז"ל (עירובין כב.) 'היום לעשותם ומחר (לעוה"ב) לקבל שכרם'.

ומיישב בזה"ל, וז"ל, כי על כל דבר יש חשבון, ובעל החשבון יודע איך לחשוב, כי צריכים לזה נסיון ומומחה גדול, ושוקלים כל ההנאות לעומת היסורים - לפי טבע המקבל שמתענג או סובל, ובכלל זה, בנים, בריאות גופו ובני ביתו, וקנין רכושו, ומכל פרט שיכול האדם להתענג ולקבל הנאה מהם, וכן מכל מה שיכול להצטער, ומכל מה שטורח בעמלו, וסובל איזה יסורים מעסקיו, הכל נכלל במידה של 'חסרון'. ושתי המידות 'הנאה והחסרון' - נקצבות לפי משקל מידה ומנין, ואם לפעמים יתענג יותר מעט מהמידה, יזרח להצטער כנגדו מעט. אמנם, הבחירה ביד האדם להכניס כל הטובה ועמלו בקדושה, ויצא בזה גזירת המקום - כי המצטער בשביל איזה דבר שבקדושה לא יצטרך לסבול יסורים אחרים, ולבר מן דין יקבל שכר בעוה"ב על בחירתו לעמול בטוב, משא"כ אם בוחר לעמול בעניני ארציות ומקבל עליו כל הטרדות והפגעים לא יקבל ע"ז שכר מיוחד לעוה"ב, ובוה יבואר היטב 'הם עמלים ואינם מקבלים שכר' - כי אין שכרם על עמלם, שהרי ממילא רווח זה היה כבר קצוב להם בטרם עמלם בעבודת עולם הזה, ואילו אנו מקבלים שכר, על עצם הבחירה בטוב, וזאת מה שיבואו עלינו ההנאות שנקצבו לנו".

עניני בריאותו והצלחותיו וגם לרבות כל מיני הנאות הכל נכלל ב'מוזנותיו' הקצובים לו כמה יקבל מהם במשך כל השנה, לאידך גיסא גם כל 'יסורים' של אדם קצובים לו מראש השנה, לא רק מחסור ח"ו בעניני מוזנות ופרנסה, אלא כל ענין המצער ח"ו בכלל זה. נמצא, שהנהנה בעולם הזה יתר על המידה נחסר לו מחמת כן מקצבת הנאותו במקום אחר, ולאידך גיסא כל צער שנוסף לאדם חוסך ממנו צער ומחסור בענינים אחרים.

ביסוד זה היה הרה"ק רבי שלום'קה זי"ע מעורר תמיד על הנהגת האדם בקדושה, והיה מבאר בטוב טעם ודעת, כי עפ"י האמור נמצא שלא רק מטעם 'עבודת ה' טוב לו לאדם לצמצם את הנאותיו מה'עולם הזה' באיסור או אפילו בהיתר, אלא אפילו מצד 'ביוגע' (עסקים) עדיף להם שלא למלא את סאת הנאות בענייני עולם הזה, כי אם ימנעו עצמם מלהנות (יותר מיד) יערב להם במקום אחר הנאות טובות יותר, ולא יפסידו אפילו בכהוא זה, כי הקב"ה יחזיר להם בהנאות של קודש בכפל כפליים.

ובזה ביאר הרה"ק הטעם שתיבות 'קדושה' ו'קדושה' (ההיפך מהקדושה רח"ל) נכתבים באותם האותיות. כי המותר על ה'קדושה' אינו מפסיד את ההנאה, אלא אותה ההנאה ייחנה בבואו אל ה'קדושה', ואף בתוספת מרובה על העיקר. כי אדון הכל שכל ההנאות שלו אומר לאדם - רצונך ליהנות בחיך, אל תפן אל בורות מים דלוחים, אלא, בוא תבוא אלי ואני אמלא את כל ישותך בהנאה מרובה עד אין קץ'.

ובזה ביאר מה דאיתא בגמ' (ברכות כה:) בלשון הוראתו של רבי נחמיה בן הקנה 'מודה אני לפניך ששמת

הרבי מזוועהיל, מבין היטב את ההוא אמינא - יכול כמוני, כי ראו ראינו במוחש לאלו מדרגות בקדושה אפשר לאדם החי בעולם הזה להגיע...

ט. מספרים שפעם הפציר אחד מבני ירושלים מהרה"ק רבי שלום'קה מזוועהיל זי"ע שיפעול עבורו להיפקד בדבר ישועה ורחמים בזרע של קיימא, אמר לו רבי שלום'קה הנה בכל יום הנך עומד ב'מקוה', ומנהל שם 'אסיפות מרעים' במסירת 'חדשות תבל', וכל כך רבה הנאתך מכך, עד שהינך 'אוכל' בזה את כל ההנאות הקצובות לך ובכלל זה זרע של קיימא, חדל נא ממנהג זה ותראה ישועות, וכן הוה.

י. כבר אמר הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע בלשון קדשו, כמה נאה הוא העולם כשמסתכלים עליו מלמעלה, וכמה מכוער הוא כאשר מסתכלים עליו מלמטה, והיינו, יפה לו לאדם שיביט על העולם הזה מלמעלה - מחוצה לו, כשהוא עצמו אינו שקוע בהבלי עולם, ומכוער הדבר כאשר האדם שקוע כל כולו בתוך העולם הזה והבלי...

יא. מעשה שהיה בנכדתו (נ"ב של כ"ק אדמו"ר רבי מרדכי מזוועהיל) שהייתה מהלכת בנעלים קרועות עד שהוקשה עליה ללכת (באותו זמן מעוברת הייתה), פנתה הצדקת אל זקנה הקדוש והראתה לו את נעליה כי קרועים הם לגמרי (וחשבה

ומוסיף לבאר בזה את התפילה 'למען לא ניגע לריק ויעמול כל היום לא יגיע אליו יותר ממה שנקצב לו, ולא נלד לבהלה - ברוך הגבר אשר יבטח אזי אבן לא יעבוד לריק ובהלה - יותר מהנדרש, בה' - כי כאשר יבטח בה' ויאמין שאף אם יעבוד בידעתו שלא יוסף מאומה לעצמו.

שבוודאי יתן לה מיד מעות לקנות מנעלים חדשים, כדרכו של רבי שלומ'קה כשהיה הדבר נוגע לאחרים). אך רבי שלומ'קה נענה, טוב מאד כי כך אירע לך, המשיכי ללכת באלו המנעלים, וצער מועט זה יימנע ממך צער הלידה. לימים גילתה הרבנית שמעולם לא עברה לידה קלה כאותה הלידה.

שוב מעשה ביהודי ששנים רבות לא נפקד בזרע של קיימא, באחד הימים בא להתאונן לפני רבי שלומ'קה שנאבד לו סכום גדול של מעות, והתחנן אל הרבי שיחיש ישועה עבורו וימצא את המעות. ענהו רבי שלומ'קה, לא כן אברכך, כי עדיף שלא תמצא את המעות, ותחת זאת תמצא בן זכר, וכך הווה.

פעם הגיע אחד אל רבי שלומ'קה זי"ע ותינה כאבו וצערו שאיבד שעון זהב השווה הון רב עד מאד, שאלו הרה"ק, האם נהנית מאיזה 'הנאה' מיוחדת לאחרונה, או שמא קנית לעצמך דבר 'מותרות', השיב הלה שאכן זה עתה רכש 'וילונות' לביתו (ובאותם הימים לא היה זה נפוץ כלל), אמר לו רבי שלומ'קה 'בזבזת' את השעון היקר באותם 'וילונות'... וכאמור, כל ההנאות קצובות, אי אפשר להוסיף עליהם מעצמו, האוכל כאן לא יוכל לאכול במקום אחר... ואילו המונע עצמו מרוויח ממקום אחר.

כ"ק אאדמו"ר זי"ע שהה פעם בלאס אנדזשעלעס (לוס אנדז'לס) והתאכסן בבית הגה"צ רבי אלעזר אלדער זצ"ל אשר נז"ב הייתה בתו של רבי שלומ'קה, ובאותה שעה כבר הייתה כבת תשעים, וכה סיפרה, שתקופת זמן קצרה לאחר נישואיה חשה ברע והרופאים גילו אצלה את המחלה הנוראה ל"ע, ולטענת הרופאים היה מסוכנת עד שאי אפשר היה לרפאותה כלל, ו'נתנו' לה כמה שבועות ספורים לחייה, ולא יותר. מיד מיהרה ובאה לביתו נאווה קודש של זקנה הקדוש, והוא הורה לה לקבל על עצמה ג' דברים, א. שתפסיק ללבוש תכשיטים למשך שנתיים ימים. ב. שכל ימי חייה תזהר שלא לנשק שום אחד מצאצאיה, ג. שלא תשתתף בשמחות צאצאיה. וכל זה, מטעם הנ"ל שעל ידי שתמנע עצמה מהנאות אלו, תסיר מעליה את הגזירה הקשה, ותנצל מצערה. ואכן, מיד קבלה על עצמה את כל אשר הורה לה איש האלוקים, ותיכף נעלמה המחלה מגופה ונתרפאה כליל.

אחר שנתיים ימים, שבה ללבוש את תכשיטיה, ושוב נתגלתה המחלה בגופה, וציווה עליה זקנה שתמשיך להתנזר מהם עוד שנתיים ימים, ותעש כדברי זקנה ונתרפאה כליל, אך בגמר שנתיים ימים - כראותה שהא בתליא (כי הסרת התכשיטים מצילתה מן המחלה) לא שבה ללבוש תכשיטיה בשום פנים ואופן למשך כל ימי חייה. ואף את הציווי השני קיימה ומעולם לא נישקה את בתה היחידה. והשלישית - לא השתתפה בשמחת הנישואין של בתה היחידה, וגם לא נטלה חלק בשמחת הבר מצוה של בן היחיד של בתה היחידה. ובזכות כל מניעותיה מהנאות הללו חייתה למעלה מתשעים שנה בבריות גופא ונהורא מעליא.

ואף מי שיאמר שלא לנו הדברים אמורים, אלא יזכנו הקב"ה לרקוד בבריאות הגוף והנפש בכל שמחת צאצאיו וצאצאיהם, מכל מקום עלינו ללמוד את ה'כלל גדול' שלימד רבי שלומ'קה לדעת שמניעת הנאות העולם מביאה על האדם רוב טובה וברכה...

מן הבאר

סיפר כ"ק אאדמו"ר זי"ע מה ששמע מפי אביו הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, פעם שהה אצל רבי שלומ'קה יהודי אחד בר אבהן מיוחס גדול, והבחין ר' שלומ'קה שאותו יהודי תאב ל'כבוד' והנו מרדף אחריו באופן מוגזם מעט. פתח פיו בחכמה ואמר לו, דע לך, בשעה שיורדת נשמה לעולם הזה יורד עמה 'קצבה' של הנאות, וממנה יסתעף ויתחלק לכבוד, בנים, פרנסה, בריאותו השלימה, וכן שלימות בריאות נפשות ביתו, נחת דקדושה מיו"ח וכו' וכו', עתה הביטה, המפריז ולוקח לעצמו כבוד יתר על המידה, הרי גורע מעצמו משאר טובותיו בהאי עלמא, ומי פתי יהנה מכבוד בידעו שהוא על חשבון בריות גופא ונהורא מעליא, או תחת נחת וכיוצא בזה.

ומקדשי תיראו - שתיקה יפה בשעת התפילה

בפרשתן (בהר כו ב), 'ומקדשי תיראו אני ה'', וכפשוטו של מקרא נאמר כלפי בית המקדש, שצריך להתיירא מאוד שלא לזלזל בקדושתו, אכן בכלל זאת גם נלמד להזהירנו ביותר על מורא 'מקדש מעט' אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות, ויש מרבתינו הראשונים שנקטו שהוא מצווה מדאורייתא, וכך כתב רבינו ה'יראים' (סי' תט) בזה"ל, ציוה בהיכנס אדם למקדש או בבית הכנסת או לבית המדרש שינהג בהם מורא וכיבוד, דכתיב בפרשת בהר סיני 'את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו' וכו', ומצינו בית הכנסת ובית המדרש שנקראו מקדש, דתניא בתורת כהנים 'והשימותי את מקדשיכם' (בפרשתן בחוקותי כו לא) מקדש מקדשי מקדשיכם [שלכאורה היה ניתן לומר והשימותי את מקדש, והוסיף הכתוב מקדשיכם לשון רבים] לרבות בתי כנסיות ובתי מדרשות, ואמרי' במגילה (כט:). 'ואהי לכם למקדש מעט בארצות אשר הדחתים שם' (יחזקאל יא טז) ואמר רבי יצחק אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל, למדנו כשאמרה תורה את מקדשי תיראו שבת כנסיות ובתי מדרשות בכלל, והמורא מה הוא אינו מפורש במקרא, ופירשו חכמים כל אחד לפי סברתו לפי חומר קדושתו [כלומר, שהחמירו בדיני מורא בית המקדש יותר ממורא מקדש מעט], עכ"ל. ומאריך בפרטי הדינים ומסיים 'ותן לחכם ויחכם עוד, שישמור אדם עצמו מקלות ראש הדומה לקלות ראש ששנו חכמים, וכל שכן מחמור ממנו'.

מצינו הפלגות נוראות בחומר האיסור לדבר בשעת התפילה, כי הרי הוא כמראה בזה שאינו מתיירא מן המקדש חלילה"י, ובה דרש הגה"ק ה'נודע ביהודה' זי"ע (נדפס בדרשותיו דרוש לג), וז"ל. והנה בעוה"ר בעת הגלות אפס מקום להשראת השכינה כי חרב בית מקדשנו, אלא שהקב"ה ברחמיו השאיר לנו שארית, בדכתיב (יחזקאל יא טז) 'ואהיה להם למקדש מעט' - אלו בתי כנסיות (מגילה כט:), ושם השכינה שורה, ומבאר (שם) בחומר איסור הדיבור בביהכ"ס בעת התפילה עד שאין לך מורד במלכו של עולם בהיבול ולפניו גדול

ואף שרואה לפעמים כי רעהו נסע למדינת הים והעשיר והצלחה, יכול להיות כי נחלף לו בעד תענוג אחר, לפעמים (עיי"ש)... 'סוף דבר', יש חשבון על הכל ואין העולם הפקר, מי שירצה יקח, ולבסוף ישלם על כך, ומסיים שם, שהבוחר לעמול בתורה מקילין עליו שאר עמל וייסורים שנקצבו לו - כשכר על בחירתו בטוב, ולפעמים על ידי שמשחתך בצערו של חברו נפטר מהחוב אשר עליו, כי בשמים אין חילוק אם הם שלו או של אחר - הרי 'צער' היה לו (הובא בספר מים רבים מאמר 'יסוד צדיק' על סדר הש"ס במס' ברכות).

הוסיף רבי שלום'קה זי"ע (הובא ב'יסוד צדיק' שבספר מים רבים בחלק 'אבות') להסביר בזה את המשנה (אבות ו ח) 'רבי שמעון בן יהודה אומר, הנני והכוח והעושר והכבוד והחכמה והזקנה והשיבה והבנים נאה לצדיקים ונאה לעולם, רבי שמעון בן מנסיא אומר אלו שבע מידות שמנו חכמים כולן נתקיימו ברבי ובבניו, ולאידך גיסא אמרו חז"ל (כתובות קד). 'בשעת פטירתו של רבי זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה, אמר רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה ולא נהניתי (מעולם הזה) אפילו באצבע קטנה', ולכאורה הדברים סותרים זה את זה - שהרי נהנה מכל אלו הישבע מידות' שמנו חכמים.

וביאר רבי שלום'קה, שאדרבה זה משלים את זה, שהרי כאמור, לכל אדם נקצב כמה הנאה יתנה במשך ימי חייו וכמה להיפך, אמור מעתה, אם ניתן לאדם איזה דבר אלא שעדיין לא נהנה ממנו נחשב לו כאילו עדיין לא קיבלו, וכדי שאכן יתנה נותנים לו מתנה חדשה חשובה יותר מהקודמת - אולי ממנה ייחנה, ואם גם מזה אינו נהנה נותנים לו עוד דבר... ובוה יובן היטב, כי מאחר שלא נהנה רבי אפילו באצבע קטנה מזה העולם, הוצרכו להוסיף לו עוד ועוד בכדי שייחנה, וכיוון שעדיין לא נהנה הוסיפו לו עוד, נמצא שלא די שאין בזה סתירה אלא אדרבה מאמר אחד משלים את רעהו, כי דייקא מחמת שלא נהנה רבי מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה, משום כך זכה לכל האמור למעלה.

יב. ועד היכן הדברים מגיעים יש ללמוד ממה שכתב ה'כף החיים' (סימן קנא אות ח) בשם הגה"ק החיד"א זי"ע להלכה ולמעשה, שמי שאינו יכול לעמוד בזה עדיף לו שלא להתפלל בציבור, אלא ישב בדד בביתו ויתפלל ביחידות ולא יחלל את מקדש אלוקים, והדברים נוראים.

ולגרום מוות לעולם רח"ל, ודבר' הוא מלשון 'דיבור', כלומר שהדבר בא לעולם מחמת הדברים בטלים שבבית הכנסת. ולכן כתיב גביה 'גדול עווננו מנשוא' (בשע"ת לרבינו יונה, והובא במחבר קב"ד ס"ז) מה שלא הובא כן בשו"ע לגבי שאר עבירות שבתורה, כי זה המדבר באמצע התפילה גורם ל'מגיפה' שימותו נפשות מבני ישראל ובוזה הוא דומה ל'קין' שבו נאמר 'גדול עווננו מנשוא' על שם שהרג את הבל אחיו, אף זה נחשב ל"ע בנוטל נפשות אחיו בני ישראל".

ובאמת כל הספרים מלאים מחומרת ענין זה, ולא באנו כאן אלא להביא מעט מעט מהרבה ישמע חכם ויוסף לקח משאר ספרים קדושים.

נוראות כתב הרה"ק העבודת ישראל זי"ע (אבות פ"ה) שהשח בעת התפילה גורם שלא יקבל קוב"ה

מזה, והוא מטמא אויר הקדוש³ דוגמת היונים שטימאו המזבח, כי בזה הוא כמעמיד צלם בהיכל".

ובזוה"ק (ויקהל רה:) החמירו ב'איסור מוסיף' שלא לדבר בעת התפילה ביום השב"ק, וב'כף החיים' (קנא ה) הביא את ביאור הדבר, כי אינו דומה 'השראת השכינה' בשבת לימות החול, וככל שתגדל השראת השכינה תגדל חובת הזהירות שלא לדבר בעת התפילה ולזלזל בשכינה הקדושה.

נוראות איתא בספר 'דרך משה' (והוא נספח ל'ספר הגן', ליום ט' - מחולק לפי ימי החודש) שחיבר אחד הקדמונים, לבאר מאמרם (ב"ק ס:) 'דבר בעיר, אל יכנס אדם יחיד לבית הכנסת, שמלאך המות מפקיד שם כליו, פירוש, דע"י שמדברים שיחות חולין באמצע התפילה גורמים שיוכל המלאך המוות להפקיד שם כליו

יג. נוראות כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות, ח"ב עמוד שט:) וז"ל, הקב"ה ברחמיו וחסדיו השאיר לנו 'מקדש מעט' - בית הכנסת ובית המדרש, אם אנו נוהגים בהם קודש אזי הם עתידים לקבוע בארץ ישראל (מגילה כט.) ויש להם גם עתה קדושת ארץ ישראל והתפלות נשלחות לשער השמים, אך אם ח"ו אנו נוהגים בהם בזיון ח"ו ומדברים בהם דברים בטלים וההבל של דברים בטלים הוא 'טמא', מתלבש בו שר של חוץ לארץ, והוא (שר זה) גם נעשה בעל הבית בבית הכנסת רח"ל, ומקבל התפלות ומכניסם אל החיצונים, והוי ליה כעובד עבודה זרה... עכ"ל. יד. ביום ב' ניסן תשכ"ו פרצה שריפה בבית מדרשו של הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע (שנסתלק כעבור שנתיים תמימות בב' ניסן תשכ"ח) וכל ביהמ"ד נשרף כליל, מלבד חדרו של הרבי שהיה מתפלל בו [מנהגו בקודש היה להתפלל בחדר הסמוך לבית המדרש] ואף דלת החדר נשרפה רק בחציה החיצון שלצד ביהמ"ד ובחציה הפנימי לא שלטה האש, באותו היום שוחח עמו הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע לנחמו על האבידה הגדולה, בתוך הדברים שאלו הרבי מבאיאן האם גם חדרו ניזוק מן השריפה, אמר לו הרבי מסקווירא, חדר התפילה לא ניזוק במאומה, ומיד הוסיף הרי שם לא דיברו מעולם באמצע התפילה...

וכבר איתא ב'אליה רבה' (קכד ס"ק יב) וז"ל. אוי להם שמשיחין בעת התפילה כי ראינו כמה בתי כנסיות נחרבו בשביל עוון זה עכ"ל.

מעשה באחד ששנים רבות לאחר נישואיו לא זכה להיפקד בפרי בטן, וכל פעולותיו והשתדלויותיו עלו בתוהו, ויהי כאשר כלו כל הקיצין נכנס אל חדר רבו ופרץ לפניו בדמעות שלישי ואמר כי אינו יכול לסבול יותר צער זה להיות ערירי, נענה רבו ושאלו, ידעתי כי לא באת אלי אלא מפני שאני רבך, אך זאת אשאלך, אם אגלה לך שמו של צדיק אחד שכל ברכותיו מתקיימות, האם תלך אליו להתברך מפיו, ויען האברך, וודאי שכן, אמר לו הרבי לא רק ברכה אלא הבטחה יש מצדיק אמת מהדורות הקודמים, ה"ה ה'תוספות יום טוב' שאמר, שהשומר פיו ולשונו מלדבר בעת התפילה יזכה לראות בנים חיים וקיימים, הלה עשה כהוראת רבו ואכן נולדו לו תאומים לתקופת השנה, לימים אמר האברך, שבחיי עשה כמה וכמה 'טיפולים' שונים וקשים, אך 'טיפול' זה היה הקשה שבכולם... ואכן לא בכדי מתאמץ היצה"ר להכשיל את האדם בזה, כי הוא מהדברים העומדים ברומו של עולם.

טו. פעם שאל אחד הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל האם לצעוק על אדם מבוגר ובא בימים שמדבר באמצע התפילה, נענה הגרש"ז והשיב לו באם תראה חלילה איש זקן כשהוא עומד לרצוח - האם גם אז תשאל שאלה כזאת...

טז. וכבר אמר אחד מצדיקי הדור, שמא תענו ותאמרו שהשמירה מלדבר באמצע התפילה היא גזירה שאין הציבור יכולים לעמוד בה, אען ואומר, וכי כל אלו הגזירות והצרות הנשמעים חדשים לבקרים (הבאים בסיבת הדיבור) בהם

בעת התפילה שום דיבור קל חוץ מן התפילה, כי כשמדבר דברים בטלים דומה כמי שמדבר עם המלך והופך פניו ממנו, ואומר: אדוני המלך אי אפשר לדבר עמך, רק אדבר חפצי, ובוהו דוחק רגלי השכינה ח"ו, ואף שאר העם המתפללין בכוונה תפלתן, גם כן יוכל להיות שלא תקובל ח"ו תפלתם בעוון האחרים. ומכל שכן בשעת חזרת הש"ץ ובשעת קריאת התורה שצריך לשמוע דברי הש"ץ, כי הוא דוגמת משה שעמד בהר סיני והשמיע הדיבור מפי הגבורה לישראל, עכ"ל.

לאידך הביא ב'דרך משה' (שם) ב'מידה טובה מרובה' שהשותק בעת התפילה יזכה לאריכות ימים ושנים¹ כי תיבת שיבה עולה בראשי תיבות ש'תיקה

את תפלת 'כל' המתפללים באותו בית הכנסת, ונמצא שהוא מוזק בידים וחב לאחריני. וז"ל, ולא נצחה הרוח את עמוד העשן - הענין הוא, כי בית המקדש של מטה מכון כנגד בית המקדש של מעלה, וכשהקיסור עשן עולה לבית המקדש של מעלה נתקבל ברעוא קדם קוב"ה, ומוזה בא השפע לכל העולמות. אבל כשהרוח היה מפזר את העשן לא עלה למעלה (וזהו הנס, שמעולם לא ניצחה הרוח את עמוד העשן), והנה, כתיב (יחזקאל י"א טז) 'ואהי להם למקדש מעט'. אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל (מגילה כ"ג), ובודאי שכל ביהמ"ד וביהמ"ד (בעולם הזה) מכון כנגד ביהמ"ד וביהמ"ד של מעלה, והתפילות עולין למעלה לבית הכנסת ולבית המדרש של מעלה (המכון כנגדם), לכן צריך להזהר שלא לדבר בבית הכנסת

יש ביד הציבור לעמוד בה... אמנם, אם נתחזק שלא לשוח מאומה בעת התפילה 'נוכל עמוד' ויתבטלו מעלינו כל מיני חולי ומדווה, וכל גזירות קשות ורעות יקרעו ויתפכו עלינו לטובה ולברכה.

יז. כה כתב הרה"ק 'בעל התניא' זי"ע ב'אגרת הקודש' (פכ"ד) וז"ל. על כן שליחותיהו דרז"ל קא עבידנא, לגזור גזירה שוה לכל נפש, שלא לשוח שיחה בטלה משיתחיל הש"ץ להתפלל התפלה עד גמר קדיש בתרא, שחרית ערבית ומנחה, והעובר ע"ז בזדון - ישב על הארץ ויבקש מג' אנשים שיתירו לו נידוי שלמעלה, ושב ורפא לו, ולא חל עליו שום נידוי למפרע כל עיקר, כי מתחילתו לא חל כי אם על המורדים והפושעים שאינם חוששים כלל לבקש כפרה מן השמים ומן הבריות על העון פלילי הזה, וגם דוקא כשמדברים בזדון בשאט נפש, ולא על השוכח או שנזרקו מפיו כמה תיבות בלא מתכוין, שאין צריך התרה כלל, ובוחן לבות וכליות אלקים צדיק, הטיבה ה' לטובים ולישירים בלבותם, עכ"ל.

עוד כתב (שם) ומלכותא דרקייע כעין מלכותא דארעא, שדרך המלך להיות חביון עוזו בחדרי חדרים, וכמה שומרים על הפתחים עד אשר כמה וכמה מצפים ימים ושנים לראות עוזו וכבודו, וכשעלה רצונו להתגלות לכל, והעביר קול בכל מלכותו להקהל ולעמוד לפניו, להראותם כבוד מלכותו ויקר תפארת גדולתו, מי שעומד לפניו ואינו חושש לראותו ומתעסק בצרכיו, כמה גרוע וסכל ופתי הוא, ונמשל כבהמות נדמה בעיני כל הבריות, וגם הוא בזיון המלך, בהראותו לפניו שאינו ספון בעיניו לקבל נחת ושעשועים מהביט אל כבודו ויפיו יותר מעסק צרכיו, וגם הוא מתחייב בנפשו למלך על הראות קלונו ובזיונו את המלך לעין כל רואה...

יח. מעשה נורא שמעתיו מהרה"ג רבי יוחנן אליעזר כ"ץ רב ביהמ"ד 'אמרי שפר' בויליאמסבורג יצ"ו, פתיחת הביהמ"ד היתה על דעת שלא ידברו בו בעת התפילה, ויהי היום הצטרף לבני החבורה אברך שכבר היה חולה במשך שנתיים ימים נוראות, מתפללי ביהמ"ד שראו את מצבו קיבלו עליהם בכתובה וחתומה, שבמשך ארבעים יום לא ישיחו כלל בעת התפילה (גם כשהם מתפללים במקום אחר, כי שם התקיימו תפילות רק בשבת ויו"ט), ואכן, הקבלה פעלה פעולתה, והאברך החולה הבריא לגמרי ונעשה כאחד האדם.

אחד האברכים סיפר שקיום הקבלה עלתה לו בקושי רב, וכגון, שבימי ר"ה כשהתפלל בביהמ"ד אחר, שאלוהו כמה מחבריו, אה, גם אתה נתפסת לסטייל החדש - שלא לדבר בעת התפילה (ה"י מדיבורים כגון דא) ... והנה, באמצע ארבעים היום הודיעו לאברך מבית הרופא שלאור כמה בדיקות דם שערכו לבני ביתו נתגלה שהיא חולה ל"ע ב'מחלה' הנודעת רח"ל, והוא נקרא לבוא במהרה לערוך בדיקות מקיפות ומעמיקות יותר, ואכן, בצילום הנקרא אם. אר. אי. (M.R.I.) 'ראו' בעליל את הגידול הנורא, בעצת רבו פנה האברך לעוד רופא שגם הוא ערך פעמיים צילומים וראה בבירור שמדובר בגידול במצב חמור, וחייבים לערוך ניתוח (אפאראצ"ע) תיכף ומיד... ובזריזות נקבע תור לעריכת הניתוח בבית החולים.

והנה זמן הניתוח נקבע למשך כשעה ומחצה, משראה האברך שכבר עברו שעותיים תמימות ועדיין לא גמרו הרופאים את הניתוח, ירד האיש (בעלה) לחדר המיוחד ל'אורחים' (השייך לארגוני החסד), שם שפך את מר ליבו לפני

יפה ב'שעת התפילה'. ומסיים שם בזה הלשון, וגדול וזדוניותכם נעשה לכם זכויות ונברא לכם מלאכי בן התשובה שיזכה לעצמו ומזכה לאחרים עמוי רחמים ותגרמו חיים לכם ולבניכם אחרים בטוב (מבואר שם, דהיינו ע"י שיעור אחרים שלא לשוח בעת התפילה) ובנעימים אמן, עכ"ל.

קונו וצורו, וכה אמר, רבש"ע, רק אתה יודע עד כמה היה קשה לי שלא לדבר באמצע התפילה באותם ארבעים יום, אין דרכי לעשות 'עסקים' (דילים, תן לי ואתן לך...) כלפי שמיא, אבל עתה הנני מקבל על עצמי להמשיך 'קבלתי' עוד מחצית השנה, ואף אתה רחם עלינו ותרפא אותה. וחזר בסמוך לחדר הניתוחים, בגמר שעתיים ורבע יצאו הרופאים כשהם אחוזי תדהמה והלם, ואמרו שמעולם לא נתקלו במציאות כזאת, כי מתחילה היה ברור להם ללא כל ספק שגידול נורא מקנן בגופה – ועדיין הצילומים המראים כן לפנייהם, אך למעשה לא היה זה 'גידול', לא מיניה ולא מקצתיה, והתנצלו על אריכות הניתוח, כי ארך להם זמן לחפש אחר הגידול שלא נמצא בעזהשי"ת (רק איזה משהו קטן שאין בו סכנה והוציאו אותו), והרי היא בריאה ושלמה כאחד האדם... ללמדך כוחה של מצווה הנעשית מתוך התגברות והתאמצות גדולה שמשנה היא את ה'מציאות' כפשוטו ממש.

ואכן מעשי פלא רבים אירעו כאשר קיימו וקבלו עליהם אנשים רבים ב'אגודה אחת' ובחבורה שלא לדבר בשעת התפילה, מתחילתה ועד סופה למשך ארבעים יום, וכוחה של קבלה זו עם כח הרבים הועיל לשדד מערכות הטבע, ולהחיש ישועות רבות הן בענייני רפואה והן בעסקי השידוכין, ובשאר עניינים.

יט. סיפר הגה"צ מדעברעצין זצ"ל, שהיה באושוויץ, ותיכף בבואם לשם ערכו הנאצים ימ"ש 'סלקציה' והפרידו בין הגברים לנשים ולילדים, אלו לחיים ואלו להריגה רח"ל בתאי הגזים, והיתה שם תאניה ואנייה ויגדל הבכי והיללות, והופיעה שם אשה לבושת לבנים ודמעתה על לחייה, וזעקה במר ליבה, מדוע לא יראתם לשמור על מורא מקדש שלא לדבר באמצע התפילה...

וז"ל בספרו שו"ת 'באר משה' (ח"ז סוף סימן קח) אספר מעשה נורא שאני בעצמי הייתי עד רואה, ועדין ארכבותי דא לדא נוקשות בהעלותי על ליבי. פעם דרש אאמו"ר הגה"צ זצ"ל (הרה"ק רבי אברהם שנהרג ע"י המרצחים בכ"ו סיון תש"ד) דרשה גדולה בשבת קודש, בעניין עניית אמן ואמן יהא שמיה רבא, ובתוך הדברים הזכיר מליצת רבינו הרמ"ק שהר"ת של שתיקה יפה בשעת התפילה הם אותיות שיבה, ומי שנוהר בדבר ועונה אמן ואמן יהא שמיה רבא זוכה לשיבה טובה, ואמר שמכלל לאו אתה שומע הן (אבל אינו רוצה להוציא מפיו מה הכוונה להיפק)...

למחרת בבוקר היה רעש גדול בביהכנ"ס, כי אחד מהשומעים דרשתו סיפר שבאותו הלילה חלם שעומד לפני בית דין של מעלה, ויצא דינו לחיוב (אף שהרגיש שהוא בחלום, הבין שכוונתם להשאיר נשמתו שם ושלא יקיץ משנתו חס ושלום). והתחנן לפנייהם שעדיין לא הגיעה ל'שיבה' ולמה יקנס בדין קשה, והשיבו לו ששח שיחה בטילה בתוך התפילה ולא ענה אמן ואמן יהא שמיה רבא. השיב לפני הבי"ד של מעלה שלא ידע מחומר האיסור, אז גער בו אחד מיושבי הבי"ד, ואמר לו, כיצד תאמר כזאת, והרי הרב שלכם דרש בשבת זו מענין זה, ואמר בשם הרמ"ק שהשותק בביהכנ"ס ועונה אמן ואיש"ר זוכה לשיבה ומכלל לאו אתה שומע הן... ואתה עצמך היית בדרשה זו, האיך תאמר שלא ידעת מחומר הענין, הבטיח האיש לפני בית דין של מעלה שילך ויודע לכל בני הקהילה את אשר אירע עמו, ויזהירם מכאן ואילך בעניינים אלו. אז יצא נקי מלפני הבית דין של מעלה, והי לחרדת אלוקים, עכ"ל.

כ. והעיקר שיהיה גם הוא בעצמו שלא לעבור על האיסור החמור, כי א"א שהוא יזהיר אחרים או אפילו רק את בניו הקטנים והם יראו שהוא עצמו עומד ושח דברי הבל וריק באמצע התפילה.

ידועה מליצת העולם, כי פעם עמדו אב ובנו הנער שהגיע למצוות (בן י"ג), אמר האב לבנו, הנה בעזהשי"ת בזה הלילה הינך נעשה 'גדול' ותכנס ללגיונו של מלך בקבלת עול תורה ומצוות... מהיום עליך לגשת לכל 'תפילה' כראוי וכיאות, לעמוד במקום אחד ולהתפלל בכובד ראש וחלילה מלשוח שיחה בטילה באמצע התפילה. שמע הבן, סבר וקיבל... בהגיעם לביהכנ"ס וכבר החל הבעל תפילה בהתלהבות קודש 'הודו לה' קראו בשמו'... והנה רואה הבן שאביו עדיין מדבר כל מיני שטויות עם 'חבריו' ל"ע... ניגש הבחור'ל אל אביו ושאלו, אבי מורי שליט"א, מתי יחול יום ה'בר מצווה' שלך...

כא. כה היה אומר הרה"ק רבי ייבי זי"ע (ספר מורא מקדש) בפסוק (שמות יד יד) ה' ילחם לכם – ויערוך מלחמתכם, ומתי, כאשר ואתם תחרישון – בעת התפילה.

באר הפרשה - פרשת בהר - גזירות

בהכרח הוא חושא ומחשיא אחרים, כי לא תעשה ביחודי כי אם בשנים, שנים מן הפחות שבהם, וא"כ חטא הרבים תלוי בו, והיותר מר לי מר, שהוא מזלזל בכבודו יתברך ויתעלה בפרהסיא בתוך קהל ועדה, ובאותן השעות הקדושות עצמן המיוחדות וקבועות להלל ולשבח וכו', עכ"ל (ערו"ש אריכות דברים בזה).

שיהא זרעי וזרע זרעי - במעלת תפילת אבות על בנים
הנה ימים באים - יום ערב ראש חודש סיון (מוקדם),
וכתב השל"ה הקדוש (מסכת תמיד נר מצוה קלב) וז"ל,
לבי אומר שעת רצון לתפלה זו (תפילת השל"ה הנודעת)
בערב ראש חודש סיון, הוא החודש שבו ניתנה התורה,
ואז נקראים 'בנים' לה' אלוקינו, וראוי לישב בתענית
ביום ההוא הוא ואשתו, ויתעוררו בתשובה ויתקנו כל
ענייני הבית איסור והיתר וטומאה וטהרה וכל העניינים,
ויתנו צדקה לעניים הגונים... (ואף מי שקשה עליו התענית
בדור זה, מ"מ יקיים שאר הדברים האמורים כאן, וירוח לו).

באמת אמרו, כי בכל עת ובכל זמן מחובת האבות
להרבות בתפילה להצלחת הצאצאים בתורה
וביראת שמים^{כז}, אך הזמן גרמא, בימים שקודם קבלת
התורה, להרבות ביותר בתפילה ובתחנונים לזכות
לקבלת התורה, ושנהיה אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי
שמך ולומדי תורתך לשמה, וכמו שכתב ה'פלא יועץ'

איתא בספר 'ווי העמודים' (פרק י') וז"ל, מזה ילמד כל
איש ואשה שיושבים בבית הכנסת שאין לדבר
שום שיחה בטילה (ומכ"ש) בשעת התפלה או קריאת
התורה שלא לדבר דבר של חולין ובעונותינו הרבים
עד מתי יהיה זה לנו למוקש שבכל עיר ועיר אין יכולין
למחות בעם, ונעשה להם כהיתר בעונותינו הרבים. ווי
להם ווי לנשמותיהם ואיך יעלו תפילותיהם למעלה,
והיא מלוכלכת במיני הצואים ואין קטיגור נעשה סניגור,
על כן מן הראוי שכל קהילה וקהילה מקום אשר דבר
המלך מלכו של עולם ודתו מגיע, יעמידו אנשים על
זה^{כח}, אשר ישניחו באיזמים רבים על המדברים^{כט}, ויביישו
אותם ברבים, ובוזה נראה כבוד ה' בארץ. וכל העם
ישמעו וייראו ולא יידון עוד, ויתנו במתג ורסן עדיים
לבלום את פיהם בבית הכנסת מלדבר דבר של חול
ושיחה בטילה, עכ"ל.

איתא בהגהות לספר 'יש נוחלין' (פרק אזהרת התפילה אות
יב) לאביו של השל"ה הקדוש, וז"ל. והאלוקים
[לשון שבועה היא] בכל העבירות לא ראיתי כהנה
לרוע, כי מה יתרון לבעל הלשון, דבשאר העבירות
הגופניות, כגול וכעריות וכמאכלות האסורות וכיוצא
בהן, יצרו מתגבר עליו ומחשיאו לפעמים לרשע, לפי
שנפשו של אדם והנאות מחמדתן ומתאוה להם וכו',
אבל בזה אין יצרו מתגבר עליו וכו', ועוד בזה העבירה

כב. בעניין זה ביאר ב'פרדס יוסף' (מילואים והערות לפר וירא) מה שמצינו בגמ' (סוכה נא:) כי בבית הכנסת שבאלכסנדריא
שבמצרים היו יושבים 'זהבין' בפני עצמן 'נפחין' בפני עצמן וכן שאר בעלי אומנויות, שבכוונה תחילה סידרו כן
את המקומות, שהלוא כל אומן שונא בני אומנותו (תנחומא בראשית ח) וממילא לא יבואו לשוח ולדבר בביהכנ"ס שהרי
הם שונאים זה את זה...

כג. הרה"ק ה'מקור ברוך' מסערט ויז'ניץ זי"ע היה אומר במתק לשונו, אילו היה אחד מהמתפללים עומד ומכריז
בקול גדול בסיום ברכת 'ברוך שאמר', ברוך אתה ה' מלך מחולל בתשבחות, הרי מיד היה נשמע קול זעקה
ומחאה אדירה כנגד אותו חצוף וכופר המעז לומר כך, ועוד, בהיכלו של מלך... אם כן כיצד אנו מחשים בראותנו
אנשים מדברים זה עם זה ומחללים שמו הגדול בעת ה'תשבחות'...

כד. הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע היה אומר שאינו מבין היאך אפשר לאב הרוצה שיגדלו בניו בדרך התורה להישאר
בעיניים יבשות בשמו"ע. ואביו הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע העיד שאינו מחסיר אפילו 'שמו"ע' אחת מלבקש
ולהתפלל על בנו רבי אהרן, שכבר אז היה מפורסם כגדול וקדוש, ומה נענה אנו.

מעשה בבחור מבני חו"ל שלמד בישיבת 'שפת אמת' בעיה"ק ירושלים, בהיות הבחור בעל כשרון נפלא ומתמיד
עצום, נתחבב מאד אצל 'ראש הישיבה' דאז ה"ה הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע, והיה משתעשע עמו הרבה בדברי תורה.
פעם הגיע אבי הבחור מחו"ל ובביקורו בישיבה נכנס אל ראש הישיבה ושאלו על בנו ומצבו בלימודים, ענהו ראש
הישיבה בקצרה ובפשטות 'ב"ה הכל בסדר...' כדרך שעונים לאב השואל על בנו שהוא מן הבינונים בישיבה... משיצא
האב מחדרו של ראש הישיבה שמע מכל רבני ותלמידי הישיבה, אה, אתה אביו של פלוני, הרי ראש הישיבה אינו
פוסק מלהשתעשע עמו בדברי תורה... מכיון שכן, גברה פליאתו, מדוע ענה לו ראש הישיבה כל כך בקרירות ו'סתמא'
על בנו. שב האב להתדפק על חדרו של רה"י ושאלו מדוע הסתיר מע"כ, הרי שמעתי שבני מבחירי הישיבה.

(ערך עצרת) 'ומה טוב דבר בעתו, לשפוך נפשו בימים האלה ובזמן הזה שיזכה הוא ובניו לבתרה של תורה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות'.

גדול כוחה של תפילת אבות על בנים יי. ומפורשים הדברים ב'תנא דבי אליהו' (פי"ח) 'מעשה בכהן אחד, שהיה ירא שמים בסתר וכל מעשיו הטובים שהיה עושה היה עושה בסתר, והיה לו עשרה בנים מאשה

ענהו ראש הישיבה בסיפור מעשה שהיה. לפני ה'מלחמה' ריחפה על בחורי ישראל גזירת גיוס לצבאות פולין, כאשר נקרא אחי (מאמו שנישאה בזיוו"ש להרה"ק 'אמרי אמת' זי"ע, והיה לה בן יחיד מזיווג ראשון שגדל על ברכיו) הר"ר לייבל טימקין הי"ד להתייצב לצבא, נכנסה אמי הרבנית אל אבי הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע שיברך אותו שיפטר מהצבא, אך אבי השיב לה בקיצור 'השי"ת יעזור'. מכיוון שכן הייתה אמי יושבת ובוכה על מצבו של אחי, מה יעלה בגורלו ומה יהא בסופו הן ברוחניות הן בגשמיות, כי היה נראה שיהא עליו להתגייס ולשרת בצבא, ובפרט אחר שהרבי לא הבטיח לה ישועה. משראתה זקנתי אם אמי (אשת חבר של הרה"ק הרי"מ בידרמן זצ"ל) את צערה של אמי מיהרה ונכנסה אל אבי - חתנה ה'אמרי אמת' (אשר היה גם אחיה) והזכירה את צער אמי - בתה הרבנית החוששת מה יעלה בגורל בנה, נענה הרבי ואמר לה בניחותא ובהבטחה, אין כלל מקום לדאגה כי בוודאי לא יקחוהו לצבא. אחר זמן כשנודע לאמי שאבי הבטיח לאחותו (אמה) מפורשות שלא ילקח הבן לצבא, שטחה את פליאתה בפני אבי מדוע לא הודעתני מתחילה והיית חוסך ממנה הרבה צער ועגמת נפש, השיב לה אבי ה'אמרי אמת' א מאמע דארף וויינען... (אמא צריכה לשפוך דמעות על בניה).

בזה ביאר הרה"ק ה'פני מנחם' לאבי הבחור, שלכן לא רצה לשבח את הבחור באזני האב, כדי שימשיך לבכות ולהתפלל שיזכה בנו לחשק ואהבת התורה, ויתעלה מעלה מעלה בדרך התורה והיראה.

מין הבאר

ולעולם אל יתיימש אדם מלדפוק על שערי רחמים להצלחת צאצאיו, גם אם לדאבון לב נראה שהרחיק הבן הרבה הרבה ל"ע, עדיין ימשיך לשפוך שיח בפני בוחן ליבות, ובוודאי יעשו פירות. וכך מובא ב'מעשה איש' (ח"ה עמו קטו) שהגה"ק ה'חזון איש' זי"ע אמר פעם להגאון ר"י גאלינסקי על בן קיבוץ שחזר בתשובה, כי בזמן שאביו (של הבחור) החמיץ וירד מדרך הישר בכה אביו (של האב) בדמעות. וכלל הוא כי דמעות אינן הולכות לאיבוד (והשפיעו לכה"פ על נכדו).

ידוע שהגה"ק ה'חזון איש' זי"ע אמר (וכן היה מרגלא בפומיה של הגה"ק הסטייפלער זי"ע) דלפעמים נראה 'בחור' שאין לו טעם בלימוד, ולפתע ביום מן הימים נפתחים בפניו מעיינות החכמה, והוא מתחיל לעלות ולהתעלות בתורה ועבודה, והגורם לזה, כי לפני זמן היתה זקנתו בוכה בתפילתה בעת הדלקת נרות שבת 'וזכני לגדל בנים ובני בנים חכמים ונבונים אוהבי ה'...' ודמעות אלה נחסמו בשעתו על ידי קטרוגים ל"ע, והנה לאחר שנים כופר העוון ובטל הקטרוג, מיד עלו אותן הדמעות ופעלו בשמים שאכן יגדלו צאצאיה לתלמידי חכמים וכל מידה טובה המוזכרת בתפילה הנ"ל.

כה. הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל עמד בראשות ישיבה רבות בשנים, לימים שח הגאון כי תחת ידיו עברו דורות של תלמידים - אב בן ונכד, וגם משפחות שלימות של כמה וכמה אחים, וברבות השנים ראה כי לעתים יש משפחה שלימה של אחים מוצלחים ביותר זולתי אחד הנראה כ'חלש' יותר מכולם אם בלימודים או בשאר עניינים, וברבות השנים הבחין בדבר פלא - כי דייקא זה ה'חלש' יצא עפ"י רוב מוצלח יותר משאר אחיו ה'מוצלחים' וה'עילויים' בתורה (או לאידך גיסא בכל ענין אחר שפנה לעסוק בו). וביאור הדבר, בע"כ תאמר, שהוא בזכות הדמעות והתפילות ששפכו אביו ואמו, כי בדרך כלל על בן 'יוצא דופן' כזה מתפללים ושופכים דמעות יותר מעל שאר הבנים המצליחים, - ובלשונו ייאמר, על אחיו התפללו, ועליו בכו.

לאלוקי, תעלה זעקתו עד לכסא הכבוד. אמר רב אבהו ג' אין הפרגוד (מחיצה שבין שכינה לצבא מרום - רש"י) ננעל בפניהם, אונאה וכו', ופירש"י (ד"ה אינו ננעל) להפסיד ראיתן מן המקום, אלא תמיד רואה אותם עד שיפרע.

דברים כדורבנות כתב ב'ספר החינוך' (מצוה שלח) בזה"ל, 'כמה אזהרות וכמה זירוזין שהזהירונו זכרונם לברכה בענין זה שלא להכאיב הבריות בשום דבריו ולא לביישם וכו' וראוי להזהר שאפילו ברמז דבריו לא יהי נשמע חירוף לבני אדם, כי התורה הקפידה הרבה באונאת הדברים, לפי שהוא דבר קשה מאד ללב הבריות, והרבה מבני אדם יקפידו עליהן יותר מן הממון, וכמו שאמרו ז"ל (ב"מ נט.) גדולה אונאת דברים מאונאת ממון, שבאונאת דברים הוא אומר ויראת מאלוקיך וגו'. ואי אפשר לתורה לכתוב כל פרט מהדברים שיש בהן צער לבריות, אלא כל אחד צריך להזהר כפי מה שיראה, כי השם ב"ה יודע כל פסיעותיו וכל רמיוותיו, כי האדם יראה לעיניים והוא יראה ללבב. וכמה מעשים כתבו לנו זכרונם לברכה במדרשים ללמד על זה מוסר וכו'. ונוהגת מצוה זו בכל מקום

עולמו, עכ"ל. הבט וראה כמה זכה אותו הכהן על ידי ששפך תפילות בעושר על צאצאיו.

לא תנו - חומר אונאת דברים

בפרשתן (בהר כה יז), 'ולא תנו איש את עמיתו ויראת מאלוקיך כי אני ה' אלוקיכם', ופירשו חז"ל (ב"מ נח:) באונאת דברים הכתוב מדבר^כ, עוד איתא שם בגמ', אמר רבי יוחנן משום רשב"י גדול (חמור) אונאת דברים מאונאת ממון שזה (באונאת דברים) נאמר בו 'ויראת מאלוקיך' וזה (באונאת ממון) לא נאמר בו ויראת מאלוקיך.

עוד אמרו שם, 'אמר רבי אלעזר הכל נפרע (הקב"ה מן האדם) ע"י שליח חוץ מאונאה' וביאר ב'שיטה מקובצת' כי לפעמים ה'מלאך' השליח נמצא רחוק, וכמו שאמרו בגמ' (ברכות ד:) 'מיכאל באחת גבריאלי בשמים אליהו בארבע', שאינם יכולים לעוף בפעם אחת אלא בכמה פעמים, אך באונאה נפרע הקב"ה בעצמו והפורענות ממחרת לבוא. עוד אמרו בגמרא, 'אמר רב חסדא כל השערים (של תפילה) ננעלו חוץ משערי אונאה' - היינו שהפוגע ומבייש את חברו, והלה זועק על כך

כו. ולא רק בהונאת 'דברים' דיברה תורה, אלא גם בהנהגתו - עקימת אף, ופנים זועפות יש להזהר. וכך כתב רבי אליעזר ממין מגדולי הראשונים, בספר 'יראים' (אות נא) כשם שיש אונאה בדברים כך יש אונאה ב'ענין רע' - שמראה לחברו פנים רעות. וכבר ביארו צדיקי הדורות לדורותיהם בלשון הכתוב (בראשית מט ו) 'כי באפם הרגו איש' כי פעמים סגי בעקימת האף (קרימען מיט די נאז) על פלוני כדי להרגו ולרצחו נפש.

עובדא הוה אצל המשגיח דפוניבז' הגה"צ רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, שהיה חולה במחלה הנוראה, פעם ראהו אחד התלמידים שהינו עומד אל מול השפיג"ל (מראה) ובוחר ובודק היאך נראית הארת פניו וחיוכיו, התלמיד נבהל ונחרד למראה המחזה - שמא אירע לו או לדעתו משהו... משהבחין המשגיח בפליאתו של התלמיד, אמר לו הנה כתיב ב'יראים' ה"ל שיש איסור אונאה כשמראה פנים רעות, ומאחר שהמחלה היא בפניו (בשיניים), הנני חושש שהרואה לא יבין שפני הרעות הוא מחמת המחלה ל"ע, על כן הנני עומד לפני השפיג"ל לראות באיזה אופן אוכל להעמיד פנים שוחקות לכל רואי.

כז. מעשה בבחור משיבת חברון שבמשך איזה תקופה היה ישן בביתו של הרבי ר' שלום'קה, בלילה קודם שכבו על משכבו ביקש מרבי שלום'קה שיעירו למחרת היום בשעה שש בבוקר, אך הרבי אמר לו שלא יוכל להעירו באותה שעה, למחרת היום משהקיץ הבחור שהרבי כבר עסוק זה מכבר על התורה ועל העבודה. משפנה יום שוב פנה הבחור וביקש מעמו שיקיצו משנתו למחרת היום, אך גם עתה מיאן אותו צדיק ואמר שלא יוכל למלא אחר בקשתו זו, למחר הבין הבחור שלא מקרה הוא, אלא הרבי אכן משכים קום זמן ארוך לפני השעה שש, ובכלל הסתפק האם הוא עולה על יצועו ומכל מקום איננו מסכים להקיצו משנתו, לעת ערב חזר הבחור וביקש בשלישית את הרבי שיקיצנו ושוב סירב הרבי, שאלו הבחור, מדוע אין הרבי מסכים להעירני שאקום לעבודת הבורא. מיד נתן לו הרבי מעות, ואמר לו, הא לך מעות, וקנה בהם שעון מעורר, אך אני, איני מסוגל להעיר יהודי משנתו, כי אף שלאחר הקימה נהנה המתעורר והריהו גם מכיר טובה למי שהקיצו, מכל מקום ברגע הראשון שהנו מתעורר משנת ישרים הוא מצטער על כך, ואיני מסוגל לצער אדם מישראל.

ולדידן, אף אם אנו מסוגלים להעיר יהודי (כאשר הישן ביקש מאתנו), מכל מקום עלינו לעורר עצמנו בשום לב למנוע כל צער מכל בר ישראל בכל אופן שהוא.

ובכל זמן, בזכרים ובנקבות, ואפילו בקטנים^כ ראוי להיזהר שלא להכאיב בדברים יותר מדאי, וזולתי במה שצריכין (הקטנים) הרבה כדי שיקחו מוסר, ואפילו בבני ובנותיו ובני ביתו של אדם. והמיקל בהם שלא לצערן בעניינים אלה ימצא חיים ברכה וכבוד. ועובר על זה והכאיב את חברו בדברים, באותן שפרשו חכמים ז"ל

עבר על לאו זה, אבל אין לוקין עליו לפי שאין בו מעשה. וכמה מלקיות מבלי רצועה של עגל ביד האדון המצווה על זה, יתברך ויתעלה^{כז}.

וכבר איתא בגמ' (סוטה י:), 'אמר רבי יוחנן משום רשב"י נוחל לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים^{לא}, מנל

כח. פעם שהה ילד קטן בחדרו של הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע והיה הלה מקפץ ומכרכר כדרך הקטנים, הרעש הפריע לסובבים ופנה אליו אחד מהנוכחים ופקד עליו שיפסיק מלהשתובב, ואמר לו אם לא תפסיק אספר למלמד שלך... ה'חזון איש' נחרד ואמר לו, הרי יש לילד צער מדברים אלו, ונמצאת עובר על 'לא תונו איש את עמיתו'... (מעשה איש ח"ה עמו' מ).

כט. מעשה נורא סיפר 'המשגיח' הגה"צ רבי יחזקאל לעוויןשטיין זצ"ל, באחת הערים בחו"ל היתה ישיבה בביהמ"ד של בני העיר (כי לא היה להם מקום אחר), הכל הסכימו לכך מלבד אחד מגבאי ביהכ"נ, ועל כן לא נתן להם מנוח, בכל עת היצר את צעדי הישיבה ותלמידיה, ניסה בכה ובכה, עד שבאחד הימים הוציא את כל התלמידים מבניין ביהכ"נ... ומחוסר מקום ראוי להם בתוך העיר הם מצאו את עצמם מחוץ לעיר, תרים אחר מקום עבור הישיבה. שנים רבות היה רבי יחזקאל מתעניין בכל עת מצוא מה נעשה ונשמע אצל אותו גבאי, ברצונו לדעת מה עלה בגורלו... לימים פגש באחד מתושבי העיר, והלה סיפר לו שהגבאי שבק חיים לכל חי, ואמר שלבו נדם באמצע התפילה... והנה בדרך כלל מוציאים את הכהנים כשקורה מעשה כזה בכדי שלא יטמאו, אך מאחר שנפטר בדיוק באמצע 'ברכת כהנים', על כן נטלו את המת ובמהרה השליכוהו מחוץ לביהכ"נ, ואמר ר"י שכל השנים תמה לראות כיצד יעשה הבורא מדה כנגד מידה, ועתה שמע שאכן כך הוה...

וכבר כתב הרמב"ם בפ' המשניות על המשנה (אבות ב' ו') 'אף הוא ראה גולגולת אחת שצפה על פני המים, אמר לה על דאָטפֿתֿ אָטפּוֹף, - וזה דבר הנראה לעין בכל עת ובכל זמן ובכל מקום. הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע היה אומר כי תיבת 'והכהו' נקראת ביושר והפוך, כי עפ"י הרוב המכה לאחרים שב ומקבל בעצמו מכות (הפני מנחם, ח"ב עמו' תעה).

פעם נכנס אליו אב שבכה לפניו כי לבנו הקטן יש איזה כתם בפניו, וחבריו פוגעים בו ומתלוצצים עליו, והילד נפגע ובוכה מרורות מכאב הפגיעה, נענה ואמר, ילדים צריכים לדעת שהם משחקים באש מסוכנת, והם עלולים לשלם על כך ביוקר. ובעצמו התקשר אל המלמד שידבר על כך לפני תלמידיו, ויאמר להם את דבריו הנ"ל (שם).

מִן הַבָּאָר

פעם אמר הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע, דעו כי רוב הצרות המתדפקות כאן בחדר, שורשם בעבירות של בין אדם לחברו מימי הנעורים.

עוד אמר, עיקר העסק שהגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע עשה סביב עניני לשון הרע, לא היה מחמת רוב רחמיו על ה'נפגעים', אלא משום חמלתו על ה'פוגעים', שבמו ידיהם הורסים את חייהם (שם).

ל. בעלי המוסר דייקו בלשון חז"ל שלא אמרו חייב אדם להפיל עצמו לכבשן האש, אלא נח לו לאדם, והיינו טעמא, כי הנה הדבר ברור ופשוט שאם יעמידו בפני אחד שני כבשני אש, אחד גדול הבוער עד לב השמים, ומשנהו כבשן קטן, ויכריחו אותו להיכנס לתוך אחד מהם, שבוודאי יהא 'נח' לו להיכנס לכבשן הקטן מאשר להפיל עצמו לכבשן הגדול... כך 'נח' לו לאדם להפיל עצמו לכבשן האש בהאי עלמא (אש קטנה) מאשר לשרוף עצמו באש הגדולה והחזקה על ידי שילבין פני חברו ברבים...

לא. מעשה היה לפני כמה שנים באיש נכבד זקן ושבע ימים שהיה משמש כל ימיו כ'בעל תפילה' נפלא בביהכ"נ הסמוך לביתו, והנה עבר האיש 'אירוע מוחי' (סטראק) ל"ע, ומשחזר מעט לעצמו חזר להתפלל בביהכ"נ, וגם ניגש מעצמו לפני העמוד להתפלל, אך דא עקא, שלרגל מצבו היה מתבלבל נוראות ובחזרת הש"ץ (במנחה דשב"ק) מתחיל 'אתה אחד' ומיד 'רצה' וכיו"ב, ורבו האנשים שפסקו מחמת כן להתפלל באותו ביהכ"נ, עד שפרצה מריבה נוראה בין המתפללים

באר הפרשה - פרשת בהר - גזירות

שיתרחש להם אותו הנס והמים יהפכו עבורם לחומה, ענה להם רבי פנחס מאן דידע בנפשיה דלא אקיל לבר נש מישראל מן יומי יעבור - כל מי שיודע בעצמו שלא פגע ביהודי מימיו, ראוי הוא שיבקע הנהר בזכותו ויכול לעבור את הנהר^{לד}, כי אין ערוך לגדלותו ולרוממותו.

יה"ר שנשמע ונתבשר בשורות טובות ישועות ונחמות, ונוכה להנצל מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה ולבנים חיים וקיימים, ונאמר אמון.

מתמר' לב שלא גילתה על יהודה אלא אמרה אם יודה וכו' לג.

ו'מידה טובה מרובה', כמה גדול שכרו של המונע עצמו מלצער את רעהו, וכמו שמצינו בירושלמי (דמאי פ"א ה"ב) על רבי פנחס בן יאיר שהיה צריך לעבור בנהר גינאי, עמד וציווה למים שיפנו לו את דרכו, ואכן המים נערכו כמו בקריעת ים סוף, ורפב"י עבר את הנהר ביבשה בתוך הים. שאלוהו תלמידיו, האם גם הם ראויים

כדת מה לעשות באיש, הפנו את השאלה להגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, וזו הייתה תשובתו, היות שכל חיותו של איש במצב כזה אינו אלא מהתפילה לפני העמוד, והרי התפילה מדרבנן היא, לעומתה האיסור לצער איש מישראל הוא מדאורייתא, בוודאי אין לצערו לביישו ולהכלימו, ועליהם לתת לו להתפלל לפני העמוד, אף שכך נראית תפילתו... פעם ערך הבארון ראטשילד 'קידוש' לכבוד ה'שמחה' שהייתה במעונו, אל הקידוש הוזמנו הרבה מבני ישראל בראשות מאורי וגדולי הדור דאז, ויהי בהיכנסם לאולם הגדול לא מצאו על השולחנות הערוכים רק יין וגביעים לקדש בהם, ולא ידעו כיצד יקדשו, שהרי 'אין קידוש אלא במקום סעודה' (פסחים קא). כיצד יקדשו מבלי 'מזונות' על השולחן... והנה הופיע הבארון במלוא הודו ותפארתו ולידו ישב הגאון הגדול רבי חיים עוזר צוק"ל, נטל הבארון את הגביע בידו קידש על היין בברכת בפה"ג, ולאחמ"כ בירך 'בורא מיני מזונות' על הגביע ואכלו. ונתברר לכל כי הגביע הוא בעצמו 'בר אכילה' והוא ה'מזונות' כדי לצאת ידי קידוש במקום סעודה, לאחמ"כ כיבד הבארון את הגר"ע שיקדש על היין, הגר"ע מילא את ה'כוס' נטלו בידו והחל מתעמק במחשבותיו למשך זמן, עד שפתח וקידש עליו, ובירך בורא מיני מזונות על הכוס ואכלו... משיצא שאלוהו מקורביו, ילמדנו רבינו, במה התעמק כשהחזיק בגביע בידו ולא קידש מיד... ענה הגר"ע, נתעוררתי לחשוב כיצד אחזיק מזונות בידי ואקדש על יין, והרי את הפת יש לכסות 'שלא יראה הפת בושתו' (עיי' או"ח רע"ט) ואף אם ב'מזונות' רבו המנהגים, מ"מ כשהנני אוחזם בידי וודאי יש לחשוש שלא יראו בושתם, שוב חזרתי לחשוב, אם לא אקדש יתבייש הבארון ראטשילד, על כן אמרתי - מוטב שיראה ה'מזונות' בושתו ולא ראטשילד (קובץ ישורון שנת תרע"ב).

לב. אגב אורחא, כך פירש הגה"צ ר' יעקב עמנואל קופל זצ"ל (חתן הרה"ק הדברי ישראל ז"ע, בספרו אמת ליעקב) בדרך הלצה את הפסוק 'את כספך לא תתן לו בנשך' (כה לז), גיב איהם נישט קיין געלט מיט א ביס [אל תתן לו כסף עם נשיכה], רק בדרך כבוד.

לג. הגה"ק מאוסטרובצא זי"ע היה אומר, שהרבה יש להתבונן בלימוד זה, שאם יהודה לא היה מודה שהוא עשה את המעשה, היו מוציאים להריגה את תמר עם שני עובריה גם יחד, ואף על פי כן העדיפה להפיל עצמה לכבשן האש ולא להלבין ברבים את פני מי שמסכים שיהרגו שלשה נפשות בישראל - בכדי לשמור על כבוד עצמו, היש לך... גדול מזה... ודייקא ממעשה זה למדו חז"ל 'נח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים', כי כ"כ גדול חומרת הדבר...

לד. ידוע המעשה בתלמידו של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע, שהיה נזהר עד מאד בכבוד הבריות ומימיו לא נגע ולא פגע באיש יהודי, בין בגופו בין בממונו. לימים חלה החסיד ונטה למות, טרם עזבו את העולם בא אליו רבו ובקשה בפיו, שיתן לו תקיעת כף ויתחייב לו שלאחר עלותו השמימה יחזור אליו ויספר מה עלה בדינו. לאחר פטירתו חזר ובא התלמיד אצל רבו וסיפר, הנה בשעה שנפשי יצאה ממני לא הרגשתי צער מיתה כלל, אלא היה נדמה לי שהנני נרדם ושינה יורדת על עיני תנומה על עפעפי, לאחר מכן כשנטלו את גופי והורידוהו על גבי הרצפה כדרכם של מתים, הרגשתי בעצמי שהנה מורידים אותי בכדי לחמם מעט את גופי הקר, ואף בשעה שנטלו ונשאו אותי ללוות את גופי בדרכי האחרונה לא ראיתי זאת כי אם כיציאה בעלמא לשאוף אוויר צח. כך שעד לרגע של סתימת הגולל לא שיערתי כלל שכבר אינני בין החיים. ברגע שנסתם הגולל והבנתי שמת אנכי תיכף רצו מלאכי החבלה להגיע אלי ולעשות בי שמות כי הלא אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. אך מכיוון שמעולם לא פגעי מאחד מישראל מיהרו מלאכי השרת מלאכי עליון, ולקחו אותי עמם מיד אל עבר מקומי הרם בגן עדן מקדם. עד כדי כך גדלה מעלתו של הנזהר בכבוד אנשים מישראל.

ישקו העדרים

ומקדשי תיראז אני ה' (בהר נו ב)

מעשה שהיה בעיר אוסטראה [כמה שנים בטרם הגיע מהרש"א לכהן פאר כמרא דאתרא, ושימש אז אחד מחכמי הדור כרב העיר], בימים ההם פרצה מגיפה נוראה בעיר ומדי יום ביומו היו מתים בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים רח"ל, לנוכח 'עת צרה היא ליעקב' גזר הרב שיתכנסו כל תושבי העיר לביהכנ"ס בצום ותענית, ויתפללו אל ה' לקרוע ולבטל את הגזירה הנוראה, ובד בבד ביקש מכל בני הקהילה שאם יודעים על אחד מבני העיר שהרע מעשיו וחושבים שמא בעטיו באה עליהם הרעה הזאת, יבואו להגיד לו, כדי שיוכל לתקן את הצריך תיקון, ועי"ז ישוב חרון אף ה' מעליהם.

בלילה ההוא באו שני אנשים אל בית הרב, וסיפרו לו שפלוני היושב לצידם בביהכנ"ס פסק לאחרונה מלבוא לביהכנ"ס, ועל כן התחקו אחר מעשיו וראו שבחצות הלילה הוא קם משנתו, מדליק את הנר בעששית ויוצא לבדו אל היער הסמוך, ומסתמא עושה שם דברים ומעשים אשר לא יעשו ומי יודע אם לא בגינו סובלים כל אנשי העיר. הודה להם הרב, אלא שהוסיף לומר, שעדיין היהודי בחזקת כשרות עד אשר יתבררו הדברים לאשורם, ועתה אין כאן אלא ספק דלמיחש מיבעי, וצריך לברר את מעשיו עד תומם, ויצו הרב על האנשים שבלילה הבעל"ט כשישמעו קול רעש קימה מביתו יבואו לקרוא לו והוא ילך יחד עמם לאחריו האיש לבדוק מה מעשיו במעמקי היער.

ויהי בחצי הלילה כשישמעו השניים ש'החשוד' קם כדרכו ממיטתו מיהרו לקרוא למרא דאתרא שהגיע תיכף לשם, וילכו שלשתם לאחריו האיש ונכנסו בעקבותיו בעובי היער בחושך ואפילה, בתוך כדי הילוכם התחילו השנים לרעוד מרוב פחד, וכששיניהם דא לדא נקשן ביקשו מהרב שיניח להם לחזור לביתם כי מתפחדים המה להמשיך בדרך סכנה זו, אך הוא נזף וגער בהם על שאינם מסיחים דעתם מצרכי עצמם כאשר חיי כל בני העיר נתונים בסכנה גדולה, ואיך לא יחרפו נפשם עבור אחיהם להצילם ולפדותם מבאר שחת בדרישה וחקירה על מה עשה ה' ככה להענישם במגיפה כזאת, ואכן, השניים התחזקו ברוחם והמשיכו ללוות את רבם וללכת אחרי האיש.

עד שהגיע האיש למחוז חפצו ועמד מלכת, גם השלושה בעקבותיו עמדו במרחק מה והנה הם שומעים ש'החשוד' התחיל בעריכת תיקון חצות בבכיה נהי ויללה על חורבן בית המקדש, ולפליאתם שמעו עוד קול אחר הבוקע ועולה בבכי עמו יחד, וכה ישב ובכה לזמן מה ואח"כ שב על עקבותיו ויצא מן היער, בצאתו מן היער עיכבו הרב וגילה לו שעקב אחריו מפני החשש, אך עתה ברור לו שצדיק גמור הוא ורק הסתיר את מעשיו מעין רואים, אולם שאלה אחת לי, 'קולו' של

ישקו העדרים

מי בכה עמכם יחדיו, בתחילה לא רצה ה'צדיק נסתר' להשיב על השאלה, ורק אחרי שגזר עליו הרב בגזירת מרא דאתרא שיגלה לו מי הוא, נענה וגילה, שזה היה קולו של ירמיה הנביא, כי זה לו עידן ועידנים שהוא עורך כאן 'תיקון חצות' וגרם בזה נחת רוח עצומה בשמים ממעל, ומן השמים גמרו אומר לשלוח אליו את ירמיה הנביא שהיה מקונן בימי החורבן, לבכות גם היום יחד עמו על חורבן בית מקדשינו ותפארתנו.

כשמוע כן הרב התחנן בפניו הרב - שירחם על בני העיר ויפעל לביטול המגיפה, שהרי יש לו עסק בנסתרות ובידו לשאול את ירמיה הנביא על מה יצא הקצף, ואיך הוא מעלים עיניו מצרותיהם ואינו פועל להשיב חרון אף ה', נענה הצדיק נסתר והשיב, שיבוא מחר לבית המדרש ושם יסביר להם הכל.

מיד מיהרו השנים שליוו את הרב להודיע לכל בני העיר, שעל כל בני העיר להתאסף למחרת היום בבוקרו של יום בביהמ"ד, ושם ישמעו את סיבת הגזירה הנוראה המרחפת עליהם, וידעו מה עליהם לתקן.

ויהי ממחרת הגיעו כולם לביהמ"ד אך האיש בושש מלבוא, לפיכך ציוה הרב שיתחילו להתפלל ולומר פסוקי דזמרה, לא עבר זמן רב והנה נכנס הצדיק הנסתר עטור בטלית ותפילין וכל מראהו אומר קדוש, וכאשר ראו אותו המתפללים התעלפו כמה מהם על מקומם, ונפלה במקום בהלה גדולה, אחר התפילה ניגש אליו הרב ותמה בפניו מה גרם לאנשים להתעלף, השיב האיש הלא עטור אני בתפילין ומקרא מלא דיבר הכתוב (דברים כה י) 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך...' תמה הרב ושאל, הרי גם שאר המתפללים היו עטורים בתפילין, ומדוע רק התפילין של מע"כ הטילו מורא ופחד גדול כ"כ... ויען הצדיק ויאמר, שלא נאמר 'וראו ממך' אלא למי שנזהר בהם כראוי שלא להסיח דעת ולא להשיח בהם שיחה בטילה. גם תדעו שעל בני העיר לזיזת בכבוד בית הכנסת ולא לשוח שם דברים בטלים ובפרט בעת התפילה, וזוהי סיבת המגיפה שתקפה את העיר, על שמשיחים באמצע התפילה ללא חת, ואכן, רק מחמת זה הפסקתי באחרונה לבוא לבית הכנסת שבכאן. אמנם, אם תקבלו עליכם מהיום והלאה להיזהר באיסור זה לא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו, וכך הוה, שתיקנו תקנות קבועות שלא לדבר בביהמ"ד, והמגפה נעצרה. לימים חרטו על כותלי ביהמ"ד לדורות עולם את כל סיפור הדברים כהווייתו, ואיך ניצלו מן המגיפה על ידי שקיבלו על עצמם להשגיח ולהקפיד ביותר שלא לדבר בעת התפילה, ובכל עת שהגיע אורח לבית הכנסת שלא ידע מגודל הקפדתם שלא לדבר בביהמ"ד ובפרט בעת התפילה היו המתפללים מוליכים אותו אל הטבלא ומבלי שיפסיקו בדיבור הראוהו את הכתוב בטבלא, וישמחו כי ישתקו.

בס"ד עלון מס' 748 8.5.2026 –
כא' באייר תשפ"ו

כניסת שבת: 19:05

צאת שבת: 20:07

ר"ת: 20:40

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.com
sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שניא 054-6868199

זה השער לזה' צחיקנים

יבואו בו

פרישת - בחר - בחקתי

אני יהודי... והתורה אומרת לי שאסור לרמות!

סיפר איזה יהודי אחד בשם רבי ישעיה. אני אומר לכם זה סיפור אש! מה אפשר לעשות מבן אדם שהוא ישר. ווואי איזה עוצמה זה! רבי ישעיה הזה מספר: לפני שפרצה מלחמת העולם השנייה הייתי מוכר תכשיטים. היה לי המון תכשיטים, הייתי עשיר גדול. הייתי אדם מאד נאמן והרבה קנו ממני. כשפרצה השואה, אז אני אספתי את כל התכשיטים וברחתי אתם.

בתכשיטים האלה שיחדתי את הגרמנים שיתנו אשרת כניסה לילדים שלי ולאשתי, לברוך לאמריקה. עם כל התכשיטים שהיו לי יכולתי להבריח את אשתי ועוד ארבעה ילדים. לי כבר לא נשאר. אני נשארתי באירופה. אשתי וארבעה ילדים עזבו את הארץ וטסו לאמריקה.

עברתי את השואה חמש שנים של מלחמה. לא יום אחד, חמש שנים של מלחמה. וברוך השם שרדתי. אחרי ששרדתי חיפשתי את המשפחה, והתאחדנו בחזרה בשוודיה. בשביל להתפרנס, קניתי חנות במרכז העיר, מקום קטן, לתקון תכשיטים, שעונים, ככה התחלתי.

יום אחד הגיעה איזה גברת אחת, נראית מאד עשירה, הביאה לי שעון זהב, שוקל הרבה. יקר מאד, מאד יקר. היא אמרה לי: "השעון הזה החליפו לו בטריה, זה לא עוזר. אפשר לתקן את השעון הזה?" אמרתי לה: "כן". היא אומרת לי: "אבל אני לא יכולה להשאיר את השעון הזה אצלך. אתה תקח את השעון, אתה תברח". אז תשארי פה, גברת, את יכולה להשאיר פה, עד שאתקן. "כן, אבל היא ממהרת". כמה זמן יקח התיקון? אם אני משער, זה יקח שעותיים. "טוב, אני שעותיים, אני אגיע".

עברו שעותיים בדיוק והגברת הגיעה. אומר לה הבן אדם: "אל תשאלי, פשוט בגלגלים של השעון היה קצת אבק, ניקיתי את האבק ועכשיו זה עובד. זה עולה עשרה שקלים". היא אומרת לו: "תגיד, אתה רציני? אתה יודע שהשעון הזה עולה חצי מיליון שקל?" אני אומר: "אני יודע". "אתה גם רואה שאני אישה מאד מכבדת, נכון? למה לא אמרת עשרים אלף שקל? גם אם היית אומר עשרים אלף שקל הייתי משלמת לך".

אמר לה: "אני יהודי, והתורה מצוה עלינו לא לרמות במסחר. במסחר לא מרמים". ספר היהודי שהאישה מאד התרגשה. היא אומרת לו: "אני יש לי רשת של מרפאות שנים. אני רואה שעברת את המלחמה, יש לך שיניים שחסרות, יש לך שיניים ששבורות. תבוא אצלי כל יום ששי בחינם, אני מטפלת לך בשיניים שלך. מה שצריך, הכל בחינם. עושה לך פה חדש".

כל יום ששי הייתי מגיע. אולי עבר שלושה חודשים מאז, והגיעו הטיפולים האחרונים. אז בטיפול אחד לפני האחרון, היא נגשה אלי. היא אומרת לי: "רציתי להגיד לך שלא רק לך יש לב טוב, גם אני יש לי לב טוב. אני כשהתחילה המלחמה אמצתי לעצמי שתי בנות יהודיות, ואני בעוד חודשיים מחתנת אותן עם אחיינים שלי, גוים. אני בעוד חודשיים עושה חתונה והחתונה עלי. רציתי להגיד לך שגם אני יש לי לב טוב". אמר לה הבן אדם: "אני יכול לדבר אתם?" "בשמחה! בוא, תבוא אתי הביתה".

נכנסתי הביתה. איך שנכנסתי הביתה וראיתי אותן, אמרתי את הפסוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" התחילו לבכות הבנות, ופרצו בבכי. "מה, יש עוד יהודים בעולם? חשבנו שכל היהודים נמחקו, אין יותר יהודים!" התחלתי לספר להם, דברתי אתם, וכל השיחה היא שומעת אותנו. ודברתי אתן. אחר כך אמרתי לה: "את יודעת שזה לא הכי מתאים שעם מתחתן עם עם אחר. לא מתאים. כל עם צריך להתחתן עם העם שלו." היא אמרה לי: "נכון, אתה צודק".

אמרתי: "אז אני אקח אותן." אומרת: "תקח אותן. באמת, אם יש לך שידוכים לבנות האלה של יהודים, תקח אותן באמת". לקחתי אותן למרכז של בנות שאספו את כל הפליטות של הבנות שהקים הרב וולבה בשוודיה. אמר לי הרב וולבה: "אין מקום איפה להכניס". אמרתי לרב וולבה: "אם אתה לא שם אותם פה, עוד חודשיים מתחתנות עם גוים, מה עושים?" "אין לי מקום איפה להכניס!" אמר לו: "תכנס, תראה".

נכנסתי, הסתובבתי בכל המקום, אין איפה להכניס. בסוף, חשבנו עצה, מצאנו איזה שני מקומות בפינה שאפשר לשים שם מזרונים, ושמתי שם מזרונים והבנות היו שם בתוך הסמינר הזה שלושה חודשים. לאחר מכן דאגתי, עלו לארץ ישראל. הם התחתנו. היום שתי המשפחות האלה למעלה מאלף אנשים, הצאצאים וכל המשפחה. כל זה שייך לבן אדם הזה, אותו בן אדם שלא רמה בשעון ההוא, תראה איזה השלכות! כשהתורה אומרת לך "לא תונו איש את אחיו", אל תרמה, אל תרמה, אתה יודע לאיפה זה יכול להגיע? אין תאור מה בן אדם יכול לעשות כשהוא שומר את התורה והמצוות כמו שצריך, בלי להתבלבל, לא עושה חשבונות "אולי ככה, אולי ככה". (דרשתי קרבתי גיליון 91)

ואיש כי יקדש את ביתו (כו,יד)

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל מספר: בשעתו ביקשנו להקים ישיבה ליוצאי ארצות המזרח, בעיר מונסי שבארצות הברית. היינו זקוקים לארבעת אלפים דולר כדמי קדימה כדי לרכוש בניין. בשנים ההן היה זה סכום נכבד ביותר, ולפיכך החלטנו לערוך מגבית בוויז'ניץ, אשר הציפיות שלנו היו להשיג אולי שבע מאות דולר. גם סכום זה היה נחשב הרבה באותם ימים. בסופו של דבר היתה לנו סייעתא דשמיא מופלאה, ותוך ימים ספורים השגנו את כל הכסף. במהלך המגבית, ניגש אלי יהודי ואמר לי: "שמעתי את הדרשה שלך, שנאמרה מעומק הלב, ועז רצוני להשתתף במצוה הגדולה הזאת. האמת שלתת פחות ממאה דולר, זה נראה לי מגוחך, אבל מצבי הכלכלי הקשה, אפילו דולר אחד זה הרבה כסף. עם זאת אני רוצה להשתתף במצוה, ולכן אני מוכן לתת חמישה דולר אם רק תסכים לקבל כמובן..."

אמרתי לו בחום: "דע לך, כי חמשת הדולרים שלך, שווים בשמים יותר מחמישים אלף דולר שנותן עשיר. בזכות מסירות הנפש שלך, תהיה לתלמידים הצלחה גדולה, ולכן תרומתך שווה עשרת מונים!". אכן זכינו להוציא פירות מובחרים מהישיבה הזו, שנבנתה במסירות נפש! (מתוך 'אריה שאג' שמות)

אם בַּחֲקָתִי תֵּלְכוּ (כו,ג).

וברש"י שתהיו עמלים בתורה. מסופר על הגאון רבי נפתלי צבי טרופ (המכונה בעולם הישיבות הגרנ"ט) ראש ישיבת "חפץ חיים" בראדין, ממדתו – להרגיל את התלמידים שיהיו מתייגעין על דברי תורה. בשיעוריו סחף עמו את שומעי לקחו לעולם אחר, לעולם שבו מולכת בכיפה ההתעמקות להבין דברי תורה. והיה משקיע כוחו עצומים של יגיעה ועמל התורה להכנת שיעוריו. ידיד עלומים שלו, כשראה פעם את רבי נפתלי מתייגע כל כך בהכנת שיעורים, תמה בפניו: "הלא ידעתך כמחדש במהירות הבזק?" השיבו הגרנ"ט בצחות לשונו: עכשיו הריני ראש ישיבה... זו פרנסתו... ומזונותיו של אדם קשין כקריעת ים סוף... (מרבצי תורה ומוסר' ח"ב עמ' טז)

וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה (כו,יד)

הזוהר הקדוש מביא דבר שבשכל הפשוט שלנו אי אפשר להבין אותו, קשה להאמין בו, אבל אנחנו מאמינים בני מאמינים שאם התנא האלוקי רשב"י אמר אותו – בוודאי שזוהי האמת לאמיתה. הזוהר הקדוש אומר, שכל הקללות, בין של פרשת בחוקותיי ובין של פרשת כי תבוא, הן בעצם ברכות חמות ועמוקות שהקב"ה מברך את עם ישראל, אלא שהוא אמר אותן בהסוואה.

האדמו"ר בעל ה"שפע חיים" מצאנו קלויזנבורג זצ"ל היה ה"בעל קורא" בתורה מדי שבת. כשהוא היה קורא את הקללות, הוא קרא אותן בערגה, במנגינה ערבה, עד כדי כך שהשומעים התרגשו במיוחד, והרגישו כאילו הן ברכות. הוא, שאיבד בשואה את אשתו ואחד עשר ילדיו ולמרות זאת היה פיו נוטף ביטויי אמונה – ידע היטב מה הן קללות, וכשהיה קורא אותן בתורה הרגישו כולם שהוא קורא ברכות.

באחת השבתות שקראו בפרשת התוכחה היו בבית הכנסת שני חתנים, יתומים מאב ואם, שאת שניהם לקח תחת חסותו, גידל אותם וכעת השיאם. שניהם צריכים לקבל עליהם לתורה בשבת הזאת. לפני התפילה הוא ניגש לאחד להם ואמר לו: "אני רוצה לתת לך היום את העלייה של התוכחה". "רבי!" פרץ החתן בבכי. "אין לי אבא, אין לי אמא, וגם לא אחים ואחיות. חסר לי עוד קללות על הראש?" "תאמין לי", אמר לו הרבי, "אני רוצה רק בטובתך". אך הוא סירב.

"תאמין לי", אמר לו הרבי, "אני רוצה רק בטובתך". אך הוא סירב. אי אפשר כמוהו לדון אותו. מדובר בבחור שרחמנא ליצלן איבד את כל אשר לו. הוא פחד לקבל עליה שיש בה קללות. הרבי ניגש לחתן השני ואמר לו: "אני רוצה לתת לך היום את העלייה של התוכחה". "אם הרבי מבין שזה מה שטוב בשבילי – מקובל עלי", השיב.

וכך היה: החתן השני קיבל את העלייה של הקללות, והחתן הראשון עליה אחרת. עברו שנים. שניהם הקימו ב"ה בתים מפוארים בישראל. מדובר בשתי משפחות ידועות. לשניהם ילדים מוצלחים בכל קנה מידה, אלא שאצל האחד תורה וגדולה התאחדו במקום אחד, והוא עשה חיל גם במסחר, ואלו השני זכה לתורה, אך פרנסתו הייתה דחוקה. כשהתגברו אצלו הקשיים בפרנסה נכנס עם קוויטל לצדיק, **הרבי בעל ה"שפע חיים"**, וסיפר לו על קשייו.

אמר לו הרבי: "אתה זוכר שבשבת בה עלית לתורה ביקשתי לתת לך את העלייה של התוכחה, וסירבת? ידעתי שאין לך אבא ואמא, אחים ואחיות. ידעתי שעברת חיים קשים ורציתי שלכל הפחות מכאן ולהבא יהיו לך חיים קלים. אבל אתה סירבת. אין לי טענות כלפיד, אבל אני רציתי. החתן השני, שקיבל את התוכחה זכה שאצלו הכל פורח ומשגשג". רבות! זה סיפור שממימי. אין לנו בו הבנה. אבל, כאמור, אנחנו מאמינים בדברי הזוהר הקדוש שאמר שהתוכחות הן ברכות. **(הגאון רבי אהרן טויסיג שליט"א – נאה דורש')**

וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשְׁבוּ (כה,י)

צריך להבין מהו כפל הלשון **וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשְׁבוּ** הרי כשישוב אל אחוזתו, ישוב גם כן אל משפחתו. ונראה לפרש על פי מאמר **ההפלאה'** על הפסוק (תהילים קז,מא): **וַיִּשְׁגְּבֵם אֲבִיוֹן מַעֲוֵנִי וַיִּשֶׁם כְּצֶאֱן מִשְׁפָּחוֹת**, דהנה דרך העולם שהעני אין לו שום קרובים או משפחה שיסתכלו עליו וידאגו לכל מחסורו, וכשיש לו מתרחקים הם ממנו ואינם מחפשים קרבתו, מה שאין כן לעשיר יש הרבה קרובים וכל אחד מחפש להיות קרובו ומשפחתו, ודבריו נשמעים, אך כאשר מגביה הקב"ה את העני ומעשירו – חוזרים כל קרוביו להיות במחיצתו, והנה הוא מגלה שיש לו משפחה גדולה וקרובים רבים, והיינו **וַיִּשְׁגְּבֵם אֲבִיוֹן מַעֲוֵנִי** – אם הקב"ה משגב את העני מעניותו ונותן לו עשירות, **וַיִּשֶׁם כְּצֶאֱן מִשְׁפָּחוֹת** – הוא מגלה שמשפחתו מרובה כצאן.

וזהו פירוש הכתוב **שלפנינו**: אדם שמוכר שדהו סימן הוא שמצבו בפרנסה בכי רע, והוא בעל חוב גדול ובליט ברירה מוכר כל נכסיו ואת אחוזתו ונחלתו, ואז מתרחקים ממנו כל משפחתו וקרוביו, אך בשנת היובל דכתיב ביה ושבתם איש אל אחוזתו מקבל העני את אחוזתו ונכסיו וחוזר להיות עשיר כבתחילה, ממילא איש אל משפחתו תשובו שבים אליו מיד כל משפחתו. **(שיח יעקב יוסף (ספינקא) – בפרשתנו)** **(מתוך עלון 'מחבורים' בהר-בחוקותי גיליון תשפה)**

השדה שלי הצמיח את "מחלף שורש" בשמיטה

ספר יעקב ממושב שורש: לפני כמה שמיטות באו אלי מקרן השביעית לדבר אתי לשמור שמיטה מה זה לשמור שמיטה? הפרוש תפסיק לעבוד. מה זה תפסיק לעבוד? כאילו אני חי מן האדמה, אני חקלאי. שנה שלמה שלא לעבוד, זה לא פשוט. בן אדם שרגיל לקום בבוקר ולעבוד, זה לא פשוט בשבילו. דיברו איתו, ניסו לדבר עם כל המושב, לא היה עם מי לדבר. היחיד שהיה אפשר לדבר אתו קצת, שהיה לו קצת רגש, זה יעקב הזה. נסו לדבר אתו.

"אולי בכל אופן... אתה הראשון שבמושב שפותח את השמיטה, וכו'" בקצור, הוא השתכנע. אמרו: "נחזיק אותך, נתן לך כל חודש שבעת אלפים שקל". הוא התחיל לצחוק. "מה זה שבעת אלפים שקל? זה בשבוע הראשון נגמר לי! מה זה?! אמרו לו: "תראה, אנחנו לא יכולים לפרנס אותך, זה על הציבור. אנחנו רק כדי לתת לך כח להתחזק".

אני קבלתי על עצמי לשמור שמיטה. איך שהתחיל שמיטה, החקלאים יצאו, אמרו לי: "יעקב, למה אתה לא חורש?" נו מה אני אגיד להם? אמרתי להם אני שומר שמיטה! כלם צחקו עלי, ביזו אותי. "מה שמיטה? איזה שמיטה? לא תעבוד שנה שלמה? תהיה בטלן?! היה לי סיפור שלם עם כל המושב, ואני אחרי חודש כמעט נשברתי. חודש, חודשיים, שלושה אני מתאפק, אמרתי אולי החודש הזה לא, אולי החודש הבא. ארבעה חודשים עבר.

יום אחד אני מקבל טלפון ממע"צ, הם רוצים לבנות מחלף, מחלף שורש. עכשיו מה הבעיה? איפה לשים את כל הטרקטורים, את המנופים, את המשאיות? צריכים איזה מקום. הם אמרו שהסתובבו בכל השטחים – הכל ירוק, הכל חרוש. רק אצלך אין חרישה. אנחנו רוצים לשכור את השטח שלך כדי לשים שם את כל המכונות. אנחנו מוכנים לשלם לך על המקום שכירות לחודש ארבעים אלף שקל. אמר להם: "אתן לכם תשובה מחר".

היה לי אחד מן המשפחה עורך דין, התקשרתי אליו. אמרתי לו: "תשמע דוד, ככה וככה הסיפור. הדוד אמר: אם הציגו לך ארבעים בלי להתווכח, תדרוש מאה. תרד אחר כך לשבעים, ומה יכול להיות, תרוויח שבעים". אמרתי: "רעיון!". ולמחרת הוא התקשר, אמר להם: "לא, אין מה לדבר, השמן של המכונות, הגריז, זהו, הלכה לי האדמה. אם אתם רוצים, כל חודש שכירות מאה אלף שקל".

אמרו לו: "לא! מאה אלף שקל כל חדש איזה יקר!" לא... וויכוחים וויכוחים, ירדו לשבעים, סגרו את החוזה. הוא אומר: אחרי שהחוזה נסגר, רצתי לאנשים במושב, דפקתי דלת דלת, אמרתי להם: "יש לי חוזה שבעים אלף שקל כל חודש למשך חמש שנים! חמש שנים מסודר, עד שמיטה הבאה מסודר, אני כבר מסודר!".

אבל מתי זה מגיע? אחרי שארבעה חודשים צוחקים עליך, ארבעה חודשים אתה מתמודד, ארבעה חודשים זה ניסיון. אחרי הניסיון הזה מגיעה הישועה. אז כמו ששמיטה נאמרה בסיני ואחריה יש ישועות, תדע לך שכל המצוות כולם אותו דבר: אחרי המאמץ מגיעים כל הישועות. (דרשתי קרבתך)

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:

ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.

בע"ה זיווג הגון, נועה בת יעל, קרן בת רחל, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.

לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. עדן שירה בת גילה.

לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

הזרעים בדמעה
ברינה יקצרו
בא יבא ברינה

בהר
בזקתי

כ"א איר
תשפ"ו

לע"נ מו"ר יעקב בן רחל

עלון מס' 778
שנה ט"ז

המשך דבר העורך

ומה שנשאר קצת בעולם הנצח - קשור לנפש! זה העמל שהוא קנין נצחי. אי-לכך, כאשר העלוי הכשרוני לא הרבה בעמל, אף שהוא נחשב בעולם הזה לעליון, בשמים הוא נמנה על התחתונים! כנגד זה היהודי הפשוט שהיה לו קשה, אף הוא השקיע עמל ויגיעה בכל שורה בגמרא, בהלכה ובשאר חלקי התורה, מצבו הפוך מזה של העלוי שלא עמל, כי הכשרונות של שניהם נעלמו אחר מותם. מה שנשאר לנצח זה העמל הדבוק בנפש. כל פרור עמל הנו קנין נצחי הדבוק בנפש האדם והופך אותו לבעל מעלה אמיתית, והתוצאה - 'תחתונים למעלה'! כאשר מגיעים לסוגיא קשה או במיוחד כאשר נתקלים באישה קשי בחיים, צריכים לדעת שמדבר בנסיונות שיש לכל אחד ואחד. והנה בענין זה העולם נחלק לשנים, יש הנשברים בעת שנתקלים בנסיונות ובקשיים, ונגדם יש האומרים לעצמם 'צריכים לעבר גם את זה'... אף עלינו לדעת שנסיון אינו 'תאונה' ושובש במהלך התקין של החיים, אלא עקר עליתו של אדם ובנינו הרוחני באים על ידי המלחמה בקשיים ובמכשולים! זהו עקר העמל, זו תכלית המאבק בין בנסיונות החיים ובין בעמל התורה! ונזכה לגאולה השלמה במהרה בימנו אמן.

בהר - תוכן ענייני הפרשה

- מצות שביתת הקרקע ממלאכות השדה בשנת השמיטה.
- מצות ספירת השנים עד היובל, ומצות היובל: שופר (כמו בתפלת ראש השנה) שחרור עבדים, ושביתת הקרקע.
- מצוה לקנות סחורה אצל יהודי דוקא ולא אצל גוי, ואסור אונאת ממון.
- השבת השדות לבעליהן ביובל, וברכת ה'.
- דיני מכירת וגאלת שדה אחזה, בתים, וערי הלויים.
- מצוה להחזיק ביד ישראל - מן, ואסור רבית, הלכות עבד עברי ועבד כנעני, וגאלתו של עבד עברי הנמכר לגוי (וברשי"י - אסור חלול ה').
- דיני עבד עברי ועבד כנעני, ואסור להעביד יהודי שלא ברצונו, וגאלתו של עבד עברי הנמכר לגוי.
- אסור השתחויה לה' על [רצפת] אבנים.
- מצות שמירת שבת ומורא מקדש.

בחקתי - תוכן ענייני הפרשה

- אם בחקתי תלכו - והשכר על כך (כ"ו, ג-ג).
- ואם בחקתי תמאסו - שבע דרגות בחטאים, ועל כך רח"ל - שבע דרגות ענש, ובכל דרגה שבעה ענשים (כ"ו, ט"ו-מ"ו).
- הלכות המקדיש עצמו ואומר: עלי לתת ערכי למקדש.
- דיני המקדיש והממיר בהמת קדשים בבהמה אחרת.
- דיני פדיון הקדש: בית, שדה שירש, ושקנה (כ"ו, ט-ל).
- הלכות בכור שור ושה, והקדש בהמה טמאה למקדש.
- הלכות פדיון מעשר שני מהתבואה, ומעשר בקר וצאן.

דבר העורך

השבת קוראים שתי פרשות - בהר ובחקותי, ובכך מסימים את חמש ויקרא. פותחת פרשת בחקותי (כ"ו, ג): "אם בחקותי תלכו", וברשי"י (ומקורו מ'תורת כהנים'): 'שתהיו עמלים בתורה'. ידוע כי הגאון מוילנא מסר את נפשו כדי להבין כל קו וכל תג מהתורה וסרב בכל תקף לקבל ידיעות בתורה ממגידים מהשמים שרצו ללמדו את סודות התורה, הוא שלחם מעל פניו. וכך הורה גם לתלמידו חביבו רבי זלמלה, ואמר לו: 'אם יבואו אליך - אל תקבלם, כי עקר רצון השם יתברך הוא בעמלה של תורה, ולא שבא בקלות'. ובאור הענין, הרי אם יציעו לסטודנט הלומד באוניברסיטה שיבוא מלאך מהשמים ויציע לו שילמדו את כל חמרי הלמודים בלילה אחד, בודאי שהוא יהיה מוכן לשלם עבור כך הון רב. לעמדת זאת, אם תבוא הצעה כזו לבן תורה, ויאמרו לו שיגלו בלילה אחד בבלי, ירושלמי, ספרי וספרא ואת התורה כלה - בודאי יסרב לקבל את ההצעה. כי למוד שאין בו עמל - אין לו ערך רב, כי העקר זה העמל. ועל זה נאמר 'אדם לעמל יולד' (איוב ה', ז). ולכאורה קשה, אחרי שידוע במעי אמו את כל התורה שהמלאך מלמדו, אם כן מדוע עליו להולד? ובהכרח, מי שנוולד זה על מנת שיוכל ללמד את התורה בעמל. הדבר דומה לאדם הצועד בכל יום בהוראת הרופא במסלול הליכה מסים. אם יחלף בעל רכב על ידו ויציע לו שייסע אותו ברכבו אל מחוז חפצו, הוא יסרב ויסביר כי חפצו הוא עצם ההליכה. כך גם בכל החכמות, המטרה היא לדעת אותן. בתורה - המטרה היא 'ההליכה' עצמה - דהיינו העמל. וזה מה שכתוב 'אם בחקותי תלכו', עצם ההליכה והעמל בתורה - הם הרצויים. הגמרא (פסחים נ'), מספרת על רב יוסף שגוע (שנפטר) ופרחה רוחו (לשון רש"י), ואחר כך חזר (לחיים), ואמר לרבי יהושע בן לוי, אביו: 'עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה'. אמר לו אביו 'בני, עולם ברור ראיתי'. באורים של דברים, יתכן שמגיע לשמים גאון אדיר שחבר ספרים עמקים והעמיד תלמידים רבים, אף לכל השגיו הגדולים הגיע בנקל תודות לכשרונותיו הברוכים, ולמעשה הוא נצל רק חלק מהכוחות שעמדו לרשותו. במקביל אליו, מגיע לשם אדם פשוט שלא זכה ללמד מלדות ולא היה כשרוני, אף נצל כל רגע לעמלה של תורה. זה פשוט, שכאן בארץ מחשיבים יותר את הגאון, אף בשמים מחשיבים יותר את זה שמשקיע ועמל. רבי יוסף הגדיר את מה שראה כ'עולם הפוך', כי כך הוא המבט של שוכני ארץ. אולם אביו העמידו על טעותו, כי המבט בשמים הוא ברור. מדוע באמת מי שעמל - מגיע לו יותר? התשובה היא, כי העמל קובע את הדרגה. הדברים מבארים בשם הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל בדרך עמקה, המגדירה היטב מהו הענין של העמל: אדם גבור, בעל שרירים מפתחים ביותר, בהגיעו לקבוצה - ערכו כשל יתוש! כי כל כוחו וגבורתו בחייו, היו מצד גופו החזק. אולם הגוף אינו דבר נצחי, ובהגיעו לקבר הוא נעשה רמה ותולעה, וכל גבורתו נעלמה. זהו גם דינו של ראש גאוני כשל אלברט אינשטיין (שהיה בעל כשרון מיוחד מאוד במדעים בפרט בפיסיקה), כאשר הוא מגיע לקבר - מוחו הגדול נעשה תולעים בדיוק כמוחו של הטפיש הגדול, כי כשרון זה מוח, ואותן תולעים שנוצרות מהשרירים - מתהוות גם מהמח הגדול והקטן, כי כל דבר השיך לגוף וקשור לגשמיות - כלה ואיננו אחר המות. לעמדת זאת, מה ששיך לנפש - רוח ונשמה - זה נשאר לנצח. לפי זה, אומר הרב דסלר, עליונים למטה, זהו אדם שבעזרת הכשרונות הכל הולך לו בנקל ומהפשרון נהיה רמה ותולעה.

"אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלקיך"

(בְּהַר כ"ה, ל"ו) - ספור

עון רבית חמור הוא מאד, עד שאמרו חכמים כי המלוה ברבית אין לו חלק לעולם הבא. אחד מעשירי העיר פוזנא, שהיה גם מלוה ברבית, הלך לעולמו.

אנשי ה'חברה קדישא' בקשו מהמשפחה סכום כסף גדול בעבור אחזת קבר.

בני המשפחה רגזו על הסכום הגדול שדרשו מהם אנשי ה'חברה קדישא', ותבעו אותם לדון תורה אצל רבי עקיבא איגר זצ"ל.

'סכום זה שהם מבקשים', טענו בני המשפחה - 'הרי הוא כפול ומכפל מן הסכום שדורשים מאחרים, ומדוע נשלם יותר?!' -

'מאמינים אנו בתחית המתים', השיב רבי עקיבא איגר - 'ומשום כך כל נפטר משלם סכום מסים. אולם הנפטר שלכם היה מלוה ברבית, ואמרו חז"ל כי המלוה ברבית אין לו חלק לעולם הבא, ואם כן הנפטר שלכם לא יקום לתחית המתים, על כן צריך הוא את קברו למשך זמן רב... מן הדין שישלם יותר!'

[יְקַרְאֵת לַשִּׁבְתָּ עֲנִי]

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר"

ותושב וחי עמך" (בְּהַר כ"ה, ל"ה) - ספור

כתב הזהר (פרשת בהר דף ק"ו): רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, פגשו בהר שני אנשים שהיו הולכים.

איש אחד בא ואמר להם: 'בבקשה מכס, תנו לי מזון פת לחם, שזה שני ימים שאני תועה במדבר ולא אכלתי כלום.'

רחם אחד משני האנשים והוציא מזונו שהביא עמו לדרך ונתן לו, והאכיל והשקה אותו.

אמר לו חברו: 'מה תעשה כשתצטרך למזון? שהרי אני - שלי אני אוכל. ולא אתן לך'. אמר לו: 'וכי על שלך אני הולך? ישב אצלו העני עד שאכל כל מה שהיה אצלו, והלחם שנשאר נתן לעני שיהיה לו לדרך. והלך לו.

אמר רבי חייא: 'לא רצה הקדוש ברוך הוא שדבר זה יהיה נעשה על ידינו'. אמר רבי יוסי: 'אולי נגזר דין על אותו האדם, ורצה הקדוש ברוך הוא להזמין לו את זה כדי להצילו? בעוד שהיו הולכים התעניף אותו האדם בדרך.

אמר לו חברו: 'ולא אמרתי לך שלא תתן הלחם לאחר?!' אמר רבי חייא לרבי יוסי: 'הרי יש מזון אצלנו, נתן לו לאכל'.

אמר רבי יוסי: 'אתה רוצה להוציא ממנו הזכות?! גלך ונראה שסכנת המות הולכת ומטפסת אחריו ורצה הקדוש ברוך הוא להזמין לו זכות כדי להצילו'.

בתוך כך ישב אותו אדם וישן תחת אילן אחד, וחברו התרחק ממנו, וישב בדרך אחרת. אמר רבי יוסי לרב חייא: 'עתה נשב ונראה כי ודאי שהקדוש ברוך הוא רוצה לעשות לו נס'.

עמדו והמתינו, בתוך כך ראו מין אפעה (נחש גדול) בלהבות עומד אצלו. אמר רבי חייא: 'אוי לאותו אדם שעתה ימות'. אמר רבי יוסי: 'זכאי אותו האדם שהקדוש ברוך הוא יעשה לו נס'. בתוך כך ירד מהאילן נחש אחד ורצה להרגו, קם האפעה על הנחש והרגו והלך לו האפעה. אמר רבי יוסי: 'ולא אמרתי לך שהקדוש ברוך הוא רוצה לעשות לו נס, ולא תוציא ממנו הזכות?!' בתוך כך נעור אותו אדם משנתו והלך לו.

אחזו בו רבי חייא ורבי יוסי ונתנו לו לאכל. אחר שאכל, אמרו לו הנס שעשה לו הקדוש ברוך הוא...

פתח רבי יוסי ואמר: אשרי חלקו של האדם העושה טוב משלו, כי מעורר טוב בכנסת ישראל בצדקה. ועל כך כתוב 'יצדקה תציל ממות'.

[מתוך חק לישראל]

"ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך..."

(בְּהַר כ"ה, י"ז) - ספור מדהים

ידוע שהקדוש ברוך הוא מקפיד מאד בכל הענינים הקשורים לבין אדם לחברו. ומעשים שבכל יום שמדת הדין פוגעת רחמנא לצלן באנשים שלא נזהרים בכבוד הבריות. ורמז לזה אומרת התורה "ולא תונו איש את עמיתו" אל תקניט את חבריך, "ויראת מאלקיך" - תפחד מאלקיך - זוהי מדת הדין.

מעשה מפלא שהתרחש במסבת ארוסין, ספר על ידי רבי יהודה יוספי שליט"א, המוכיח את חובת הזהירות מפגיעה בכל יהודי באשר הוא: דודו של החתן, שהגיע למסבת הארוסין של אחינו, לא שער שכן יסתים הארוע. הוא בסך הכל התדפק, בשמחה ובחדוה על דלת בית הכלה, שם נערכו הארוסין.

את הדלת פתח אבי הכלה, וגם הוא עשה זאת בשמחה רבתי. השנים התודעו האחד לזולתו, ועד מהרה התברר להם שבבחרותם למדו בצותא בישיבה פלונית. כיון שהדוד הגיע לארוסין בשעה מקדמת למדי, ובבית הכלה לא היו בינותים אנשים רבים, החלו השנים להעלות זכרונות ולהחליף חזיונות מהתקופה בה למדו בישיבה.

במהלך השיחה נזכר דוד החתן בארוע שהתרחש בתקופה ההיא, והוא הזכיר לו בין היתר את החזיונות המשתפלות שעברו על השנים. 'אני זוכר', אמר הדוד לאבי הכלה, 'שבערב אחד, כשהיית בחדר בפנימית הישיבה, החליט אחד הבחורים להתבדח קמעה על חשבונך, ונעל אותך מבחוץ, ולא היה באפשרותך לצאת מהחדר. אתה דפקת על הדלת חזק חזק, והתחננת שיפתחו את הדלת, אבל הבחור שעשה זאת המשיך לצחק, ולא פתח. האם אתה זוכר את המקרה ההוא? שאל הדוד. פניו של אבי הכלה לבשו לפתע ארשת של רצינות, וזעק: 'בודאי שאני זוכר את המקרה הנורא. ועד היום אינני סולח למי שעשה את המעשה ההוא!'

דוד החתן, שכאמור ספר את המעשה לפי תמו, כמעט והתעלף. מי שעשה את המעשה - היה הוא-עצמו!

וזהו הוא שומע את אבי הכלה מצהיר בפה מלא, ובצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שהוא אינו סולח על כך. למחרת בבקר, עלה הדוד לביתו של אחד הפוסקים, שאמר לו: 'אם אינך מחפש צרות, תבקש ממנו מחילה על מה שעשית'. הפוסק הנודע לא הכיר את השואל, ולא ידע אלו צרות אפפו עד היום את ראשו... הוא רק זרז אותו לגשת אל אבי הכלה ולבקש את מחלתו. הדוד עשה כפי שנצטווה, והתדפק שנית בבית הכלה, וגלה לאביה שהוא-הוא היה בחור שחמד לצון ונעל אותו בחדר, 'ועתה באתי לבקש ממך סליחה'. והתנצל ש'רוח שטות עברה עלי בעת ההיא', וכיון שכבר עברו 30 שנה מאז, הוא מבקש מחילה. בתחלה סרב האבא להענות לבקשת המחילה, אך מאחר והאיש בכה והתחנן על כך, נענה לבסוף ואמר 'דע לך שפוגעת בי בזמנו בצורה אימה, ואני מציע שתקבל על עצמך שלא לעשות זאת יותר לאף אדם בעולם'. כמובן שהדוד קבל על עצמו, ואבי הכלה אמר לו: 'מחול לך מחול לך'.

הסוף הטוב, שלא עברו עשרה חדשים והדוד התדפק בפעם השלישית על דלתו של האבא, והפעם הוא עשה זאת בפנים קורנות מאשר. רציתי לבשר לך, שעתה נולד לי ילד ראשון, לאחר 26 שנים שעברו מאז נשואי, שבה לא נפקדתי בזרע של קמא!

[קול ברמה"ג גליון 289]

”אם בחקתי תלכו...” (כ”ו, ג) - הנס בזכות עמל

התורה - ספור

יהודי שאל פעם את ה'חזון איש' זצ”ל: מפני מה בזמננו אין מצוי לראות נסים גלויים המנהיגים בהשגחה פרטית מהשם יתברך? השיב לו ה'חזון איש': גם בזמננו אפשר לראות נסים גלויים הבאים מכוח עמלה של תורה, וכמעשה הבא: ביום שסיים ה'חזון איש' לכתב את חבורו העמק על מסכת ערובין, ישב בבית הכנסת במינסק. היה זה בתקופת מלחמת העולם הראשונה. בעת ההיא, מי ששהה בלא נירות ומסמכים מתאימים - היה חשוד כמרגל.

לפתע נכנס אדם לבית הכנסת והודיע כי קבוצת חילים עומדים לפשט על העיר לחפש אנשים שאין להם תעודות. ה'חזון איש', שלא היו לו שום תעודה או מסמך מתאים, יצא מבית הכנסת לכוון העיר כדי להתחבא שם עד כי יעבר זעם.

והנה, בהגיעו מחוץ לעיר הבחין כי כל החילים עם מפקדיהם עומדים שם וממתנים להכנס לעיר. בלית ברירה החל להחיש את צעדיו, וכך עבר בין שתי שורות של חילים... עד שהגיע לעיר. וכאלו היה 'רואה ואינו נראה' כי אף אחד מהחילים לא ראה ולא הבחין בו. הפטיר על כך ה'חזון איש' שהוא בטוח שהנס הגלוי שארע לו היה בזכות למודו ועמלו במסכת ערובין, ומכאן שכל הרוצה לראות - יכול לראות בכל יום ובכל שעה נסים גלויים בהשגחה פרטית!

”ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלוהיהם” (בחקתי כ”ו, מ”ד) -

”לא הכל שחר” - מוסר השכל - ספור

ספר רבי יעקב גלינסקי זצ”ל: כאשר ה'קהלות יעקב' זצ”ל - רבי יעקב ישראל קנבבסקי זצ”ל היה בחור בישיבת 'נובהרדוק', שאל שאלה על הגמרא (ברכות ה'): רבי אלעזר היה חולה נכנס אליו רבי יוחנן וראה בוכה בביתו שהיה חשוף, שאל אותו רבי יוחנן לסבת הבכי: אם מפני שלא זכית לבנים - הראה לו עצם של בנו העשירי שמת בחייו, ואם משום שאתה עני - לא כל אחד זוכה לשתי שלחנות וכו'. יהיב לה ידיה ואוקמיה [נתן לו [את] ידו והקים אותו] - רפא אותו.

תמה הסטיפלר: הרי כל המצוקות של רבי אלעזר של עני וחסרון ילדים אינן דבר חדש, שהרי תמיד היה עני וללא ילדים וכו' וכעת הבעיה המרכזית אצל רבי אלעזר היא רק סבת חליו, מדוע רבי יוחנן מפסו על שאר בעיותיו, די שיתן לו יד ורפא אותו ויחזר המצב לקדמותו.

תרץ הסטיפלר: כשאדם נמצא במצוקה, ללא מצב רוח, פתאום הכל נראה לו שחר וקודר, וישנה תחושה שהכל אצלו למורת רוחו, פתאום נזכר שאין לו ילדים ושהוא עני, ולכן גם אם יבריא ממחלתו - עדין יהיה קשה לו לחזר לארץ חיים רגיל, לכן רבי יוחנן עורף עמו חשבון ואומר לו: ראשית יש למעט את שאר המועקות ואז תשאר המחלה לבדה, ועם זה קל יותר להתמודד, נתן לו יד והקימו מחוליו. וכן להפך, כאשר אדם שרוי במצב רוח טוב, הוא אינו מרגיש צער ואינו מדאג משום דבר ופתאום מבחין שכל מה שקורה לו זה הכל חסד ה'...

זהו שאומרת התורה 'ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם' ולכאורה זהו מצב נורא, אבל כשידע אדם ש'לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני ה' - ה' מדת הרחמים ו'עמו אנכי בצרה' (תהלים צ”א, ט”ו), אז יוכל להתמודד בקלות עם בעיותיו וירגיש את חסד ה'.

”ואכלתם לחמכם לשבע...” (בחקתי כ”ו, ה)

אתן לכם עוד ברכה, שהאכל יתברך במעייכם, שתאכלו מעט ותשבעו כאלו אכלתם הרבה. וברכה זו חשובה ביותר, שברב הפרות לא יתכן שיאכל בהפרזה יתרה, שעלול לגרום לחולאים בגופו, שרב המחלות באות מרב אכילה, לכן הברכה שתאכלו מעט ותשבעו, ובכך תהיו שמורים ממחלות. [שפתי כהן]

”את השחפת ואת הקדחת...” (בחקתי כ”ו, ט”ז)

ספר רבי יעקב גלינסקי זצ”ל: הייתי פעם במסבה אחת עם הרב ד”ר משה רוטשילד זצ”ל (מייסד 'בית החולים מעיני הישועה').

נשאתי דברים, והזכרתי בדברי את מאמר האמורא שמואל (מסכת ברכות נ”ח): 'נהירין לי שבילי דרקיעא כשבילי דנהרדעא' [נהירים (ברורים) לי שבילי הרקיע כשבילי [העיר] נהרדעא] עירו. ותמהתי: גם אני יכול לומר שנהירים לי שבילי הרקיע כשבילי בני ברק, כי עשרות שנים אני מתגורר בה, ואני מכיר את רחובותיה! מהיכן הכיר שמואל את סמטאות עירו? לא היה עליו להכיר אלא את הדרך מביתו לבית המדרש! ושתי תשובות בדבר. הראשונה: שהיה ראש ישיבה. וממילא הצריך לדפק על פתחי נדיבים, והכיר את כל הכתובות.

והשנייה, שהיה דין ממחה לדיני ממונות. וממילא הכיר כל הבניות החריגות בעיר: זה הזיק את שכניו ברחוב פלוני בהזק ראיה, ולזה לא נתנו לבנות על הגג...

אמר ד”ר רוטשילד: הסבה, מפני ששמואל היה רופא (בבא מציעא פ”ה) ורופא חייב לדעת את כל רחובות וסמטאותיה, שלא יתמהמה כשיקראוהו באופן בהול! [והגדת] הגדה של פסח עמ' 427]

אלו אותיות לא מופיעות בברכות שבפרשתנו?

כתב ב'בעל הטורים' שמתחלת הפרשה 'אם בחקתי' עד 'ואולף אתכם קוממיות', מופיעות כל אותיות הא' ב', חוץ מהאותיות ס' ו-פ'. וכן בברכות שבפרשת תולדות 'ויתן לך', לא מופיעות האותיות ס' ו-פ', והטעם כי אין שטן ולא אף וקצף בברכות אלו, ועין ב'בעל הטורים' בהלכות ברכת המזון (סימן קפ”ה סק”א) שבכל ברכת המזון אין את האות ו', לפי שכל מי שמברך ברכת המזון בכונה, אין שולטים בו לא אף ולא קצף ומזונותיו מצויים לו ברוח ובכבוד כל ימיו.

מדוע הפסוקים של הקללות מרבים מהברכות?

כתב רבנו ה'אבן עזרא' (כ”ו, ג) שריקי מוח אמרו שהקללות מרבות מהברכות, ולא אמרו אמת כי הברכות נאמרו בכלל, אף בקללות נאמרו פרטים רבים כדי לירא ולהפחיד השומעים, ומסים ה'אבן עזרא' כי 'המסתכל היטב יתברר לו דברי'.

וברבנו בחיי כתב: ודע כי פסוקי האלות רבים מפסוקי הברכות וזה כדי לאים על הבריות ולהפחידם על העברות ברבוי הקללות, ומביא מדרש: אל תאמר ששפשא לברך - מעט בברכות, וכשבא לקלל - ריבה בקללות, שלכך הברכות מתחילות באות א' ומסים באות ת' שהם רחוקות זו מזו, לרמז שהברכות יהיה להם עקר, אבל הקללות מתחיל באות ו' ומסים באות ה' לרמז שילכו להם אחר שאין להם עקר שהרי מהאות ו' לאות ה' - אין כלום.

”וְאִם לֹא תִשְׁמָעוּ לִי... וְאִם בַּחֲקָתִי תִמָּאֶסוּ”

(בַּחֲקָתִי כ"ו, ה-ו) - **תּוֹדָה שְׁבָאֵת אֵלֵי - סְפּוּר**

נִפְסַק לְהִלָּכָה שֶׁ"אֵין מִפְסִיקִים בְּקִלְלוֹת אֲלָא אֶחָד קוֹרָא אֶת כָּלן". לֹא מַעֲלִים לְתוֹרָה עוֹלָה נוֹסֵף בְּאַמְצַע הַקִּלְלוֹת.

הַעוֹלָה, עוֹלָה לְתוֹרָה עוֹד בְּאַמְצַע הַבְּרָכוֹת וּמִסֵּים בִּ"אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרוֹת".

ה"שְׁפֹת אָמַת" רַבִּי יְהוּדָה אָרְיָה לֵיב אֶלְתֶּר זצ"ל כָּתַב מִכְתָּב לַיהוּדִי שֶׁהָיָה חוֹלָה וְסָבַל יְסוּרִים, וְכָךְ כָּתַב: "אֲנִי מִשְׁתַּתֵּף עִמָּךְ בְּצַעֲרְךָ, וְכוֹאֵב אֶת הַכָּאֵב שֶׁלְּךָ. אֲבָקֵשׁ מִמָּךְ דְּבַר אֶחָד: תִּהְיֶה בְּשִׁמְחָה וְתוֹדָה לַהֲשֵׁם יִתְבָּרָךְ. שְׁכּוֹן, הַסֶּבֶה שֶׁ"אֵין מִפְסִיקִים בְּקִלְלוֹת" הִיא, שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבִיכּוֹל אוֹמֵר: עִם יִשְׂרָאֵל נִמְצְאִים בְּקִלְלוֹת, וְאוֹתִי יְבָרְכוּ! אוֹתִי אִפְשָׁר לְבָרֵךְ לִפְנֵי הַקִּלְלוֹת אוֹ אַחֲרֶיהָ, אֲבָל בְּאַמְצַע - לֹא! אִם אַתָּה תִּהְיֶה בְּשִׁמְחָה, וְתִמְשִׁיךְ לְבָרֵךְ וּלְהוֹדוֹת לַה' יִתְבָּרָךְ - הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵאלֵץ לְהַפְסִיק אֶת הַקִּלְלוֹת! אֵין מִצֵּב שֶׁמְבָרְכִים אוֹתוֹ בְּאַמְצַע".

וְכַעֲשֵׂן זֶה מוֹבָא בְּסִפּוּר "לְקוּטֵי יְהוּדָה" (נִכְדוּ שֶׁל ה'אִמְרֵי אָמַת') שֶׁכָּתַב לַיהוּדִי: "הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וּרְפוּאָה שְׁלָמָה בְּמַהֲרָה אֶל כָּבוֹד אַהוּבִי וְיָדִידִי יְקִירִי כָּאֲחִי מַחֲמַד נִפְשִׁי וְכו', שֶׁמַּעֲתִי מִמִּקְהֶלֶת הַבָּאִים לְכָאֵן שֵׁשׁ לָךְ צַעַר גָּדוֹל וְיְסוּרִים גְּדוֹלִים מִחֲלִיד, וּמוֹבָא בְּמִדְרַשׁ שֶׁאֵין מִפְסִיקִים בְּקִלְלוֹת, לָכֵן עֲצָתִי הִיא שֶׁתִּקְבֹּל הַיְסוּרִין בְּאַהֲבָה וְתִתֵּן שִׁבְחָה וְהוֹדָאָה לַה' יִתְבָּרָךְ עַל זֹאת וּמִמִּילָא אֵין כְּדָאִי לַהֲשֵׁם יִתְבָּרָךְ שֶׁאַתָּה תִּהְיֶה בְּצַעַר".

הָרִי לָנוּ עֲצָה נִפְלְאָה לְהַפְסִיק הַיְסוּרִים.

חֻק חֻק וְנִתְחַזֵּק

בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה

"לְאֶדָם מַעֲרָכִי לֵב וְחָה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן" (מִשְׁלִי טז, א)

לְעִילּוֹ נִשְׁמַח

מו"ר אבִי: יַעֲקֹב בֶּן רַחֵל וְצִדְקָה מֵרַת אִימִי: שְׁרָה-סָרָה בַּת שְׁמַחָה וְיוֹסֵף: הָרַב מֵאִיר נָסִים בֶּן כִּמְסָאנָה מִרְכּוּס מִדְרָכֵי בֶן רַבְקָה וְיוֹסֵף: דִּינָה בַּת שְׁרָה: הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב אֲדִלְשֵׁטִי זצ"ל נִפְתְּלִי בֶן רוּחָה: אֲבָרָהם בֶּן שְׁמַעְיָה: גּוֹרָגִי בֶן שְׁמַחָה: יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל בֶּן גְּלִית רַבִּי מֵאִיר בֶּן אֲשֵׁר: יוֹסֵף חַיִּים בֶּן לֵאָה: יְהוּדָה בֶּן טוֹבָה: בֶּן צִיּוֹן קִלְיוֹן שְׁלֹמֹה בֶן זוֹהָרָה: יַעֲקֹב בֶּן סָאֵל: חַיִּים בֶּן דּוֹד וְרַחֵל אֲשֶׁר מִסְעוּד בֶּן זוֹהָרָה: רַחֲמִים בֶּן חֲאוּרֵי אֲבָרָהם: רַפָּאֵל בֶּן תַּמּוּ אֲפִרִּים בֶּן צִיּוֹן וְרַבְקָה: עוֹפָר בֶּן יִחִיא: דּוִיד (רוּחָה) בֶּן שְׁמַחָה מִשְׁה אַהֲרֹן בֶּן מֵאִיר יִצְחָק: מֵאִיר בֶּן שְׁמַחָה: שְׁמַעוֹן בֶּן רַחֵל בֶּן יִזְנוּ שְׁמַחָה בַּת סָרָה: יִפֶּה נִדְרָה בַּת נַעֲמָה: רוּחָה בַּת שְׁמַעְיָן: דְּלִיָּה בַּת חַיִּים הָגַר בַּת אַהֲרֹן וְהוֹרֶטָה: כַּחוּן בַּת חַבִּיבָה: אַהוּבָה (דִּינָה) בַּת טוֹבָה רַחֵל בַּת חֲנָה: חַנִּינָה בַּת כְּמִיסָה: וּרְדִי בַת אִידָה: חֲנָה בַּת אֲבִיבָה וְרַאבוּן שׁוֹשְׁנָה נוּוָאל בַּת שְׁדֵרָה: רַבְקָה בַּת רַחֵל

לְהַצִּלָּחָה:

אֲלֵעֵד יַעֲקֹב, הַדָּס-הוֹדִיָּה, תִּמְרָה, יַעֲלֵךְ מִיכָל שְׁרָה בְּנֵי פֹאֲלוּה: בְּנִימִין בֶּן צִילָה גִּלְיָה בְּלוּמֶנֶר, אֲלַעֲזֹר בֶּן שְׁמַחָה

יְיוּגֵה הַגּוֹן:

גִּימְיָה שְׁמוּאֵל בֶּן אֶסְתֵּר: אֲלֵעֵד יַעֲקֹב בֶּן פֹּאֲלוּה: יִצְחָק בֶּן חַיָּה: אֲלִירוּן בֶּן אֵילָנָה רַחֵל בַּת זְהָבָה: עֵדִינָה בַּת שְׁמַחָה: בְּתִיָּה בַת אֶסְתֵּר: זְהָבָה בַת אֶטוּ נַעֲמָה בַת אֶסְתֵּר: תִּמְרָה בַת פֹּאֲלוּה: אֲרִיקָה בֶּן חַיָּה: שְׁלִי בַת חַיָּה

לְרִפּוּאָה:

אַהֲרֹן בֶּן רוּחָה: מִשֶּׁה בֶּן רוּחָה מִנְחָם בֶּן עֲלִיָּה: שְׁמַעוֹן בֶּן רַחֵל: אֲבָרָהם בֶּן אֶנְטִי עוֹדֵד בֶּן הָגַר: גּוֹלָן בֶּן דִּינָה: אֶסְתֵּר בַּת שׁוֹשְׁנָה אֲוֶרְטֵל בַּת גְּלִית: וִיקְטוֹרִיָּה בַת שְׁרָה: זֹלִיטָה בַת חֲנָה פֹּאֲלוּה בַת דִּינָה: גְּלִית בַּת רוּחָה: מֵרִים קָרֵן בַּת רַבְקָה אֵילָה לֵאָה בַת צִפּוֹרָה רַחֵל בַּת נִטְרָה: רוּחָה בַת לֵינָה: מֵרִית בַּת רַחֵל לִמּוֹר הוֹדִיָּה, וְשׁוֹרָה בְּתוּר יִפֶּה

לְזֵרַע שֶׁל קִימָא:

יְהוּדָה יִחְזָקָא יוֹסֵף בֶּן רַחֵל מֵרִים נִפְתְּלִי שְׁלֹמֹה בֶּן לֵאָה: לִיאֹר בֶּן דִּינָה שׁוֹשְׁנָה רִיזֵל בַּת מִינָה: יִשְׂרָה בַת שׁוֹשְׁנָה שְׁמַחָה צִבְיָה בַת רַחֵל: יִבְלָה בֶּן שְׁלֹמִית רַחֵל בַּת חַיָּה: לֵאָה רַחֵל בַּת אִירִיס: טִרְקִיָּה בַת מִלֵּם וִיקְטוֹרִיָּה תְּקוּהָ בַת רִינָה: דִּנְיָלָה בַת עוֹפֹרָה מֵאִיר יַעֲקֹב בֶּן רַחֵל: הִילָה בַת יִשְׂרָאֵל מֵרִים בַּת מִלֵּם יוֹסֵף בֶּן אִירִיס: סָהָר בַת שְׁאָקָן

לְהַזְמִינָה, לְהַקְדִּישׁ וּלְתַרְוֹמֹת בְּמִילָה:

Ronbarina@gmail.com

מַצוּה לְתֵרוֹם מַכְסֵּפִי מַעֲשֵׂר לִזְכוּי הָרַבִּים

”וְאִכְלֹתֶם לְחֶמֶכְכֶּם לְשִׁבְעָה... וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ”

(בַּחֲקָתִי כ"ו, ה-ו) - **תּוֹדָה שְׁבָאֵת אֵלֵי - סְפּוּר**

בְּעִיר קֶלֶרֶשׁ הִסְמוּכָה לְקִישִׁינוֹב (כִּיּוֹם בְּמוֹלְדוּבָה) הִתְגוֹרְרוּ שְׁנֵי יְהוּדִים עֲשִׂירִים שֶׁהִשְׁתַּדְּכוּ זֶה עִם זֶה. כָּל צַד הִתְחַיֵּב לְהַעֲנִיק נְדוּנָה, מִתְּנוּת וּמִלְבוּשֵׁי כְבוֹד לַחֲתָן וּלְכֹלָה, כְּמִנְהַג הַיָּמִים הָהֵם. הַחֲתָנָה עֲצָמָה נִדְחָתָה לַעֲדוֹד כְּמָה שְׁנִים, לַעֲת בָּהּ הִחֲתָן וְהַכֹּלָה, שֶׁעָדוֹן הָיוּ צְעִירִים לְיָמִים, יָגִיעוּ לְפָרְקָם.

בִּינְתָיִם הִתְהַפֵּף הַגִּלְגָּל עַל אָבִי הַכֹּלָה. הוּא הִסְתַּבֵּךְ בְּמִסְחָרוֹ, הִפְסִיד כֶּסֶף רַב. רְכוּשׁוֹ, וְאֵף רְכוּשׁ אֲחֵרִים שֶׁהִשְׁקִיעוּ אֲצִלּוֹ, יָרַד לְטִמְיוֹן. זְמַן הַחֲתָנָה שֶׁהִגִּיעַ מִצָּא אוֹתוֹ בְּמִצַּב קֶשֶׁה, מִבְּלִי כָּל יְכָלֶת לְסַפֵּק אֶת הַתְּחִיבוּתֵיוֹ.

צַד הַחֲתָן נָטָה לְבִטֵּל אֶת הַשְּׂדוּךְ, אֵף מֵאַחֵר וּבְאוֹתָם יָמִים יָדְעוּ לְשַׁמֵּר עַל כְּבוֹד בֵּת יִשְׂרָאֵל, פָּנּוּ לְמַחֲתָן וּבִקְשׁוּ שֶׁהוּא מַצְדוּ יוֹדִיעַ כִּי הוּא מִסְכִּים לַחֲתָן לְבִטֵּל אֶת הַשְּׂדוּךְ, כִּיּוֹן שֶׁאֵינוּ יְכוֹל לְהַתְקִים בְּתַנָּאִים הַנוֹכַחִים.

לְהַפְתָּעֶתְם, לֹא רַק שְׂאֵבִי הַכֹּלָה סָרַב לְקַבֵּל אֶת ה'תְּנָאִים' בְּחֻזָּה, אֲלָא שְׂאֵף הָיְתָה לוֹ דְּרִישָׁה נּוֹעֶזֶת: הוּא בִקֵּשׁ שְׂאֵבִי הַחֲתָן יִשְׁלִישׁ עֲבוּר הַזֶּה גַּם אֶת כֶּסֶף הַנְּדוּנָה - הַמִּתְּנוּת וְהַגְּדִים שֶׁהוּא עֲצָמוֹ הִתְחַיֵּב לַתָּת. וְלֹא זֶה בְּלִבָּד, אֲלָא שֶׁיַּעֲשֶׂה זֹאת כְּבָר כָּעֵת, לִפְנֵי הַחֲתָנָה, כְּדֶרֶךְ הַגִּיּוֹדִים!

הַדְּרִישָׁה הַעֲלִתָה אֶת חֲמָתוֹ שֶׁל אָבִי הַחֲתָן, וּשְׁנִיָּהם הִחֲלוּ לְהִדְיוֹן וּלְהַתְנַצֵּחַ זֶה עִם זֶה, עַד שֶׁאָבִי הַחֲתָן הִזְמִין אֶת אָבִי הַכֹּלָה לְדִין תּוֹרָה לִפְנֵי רֹבָה שֶׁל קֶלֶרֶשׁ.

אָבִי הַכֹּלָה, שִׁידַע הֵיטֵב כִּי לֹא יִזְכֶּה בְּדִין, לֹא הִסְכִּים לְבוֹא, וְאֵף עַל הַשְּׂדוּךְ לֹא הִסְכִּים לְוֹתֵר. בְּצַר לוֹ נָסַע אָבִי הַחֲתָן אֶל רֹבָה שֶׁל קִישִׁינוֹב, רַבִּי אָרְיָה לִיבּוֹשׁ זצ"ל, לְהַסִּיחַ לִפְנֵיו אֶת צַעֲרוֹ.

הוּא הִגִּיעַ לְשֵׁם בְּעָרֵב שְׁבַת אַחֵר חֲצוֹת, בְּשַׁעָה שֶׁהָרַב כְּבָר הִתְכוּנֵן לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי הַשְּׁבַת.

הָרַב הִסְפִּיק לְקַבֵּל בְּסִפּוּר פְּנִים יְפוֹת וְאֵף שְׁמַע מִמֶּנּוּ אֶת עֲקָרִי תְּלוּנוֹתָיו וְטַעֲנוֹתָיו עַל אָבִי הַכֹּלָה. שָׁקַע הָרַב בְּמַחֲשָׁבוֹת, הִתְהַלֵּךְ בְּחֹדֶר הָנָה וְהָנָה, וּלְאַחֵר מִכֵּן פָּנָה אֵלָיו בְּחֻבָּה: 'עָרֵב שְׁבַת כָּעֵת, וְאֵינִי יְכוֹל לֹאמַר לָךְ אֶת דְּעָתִי בְּעִנְיִן, אֲבָל מִלִּים אֶחָדוֹת אוֹמֵר לָךְ: צִרִיךְ אַתָּה לְהוֹדוֹת לַה' עַל שְׁבָאֵת אֵלֵי...'

שְׁמַע אָבִי הַחֲתָן אֶת הַדְּבָרִים וְעִנְיָנו אוֹרוֹ. 'אִם כֵּךְ אָמַר הָרַב', הָרַהַר בְּלִבּוֹ, 'מִן הַסֵּתֶם הוּא יִמָּצָא כְּבָר אֶת הַדְּרִיךְ לְהַכְרִיחַ אֶת אָבִי הַכֹּלָה לְהִסְכִּים לְבִטּוֹל הַשְּׂדוּךְ'.

בְּמוֹצָאֵי שְׁבַת נִכְנַס אָבִי הַחֲתָן לְבֵית הָרַב לְשִׁמְעַת אֶת דְּעָתוֹ וְעֲצָתוֹ, וְאֵז אָמַר לוֹ הָרַב: 'מַחֲבֹבְתְךָ לְמֵלָא אֶת דְּרִישׁוֹתָיו שֶׁל אָבִי הַכֹּלָה, לְהַשְׁלִישׁ אֶת הַנְּדוּנָה, וְלַתָּת גַּם אֶת מָה שֶׁהוּא הִתְחַיֵּב לַתָּת, וְיֵשׁ לַעֲשׂוֹת אֶת הַחֲתָנָה בְּהַקְדָּם הָאֲפָשָׁרִי!'

הַדְּבָרִים יָצְאוּ מִפִּי רֹבָה הַנֶּעֱרַץ שֶׁל קִישִׁינוֹב, וּפְנֵי הָאֵב חָפוּ. הוּא נִבְהַל וְנִדְהַם, לָרַגַע הַחֲוִיר וּלְמִשְׁנָהוּ הָאֲדִים. עִמַּד כְּמִשְׁתַּק אֲבִירִים וְאַחֵר כֵּךְ פָּתַח אֶת פִּיו בְּתִהָיָה וּבְהִתְרַעְמוּת: 'לְאַחֵר פֶּסֶק דִּין כִּזָּה מִכְּבוֹד תּוֹרָתוֹ, תִּמָּה אֲנִי עַל מָה שֶׁאָמַר לִי בְּעָרֵב שְׁבַת - כִּי עָלִי לְהוֹדוֹת לַה' שְׁבָאֵתִי אֵלָיו. וְהֵלֵא בְרוּךְ הַדְּבָר שֶׁכָּל רַב אַחֵר לֹא הָיָה פּוֹסֵק כְּמוֹתוֹ, וְלֹא הָיָה מְחַיֵּב אוֹתִי לְמֵלָא אֶת דְּרִישׁוֹתָיו וְתַבִּיעוּתָיו שֶׁל אָבִי הַכֹּלָה, שֶׁאֵינוּ צוֹדְקוֹת כָּלָל!'

חִיּוּךְ קֶלֶרֶשׁ עַל פְּנֵיו שֶׁל רַבִּי אָרְיָה לִיבּוֹשׁ בְּשַׁעָה שֶׁהִשִּׁיב לוֹ: 'רֹאָה אֲנִי כִי לֹא הִבְנַת אֶת פְּנוֹת הַדְּבָרִים שֶׁאֲמַרְתִּי לָךְ בְּעָרֵב שְׁבַת. כְּפִנְתִּי הָיְתָה לוֹמַר, כִּי עָלֶיךָ לְהוֹדוֹת לַה' שֶׁאַתָּה בָּאתָ אֵלָי, הָרִי יְכוֹל הָיָה לְהִיּוֹת לְהַפֵּךְ, שֶׁאַתָּה תִּהְיֶה זֶה שֶׁתִּפְסִיד אֶת מְמוֹנְךָ וְתִהְיֶה עֵינִי וְאֶבְיוֹן, וְאָבִי הַכֹּלָה יָגִיעַ לְהַתְאוּנוֹן עַל שֶׁאַתָּה מְכַרִּיחַ אוֹתוֹ לְקַסֵּם אֶת הַשְּׂדוּךְ. כָּעֵת, כְּשֶׁבָאֵת אַתָּה, יֵשׁ לָךְ לְהוֹדוֹת לַה' עַל מִצְבֶּךָ הַטּוֹב הַמֵּאֲפָשֵׁר לָךְ לַתָּת נְדוּנָה, סְבִלוֹנוֹת וּמִלְבוּשֵׁי כְבוֹד גַּם בְּשִׁבְלִי הַחֲתָן וְגַם בְּשִׁבְלִי הַכֹּלָה!'

מִתּוֹךְ קוֹרֵת רוּחַ וְדַעַת נּוֹחָה נִפְרַד אָבִי הַחֲתָן מֵאֵת רֹבָה שֶׁל קִישִׁינוֹב, חֲזָר לְבֵיתוֹ וּמֵלָא אֶת דְּרִישׁוֹת אָבִי הַכֹּלָה...

עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מקהלת ציון

תפלה ופסוקי חזון - זכות התורה

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (ויקרא כ"ו, ג')

לאחר שנתיים יצאתי קשר עם ראש הכולל בדימונה וביקשתי את עזרתו. הוא סידר לי אברך אחר, והתחלתי ללמוד בקביעות. לאחר חודש רצוף נפקדו בבן שני. לאחר זמן מה התגלה במוח העובר ממצא מחשיד. הרופאים אמרו שיש סיכוי שהתינוק לא יהיה בריא. מיהרתי שוב למרן הרב קניבסקי. הצדיק בירך והורה לי להמשיך בקביעות לימוד התורה.

קיימתי את דברי מרן, ולאחר ארבעה חודשים זכינו לחבוק את בתנו - תינוקת בריאה ושלמה. זמן קצר לאחר מכן הפסקתי את הלימוד הקבוע, וגם הבשורות הטובות נעצרו.

לאחר שנתיים נוספות חזרתי לקביעות הלימוד. זמן מועט לאחר מכן נפקדו בפעם השלישית, ולאחר תשעה חודשים זכינו בבן נוסף. לאחר תקופה נוספת נפקדו בפעם הרביעית. הפעם, לאחר בדיקה של קרדיולוג מומחה, נקבע כי התינוק בעל מום בלב ל"ע.

רצנו שוב למרן הרב קניבסקי, שאמר כי אם אמשיך בלימוד התורה - הכול יהיה טוב. המשכתי ללמוד בהתמדה, וב"ה נולד לנו בן רביעי, בריא ושלם. הרב לוינשטיין סיים: "ראו עד היכן מגיע כוחה של לימוד התורה, שזיכה את הזוג בארבעה ילדים, כנגד כל תחזיות הרופאים בסורוקה, כי לעולם לא יזכו לילדים. התורה כוללת את כל הטובות שבעולם!"

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רונן אברהם וב"מ
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה
דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניצרי בת סטה-
מרדכי ניצרי בן פרח-
סימית בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירי שילת בת אורלי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבריה
רפאל אבידן בן תקוה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

הפרשה פותחת בדברי ברכה ושפע, הבטחה לשלום ולחיים טובים, וכל זה בתנאי: "אם בחקתי תלכו" (ויקרא כ"ו, ג') - פירש רש"י: שתהיו עמלים בתורה.

הגאון רבי שלמה לוינשטיין שליט"א סיפר סיפור מדהים: ידידי חשף את סיפור חייו המופלא: שנים רבות היינו ללא ילדים. גם פרופסור, מנהל מחלקה בבית הרפואה "סורוקה", לאחר סדרת בדיקות, אמר כי עלינו להשלים עם המציאות הכואבת - לעולם לא יהיו לנו ילדים!

כיהודי מאמין פניתי למרן הגאון רבי חיים קניבסקי צ"ל. הרב שאל: "האם אתה קובע עיתים לתורה?". כששמע כי קביעות הלימוד מסתכמת בפעמיים בשבוע, אמר: "אם תקבע בכל יום עיתים לתורה - תזכה לבנים".

מקום עבודתי היה בדימונה. בסמוך אליו היה כולל. ראש הכולל, ששמע על סיפורי, הצמיד לי אברך שילמד איתי בהפסקת הצהריים. במשך חודש שלם הקפדתי על כך, ולאחר חודש התבשרנו - מזל טוב! נפקדו!

ארבעה חודשים לאחר הבשורה הטובה, טרדות בעבודה גרמו לי שלא להגיע לשיעור. מיד למחרת, המצב הסתבר ונאלצנו לשהות בבית הרפואה. כששמע זאת ראש הכולל, ביקש ממני להשלים את השיעור שהפסדתי ולהתחזק בקביעות הלימוד. עשיתי זאת, וב"ה המצב הסתדר.

מעתה ואילך הקפדתי בכל כוחי להגיע לשיעור בכל יום, עד ללידתו של בני הבכור. זמן קצר לאחר מכן החלפתי את מקום עבודתי והתנתקתי, בצער, מהאברך. במקום החדש לא מצאתי חברותא והפסקתי את הלימוד- ובמקביל אף הבשורות הטובות פסקו.

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לעילוי נשמת
נחום בן כיריה ז"ל

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

שנת ה'תשפ"ו

יום	כנסת לבית	צאת לבית	רבני חמ
י"ג	18:48	20:05	20:54
יד	19:05	20:07	20:51
טו	18:59	20:08	20:54
טז	19:05	20:05	20:51

שואל ומשיב בהלכה – בשר וחלב – חלק ד'

האם יש להמתין בין אכילת גבינה ולאחר מכן רוצה לאכול בשר?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו פנחס, רבנות מקומית מבשרת: מי שאכל גבינה רגילה או שתה חלב ורוצה לאכול אחר כך בשר, אינו צריך להמתין כלל. יש מחמירים להמתין חצי שעה עד שעה לאחר אכילת הגבינה. **מקורות:** ש"ך (סימן פט ס"ק טז) בדעת הרמ"א שיש להמתין שעה. הבית יוסף (או"ח סימן קעג) כתב: ויש מחמירים על עצמם שלא לאכול בשר אחר גבינה בסעודה אחת מפני הזהרה (פ' משפטים) וכן החמיר המרדכי (חולין קה) משום מעשה שהיה והיקל בעוף. מסיים מרן הב"י: "אבל אנו שזכינו לראותו [דברי הזהרה], טוב ונכון להחמיר אפילו בבשר עוף". אולם ביו"ד דעתו של מרן בשו"ע שאין צריך המתנה כלל אחר גבינה. אולם בספר ערוך השלחן (יו"ד סימן פט סק"ט) כתב בשם הפרי חדש (שם ס"ק טו), שגם הזהרה לא החמיר אלא בבשר בהמה ולא בבשר עוף. כ"כ הפרי תואר (סק"ו). ובשו"ת תשובות והנהגות ח"ב (סימן שצ) העלה שיעקר חומרת הזהרה הוא באכילת מאכלי חלב אבל בשותה חלב משקה גרידא, אפשר שגם לזהרה אפשר להקל שאין צריך שעה. ראה עוד בכף החיים (סימן פט אות ל) שכל החומרות דווקא באוכל גבינה, אבל לא בשאר מאכלי חלב. ע"ע בשו"ת שרגא המאיר ח"ז (סימן קה אות ב) ובספר מטה ראוון (יו"ד סימן קפו). אודות המנהג להמתין חצי שעה ראה בשו"ת דברי בניהו חט"ו (סימן יט), ובספר פתח הבית (עמוד יח בהערה). שוב ראיתי שכתב כן בספר ברכת ה' ח"ב (פ"ו הערה 75).

למרות שאין שיעור זמן להמתנה, מכל מקום עליו להקפיד: א. לקנח ולהדיח פיו יפה [כגון צחצוח שיניים, או אכילת דבר פרווה]. ב. שיהיו ידיו נקיות לגמרי.

כששתה חלב או שאכל על ידי מזלג, די בהדחת הפה בלבד. **מקורות:** גמרא חולין (קה.), וכן פסק הרמב"ם (פ"ט מאכ"א הכ"ו), ובשו"ע (יו"ד סימן פט ס"ב) וז"ל: אכל גבינה מותר לאכול בשר מיד ובלבד שיעיין בידיו שלא ידבק בהם דבר מהגבינה. בלילה שאי אפשר לעיין בהם, צריך ליטול ידיו וכן לקנח פיו ולהדיחו. קינוח הפה הוא ע"י שילעס פת ויקנח פיו יפה. ע"כ. כן פסק במשנה ברורה (סימן תצד ס"ק טז). ע"ע לראש"ל בשו"ת יחווה דעת ח"ג (סימן נח) ובספרו הליכות עולם ח"ד (עמוד מג). כן דעת הגר"ח קניבסקי כפי שהובא בספר פתח הבית (עמוד יז) שאין ממתנים כלל. באופן שאכל לבן או גבינה עם כפית או שתה חלב בכוס, לדעת הפרי חדש מכיוון שלא היה כאן טינוף ידיים, אינו צריך להדיח ידיו לאחר מכן. כ"כ הרש"ש (חולין קג ע"ב) לענין שותה חלב בכוס שאין צריך אחריו הדחה. בשפתי דעת (סק"כ) כתב להחמיר לכתחילה. כן דעת הגרי"ח בבן איש חי (שלח לך אות יד) להחמיר ברחיצת ידיו גם כאשר אכל ע"י מזלג. ע"ע בספר בדי השלחן (ס"ק מג). לענין רחיצה והדחה לאחר אכילת בשר עוף, דעת מרן השו"ע שאין צריך. אולם הגרי"ח בבן איש חי (שם) כתב להחמיר אף בבשר עוף. וכ"כ הרב ידי יהודה (בקצר ס"ק כג), ובספר כף החיים (ס"ק מה).

מעיקר הדין מותר לאכול מאכלי חלב ואחריו בשר באותה סעודה. יש מחמירים לברך ברכת המזון בין החלב לבשר. **מקורות:** שו"ע (או"ח סימן קעג ס"א, תצד ס"ב, יו"ד סימן פט ס"ג), משנה ברורה (קעג סק"א, סימן תצד ס"ק טז), שו"ת אגרות משה ח"א (חאו"ח סימן קס).

כְּחָה נֶשֶׁל שְׁמִיטָה

רבי יצחק אריאלי זצ"ל (מח"ס 'ענינים למשפט' על מסכתות הש"ס. נפטר ב-י"ג ניסן ה'תשל"ד-1974) היה רגיל לספר בהתרגשות גדולה בפני בני המשפחה עדות מדויקת ומחרידה על תיאור מכת הארבה שאירע בארץ ישראל פני למעלה ממאה שנים, וכך סיפר: הייתי אז אברך צעיר. גרתי כפליט מהתורכים בפתח-תקווה שהיתה אז מושבה טריה. היתה זו שנת שמיטה. המצב הכספי היה דחוק מאוד, קרוב למצב של פיקוח נפש. כל בעלי השדות נסמכו על היתרים ועבדו כרגיל. למעט שדה אחת שהיה שייכת לר' זאב שחור זצ"ל שהוא השביתה לחלוטין כדת וכדין. מוקפת היתה בשילוט ברור 'הפקר' והיו אנשים נכנסים ולוקחים ממנה כבשלהם.

כשנשאל על כך אמר, כל כוונתי בקניית השדה היא דווקא כדי לקיים בה את המצוות התלויות בארץ ואתם עוד תמהים על שאני מקפיד לשמור שמיטה כדת וכדין? למגינת לב פתאום מכה ארבה נוראה התפשטה בכל האזור. הארבה הגיעו, מיליונים יחד נחתו על מקום אחד וכרסמו במהירות, חושך נורא מלווה ברעש של כרסום היה כשהם נחתו על מקום. לאחר דקות ספורות של היו עפים וממשיכים לשדה הבא לאחר שמשאירים אחריהם כליה גמורה ובעלים שבורים ורצוצים. "ראיתי איך הארבה הלך משדה לשדה עד שהגיע לשדה של ר' זאב שחור ששמר שמיטה, לתדהמת כולם, כל מיליוני ארבה התרוממו ודילגו מעל אותה שדה והמשיכו במלאכתם בדיוק מהמקום שהתחיל השדה שאחריו. היה זה לפלא לעיני כל". (מעובד מתוך 'קובץ דברי חיזוק')

רְפוּאָה טְבֵּעִית- חֲרָדָה וּמַעֲרֶכֶת הָעֶצְבִּים- חֵלֶק א'

התקופה שאנחנו נמצאים מטלטלת את כולנו. אזעקות שמפתיעות באמצע היום והלילה, טלפון שמרעיש עם התראות, ריצה למקלטים, חוסר שגרה, ילדים בבית ולא במסגרת, מתח באוויר, חוסר ודאות וחשש ממה שיקרה. (נכתב במלחמת 'שגת האר')

מה קורה בגוף בזמן חרדה? מערכת העצבים הסימפתטית משתלטת – הגוף במצב 'הילחם או ברח' – דופק מואץ, נשימה שטחית, לחץ שרירי, קושי להירדם, מחשבות מעגליות, כאבי ראש, בטן, עייפות, אובדן עניין – תחושת שחיקה כללית.

טיפים להתמודדות עם לחץ נפשי וחרדה: נשימה סרעפתית (מהבטן) משחררת את מערכת העצבים ומפעילה את הצד המרגיע של הגוף. הניחו יד על הבטן, שאפו עמוק מהאף, נפחו את הבטן, נשפו לאט מהפה. תרגול יומיומי יכול לחולל שינוי אמיתי. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצון להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ואמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה
מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב דוד בליאכר הי"ד

הצדיק הרב דוד בליאכר הי"ד - נולד בשנת ה'תרנ"א (1891) במינסק (בירת רוסיה הלבנה) למשפחה של תלמידי חכמים. רבינו נמשך ללימוד המוסר והיה לתלמידו של ה'סבא מנובהרדוק'. בתחילת מלחמת העולם הראשונה עבר עם רבו לקייב בישיבה שייסד שם רבו. לאחר פטירת ה'סבא, הרב ר' יוסף יוזל הורביץ ב-י"ז כסליו ה'תר"פ (1919) עבר למזריטש שבפולין, שם הקים את ישיבת 'בית יוסף' על שם רבו שהמשיכה את שיטתו המוסרית והוא גם עמד בראשה.

מאות בחורים מכל רחבי פולין הגיעו לישיבה למרות הקשיים הכלכליים שהישיבה היתה צריכה לעמוד בהם לאורך כל הדרך. בעזרת תלמידיו הקים רשת של תת-ישיבות במקומות נוספים. בפרוץ המלחמה ברגע שנכנסו הנאצים למקום הם מיד הרסו את מוסדות התורה במזריטש. מרבית תלמידי מוסדות התורה נמלטו לשטח הכיבוש הסובייטי והקימו ישיבות בעיירה נימצין במחוז וילנה.

הרב ברח עם תלמידיו לבריסק שהייתה גם היא בכיבוש סובייטי, אבל לאחר זמן די קצר חזר למזריטש בגלל שהקומוניסטים רדיפת את הדת ובייחוד את היהדות. רבינו בעזרת תלמידיו הקים רשת ישיבות ברוח מנובהרדוק שבהן גדלו עדרים של תלמידי חכמים ובעלי מוסר. סירב לברוח כדי לא להשאיר את שארית הפליטה במזריטש ללא מנהיג. הוא לימד את תלמידיו במחתרת כאשר הישיבה היתה מפוצלת לכמה סניפים כדי להגדיל את סיכויי התלמידים להינצל. הצליח לפתוח מטבחים שסיפקו אוכל לכל התלמידים וכך הם יכלו להחזיק מעמד. כשהוקם הגטו במזריטש היה למנהיגם של היהודים הנותרים כשמצד אחד עודדם להחזיק מעמד ומצד שני הכין אותם למות על קידוש השם. הנאצים העבירו אותו ואת תלמידיו למחנה ההשמדה מיידנק. נרצח עם תלמידיו ומשפחתו בידי הנאצים שביקשו לחסל את הגטו ב-כ"ה אייר ה'תש"ד (1943). חי כ-52 שנים. (הביבליוגרפיה מעובדת מתוך הלחמי. התאריך דויק לפי תיאור בתו בספר 'חסדי דוד')

אביו: ר' ישראל. **מרבתי:** הצדיק הרב יוסף יוזל הורוביץ ('הסבא מנובהרדוק'. רבינו היה מגדולי תלמידיו). **מספריו:** **ידברי בינה ומוסר** - שיחות מוסר של הרב. בסוף הספר נוסף קונטרס '**חסדי דוד**' על תולדותיו ותולדות ישיבות מנובהרדוק. מדברי תורתו הובאו גם בירחונים תורניים ובספר אור המוסר.

הסיפור התרחש בשנים שלפני המלחמה, בבין הזמנים של פרוס חג הפסח. הבוגרים שבתלמידי הישיבה נהגו לנסוע לעיירות שסבבו את מזריטש כדי לעבוד את ה' בהתבודדות. רבי דוד גם הוא עמד לנסוע כדי להשתתף בהתוועדות המסורתיות של רבני הישיבה שנהגה להיערך בימים אלו. אחד מגדולי תלמידיו התבקש להישאר בישיבה ולפקח על צעירי התלמידים שנותרו בישיבה לבדם. מלבד זאת רבי דוד ביקש ממנו לפקח על הממונים להכין את כל צרכי הפסח עבור משפחות רבני הישיבה, שכל אחת מהן עתידה היתה לארח על שולחנה עשרות בחורים בליל התקדש החג.

המצב הכלכלי בישיבה שמעולם לא היה משופר הוכבד מאוד בשעה זו. דווקא בחודש זה שההוצאות היו גדולות בהרבה מכלל ימות השנה יבשו כל המקורות הכספיים וקופת הישיבה היתה ריקה. רבי דוד שמידת הביטחון היתה מושרשת בליבו ושללאורה ניהל את ישיבתו, הורה לתלמידיו להשיג הלוואה גדולה עבור צרכי הישיבה. הוא תכנן לגשת בימים הקרובים לאבי הישיבות הגאון רבי חיים עוזר גרודז'נסקי צ"ל ולבקש ממנו תמיכה כדי לפרוע את חובות הישיבה. מאמצים רבים נדרשו לתלמיד כדי למלא את בקשת רבו. הוא עמל לגייס הלוואות והתחייב לפרוע אותן במהרה. כשהכסף היה בידו הוא התרוצץ והתאמץ כדי לדאוג לין, למצות שמורות ולמצרכי החג עבור כלל תלמידי הישיבה. מספר ימים לפני חג הפסח רבי דוד שב לישיבה בידיים ריקות. בחדר שמור, נקי ואטום היטב חבית יין וכמה ארגזי מצות שמורות שכנו אשר תמורתם שולמו כספי ההלוואות שנטל התלמיד כמצות רביו והמתינו לפירעון.

מלבד זאת, לאותו תלמיד נולד בן למזל טוב. ברית המילה היתה אמורה להיערך באמצע החג ובידיו לא היתה פרוטה לפורטה כדי לשלם את הוצאות הברית. המצב היה עגום ביותר. משפחות הרבנים התמהמהו מלרכוש את יתר צרכי החג מכיוון שהסתמכו על הכסף שרבי דוד יביא אתו מוילנא. גם הנושים התחילו לדרוש את החובות המגיעים להם. הרבנית, אם הישיבה פרצה בבכי מר מרוב צער ומועקה.

כולם היו אפופי דאגה לאור המצב, מלבד אחד, רבי דוד, בעל הביטחון, שהעול כולו היה מוטל על כתפיו לא היה מודאג כלל. אדרבה, בדרך בדיחותא הוא אף אמר למקורביו כי מסתבר שעוד מעט יבואו לתבוע ממנו אף את החוב הגדול שצבר כתוצאה משכירות בניין הישיבה שלא שולמה זה למעלה משנה. המצב גרם לכולם להיות בייאוש מוחלט. לא חלף זמן רב וחבית היין שהוכנה לצרף החג התבקעה. היין כולו נשפך על המצות שנאפו ביגיעה כה רבה. העמל והכסף ירדו לטמיון. אם לא די בכך, הרי שיבואתו של רבי דוד התגשמה, כאשר באותה שעה ממש הוגשה כנגדו תביעה משפטית על סכום השכירות שלא שילם למעלה משנה. רבי דוד נדרש לשלם את השכירות באופן מיידי או לפנות את הבניין לאלתר.

התלמידים עמדו מהצד, מצטערים בצערם של משפחת הרב שסאת צרותיהם הגדושה. אולם, מה נדהמו הם לראות את רבם, דווקא בשעה קשה זו, פורץ בשיר ואף קורא לעומדים לצדו להצטרף עימו לריקוד. "אודך כי עניתני ותהי לי לישועה! אודך כי עניתני ותהי לי לישועה!" רבי דוד רקד עם תלמידיו, תוך שהוא מבאר להם את מלות הפסוק: "הישועה ניתנת תמיד במידה מקבילה לעינו, אם כה הוגדשה סאת יסוריני, עד שכשל כח הסבל, הרי שמעכשיו עלינו לצפות לישועה גדולה שבעתיים!".

הנס לא איחר להתרחש, כמה ימים קודם לכן רבינו רכש כרטיס להגרלת הפיס המחוזית, כפי שנהג לעשות מפעם לפעם בעצת רבו הגדול הסבא מנובהרדוק, ה'סבא' נקט שעניין זה אינו סותר את חובת הביטחון ואינו בגדר השתדלות יתרה. רבינו שמידת הביטחון היתה טבועה בנפשו עשה זאת.

בבוקר שלמחרת אותו מעמד ריקוד ותפילה, הצדיק התבשר כי כרטיס ההגרלה שרכש זכה בפרס הגדול. סכום הכסף העצום שקיבל הספיק כדי לרכוש את כל הוצאות הפסח בהרחבת הדעת עבור ביתו ועבור כלל משפחות רבני הישיבה, לשלם את דמי השכירות ועוד נותרה יתרה מכובדת כדי לשלם את הוצאות ברית המילה ולפרוע את כל החובות שצבר עד כה ויהי לפלא.

(מעובד מתוך קונטרס חסדי דוד שנמצא בסוף ספר דברי בינה ומוסר)

שְׁמִירַת שְׁמִיטָה וְהַפְּרָכָה

ארצה, אבל לכל הדעות היה זה מאוחר מדי, הרי השדות נזרעו בחודשי אב-אלול ולא בחשוון-כסלו, לכן רוב הסיכויים שהיבול נרקב באדמה או שהיה מאכל לתולעים.

גם התבואה שכבר החלה לנבט בתחילת החורף - יבשה לחלוטין, אין עתה סיכוי שתבואה זו תצמח מחדש והעובדה שכעת ירד גשם כנראה לא עוזרת לכך.

אבל למרות הכל וכנגד כל הסיכויים, התרחש הנס!

בתחילת חודש ניסן, היה ניתן לראות שדות עמוסים בתבואה רבה ואיכותית. עיתונאים רבים הוזמנו בשנית לשדותיו של ר' יוסף אייגנר, על מנת לראות את הפלא במו עיניהם.

לא זו בלבד שלא נגרמו לו שום נזקים, אלא שהתבואה גדלה פי שלושה כפשוטו! והיבול היה גבוה מהרגיל ומשובח מאוד.

מדריכים מטעם משרד החקלאות שהוזמנו למקום, ציינו שאין אף שדה באזור כולו, שהיבול שלו הוא בסדר גודל שכזה.

המדריך הראשי למספוא ממשד החקלאות שביקר בשדותיו אמר לו: **"תדע לך שבזאת עולם אוהב אותך מכיון שאתה שומר שמיטה!"**

בזאת לא הסתיימה הברכה של מי ששומר שמיטה. באותה השנה, במהלך הקיץ, הלכה והתפשטה מחלה מדבקת בין פרדסי הסביבה.

הפרדסנים, עמלו קשות על מנת למגר את התופעה הקשה הזו על ידי סוגים שונים של חומרי הדברה יקרי ערך והם ריססו את העצים שלהם.

המעניין מכל היה, שעל פרדסו של ר' יוסף אייגנר המחלה פסחה לחלוטין והוא לא היה צריך להתמודד איתה.

דוד המלך אומר: **"גִּבְרִי כֹחַ עֲשֵׂי דְכָבְדּוֹ" (תהילים ק"ג, כ').** לא יום או יומיים, לא חודש או חודשיים. **במשך שנה תמימה הם עומדים מול ניסיונות עצומים, וזאת עם ביטחון עצום בבורא עולם ובשעה שרואים ששאר בעלי העבודה החופשיים לא נאלצים לעבור התמודדות שכזו.**

עם אותם חקלאים שומרי שמיטה, בורא עולם מתנהג איתם בהנהיגה אחרת. **הם זוכים לראות ניסים גלויים לעין בכל מעשיהם!**

לנו לא נותר אלא ללמוד מהם, עד היכן מגיע מידת האמונה ומידת הביטחון ביוצר הכל. להשריש אצלנו את מידת האמונה והביטחון שאין עוד מלבדו ושהכל מאיתו יתברך, והכל מונהג בהשגחה פרטית. (מעובד מתוך 'וציויתי ברכת')

הכותרות בכל המקומונים זעקו: **"תתפללו חזק אחים יקרים! אנחנו עומדים לפני קריסה מוחלטת!"**. היתה זו שנת השמיטה ה'תשנ"ד.

עשרות חקלאים עלו בצורה מאורגנת לירושלים כדי להקים קול זעקה ולעורר את עם ישראל, שיתפללו בכל כוחם לבורא עולם שיוריד במהירות מירבית גשם.

הם ערכו תפילה המונית בכותל, שריד בית מקדשנו. בנוסף הם נועדו אצל גדולי ישראל, כדי לספר להם על כאבם ולהיוועץ בהם וכן לבקש מהם שיתפללו לקב"ה.

באותה שנת שמיטה ירדו בתחילת החורף כמויות רבות של גשם ונביטת החציר החלה, אולם לאחר מכן לא ירד כמעט גשם.

התבואה שגדלה החלה להתייבש ולא נותר כמעט ממה להאכיל את עשרות אלפי ראשי הבקר הנמצאים בבעלות שומרי השמיטה. דבר זה עמד לגרום לקטסטרופה ממשית בכל המשקים החקלאיים.

אחד מהחקלאים שעמד בראש הקבוצה שארגנה את ימי התפילה, היה ר' יוסף אייגנר מכפר הרא"ה, שהיה ידוע כשומר שמיטה שנים רבות.

במשך אותן שנים, ראה ברכה כתוצאה ישירה משמירת השמיטה. גם בערב שמיטה זו, ר' יוסף עשה את ההכנות הרגילות לזריעת החציר בסוף השנה השישית.

מכיוון שבתחילת השנה ירד גשם ולאחריו 'נעצרו' השמיים, היה חשש רב אצל החקלאים בענף החי שכל מי שזרע בערב ראש השנה מאכל בהמה, יפסיד אם כל השקעתו, ולא יהיה לו במה להאכיל את בהמותיו.

גם אם ירצה לקנות מספוא עבור הבהמות, מהיכן ימצא כמות כה גדולה שאיננה מגידולי שביעית? מה גם, שהעלות היא עצומה ואין לו שום מקור למימון.

בצר לו ולאחר מחשבות רבות ר' יוסף החליט, שאם לא תהיה לו ברירה, הוא יאלץ למכור את כל בהמותיו, אבל רעיון זה הטריד מאד את מנוחתו.

הרעש שהקימו החקלאים היה גדול, אם עד עתה חשבו העירוניים שהעובדה שאין גשם בשמיטה לא מהווה בעיה אלא לחקלאים שכן הם שומרי שמיטה.

כאשר הם התוודעו לעומקה של הבעיה, הצטרפו כל בית ישראל לתפילה מיוחדת עבור ירידת גשמים במהירות מירבית לצורך כל עם ישראל.

בתחילת חודש אדר נפתחו ארובות השמים - גשם עז ניתך

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל
יצחק יצחק בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל עמרים בן דבורה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל
מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה שלום בן אסתר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל
פיי מלכה בת מזל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל
נעמי בת כחול ע"ה אילנה (מחזרה) בת שרה ע"ה
משה בן רוזה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה שפרה בת פסיה ע"ה
בתי (מרדה) בת שמחה ע"ה שרה גבריאל בת נאוה ע"ה
כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל רפאל בן אסתר ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל קסאנש בת דגיתו ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה
ר' דב בן נימין אלתר ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל
אורה בת נעמה ע"ה ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל עפאת בת השמת ע"ה
רחמה בת מסעודה ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל נעמה בת שרה ע"ה
נועה בת עישה ע"ה דינאל בן מיה ז"ל

שבת הרבה הרהרה

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו חת"צ
רבי גמליאל הכהן רבינו רבינו של"א

שבת בחקוטי
ב"ש אייר תשפ"ו

הזמנים לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"נ	6:49
מוצ"ש"ק	8:06
ר"ת	8:42

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ת א'	9:45	סו"ת ש"א	8:20
סו"ת ב'	10:17	סו"ת ש"ב	9:08

גליון מס':

833

טיב

שמירת שבת - קיומה וסגולתה

ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו
ועשיתם אתם וישבתם על הארץ לבטח:
ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם
לבטח עליה:

טיב המערכת

♦ ופניתי אליכם ♦

שורה של ילדים עומדים בתור אצל המלמד לקבל ממתק אחרי שלמדו יפה, כל ילד בתורו מושיט יד ומקבל סוכריה, והנה כשמגיע תורו של אחד הילדים, אומר לו המלמד: 'אתה תמתין בצד', הילד מתפלל, הוא הרי למד כל כך טוב, לפי דעתו מגיעה לו אפילו יותר מסוכריה אחת, אבל אינו מבין מדוע המלמד אינו נותן לו לפחות סוכריה אחת כמו כולם? בסוף, אחרי שכולם קיבלו סוכריות קורא לו המלמד ואומר לו בחיבה: תלמידי היקר, אתה למדת יותר טוב מכולם, ולכן ברצוני לתת לך מהארון משהו גדול יותר, משהו שאינו נכנס בקופסת הסוכריות הקטנות..

בפרשתנו מבטיח לנו הבורא יתברך 'אם בחקוטי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם', אוהו כמה ברכות.. אבל ברכה אחת אינה מובנת דיה, 'ופניתי אליכם', עלינו להבין מהי פניה זו, מסביר רש"י 'אפנה מכל עסקי שלם שכרכם', ורש"י מביא מדרש: 'משלו משל, למה הדבר דומה? למלך ששכר פועלים הרבה, והיה שם פועל אחד ועשה עמו מלאכה ימים הרבה, נכנסו הפועלים ליטול שכרם, ונכנס אותו הפועל עמם, אמר לו: בני, אפנה לך, הרובים הללו שעשו עמי מלאכה מועטת ואני נותן להם שכר מועט, אבל אתה, חשבון רב אני עתיד לחשב עמך, כך היו ישראל בעולם הזה מבקשים שכרם מלפני המקום, והמקום אומר להם לישראל: בני, אפנה לכם, אומות העולם הללו עשו עמי מלאכה מועטת, ואני נותן להם שכר מועט, אבל אתם - חשבון רב אני עתיד לחשב עמכם, לכך נאמר: ופניתי אליכם'.

אנו חיים בעולם הזה ורואים את הצלחותיהם של הרשעים, ודבר זה עלול חלילה לשבור אותנו, אנחנו הרי כ"כ משתדלים לעשות את רצון הבורא, אנו עסוקים מבוקר עד ליל בתורה ובמצוות, והנה הרשעים חיים להם בנחת, ואילו התורה ולומדיה נרדפים ונרמסים מדי יום, ושאלה זו כבר נשאלה בגמרא: מדוע יש צדיק ורע לו, רשע וטוב לו? על כך עונה לנו הבורא: בני, המתינו מעט ואפנה לכם, רק אסיים לשלם לאומות את שכרם ואז יש לי עמכם חשבון רב! ממש עוד מעט.

(ע"פ: 'טיב התורה' - בחקוטי)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיר
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

טיב
ההודעות

אמידת פרקי אבות בשבת

א. במנחה של שבת מתחילין לומר פרקים ממסכת אבות, וכל מקום לפי מנהגו (רמ"א סי' רצ"ב ס"ב).

ב. ונראה הטעם, משום שבמסכת הזאת יש חמשה פרקים, ועם התוספתא שהוא שנו חכמים שהוא דומה להם הם ששה, שכולם מדברים בדברי תוכחה ומוסר לקבל עלינו על תורה ומצות, וגם הפרק הראשון הוא מדבר בשלשלת קבלת התורה מדור לדור ממש רבינו ע"ה עד סוף כל התנאים, לכן אומרים אותם באלו הששה שבתות שהם מזמן גאולת מצרים עד יום מתן תורה (לבוש סימן תצ"ג ס"א).

ג. יש מקומות שאין אומרים אותם אלא פעם אחת עד שבעות, ויש מקומות שחוזרים ומתחילין לאומרם אחר שבעות ואומרים אותם כל ימי הקיץ, שכיון שהפסיקו לומר ברכי נפשי אין חזרין לומר אותו עד זמנו שהוא שבת בראשית (לבוש סימן תצ"ג ס"א).

ד. הנהיגו הראשונים לשנות במסכת אבות מפני שלומדין ממנה יראת שמים ודרך ארץ (מחזור ויטרי סי' קמג).

ה. יש אומרים הטעם ללמוד מסכת אבות אחר פסח, לפי שהוא קודם מתן תורה, ורוב עניני המסכתא הם הזירוז על עסק התורה ומעשה המצוות (אבודרהם סדר ימי העומר ושבועות).

ו. עוד טעם, בעצרת ניתנה התורה, והלומד תורה צריך קודם לדעת את דרך לימודה ואיך יתנהג בה אחר לימודה, לכן תיקנו ללמוד מסכת אבות קודם עצרת כדי שיהיה כל אחד מישראל מוכן לקבל את התורה בלב שלם ולהתנהג בה כדת מצוה בהאי עלמא ליכא.

חודש אייר, מאמר א אות ה).
ז. ועוד טעם, לפי שעמי הארץ נאספים לקראת בתורה במנחה, ומשמיעים להם מידות תרומיות השנויות במסכת זו, והמקיים מילי דאבות נקרא חסיד (מחז"ו סימן תכד).

ח. ויש אומרים שהוא מפני כבודו של משה רבינו ע"ה, לקיים נשיא שמת כל המדרשות בטליו, ולכן נהגו לומר פרקי אבות 'משה קיבל תורה מסיני', לומר הרי אנו מספרין בכבודו ושבחו ובכך תהיה לו מנוחה טובה (מקורו קדום בסדר רב עמרם גאון בשם רב שר שלום גאון דמותא מחסיא, וכ"כ בשמו בספר הישר לרבינו-תם סי' מה אות ו. וכ"ה בשבלי הלקט סי' קכו).

ט. ויש אומרים שהטעם הוא, לפי שבימי הקיץ הוא זמן תענוגות בני אדם, לזאת תיקנו דברי מוסר ויראת ה' להשיב לב האדם לעבודת הבורא יתברך (אורחות חיים ספינקא אות ה'). ע"י מדרש שמואל על אבות בהקדמותו).

י. וי"א הטעם, באותם הימים שבין פסח לשבועות מתחיל האדם לאכול ולשתות ולעסוק בפרואות כדי שיהיה בריא כל השנה, ורומזים לו, כשם שאדם חש לתקן את גופו ובריאותו, כך יחוש לתקן את נפשו על ידי מצוות ומעשים טובים, שהם התרופה האמיתית לנפש, שעל ידם יזכה לחיי העולם הבא (מעם לועז ויקרא עמוד רע).

יא. עוד טעם, כדי למשוך את לבו של אדם לתשובה בימים אלו ולטהרו מטומאת העבירות, כפי שניטתהו ישראל בצאתם ממצרים בתקופה זו (מפסח עד עצרת) מטומאת עבודה זרה (ילקוט מעם לועז שם).

יב. הטעם שנוהגים להתחיל בשבת בראשית לומר מזמור 'ברכי נפשי', מפני שכל אותו המזמור מדבר מענין מעשה בראשית, וקורין אותו משם ואילך בכל השבתות במנחה כדי לזכור ענין מעשה בראשית

כשקרב לצאת השבת שהוא זכר למעשה בראשית. ומה שקורין ט"ו שיר המעלות הוא, על פי מה שאמרו חז"ל שכשברה דוד השיתין וקפא תהומא ובעי למשטפי עלמא לחזור אותו לתוהו ובוהו, ועל ידי ט"ו שיר המעלות חזר התהום לאחוריו ונעשה קיום למעשה בראשית, לכך אומרים אותו גם כן עם מזמור 'ברכי נפשי' (לבוש סי' תרסט סעי' ז).

יג. לפני אמירת כל פרק מפרקי אבות אומרים את המשנה 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא וכו'', והטעם, כדי להפיס את דעתם של עמי הארץ (כל-בו סוס"י מ, מטה משה סימן תפז).

יד. ועוד טעם, כי אם ירצה האדם להנהיג את חברו בדרך אחרת, אם לא יודיעהו תחילה תכלית הדרך והיא, לא ילך בה בשמחה ובטוב לבב, אלא בדאגה ובעצבון, בהיותו בלתי מצויר תכלית פעולתו. וצריך עוד לידע בתחילת הפעולה השלימה קלות השגתה, כי כפי קלות השגת התכלית תגדל שמחת הפועל אותה, וכפי גודל השמחה תהיה הזריות והתנועה אליה. על כן ראו מתקני קריאת המסכת הזאת להקדים התכלית וקלות השגתה בעשיית הפעולות השלמות וקיום המוסרים המסודרים בכל פרק ופרק מהפרקים הנזכרים, והיא השגת החיים הנצחיים, והם חיי עולם הבא. ואמר, שכל איש אשר בשם ישראל יכונה לא תימנע ממנו השגת העולם הבא (מטה משה סימן תפז).

טו. אחר אמירת כל פרק מפרקי אבות אומרים משנת 'רבי חנניא בן עקשיא' (סידור הגרש"ז).

טז. וי"א הטעם, כדי שהקדיש שאומרים אחריו יאמר על אגדה ולא על משנה, לפי שאין אומרים קדיש על משנה אלא על אגדה, דאמר מר (סוטה מט, א), ואלא עלמא אמאי קא מקיים? אקדושא דסידרא ואיהא שמייה רבה דאגדתא (מחז"ו לחיד"א).

על איזה מצוות זוכים לקבל שכר אפילו בהאי עלמא

טיב הרבני

בריש פרשתן כתיב (כו, ג-ד), **אם בחוקותיהם הלכו ואת מצוותי תשמרו ועשייתם אותם. ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה ועץ השרה יתן פריה וגו'.**

וידוע הקושיא איך יתכן שהתורה מבטיחה ברכות ושכר על קיום התורה והמצוות, הרי איתא בחז"ל (קידושין לט:) שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. וכיצד בזה קשה על מה שנאמר בפרשה שניה של קריאת שמע, (דברים יא, יג-יד) והיה אם שמעו חשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם וכל נפשכם, ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקש וגו'. וקשה איך יתכן שזוכים למטר בזכות השמיעה למצוות התורה, הרי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא.

על המצוות שבין אדם לחבירו מקבלים שכר גם בהאי עלמא

והרמב"ם בפירוש המשניות (פאה פ"א מ"א) מתרץ באופן אחר, דהנה כל המצוות נחלקות לשנים, יש מצוות המיוחדות לאדם בעצמו בינו ובין ה', כמו הציצית והתפילין והשבת ועבודה זרה וכדו', ויש מצוות שבין אדם לחבירו, כמו האזהרה על הגניבה, והאונאה, והשנאה, והנטירה, והציווי לאהוב זה את זה, ושלא נרמה זה את זה, ולכבד ההורים והחכמים וכדו'. והכלל כך הוא, על המצוות שבין אדם למקום מקבלים שכר רק לעולם הבא. אך על המצוות שבין אדם לחבירו מקבלים שכר גם בעולם הזה על עצם קיום המצוה, וגם בעולם הזה על התנהגותו הטובה עם בני אדם.

שתיהו עמלים בתורה

אמנם רש"י בפרשתן פירש, אם בחוקותיהם הלכו - יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר ואת מצוותי תשמרו, הרי קיום המצוות אמור, הא מה אני מקיים אם בחוקותיהם הלכו, שתיהו עמלים בתורה. ונמצא שכל הברכות הכתובות בפרשתן, הוא שכר על זה שעמלים בתורה.

וקשה, הרי העמלות בתורה הוא מצוה הגלוי ונראה לעיני כל, והוא מצוה שבין אדם למקום, ונמצא שבין לפי המהלך של החובות הלבבות, ובין לפי מהלך הרמב"ם, לא היו צריכים לקבל על זה שכר גלוי בעולם הזה, והדרא קושיא לדוכתה, למה מפורש בתורה ברכות גשמיות להעמלים בתורה, הרי על מצוה כזאת אין שכר בהאי עלמא.

על ההליכה לבית המדרש מקבלים שכר בהאי עלמא

ואפשר לבאר על פי מה שכתב האור החיים הק' בפירוש הל"א, דאם בחוקותיהם

'תלכו' קאי על ההליכה לבית המדרש, על דרך אומרו (תהלים נה, טו) בבית אלהים 'נהלך' ברגש.

ואפשר לומר שעל זה גם כן מקבלים שכר בהאי עלמא, על ההליכה לבית המדרש ללמוד תורה, כי אין זה נכלל ב'שכר מצוה' על עצם הלימוד, כי מקבלים שכר מיוחד על ההליכה לבית המדרש. כדאיתא במשנה (אבות פ"ה מ"ד), ארבע מידות בהולכי לבית המדרש, **הולך ואינו עושה שכר הליכה בידו**, ורואים מזה מפורש שיש שכר מיוחד על ההליכה לבית המדרש, ולכן אפילו אם הוא רק הולך לבית המדרש ואינו עושה שם כלום, מ"מ כבר מקבל השכר המיוחד שיש על עצם ההליכה לבית המדרש.

כי טוב סחרה מכל סחורה

וכן כתב החתם סופר, (תורת משה בחוקותיה), דעל גוף המצוה אין מקבלים שכר בהאי עלמא, רק על הטירחא וההליכה לדבר מצוה. וזהו מה שנאמר על התורה (משלי ג, יד), 'כי טוב סחרה מסחר כסף', כי אם אחד הלך לשוק ולא עסק שם בשום משא ומתן אינו מרויח כלום, משא"כ ההולך לבית המדרש אעפ"י שאינו עושה, זוכה לשכר הליכה בידו.

ועפ"י מבאר החתם סופר דברי המדרש (ויקרא לז, א), אם בחוקותיהם הלכו, הדא הוא דכתיב (תהלים קט, טו), חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך. אמר דוד, רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר, למקום פלוני לבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, הדא הוא דכתיב ואשיבה רגלי אל עדותיך. והיינו שדבר זה עורר אותו ללכת דוקא לבית המדרש, כי אם ילך למקום פלוני לסחור במסחר, לא יקבל שכר על עצם ההליכה, משא"כ כשהולך לבית המדרש כבר מקבל שכר על עצם

ההליכה, ולכן ואשיבה רגלי אל עדותיך. ואפשר להעמיס כל זה בדברי רש"י, **אם בחוקותיהם** - שתיהו עמלים בתורה - **תלכו**, היינו שתלכו לבית המדרש בשביל לעמול שם בתורה, ובשכר זה תזכו לכל הברכות בעולם הזה, על ההליכה לבית המדרש, ועל עצם הלימוד והעמל בתורה, תזכו לשכר בעולם הבא.

פירוש מחודש שעל עצם לימוד התורה מקבלים שכר בהאי עלמא

ומכ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א שמעתי פירוש מחודש, שמקבלים שכר בהאי עלמא על עצם לימוד התורה. כי הטעם שאין מקבלים שכר מצוה על שאר המצוות, הוא מפני שעדיין אינו בטוח שהוא ראוי לשכר עליהם, כי אולי בסוף ילקלל ויעשה עבירות, והכלל הוא (סוטה כא), עבירה מכבה מצוה, ופירש"י, עבירה מכבה - שכר מצוה. ולכן לא שייך לקבל השכר רק בעולם הבא, כשמתברר שמגיע לו שכר על המצוות, כי לא קלקל את שכרו על ידי עשיית עבירות לאחר מכן.

מה שאין כן לימוד התורה, שהכלל הוא (שם) אין עבירה מכבה תורה, שנאמר (שיר השירים ז, ח) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ופירש"י, אין עבירה מכבה - שכר מי שעסק בתורה קודם לכן, לכן על לימוד התורה ראוי האדם לקבל שכר מיד בעולם הזה, כי אין צד לחשוש שלא יהיה ראוי בסוף להשכר. וזהו מה שדייק רש"י וכתב, שתיהו עמלים 'בתורה', כי דוקא על עמל התורה זוכים לשכר בהאי עלמא.

יעזור השי"ת שנוכח לעמול בתורה ולקיים המצוות, ועי"ז נזכה לכל הברכות האמורות בתורה בגשמיות וברוחניות, בעולם הזה ובעולם הבא, ויהי רצון שנוכח בקרוב ממש לביתא המשיח ותחיית המתיים, ואז נזכה להשכר של העולם הבא, במהרה בימינו, אמן.

טיב **ההשגחה**

סיפורי השגחה פרטית

‘הזבל שלו האוצר שלי’

אני עובד בחברה כנהג משאית, ויש לי הסכם עם בעל הבית שמותר לי בשעות הפנאי לעשות הובלות קטנות עם המשאית כדי להרוויח תוספת הכנסה.

הזמנינו אצלי הובלה של תנור משכונה אחת בירושלים לשכונה אחרת. בקשתו מאה מאמינים שקלים על ההובלה המחיר גמ"ח ממש כאשר המחיר הוא מינימום 400 ש"ח. הגעתי לכתובת ובעוד התנור הרמפה על ההמשאית הוא החליק ונפל על המדרכה וחכוכיות התפורו לכל עבר...

בדקנו נזקים וראינו שהזכויות של הדלת ניזוקה. התקשרנו לטכנאי לבדוק עלות והוא שיער את העלות תיקון באלף שקלים. הגברת שילמה לי כבר את דמי ההובלה, היא אמרה שיותר מאוחר תתייעץ עם בעלה ונראה מה לעשות.

נשברתי מאוד, סך הכל רציתי להוסיף מעט כסף לכלכלת ביתי ובמקום להרוויח עוד כמה פרוטות, יצאתי בנזק!!!

בלילה הגעתי לשיעור הקבוע ושאלתי את הרב אחרי השיעור מה ההלכה במקרה כזה? הרב פסק שעלי לשלם את הנוק במלואו.

הקשבתי להשיעור הקבוע
בשער הביטחון, והגעתי הביתה
שמח וטוב לב, אמרתי בבית
שזה התיקון שלי, ואין לי מה
להסתייב עצבני. אם הקב"ה
הביא לי את הנזק הזה אז הכל
לטובה!!!

למחרת התקשרתי לגברת
ואמרתי לה שהרב פסק שעלי
לשלם לה ואדאג לשלם בהקדם.
הגברת הרגישה לא נעים ואמרה
שרוצה קודם להיוועץ עם בעלה
כמה כסף הם רוצים כי אולי
אפשר להשיג יותר בזול מיד
שניה.

באותו בוקר באחד הצמתים
במקום לקחת ימינה, המשכתי
ישר. אחרי כמה מטרים ראיתי
תנור ורוק ליד הפח. חזיתי
בצד וראיתי שזה אותו תנור
בדיוק והדלת שלימה. פירקתי
את הדלת והבאתי את הדלת
לבית שלהם, התקנתי להם
את הדלת בתנור, ובעלזא וזה
שמחנו שמחה עצומה על הנס
שהקב"ה עשה לנו שהרי גם הם
לא הרגישו בנוח שאשלם להם
מכסי...

ראיתי את המאמר של "הבוטח
בה' חסד יסובבנו" כפשוטו!!!

[illegible]

.....

אם במלך בשר ודם כך, קל וחומר בן בנו של קל וחומר כאשר עומדים לפני מלכו של עולם, מלך מלכי המלכים! וכך הייתי מוצא בנפשי את חיזוק התפילה בכוונת 'עומד לפני המלך'.

אך עתה כעבור שש שנים כבר הורגלתי בסיפור זה, וחוששוני שכבר אינו משפיע עלי כל כך, וחסרה התפעלות הנפש לבחונת התפילה, לפיכך על של עתה באתי לחפש ולבקש חיזוק מחודש בתפילה.

”חֲזֹקוּ וַיֵּאמֶץ לִבְבֶּכֶם כָּל הַמִּיחָלִים לַה’!” (תהילים
לא, כה).

בתקופה הראשונה שלאחר השואה האיומה, כאשר איר עלה מבבל, ה"ה ז"ק מרן הקוה"ט בעל "יואל משה" מסתמך בצוק"ל, לאחר שניגול בחסדי השם יתברך מן התופת, באו לפניו כמה וכמה בחורים צעירים יתומים ונדמים, כלמדיים חסרי בית וחסרי פליטי שואה שהתהלכו שבורים ורצוצים בית משען

ועלו ובאו לחסות תחת צילא דמהימנותא של 'העץ'
גג שהכירו ושמעו ממנו רבות ונצורות בשנים שלפני
מו ולזכרו תאות נפש!

התמלא ורחמים מרובים עליהם, וכטבע קדשו הסגולי הפעיל גבירים בעלי יכולת נדיבי לב, ולא נח ולא שקט הם יתומים גלמודים 'ישיבה קדושה' מיוחדת, שהיתה פי צרכיהם בשלמות. ושם מצאו להם אותם ניצולים מקום מנוחה לגופם ולנפשם.

תהליכי השינוי וההתאמה, והנחיל בה הרבה תורה ודעת ויראת

ס מאותם זמנים קשים, בתקופה הראשונה כשנפתחה

לאחר פתיחת שערי היכל הישיבה הק, כשהתיישב ללימוד השיעור הקבוע בגפ"ת, שמחו הבחורים עד החדשות שהוענקו להם במתנה, ועל זכיתם הגדולה לי דבי מדרשא, לאחר שנים שהיו 'מלומדי מכות בענוי' וייסורים קשים וטלטולים נוראים שעברו עליהם

הקדוש, חכימא דיהודאי, לא פתח מיד בשיעורו, הוא מרמז הקדושה טמורה לפניו. והחל לבקש מן הבחורים והיקרים מן המכל, לספר לפניו כל אחד ואחד את כל עברו עליהם בפרוטרוט מתחילה ועד סוף!

ועתה נחזיר את המסכתים הללו כמה ימים, בטרם נרא, ועדיין לא הגיד שום 'פתיחה' ושום שיעור עיון כי אם שמע והקשיב והאזין בכל לב לכל סיפוריהם להם כמו 'אבא' ו'טאטא!' אישי של כל אחד, המתעניין דת השתוקקות לסיפורי בנו בכל מה שעבר עליו. הוא כל אחד ואחד בכל ילי הרפקתי שעברו עליו, את כל ימילת האלחמה ועד תחת.

ם, כשסיימו כל התלמידים לספר לפניו את כל מה העתים, וחשו והגישו שפרקן מעל ליבם הנואב ת המועקה הכבדה. או אז פתח הרבי את הגמרא בכחוריים הטהורים: הנה עד עתה למדנו את דף א' של ה' נא ונפתח בדף ב'! וכך החל בלימוד המסכתא בעיניו בה: כדרכו בודש.

שאכן אותם ימים הראשונים של הישיבה, שבהם שפך כל מוצאו ומבואותיו בימי הרעה, היו בדיוק כמו דף לפי שבלעדי אותם **ימי סיפור** שהעניק להם הרבי ב"רם **י'ושבים** עמוק בליבם, והיו **שוקעים** **בדיכאון** והכאב הגדול שהפריעו להם מאוד ליישב את לבבם

יין הרבי שצריך מתחילה לחזק את התלמידים, ולתת
אשר על לבבם במתינות ובסבלנות רבה, להוציא
ת כאבם ואת יגונם החוצה.

אדם בספר החכמה (משלי יב, כה) "דאגה בלב איש שמחנה". ופירוש בביתור הגר"א ו"צוק" ל: אתר: נחנה - כאשר האדם בדאגה, וזו הדאגה משפיעה אל הלב ומדבר לו בדברים טובים ותנחומים "שמחנה" הדברים טובים ישמחנה". ועוד "דבר טוב ישמחנה", אין טוב אלא עליו עול התורה פורקין ממנו הדברוי חרב, והרהורי

זו חיזוק עצום שנוסף בהם הרבי באהבת אמת בימי
הה', הוא שייסד את אבן הפינה להצלחה הגדולה של
... כשאותם בחורים תלמידים מובהקים נקשרו עד
ם ומאורם, שהשפיע להם תמיד אהבה וחמלה רבה,
רועי שם שיצאו לטובה ולברכה מאותה ישיבה.

בְּרִיּוֹת כְּשִׁלּוֹת אֲמָצוֹ! - אָמְרוּ לְנִמְהָרֵי לֵב, חֲזָקוּ! אֵל
 הַנֶּגֶם יָבוֹא, גָּמוּל אֱלֹקִים הוּא יָבוֹא וְיוֹשַׁעְכֶם (ישעיה
 לז, ג-ד).

ל [קטעטער]. כדי להתברר | המצב הנוכחי בראשית

חֹזֶק חֹזֶק
וְנִתְחַזֵּק!

**“נאמר ביהושע (א, ח-ט) ‘לא ימוש סֶפֶר
הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וגו’, חֹזֶק וְאַמֵּץ’.
מִזֶּה נִהְיָה לומר למסיים לקרות בתורה
בכל פעם ‘חֹזֶק’” (או“ח סי’ קלט סי“א ברמ“א,
בית יוסף שם בשם ארחות חיים).**

בית יוסף שם בשם ארחות חיים).

מנהג ישראל קודש בהכרות: **"חֹק!"** – מנהג האשכנזים הוא בסיום כל ספר מחמשה חומשי תורה, כמו **בשבתא קדישא הדין** בסיום ספר **ויקרא** – בהכרות כל הקהל הקדוש יחדיו: **"חֹק חֹק וְנִתְחַקֵּן"**. ומנהג הספרדים בכל מי שיעולה לתורה, וכפשוטא דלישנא של **השוולחן ערוך וזמנן הבית יוסף**: 'לומר למסיים לקרות בתורה בכל פעם: **"חֹק וְנִתְחַקֵּן!"**. ונהרגא נהרגא ופשטייט, איש מנהגו ואיש על דגלו כמנהג בית אבות.

ובספר הקדוש "**מאור ושמש**" (שלחי פר') יוחי) כתב להאיר את עינינו בטעם המבהר, ובכוונת פנימיות זו ההכרח, וזה לשונו השטור [בקהצור]: "מה שאומרים בסיום הספר של חמשה חומשי תורה 'חזק' שלמים פעמים – שהוא גימטריא '**משה**' הכוונה הוא נראה,

לפני דאיתא בגמרא **דרכות** פרק אין עומדין דף ל"ב (ע"ב): ארבעה דברים צריכים חיזוק, תפילה ומעשים טובים, תורה ודרך ארץ וכו'. והנה ההשלשה בדברים 'תפילה' ו'מעשים טובים' ישנם בכל אדם שצריכים חיזוק, לפאוקי 'דרך ארץ' דהיינו משא ומתן ואומנות (וינשואי אשה ע"ש) שאינם בכל אדם כו'. נמצא, דעיקר התחזקות האדם בשלושת דברים, דהיינו 'תורה ותפילה ומעשים טובים', שהוא בכל אדם ובכל זמן."

”והנה במשה רבינו ע”ה, לא שייך בו שהיה צריך להחזוק ב”דרך ארץ”, ולפי שפירש מן האשה לגמרי, ומכל שכן שלא היה סוחר ואומן - רק השלש הדברים הנ”ל דהיינו ”תורה ותפילה ומעשים טובים” נוכל לומר בו במשה רבינו ע”ה, ובודאי היה מתחזק בו משה רבינו ע”ה, מה שלא היה יוכל שום בריה בעולם לעשות כמותו.”

על כן אנו אומרים בסיום ספר מחמשה חומשי תורה 'חזק חזק חזק' של עפעפמים, לרמוז על שלשה דברים הנ"ל שצריכים חיונו, והוא בגימטריא 'משה' כו', כי הוא התחזק את עצמו בשלשה דברים הנ"ל [תורה, תפילה, ומועשים טובים], ונזכר להתחזק כמותו, אמרן "על"ק [עז] פרי דרש ואליה רבא. על אתר].

על כך אמר השם יתברך ליהושע (א, ו-ז): "רַק חֶזֶק וְאַמְץ מְאֹד וְכַדְרִידְרִישׁ בְּפֶרֶק אֵין עֹמְדִים שֶׁן 'חֶזֶק' בְּתוֹרָה, וְאַמְץ בְּמִשְׁנֵים טוֹבִים". לשמור לעשות ככל הורה: הורה אֲשֶׁר חֶזֶק 'משע', עבדי, לא סמור מִמֶּנּוּ יָמִין וְשְׂמֹאל, לְמַעַן תִּשְׁכַּח בְּכֹל אֲשֶׁר חֶזֶק. לא יִמְשֹׁשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפְּנֵי, וְהָיִיתָ בָּו יוֹמָם וּלְיָלֵה, לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל הַכְּתוּב בוֹ, כִּי אַז תִּצְלִיחַ אֶת דְּרָכְךָ וְאֶז תִּשְׁכַּח. הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ, חֶזֶק וְאַמְץ! לא תַּעֲרֹץ וְאֵל תַּחֲתִי! בִּי עֲמֹךְ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר חֶזֶק."

חסיד אחד התייצב בפני רבו הרה"ק בעל התניא זצוק"ל, וביקש מלפניו
עצה לחיזוק בתפילה.

למה דווקא בתפילה? – שאל הר"ב.
הלא גמרא מפורשת היא! ענה החסיד (ברכות לב: הנ"ל), שהתפילה
והצריכה חיווך, וכדיליף לה מפסוקי נעים ומירות ישראל בספר תהלים (כו,
יד) "קוֹה אֶל ה', חִזֹּק וַיֵּאֱמָץ לָבֶהּ, וְקוֹה אֶל ה'!"

שאל הר"ב: ומהו הקושי שלך בתפילה, שעליו מבקש אתה את החיוק?
ההשיב החסיד: עיקר הקושי שלי בכוונת התפילה, היא דבין כוונת 'עומד
לפני המלך'. שבידעו זו הכוונה היא ביסודה ושורשה של עצם מהות
התפילה, ולכן מעכבת היא בכל התפילה, כל א אם אין כוונה של 'עומד לפני
המלך' אינו כאן תפילה.

א.ה. ענין חידושי הגר"ח הלוי זצוק"ל (הפילה פ"ד ה"א) שיינס, דברכוהו וזנינו מדין (כונה, ש' עשה מעשה התפילה, ואם אין פניה פניה, ואתה רואה את עצמו שעומד לפני ד' מוטפל, אין זה מעשה ותפילה, והרי הוא בכלל מתעסק דאין בו דין מעשה, עכ"ל ענין שם באורן). ויחזיקו בו יומיים? שאל שוב הבעל התניא, כיצד התפלת על הלום? וידוע באת דין עכשיו לבסע חיזוק דבר?

עננה החסיד והסביר טעמו ונימוקו עימו: הנה לפני **כשש שנים** נצרכתי לנסוע אל עיר הבירה **פטרבורג**, וכשהתהלכתי שם סביבות ארמון הקיסר, ראיתי שני ז'נדרמים הניגשים בסערה, ומפליאים את מכותיהם באחד משומרי הסף של מבצר בית המלכות.

היתה זו פלוגת חיילים מיוחדת, 'חוקים' גיבורים ותקיפים, שעברה בסביבות הארמון מדי כמה שעות, לבדוק אם לא קפאו להם אוזניהם של המושמרים הביטחון, השומרים העומדים מבחוץ. משום שבקור הנורא של **רוסיה**, לאחר עמידה של כמה שעות בחגורת הכפור העצום, היתה האוזן רגילה. - אך מאימת המלכות הכי צריכים החוקים לעמוד בכל העת בתנועה של רתת וזיע, מרוב פחד וחרדה שהיתה שורה תדיר בבית מלכות הצאר העריץ! ובכך היה עליהם למנוע את קיפאון האוזן. וראיתם אז את אותם ז'נדרמים וזעמים, מכים בעזו עם השוט שבידיהם המצליפים בחוק על גבו של אחד השומרים שקפאה אוזנו על המשמר, כדי לעוררו מקיפאונו!

הם צעקו עליו בקול גדול, בעודם מכים וחובטים בו: **כיצד יתכן שקפאה באגן אזורך בשמימיה?** זהו הרי 'סמיון' ברור שאינך מתייירא ממורא המלכות! כנראה שאינך מבין משמעות המלכות מה היא, ומשמעות השמימיה שבבית הצאר מה היא! וכי כך עומדים בתפקיד לפני המלך? הרי כל עצמותיך צריכים לבעור ולרתור מפחד אימת המלך!

סיים אותו חסיד ואמר לרבו הבעל הנביא: **שש שנים שלמות (!)**, מדי יום ביומו, לפני כל תפילה הוכרתי את עצמי את אותו מעשה של שומר הסף שקריית ימא עליו בארמון המלכות. וערכתי את חשבון נפשי ביני ובין קונו, הלא קימו כל (ברכות נח). 'מלכותא אדראע' ענין מלכותא דרעיקע'; ומה

מפי קדשו ולשוב ממנו חיזוק ועידוד, שהיו חסרים לבחור מסכן זה יותר מאוויר לנשימה! נכנס הבחור לפני הצדיק, והחל בוכה ומבכה במר נפשו על גודל אומללותו, אל הישיבה הוא מתבייש ללכת כך [עם שקית צמודה ל"ע]... ומי בכלל יחשוב עליו וירצה להתחתן אתו? - זעקו קירות לבבו!

רבי זונדל כדרכו האיר לו פנים מסבירות, וקירבו ועודדו בחיזוק עצום, ואף דיבר עימו מילתא דבדיחותא בדרך צחות, שהיו לבחור כמו 'מים קרים על נפש עינף'! (משלי כה, כה).

לאחר שדובב את רוחו מעט, אמר לו: דומני, שדווקא אתה במצבך צריך להיות 'יותר' בשמחה משאר אנשים!

פקח הלה זוג עיניים בתמימה רבת, מדוע 'יותר' בשמחה? הסביר לו ר' זונדל הצדיק את

כל"ג בעומר נאיר ונחמלה בחורת רש"י תורתו מגן לנו...

חג הפסח

ספירת העומר

חג השבועות

בין המצרים

ראש השנה

עשית ויוה"כ

חג הסוכות

חנוכה

שופר

פורים

שבת - ד' חלקים

הסדרה המיוחדת שתוכלו כ"ד ליכנס לכל מועד באורא עילאית ובתענוג רוחני לחוש את אור המועד

להשיג בחנויות הספרים הסוכות

הפנא ראייתו דרבי חיים סוכות (ד'תשס"ו) 03-6694664

כעת חיה מן השמים, איך שהדלת נפתחת לפניו בדיוק בעת שצריך לה!

האיש שמח מאוד, הוא נכנס והתיישב במנוחה, ופרק את כל אשר על לבבו, התייעץ בכל מה שנצרך להתייעץ, והתחזק היטב בדברי חיזוק ישרים ונכוחים, שהעלו צרי ומזור לנפשו הדואבת. וחשתי בו באותה שעה, שמן השמים נותנים בפי את המילים הנכונות הנצרכות לו לאותו דל, כדי לחזקו ולעודדו, כפי שהראו לנו מן הרגע הראשון שהגיע שפוחתים לפניו את השערים, לחצו ולהוציא מתוהו. - ובסייעתא דשמיא יצא בלב שמח וטוב, ובחיזוק עצום בכל ענייני החיים.

"ויאמר, אל תירא איש חמדות! שלום לך! חזק וחסד! - וכדברך עמי התחזקתי, ואמרה, ידבר אדוני כי חזקתני!" (דניאל י, ט).

בנתיב טיב זה המעשה, הבנתי את מאמרו יוסף הצדיק לאחיו בפרשת ויגש (בראשית מה, ה): "אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה, כי למחיה שלחתי אלקים לפניכם." - בדברים הללו היה מחזק ומדבר על ליבם, שהכל מכון לטובה ולברכה, בעיני דאשגחותא תדירא. כמו שנפסק להלכתא בשולחן ערוך אורח חיים שלהי סימן ר"ל (סעיף ה): "לעולם יהא אדם רגיל לומר, כל מה דעביד רחמנא לטב עביד". והיינו שביאר לפנינו בשפה ברורה ונעימה 'כי למחיה שלחתי אלקים לפניכם'!

אך לא הסתפק יוסף בדברי חיזוק הללו בלבד, אלא שוב הוסיף לעלות ולהעלות במדרגה גבוהה יותר באמונה שלמה ותמימה, כמו שמוסיף ואומר בפסוקים הבאים (שם ח): "ועתה! [כלומר, עתה אוסיף להעלות יותר בתורת האמונה הטהורה] - לא אתם שלחתם אתי הנה, כי האלקים וגו'." - כאן הוסיף ללמד יותר את יסוד האמונה הפשוטה והתמימה, 'לא אתם שלחתם אותי', אתם מצידכם לא עשיתם כאן ולא כלום! לא 'אני' עושה מאומה, ולא אתם עושים מאומה, את הכל עושה כביכול אך ורק 'האלקים' - בעל היכולת ובעל הכוחות כולם, ומעצמנו אין אנו מזוים אף לא תנועה קלה של אצבע קטנה! ואין איתנו יודע ולא כלום. מדוע ולמה עושה השי"ת ב'טיב ההשגחה' ככה, ולמה פועל ככה... כמו שאמר שלמה המלך ע"ה בספר קהלת (יא, ה) "כאשר יניח ידע מה דרך ה' ה' קרום, כעצמים בטן המלאה [אין] יודע הנסגרים והנעצמים בבטן שהיא מלאה. רש"י, קכה לא תדע את מעשה האלקים אשר יעשה את הכל"!

ובהארה זו יתורץ אל נכון, מה שנתקשו המפרשים, מדוע לא נאמר בתורה שיוסף הצדיק מחל להם לאחיו. - אך בהאמור נראה, שאולי היה יוסף אומר לפנינו שהוא מוחל להם, היה זה יכול להתפרש כפגם באמונה הטהורה, לפי רום מדרגת אמונתו השלמה והתמימה, כי מובן מזה כאילו שהם עשו לו והם פעלו כנגדו, ולכן נצרך לומר לפנינו דברי התנצלות במחילתו וסליחתו אליהם. - בה בעת שהיה ליבו של יוסף הצדיק שלם בתכלית השלמות באמונה שלמה פשוטה ותמימה, כד"א (חבקוק ב, ד) 'צדיק באמונתו יחיה', שהם באמת לא עשו לו כלום! רק את הכל עשה ופועל השם יתברך, והוא לבדו הוא שומר ומשגיח ומציל את כל בית ישראל לטובה. [ובמה שהתגלגל הדבר על ידם, בוודאי כבר מחל להם בלבבו, אבל לדבר מזה ולפרש הדברים היה נראה כחיסרון אמונה, וד"ק].

"אני מאמין באמונה שלמה, שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים".

"איש את רעהו יעזרו ולא אחיו יאמר חזק" (ישעיה מא, ו) חזק חזק ונתחזק!

בעולם יכול לעשות! הוא שמלמדנו החכם מכל האדם בספר משלי (יח, יד): "רוח איש יכלכל מחלואו, ורוח נבאה מי ישאנה". ופירש רש"י: "רוח איש - רוח גבר שהוא 'איש' גבור, ואינו נותן דאגה בליבו, ומקבל כל הבא עליו בשמחה ובחיבה. ויכלכל מחלואו - אין כוחו טר מעליו" עכ"ל.

[ועוד הארכנו בסייעתא דשמיא בשבח חיזוק השמחה הנצרכת לאיש ישראל תמיד, בספר 'טיב השמחה', עיין שם בין הפרקים ותרונות נחת].

"חזק ונתחזק בעד עצמנו, ובעד ערי אלקינו, וה' יעשה הטוב בעינינו!" (שמואל ב' י, יב).

בפרקי אבות שנינו (פ"ד מ"ב): "כן עזאי אומר, ה' רץ למצוה קלה כבחמורה, ובורח מן העברה. שמעיה גוררת מצוה, ועברה גוררת עברה. ששכר מצוה מצוה, ושכר עברה עברה." טיב המעשה שלפנינו הראה לי בחוש איך מצוה אחת גוררת אל מצוה נוספת, על דרך שפירשו בספרים הקדושים "ששכר מצוה מצוה" - שזוכה לקיים את אותה מצוה עצמה פעם נוספת.

יום אחד היה אצלי בחור אחד, אשר רגיל לבוא בביתו בנסיבות מסוימות שנצרך בהם לחיזוק ועזרה דחופה. - הזמן לא היה בשעות הקבלה המסודרות, אך מחמת הדחיפות שבענייניו קיבל את הסיוע הנצרך לו, בתוספת דברי חיזוק ועידוד, שבוודאי נוהג עימו השם יתברך כטוב לו ונכונן לו, ואל יירך בלבבו מחמת הקשיים השונים.

בצאתו לדרכו יצאתי עימו ללוותו בדרכו חוצה, כדקיימא לן במצות הכנסת אורחים בפרק עגלה ערופה (סוטה מו): "אמר רבי יוחנן משום רבי מאיר, כל שאינו מלוה ומתולה כאילו שופך דמים וכו'. ששכר הלויה אין לה שיעור, שנאמר (שופטים א, כד) 'וְיָרְאוּ הַשְּׁמָרִים אִישׁ יוֹצֵא מִן הָעִיר, וַיֹּאמְרוּ לוֹ הָרְאוּ נָא אֶת מִבּוֹא הָעִיר וְעֵשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד'. ובתיב (שם כה) 'וְיָרְאֵם אֶת מִבּוֹא הָעִיר' וכו'." ע"ש.

והנה כאשר פתחתי את הדלת ויצאתי עם הבחור האורח ללוותו חוצה, ראיתי שבדיוק באותו הרגע הגיע איש מסכן אחד שנצרך לחיזוק חשוב בענייניו, ואנו איהנוהו כשהוא כבר משתובב לאחור ופונה לרדת במדרגות למטה לדרכו. - כנראה ראה את פתח המדרגה שעל הדלת מבחוץ, שבשעה זו אין 'קבלת קהל', הוא התאכזב מאוד והצטער על כך, שלאחר כל הטרחה שטרם מתן ייסורים וכאב לב, נצרך לחזור על עקבותיו ולחזור שוב לאחר מכן.

ברם, תיכף כשראיתי אותו פניתי אל הבחור היוצא ואמרתי לו: ראה נא גם ראה את 'טיב ההשגחה' העליונה המדויקת בכל פרט ופרט עימנו, מן השמים 'הוציא' אותנו יחידו כאן מן הבית אל פתח הבית ברגע הנכון, כדי לגרור ולמשוך אותנו ממצוה אחת אל המצוה השנית, וכד"א "ששכר מצוה מצוה". הניכר קראתי אל האיש ב'קריאה של חיבה', שיעלה ויבוא ויגיע בשמחה וברצון, והוכחתי לפניו בהוכחה נמרצת זו שהראו לו

כחיימו... לחיזוק ומלחיצים בלחץ זו הדחק תמיד! לא כן אתה צדיק, המשיך ר' זונדל, הרי עם הבעיה הזו המגבילה אותך בתפקוד החיים, בין כך אינך יכול לרוץ ולדרוך ולתפוס את הכל... מה אם כן נותר בידך רק 'שאיפה' אחת בלבד, הלא היא השמירה על בריאותך, כפי יכולתך וכפי מה שהשם יתברך חנן אותך!

נמצא שרוב אנשי העולם רודפים ורודפים, ומלאים 'שאיפות' כריימו... לחיזוק ומלחיצים בלחץ זו הדחק תמיד! לא כן אתה צדיק, המשיך ר' זונדל, הרי עם הבעיה הזו המגבילה אותך בתפקוד החיים, בין כך אינך יכול לרוץ ולדרוך ולתפוס את הכל... מה אם כן נותר בידך רק 'שאיפה' אחת בלבד, הלא היא השמירה על בריאותך, כפי יכולתך וכפי מה שהשם יתברך חנן אותך!

נמצאו למדין אם כן, שעלין להודות לחשם יתברך על החלק הטוב הזה שיש ב'בעיה' שלך, שבזכותה נפטר מכל השאיפות הגדולות... ושאר ארגות ולחצי החיים הרדופים, עליך אפוא להיות בשמחה 'יותר' משאר אנשים!

הבחור שהופתע מאוד מדברי הצדיק אמר משם בלב מלא חיזוק עצום: הדברים הקצרים והמחוכמים הללו קלעו השערה וחדרו לעמקי לבבו, עד שכל מהלך חייו התהפך מיגון לשמחה!

לאחר כשנתיים הופתעתי לקבל ממנו שיחת טלפון, כשהוא נרגש ושמח להזמין אותי בתור כהן לשמחת 'פריון הבן' לרגל הולדת שנה הבכור למזל טוב! שמחתי מאוד לבשורה טובה ומשמחת זו, כאשר לא ידעתי בכלל שברוב חסדי השי"ת זכה להינשא. - הוא סיפר שהגיעה עבורו הצעת שידוך מבת טובים כשרה וישרה, ששמעה על טוב לבו ועל שמחת חייו, [שהתהפכה לטובה בעקבות שיחתו ע"י ר' זונדל], ונכנס בלבה הרצון להינשא דווקא אליו, שבכך תזכה לגמול חסד בתוככי ביתה כל ימי חייה, במה שתעמוד לעזרתו תדיר! ולהפתעת הכל נגמר השידוך בשמחה גדולה, ועלה זיווגם יפה ובהצלחה נאה בסייעתא דשמיא.

כעבור שש עשרה שנים (!) שמחתי לפגוש שוב את האיש בהזדמנות אחת בעיר 'טלו טון', והוא גם הוא שמח מאוד לקראתי, והודה לי בכל לב על שהבאתי בשעתו לפניו אותו צדיק שהאיר והזריח בו את 'אור החמה'!... וחולל מהפכה אדירה בלבבו. וסיפר לי אז שכל אותה מחלה עדיין קיימת בו, אך כבר אינה 'מפריעה' כל כך, לאחר שכבר התרגלו אליה... ויש לי בלעה"ר שמונה ילדים כן ירבו, רזע ברוך ה'!

על חיזוק שכיוצא בזה שגור בפי העולם, בשם צדיקים קדמונים: מה שהשמחה יכולה לפעול ולעשות, אין שום דבר

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מחגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מתקשרים ממוזנים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

shivti11@gmail.com

יור"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקרא! את תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסת.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

אור הזכיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר, ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל
ורחל בת שמחה

810

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל
דרכי חזקיה.
ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש לע"נ שרה בת פֶּבֶב

מילה טובה שהצילה

בימים אלו האחדות ואהבת ישראל מתגלים במלוא עצמתם. כולם מבינים שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים, שמצפה שנשוב אליו ונהיה באהבה ואחוה זה עם זה. ובכל מקום בעולם כולם מתחזקים, וגם יהודים שהיו רחוקים מדברים דברי אמונה ומקבלים עליהם מצוות, והנשמה הטהורה שהיתה מוסתרת בקרבם מתגלית במלוא זוהרה. מלבד שזה מרגש, זה גם מחייב ומחזק להצטרף לכל כלל ישראל ולהיות באהבה ואחוה ושלוש ורעות וקרבת ה' טהורה.

נביא כאן סיפור מרגש על יהודי יקר שפקח את העיניים וראה יהודי אחר שהיה במצוקה פנימית, ובזכות שימת לב והשקעה זכה להציל אותו ולהעלות אותו על דרך המלך. וכך היה הסיפור כפי שהוא מפי בעל המעשה:

התחתנתי לפני כחמש עשרה שנה. כמו כל הזוגות הצעירים גרתי כשנה בסמיכות להוריו בירושלים עיר הקודש. המחיר הגבוה ששילמתי על היחידה הקטנה הזכיר לנו בכל חודש שיבוא יום ונצטרך למצוא מקום מוהל יותר. התייעצתי עם מורי ורבי והוא הציע לי לעבור לדירה בעיירה דרומית אחת. קיבלנו ברכת הדרך ועברנו לעיירה שיחסית לירושלים היתה ממש מקום שממה.

בטבעי אני פעיל וגמרן, והמעבר לא היה קל עבורי, אך לאט לאט התרגלתי לשינוי ויזמתי תעסוקה לעצמי. הייתי מוסר שיעורים בבתי כנסת ליהודים שהיו צמאים לשמוע דברי תורה, וכמו כן הייתי מקרב ילדים ממשפחות הרוסות ורחוקות ומזמין אותם לסעודות שבת, וכן עשיתי עוד פעולות של קדושה שנתנו לי סיפוק רוחני רב.

בשכונתי התגוררה משפחה שהמצב שלה לא היה זהה, שמלבד חיי הדוחק הגשמיים היו להם קשיים נוספים. הם היו משפחה סגורה שלא היתה כל כך בקשר עם תושבי השכונה, משפחה שבקושי יצאו מביתם וגם כשיצאו הם היו לבושים בלבושים די מוזנחים.

בכל יום בדרכי לכולל הייתי עובר ליד חצר ביתם ומבחין בבן שלהם, כבן עשר, שהיה משחק בחול ומוזי אבנים מכאן לשם ללא שום תועלת. גם כששבתי הביתה בהפסקת צהריים הבחנתי שהוא עדיין באותה מלאכה. חשבתי בליבי, מה הוא עושה? מדוע הוא לא הולך ללמוד בתלמוד תורה? בימים הבאים בכל פעם שעברתי, נעצרתי והתבוננתי מרחוק במעשיו, שממש היו חסרי כל תועלת ובוודאי שלא מתאימים לילד כבן עשר.

אחרי כמה ימים היה יום חם ביותר, וכשעברתי שוב בדרכי ליד אותו ילד, הבחנתי בדבר שעורר עוד יותר את תמיהתי. ראיתי שהוא לבוש סוודר מרופט, וכולו מוזה תחת השמש הדרומית הקופחת. לא הייתי מסוגל לראות אותו ככה, ניגשתי אליו ואיחלתי לו בוקר טוב, שאלתי אותו: מה שלומך, הכל בסדר? הבחנתי שהשאלות שלי גרמו לו להתכווץ ולהתכנס יותר בתוך עצמו, והוא אפילו לא הסתכל עלי.

בשבועות הבאים המראה המוזר והעיסוק התמוה שלו חזרו על עצמם, ואני הקפדתי לאחל בכל פעם שעברתי ברכת שלום לבבית. למרות שלא היתה כל

תגובה מצדו, לא התייאשתי והמשכתי בשלי. אחרי כחצי שנה ראיתי שהוא נוסע באופניים ליד ביתו. שמחתי לראות שהוא התפתח קצת. למחרת ראיתי שאירעה לו תקלה באופניים והוא מנסה לתקן אותה. ניגשתי אליו, ואמרתי לו שאני מבין קצת באופניים ואשמח לעזור לו. הוא לא ענה לי, אבל הבחנתי בבעיה ותיקנתי לו אותה על אתר.

אחרי כשבוע כאשר חלפתי על פניו, הוא הסתכל לכל הצדדים, ואז לחש לי שהיתה לו שוב תקלה באופניים והוא תיקן אותה לבד. החמאתי לו מאוד, אמרתי לו שהוא ילד מאוד מוצלח. לאט לאט הוא החל לשוחח עמי עוד ועוד, והבנתי שהוא זקוק מאוד לשיחות עמי, והייתי מקדיש מזמני לשמוע את דבריו ולעודד אותו. גם כאשר הוא כבר היה משוחח עמי, בכל פעם שהבחין במישהו שמתקרב לאזור, מיד היה משתתק עד שהוא יחלוף, מרוב בושה יתירה וסגירות יתר.

בהזדמנות אחת שאלתי אותו לגילו, והוא השיב לי שהיתה לו בר מצוה לפני כחודש, שהסתכמה בסעודה קטנה בבית. הצטרפתי לשמוע שבחור בר מצוה מסתובב כל היום ברחובות, דיברתי עם עסקנים, ובחסדי ה' הוא נכנס ללמוד בשיבה בעיירה מרוחקת. בשבתות הוא היה מגיע הביתה, ואני הייתי משתדל לחזק אותו ולדווקב אותו. הרגשתי שהוא ממש מתחיה מהמחמאות שלי. הוא עדיין נשאר מופנם, וכשבאו לכבד אותו לעלות לתורה הוא ממש ברח מבית הכנסת. לאט לאט הוא נפתח יותר ויותר, והיה שקוע בלימוד ובמעשים טובים.

אחרי תקופה עברתי דירה לירושלים עיר הקודש, והתחלתי ללמד באחד מתלמודי התורה. הייתי טרוד מאוד בעיסוקי, וכל העניין של אותו בחור פרח מזיכרוני. בפרשת לך לך תשפ"ה, נקראתי ללמד ילדים מהדרום, שבעקבות המלחמה שהיו בירושלים עיר הקודש, ויש להם בכל בוקר סדר לימוד באחד האולמות בירושלים. הרגשתי זכות עצומה ללמד ילדים שממש נמצאים בגלות, ולתת להם מעין אי של רוגע ושלווה בתוך בליל של בלגן.

באמצע השיעור הבחנתי בילד שהיה נראה לי עם פנים מוכרות. אחרי השיעור ניגשתי אליו, ושאלתי אותו לשם משפחתו, והוא ענה לי, ואז נפלי לי האסימון, הוא היה אח של אותו בחור. שאלתי אותו מיד מה שלום אחיו הגדול, והוא השיב בבושה שעוד מעט הוא מתחתן. ביקשתי ממנו את הטלפון שלו, ומיד התקשרתי אליו. כאשר הוא שמע אותי על הקו, הוא ממש התרגש, ואמר לי שזמן רב הוא מנסה להשיג אותי בכדי להזמין אותי לחתונתו. שמחתי מאוד לשמוע שהוא עומד להינשא, איחלתי לו מול בכל ליבי, ואמרתי לו שבעזרת ה' אבוא לחתונה. ביום ראשון פרשת וירא נסעתי לחתונה. מיד כשנכנסתי לאולם הוא רץ לקראתי, חיבק אותי ורקד עמי שעה ארוכה.

בזמן שכל הציבור ישבו לאכול, הוא ניגש אלי ואמר שהוא רוצה לשוחח עמי בצד, וכה היו דבריו: "אני מוכרח לומר לך שאני חייב לך את החיים שלי. כשהייתי ילד הייתי שקוע בתוך עצמי, לא היה לי חשק לכלום, וביליתי את ימי בחוסר מעש. אני לא רוצה לחשוב היכן הייתי נמצא היום בלעדך, כל מה שאני זוכה היום להתחתן ולהקים בית נאמן בישראל זה אך ורק בזכות המילים הטובות שלך חלחלו בליבי לאט לאט, ופשוט החיו אותי מחדש, ולא רק אני עלייתי על דרך המלך, אלא דאגתי גם לחזק את כל משפחתי."

הייתי ממש נרגש ושמח על הזכות הגדולה שה' זיכה אותי, ואני מבקש להעביר לכל הקוראים לקח עצום מהסיפור הזה. אי אפשר לדעת מה מילה טובה יכולה לפעול אצל אחרים. ישנם הרבה ילדים וגם אנשים גדולים שמחכים למילה טובה,

לע"נ משה בן רחזה

(מתוך הספר 102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים של הרב צבי נקר 0504124438)

וצריך בשנתן שלום שיהיו פיו ולבו שווים ולא יהא מאותם שנאמר עליהם (ירמיה ט ז) בפיו שלום (את רעה) ידבר ובקברו ישיש ארבו. שהרי זה גונב דעת הבריות וספרה תורה על שבטי יה שמתוך גנותם למדנו שבחם, שמין ששנאו את יוסף לא יכלו דברו לשלום. לכן אם יראה לו שראוי ומתיר לשנאתו (על דרך שנכתב בערך שנה) לא ידרש שלומו וטובתו אם לא ששואל מפני המורא. ובענין הבאת שלום בין איש לחברו, צריך לשקל בפלס אם הם מאותן שהפזור להם הנאה וכו', או הם מאותם שהננוס הנאה להם וכו'.

(פלא יועץ)

מזות וחיים ביד הלשון

ו"קץ משנתו והנה חלום.

מחבל צלף שהתמקם על אחד הגגות, ירה כדור בגבו שפילח את גופו, הוא נפל מתבוסס בדמו והתקשה לנשום. הוא נגרר לפתח בית הכנסת בכוחות אחרונים כשהוא מאבד דם רב. הוא קרא קריאת שמע והבין שאלו חלילה הרגעים האחרונים. מסביב שדה קטל, הוא עדיין נשם.

היה זה יהודי יקר, אמיץ ובעל תושיה, שברגע האחרון פינה את ר' הרצל באופן עצמאי תחת אש לבית החולים באשקלון.

ר' הרצל הורד לניתוח כשהרופאים מעידים: קרה לך נס ממש! הקליע קרוב ללב, כפסע הפריד בינך לבין החללים סביב!

[illegible]

סגולה מרבי נחמן לזש"ק

שתשים אישה עליה על עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בזש"ק.

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

פרשת בהר-בזווקותי תשפ"ו

וְשַׁבְתָּהּ הָאָרֶץ שְׁכֶת לָהּ (כה, ב)

הדור, ובראשם מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, שיעתירו בתפילה על בנו. התשובה-ברכה לא איחרה לבוא: "ראויה היא השמיטה שתגן בעד יגל".

ואכן, לפליאת כל הרופאים, הנס הגדול אכן אירע, והבן שוחרר לביתו, ובעוד כל החברים והשכנים פורצים במחולות, הצביע הבן על... מטעי השזיפים שבפאתי המושב: "הרי הכל בזכות השזיפים והכרמים של אבא הנמצאים שם, על המורדות המערביים הסמוכים למושב, והופקרו לחלוטין בשנת השמיטה", אומר הבן, ומוסיף בהתרגשות עזה: "אבא לא הפקיר הפעם את המצוה, ובזכות זה השי"ת לא הפקיר אותי...".

[מתוך הספר 'מצוות בשמחה'-הרב מ.מ. צורן]

וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם (כה, כא)

מפורסם שמרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל טבע את המושג 'ברכה שמקבלים משומרי שמיטה', והסביר שמי שמתברך משמים בברכת 'וציויתי את ברכת', יכול ומורשה להעביר את הברכה גם לאחרים... להלן נראה המחשה לכוחה של ברכה זו.

* * *

בחודש סיון תשע"ה, בעיצומה של שנת השמיטה, יצאו כיתות ד' של ביה"ס 'משכנות תמר' באחוזת ברכפלד לטיול, וביקרו אצל חקלאי שומר שמיטה - דורון טוויג במושב עזריה. חקלאי זה התמסר למצוות שמירת השמיטה בצורה לא רגילה [בהמשך נפרט עד היכן הגיעה התמסרותו].

המורות שהיו בסיוור ניגשו אל אשת החקלאי וביקשו שתתפלל ותברך שתי מורות בצוות בית הספר, אשר לכל אחת מהן יש רק ילד אחד [אצל מורה אחת, הילד-היחיד הגיע כבר לגיל 15, ואצל השניה הוא כבר בן 5]. הן תיארו בפני אשתו של החקלאי את הקושי והצער של המורות הללו על שאינן זוכות לילדים נוספים.

האשה הבטיחה שתתפלל, וקיימה את דבריה. והנה, תשעה חודשים לאחר מכן בערב שבת קודש פרשת 'ויקהל-שקלים', זכו שתי המורות להכניס את בניהן שנולדו להן למזל טוב, בביתו של אברהם אבינו!!!

שמירת מצוות השביעית בהידור היא אינה דבר של מה בכך. וכבר הגדירו חז"ל (ויק"ר ויקרא א) את שומרי השביעית כ-'גיבורי כוח עושי דברו' (תהילים קג), שזה פסוק שנאמר בפשטות על המלאכים, כי הנהגתם אינה לפי טבעו של עולם. ממילא כיון שמידותיו של הקב"ה הם 'מידה כנגד מידה' (סנהדרין צ), לכן שומרי השביעית זוכים להנהגה ניסית שאינה כפי טבעו של עולם.

* * *

סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: "בשנת השמיטה תשע"ה נתקלנו בסיפור שהתרחש לשומר-שמיטה, והפעם ממושב דלתון בגליל העליון. הסיפור האנושי, מחמם-הלב, שהתרחש בבית משפחת לגטיבי, אינו מתמקד רק בהתרגשות המשפחתית עם שובו לביתו של הבן - 'הפצוע הקשה ביותר באינתיפאדה', אלא גם למסירות נפש שקדמה לזה... [ולמרות ש'קרן השביעית' מגדירים את מה שקרה כ'פירות שביעית'... דהיינו שהנס הגלוי שאירע למשפחה הנכבדה, ממייסדות המושב, התרחש בזכות שמירת השמיטה, הרי שהחקלאי הוותיק עצמו מבקש להצטנע - "איני ראוי שיעשו לי ניסים כ"כ גדולים", הוא אומר, "רפואתו של בני הגיעה בגלל התפילות המרובות שנישאו עליו בכל רחבי תבל"].

הכל החל בהחלטה על שמירת השמיטה של האב, משה, בנו של רב-המושב זצ"ל, תוך שהוא מחליט להפקיר את פירותיו לחלוטין ולא להעבירם אפילו לאוצר בית דין, מה שהביא בעונת הקיץ המוני יהודים למטעיו, שיצאו משם כשהם עמוסים בסלי שזיפים ואגסים, נקטרינות ואפרסקים. ואם לא די בכך, הרי שאוטובוסים מלאים בילדי ת"תים הגיעו אף הם למטעים, כדי לראות מקרוב כיצד שומרים שמיטה.

עם תחילת השנה השמינית, כשביקש להתחיל בעבודת הקרקע, נתקלו הוא ומשפחתו בטרגדיה נוראה, כשבנו, יגל, נפגע אנוש מירי של צלף בחברון, בעת שהיה מוצב בשמירה במערת המכפלה בפרשת 'חיי שרה'. כבר בשלבים הראשונים הביעו הרופאים את דעתם ואמרו שאין כל סיכוי שהוא יצא בשלום מהפגיעה.

לנוכח היאוש הניבט מעיניהם של אנשי הצוות הרפואי, ביקש החקלאי מראשי 'קרן השביעית' להיכנס אל גדולי

היה זה סוג של נס גלוי - שתי המורות זכו ללדת **באותו יום**, לאחר שאשת החקלאי בירכה אותן - כאילו מצביעים משמים ואומרים: "ראו כמה חביבים שומרי שמיטה", 'וציווית את ברכת', כפשוטו. היתה זו עוד ברכה של חקלאי שהתקיימה, וכפי שאמר מרן הגר"ח קניבסקי שכדאי לקבל ברכה מאנשים אלו המוסרים נפשם על שמירת השמיטה.

* * *

סיפורו של דורון טוויג ממושב 'עזריה' ליד רמלה, היה באמת מיוחד במינו. שכן, אך כפסע היה שהוא לא ישמור שמיטה, חלילה: בעצם, גם אחרי ראש השנה של השמיטה הוא עדיין לא החליט. היו אלו כמה אברכים שפגשו בו באקראי בכרם הענבים, והאיצו בו לקחת על עצמו את עול השמיטה, כמו גם רעייתו שעמדה מן הצד ודרבנה את בעלה לקבל את ההחלטה הנכונה. ההתלבטות היתה קשה מנשוא בשל היותו אחד החקלאים הגדולים המעבד מאות דונמים, ובעיקר בגלל היותו ספק-הבית של חברת-ענק הרוכשת ממנו חצילים בשווי מיליוני שקלים בשנה. לבסוף, כשהחליט וחתם על טופס ההתחייבות 'לקרן השביעית', הלך עד הסוף, והמית 25,000 שתילים יקרים ששתל בחממות החדשות שלו, בהשקעת ענק, למרות שמצד ההלכה לא היה מחוייב לעשות זאת. במקרה זה באה יראת-שמים האמיתית של דורון לידי ביטוי מדהים, הוא הביע חשש - "שמא יהיו אנשים שידעו שקיבלתי עלי שביעית, ולפתע ימצאו בחממות שלי חצילים שנזרעו לאחר ראש השנה... וכמו כן אולי יקרה המקרה ואנשים שיגיעו לחממות יאכלו את החצילים שלי, ואז אחשב כמחטיאם", אמר דורון בנימה של דאגה אמיתית. בני-שיחו מ'קרן השביעית' ניסו להרגיעו. הימים ההם, של אחרי ראש השנה תשע"ה, היו חמים מאוד, "ולכן גם אם אינך משקה את השתילים, זה כבר מספיק, הם יתייבשו ויבלו מאליהם". דורון שמע סבר וקיבל.

אבל השי"ת רצה אחרת. עבר שבוע, והזרעים לא רק שלא התייבשו, אלא צמחו וגדלו... למרות שבחממות היה חום אדיר שכזה, שהגיע למינימום 50 מעלות צלסיוס - עד שהאדמה מסביב התבקעה, אבל עלי חצילים יצאו ופרחו בחממותיו של מי שקיבל על עצמו את שמירת השמיטה...

החקלאי קם בבוקר ונושם את רגבי הקרקע... והנה עוד שבוע, ועוד שבוע, ולמרות שהעלים אינם מקבלים השקיה, הם גדלים ומתפתחים, מה קורה פה?

"היתה זו תופעה על-טבעית", אומר טוויג, ומוסיף בתוך כדי דיבור, "היום אני יודע שזה נעשה כדי להעמידני בנסיון קשה-קשה, ולבחון אם אוכל לעמוד בו".

שאלנו אותו: "לאיזה נסיון קשה הינך מתכוון?"

מחייך טוויג ומשיב: "עכשיו אני יודע שאינך חקלאי, ואין לך נשמה של חקלאי...", ומסביר: "כשראינו שעלי החצילים

אינם קמלים מאליהם, הבנו שהדרך היחידה להוצאתם מן העולם תהיה על ידי הזרמת חומר רעיל הנהפך לגז - על הזרעים".

עיניו של דורון מתחילות לדמוע, ואנחנו עדיין לא מבינים אל-נכון על מה ולמה הוא מתרגש כל-כך... אבל ההסבר פשוט מאוד: כל חקלאי רואה בזרעים ובצומח את כל חייו. כשהם פורחים, הוא פורח. כשהם נובלים, הוא מרגיש לא טוב. ובאמת, זה הוא אחד הקשיים העיקריים בקבלת עול השמיטה, כשהחקלאי מצווה להתנתק מן האדמה וריח הניחוחות שלה... ובפרט כשהחקלאים-השכנים, שלא זכו לקבל עליהם את השמיטה, מהפכים וחורשים באדמה, והריחות נישאים למרחוק... בנשימת-אפו האחרונה החקלאי קם בבוקר ונושם את רגבי הקרקע, וחושק מאוד לגשת לאדמה... מי שאינו נמנה על אוכלוסיית החקלאים, לעולם לא יוכל להרגיש זאת. "עוצמת התאוה לעבודת האדמה מקבילה למצב שבו אדם שצם כמה ימים רואה אוכל שריחו נודף למרחקים, ולא נותנים לו לטעום ממנו", מטעים דורון בדבריו, "עכשיו תבין", הוא אומר, "לאיזה מצב נקלעתי. לא רק שלא יכולתי לעבוד באדמה, ולזרוע, אלא נאלצתי לקחת את הזרעים הללו שזרעתי במו ידיי, ולהמית אותם. במידה מסוימת זה כמו להמית את הילדים שלך... אתה חושב ומהרהר כל העת בצערם של הזרעים שלא נתת להם לשתות ולו טיפה אחת, וגרמת להם לצימאון נורא, ועכשיו אתה בא ובמו-ידיך מטיל עליהם רעל הגורם להם לנבול בתוך שעות ספורות. אין לך צער ויסורים גדולים מזה עבור חקלאי".

הדיאלוג הזה, היוצא מעמקי ליבו של בן-שיחנו, מסתיים בהקבלה לאדם שתועה במדבר ומשווע לטיפת מים, והנה סוף סוף הוא פוגש מאן-דהו, ובנשימת-אפו האחרונה הוא מתחנן אליו, בעיניים דומעות, שייתן לו לשתות. והלה, במקום מים, נותן לו גז. "זה בדיוק מה שעשיתי לשתילים שלי. הזרמתי להם גז שהמית אותם", הוא בוכה בפנינו.

אבל למרות כל הקושי שבדבר, לקח דורון טוויג את הרעל ושפך על זרעיו ושתיליו, ובתוך שעות קמלו כל עלי-החצילים ולא נשאר מהם מאומה. רק לאחר מכן - כאשר ראה את הכל מופקר ומושבת - נחה דעתו.

הוא נזכר, בחיור, שכאשר הורה לעובדים הזרים שלו לבצע את הפעולה, הם הסתכלו עליו כעל מי שיצא מדעתו... "זה שבסוכות אני יוצא מהבית ומתגורר בסוכה - הם כבר קלטו... כמו גם את העובדה שבמשך שבעה ימים לא מכניסים היהודים לפיהם חמץ, או שאינם עובדים יום אחד בשבוע... ניחא, אבל להרוג את הזרעים היקרים, ולהרוס את תכולת החממה במו-ידיך?! - 'מה קרה לך?', שאלו הפועלים, ויצאו מדעתם מרוב תימהון..."

מה שצריך להדגיש, שהוא לא היה מחויב לעשות זאת לפי ההלכה. רק יראת-השמים שלו, והחומרות היתרות שגזר על

עצמו בשמירת השמיטה, הביאוהו לחששות הנ"ל, שמא מישהו יכנס לחממה ויאכל מהפרי האסור. קטעים אלה הופכים את סיפורו של דורון טוויג למשהו מיוחד במינו.

כאשר ביקרנו אצלו בשנת השמיטה, יצא אתנו האיש לסיור בשדות, שבמהלכו ירד כמה פעמים מרכב-השטח כדי... ללטף את הקוצים והדרדרים שצמחו במקום החצילים והכרוב - "אלו קוצים של מצוה", אמר בלהט.

שמירת השמיטה הפרטית שלו הפכה לנחלת הכלל בצורה כל-כך מפתיעה, עד כדי כך שיותר מ-2,000 איש ביקרו במשק שלו במהלך שנת השבע.

אבל הסיפור לא נגמר בביקור גרידא: גדולי התורה, ובראשם מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, שלחו אליהם אנשים הזקוקים לברכה. "אין ברכה יותר גדולה מאשר ברכתם של שומרי השמיטה, שהתורה בעצמה ייעדה להם את הברכה, כמו שכתוב וציוותי את ברכתי" - אמרו גדולי התורה והדגישו שוב ושוב את מסירות הנפש שבאה לידי ביטוי אצל בני המשפחה המדוברת במושב עזריה. אנשים הגיעו והתברכו, מי בזיווג הגון, מי בזש"ק, מי ברפואה שלימה, וכו'. והברכות פעלו את פעולתן באופן ה יוצא מגדר הרגיל.

[מתוך הספר 'מצוות בשמחה'-הרב מ.מ. צורן]

* * *

כמידי שמיטה, הקים מרן הגאון רבי **ניסים קרליץ** זצ"ל, 'אוצר בית דין' לחלוקת פירות הקדושים בקדושת שביעית לטובת הציבור. כך היה גם בשנת השמיטה תשס"א, כאשר ניהול אוצר בית הדין הופקד בידי האמונות של בנו הרב שמואל קרליץ שליט"א, ובס"ד חולקו ע"י אוצר בית דין מאות טונות של פירות הקדושים בקדושת שביעית בהצלחה מרובה.

כאשר התקרב חג הסוכות התחילו באוצר בי"ד לטפל בפרדסי האתרוגים הקדושים בקדושת שביעית, כדי להכניסם לחלוקה לחג. לצורך מיון, אריזת וחלוקת האתרוגים שזר אוצר בית דין מחסן ברח' השומר בב"ב. כיוון שרגישותם של האתרוגים רבה ויש צורך בידע רב, ביקשו רבני ה'אוצר בית דין' מהרב משה ניימן שליט"א שידוע כמגדל אתרוגים מומחה, ובשנות השמיטה מקפיד להפקיר את פרדסיו, שיבוא להנחות את עובדי האוצר בית הדין בטיפול באתרוגים. הרב ניימן נענה וקיבל עליו את התפקיד.

במוצאי ראש השנה, כאשר החלו להוציא את האתרוגים לחלוקה העסיקו פועל רומני. לאחר כשלוש שעות עבודה ביום הראשון לעבודתו, הפועל דחף את דלת הכניסה למעלית בבנין, איבד את שיווי משקלו ונפל לפיר המעלית. הוא נפגע בגבו בצורה חמורה ונשאר נכה. מרגע זה נכנס הרב ניימן לסיוט, שהסתיים כעבור 14 שנה... תחילת הסיפור היה - חקירות המשטרה, מי גרם לנפילת הרומני,

חיפשו אשמים... אחר כך חקירות משרד העבודה והרווחה... וסיכום החקירות היה, כי הייתה איזו שהיא רשלנות מסוימת מצד חברת המעליות וכן רשלנות מצד קבלני הבניין שלא בנו את המעלית ב'תקן' המושלם ביותר, וכמו כן נגד 'אוצר בית דין'. למעשה, לחברת המעליות ולקבלני הבנין, היתה חברת ביטוח שהסכימה לשלם את כספי הפיצויים בסכום ענק שהגיש העו"ד של העובד, אבל חברת הביטוח של אוצר בית הדין, לא הייתה מסודרת על כל פרטיה ודקדוקיה, ולכן חברת הביטוח ניסתה להתחמק מהאחריות וביקשה להפיל את חוב הפיצויים בסך מליון שקלים על ה'אוצר בית דין'.

מאותו רגע החלו דיונים משפטיים לחייב את אוצר בי"ד ובעיקר את מי שהיה הממונה אישית באותה שעה במקום, הלא הוא הרב ניימן שליט"א. חברות הביטוח האחרות של הקבלנים ושל חברת המעליות הצטרפו יחד לגולל את כל התיק על אוצר בית הדין ובעיקר על הרב ניימן שליט"א, האיש ישר הדרך, שבית הדין מצא לנכון להעמיד במקום. כעבור שלוש שנים הצליחו חברות הביטוח בשיתוף עם משרד העבודה והרווחה להאשים לכאורה סופית רק את אוצר בית הדין ואת ר' משה ניימן, בפסק דין המחייב אותו לשלם קנס ומאסר על תנאי. הרב ניימן לא טמן ידו בצלחת בניסיון להציל את עורו וכמובן נאלץ להוציא הוצאות כספיות ומאמצים כדי להוכיח כי הפסק הוא נגד כל היגיון. ממולו עמדו חברות הביטוח הידועות כמומחיות להפיל תיקים על אחרים... וזו לא היתה עבודה פשוטה, אבל בינתיים לא היתה הכרעה סופית בענין.

לאחר שבע שנים שוב התחדשו הדיונים של תביעת הפיצויים, ואז בית המשפט שהתעשת מעט, שלח את הצדדים לגישור. הצדדים התדיינו במשך ארבע שנים נוספות... שבסופן חברות הביטוח סירבו בתוקף לקבל את הגישור ועד לשלב זה הסתכמו הוצאות המשפט, עורכי הדין, הקנסות והנלווה בעשרות אלפי שקלים להרב ניימן, וכמובן שעות רבות של עגמת נפש.

ארבע עשרה שנה מתחילת הסיפור, בפרוס שנת השמיטה תשע"ה, חזרו שוב הדיונים בבית המשפט בתביעת הפיצויים. ביום שלישי י"ז חשון תשע"ה במוצש"ק פרשת וירא, נכנס הרב משה ניימן למרן הגאון רבי **חיים קניבסקי** זצ"ל וביקש ברכה. מרן זצ"ל הכיר היטב את ישרותו בכלל, וכן את תום ליבו בקיום מצוות השמיטה כראוי בשלמות ללא קולות והיתרים.

למערכת מוסף שבת קודש ('יתד נאמן') נמסרה ההקלטה של השאלה קמיה מרן הגר"ח. אלו היו דברי הרב ניימן: "לפני שתי שמיטות באוצר בית דין של רבי ניסים קרליץ שליט"א (זצ"ל) נפל גוי למעלית ונפצע, ויש משפט שמתנהל כבר ארבע עשרה שנה. והם האשימו אותי ורוצים הרבה כסף ואני לא אשם בכך מאומה ואין לי כסף לשלם".

הם יורדים מהטרמפ. ולא היתה פעם שלא זכו לישועה... עמדתי והסתכלתי מהצד. זה היה נראה מעט מוזר, אבל חייתי לראות מה יעלה בגורלם... לא חלפו חמש דקות, ומונית שירות ריקה עצרה והציעה לנו לעלות במחיר מוזל מאוד. שמחתי על ההצעה, והודעתי לקבוצה שיש כאן נסיעה מוזלת, אך להפתעתי הם סרבו ואמרו כי הם מחכים שתגיע ישועה מושלמת, ללא כל הוצאות ממון!... סקרנותי רק התגברה... כעבור עוד כמה דקות עצר רכב גדול ונוח, ושאל אם משהו צריך לבית שמש - בדיוק לאזור שבו אני והאברכים מתגוררים! עלינו כולנו לטרמפ, והוא פתח בנסיעה. האברכים כבר מילמלו 'מזמור לתודה' פעם נוספת, אך אני, שיצר הסקרנות בער בי להבין את העניין לעומקו, שאלתי את הנהג מהיכן הגיע. הנהג השיב כי הגיע מאירוע באולמי זוועהיל. תמהתי ושאלתי אותו: "מדוע לא נסעת דרך כביש תשע, שמהיר הרבה יותר?". הנהג חייך ואמר: "באמת הייתי בדרכי לכביש תשע, אך לפתע נכנסה בי מחשבה שאולי בשעה מאוחרת כזו ישנם אנשים בכניסה לעיר שממתינים לטרמפ. והרי בשבילי זה תוספת של כמה דקות בלבד", אמר, "והנה, אתם אכן חיכיתם לטרמפ...". לשאלתי לפני כמה דקות יצא מזוועהיל - נמצאו דבריו מכוונים בדיוק לאותו רגע שהאברכים פצחו ב'מזמור לתודה' הראשון... אילולי שראיתי את הנעשה, הייתי מתקשה להאמין, אך כעת משנוכחתי לראות את כוחה של הודאה, גמרתי בליבי לפרסם זאת ברבים, למען ישמעו וייהנו הרבים מהעיצה הנפלאה הזאת!!!

* * *

אחד מאנשי הקהילה באופקים חלה במחלה קשה, ר"ל. עסקני הרפואה נכנסו לעובי הקורה והגיעו למסקנה כי על החולה לעבור ניתוח במרכז רפואי בחו"ל, ששם יש סיכוי שיימצא מזור למחלתו. היות ובני המשפחה לא ידעו אנגלית כלל, החליט הגאון רבי **שמשון פינקוס** זצ"ל, רב הקהילה, ללוותם ולהיות להם לעזר כדי שיצליחו להסתדר שם. כאשר אושפז החולה בבית החולים, בלילה שקודם הניתוח - המתחריחף באוויר כצל מאיים. בטרם עזב הרב את המקום על מנת לשוב למחרת, שאל החולה אותו: "מה צריך לחשוב כעת לפני הניתוח? מה עלי לעשות?".

הרב פינקוס ענה: "יש דעות שונות מה אדם צריך לחשוב בזמן של סכנה, ר"ל. יש הסוברים שעל האדם להעלות את זכר חטאיו, להצטער ולשוב עליהם בתשובה. אחרים אומרים שעליו להעלות במחשבתו את כל הטובות שה' עשה עימו בימי חייו עד הנה, להודות לו על כל טובה וטובה, ולומר לפניו: 'כל כך הרבה טובות עשית עימדי, אנא עשה עימי עוד אחת...!'. וזו הדרך שיותר נראית בעיני. תחשוב על כל הדברים הטובים שהקב"ה עשה לך בחיים, ואני אומר לך, סיים בנימה מעודדת, "בזכות ההודיה הזאת, הקב"ה יעשה עימך עוד טובה, ותצא בעזרת ה' בריא ושלם מהניתוח הזה". ובאמת, כך היה. **[מתוך 'השמש בגבורתו']**

מרן זצ"ל: "אני יכול להלוות לך פרוטה, תשלם להם וזה יהיה מספיק. תגיד להם שגם את זה קיבלת בהלוואה". עוד הוסיף מרן: "וכשהוא יחזיר לך את השקל תביא לי אותו בחזרה, ברכה והצלחה, ואי"ה שתתפטר ממנו ומכל המשוגעים".

המשפט החל. לאחר כעשרה רגעים נזף השופט בחברות הביטוח והמליץ להן להגיע מהר להסכמה עד לשיבת בית המשפט הבאה ביום חמישי כ"ד טבת תשע"ה... בדיון הבא, ביום חמישי כ"ד טבת תשע"ה, מודיעות חברות הביטוח לבית המשפט כי הן מקבלות את הצעת השופט ומחלקות ביניהן בלבד את הפיצויים לנפגע, וללא תביעה כספית פרטית מהרב ניימן... ההסכם נחתם וקיבל את אישור בית המשפט ב-ד' בניסן תשע"ה.

במוצש"ק פר' וארא החזיר הרב משה ניימן את הפרוטה שקיבל בהלוואה למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, ואילו דבריו בהקלטה: "אני רוצה להחזיר לרב את הפרוטה שהרב הילווה לי לתת לגוי ושבזכות הברכה של הרב התפטרתי ממנו. פריעת בעל חוב - מצווה".

מרן הגר"ח: "אתה יכול להגיד ברוך שפטרני, ברכה והצלחה וכל טוב".

אחר כך ביקש הרב ניימן ממרן זצ"ל אם יכול לתת לו את השקל כדי שיוכל לספר ולהצביע עם השקל הזה על זכות השמיטה, וזכות ברכת התורה כמאמר חז"ל 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'. מרן חייך ונתן לו בהפטירו: "שיהיה לך במתנה". **[מתוך 'יתד נאמן' מוסף ש"ק בהר תשע"ה]**

וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם (כו, יב)

אדם שזוכה להרגיש את 'והתהלכתי בתוכם' כאן בעוה"ז, חיוו הם גן-עדן עלי אדמות, כי אם הקב"ה נמצא עימו, מה הוא צריך יותר מזה... הלא כבר יש לו הכל. אחד הדרכים להגיע להרגשה זו, היא ע"י ההודאה על העבר. כי המודה - מכיר הוא בהשגחת ה' ומתחבר במחשבתו למקור הברכות והישועות, ובזה מתקיימת בו ברכת 'והתהלכתי בתוכם' - כאן בעוה"ז. המעשים דלהלן נותנים לנו הצצה לחיים כאלה.

* * *

מספר עד ראייה: בדרכי מאוחר בלילה מירושלים לבית שמש, לקח אותי חבר טרמפ עד היציאה מהעיר, משם היה בדעתי להמשיך בנסיעה באוטובוס לבית שמש. בתחנה עמדה קבוצה של שלושה אברכים מבית שמש והם אמרו לי שאין אוטובוס בזמן הקרוב. לשאלתי מה הם יעשו, השיבו, כי אמרו עכשיו 'מזמור לתודה' ועל כן סמוכים ובטוחים הם שהקב"ה יזמן עבורם טרמפ עד הבית... הרמתי גבה ושאלתי: "מנין הביטחון הזה?!" הם השיבו ברוגע, כי כך דרכם, לומר 'מזמור לתודה' כשהם מצפים לישועה, ואח"כ שוב כאשר הם זוכים לישועה, ופעם שלישית בסוף, כאשר

מאוצרות הפרשה

ולא תונו איש את עמיתו (כה, יז)

כאן מדובר על הונאת דברים. קודם לכן (בפסוק יד) נאמר: "אל תונו איש את אחיו", ושם הכוונה להונאת ממון.

נשאלת השאלה, מדוע בהונאת ממון כתבה התורה "את אחיו", ובהונאת דברים – "את עמיתו".

אמר על כך בעל ה"הפלאה", כי באחים בדרך כלל לא מצויה אונאת דברים – אוכלים ביחד קוגל ושמוחים. אבל כאשר חלילה הבעיות מוגיעות לענייני ממונות – ירושות וחלוקות... ה' ירחם, גם באחים האש יכולה להתלקח ולשרוף. לכן, הונאת דברים נאמר רק על "עמיתו" – חברו שאינו אחיו, אבל הונאת ממון אמורה גם ב"אחיו".

והמהרש"א ביאר, שהנה על "עמיתו" דרשו בגמרא (ב"מ נ"ט): "עם שאתך בתורה ובמצוות", ו"אחיו" הוא אפילו מי שאינו אתך בתורה ובמצוות. לכן, כאשר מדובר בהונאת ממון נאמר: "אל תונו איש את אחיו", כי אסור להונות בכסף אפילו מי שאינו עמיתו. גם יהודי חילוני, מפ"מניק – אסור להונותו בכסף, ואפילו מגוי אסור לגנוב. אבל הונאת דברים, היא רק לעם שאתך בתורה ובמצוות.

מתי קורה כעין זה, שמוותרת אונאת דברים? כתוב מפורש ברמב"ם שאחרי שמוכיחו בצנעה, וללא תועלת, מותר להוכיחו ברבים. (יחיראובן)

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך (כה, לה)

ובמדרש רבה (לד, א): הדא הוא דכתיב (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל. עכ"ל. יש אנשים, אומר ה"מגיד מדובנא" (מונא בספר "קהלת יצחק") השרויים תדיר בדאגה. גם אם ברכם ה' בעושר ובהון רב אשר יספיק כדי לכלכלם בכבוד על ימיהם, לא יפסיקו מלטרות בהגדלת עושרם. מקור דאגתם הוא החרדה לעתידם ולעתיד ילדיהם. לעומתם ישנם אנשים שמחים טובי לב שהדאגה היא מהם והלאה גם אם בידם מזון לסעודה אחת בלבד הם בוטחים בה' שישלח להם כל צרכיהם. תופעה מצויה היא שכאשר באים לבקש מן הראשונים סיוע כספי לאיזה שהוא ענין נחוץ הופכים הם עורם ומשיבים למבקשים שעליהם לדעת שה' יושב וזן את כולם מקרני ראמים ועד ביצי כינים. לכו לבתיכם ודעו כי הקב"ה שנותן חיים יוון ויפרנס אותכם, זוהי דוגמא מובהקת של בטחון מעוות ומזויף. אילו היה בעל בטחון אמיתי היה עליו לדאוג להפך ממה שנהג. בכל הנוגע להבטחת עתידו הכלכלי ולביסוסו היה צריך להצטייד באמונה ובטחון. כי ה' יוון ויפרנס אותו ואת צאצאיו – ולהקדיש את זמנו לתורה ומצוות. את דאגתו לעצמו היה צריך להמיר בדאגה לאחרים, להחזיק יד עני ואביון ולגמול חסד עם כל אדם. בזה יש לפרש את סמיכות הפרשיות שבין: "וכי ימוך אחיך" לבין דיני שמיטה. מצוות השמיטה נועדה בין השאר להשריש בלב איש ישראל את מידת הבטחון, על ידי כך שבמשך שנה תמימה נשואות עיני הכל לשמים בצפייה להתממשות ההבטחה של: "וצוית את ברכתי". עם ההתחזקות בבטחון נוצר מקום לחשיש שמא יהיו אנשים אשר ישתמשו במידה זו גם כלפי אחרים, כמבואר לעיל. הסמיכה התורה את ענין הדאגה לענין מצוות השמיטה להורות כי מידת הבטחון נועדה אך ורק לאדם בעניני עצמו. אולם כאשר ימוך אחיך אל לו לסמוך על הבטחון אלא להחזיק בו. לזה נתכוון המדרש, "אשרי משכיל אל דל" – אשרי המשכיל ומבין שביחסו אל דל, אין לו לסמוך על הבטחון אלא לסייע. (ילקוט לקח טוב)

לא תרדה בו בפרך ויראת מאלקיך (כה, מג)

ראשונים שאיסור "לא תרדה בו בפרך" נאמר גם על בן חורין, שאסור לרדות ולחייב את חברו לעשות דבר נגד רצונו של חברו [ע"י שערי תשובה לר"י שע"ג אות ס', חינוך מצוה שמ"ו ובמנחת שם, ובש"מ"ק על מוס' ב"מ דף נ"ט: בשם הראב"ד].

וידוע שמרן הסטייפלר זצ"ל היה מאוד חושש לזה, ושמעתי מידידי הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א, שהסטייפלר בא להתארח בבית בתו הרבנית ברזם בפסח, ומנהגו היה לא לאכול שרויה אך אצל בתו אכלו שרויה, והיא היתה מכינה כל פעם בשני סירים את כל האוכל, וראה הסטייפלר זצ"ל שזה מכביד על בתו, ועשה התרת נדרים להחל לאכול שרויה, ואמר שלא לאכול שרויה זה מנהג, ועדיף לא לצער ולהכביד על השני.

ומסופר שפעם ישב מרן החזון איש זצ"ל בשבע ברכות, ובקשו מהחתן שידבר דברי תורה, והחתן לא רצה, והתחילו ללחוץ עליו ולהפציר בו, אמר להם מרן החזון איש שזה בכלל הלאו של לא תרדה בו בפרך וצריך להזהר בזה. [ע"י בשע"ת שם]. (הגר"א דינר שליט"א, גליון דברי הישרה)

ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם: והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם (כו, יא-יב)

הקב"ה מבטיח ש"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם", "ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם והתהלכתי בתוכם". מפרש רש"י - אטייל עמכם בגן עדן!! לא פחות ולא יותר: טיול בגן עדן... שאל ר' שבתי יודלביץ זצ"ל, כיצד יתכן שהקב"ה מבטיח בחדא מחתא "אטייל עמכם בגן עדן" ו"לא תגעל נפשי אתכם"?.. לכאורה אין הדבר שונה מאחד האומר לחבירו: אתה יודע, אתה כזה ידיד טוב שלי עד כדי כך שאתה אפילו לא מגעיל אותי...?

ר' שבתי היה אומר כך: בתקופת קום המדינה הגיע אלי מישוה ואמר לי אני לא לגמרי עוזב את היהדות אני רק קצת עוזב...לא לגמרי... חלק כן חלק לא... אמרתי לו: היה פעם אחד שעלה לקומה ה-30 במגדל כל בו שלום בתל -אביב הוא הוציא את רגלו האחת החוצה כמי שמתכוון לקפוץ למטה... העוברים והשבים למטה התחילו לצעוק לעברו: משועגענער, מה אתה עושה, אתה מתאבד... והוא משיב להם מלמעלה: חברה, אל דאגה, אני מומחה גדול בקפיצות...! שאל אותו מישוה: כמה קומות אתה יודע לקפוץ? הוא השיב: שלש קומות... אומר לו ההוא: אבל כאן זה שלושים קומות... עונה לו המומחה בקפיצות...: לא, אני לא רוצה לקפוץ את הכל... אני רוצה לקפוץ רק שלש קומות!...! אמר לו ההוא מלמטה: שוטה שכמותך! וכי אינך יודע שאין תחנת ביניים?! או שאתה על הגג או שאתה למטה, אם עזבת את הגג - אתה למטה!...

עם ישראל כשהן עולין - עולין עד לרקיע וכשהן יורדין - יורדין עד לעפר (מגילה טז). אין באמצע! אצל עם ישראל יש אחד משני מצבים: או "אטייל עמכם בגן עדן", פסגת הפסגות, "עד לרקיע", או ח"ו "תגעל נפשי אתכם" - "יורדין עד לעפר"... אם כן אין לך מתאים יותר מאשר להזכיר את ההבטחה של "אטייל עמכם בגן עדן" יחד עם ההבטחה של "ולא תגעל נפשי אתכם", כי אה"נ אם אין מתקיימת ההבטחה של "אטייל עמכם בגן עדן" הרי זה לא אחרת מאשר "תגעל נפשי אתכם" ח"ו, ובאידיך גיסא - אם כלל ישראל זוכים והם עומדים בדרגה של "אטייל עמכם בגן עדן" הם נמצאים רק מעברו השני של המצב הקיצוני ההפכי של "תגעל נפשי אתכם" ח"ו, כי אין באמצע... (הגר"ח"ב נבנאל שליט"א)

השורשים מחייבים

וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָכֹר וְהָאֶרֶץ אֲזָכֹר. (כ"ו, מ"ב)
לכאורה, עלינו להבין: כיצד משתלב פסוק זה שתוכנו דברי נחמה, בתוך פסוקי התוכחה?

את התשובה נבין על פי מעשה שהיה: צעיר לימים היה האדמו"ר רבי יצחק אריה לייב אלטר בעל ה'שפת אמת', כאשר התמנה כממשיך דרכו של בעל 'חידושי הרי"ם' בהנהגת חסידות גור. בין חסידיו הרבים, היו גם אנשים באים בימים, תלמידי חכמים מופלגים, שכל אחד מהם ראו היה להתמנות בעצמו לרב ומנהיג.

אדם אחד העז פניו וניגש אל ה'שפת אמת' בשאלה: "למדנו רבנו, כיצד נוטל הוא את עול ההנהגה על כתפיו?" כוונתו הייתה ברורה, והוא ביטא בדבריו אלו את תהייתם של רבים, שלא העזו להעלותה על דל שפתייהם – הכיצד יתכן שבגילו הצעיר, כ"ב שנה בלבד, בכוחו של הרבי החדש להנהיג ולהורות את דרכם של ותיקים ומנוסים ממנו?

השיב לו הרבי במתק שפתיים: "אמשול לך משל למה הדבר דומה. אדם אחד חפץ בכל מאודו לטפס על אחד ההרים הגבוהים ולכבוש את פסגתו. הוא ידע אל נכון, כי בכדי להשיג את המטרה, נדרשות הכנות רבות, וכי לא בקלות יוכל להצליח במשימתו. רבים וטובים שניסו את מזלם כמטפסי הרים, נאלצו לשוב על עקבותיהם לאחר שבועות אחדים של טיפוס, מבלי לזכות להגיע אל הפסגה הנכספת. מדובר היה בהר מאתגר במיוחד, מרובה מכשולים בדמות סלעים חדים ומשווננים, ומעברים צרים המסכנים את הולכייהם.

"מיועדנו לא נרתע מהקושי, והחליט שלדידו מדובר במשימה ברת ביצוע. הוא ערך את כל ההכנות הדרושות, וכעבור מספר שבועות התייצב בתחתית ההר נכון למסע המפרך. אולם כל המידע המוקדם שקיבל היה כאין וכאפס לעומת ההתמודדויות שנכוננו לו בהמשך הדרך. הוא פסע עקב בצד אגודל, בזהירות המתבקשת, בדרכו אל היעד, תוך שהוא מתמודד עם אינספור תלאות וקשיים. לא פעם חשב לוותר ולסגת, אבל גאוותו הפנימית האיצה אותו להמשיך בדרכו. "רגליו כאבו מרוב מאמץ, אצבעותיו בקושי נשמעו לו מרוב קור. הוא חש את הכפור הנורא מבעד לשכבות הבגדים החמים בהם היה עטוף. המזון שבתרמילו הלך והתמעט, מה שהעלה חשש כבד בקרבו שמא יאלץ לשוב בחזרה, בטרם יממש את חלומו הגדול להגיע לפסגת ההר. לא פעם היה נתון לסכנת חיים של ממש, כאשר כמעט ונפל מן הצוקים הרמים.

"כאשר כמעט כשל כוח הסבל הבחין הלה מרחוק בפסגה המבצבצת לה מבעד לערפל. הידיעה כי הנה הוא מתקרב ליעדו נסכה בו כוחות מחודשים, והוא עשה מאמץ כביר אחרון. בכוחות לא לו התקרב האיש אל הפסגה בתחושה כי הוא האדם הראשון בעולם שעמד במשימה המפרכת.

"אך לתדהמתו, הוא קלט בזווית עינו דמות אדם מקפצת לה בעליזות בינות לסלעים החדים. 'מי הוא זה ואיזהו הגיבור שהצליח להתגבר על כל הקשיים ולהגיע לכאן לפני?' תמה לעצמו, והתקרב יותר לעברו. לפתע הבחין כי מדובר בילד קטן המהלך לבדו על פסגת ההר הגבוה.

"האיש השתומם מאד על המראה הזה. הן הוא השקיע זמן ומאמצים מרובים כדי להוציא לפועל את רצונו. הוא חש כי הילדון העומד ומצחק לתומו, שם את כל הישגיו ללעג וקלס... 'כיצד הצלחת להגיע לכאן?', שאל בתמהון, 'והלא אני יורק דם במשך שבועות ארוכים בדרכי לכאן'?

"והילד השיב בפקחות: 'אתה הגעת הנה מתחתית ההר, ולשם כך נאלצת להפעיל מאמץ כביר. אני לעומת זאת, נולדתי פה על פסגת ההר הגבוה...'...
ה'שפת אמת' סיים את משלו, והנמשל היה ברור ומובן: אותם אנשים זקנים וחשובים החלו את דרכם בתחתית ההר. שנים רבות היה עליהם לעמול עד שהגיעו למדרגתם הגבוהה. מה שאין כן, ה'שפת אמת' נולד על הפסגה! אביו וזקנו הגדולים גידלוהו משחר ינקותו בקדושה ובטהרה, ולא ייפלא, אפוא, שהצליח להגיע להנהגת עדתו בגיל כה צעיר.

ממעשה זה למדים אנו, כי אדם הגדל בצילם ותחת השפעתם של הורים גדולים – הדרך עבורו יותר קלה להגיע להשגות רוחניות גבוהות. ומאידך, אם חלילה לא ינצל זאת לצמוח ולהתעלות כפי יכולתו – התביעה עליו בשמים תגדל.

ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של המגיד מדובנא: בוודאי אין כוונת הפסוק להשמיע כאן דברי נחמה, אלא אדרבה, שמותיהם של האבות הוזכרו כאן כדי להגדיל ולהעצים את חומרת העברות אשר בגינן נאמרה התוכחה. שכן לא ראי עוונות של בנים להורים שאינם הולכים בדרך התורה כראי עוונות של בני צדיקים. אותם שגדלו במקומות גבוהים, שהוריהם התוו להם את הדרך בה ילכו – התביעה כנגדם כאשר הם נוטים ממנה, גדולה שבעתיים. זהו שאמר הכתוב: "וזכרתי את בריתי יעקב, ואף את בריתי יצחק, ואף את בריתי אברהם אזכור" – כאשר אזכור את אבותיכם אשר על ברכיהם נתגדלתם, התוכחה כלפיכם תגדל – הן השורשים שלכם כה איתנים! וכיצד, אפוא, סתיתם מהדרך בה חונכתם...
(ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פריינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

דין הליכה לדיאטה בשבת

שאלה: לאחר חג הפסח התחיל הרב אבנר דיאטה רצינית. בהוראת הרופא היה עליו להתנזר ממאכלים משמינים ומתועשים וכן להקפיד על הליכה יומיומית. הוא היה נחוש בדעתו להצליח והרגיש שאכן עלה על דרך המלך. לאחר סעודת ליל שבת הוא רצה ללכת, כהרגלו, אבל הסתפק – אולי אסור לו ללכת להליכה זו משום שהיא נחשבת כהליכה בריאותית שאסורה בשבת משום שאין לעשות צרכי רפואה בשבת, וממילא אסור ללכת לצורך בריאות בשבת?
תשובה: אם כוונתו בהליכותיו להתעמל ולהזיע על ידי כך, יש מחמירים לאסור אפילו שאין ניכר מהליכתו שכוונתו להזיע. והגר"נ קרליץ זצ"ל כתב שצריך להחמיר כ"ש מחמירים. אולם אם הוא הולך לצורך בריאותו ללא כוונה להזיע על ידי כך, מותר לו לצאת להליכה זו.
מקורות: מ"ב ס"י ש"א סק"ז, חוט שני ח"ד פפ"ט ס"ק נ"ב. (גליון פניני הלכה)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות הריסון-ספיר להולדת הבת הנכדה משפחת רפפורט לנשואי הבן

משפחות גולומבך – הוד לנשואי הבת הנכדה משפחת אלפסי להולדת הבת

גני הד: משפחת שרייבר לאירוסים הבת משפחת אטינגר לאירוסים הבת משפחת פוירשטיין להכנס הבן לעול תורה ומצוות

משפחות שימבורסקי-יעקובסון- הרב פלדמן להכנס הבן הנכד הנין לעול תורה ומצוות

משפחות בלכמן-פיליפ-אינגבר להולדת הבן הנכד הנין משפחת אברהמי לאירוסים הבן

{ אז נדברו }

פרשת בהר בחוקותי תשפ"ו | גליין מספר: 730 | לסדר: "ונקדשתי בתוך בני ישראל"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

ניתן לשלוח הערות או תגובות

על העלון למספר פקס:

077-4448588

ניתן לקבל את העלון ישירות

אליכם לפקס:

077-3368019

קוראים יקרים: העלון שוב

רעב! נגמר לו האוכל... מי

שיש לו קצת קופסאות

שימורים... חמץ שנמכר

לנכרי... או כמה שקלים שעבר

עליהם הפסח ונשאר משהו.

אנחנו זקוקים לתרומות-

בלעז כסף!!!

לתרומות ולהוראות

קבע לעלון:

באשראי: "נדרים"

פלוס" (קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

תגיד לי: אתה מתמיד רציני? כן? כמה??? כמה בדיוק?

מסופר בגמ' בפסחים (פח) שעולא הגיע לבבל... הוא נכנס לחנות וראה שם תמרים יפים ומשובחים... ושאל את בעל המכולת כמה זה עולה לקילו? הוא אמר לו: זוז אחד... מאוד זול...

עולא היה מופתע מהמחיר הזול... ולכן הוא הירשה לעצמו לקנות כמות גדולה של תמרים ואכל לשובע... מרוב שעולא היה מופתע מהמחיר הזול והמשובח בבבל... הוא התבטא בתוכחה על אנשי בבל: מלא צנא דדובשא בזוזא ובבלאי לא עסקי בתורה? תתביישו לכם... יש לכם כזה שפע של תמרים בזיל הזול... ואתם לא מספיק עמלים בתורה... ? ! ?

אלא ש-- ויהי בחצי הלילה!!!! עולא לפתע מתעורר עם כאבי בטן... מתברר שהוא אכל יותר מידי הרבה תמרים וזה לא עשה לו טוב... ואז!!!! בבת אחת כל ההסתכלות של עולא השתנתה ב-180 מעלות... והפעם הוא התבטא בהתפעלות... 'מלא צנא סמא דמותא בבבל, ובבלאי עסקי בתורה? אני מתפעל מכם אנשי בבל... יש לכם סלים של סם המוות בכמה שקלים בודדים ו... ואתם בכל זאת יושבים ועוסקים ועמלים בתורה? כל הכבוד לכם... אתם ראויים להתפעלות...

עכשיו: תרשה לי לשחק ראש קטן: אני לא מבין: כמה שעות לפני כן, עולא בא בתוכחה שהבבלים לא!!! לא עוסקים בתורה... לא חלפו כמה שעות ופתאום עולא מתפעל מאנשי בבל שהם כן עוסקים בתורה... תכל'ס: תחליט: הבבלים עוסקים בתורה או לא עוסקים בתורה???

נו... בינינו... מה התשובה??? למה השאלה לא מתחילה??

כי הכל עניין יחסי!!! בהתחלה, כשעולא בא בתוכחה שיש לבבליים כזו מחיה זולה ובכל זאת הם לא עוסקים בתורה... מה... הם באמת לא היו עוסקים בתורה? חס ושלום... ברור שכן!!! רק מה? ביחס לתנאים הנוחים ולאפשרויות הנרחבות שגיליתי שיש לכם... ביחס לזה אתם לא מספיק עוסקים בתורה... וזה לא סתירה!! שלא חלפו כמה שעות... ועולא בבת אחת שינה את דעתו!!! ולמה? כי לפתע התברר שההיפך הגמור... יש לבבליים הרבה מאוד כאבי בטן... הרבה בעיות בעיכול... הם מתהפכים במיטה... ואם אלו הם התנאים הקשים שלכם... אז אני מחזיר את המילים בחזרה... וההיפך הגמור!!! במקום להתאכזב מכם אני דווקא מתפעל...

כ"כ הרבה קשיים יש לכם ובכל זאת אתם עוסקים בתורה כאילו הכל טוב... ? ! ?

על כל פנים: מה רואים מכאן? שאם תשאל השאלה: כמה אני יושב ולומד? כמה התמדה יש לי?

השאלה הזו לא מתחילה!!! כי זה לא כ"כ משנה כמה שעות אני לומד... השאלה היא כמה כאבי בטן יש לי בחיים... השאלה היא: מה קורה איתי באמצע הלילה... עד כמה החיים שלי פשוטים או לא פשוטים... עד כמה המחיה שלי יקרה או זולה... בקיצור: זה תלוי בכל מיני נתונים...

ובדיוק כמו עולא שתוך כמה שעות ההתרשמות שלו התהפכה במאה שמונים מעלות בהתאם לנתונים!!! אותו דבר ביחס אלי ואליך... יתכן שאתה רואה בחור... וכצופה מהצד נראה לך שהכל הולך לו בקלות ולפי ההתרשמות הזו הוא באמת לא מספיק יושב ולומד... היה אפשר לצפות ממנו ליותר... אבל אם היית מכיר אותו מקרוב והיית יודע את כל הקוויטעל הכללי שלו... כל ההסתכלות שלך עליו הייתה מתהפכת במאה שמונים מעלות... מה... כ"כ הרבה חבילין דמעיקין עוברים עליו והוא בכל זאת מחזיק ראש מעל המים... בכל זאת רואים אותו שעות שלמות יושב ולומד... בקיצור: קח את השקלול הזה בחשבון...

אבל בינינו... עזוב... לא התכוונתי כאן בשורות אלו לחזק את העניין של 'לדון לכף זכות', (אני באופן כללי לא מתחבר לרעיון החברתי הזה... להסתובב כמו פקח של הרבש"ע ולדון לכף זכות... תתמקד בעצמך... אל תדון בכלל!! לא לכף זכות ולא לחובה... מי ביקש ממך בכל תחוב את האף שלך לרוחניות האישית של חבר שלך...)

אז עזוב את חבר שלך... בא נדבר עליך ועלי... אנחנו בעצמנו- בינינו לבין עצמנו...

אני מאוד רוצה ללמוד וגם אוהב ללמוד... אבל לאחרונה זה... זה לא הולך... אני פחות לומד... אני מרגיש בריפיון... הכל הולך בעצלתיים... אבל חכה... רגע רגע... לפני שאתה מחלק לעצמך ציונים... לפני שאתה מחליט באופן מוצהר שלאחרונה אתה פחות לומד ואתה בריפיון...

רגע רגע... תן לי רקע קצר: מה קורה איתך לאחרונה? מה הם הנתונים שלך?

ניסית פעם לדון את עצמך לכף זכות??? האם פעם ניסית לבדוק כמה 'כאבי בטן' יש לך לאחרונה?? כמוכן ש... שלא כ"כ משנה אם זה כאבי בטן או כאב לב... האם שקללת במכלול השיקולים את הלילות הקשים שלך... את החברותא הפחות מוצלח שנפלת איתו בסדר א' מתחילת זמן זה... ואתה מצידך מנסה בכל הכח להתאמץ להתעלות מעל עצמך ולהוציא מעצמך את המירב והמיטב בסדר א' למרות שלמייעשה 'זה... זה לא זה'... וכמה שאתה מתאמץ זה עדיין!!!! עדיין לא לגמרי הולך כי אחרי הכל... אבל הההלל... מכאן ועד להגיד שבדיוק כעת אני בריפיון...!!!! לזה אתה קורא ריפיון? אולי ההיפך...??? אולי תנסה רגע להסתכל על זה מזווית אחרת... ואז יתברר לך ש'יתברר לך שדווקא בתקופה הזו אני מוקף ב'מלא צנא סמא דמותא בבבל, ו... עסקי בתורה? ניסית לחשוב על זה??? ושוב!! זה לא סתירה שאתה לא מרוצה מההישגים שלך לאחרונה... וכמוכן שזה לא תכל'ס ככה להמשיך... וגם יתכן שהיה כאן כמה מחדלים שצריך להפיק מהם לקחים... אבל מכאן ועד לשקוע ברגשות אשמה שלאחרונה אני בריפיון... חכה!!! אל תמהר להסיק מסקנות!! יתכן שאליבא דאמת דווקא עכשיו אתה מתאמץ יותר מתמיד... כי הרבה יותר קשה לך... מה פה לא מובן... ההמשך בעמוד 2...

האם אתה מתמיד רציני? בטוח...???

(המשך מעמוד 1) תבדוק טוב טוב... האם אני ברפיון... או שהנתונים שלי רפויים... אם נתוני השטח שלי רפויים זה לא הופך אותי לרפוי... זה בסה"כ אומר שאני מתמודד מול רפיון!!!! אם יש לאחרונה משהו שמאוד מאתגר אותי במידת הכעס והסבלנות... במבט שטחי שלאחרונה אני מאוד הרבה כועס ואני חסר סבלנות... אבל עם קצת התבוננות זה בדיוק ההיפך... אני פשוט מתמודד מול כעס!!!! אני בסה"כ מתגבר על מידת הכעס...

זה למעשה בדיוק המסע שעם ישראל עברו שבוע אחד בלבד לפני חג השבועות... החניה אחת לפני הר סיני הייתה **רפידים**!! ויחנו ברפידים... שם היה באמת רפיון ידיים... כן... התורה מעידה על עם ישראל ששבוע וחצי לפני מתן תורה הם פתאום שקעו ברפיון... רפו ידיהם מן התורה... זה קורה... גם במשפחות הכי טובות... גם בדור דעה... תרגיש נוח... זה קרה לעם ישראל גם באותה שנה מרוממת שהם קיבלו תורה...

נו... מה קורה כשחונים ברפיון ידיים?? מיד יובא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים!!! וכאן עם ישראל תפסו את עצמם לידיים... והתחילו להילחם... להיאבק בכל הכח... ועמלק לא מוותר... הוא מנסה להחליש... לגמד... לזנב... לעשות אותך קטן... אבל לא!! עם ישראל נלחמים ונאבקים בשארית כוחותם... עד!!! עד קצה הכח...

אלא שאז!!! אל תשאל... לפתע שוב!!!! שוב עם ישראל מרגישים רפיון ידיים... וגם את זה התורה מספרת לנו... אבל זה כבר כתוב בסוף פרשת כי תצא... ויזנב בך כל הנחשלים אחרך **ואתה עיף ויגע**... מלחמת עמלק הצליחה להתיש את עם ישראל... כן... זו היה מלחמה מאוד תובענית ושוחקת... עמלק ניסה בכל דרך לתפוס אותך ברגעי נחשלות... בנקודות התורפה ולהוכיח לך שכולם המשיכו הלאה ברוממות... ורק אתה מדדה כעת מאחור עם גיוגול של שטויות בראש והקב"ה כבר לא צריך אותך... יש לו צענטער בלעדך... וככה אתה כל הזמן צריך לנשום אויר לראות ולאסוף כוחות ולהאמין שלא!!! אני יקר לה' ללא כל קשר לחולשות הזנביות שלי... ותכל'ס... אחרי שבוע של מלחמה בלתי פוסקת מול עמלק המזנב שמפגיש אותך עם כל מיני רגעים אפלים וזנבבים שבאשיותך... סו"ס אחרי שבוע הסתיימה מלחמת עמלק... אמנם המלחמה הסתיימה בנצחון... ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב... אבל ישראל מצאו את עצמם עייפים ויגעים ממלחמת עמלק...

נו... בסדר... לגיטימי... מותר להיות עייפים אחרי מלחמה... אבל לא!!! מה לעשות... אנחנו כעת בערב ראש חודש סיוון!!! אוטונו מתן תורה... עוד רגע אנחנו צריכים לתפוס את הרגלים ולנסוע להר סיני... עוד שבוע מתן תורה... אבל איך? איך אפשר ככה לקבל את התורה... אנחנו ברפיון רציני... תראה מה עובר עלי... כבר לפני שבוע הגעתי לרפידים והיה שם רפיון... וכעת גם עכשיו אני ברפיון... אני עיף ויגע...

אבל לא!!!! כלל ישראל! יש לכם טעות אחת קטנה!!! אתם כעת ב---ויסעו מרפידים!!!! כשחנינו ברפידים- לפני שבוע... שם באמת היינו ברפיון אמיתי... זה באמת לא היה בסדר... כי אז עדיין הכל היה טוב... הכל היה רגוע... וסתם ככה שקענו ברפיון ידיים... באמת הגיע לנו לקבל על הראש... ובאמת קבלנו!!! קבלנו את עמלק 'על השכל'!!

אבל!!!! ברגע שעמלק הגיע... זה... באותו רגע תפסנו את עצמנו והתנערנו מהרפיון... התחלנו להילחם בכל הכח... וכבר שבוע ימים שאנחנו נאבקים בכל הכח על הרוחניות שלנו... שבוע ימים שעמלק מנסה להקטין ולהחליט אותנו ואנחנו נאבקים להדוף את הזנביות שלנו... ו... וכמובן!!! כמובן שזה מעייף... מה חשבת... להילחם ולהיאבק על המינימום זה הכי שוחק, הכי מתיש ומעייף... אבל ההלה... כעת זה כבר לא רפיון!!! כעת זה ההיפך הגמור לרפיון!!! כעת אנחנו בסה"כ עייפים מלהילחם... ויסעו מרפידים!!!!

כעת הכל בסדר... צריך בסה"כ להתנער... להתעודד... ולדעת להיות עייפים ו-מרוצים... כן... אנחנו עייפים... אבל ממה?? ממלחמת היצר... אני עיף ממלחמת ההישרדות... כן... בתקופה האחרונה אני באמת לא במיטבי ואני נלחם... נאבק להמשיך בכל זאת ולמרות זאת ועל אף הכל... מיותר לציין שאני לא נהנה מהחיים... לא מרגיש בעננים... נכון... אבל לכה"פ אני לא אומר שמגיע לי גם לשקוע בנקיפות מצפון שאני לא בסדר... זה שאני כעת נוסע מרפיון!!!! זה לא אומר שאני ברפידים!!! אני רק יוצא מרפידים...

מישהו פעם שאל אותי למה לפעמים יש תחושה שיש רפיון דווקא לפני הימים הכי קדושים?? אמרתי לו: זה שאתה עיף מלהיאבק ולהילחם... לכן זה נקרא רפיון?? זה בסה"כ אומר שאתה עיף ממלחמות... אז זה!!! שבדיוק זה המפה של עם ישראל במעמד הר סיני זה גם המפה של כל אחד מאיתנו בימי מאבק...

יש מיומנות שנרכשת עם השנים... (נדמה לי שרכשתי אותה לאחרונה, מקווה שבבילי) לדעת להרגיש מותש... מבולבל... חסר סבלנות... ובכל זאת להיות מרוצה מעצמי!!! ולמה? כי אני יודע את הרקע מסביב... ואני יודע שבמקרה הספציפי הזה מותר לי!!! לדוגמא: ליל שבועות... הייתי ער כל הלילה... למדתי עם כל הכח... עם כל הברען... אח"כ התפללתי את אחת התפילות הכי ארוכות בשנה... השתדלתי לכווין... להתרכז... להתפלל... וזה!!! אחרי שב"ה קיבלתי את התורה כעת חזרתי הבייתה לקידוש על עוגה חלבית... ולפתע!!! אני מגלה שאני עיף... טיפ עצבני... אין לי סבלנות... לא נעים להרגיש ככה!!! לא מתאים לי... ועוד בחג השבועות... אבל לא!!! ההלה... תרגע... הייתי ער כל הלילה... למדתי ב"ה טוב... השתדלתי להתפלל... עשיתי את היומית שלי... ועכשיו אני מותש ומרוט וממילא קצר רוח... הכי טבעי בעולם... אין לי מה להתאכזב מעצמי... לא נותר לי אלא להשתדל ללכת כמה שיותר למיטה, לשכב במיטה ולהיות מרוצה מכל רגע נוסף של תשישות ועצבנות שמסגיר את המאמץ שלי...

זו מיומנות שמאוד כדאי לרכוש אותה!!! כי אחרת זה מאוד מבבל!! בחור יקר: יש סיכוי רציני מאוד שדווקא ביום האירוסין שלך אתה תהיה עצבני וקצר רוח מתמיד... השאלה היא: מי הוא זה שימקד אותך שהלה... אתה לא עצבני בגלל השווער... אתה עצבני מרוב התרגשות ובגלל הלילה הקודם שלא ישנת בו... זה עוד הסיפור הקטן... כי מה תגיד על עוד הרבה ימים אחרים שיהיה לך מאבק פנימי אישי מול פיתוי אפל ש... שתצטרך להזיע בשביל לגבור עלי... ואז בסוף יום אתה לפתע תרגיש קצת... קצת זבל... מי יזכיר לך שאתה מרגיש ככה רק בגלל שהיית עסוק בלזרוק זבל... ויסעו מרפידים!!!!

יום ל"ג בעומר כבר הגיע... וביום שאחרי ל"ג בעומר מתחילים להבין שהגיע הזמן להעביר הילוך בהכנה לחג השבועות... אגב: כך זה גם על דרך הפנימיות... שמל"ג בעומר ואילך מתחילה ההכנה היותר סמוכה לשבועות... אבל בינינו... זה גם די מורגש...

תכל'ס: גם אותם בני עליה מרוממים שלפני כל חג עסוקים בעבודת הכנה... מה העבודה של הימים הקדושים... כל זה נכון לחג הפסח או סוכות וכ"ש הימים הנוראים... סו"ס מדובר במערכת של ימים ושבועות וצריך להבין את ה'אירוע'!! להתמקד ביעדים ולאן חותרים... אבל כשזה מגיע לחג השבועות... אין טעם... חג השבועות הוא קצר מידי בשביל להיכנס לפרטים הנקודתיים מה העבודה של החג הזה... חג השבועות זה לא עניין של 'עבויידה'!

חג השבועות זה חתימת חוזה!!!!

למי שעדיין לא קנה דירה... או יותר נכון... לבחור שעדיין לא קנה לא דירה ולא אשה... אז אני רוצה לגלות לך שיש יום שבו חותמים!!! אם זה בשידוך... אז יכול להיות שהשידוך עצמו מתבשל חודשים... אבל יש יום שבו יושבים שני הצדדים והדבר היחיד שנדרש מהם זה חתימה... רק מה?? היות וחתימה זה לא קשקוש... (בתקווה שאכן כך) סו"ס בחתימה מתחייבים על משהו!!!! אז קדם לחתימה זו הרבה כובד ראש והכנה נפשית והכי הכי: בשלוחות!!!!

ישבתי ביני לבין עצמי וחשבתי האם אני הולך על זה... והגעתי להחלטה שאני הולך על זה... וזה... מכאן ואילך מותקדמים לחתימה... מועד החתימה זה תאריך מאוד מרגש ודומיננטי... אבל לא בגלל שביום הזה עושים מלא מלא דברים וסוחבים הרבה בלוקים... לא!!! הסיפור הגדול של היום הזה... זו הרצינות של ההחלטה!!!!

וזה בדיוק הסיפור של חג השבועות!! לשם אנחנו חותרים כבר מט"ז בניסן... וכעת בייתר שאת... אנא... אל תבזבז יותר מידי אנרגיה בלהתכונן לסדר הלימוד והתענית דיבור של חג השבועות... כי זה הפרט כמעט הכי שולי כאן בסיפור... הדבר היחיד שצריך לעמוד מול העיניים... זה מה אני רוצה!!! להתמקד ברצינות של ההחלטה... עד כמה אני רציני בזה שאני רוצה לקבל על עצמי עול תורה, עד כמה אני ערוך לשים בצד כל מיני דברים אחרים בשביל להציב את עול תורה במרכז החיים ומרכז ההתפתחות האישית שלי... עד כמה אני מועין שהכבוד שלי גיע מתורה... הסיפוק מתורה... ועד כמה אני מוכן לעשות הכל בשביל לפרוק את השעמום שלי בתורה או להילופין... אם לפעמים נגור עלי להיות משועמם... אז אני מוכן לעשות גם את זה מול הגמי' ולא לפרוק את השעמום מול מקורות זולים וקלים...

זה כל הסיפור!!! ועם זה צריך להתבשל ולעמוד מאחורי ההחלטה הזו... ובשביל זה יש לנו את הימים האלו כדי להתיישב בזה... להיות כנה עם עצמי לקראת הגשת החוזה מול ה'... עם כמה נכוונות אני מגיע...

תאמין לי: שקצת פחות מרגש את הרבש"ע כמה אתה מוכן להשקיע בתורה בליל שבועות (ואתה מבין לבד ששבוע הבא אני לא אכתוב את זה... כי זה כבר יהיה קרוב מידי לשבועות... וסו"ס שבועות זה יום גדול מאוד... וצריך לנצל אותו... לפחות גם אותו!!!)

מה שיותר מרגש את הרבש"ע... מה עכשיו יש לך לומר לו... מה יש לך להציע ליום יום בעול תורה!!! עם איזה משאלת לב ורצון להשקיע אתה מגיע ליום שאחרי שבועות וכמובן גם ליום שלפני... זכור: היהדות זה לא מבצעים!! יש פה עסק שצריך לקחת אותו רציני לידיים... ושם!!! ברצינות הזו יפול דבר... אז אנא... רגע לפני שמגיע ערב יו"ט... בא נדבר עסקים!!! עסק (עול) התורה!!!!

ר"ע בבית האסורים... אין קראו לכלא הזה?

בשבוע שעבר תחת הרושם של ל"ג בעומר... יצא לי שוב להתבונן בההוא מעשה דר"ע שהקהיל קהילות ברבים וחבשוהו בבית האסורים עד הריגתו... **וכאן התחדש לי חידוש מאוד מפתיע!!!** לצורך העניין אני אגיד את החידוש כמות שהוא במילה אחת ואח"כ אני אנסה אסביר למי שיש לו סבלנות... **החידוש הוא כ:** שנוכח ר"ע היה בבית האסורים?? תן ניחוש איך קראו לבית האסורים הזה??? לא פחות ולא יותר: **כלא עשרה!!!**

זהו... זה החידוש שלי!!! מי שמספיק לו ה'שורה' הזו יכול לעצור כאן...

אבל תכל'ס: מה רצה ה'משורר'?? מה פה החידוש הגדול??

אז ככה: באופן כללי יש שני סוגי אנשים שיושבים בכלא... יש אחד שנתפס בגניבה והורשע ל-8 שנות מאסר... הוא קעת יושב בכלא כדי לרצות את **עונשו**... לעומת זאת אם נניח יש אחד שלא מוכן לתת גט לאשתו או סבא של יוסלה שוחמכר שלא היה מוכן להסגיר את הנכד שלו לציונים לשמד רוחני ולכן הוא היה מוחזק בכלא... כזה אחד נמצא בכלא לא מדין עונש אלא משיקולי אכיפה וניסיון לכופף אותו לחוק... נו... כמה זמן הוא אמור לרצות בכלא?? לא!! אפילו לא יום אחד... מצידנו הרגע אתה משתחרר!! הכדור בידיים שלך... אתה קובע את הל"ו... אנחנו בסה"כ מחכים שתתקפל... ברגע שתכנע בדרישות... באותו רגע אתה בחוץ!!

אז זהו!! שזה פחות או יותר הרעיון של כלא עשר לבחורי ישיבות!!!

לא מדובר פה בכלא שמרצים בו עונש... זה רק כלא של אכיפה, עקרונית בחור שיסכים לחתום בכלא שהוא מוכן להתגייס ישחררו באותו רגע... (אל תתפוס אותי על המילה, גם אם באופן נקודתי זה לא הנוהל, אבל זה בוודאי הרעיון) ומעתה: תמיד כשחשבתי על ר"ע שהיה חבוש בבית האסורים עד שהוצא להורג... תמיד דמיינתי את זה כמו אושוויץ... בטח כולם נשלחו למחנות ריכוז... ואילו אצל רבי עקיבא זה היה 'הפורט התשיעי'... לא ככה??

אז זהו שלא!!! ממש לא!! מי שיתבונן בכל הרקע והתיאור הכללי בחז"ל מה התחולל שם באותה תקופה... משמע שזו לא הייתה תקופה שעם ישראל היו מובלים כצאן לטבח... גזירת שמד כן!!! אבל לא השמדה!!

ניתן לראות לאורך כל הדרך שהיה כל שיח דיפלומטי ואפילו מכבד בין מלכות רומי לחכמי ישראל... היו כל הזמן מגעים בין חז"ל מול נציגי רומי והיו מגיעים להבנות וסטטוס קוו (ממש כמו היום מול מלכות הציונים)

רק מה?? הרומאים רצו כל מיני דברים... מה בדיוק?? לא כ"כ משנה מה... אם מאוד מעניין אותך תשאל את הבג"ץ... הם יסבירו לך מה הרומאים רצו... ותכל'ס רבי עקיבא מצא את עצמו חבוש בבית האסורים!!!

מה קרה? למה?? מה... גזרו עליו שנות מאסר?? לא!!! ממש לא!! (אגב: פעם בכלל לא היה קיים מושג של עונש

מאסר...) אלא מאי?? רבי עקיבא היה פורע חוק... ולא סתם אלא פורע חוק סדרתי!! החוק קבע ש... שאסור ללמוד תורה... החוק קבע שצריך להתגייס ולשרת את 'מה נאים מעשיהם של אומה זו'... ורבי עקיבא, לא רק שהוא היה מצפצף על החוק... אלא גם מקהיל קהילות ברבים ומוביל באופן שרירותי מהלך אוטונומי מנוגד לחוק... ו... וזהו... מכאן ואילך אתה כבר יכול לדמיין לבד לאן זה התפתח... התחילו להפעיל עליו סנקציות והגבלות... וכמה שניסו להצר את צעדיו... הוא לא!!! לא הראה סימני כניעה... לא היה עם מי לדבר... לא קשוב... ממשיך הלאה אותו דבר... ודי... בשלב מסוים זה הגיע לצו מעצר-כצפוי!!! (שלב שמרן' דוב לנדו שליט"א לא רחוק ממנו... אנחנו צריכים להיות ערוכים ומוכנים לאופציה שכזו... היא ממש לא מופקעת...)

אגב: יש דעות חלוקות כמה זמן רבי עקיבא היה בבית האסורים, יש דעה שהוא היה 5 ימים!! ויש אומרים: 5 שנים!!! ואני טוען שזה לא סתירה... כי... כי כל כמה זמן הוא היה נכנס ויוצא 'תחת אזהרה', ובסך הכל הכללי הוא 'בילה' שם חמש שנים... זה בדיוק כמו הגיוס... בהתחלה ר"ע היה איכשהו מצליח להגיע איתם להסדרים של 'דיחוי'... ניסיון למשוך זמן... ובשלב מסוים זה הגיע למבוי סתום של כלא עשר... **ותכל'ס... מה אני בא לומר??**

זה לא שהגסטאפו פשט על ביתו של ר"ע והוציא אותו להורג... ממש לא!! מדובר היה בתהליך ארוך וממושך... חוץ מזה לאורך כל הדרך רואים שגם כשר"ע היה בבית האסורים... הוא לא היה מנותק קשר... היו נכנסים אצלו ויוצאים... שואלים שאלות... הכל נעשה שם בתהליך חוקתי!!

אגב: סתם שתדע... ההתנהלות של מלכות רומי ששלטה בא"י בתקופת ר"ע מאוד מזכירה את המדינה כיום... מדובר באומה ליברלית שדגלה בדיפלומטיה ושיוויון... שלא תתבלבל!! זה לא בית ראשון שהרגו שם רבבות ללא רחם... טיטוס היה מאוד 'איכפתי', מאוד 'כאב לי' הרעב שבירושלים... הוא רק רצה לכבוש את ירושלים בדרכי שלום... אתה מוזמן לקרא על 'צדקותו המופלגת' ביוסיפון... ממש כמיטב הדמוקרטיה השמאלנית הצדקנית (כיום)

איפה החידוש הזה קפץ לי בעיקר?? בעקבות הגמ' המסתורית בפסחים (ק"ב). 'חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורים אמר לו רבי למדיני תורה אמר איני מלמדך אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות' כתוב כאן: שרשב"י לא פחות ולא יותר איים על הרבי שלו רבי עקיבא... אם אתה לא מלמד אותי תורה, אני אגיד אותך לאבא שלי- יוחאי והוא ימסור אותך למלכות...

וכבר נשתברו הרבה קולמוסים סביב השאלה שזועקת מסוף העולם ועד סופו: מה פשרה של גמרא זו?? מה פשר האיום הזה? וכי רשב"י ואביו יוחאי היו חשודים על 'מסירה'? וסתם ככה... מה בכלל האיום? הרי ר"ע היה כבר בלאו הכי 'מסור' ועומד בבית האסורים אז מה יש למסור אותו?? ו... ובפרט שקצת משמע... שם בגמ' שהאיום הזה קצת הצליח להרתיע את רבי עקיבא... משמע שהיה פה איום אמיתי!!

אז ככה: נאמרו על גמ' כל מיני הסברים... רובם על דרך הנסתר... אבל אני אגיד לך את הביאור שהכי

התיישב על ליבי... (בספר 'מידות רשב"י מביא ביאור זה בשם רבה של טבריה ר' יעקב חי זריהן זצ"ל)

הסיפור הוא ככה: כשר"ע היה בבית האסורים... זה לא שהצליחו ללכוד אותו ולהוציאו להורג... ממש לא!! אדרבה... הדלת של בית האסורים הייתה פתוחה ור"ע היה יכול לצאת משם בכל רגע נתון!! לא זו בלבד... הרומאים מצידם העדיפו שר"ע יצא מהכלא... הם ממש לא ששו להרוג את רבי עקיבא... **ומסיבה מאוד פשוטה:** (הגיון שאין פוליטיקאי בדורנו שלא מבין אותו): ההריגה של רבי עקיבא ממש לא שיחקה לטובתם!! כי רבי עקיבא העביר בהריגתו מסר מאוד עוצמתי ומנצח לכלל ישראל... אנחנו הולכים על כל הקופה!!! התורה היא חיינו ואנחנו לא הולכים לוותר על זה בשום צורה... נמות ולא נתגייס!!! ובשביל הרומאים זה היה אסון... בשבילם אם רבי עקיבא הולך באמת לעמוד מאחורי האמירה שלו והוא באמת ימות על קדושת ה'... זה נצחון מכריע!!!!

אין לך אמירה מנצחת ומכריעה יותר מזו... ולכן הרומאים לא רצו את רבי עקיבא מת... הם מצידם היו ממולכדים ולא ידעו איך לרדת מהעץ הזה. מצד אחד אין להם ברירה... הם חייבים לנקוט צעדים מול הפורע חוק הסדרתי הזה... אבל מצד שני הוא כ"כ מוכן שנהרוג אותו... ואוי... לא... לא התכוונו באמת... שלחנו אותו לכלא עשר כי היינו בטוחים שזה יכופף אותו והוא יכנע... ולא בשביל שבדיוק שם הוא 'ביא לנו' את מפגן הנצחון הכי עוצמתי בעולם!! **ובדיוק זה מה שרבי עקיבא רצה!!!** בדיוק לזה הוא חתר!! (מי שעוקב אחרי ר"ע באופן כללי... ר"ע תמיד מוביל מהלכים יזומים של התוויית דרך ומפגנים מכוונים של מוסר התורה בתור הנהגה ודרך חיים)

ורבי עקיבא לא ויתר!!! הוא היה נחוש למות על קידוש ה'... והוא לא נתן לרומאים שום פתח מילוט... הוא לא נתן להם שום דרך איך לצאת מהסבך הזה... ומה הם לא הסכימו לעשות בשבילו... אתה מוזמן לבדוק בחז"ל כמה אנשים הם הכניסו לתא שלו... מי שרק יכול להשפיע עליו... החל מסטנוסרופוס הרשע... שלחו לו גם בעלי עבירה שינסו להחטיא אותו גם לתלמידים שלו נתנו להיכנס... כל מי שרק יכול להשפיע עליו... (ס"ס רוב גדולי ישראל היו בקשר דיפלומטי עם הרומאים... וגם ר"ע בעצמו... כל עוד הם לא נגעו בתורה) וכאן!!! בשלב הזה רשב"י נכנס לתמונה... ברגע רשב"י נכנס הוא מיד מבקש מר"ע: רבי... למדיני תורה!!! מה פירוש??

רבי... אתה לא משאיר אותי פה לבד... אם אתה רוצה למות על קידוש ה'... אני הולך איתך... תלמד אותי את הכוונות והיחודים ואמות יחד איתך... וכאן רבי עקיבא מתנגד!!! לא- תלמידי רשב"י!!! אני לא מרשה לך למות איתי... אני צריך אותך חי!! כלל ישראל צריך את האור שלך...

מספיק שאני אמות על קידוש ה' זהו!! וזה כבר יעשה את כל העבודה.

אני מצידי אזכה להגשים משאלת לב ישנה שכל ימי הייתי מצטער להפגין נאמנות לה' אפילו נוטל את נפשי... אבל במקביל אזכה להעביר מסר חד ונוקב לכלל ישראל שאנחנו נחושים לנצח בחיים או במוות... ואחרון לא חביב... המסר הכי חד כתער יהיה לרומאים ש... שחבל להם... אנחנו הולכים לנצח במאבק הזה!!! נמות ולא נתגייס... אתה רשב"י כבר לא תצטרך למות, וגם לא תצטרך שוב לחזור ולהתחבא... (מיותר לציין

יהיו בכלא... וכעת בודקים מי יודע להרביץ יותר כואב... עלוב!!! זה מאבקים נוסח אמריקה ואיראן... למי יש יותר עליונות אורית או הטמנת מוקשים? אז זהו שלא!!!! אם ח"ו הם יקחו את מרן האדמו"ר מויזניץ ואת ר' משה צדקה ואת ר' דוב לנדו לכלא... אתה יודע מה באמת יקרה??? אותם גדולי ישראל פשוט יגישו את צווארם ויגידו... בבקשה!!! בשמחה!!! תוציאו אותנו להורג!!! בחפץ לב... אתם מוזמנים לערוך כעת בימה ענקית בכרך המדינה... ותוציאו אותנו להורג לעיני כל ישראל חזק חזק ונתחזק!!! זה מה שגדולי ישראל יגידו... וחס ושלום... לו יצויר שיקרה כזה תרחיש... אתה יודע מה יקרה? זה יהיה הנצחון המכריע!!!! למי? לעולם התורה!!!! כאן יש הכרזה של נצחון אמיתי!!! שחבל לכם... אתם מובילים מאבק לחיים... אנחנו לא נעזוב את התורה בחיים או במוות...

נו... אם ככה... אז למה הם עדיין לא מוציאים את גדולי ישראל להורג???

כי הם עדיין לא מוכנים לתת לנו את הנצחון הסופי הזה!!! די להם בנצחונות היומיומיים שהם כל הזמן משחקים לידיים שלנו... על כל גזירה שהם גוזרים והם לא מזיזים אותנו מילימטר... די להם בזה...

מתי נבין את המשוואה הפשוטה הזו שברגע שמישהו חזק שהמפתחות בידיים שלו והוא מנסה לכופף אותי ועוד לחיצה ועוד לחיצה... על כל פעם שהוא מנסה ו... ואני עומד כמו בלוק ולא נותן לו. **זה אחד אפס לטובתי!** אין פה מה להבין... אין חילוני שלא מבין את זה... אמנם אנחנו אחרי השבוע של ספירת נצח!!! אבל מותר לנו לדעת ניצוח זה הרמת משקולות... יש פה משקולת שלא נתתי לה לגבור עלי...

(כן!!! בדיוק כמו שלהבדיל... כעת!! לעת עתה זה נקרא שאיראן מנצחת את ארה"ב... כי עצם העובדה שארה"ב שהיא החזקה באמת ומנסה לכופף את איראן ולא מצליחה, זה אחד אפס לטובת איראן!! זה שארה"ב עדיין נותרה הרבה יותר חזקה מאיראן, זה לא הופך את ארה"ב למנצחת, כי בלאו הכי היא יותר חזקה. אבל איראן שהיא הרבה יותר חלשה, ובכל זאת גוברת על ניסיונות ארה"ב לכופף אותה. זה נקרא לנצח למרבה הצער)

ולסיום: בינינו... עזוב... לא כתבתי את המאמר הזה בשביל לעודד את אסירי עולם התורה... הם כבר יסתדרו טוב מאוד בלעדיו... (הם מקבלים מספיק תשומת לב...) אז זהו ש... שהכלא עשר הזה מלווה אותנו לא רק בגזירת הגיוס... אלא בהרבה מאוד תחומים אחרים פרטניים בחיים...

כל יהודי עובד ה' עובר ימים של קושי... ימים של חולשה... של 'ואני כמעט נטיו רגלי...' כמעט!!! כמעט ולא החזקתי מעמד... ובסוף בכוחות על אנושיים הצלחתי... מה הצלחתי?? לגבור על מה שניסה להכניע אותי!!!

זה נקרא לנצח!!! ואם כבר מדברים על לנצח... אז כמו שבמדינת ישראל יש מושג 'ביחד ננצח', ככה בגזירת הגיוס ושאר ירקות 'ביחד ננצח', אבל בהתמודדויות הפרטניות שכל אחד מאיתנו עובר איפה שאף אחד לא נמצא... שם אתה לבד!!! ושם כשאתה מנצח זה לא ביחד!!! אף אחד לא יחלוק איתך את הנצחון... יש לך בלעדיות עליו... נו... אתה מתפלל שזה קשה... זה עסק עצמאי... זה נצחון בלעדי... קח נשימה עמוקה!!!

כל קיצוץ נוסף שהם גוזרים נגד לומדי התורה... מה טמון בזה??

שיש כאן בדיקה!!! יש פה עוד ניסוי של כיפוף... אולי עכשיו נצליח לכופף אותם... תבין: כל גזירה נוספת שיוצאת מ'שם' זה לא סתם בלי קשר... יש פה מישהו חדור תקווה ומוטיבציה... הנה... אולי עכשיו אני אצליח לכופף אותם... נו... תעשה אחד ועוד אחד... אם בכל גזירה נוספת יש פה בדיקת חוזק... אולי כעת נצליח לכופף אותם... ו... ותכל'ס הם לא מצליחים בגררורוש ועולם התורה ממשיך בלי למצמצם... מה כתוב כאן במסמך?? קוראים לזה בעברית במילה אחת: **נצחון**!!!!

ניסית לכופף... ניסית לעצור... ניסית לבלום... **ולא!!! לא תנצח אותי!!!**

אז אם בעבר הרחוק היה פה ושם ניסיונות כיפוף והם לא ניצחו אותנו... אז כעת שמדובר בכמה עשרות סעיפים נוספים... זה אומר שפעם ניצחנו קצת וכעת אנו מנצחים הרבה יותר ועל כל גזירה נוספת שהם מטיחים עלינו... הם במו ידיהם מזמינים את הנצחון המוצהר שלנו... איך קוראים לזה בצה"ל במילים יפות?? **מעמיקים את ההישג!!!!**

ובינינו... זה לא אנחנו... לא אנחנו הזמנו את הנצחון הזה... הם הזמינו אותנו... בינינו לבין עצמנו... אנחנו בעצמנו מופתעים מעצמנו...

ואם אתה בלחץ מכל הגזרות שהם מנחיתים עלינו... תהיה רגוע... הם אוטוטו מסיימים את המחסנית... אין להם כבר הרבה לאן... ברגע שהם ינשלו אותנו לגמרי לגמרי מכל הזכויות האזרחיות... כאן נוכל להכריז על נצחון סופי!!!! "כ"כ סופי שזו תהיה התבוסה הסופית שלהם..."

כי מיניה וביה יוכח סופית שאין להם שום שיניים ושרירים כנגדנו!!!!

רק מה?? אל תתפלא אם יום אחד הם יעשו את טעות חייהם והם יחבשו את מרן ר' דוב לנדו בבית האסורים... אבל לא כדאי להם!!!! אני לא מציע להם לעשות את הטעות הזו... כי אתה יודע מה יקרה??

נו... מה יקרה? אוהו... בא נראה אותך... עשיתי לך תרגיל... בא אותך יודע לנגוע ישר לנקודה ולהגיד לי מה יקרה... מה יקרה בתרחיש הזוי שכזה שתגיע משטרה צבאית ותחבוש את גדולי ישראל בכלא עשר... אה?

אז אני קודם אגיד לך מה אתה!!! מה אתה תגיד...

אתה תגיד ש... ש... שברגע שכזה דבר יקרה... כל היהדות החרדית תתלכד ותעמוד על שני הרגלים... נעשה עצרת שני מיליון, נחסום כבישים... נתלוש רמזורים... ונשרוף טרקטורים... כל הגולה כמדורת אש... והם יבינו שלא כדאי להם להתחיל איתנו... כי נחריב להם את המדינה...

נכון זה פחות או יותר מה שעומד לך על הלשון? זה רוח הדברים???

אז זהו!!! שזה חלש... זו תגובה עלובה למדי... כי אם הם יכניסו את גדולי ישראל לכלא וזו תהיה התגובה שלנו... זה נקרא שהם ניצחו... זה נקרא שיצאנו למלחמה על זה שהחרדים לא מוכנים שגדולי ישראל

שמדובר כאן ברשב"י שלאחר י"ג שנות המערה) כי הרומאים כבר לא ינסו להציק... הם יבינו את המשוואה... יבינו שהמערכה הוכרעה!!!

זה מה שאומר רבי עקיבא לרשב"י במילים: 'איני מלמדך!!! אבל רשב"י מתקשה לקבל את זה מר"ע... סו"ס הוא משתוקק גם למות על קידוש ה' ולצעוק עם הרבי הגדול... וכאן רשב"י מוציא את הקלף מיקוח... רבי... אם אתה לא מסכים לקחת אותי איתך... אני אגיד לאבא יוחאי ש... ש... שאתה יודע מה הוא יעשה?? הוא ישכנע את הרומאים **שלא משתלם להם להרוג אותך!!!** והוא יצליח לשכנע אותם!!! כי מאוד קל לשכנע אותם בזה!! הוא פשוט יסביר להם עד כמה אתה רציני... ואין להם מה לנסות לכופף אותך... ואז הם לא 'יסכימו' להרוג אותך...

בקיצור: אם פעם חשבתי שהרומאים **הובילו** את ר"ע להריגה...

אז זהו!! שמתברר שהם ממש לא הובילו אותנו!! **הוא הוביל אותם!!!**

ר"ע הוביל את ה'אירוע' הזה מתחילה ועד סוף... מעמד הריגתו של רבי עקיבא היה אירוע בלעדי שר"ע ניצח על ההפקה שלו לפרטי פרטים... הוא קבע את הקצב... את הלו"ז... ואמנם כמובן שזה היה מעמד מאוד מר ומזעזע... אבל במקביל גם **הכי הכי מנצח בעולם!!!!**

בקיצור: אני תמיד חשבתי שכשר"ע מת על קידוש ה'!! זה היה הסתרת פנים נוראה בדיוק כמו השואה... ולנו לא נותר אלא להמתין לקץ הימין... שאז ה' יראה לנו שהכל היה לטובה... **אז זהו ש... שזה נכון ולא נכון...** כי זה שר"ע הסתלק ביסורים קשים, וזו התמונה האחרונה שנצרכה לנו ממנו ועדיין לא זכינו לראות את ה'מה טובך אשר צפנת ליראיך' זה בהחלט הסתרת פנים... **אבל במקביל!!! היה פה מפגן מנצח!!!** רבי עקיבא לא נהרג כמו מסכן... אדרבה... הוא נהרג כמצביא מנצח!!! והוא לא מפסיק לנצח ולהוביל את כלל ישראל כסמל ודוגמא...

המהלך שהבאתי כעת... יהיו כאלו שיגידו שזה וורט... זה מחודש... אבל אם קצת תתבונן... לא בטוח שזה מחודש!!! בהתבוננות זה די פשוט!!!

אלא!!! שלצערנו הרב... לא כ"כ משנה אם המהלך שלי נכון או לא... כי גם אם נתווכח ותטען לי שלהסביר ככה בר"ע זה מחודש ולא נכון...

אבל מה שבבבטוח נכון לכל הדעות!!!! שזו המפה שלנו כיום!!!

בשנתיים האחרונות עמלי התורה נתונים תחת מתקפה של צורות של סנקציות וגזירות כלכליות נגד לומדי התורה, הם לא מפספסים... לא מדלגים על שום סעיף... אותה איזבל משפטית לממשלה לא מרפה לרגע...

ותכל'ס... יש כאן זווית שאנחנו בני התורה לא בטוח שמים לב אליה!!!

פרק א': הסיפור שכמעט נגמר מאוד מאוד רע... כעת פרק א'...

חג השבועות מתקרב... ומטבע הדברים... באזור של לשכת הגזית ישנה תכונה נרגשת... כצפוי... זה הרי ה'ציון הקדוש' של יום הקדוש עצרת... כל מי שצריך ישועה או פתיחת לב בתורה מנשק בערגה את אבני הגזית הקדושים של הלשכה שממנה תצא תורה ודבר ה' שיברושלים... (אגב: זו הלשכה היחידה שאבניה אבני גזית חטובות)... אבל הפעם בכלל... הפעם מתחוללת שם פרשיה מסעירה ביותר... פרשיה שכולם היו בטוחים שהיא תגמר מאוד מאוד רע... ובסוף היא נגמרה במהפכה חיובית מפתיעה... כמעט על גבול של חוסר יציבות...

הכל התחיל מ'ר' אבימי... מדובר בתלמיד חכם צעיר... ללא רקע וללא יחס מזהיר... אבל ניכר שהוא צורבא מרבנן דבקי בכולא תלמודא... בתחילה הוא נבחר לשמש כמושב ב"ד מקומי של ג' בעירו... אבל משם הוא המשיך לעיר גוש חלב שמלאה חכמים וסופרים ונכנס לסנהדרין קטנה... בתחילה הוא התיישב בספסל האחרון שג' שורות שלפני חכמים... אבל מהר מאוד הוא התקדם משם... כי בדיוק התעוררה בב"ד פרשיה בדיני נפשות אודות נערה המאורסה, והיות ובדיני מתחילין לדון מהקטן... ותלמיד שיש לו זכות שומעין לו... ובדיוק היה לו לימוד זכות וכיון שהיה ממש בדבריו (ואכן יזכו אותה בדין בזכותו) ברגע שכן אז 'אין מזיזין אותו ממקומו', וזה הקפיץ אותו בבת אחת לראש שבשורה הראשונה שהכי קרובה לשורת הכ"ג בסנהדרין... לא חלפו כמה ימים והתפנה מקום ור' אבימי נכנס באופן רשמי לשבת על מדין בסנהדרין...

וכאן התחילה הדרמה!!! יום אחד התעורר נידון אודות חצקל שקידש את בריינדל במלווה... לחצקל כידוע יש גמ"ח הלוואות... ובריינדל הייתה חייבת 20.000 שקל... והוא פשוט נעמד והכריז: הרי את מקודשת לי במחילת החוב של עשרים אלף שקל... כל הכבוד לו... נו... מקודשת? והתפתח ויכוח ער בין הסנהדרין ועמדו למנוין 14 דיינים פסקו שמקודשת... ואילו 9 דיינים פסקו שאינה מקודשת... בסידר... עד כאן הכל בסדר!!! זה מעשים שבכל יום!!! כל פעם שמתעורר ויכוח עומדים למנון... ואחרי רבים להטות... התקבלה ההכרעה... דא עקא שר' אבימי שכבר הספקנו להכיר אותו כחריץ ובקי... הוא היה מהמיעוט המפסיד!!! והוא עמד על דעתו שאינה מקודשת... ניסו להוכיח לו... ועל כל טענה הוא ענה י"ב תירוצים... והוא מצידו הקיף אותנו בחבילין של הוכחות... אבל בשורה תחתונה התקבלה ההכרעה בסנהדרין ואחרי רבים להטות...

והנה יום אחד ראש בית דין יושב בביתו... ולפתע הגיעו שני בני זוג עם תינוק... שעדיף שאשתי תתחתן עם אחי מאשר איתי!!! ראש ב"ד הסתכל עליהם בתדהמה... מה ? ? ? שמעתי טוב?? אתה מציע שאשתי תינשא לאחייך? לא... לא הבנתי... אם היא אשתך אז היא אשת איש...?? למה שתינשא למישהו אחר?? ו... וסתם ככה... מה הקשר אחייך?? מס'... אם זה אשתך, אז לאחייך זה אשת אח... רגע רגע... בעצם אולי אתה בכלל מת שירדת כעת מהעולם העליון, ואתה רוצה שאחייך ייבם את אשתך ויקים שם לאחיו??? לא!! חס ושלום... נעלב יענקל... אני לא מת, אני 'עדיין חי'... חוץ מזה... יש לי בכלל ילד... אשתי לא צריכה יבום... אז מה היא כן צריכה? היא צריכה בעל!!! בקיצור: ראש ב"ד הבין שמישהו פה בחש בקלחת... ומה מתברר?? שיענקל ודבורה ניגשו לר' אבימי וביקשו ממנו שיכין להם גט... ולר' אבימי רשום ברשימות הסודיות שלו שהם מהרשימה השחורה של המקדש במלווה, אז הוא הודיע להם חגיגות... הכל בסדר... מעולם לא הייתם נשואים, מסמיל אין צורך בגט... אם כבר, אולי תתחתנו!! מה דעתכם להינשא?? יענקל היה די המום ומבולבל... מה? אנחנו בכלל לא נשואים? לא צריך גט...?? והרב מציע לנו... להתחתן? עכשיו להתחתן? לא לא!!! תודה!! אנחנו מוותרים... רגע... אבל יש לנו ילד משותף...? מה עושים? ואז ר' אבימי אמר להם: אני מציע לכם ללכת לראש ב"ד ולשאול אותו אולי אשתך מתאימה לאחייך... שהוא יגדל את הילד שלך...

בקיצור: כעת ראש ב"ד הבין את הסיפור... (בסת' ר' אבימי עומד על דעתו... הוא כמובן לא מעיז ממש להורות ולכן הוא שלח אותם אלי, אבל הוא לא נרתע מלהגיד את דעתו הנחרצת) ראש ב"ד כינס מיד את כל מושב כ"ג זקנים... והזמין את ר' אבימי לשימוע... שמעתי שאתה מביע דעתך אחרת מהכרעת בבית דין... עברת על אחרי רבים להטות!! ר' אבימי הרכין ראשו... כן... אני מודה... אני אכן סבור שהמקדש במלווה אינה מקודשת כלל ועיקר!!! הזעזוע בבית דין היה עמוק מאוד!!! התחוללה שם סערה של ממש... מדובר בשערוריה של ממש... זה מעשה שלא יעשה... ברגע שסנהדרין עומדים למנון ומתקבלת הכרעה אחר הרוב ע"פ תורה... אז מי שממרה ומתעלם מההכרעה של סנהדרין קטנה זה... זה... זה ניצנים ראשונים של זקן ממרא...

אמנם מכאן ועד זקן ממרא ארוכה היא הדרך... אבל זו דרך שאין לנו רשות לחמוק ממנה... אף אחד לא מחפש את זה... אבל זו חובתנו!!! ברגע שיש אי משמעת פנימית בתוך סנהדרין קטנה... חייבים לעלות עם זה שלב אחר שלב... בהתחלה הולכים איתו לב"ד של ערעורים שבהר הבית... משם מתקדמים לסנהדרין שבעזרה... ומשם עד ב"ד הגדול שמתרים בו שישבו מהוראתו... ומכאן ואילך!! אם יתפסו אותו שהוא שוב הורה הרי הוא זקן ממרא... וחייב מיתת חנק... ולא סתם אלא ממתינים איתו עד הרגל... כי זקן ממרא זו פירצה מסוכנת שחייבים כאן הרתעה של 'וכל ישראל ישמעו ויראו'... שלא ירבו מחלוקות בישראל...

תכלס... לעת עתה ר' אבימי אמנם הורה שלא כפסק סנהדרין... אבל עדיין לא היתר בו בבית דין הגדול... ראש בית דין וכל הסנהדרין היו שבורים ורוצצים... הם ראו את זה בעין מאוד לא טובה... איך יתכן שאחד מהסנהדרין ככה חותר ומתעלם מהכרעת בית דין... הם הזהירו את ר' אבימי שיחזור בו... כי... כי זה לא נראה טוב... כי... כי זה עלול להתפתח לקטסטרופה אמיתית... ראש ב"ד היה מאוד מוטורד... הוא די חשד בר' אבימי... מהרגע הראשון זה היה נראה לו שר' אבימי יותר מידי איתן בדעתו ולא חושש...

בניסיון אחרון... רגע לפני שמתחילים את התהליך המפקר של 'קמת ועלית' נעשה ניסיון אחרון לבדוק אולי הרחקנו לכת בחשש שלנו... ושליח ב"ד דאג בעקיפין... שבחתונה הקרובה ר' אבימי יכובד בסידור קידושין... ושליח ב"ד תדרך והינחה את החתן ש... שיקדש במלווה!!! ואכן ר' אבימי הגיע ובירך אשר קדשנו במצוותיו וצונו על העריות... בא"ה המקדש עמו ישראל ע"י חופה וקידושין... ואז החתן הכריז: הרי את מקודשת לי במחילת מלווה!!! באותו רגע ר' אבימי פנה לאחוריו... הניח את הכוס... והפטיר בינו לבין עצמו בזעזוע: ברכה לבטלה... וכשכולם קראו מקודשת מקודשת... הוא הודיע נחרצות: אינה מקודשת אינה מקודשת!!! במעמד הזה נוכחו עשרות אנשים שהעידו באופן ברור שר' אבימי הימרה על דעת ב"ד של כ"ג...

העגמת נפש הייתה גדולה... אי אפשר להשאיר את המצב ככה אפילו יום אחד... צוות שלוחי בית דין והחזנים וספרא דדיינא כולם נקראו להיערך לקראת עליה רבתי של כל הסנהדרין קטנה שמעוידים לעלות יחד עם ר' אבימי לירושלים ולתבוע אותו על המראה... והעיר שושן נבוכה... זה נהיה שיחת היום... מה קרה לר' אבימי... מה פשר המרדנות שלו? ממה זה נובע?? מה זה הדחף הזה להחזיק במחלוקת?? מה פשר הגאווה וההתנשאות הזו שהוא לא מקבל את הכרעת בית דין?? הציבור היה מאוד מזועזע... איבוד איומן... במשך כמה שנים הערכנו אותו... חשבנו שמעשיו מרובים מחכמתו... ומתברר ש... לא...

הרבנית... אשתו של ר' אבימי התביישה לצאת לרחוב... הילדים שלו נכנסו לבידוד חברתי... ור' אבימי עצמו התעטף בעקשנותו... לא מגלה סימני כניעה... ו... וממתין!! ממתין לעלות יחד עם חבריו לירושלים... ההמשך בשבוע הבא א"ה...

לסגור קצוות אחרונות בנכתב לפני

שבועיים...

לפני שבועיים כתבתי בעניין לשון הרע... כמה חמור וכו'...

היו הרבה שטענו לי: שאם אתה סבור שיש רמות שונות בחומרה של לשון הרע, אין בעיה!!! אבל תעגן את זה הלכתית!!! בפרט שיש!! יש הוכחות וסימוכים למה שכתבתי... אז בבקשה... תביא את ההוכחות... תצטט מקורות... ואז הכל בסדר... כשזה ככה, אז התכנים מוגשים כדרכה של תורה, אבל סתם להפריח רעיונות באויר ולפ"ז להכריע באיסור לשון הרע? זה לא...

אז זהו שלא!!! עקרונות לא!! כי מי שאכן קרא מאמר זה... המאמר בכלל לא דיבר על לשון הרע... זה בכלל לא היה הנושא כל הנושא שלי זה שהקב"ה הגון!!! נקודה!!! והשתמשתי בלשח"ר כמדגם בלבד... ואי לכך: להתחיל לעגן את זה הלכתית... זה בדיוק הפוך מהמסר שאליז חתרתני!!! כי אם הקב"ה הגון... זה לא כי כך מדויק ברש"י... אלא כי האייבשטער הוא נאמן!!! נקודה!! זה גופי תורה הכי בסיסיים שאתם ראייתם אשר עשיתי וגו'...

אבל מדין והייתם נקיים, שלא יראה שהעויתי להקל ראש במה שהח"ח החמיר... אשר ע"כ אצטט כמה משפטים ממה"ח: בסוף ההקדמה לח"ח (בהערה) כתוב וז"ל: 'עוד ימצא תועלת מלימוד עניינים אלו, שעל ידי זה לא יהיה דבר זה בעיניו כהפקר, ואז אפילו אם יהיה ח"ו נכשל בזה לפורקים, איננו בכלל בעלי לשה"ר ששקול כנגד ג' עבירות, וכיו"צ מענשים החמורים, רק כשאר לאו דעלמא', כתוב כאן להדיא: שמי שאיסור לשה"ר אינו כהפקר אצלו, הוא כבר לא בכלל הענשים החמורים שעליהם הפליג הח"ח בספרו... כמו כן: לגבי העונש המפחיד שכל העבירות של המתנגנה עוברות למספר, גם בזה הח"ח מסייג בשמירת הלשון וכותב: 'ויהיה מסומל בעוונות רבים ועצומים מינים ממינים שונים של כמה וכמה אנשים שלקח מכל אחד לפי ערך הביזיון והכלימה שהגיע להם על ידו בימי חייו, כתוב כאן שהעונש הזה מדוד לפי ערך הביזיון והכלימה... כך שסוף כל סוף זו לא המצאה שלי אלא מפורש ויצא מפי הכהן גדול... אבל חבל... עצם זה שצריך להגיע לציטוטים זה אות קלון... וכי אם זה לא היה מפורש בדברי הח"ח... אז זהו... היינו כבר חושדים ברבש"ע דעבדי דינא בלא דינא...??...

עוד טענו לי יהודים חשובים שיש לי כבוד אליהם... שזה לא יפה ולא מתאים לכתוב משפט כזה שהרבש"ע לא קרייוונר!!! עד כאן... יש גבול... סו"ס על רבש"ע לא מתבטאים כאלו ביטויים...

ואני מקבל את הטענה... אבל!!! בכל זאת יש לי מה לטעון להגנת: תן נידוש: מה יכול להיות יותר גרוע המשפט המזועזע שאמרת 'שהקב"ה לא קרייוונר'?? המשפט היחיד שיכול להיות יותר גרוע מזה זה... זה להגיד שרש"י 'הרבש"ע' כן... כן... כן קרייוונר... עפרא לפומיה...

אז זהו!!! שזו בדיוק הבעיה... שאם מישהו היה אומר בצורה מפורשות שהקב"ה רח"ל קרי... היינו מגלגלים אותו מכל המדרגות... דא עקא!! שדווקא הוא אומר את זה במילים מאוד יפות... להגיד שהרבש"ע נורא מאיים וכל הזמן הוא איתך רגע לפני פיצוץ השיחות ושבירת כל הכלים... כאלו משפטים נאמרים בשפה מאוד צדיקית ותורנית ובעיקר משכנעת... אבל המסר שנצרב אצלנו עמוק בתוך הלב זה קרייה!!! קרייה ותו לא!!! אז צר לי... לי כבר אין את הלוקסוס ללכת סחור סחור... אני מוכרח להניח את הדברים כמות שהם... הרבש"ע לא קרייוונר!!! כי... כי מי שחושב אחרת... במילים אחרות הוא אומר בדיוק את המשפט המזועזע שלי... רק לא ב-לא קרייוונר!! אלא ב-כן קרייוונר!!! ואני מרשה לך להזדעזע מהמשפט שלי רק בתנאי שאתה מזדעזע שבעתיים מהמסר ההפוך שדווקא נאמר במילים מוגהצות ומוכובסות... ודו"ק היטב...

אבל הרב... אני נההנהנה מזה!!!

מידי פעם יוצא לי בבין הזמנים לדבר ברב שיש עם בחורים... בשלב מסוים תמיד מגיעים השאלות הקבועות והנצחיות: מה הבעיה בלשמוע קוי נייעס? ? או לחילופין: מה הבעיה בלעשן סיגריות? ? או... או מה הבעיה בלהתלבש עדכני? ? ואני בכוונה מביא רשימה של כמה וכמה שאלות שלא קשורות בכלל... נושאים שונים לגמרי... וממילא באופן טבעי גם התשובות אמורות להיות שונות אחת מהשניה... אז זהו שלא!!!! בסוף תמיד מתברר שהשאלה היא אחת... כי בסוף תמיד המשפט שחוזר על עצמו הוא אחד ויחיד: **אבל הרב... אני נהנהנה מזה!!!**

אני מנסה להסביר לו שחבל... ברגע שאתה שומע קווי נייעס אתה שורף זמן יקר... ומנדב אותו בשביל לפרנס מישהו שעושה עליך קופה...

ואז הוא אומר לי: אז מה... **אבל אני נהנהנה מזה!!!**

ואני עונה לו... נכון... אתה נהנה מזה... אבל ממה? ? מה אתה נהנה? מכמה אנשים שסימנו אותך כמטרה... הצליחו להתגנב באישון לילה לאישיות שלך ולייצר לך איזה ריגוש ממוחם הקודח בשביל לממן אותם... הם מחייכים כל הדרך אל הבנק ואילו אתה בבין עם איזה דרמה שהם ייצרו אותה שאותם בעצמם זה בכלל לא מעניין והיחיד שזה עדיין מטריד אותו זה אתה... הפראייר הסדרתי שקונה לאקשן... אני מסיים את נאומו החוצב להבות ואני כבר בטוח שהוא השתכנע... אבל איפה... אני רק מסיים... והוא שוב חוזר על אותו משפט בדיוק והפעם זה כבר בנהמת לב... **אבל אז מה... אני נהנהנהנה מזה!!!**

ואני שוב מנסה להסביר לו... מתי תבין שברגע שאתה הולך לפי האופנה מישהו בסה"כ רצה שימור לקוחות ואתה הפראייר שלו? ?

והוא שוב עונה: מה זה משנה... **זה יפה לי!! אני נהנהנה מזה!!!**

בקיצור: בשלב מסוים קלטתי שיש פה באמת טלפון שבור... אם הוא עד כדי כך לא מבין אותי, כנראה שגם אני לא מבין אותו... ואז ביקשתי שיסבירו לי והבחורים באמת הסבירו לי... הרי 'כבוד הרב' מסכים שיש מושג שנקרא 'הנאות'!!! כמובן בבבול המותר ובגבול הטעם הטוב... אז אתה-כבוד הרב נהנה מטיוול נחמד ומותר לך... אז אני נהנה ממשוה אחר!! אני נהנה לשמוע קווי נייעס... מה זה משנה ממה אני נהנה... הרי בין כך הנאה עולה כסף... אז אתה מוציא כסף על בריכה או על בשר בקר אז אני מוציא כסף על קווי נייעס... כי מזה אני נהנה... ואז לאט לאט התחלתי להבין אותם... אתה יכול להגיד עד מחר שיש אנשים שעושים עלי כסף... וזו סתם הנאה... שורה תחתונה אני נהנה...

ברגע שהבנתי את הנקודה נסתתמו טענותי!!!

אבל לא בגלל שאין לי מה לענות... כי דווקא יש לי!!!! הבעיה היא שהיא תשובה מידי יבישה!!! זה יותר מידי תשובה של משגיח... וכשאני מול צעירים בסימפוזיון אסור לי לדבר כמו משגיח... כי... כי אז אני נהנה משגיח... ומשגיח? ? עוד לפני שהוא מתחיל לדבר הוא כבר 'לא מבין'!! אז זהו!!! שכאן בעלון אני יכול להרשות לעצמי לענות את התשובה...

בהתחלה זה ישמע לך באמת תשובה של משגיח... אבל אם יהיה לך סבלנות להקשיב עד הסוף... אתה תבין שזה לא כ"כ תשובה של משגיח (לא משנה שכל מי שלא הקשיב לתשובות של המשגיח כמה שנים אחרי החתונה... הגיע התור של החיים בעצמם לענות לו את התשובה של המשגיח... אבל עזוב... סיכמנו אני לא משגיח... אני מבד באדיבות את החיים שיענו תשובות לכל אחד בעיתו ובזמנו...)

ובכן: התשובה היבישה היא כדלהלן:

צריך לדעת שהנאה זה דבר מאוד חשוב!!! הנאה זה כמו חבית נפט!!! וכידוע: כל הסחר העולמי מסתובב סביב נפט... למה? ? כי **נפט זה דלק!!!** וכל דבר היום חייב דלק... כך גם ההנאות. הנאות זה הדלק של החיים!!! חשוב מאוד לאכול!!! דא עקא: שאם האוכל לא יהיה טעים... אז אין דלק שיתנוי אותנו לאכול... ואז לא אוכלים וזה גרוש... לכן ה' ברא הנאה מאוכל... כי זה הדלק שבאמצעותו אנחנו אוכלים... כמו כן: חשוב מאוד שכן אדם יקום בבוקר ויתחיל יום!! דא עקא שאם לא יהיה לי טעם בחיים ולא מוטיבציה ולא מעמד ולא כבוד... אז אין דלק... כמו שרכב ללא דלק דומם!! וכמו משגר איראני ללא נפט לא יכול לשגר טיל... כך גם אותי!!! בשביל לשגר אותי מהמיטה צריך דלק... הדלק הזה הוא הנאות... איזה ריגוש... אם ריגוש של יעד נכסף... מעמד וכו'... בלי זה בן אדם נשאר במיטה... ולצערו הרב אלו שיש להם נטיה לדכאות הנאות... מה הפלא שהם נראים כמו שהם נראים... רכב דומם בצדי הכביש...

אבל!!!! כמה שהנאה היא דלק ונודל מאוד יוקרתי... אבל אם תשים לב: **הנאה היא אף פעם לא מטרה לכשעצמה! היא רק אמצעי!!!!**

לדוגמה: הילד שלי חייב לאכול... אז... אבל יש בעיה... לא בא לו ולא מתחשק לו והוא לא מוכן לאכול? ? אז בשביל ה' ברא שוקולד... ואני אמרח לו והיה לו טעים... ואז!!! **באמצעות** ההנאה של השוקולד אני אצליח לדחוף לו את הלחם לפה!!! אוהו... ב"ה... נס שיש מרחם טעים... כי ההנאה מאוכל זה הדלק!! שבאמצעותו אפשר לאכול מה שחשוב... אבל!!! ברגע שהילד שלי קיבל חפיסת שוקולד שלימה והוא החליט לאכול אותה 'לשמה' כמות שהיא ועוד לפני ארוחת צהרים...!! הההלה... מה קרה לך? ? סיכמנו ששוקולד הוא דלק!! אני מוכן להשתמש בדלק הזה רק בתנאי שהוא **מתניע** אותך לאכול **באמצעותו** מה שבריא ומזין... אבל לאכול דוריטוס לשם דוריטוס זה להפוך אמצעי למטרה בפני עצמה!!! הבנת? תכניס לראש כלל ברזל: כל סוגי ההנאות החומריות שה' ברא בעולמו זה חשוב... נחוק... יקר... כל עוד הוא אמצעי!! כל עוד יש לך מטרה... והנאה משמשת לך כאמצעי... אבל כשהנאה נהפכת למטרה קוראים לזה 'בעל הנאה', ואין דברי תורה מתקיימים בבעלי הנאה...

אני רוצה לגלות לך סוד כמס! משהו שלא חשבת עליו... (האמת היא שגם אני לא חשבתי על זה... זו הגדרה שהתחדשה לי תוך כרי) פעם חשבתי שכסף זה דבר יקר!!! למה? ? כי עם כסף אפשר לרכוש מלא הנאות... כלומר: הנאות דווקא יש בשפע... דא עקא: שלמברה הצער, אין לי מספיק כסף בשביל הנאות... נכון? ? אז זהו!! שאם תעקוב אחרי אלו שיש להם הרבה כסף... יתברר לך שזה בדיוק הפוך... דווקא כסף יש מספיק! אבל ההנאות??!! ההנאות מוגבלות!!! אם אתה רואה בן אדם שלא נהנה... אז לא בגלל שאין לו מספיק כסף... אלא לא נשאר לו מקום בכרטיס של ההנאות... כן!! הנאות זה כמו כרטיס זכרון שמוגבל ל-16 ג'יגה... יתכן שיש לך דווקא מספיק כסף בשביל **לרכוש** כמות נכבדת של הנאות... אבל זה לא עוזר!!! כי לא נשאר לך מקום בכרטיס **להכניס** את ההנאות...

כשהתורה מגבילה אותנו בהנאות... שלא ליהנות מכל דבר... זה לא בגלל שההנאות הם לא טובות!!! אדרבה... זה בדיוק הפוך ב-180 מעלות! הנאות זה דלק מאוד מאוד יוקרתי... בעיקר בגלל שהוא שהקיבולת שלו מוגבלת!!! ודווקא בגלל זה שלו התורה מזהירה אותנו... אל תבזבז הנאות לחינם כי הנאה זה מוצר מאוד נדיר ונצרך... שאם יש לך אותו מומלץ לך לשמור אותו ל-מה שחוקי... ובינינו... כמה שזה נראה לך מיוחד... אין אמת בעולם שלא מבינה מה שאמרתי עכשיו!!!

כשאמרתי רואה ילדים אוכלים ממתקים לפני האוכל... היא כועסת מאוד... מה יש? ? אאאאוף... בזבזתם את כל התאבון... נו... אין זה נשמע?

זה נשמע שלאמא יש משהו **נצד** התאבון... ולמה?? ? כי היות והתאבון גורם לנו לאכול ממתקים... לכן אמא שונאת את התאבון המרגיז הזה...

נו... אמהות צדקניות... אתן מסכימות עם המשפט הזה? ? ברור שלא!!!! בדיוק ההיפך!!! אמא דווקא רוצה תאבון!! חשוב לה התאבון... התאבון שלנו יקר מאוד לאמא... רק מה? ? אמא יודעת שהתאבון הוא מוגבל!! ואם תאכל ממתקים, בזבזת לי את התאבון שלך על שטויות... וחבל לי... כבר לא נשאר מקום בג'יגה של התאבון להכניס מנת עוף בריאה ומזינה... **נו... מישהו לא מבין מה אמרתי עכשיו? ?**

זו בדיוק הנקודה!! כשהתורה מזהירה אותנו להתרחק מהנאות לא מבוקרות... מה הבעיה? מה יש ל'חרדים' נגד הנאות? ? ההיפך הגמור!!

הנאות זה דלק יקר מאוד!!! אבל הקיבולת שלו מצומצמת ומוגבלת!!! ולכן... אנא... אל תמלא את הטנק של ההנאות בשטויות... אל תבזבז את הריגושים שלך על ראיות לא מבוקרות... תשמור את זה... זה יקר... כי אחר כך לא ישאר לך דלק נחוק ויקר ל-מה שבאמת חשוב...

לצורך העניין אנקוט בדוגמה עדכנית: ריגוש זה דלק מאוד עוצמתי!!!! אני באופן אישי מעיד שהריגושים מפעילים אותי... עכשיו שמתי לב באופן ברור ומדעי: נניח בימים אלו... שיש כל הזמן מתח סביב חזרה ללחימה... ולי יש נטיה להיסחף לריגוש הזה... הריגוש הזה מצליח להציק אותי... וברגע שאני נגרר לזה... באופן טבעי זה מעורר לי נטיה אובססית להתעדרן כל הזמן מה קורה... וכשזה ככה!!! אני מיד פוגש את זה מול הגמ'... כשאני פותח גמרא... אני פחות מחובר... ולמה? ? כי בזבזתי את הדלק היקר של הריגוש לחזרה ללחימה... אבל כשאני מצליח לשלוט בעצמי... אני יושב ביני לבין עצמי ומחליט שיאלה... עזוב... אין לי מה 'לבנות' על המלחמה... חבל לנקז לשם את הריגוש. (זה לא יקדם אותי לשום מקום... ס"ס אני לא בדרך לחדר הסגלגל... וגם אין לי מספיק מקום בבית לשים שם את כל החביות נפט של מיצר הורמוז... אגב: דווקא השכנועים האלו פחות עובדים עלי, למרות שהם כ"כ הגיוניים, מה שעובד עלי יותר, שאני מגיע למסקנה שזה 'לא יקרה' בשבועיים הקרובים) וברגע!!!! ברגע שהצלחתי להדוף את הריגוש הזה. פתאום אני מרגיש יותר פנוי לייצר ריגוש ועניין מול הגמ'!! זה בדוק ומנוסה!!!

ככה זה בכל דבר: ברמת העקרון אין שום בעיה לשמוע קווי נייעס... כל הבעיה מתחילה מהבזבזו!!! בזבז של נפח יקר בג'יגה של הריגוש למשהו שלא יקדם אותי בגרוש... תחשוב מה זה בחור שכולו נסחף רגשית לאיזה התפתחות במשפט של ביבי... אתה יכול להרגיש באופן מדעי שבים שכזה רף הריגוש שלך מעמידה בניסיונות ושליטה עצמית פחות תופס כיו... כי 'עקב עומס בקיום... נציגו עסוקים בפניות קודמות',

כעת נחזור אליך... ידידי משכבר הימים...

שאלת אותי מה הבעיה בלשמוע קווי נייעס? ? ואני עניתי לך כמו משגיח... שחבל... חבל לבזבז את ההנאות של החיים על קווי נייעס... ואז עניתי לך בחזרה כמו בחור שעונה למשגיח... אבל אני נהנה מזה!! הוי מורינו המשגיח... אתה לא מבין שיש הנאות ואני נהנה מזה...?? ? אז זהו!!! שהטלפון שבור שבינינו... נעוץ בזה שמבחינתך הנאות זה כמו קרטון של חצילים שמונח בכניסה לשטיבלאך בתור 'חלוקה' וכל הקודם זוכה... **אז זהו שלא!!!** הנאות וריגושים זה כרטיס פעימות שהשימוש בו מאוד מוגבל... ואתה תחליט לפי שיקול דעתך על מה הכי משתלם לך למלאות אותו... ואם מתברר שזה ריגוש שצרכת אותו סתם וזה לא קידם אותך ברמה האישית לשום דבר... אז במילים אחרות: אתה שורף דלק בשביל רכב אחר... (מישהו אחר שעושה ל'בית' מהריגוש שלך... אותו אני מבין מצוין... אצלו הריגוש הזה 'פרנסה', ואילו אתה הסודני שלו) וכשיגיע תורך לצרוך דלק וריגושים בשביל לעשות משהו עם עצמך... נשארתי עם כרטיס מלא ותפוס... במה? ? בדגים מקולקלים... תהנה... העיקר שאתה נהנה...

תכל'ס... חג השבועות מגיע!!! ודווקא בחג השבועות יש התייחסות מאוד גדולה להנאות... כי... כי בשביל מה נבראו הנאות אם לא בשביל לשמש לנו כאמצעי ל... ל-מה? ? למטרה שבשבילה באתי לעולם!! ולכן!! זו הסיבה ולא אחרת... שחג השבועות הוא חג ההנאות!!!! זו עוביידה הכי נשגבה... לגייס את כל ההנאות הקיימות... שכולם יתנו את חלקם והיה שותפים דומיננטיים לקדם אותי בכל העוצמה למטרה האחת והיחידה שבשבילה אני פה!! לקבל עול תורה!!!

כן.... זה אותו משגיח שדיבר נגד ההנאות... למה הוא דיבר נגד הנאות? כי חבל לבזבז תאבון יקר על דוריטוס וחמצוצים... אבל ברגע שמגיעים לשלחן ערוך של 'לכו לחמו בלחמי ושתנו יין מסכת' כאו אמא לפתע דורכת את הנשק של התאבון!!! כן... פה אני מעודדת תאבון!!! כשמגיעים לעבודת ה' הנצחית שלך... כאן אנחנו חסידים נלהבים של כל ריגוש וכל מה שיכול להגביר תאבון והנאה... פה צריך דלק... כאן צריך לנקז את כל ההנאות והאנרגיות והריגושים... כל חלק בבריאה שרק יכול לתת את מנת הדחף הויטמינית שלו ולקדם אותי לחיבור אמיתי לתורה... מוזמן...

זה למעשה מה שרשב"י בעל ההילולא אומר בסוף מסכת אבות: הני והכח והעושר והכבוד והחכמה והזקנה והשיבה והבנים נאה לצדיקים ונאה לעולם', כלומר: אנחנו צריכים להקפיד את כל ההנאות והעוצמות כדי לנקז אותם ל-מה שבאמת חשוב לנו... לשמור את כל הפינוקים למנות דחף של עמידה ביעדים רוחניים... לשמור את הדברי מתיקה לעומדים בבית ה' בלילות. כן, רבי עקיבא מוסר התורה אומר להדיא: שתלמיד חכם חייב מתוך... הוא חייב את זה בשביל העירנות והחינויות של הלימוד... מי שחושב שהיהדות היא נגד הנאות... ש-יקום!!! אנחנו שומרים את כל ההנאות היקרות רק למה שמקדם אותנו לעבודת ה'!!

ברית עין צבואה

ערגאון הקדוש רבינו
אברהם דוב בער בן הגר"ק
רבינו דוד זיע"א

בעזרה"י ע"י פנחס
אליהו פלדמן

כתב בפמ"ג זיע"א [סימן רנ"ו א"א
סוסק"א] והמוסיף מן החול על
הקודש מוסיפין לו חיים,
ובשערי טהרה זיע"א בשם החוות
יאיר זיע"א מוסיפין לו חיים עושר
וכבוד, אכ"ר.

פרשת ברוכות

מליון פ'

זעני פלג הענחה דעש"ק

ירושלים | עודיעין | ב"ב"א

6:01 | 6:00 | 5:59

ואף גם זאת בהיותם וגו' ולא געלתים לכלתם, ואיתא
בזוהר הקדוש [בחוקתי דף קט"ו ע"ב] "לכלתם" חסר
כתיב, בלי וא"ו, זה בא לרמז בגין כלה דיליה", ודברי
הזוהר הקדוש אלו הם עמוקים מני ים, כמו כל דברי

הזוה"ק, ורבינו זיע"א בא לבאר זאת על דרך המוסר,
הנה שמעתי בשם המגיד זלה"ה [ה"ה מורנו הרבי רבי
מנחם נחום מושרנוביל זיע"א] שפירש ארץ שבעה
עממין, מרמז על שבעה מדות הרעות²,

א ז"ל הזוה"ק אמר רבי חייא, אנא שמענא מלה חדתא, דאמר רבי אלעזר לא מאסתים ולא געלתים לכלתם, לא הכיתים ולא הרגתים
לכלותם מבעי ליה. אלא לא מאסתים ולא געלתים, מאן דסאני לאהרא מאיס הוא לקבליה, וגעלא הוא בגיעולא קמיה. אבל הכא, לא
מאסתים ולא געלתים. מאי טעמא. בגין דחביבותא דנפשאי בינייהו. ובגינה כלהו חביבין גבאי, הדא הוא דכתיב לכלתם. לכלתם כתיב,
חסר וי"ו, בגינה לא מאסתים ולא געלתים, בגין דאיהי רחמיתא דנפשאי, רחמיתא דילי גבהא. לבר נש דרחים אתתא, והוות
דיירא בשוקא דבורסקי, אי לא הוות היא תמן, לא עייל בה לעלמין. כיון דהיא תמן, דמי בעיניו כשוקא דרוכלי, דכל ריחין דעלמין טבין
אשתכחו תמן. אוף הכא, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם, דאיהו שוקא דבורסקי, לא מאסתים ולא געלתים. ואמאי. לכלתם.
בגין כלתם, דאנא רחימנא לה, דאיהי רחמיתא דנפשאי, דשריא תמן, ודמי עלי ככל ריחין טבאן דעלמא, בגין ההיא כלה דבגווייהו. אמר
רבי יוסי, אלו לא אתינא הכא, אלא למשמע מלה דא דיי, עכלה"ק

ב כי עם ישראל הקדושים, זרע אברהם יצחק ויעקב הדרים בארץ ישראל ומתנהגים בקדושה, הרי קדושת ישראל מרוממת אותם
ומעלה אותם לקדושה עילאה, וכמו שכתב רבינו זיע"א בפרשת בהר בד"ה או יאמר, שפירות ארץ ישראל יש להם קדושה כל כך עד
כדי כך שכשאדם אוכל מפירות ארץ ישראל, שהם ז' המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל ואוכל אותם בקדושת הגוף, מעורר ז' מידות
העליונים הם השבע מידות הקדושות:

חסד דקדושה, דהיינו לאהוב את ה' יתברך, לאהוב את התורה והמצוות, לאהוב כל יהודי, לגמול חסדים, גבורה דקדושה, לירא ולפחד
מה' יתברך, להתגבר על היצה"ר, להתגבר על מידת הכעס ושאר מידות רעות, לשנוא תאוות רעות ואיסורים, לשנוא את שונאי ה',
לשנוא את שונאי ישראל, תפארת דקדושה, לפאר ולשבח את השי"ת, להתנאות לפניו במצות, להדר במצוות, לעסוק בתורת אמת,
להיות אמיני, להתנהג באמת וענוה, נצח דקדושה לנצח את היצה"ר, להתגבר על המניעות בעבודת השי"ת, להיות תקיף וחזק בעבודת
ה' יתברך, הוד דקדושה להודות לה' יתברך על החסדים והטובות שגומל עמנו, להודות על האמת, להכיר טובה למי שהיטיב עמו,
להכנע לה' יתברך, יסוד דקדושה, להיות דבוק קשור ומחובר לה' יתברך, לקדש את עצמו, להרהר הרהורים טובים, מחשבות טובות
וקדושות, לעשות הכל לשם שמים, להשפיע טובות לכלל ישראל לכל יהודי שיכול ברוחניות ובגשמיות כמה שיכול, להתפלל על כלל
ישראל, דיבורים טובים ומשמחים ומרוממים לכל יהודי שפוגש שזה ברית הלשון, מלכות דקדושה, לקבל עול מלכות שמים להיות עבד
נאמן לה' יתברך שמו, לדעת שאין לו מעצמו כלום אלא הכל מה' הבורא יתברך שמו, [יעוין בזה בספר זאת זכרון מהחזוהי מלובלין
זיע"א סוף פרשת אמור, ופרשת בהר ד"ה וספרת לך, ועתה בימי ספירת העומר, טוב לידע קצת בענין ז' הספירות הנוגע לעבודת האדם
את בוראו ה' יתברך שמו]. ועל ידי אכילת פירות ארץ ישראל מז' המינים נקשר ונדבק לבחינת קדושה עילאה, ועל ידי זה בא לבחינת
"ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום".

מיהו לעומת זה הגויים שהיו גרים בארץ ישראל אזי להיפך בהתנהגתם הרעה אזי להיפך הם ירדו לדרגה נמוכה, והדרדרו לרעה בכל
הז' מידות רעות ונדבקו לחסד שבסטרא אחרא, לאהוב תאוות רעות, לאהוב את הרע, לאהוב משנאי ה', לאהוב דברים רעים, לאהוב
שונאי ישראל, לאהוב גויים וערבים, גבורה שבסט"א לשנוא את ה' ח"ו, לשנוא יהודים, לכעוס, לנקום ולנטור, לריב, מחלוקת, תפארת
שבסט"א, לפאר ולשבח גויים, לשבח מעשים רעים, להיות שקרן ולהתנאות. נצח שבסט"א תאות הניצוח, עקשן לדברים רעים, להתוכח
בעקשנות. הוד שבסט"א להיות כפוי טובה, להחזיר רעה תחת טובה, להתנאות, ולא להכנע לה' יתברך. יסוד שבסט"א, להיות דבוק
בתאוות רעות, באיסורים, להתחבר לדברים בלתי רצויים, לגשמיות ותאוות, לחשוב כל היום על הנאותיו שלו עצמו לדבר רע לדבר
דיבורים שמשפילים ופוגעים. מלכות שבסט"א, להתנאות, לחשוב שהוא מי יודע מה, שכל העולם שלו, שכולם חייבים לו, להשתעבד
ליצה"ר, להשתעבד לכל הדברים הבלתי רצויים. כי זה לעומת זה עשה האלקים [קהלת]

וזה לשון המאור עינים זיע"א [פרשת שלח בפסוק ויהם כלב] כי נודע שבארץ ישראל היו ז' עממין, והן אמרו [המרגלים] כי כל המדות
שנפלו בשבירה נתלבשו באותן ז' עממין, וזהו אנשי מדות, שנפלו לשם לז' עממין, מן הז' מדות שנפלו בשבירה והן מופרדין מן הטוב, רק
הרע הוא רע גמור שאי אפשר לתקנו, והאמת הוא שהארץ נקרא ארץ החיים שחיותו ית' שם הוא מורגש יותר ויותר מבשאר מקומות,
ולפעול שם טוב בכל הדברים להביאן ולקרבן אל האלקות הגמור הבורא ב"ה וב"ש וכו'... יעו"ש.

והנה זה הכלל שאין להאדם להתיאש את עצמו מפעולת התשובה, אפילו ח"ו כשיפול לכל ז' מדות הרעות בנוקבא דתהומא רבא, באיזה מצב שאדם נמצא תמיד ה' עמו, ולכן גם אם נפל למקום הכי תחתון, הכי עמוק בעמקי הקליפות הנקרא נוקבא דתהומא רבא שהוא גרוע בכל הבחינות בכל הז' מדות הרעות, גם שם נמצא השי"ת, וגם שם יכול להחליט להתחבר משם לה' יתברך ולנסוק ולעלות מעלה מעלה, ולא יחשוב האדם לעצמו, לעולם, לא יחשוב שח"ו אינו יכול לשוב, שאין לו תקוה אחרי שכל כך הרבה לחטוא ולפגום בכל הז' מידות הרעות, כי זה הוא מפתויי היצר, להכניס בלב האדם יאוש גמור ולהחליט בדעתו שאין ח"ו עזר ותרופה למכתו, ולכן לא ישמע ולא יאבה לפיתויי היצר אליו, אלא ידע כי אבל האמת הוא, כי כשהאדם יודע מזה שהוא בנוקבא דתהומא רבא, היינו בזיון מדות הרעות, ומחמת זה יש לו לב נשבר ונדכה, ומחמת זה מתחזק את עצמו בלימוד התורה, אז בודאי א' אור התורה ב, ושבירת לבו, ימשיך ויעלה אותו מתהומא רבא, ויעלה אותו למקורו ושרשו,

שורש נשמתו בגבהי מרומים, שהוא חלק אלוך ממעל, למעלה מעלה.
וזה מרמז לנו התורה הקדושה ואף גם זאת וגו' בארץ וגו' היינו אפילו ח"ו כשאדם נפל לארץ ז' עממין, שהם ז' מדות הרעות, ונכשל בכולם, ולא מוצא לעצמו מוצא האידך ומהיכן להתחזק, שידע שאף על פי כן אומרת התורה הקדושה שאומר הרבש"ע ית"ש לא מאסתיים וגו' לבלתם, היינו שלא מאסתיים שלא יהיה להם תקומה ח"ו, מפני מה, בגין כלה דיליה, תיבת "כלה" נוטריקון [ראשי תיבות] כפיפת לימוד התורה, שעל ידי זה יכול למשוך אותו בכח לימוד התורה [שאורייתא וקודשא בריך הוא וישראל חד הוא], שלומד בהכנעה על ידי שיודע מצבו, ולומד בהכנעה, יש בכח התורה הקדושה שלומדים בהכנעה למשוך ולהעלות את האדם מנוקבא דתהומא רבא, אפי' ירד למטה ועשה מה שעשה, מכל מקום כח התורה שלומדים בהכנעה "כפיפת לימוד התורה" מרוממת ומקדש את האדם, ויעלה אותו למקורו מקור הקדושה להיות דבוק בה' אלקים חיים אמץ כן יהי רצון.

ובזאת זכרון מהחווה הקדוש מלובלין זיע"א בפרשת בלק כתב כידוע מרבינו ישראל בעל שם טוב הקדוש זיע"א ששבע עממין הם שבע קליפות מקבילות לז' מידות המרומז בפרסוק [דברי הימים] לך ה' הגדולה [חסד] והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל [יסוד] בשמים ובארץ, לך ה' הממלכה [מלכות], וזה יבואר מה שכתב רבינו הרבי רבי אלימלך מליזענסק זיע"א בצעטיל קטן אות ה' ז"ל כשיתחיל להתעורר בו מדה רעה ח"ו ממדות רעות שהוא רגיל בהם, כגון עקשנות ובושת של גאוה, ועצלות, ובטלה המביאה לידי שיעמום וכיוצא בהם, יאמר תיכף ומיד בזה הלשון ובכל כחו [לא כתוב בקול רם, אלא בכל כוחו היינו כוחות נפשו] הכנעני החתי האמורי הפרזי החיו והיבוס והגרשגי וינצל עכ"ל הקדושה, ועל פי דברי רבינו זיע"א בשם רבינו המאור עינים זיע"א יובן דכיון דארץ שבעה עממין מרמז על שבעה מידות הרעות, שהם כוללים כל המידות רעות, לכן כשרוצה לשבר את המידות רעות יאמר בכל כוחו הכנעני [חסד דקליפה] החתי [גבורה דקליפה] האמורי [תפארת דקליפה] הפרזי [נצח דקליפה] החיו [הוד דקליפה] והיבוס [יסוד דקליפה] והגרשגי [מלכות דקליפה], וינצל מז' מידות רעות דקליפה.

ג וכמו שאמרה התורה הקדושה בפרשת ניצבים [דברים] "אם יהיה נדחך בקצה השמים", במקום הכי רחוק מן השמים מן הרוחניות, גם "משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחד", הקב"ה ית"ש נמצא בכל מקום ובכל מקום אפשר לחזור ולהתחבר אליו יתברך שמו, וכדאי מאוד לראות וללמוד דברי הזרע קודש זיע"א פרשת וארא ד"ה וידבר משה כו' הן בני ישראל, כדאי לראות דיבוריו הקדושים בפנים.

ד כי כח התורה שלומדים בהכנעה ובענווה הוא כוח עוצמתי ביותר להגביה את האדם מעלה מעלה, כי התורה הוא חכמתו של הקב"ה ית"ש, וכמו שהאריך בספר התניא הקדוש פרק ה' ופרק כ"ג, שזהו יחוד הכי חזק בקודשא בריך הוא, כי הוא דבוק בחכמתו של הקב"ה, ובאותה שעה שאדם עוסק בדברי תורה הרי גם הנפש ולבושיה מיוחדים ממש באין סוף ב"ה, באותה שעה בתכלית היחוד כיחוד דבורו ומחשבתו של הקב"ה במהותו ועצמותו, יעויין באריכות בפ"ה ובכ"ג.

ה שעל ידי לימוד התורה בהכנעה לפני ה' על ידי זה אדם יכול להתחבר לשכינה הקדושה ואז עולה מעלה מעלה בגין כלה דיליה, שהיא השכינה הקדושה כמ"ש רבינו זיע"א בתחילת דבריו.

ניתן להאזין לשיעורים בספר אור החיים הקדוש זיע"א, בלשון הקודש, מבוארים היטיב בעזה"י, בתוספת ביאורים מתוק מדבש, בקול הלשון במספר טלפון 0733718407, ישנם שם שיעורים בפרשיות השבוע, כל שבוע בליל שישי [לפעמים ביום שישי] נוסף עוד שיעור, "שמעו ותחי נפשכם"

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: אמונה וביטחון

פרשת בהר בחוקות

בס"ד | גליון מס' 580

איך ניצלה נערה בודדה מכלבים אימתניים?

וציויתי את ברכתי (כ"ה, כ"א)

שמימית מיוחדת להציל את המצב, להבטיח שלמרות הפקוקים ימשיך להיות לנו טוב!

כמה כדאי להיות ברורים בתובנה הזו, בהירים באמונה שבורא עולם מעניק לנו שפע, בעיתות שמחה ובעיתות צרה, כשהכל הולך למישרין וגם כשמשוה נראה כחורק. פשוט לדעת שיש לנו אבא בשמים, שמשפיע עלינו כל כך הרבה, ואין לו כל מניעה להעניק לנו את כל מה שנרצה או נשאף. הבה נאמין בו בכל עת, 'קווה אל השם, חזק ויאמץ ליבך, וקווה אל השם'!

רגעי מוות במצולות הים...

הסיפור הבא מתרחש במצולות הים שבמיצרי טיראן שבסיני. מפליא ככל שיישמע, כך שמענו את הסיפור מפי גיבורו, ר' אהרן אייזנשטיין הי"ו, וזה דבר המעשה שהתרחש לפני כ-30 שנים:

תחביב מהנה ואמץ במיוחד אימץ לו אהרן, הוא תחביב הצלילה. זה תחביב מסוכן למדי, וכדי להתגבר על הסיכונים הטמונים בו - נדרשים הצוללנים להתלבש בחליפות ובמשקפות מיוחדות, להתעטר בבלוני חמצן, ולרדת למצולות מצוידים כדבעי. הצלילה נעשית בזוגות, אהרן בחר לו חבר למסע, הם נערכו כראוי, ועד מהרה צללו לעומק 35 מטר אל תוך הים...

בלוני החמצן שנטלו מספקים לחצי שעת שהיה במים, אהרן וחברו ניצלו כל רגע, ממשו בהנאה את קרקעית הים, הצטלמו לצד כרישי ענק, נגעו בעומק עצי האלמוגים. החוויה היתה מרתקת ומאתגרת, 22 דקות חלפו להן, בעוד 8 דקות עליהם לעלות חזרה על פני המים, לנשום חמצן טרי מהאוויר הפתוח.

לפתע הבחין אהרן במין סלע ענקית בקרקעית הים, בעלת פתח רחב וגדול למדי. הוא מחליט להיכנס אל תוכה ולבחון מה יש בה, וכיוון שידע שלרשותו רק דקות אחדות - אפילו לא טרח לעדכן את החבר הצולל עמו, כשנכנס אל עומק הסלע. הוא בחן בסקרנות את הצדפים, השונות והאלמוגים, וביקש להמשיך לצידו

השני של הסלע - ולצאת ממנה כדי לצוף אל על...

לחדרתו, הוא מגלה כי בהמשך הסלע עומד דג חשמלן פרסי גדול, סנפיריו פתוחים למלוא רוחב הסלע, ואין אפשרות לעבור מבלי לגעת בו. דג חשמלן, הוא דג שזנבו הוא מין שדה אלקטרוני, המייצר חשמל בעוצמה של 600 וואט. מובן כי נגיעה בשוליו של דג כזה, היא התחשמלות למוות במקום...

אם אי אפשר להתקדם - יש לנוע לאחור. אלא שהדבר בלתי אפשרי, שכן הציד שעליו כבד ומסורבל, והוא לא יצליח לצאת מהסלע בשחיה לאחור. לאחר רגע של הלם אהרן מבין: קדימה אי אפשר - זו התחשמלות. אחורה אי אפשר מבלי להתנתק מבלון החמצן. להישאר כך אי אפשר - כי בעוד 4 דקות יפוג החמצן מהבלון, והוא יישאר נטול אוויר...

רגע של חרדה, עד כדי טירוף חושים. פחד מצמית. הוא רואה את המוות מול עיניו

הפחד אינו ניתן לתיאור, אט אט מחלחלת ללבו ההבנה, כי הוא עומד למות כאן ועכשיו, ואיש אפילו לא יידע היכן וכיצד זה קרה. מתוך הבנה שכנראה אלו רגעי האחרונים, הוא מעביר לנגד עיניו את סרט חייו, ואז - כמו מתוך חלום, ניער בו

המתנה הטובה ביותר בה זכה עם ישראל, היא המתנה להיות בנוי אהוביו של הבורא. סמוכים על שולחנו ובטוחים בישועתו. העובדה שיש לנו אבא אוהב ורחום שניתן להישען עליו, להאמין בו ולבטוח שהוא לצידנו בכל עת ובכל תנאי, מייצרת שלושה ושקט נפשי, מבטיחה רוגע, שומרת עלינו מכל דאגה ומייצבת את שפיותנו גם בעיתות התמודדות וצרה.

'אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים' - כי גם במצבי צרה וצוקה, גם במצבים שמוסדות תבל מתערערים, גם כשמרגישים שדברים לא הולכים כפי שרוצים, יהודי לא מתבלבל, לא מאבד שליטה, לא מפסיד את הרוגע והשלווה הנחוצים לו כל כך. יש לנו אבא גדול בשמים, אנו נשענים רק עליו, אנו יודעים שהוא עימנו, שומר עלינו, מסייע לנו, מבטיח שנתמודד בגבורה, נשרוד את הכל, ונצא מכל קושי מחוזקים ועוצמתיים.

את התובנה המחזקת הזו, מגלה הרה"ק רבי זושא מאניפולי זצ"ע בפרשת השבוע, ומפיו מובאים הדברים בספרו של אחיו, הרה"ק בעל ה'נועם אלימלך' ז"ע. בפרשת השבוע אנו מצווים על שמיטת הקרקע בשנה השביעית, וכאן מגיע פסוק מרתק: 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית?...' וציויתי את ברכתי! - אם תשאלו מה נאכל בשנה בה המשק החקלאי מושבת, הן איננו עובדים בשדה ומפקירים את גידולו? לפיכך מבטיח ה' לשלוח את ברכתו, למען יהיה לנו די מזון גם בשנת השמיטה.

וכאן עולה השאלה: מדוע התורה מרחיבה לבאר את השאלה 'וכי תאמרו מה נאכל?' הלא הלכות גדולות ומרכבות נדרשות מיתורי אותיות בודדות, ואילו כאן - פסוק שלם מוקדש לשאלה הזו? מדוע אין דירק לצוות על מצוות השמיטה, ולהבטיח את ברכת ה'?

ומגלה הרה"ק רבי זושא זצ"ע סוד מכבשונו של עולם, חושף את דרך ההשפעה האלוהית לברואי תבל. לכל אחד מאיתנו, עם יציאתו לאוויר העולם, הוצמד צינור שפע שמימי תמיד, שמשפיע עליו באופן קבוע למען לא יחסר לו דבר. האדם צריך להאמין ולבטוח שיש לו צינור שמשפיע עליו ללא הרף, שבורא עולם מעניק דרכו ללא הפסקה.

כל זה עובד ופועל ללא תקלות, כל עוד היהודי מאמין שהצינור קיים ומשפיע עליו, והוא בטוח שלא יחסר לו דבר כי הוא מושפע בקביעות. הסיפור מסתבר כשהיהודי מהרהר על בטחונו בה', מתחיל להעלות פקוקים האם הצינור ישרוד גם בשנת השמיטה, או בכל מצב מסובך אחר. עכשיו זה כבר לא פשוט - הצינור נתקע ונקטע, השפע השמימי מפסיק להיות מוזרם כרגיל...

זו התשובה מדוע התורה מרחיבה בשאלה 'וכי תאמרו מה נאכל?', כדי ללמדנו שהשאלה היא היוצרת את הצורך בברכה מחודשת. אם לא היתה נשאלת השאלה - הברכה היתה זורמת כבתחילה, מושפעת ללא הרף. השאלה מעידה שהאדם מהרהר על הצינור שמשפיע עליו, יש לו שאלות ופקוקים על ההשפעה האלוהית התמידית. כדי להציל מצב כזה - ה' נדרש לצוות ברכה מיוחדת 'וציויתי את ברכתי' - כדי לאפשר לצינור להמשיך להשפיע...

כי באופן טבעי - השפע קיים, מושפע בתמידות. יהודי יודע שבורא עולם לצידו, מלווה אותו בכל עת, משפיע עליו בריאות, נחת, פרנסה, ברכה, שפע. הכל ממנו יתברך, הכל מגיע ממנו בהשפעה ישירה. כל זאת בתנאי שלא נשאל שאלות, שלא ידחל לליבנו הרהור או פקפוק. כי אם משהו בחומת הביטחון שלנו מתערער - נדרשת ההשפעה

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת
ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

זיכרון משנות ילדותו, וטילטל את לבו בחוזה. הוא נזכר בבית הכנסת הקטן בו ביקר לפעמים, ובשלת הנאה שהוצב על עמוד החזן - 'שיויתי השם לנגדי תמיד'. בעיני רוחו הוא רואה את השלט, ומלבו פורצת זעקה אילמת:

'שיויתי השם לנגדי תמיד! בטוחני שבזאת עולם יודע היכן אני ניצב עכשיו, מודע לסיכון האדיר בו אני שרוי! בטוחני שהוא יכול להוציא אותי מכאן חי ובריא, בטוחני שלמרות שזה חסר סיכוי - עדיין אני יכול לצוף אל על ולהציל את חייו! אני בטוח כך אבא שבשמים, ברצותך חיי יינתנו לי לשלל, בכוחך אני בטוח שתוציאני ממעמקי הים!'

אהרן לא יכול לבכות בתנאים הללו, אבל הזעקה בוערת מתוכו, גואה בלבו: 'אני מאמין באמונה שלימה בבורא עולם! גם עכשיו, ולמרות שחיי תלויים לי מנגד - אני בטוח בו שהוא יכול להוציאני מן המים חי וקיים!'

ואז, לפתע פתאום, דג החשמל החל לנוע לאחור, מאפשר לאהרן להתקדם קדימה. אהרן מתקדם לכיוון היציאה מהצד השני, ולפתע דג החשמל שינה כיוון - והחל לנוע קדימה, לכיוונו, כשבעוד שניות ייווצר מגע ביניהם... אהרן נתקף בבעתה, הוא רואה את המוות מתקרב אליו, מביט לכל הצדדים בסיון אחרון להציל את חייו - ואז הוא מגלה מובלעת קטנה בעומק הסלע שלא הבחין בה קודם, והוא ממחר להיכנס אליה...

הדג, כאילו ציפה שאהרן יתן לו לעבור, מיהר לשעוט קדימה ויצא מהכיוון ממנו נכנס אהרן. ואהרן, מנצל כל רגע כדי לשחות אף הוא קדימה, ולצאת מהצד ממנו נכנס הדג...

אלא שבכך ארץ די. הרי הוא חי על זמן שאול! בעוד חצי דקה יסתיים בלון החמצן שלו, אין יצליח לצוף אל על בכל כך מעט זמן? אין יצליח לעלות גובה של כארבעים מטר מהמצולות תוך 30 שניות בלבד?!

הוא מביט אנה ואנה, ולפתע מגלה את חברו, עמו ירד לצלול. אין לדעת למה החליט להישאר במצולות כשגם החמצן שלו עומד להסתיים, אין לשער איך השכיל לדעת לבוא בדיוק לכאן - לצדו השני של הסלע. אך החבר כאן, וזה הזמן להתחבר אליו. הם מאותתים זה לזה על המצוקה המשותפת, ומחליטים להתאחד בנסיקה למעלה. הם יערכו תורנות, כל אחד מהם ינשום בתורו 2 נשימות בלבד מהבלון, וכך - אולי - יצליחו להדביק את הפער ולעלות אל על...

דקה וחצי של מתח, נשמות קצובות בדיוק לפי התורנות, נוהל חירום של ממש. הם עולים מטר ועוד מטר, מגיעים לפני הים בלי טיפת אויר בבלון, בלי טיפת חמצן. אבל הם הגיעו! - חיים, נושמים, בריאים ושלמים!

רק אז, נתן אהרן דרור לדמעותיו, רק אז שחרר אנחת רווחה משמעותית, כשבלו משתתף בהודאה נרגשת לה' על החיים שניתנו לו במתנה. היטב ידע והבין כי זה לא מובן מאליו, במצולות הים אין מי שיעזור לו, אין לו על מי להישען. רק אז גילה את אוצר האמונה הטמון בתוכו, את הכח האדיר החבוי בנפשו, כח האמונה שפתח את הפתח הניסי והציל את חייו!

את הסיפור המפעים הזה, שמענו מר' אהרן המספר אותו במסגרת תיאור סיפור חייו האישי בנפשונו ובקעמפנים, וממנו ניתן ללמוד: מי שמאמין בה' ובטוח בו, אין כח שיכול לפגוע בו, הוא מוגן מכל איום, יש לו על מה להישען בכל התמודדות. גם כשהוא רואה את המוות מול עיניו הוא אינו מרים ידיים, כי הוא בטוח שיש מי ששומר ומגן עליו, והוא עתיד לצאת ולהינצל.

הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו, בכל ההתמודדויות העוברות עלינו. **לפעמים זה קשה, האופק נראה חשוך, העתיד מדאיג. הבריאות בסכנה חלילה והרופאים פסימיים, המצב אצל אחד מהילדים נראה כאבוד חלילה, פקיד הבנק כבר שואג עקב המינוס הרצחני... יהודי לא נבהל, יש לו על מי להישען, יש לנו את האבא החזק, העוצמתי, הכביר והאדיר בעולם!**

הנאצי שהציל יהודיה?!

היא היתה נערה צעירה כשפרצה מלחמת העולם השנייה. כשהתחילו להתבחר העובדות על הנעשה ליהודים בגיא ההריגה הנאצי הרצחני, החליטה להימלט בגפה, לחפש כל דרך להציל את חייה. כשהועלתה לרכבת המובילה למשרפות הנוודות לשמצה - החליטה לברוח ממנה לשדה הפתוח, בו רצה במשך דקות ארוכות, מחפשת מקום בטוח להניח בו את כף רגלה...

לפתע הבחינה בבית נאה ומטופח, גינות יפות סדורות סביבו ושער גדול מעטר את כניסתו. היא מיהרה לנקוש בדלת, אך כשזו נפתחה - התברר לחרדתה כי נקשה בבית הכי לא נכון... מדובר בבית של נאצי, ולא סתם נאצי - אלא המפקד הנאצי באיזור!

מיד כשהבחין בה, נעץ בה מבט מצמית ואכזרי, וסינן מבין שינוי: 'ז'ד'. עתה כבר הכל ברור: היא ברחת מהמוות היישר לידיו של מלאך המוות, אל תוך ביתו ונחלתו. היא רעדה בחוסר שליטה, כששמעה אותו מתמוגג בצחוק: 'באת לבקש ממני הצלה? הן רצתי ישר אליי כדי להקל עלי... אני כבר מביא את הרובה ופותר את העניין בקלות ובזריזות!'

הנערה נתקפה חלחלה, ההלם הימם אותה לחלוטין, היא נותרה עומדת דום באימה

ובבעתה. מעולם לא חשה את המוות קרוב כל כך, מעולם לא האמינה כי תיקלע למצב בו תעמוד מול נאצי, ועוד מפקד נאצי, כשהיא זו שרצה אל תוך ידיה...

פתאום הפסיק הנאצי לצחוק, פניו הרצינו באחת, והוא שאל בקצרה: 'איך נכנסת לכאן?'

הנערה, מבהלת ומפחדת, לא יכלה להוציא הגה מפה. תחת זאת הצביעה על השביל המוביל לכניסה לבית, כמאותתת שדרך השביל נכנסה...

'והכלבים לא נבחו? כל הכלבים שתקו לך, יהודות?!' - שב הנאצי ושאל.

'הכלבים???' - היא הסיבה את פניה לאחור, ורק אז הבחינה בעשרות כלבי רוטוויילר ואמסטוף גרמניים משוטטים בחצר, מציצים מבין חרכי הגדרות, מבטיחים כי איש לא יעז להסיג את גבולו של הנאצי הנכבד... לו היתה מבחינה בהם קודם לכן - לא היתה מעיזה להיכנס!

הנאצי שתק ארוכות, כשמולו ניצבת הנערה המומה ומפחדת. הכלבים שלו מאולפים, יודעים איך לנהוג במי שנכנס אל החצר. כבר היה מי שניסה את מזלו, ותוך שניות הפך לארוחת צהריים טעימה למהלכים על ארבע. האם לנערה הזו יש כוחות עליונים? האם בידה להפעיל כישופים? מדוע לא נגעו בה לרעה?!

הוא חייב לבחון את ההתרחשויות המוזרה הזו. עליו להבין מה וכיצד קרה, איך התרחש הנס המוזר הזה. 'הישארי כאן למשך הלילה הקרוב, ובבוקר תצאי שוב דרך השביל הראשי. אם תצליחי לצאת דרכו והכלבים לא יגעו בך לרעה - אגן עלייך לאורך כל המלחמה!' - הבטיח הנאצי ברגע של בלבול מוחלט לנוכח המתרחש מול עיניו...

הוא נתן לנערה מיטה לישון, אך למותר לציין כי היא לא הצליחה לעצום עין. בעיני רוחה ראתה את עצמה יוצאת לשביל, והכלבים האימתניים מסתערים עליה, קורעים את בשרה לנתחים נתחים. היא חשה בגוב האריות ממש, יודעת שמחר בבוקר תצא למסע - שהוא כנראה הליכתה האחרונה בחייה...

הכר הפך ספוג דמעות, היא חשה נפרדת מהעולם. בכל כוחה התאמצה להאמין כי אבא שבשמים עימה, ויעמוד לצידה גם ברגעים הקשים המצפים לה. היטב הבינה כי בדרך הטבע הדבר חסר סיכוי לחלוטין, ובכל זאת לא הרפתה ממחשבת האמונה, מהביטחון כי בורא עולם יכול לתת מחסום ורסן בפי הכלבים האימתניים והאכזריים ביותר...

עם שחר התייצבו בחלונות הבית בני משפחתו וחבריו של הנאצי האכזר, שבאו לראות את ה'טיפול' שיעניקו הכלבים לנערה היהודיה האומללה. כשהיא מודעת בהחלט לסיכון, לא נותר לנערה אלא להתחזק באמונה בה', והיא התייצבה בפתח הבית, כשהנאצי מורה לה לצעוד לאורך השביל הראשי כולו...

היא לא הביטה לצדדים, ליבה פרפר בחוזקה, אך מוחה היה אחוז במחשבות אמונה. עשתה צעד ראשון, ועוד צעד, ועוד אחד. בינתיים שקט, אף כלב לא נע ולא זע, הם מוסיפים ללחץ עשבים שוטים ולא מתקרבים אליה. היא מתקדמת צעד ועוד צעד, לא בריצה מהירה ולא בהליכה איטית, בהליכה מתונה ואצילית, כדרכה תמיד...

כשהגיעה אל השער, עדיין היו הכלבים במקומם, כמסומרים לאדמה שתחתיהם. הם לא התקרבו, לא נבחו, לא נגעו, כאילו לא שמו לב!

רק כששבה אל הבית, בריאה ושלילה, התירה למעיין הדמעות לנבוע מעיניה. הנאצי היה המום, קד בפניה קידה של כבוד ושפשוף את עיניו בתדהמה. עשרות כלבים מאולפים, שידעו 'לטפל' בכל זר שהתקרב, ואף אחד מהם לא נע ולא זע לכיוון הנערה הזו, כנראה יש לה שמירה מיוחדת...

את הבטחתו קיים במלואה. לאורך כל ימי המלחמה, שהתה הנערה בביתו, והוא שומר עליה מכל אימי המלחמה ומוראותיה. זו כנראה הנערה היהודיה היחידה שמפקד נאצי, שונא ישראל מושבע, שמר עליה כבבת עינו בכל תקופת המלחמה, הותר לה את נפשה לשלל...

לימים, אותה נערה עלתה ארצה, ונישאה לגאון רבי חיים סרנא זצ"ל, ראש ישיבת חברון. היא סיפרה את סיפור הצלתה האישי, אותו שמענו ממגיד המישרים הנווד הרה"ג ר' מנחם שטיין שליט"א, כדי ללמדנו:

גם בגוב האריות או במלונת הכלבים, ואפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל יתייאש מן הרחמים. ליהודי יש בכל מצב ובכל צרה על מי להישען, יש לו במי לבטוח. אבא שבשמים לצידו, הוא משדד מערכות עולם ומשנה את כל טבע הבריאה, כדי להציל את בניו!

הבה נפנים את ההבנה הזו, זה מה שישיר עלינו רוגע ושמחת חיים, זה מה שישמור על שלותנו בכל עת ועונה. כשיהודי יודע שאבא שבשמים לצידו - הוא לא נלחץ ולא מובך, לא מתבלבל ולא מאבד עשתונות. הוא יודע כי יש לו על מי להישען, הוא בטוח בכוחו של בורא עולם, אשר בוודאי פועל למענו ויעשה הכל לישועתו. 'בטוחו בו עדי עד!'

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 638

אזהרה חמורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהר"ב חוקותי

מסורת אבות

ביאורים, מוסר והנהגות הגלמודים מפרקי אבות (פרק ה)

ארבע מדות בנוחני צדקה. הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים, עינו רעה בשל אחרים. שאינו רוצה שיעשו. צדקה כדי שלא ידבו נכסיהם ושיצא להם שם טוב" (רש"י) צא וראה - מאיר רבי חיים אפרים זייעיק זצ"ל (פרי הארץ) עדיכמה יש להתבונן בעומק תהום כוחות הנפש. כמה מסובכים ונפתלים הם מידות הנפש שבאדם; כמה חידות, פלאות ותעלומות של כוחות מתנגדים משתלולים, כרוכות וצנופות בהווייה זו שנקראת נפש האדם והכל סגור ומסוגר. הרי לפנינו דיוקנו של איש בעל אוצר של יראת שמים ואמונה. מאמין באמונה שלמה בהבטחת הבורא וחז"ל שהצדקה מעשירה את נותנה - "עשר בשביל שתתעשר", וראה זה פלא, בעל הכרה עמוקה כוז ובכל זאת יתכן ומתגנבים לליבו רגשיקנאה וצרות עין עד שמוכן הוא למנוע את חבירו מלתת צדקה, מפחד שמא יתברך וזולתו על-ידי ברכת שמים המובטחת בנתינת צדקה. הלא זו ממש רשעות הנטועה עמוק בנפשו של אדם זה, נביטת קוץ ממאיר של בעל וצרות עין - ואיך ידורו שני הפכים אלו במחיצה אחת. מצד אחד, הריהו בעל אמונה חזקה, ומצד שני מחללים בו רגשות פחד מהתעשרות וזולתו. רוע לב וצרות עין. אכן, "עקוב הלב הוא מכל, מי ידענו?" (משל האבות)

כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו. בשנות מלחמת העולם השנייה סיבבה יד ההשגחה את הצלת ישיבת מיד והיא נלתה לשנחאי שבסין. במשך חמש שנים חיו שם תלמידי הישיבה ורבניה, בראשות רבי יחזקאל ליינשטיין זצ"ל ורבי חיים שמואלביץ זצ"ל, בתנאים תת אנושיים ועסקו בתורה במסירות נפש מופלאה. הם זכו להנהגה על טבעית על כל צעד ושעל. לימים סיפרו תלמידי הישיבה, ואף העלו על הכתב, אפס קצה מהנסים והנפלאות שליוו אותם בגלות שנחאי. מן השמים שלחו להם שליחים: גויים, חסידי אומות העולם, שסיכנו את עצמם כדי לסייע לתלמידי הישיבה. בתחילת המלחמה גלתה ישיבת מיד מרוסיה לליטא, שם שהו אלפי פליטים יהודים. תלמידי הישיבה ניצלו הודות לפעילותו של הקונסול היפאני בליטא - סוגיהרה שמו. הוא פעל בניגוד להוראות הממונים עליו ותוך סיכון חייו הנפיק אלפי ויוות ליהודים, ובכלל זה למאות תלמידי ישיבת מיד וצוות הישיבה. כך יכלו תלמידי הישיבה ורבניה להימלט מאירופה הכבושה לכיוון יפאן וסין. הוויות היו תקפות לתקופה קצובה של כמה שבועות. כאן נכנס לפעולה שליח נוסף של ההשגחה, הפרופסור היפאני קוצוגי. היו לו קשרים עם ראשי השלטון ביפן, הוא שיחד את הפקידים הממונים והם האריכו לתלמידי הישיבה את תוקף הוויות. כתוצאה מכך נשארה הישיבה בעיד קובה שביפן במשך כמה חודשים. לאחר מכן עברה הישיבה לשנחאי, שהיתה תחת כיבוש יפאני. כל העת פעל הפרופסור היפאני למען תלמידי הישיבה, כמו גם עבור שאר הפליטים היהודים שמצאו מחסה ביפאן. כעבור זמן הוא נעצר ועונה על ידי השלטונות היפאנים באשמת סיוע לאויב. ומי הוא האויב? היהודים, כמובן... לימים הוא עלה לארץ ישראל והתגייס כדת וכדין. ראשי ישיבת מיד ערכו לו קבלת פנים בירושלים. רבי חיים שמואלביץ דרש לכבודו, וכך אמר: "ר' אברהם בן אברהם היקר, אתה מסרת את הנפש עבורנו, סיכנת את חייך, אין לתאר את גודל הכרת הטוב שאנו חייבים לך, הלא היית שליח ההשגחה העליונה להציל את חיינו! מה אנו יכולים לשלם לך? כל מה שנשלם - הרי זה כאין וכאפס לעומת מה שמגיע לך". "אנחנו" - המשיך ר' חיים ואמר - "איננו יכולים לשלם לך, אבל הקב"ה יודע לשלם לך, והוא שילם לך! אתה עשית כל כך הרבה בשביל הבנים של אברהם אבינו, וזכית בעצמך להיות בן של אברהם אבינו! זה התשלום הגדול ביותר..." (רחי ראובן)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

והארץ לא תמכר לצמחת כי לי הארץ היה רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל אומר כל יסוד מצוות השביעית מונח במילים אלו "כי לי הארץ", והו סוד מצוות השמיטה שידגיל האדם את עצמו לחיות על פי המציאות הוא "כי לי הארץ" שהוא אינו בעל הבית, זה יקל עליו בכל נסיונותיו בעולם הזה. והו הסיבה שהתורה מצוה על היובל והעמדה לו את כל היינים בכל המשא ומתן שלו בכל חייו "בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו..." וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו... לפי רוב השנים תרבה מקנתו ולפי מעוט השנים תמקט מקנתו... והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי". כל אופני המשא ומתן שסדרה לנו התורה, הם כולם עצות לאדם שישירש בעצמו את גירותו בארץ החיים באופן מעשי לא בחכמה בלבד כי אם בפועל ידי, גרים ותושבים אתם דייקא, גר אינו אורה, תושב אין לו דירת קבע, ארעי הוא בכל חייו והיה כי ישב אדם כל יומו ויתבונן בענין גריות ותושביות ואחרי זה יאמר איך גיי א היים נאני הולך הבית הזה הלא כבר הפך על פיה כל חכמתו והתבוננותו, אשר יעשה אותם וחי בהם, חייו של האדם מתעצבים אך ורק במעשה וכן מאריך גיסא מעשה מבטל ומהפך כל עצמותו של האדם, אם כן מה תועלת בכל הגיונותיו אם ברגע שיוצא לשוק הוא עוקר כל התורה כולה, ושם הוא כל כולו היפוך של גרים ותושבים. חידר רבי ירוחם: כמה תמה שאדם אומר ומרגיש תמיד: א היים [ביתי] האם ההולך בספינה, גם אם שוהה עליה כמה שנים, האם יקרא לתא בו הוא מתאכסן בספינה: "ביתי" וישקיע בו הרבה שהיה הכי מיוחד, הלא הוא בספינה מפליג ליעד ששם תכליתו הקבועה. לכן נתנה התורה לאדם עצות איך לא ישכח את היותו גר ותושב וכשינקוט בהם יזכור תמיד את תכליתו, לכן הארץ לא נמכרת לצמיתות, והו כל ענין היובל וספירתו שהיה לאדם תמיד מזכיר לעצמו לא להתפתות ליצר להשתרש יותר מדי בקניני עולם הזה ואדרבה לאחוז תמיד בעץ החיים התורה הקדושה ומצוותיה. (דעת תורה לתוך עליון)

אם בְּחֻקֵּי תִלְכוּ. רבי יהודה צדקה זצ"ל היה אומר "מצינו בחז"ל שדרשו "אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה". ולכאורה, מה ענין "חוקה" אצל 'עמל'?! אלא שכבר פירש ה"אור החיים", מה טעם נקרא עמל התורה בשם "חוקה" לפי שיש בו מצוה ללמוד אפילו דברים שכבר למד פעמיים ושלוש, והם ידועים אצלו ושגורים בפיו, כי חפץ ה' בעסק התורה - וביאור כוונתו, שתכלית כל עמל שיש בעולם הוא להשיג מטרה מסוימת, גם כל חכמה ומדע האדם לומד כדי להעשיר את ידיעותיו, או על-מנת לרכוש לעצמו מקצוע ופרנסה, אבל אחרי שכבר למד וידע שוב אינו צריך ללמוד, מכיון שכבר השיג את התכלית והמטרה של לימודו. לא כן הדבר בנוגע לעמל התורה. כאן העמל כשלעצמו מהווה את התכלית. זה רצון השם. אפילו הנך בקי בכל התורה כולה, חוזר ושנן אמריה, חוזר והתייגע. וכידוע בשם הגר"א מוילנא זצ"ל, שהיה אומר: "אלמלא שיש חיוב גם כן להבין להשכיל בתורה, הייתי חוזר כל ימי על פסוק אחד מן התורה, ומקיים בזה את המצוה המוטלת עלינו לעמל בתורה". ענין זה הוא באמת כעין "חוקה" בלא טעם, אף הוא גילה כמה פעמים לבני הישיבה, כי עדיף בעיני עשרת מונים אותו תלמיד דל כשרונות המתייגע בתורה, על פני תלמיד מחונן בכשרונות מזהירים שאינו מתאמץ לקנות תורה, אלא סומך על תפיסתו המהירה וזכרון הברזל שלו. משל למה הדבר דומה, למכונית הדוריה והמושללת שאין בעליה משתמשים בה, והיא עומדת במוסך כאבן שאין לה הופכין, בו בזמן שבסמוך לה נמצא חמור, המשרת את אדוניו מבוקר עד ערב בנשיאת משאות וברכיבה וכיוצא. מה תועלת יש במכונית היקרה, אם בכלל לא משתמשים בה ובאביזרים המשובחלים שהיא מצוידת בהם, הרי למעשה החמור שעובד בכל כוחו מביא תועלת פי כמה, ושווה לבעליו הרבה יותר! כיוצא בזה: מה בצע בכשרונות, אם התלמיד אינו מנצל אותם ליגיעת התורה, והמה מתבזבזים, והוא אינו מתקדם בלימודיו מרוב רפיון. כמה ספון וחשוב אותו תלמיד שנותן נפשו ביגיעתו איך יקץ להבין ולהשכיל בתורה - אשרי חלקו. (וזאת ליהודה)

סיפור מההפטרה

אני ה' חקר לב בָּחוֹן בְּלִיּוֹת וְלֹמֵת לְאִישׁ בְּדַרְכּוֹ: ר' ישראל מאיר בורסקי ז"ל היה יהודי יקר, שהתגורר בישיבת פוניבז' בבני ברק. ניצול שואה, שחסה תחת כנפיו של הרב מפוניבז' זצ"ל. היה לו חדר בפנימיית הישיבה שם לו ומחרר האוכל היה ניוון. קשה לומר שהוא ישן הרבה לילות בישיבה, משום שהוא עסק בעניין ייחודי: שמירה על מתים. במשך עשרות בשנים יצא לשמור עליהם בבית-החולים "איכילוב" בת"א. בעיניים של מי שחי בעולם הזה נמצא הנפטר בסוף המסלול, "בדרכו האחרונה". אך למעשה הוא נמצא בעיקר ב"דרכו הראשונה" לעולם הבא. בשלב רגיש ושבירי זה של מעבר מעולם לעולם, משתדלים לומר פרקי תהילים שילוו את המת בדרכו הארוכה ורבת התלאות. ר' ישראל מאיר שמר על המתים בעיקר בלילות. מדי פעם שהה בבית-החולים במשך שבת שלמה. כך הוא המשיך במלאכתו עשרות בשנים. בשנותיו האחרונות התייצב מולו מכשול קבוצת נערים פוחים החלה לפקוד את סביבת המקום. הם לא ראו לפניו אדם שהקדיש את חייו למען הכלל, אלא מטרד קלה ללעג. בחוסר לב משווע ובאכזריות קרה, הם הפכו את מסידתו למושא לבזיון. מילותיהם היו כחיצים, והצקותיהם היו נטולות כל רסן של מוסר או חינוך בסיסי. עבור מי שחי כל חייו בתוך עולם של ערכים תורניים, המפגש עם הריקנות הזו היה מטלטל. כששיתף את מכריו בכאבו, התגובה הייתה אחידה ונחרצת. "די לך", אמרו לו בייאוש מהול ברחמים. "עשרות שנים שמרת על המתים. עשית מעל ומעבר. אתה כבר לא האיש הצעיר והחוקק שהיית, והנערים הללו אינם ראויים לצער שאתה חווה בגללם." הם הפצירו בו להניח את המפתחות, להפסיק את הנסיעות המתישות ולבחור במנוחה. אך ר' ישראל מאיר היה מגיב לשידולים בשתי מילים: "כבוד המת!" הערך העליון של כבוד המת, גרם לו להמשיך בהרגל רב השנים, למרות הקושי שבדבר. גם הפוחים ולעגם לא יכלו לו. הוא עבר את השואה; הוא שרד מצבים קשים מנשוא - הוא ישרוד גם את זה! בליל שבת האחרון לחייו ישבתי איתו - מספר בעל הסיפור - "והוא שוב סיפר לי שהשבוע מאוד הציקו לו. 'הם מבזים אותי, הם מציקים לי. אני כבר כמעט לא מסוגל להמשיך בעבודה זו' - אמר בכאב עמוק ומחלחל. 'פגיתי אליו בפעם המי יודע כמה ואמרתי לו: ר' ישראל מאיר! כנראה שאכן הגיע הזמן להפסיק! עשרות שנים אתה עושה זאת, מותר לך כבר לעזוב! 'ממש התחננתי בפניו שיפסיק ללכת לאיכילוב, ואני לא הייתי היחיד שניסה לעצור אותו מלהמשיך ולשמור על המתים.' הוא נעץ בי את עיניו הטובות וענה: 'את העבודה הזאת אני לעולם לא אעזוב מפני שיש בזה משום כבוד המת. לא, אני לא מוכן לוותר על זה! לא מוכן למרות גודל הצער, הביזיונות והעלבונות שהצעירים האלה עושים לי!' מי זה? של מי ההלוויה? 'העוברים והשבים לא הצליחו ליישב את הסתירה הזועקת בין אלמוניות המנוח מחד גיסא, לציבור העצום שהשתתף בהלוויות מאידך גיסא. אלפים הילכו אחר המיטה, כאשר בראש מסע ההלוויה צועדים רבנים וראשי ישיבות, צדיקים ומשגיחים. הייתה זו הלוויתו של ר' ישראל מאיר בורסקי ז"ל! מהיכן הגיעו האלפים? מה גרם לראשי הישיבות להצטרף למסע הלילי? בדיקת באותו ערב מסר מרן הרב שך זצ"ל שיחה מוסרית בישיבה. השיחות נמסרו אחת לכמה חודשים. כיוון שכן היו מגיעים מאות ואלפים לשמוע את הדברים מרחבי העיר בני ברק ואף מחוצה לה. באותו יום בשעות הצהריים פנה ר' ישראל מאיר לחדרו על מנת לנח. תוך כדי שינה לקה בדם לב ונפטר. הלוויתו יצאה מחדרו בישיבה - וכאן נראתה בעליל יד ה'! האלפים שסיימו לשמוע את השיחה של הרב שך זצ"ל הצטרפו למסע ההלוויה וכך זכה היהודי הגלמוד ללוויה גדולה חשובה ומכובדת. (ברכת דוד)

ועל הכל...

"פרפראות"

אמר רבי גד'ל אייזנר זצ"ל משניח ישיבת חידושי הרי"ם: "בהעדר האור המאיר בלבו של אדם, נדמה שישנם כל כך הרבה דברים שצריך לעבוד עליהם, עד שהראש מתחיל לכאוב רק מן המחשבה אודותם, אך האמת שכל הענינים קשורים ברבר אחד. "כאמותו מעשה באורח שבא לעיירה קטנה בעת קוד וכפור גדול, וכאשר הגיע לאכסניה רועד מקור, ביקש לשתות חלב חם. ענו לו שהיום אין חלב כיון שבליילה האחרון נפטר החלבן ל"ע. אם כך, אמר, אלך לבית הכנסת להתפלל ואחר התפלה אשוב לאכסניה לאכול דבר מה. אמרו לו שהיום הבית הכנסת נעול, כי שמש בית הכנסת נפטר בליילה האחרון ל"ע. התפלל איפוא באכסניה ולאחר מכן היטב עצמו לנוח במטה, להתכסות בשמיכה להתחמם קצת, וביקש מבעל האכסניה להכין עבורו ארוחה בשרית, כי כבר כמה ימים שלא אכל כראוי. אמר לו שאין היום באפשרות לקנות בשר כיון שהמנקה נפטר הלילה לבית עולמו ל"ע. נתמלא האורח פליאה על הקורה בעיירה, נטל את חבילתו ונפרד מבעל האכסניה ללכת מהר לדרו. "עצרו בעל האכסניה ושאלו, ר' איד, מדוע הינכם רצים? השיב האורח, השל"ה הק' אומר שכאשר יש דבר או מגיפה בעיר יש לברוח משם ולא לסמוך על הנס. הרי מתחוללת כאן מגיפה, מתוך מנין יהודים הגרים בעיירה נפטרו שלשה יהודים בלילה אחרון אמר לו בעל האכסניה, תנוח דעתך, אין אלו שלשה אלא אחד, הוא השמש הוא החלבן והוא המנקה... "כך בנוגע לכל הענינים העומדים לנגד עיני האדם בעבודת קונו, שורש אחד להם וקשורים זה בזה. אולם כאשר מתחילים לעסוק בתורה, והלב מתמלא בחכמה, מאיר אור התורה את הכל" (מסילות נד י"כרם התורה)

"ענין של טעם"

שמעתי פעם טעם למנהג ישראל, להביא את הילדים ולקיים בהם מצוות פיאות הראש ותגלחת הראשונה (חאלאקע) ליד ציון הק' של הרשב"י במירון - כי הרי רשב"י הבטיח "כי לא תשבח מפי זרעו". ולכן בתחילת חינוך הילדים, כשמכניסים אותם לתלמוד תורה, אז הוא הזמן הנכון להביאם אל רשב"י, כמי שאומרים: הלא הבטחתם שלא תשבח התורה מפי זרעו, הנה הבאנו לכם איפוא את זרענו המיועדים להכנס לחדרי תורה, שזכותכם תגן שלא תשבח התורה מפיכם. (ונכתב בספר-רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א)

"מפי כתבם"

בהזדמנות אחת, כשנפגשתי בארץ ישראל עם אחד המנהיגים החילוניים, אמרתי לו: בטוחני שתודה לי, שגם לך יש אמונה בה, כי אילו לא היתה לך אמונה, היית בורח מהארץ, שכן אתה מכיר באמת את המצב הקשה בארץ ישראל מצדכל הגויים המקיפים אותה ויודע באמת מול איזה סכנה ניצבת המדינה על יושביה, מדוע אם כן, אינך בורח מכאן ולמה אינך הופך להיות גוי במדינה אחרת, וכי מישוה מונע ממך להציל עצמך בזמן שאתה רואה את הספינה בוערת, מדוע אינך קופץ ממנה, בפרט שכעת עוד ישנן ספינות סביב שהנך יכול לקפוץ לתוכן. ובהכרח שהאמונה בה' מקנת בתוכך. וכששמע הלה את דברי, החוויר כסיד ובמבוכה נענע בראשו לאות הסכמה. (שפע חיים-האדמו"ר מקלויזנבורג ז"ע)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן בגד אחד, שאדם אחד לובש אותו, מקיים מצוה, ואדם אחר שילבש את אותו בגד עובר עבירה?

תשובה: בגדי כהונה, אסור לזר, שאינו כהן, ללבושם, ולכן זה מצוה. (קובץ חידו'ת)

מפתחמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אל תעש בסתר מה שתביש בגלוי, ואל תאמר מי רואני. (הרא"ש)

כי השגחתו יתברך היא, לפי מדת הבטחון שהאדם משליך יהבו על בוראו ית' (חזון איש)

אין לאדם להטות את התורה לפי רצונו, אלא להטות את רצונו לפי התורה..(הסבא מנובהרדוק)

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"פרשת בהר בחוקותי – חזק – אבות פרק ה"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 ניתן לקבל את העלון במייל.

התורה, הלא זו מצוה ככל המצוות, ככתוב "והגית בו יומם ולילה" – והרי כבר כתוב "ואת מצותי תשמרו"? אלא **מתרצים בשם צדיקים** – "שתהיו עמלים בתורה" – לאו דווקא העמל בהגות ולימוד התורה, אלא כל עמל שאתה מתעמל בהיך, כל יגיעה ופירחה, ראה נא שיהא ספוג בתורה, שיהא זה עם ניהוח של תורה... "ס'זאל זיין תורה/דיק"!!...

ועל כך היה הרה"ק בעל התניא זי"ע מוסף ומלמד זאת בדברי הפסוק עצמם: "אם בחוקתי" – יש עבודת שמים שהיא בחינת "בחוקתי", לשון "חקיקה", היינו שנחקקת במהותו של האדם ונבלעת בדמו, ואם עמל הוא בתורה תשתרש בו בשלימות עד שיחדל מהיות מציאות נפרדת מן התורה, אלא כולו בטל ומתבטל אליה. ומה שכרה של עבודה כזאת: "תלכו" – שיזכה אדם מישראל להיות תמיד בבחינת "הולך" ומתקדם, הולך ומתעלה בלי גבול, ובכל מקום שהוא הולך – "תלכו", יהא ניכר שעובר כאן התורה/דיק' איד!...

אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו (כו.ג.)

שתהיו עמלים בתורה (רש"י). הגה"צ רבי חיים שמואלביץ זי"ע הקשה פעם באחת משיחותיו שאלה מעניינת: מדוע לא קמים לפני אשה מעוברת, הרי העובר שבבטנה יודע את כל התורה כולה – המלאך לימד אותו במעי אמו, וא"כ חייבים בכבודו?... אלא תירץ ואמר, שאין ידיעה זו נחשבת, כיוון שהיא באה לעובר בלי עמל... וסוג כזה של ידיעת התורה אין אנו מחויבים לכבד!...

"אם בחוקתי תלכו" – שתהיו עמלים בתורה, (רש"י). היה אומר הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע – לימוד גדול יש לנו כאן! אדם מישראל אפילו אם אינו מדקדק במצוות, כל זמן שעמלו בתורה, גדול תלמוד שמביאו לידי מעשה, וסופו לשוב ולעשות רצונו של מקום... וזהו הפשט בדברי הפסוק: "אם בחוקתי תלכו" – שתהיו עמלים בתורה, ואז ממילא "ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם"!!... ולא עוד אלא שדברי תורה מצרפים את לומדיה, עד שיושבים, שומרים ומצפים, מתי תגיע מצוה לידנו ונקיימנה!... ואז נבין עוד פשט בדברי הכתוב: "אם בחוקתי תלכו" – שתהיו עמלים בתורה, ואת מצותי תשמרו" – לשון ציפייה והמתנה מלשון "ואבינו שמר את הדבר"...

מסופר שפעם אחת שאל אחד מתלמידיו של הגה"ק בעל החתם סופר זי"ע את רבו: אמור נא לי רבי, מהו סוד הצלחתך בתורה? איך הצלחתם להגיע לכזה אוצר כלום של ידיעת התורה?... ענה לו החתם סופר – "סוד הצלחתי בלימוד התורה הוא מחמש דקות!!! התפלא התלמיד: מחמש דקות? – מה הכוונה? ענה לו החתם סופר: "לחמש דקות שאיש אינו שם ליבו אליהם... "חמש דקות" כאשר מחכים בתור, ו"חמש דקות" כשממתינים לפלוני... "חמש דקות" כשמהלכים מבית לבית המדרש ובחזור... מכל ה"חמש דקות" האלו נהיית תלמיד חכם... כי ה"חמש דקות" הללו כשאתה מצרפם, הם נהיים לזמן רב! ואם גם בעת הליכתך או בכל זמן פנוי מקדיש אתה לשנן את לימודך, מזה נהיים שעות וימים של לימוד התורה ואז זוכים לשמרם ולעשותם... וכך פירש את הפסוק הנ"ל: "אם בחוקתי תלכו" – תהיו עמלים בתורה גם בזמן ההליכה והדקות הפנויות... תזכו ל"ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם" – לנצור אותם חזק על לוח ליבכם, ולזכות לשמרם ולקיימם!...

פרקי אבות – פרק ה'

שבעה דברים בגולם ושבעה בחכם, חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו בחכמה ובמניין וכו'. והילופיהן בגולם (הי.)

מסופר, כי אדם אחד מן המשכילים שאל פעם את המלבי"ם זי"ע: מפני מה מפרטת המשנה שבעה יתרונות של החכם ומסיימת: "והילופיהן בגולם", והרי יכולה היתה, להפך, לפרט את שבעת הסרונות של הגולם ולומר "והילופיהן בחכם"? פשוט! – השיב לו המלבי"ם: משום שאילו היתה המשנה עושה כן, גם אז היה הגולם שואל מפני מה לא נאמר להיפך...

ולא תנו איש את עמיתו ויראת מאלוהיך כי אני ה' אלוהיכם (כה.יז)

היה הרה"ק רמ"מ מקוצק זי"ע אומר: "עמיתו" יכולה גם להיקרא "אמיתו" (עי"ן כאל"ף מתחלפים), וזהו הכוונה: "אל תנו איש את עמיתו" – אל תבואו ותחפשו עם ה"אמיתו" – ה"אמת" שלכם... כל מיני עברילך ומכשולים אצל חברך...

ועל פי זה, היה אומר: יודעים אתם על מי כוונת הפסוק "אמת קנה ואל תמכור"? (משלי כג.כג), על אותם אנשים שמחשיבים מאד מאד את האמת! אבל כמובן... רק אצל הזולת... לא אצל עצמם... ואכן, אליהם נאמר: "אמת קנה" – קנה את האמת לעצמך, לצורך עצמך, "ואל תמכור" – ואל תחזיק בה רק כדי להיות מוכרה לאחרים...

הסבא משפלה זי"ע היה אומר: שני ציווים אלו – "ולא תנו איש את עמיתו" "ויראת מאלוהיך" – בפסוק אחד זה לצד זה נאמרו! לומר לך: אף ביראת שמים אל תהיו מרמים איש את אחיו...

ואילו בשם צדיקים אומרים: "ולא תנו איש את עמיתו" – על תנסו להונות ולענות את חבירכם מתוך "ויראת מאלוהיך" – "יראת שמים" מדומים... ומתוך צידקות כביכול...

הרה"ק רבי בונים מפשיסחא זי"ע אמר פעם לחסידיו: לפי הפשט, אסרה התורה להונות איש את עמיתו, אולם חסיד אמיתי, צריך שיהיה נוהג בענין זה לפנים משורת הדין ולא יונה גם את עצמו!...

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו וכו' את כספך לא תתן לו בנשך (כה.לה.לו)

היה אומר הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע לא בכדי נאמרו כאן שני הפסוקים זה אחר זה, אלא לומר לך, שגם כאשר הגיע מצב של "וכי ימוך אחיך ומטה ידו והחזקת בו", גם אז, עשה זאת בצורה כזאת של "ואת כספך לא תתן לו בנשך" – אל תוסיף לו עקיצות ונשיכות, דברי מוסר ותוכחה, למה אתה לא עובד וכו' מה אתה בטלן? וכו'... אלא תן לו בסכר פנים יפות, וכמאמר חז"ל: "המפייס לו עני מתברך ב"א ברכות"...

את כספך לא תתן לו בנשך (כה.לה.לו)

מסופר על סוחר גדול אחד, שהיה מתגורר לפני שנים בירושלים, והרבה אנשים היו מפקידים אצלו את כספם בריבית – היתר עיסקא. ביום מן הימים נקלע אותו סוחר לקשיים, ומצבו הכלכלי הלך והידרדר, עד שפשט את הרגלו... בן לילה ירד לטמיון כספו וכספם של המפקידים... ביניהם היו כמה מתלמידיו של הגאון **משעבין זי"ע** והם נכנסו אליו ותנו בפניו את צרתם. הגאון משעבין הצביע על הפסוק שלפנינו, ואמר להם: תמיד תמה הייתי על לשון פסוק זה, מדוע כתוב בלשון "לא תתן לו בנשך", והלא מבחינת המציאות ודקדוק המילים, צריך היה לומר "לא תלווה לו בנשך"? ומהו "לא תתן"? אלא עכשיו מובן לי טוב מאד: הכתוב בא ללמדנו שכך היא דרכם של מלווים בריבית, שלכסוף הם פושטים את הרגל, ונמצא שבכל הנוגע לכסף שנמסר ללווה – היתה זו נתינה ולא הלוואה... על כן התורה מזהירה: "את כספך לא תתן לו" – אם אתה מלווה לו בריבית, דע לך שבעצם 'נתת' לו, כי כספך עתיד לרדת לטמיון...

אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם, ונתתו גשמכם בעתם ונתתה הארץ יבולה וכו' (כו.ג.ד)

"אם בחוקתי תלכו" – יכולנו לחשוב שהכוונה במילים אלו זה הצייווי על שמירת המצוות, רק זה אינו כן, מכיוון שעל שמירת המצוות אומרת כבר התורה בהמשך הפסוק – "ואת מצותי תשמרו", אלא מה כן הכוונה במילים – "אם בחוקתי תלכו", "שתהיו עמלים בתורה"!!... (רש"י). ונשאלת השאלה, הרי אפשר להמשיך ולשאול הלאה, כי אם הכוונה "לעמל בלימוד

בספר "הוא היה אומר" בעריכתו של ידידי הרב יעקב ישראל פוזן שליט"א, מובא הסיפור הבא: אל הגה"ק רבי אייזל חריף זי"ע נגיש פעם יהודי, והציג בפניו שאלה: למרבה הפתעתו של השואל, במקום לשקול את השאלה ולהשיב עליה בשיקול דעת כראוי – נפנה רבי אייזל לעברו של אדם מסוים ונשכר כרחוב, אדם שהיה ידוע ומפורסם לעם הארץ, ואמר לשואל: "הבה ונשאל אותו..." נדהם השואל למשמע דבריו של רבי אייזל, ולא הצליח לכבוש את פליאתו: "אותו נשאל?" – הוא התפלל בקול – "וכי מה הוא יודע? והלא עם הארץ הוא?"... אולם רבי אייזל ידע היטב את אשר לפניו... "יודעני גם יודעני כי עם הארץ הוא, ודווקא משום כך יעצב את כי נשאל את פיו... שכן סבורני כי עלינו לשאול אותו, ומה שיענה – נדע כי ההיפך הוא הנכון, שהרי ידוע שדעת בעלי הכתים היפך מדעת תורה!"... לדבריו – מצא רבי אייזל סמך בלשון התנא במשנתנו, וכך הוא אמר: "הנה, אמרו חז"ל: 'שבעה דברים בחכם – וחילופיהם בגולם', וצריך להבין, מה פשר הלשון: 'חילופיהם'? מדוע לא כתבו בפירוש כי הגולם מדבר בפני מי שגדול ממנו, ונכנס לתוך דברי הכיר, וכן הלאה? אלא בודאי ביקשו חז"ל ללמדנו, כי הגולם מסתכל בחכם, וכל מה שהחכם עושה – הוא עושה להיפך... על כן נאמר: 'חילופיהם' – שכן הגולם מקפיד תמיד להחליף ולעשות להיפך מהחכם... 'והוא אשר אמרתי...' אם מבקש אתה לידע מה היא דעת התורה, דעת החכמה הצרופה – אין לך אלא לבחון כיצד סובר הגולם, וממילא תדע אל נכון כי ההיפך הגמור – הינו אמת לאמיתו!..."

האומר שלי שלי ושלך שלך זו מידה בינונית. ויש אומרים, זו מידת סדום (י"ג)

שאל הר"ק רבי יצחק מוורקה זי"ע במה תוסבר הקיצוניות שבין שני החולקים: בין האומר שזו מידה בינונית לבין האומר שזו מידת סדום, הרי מ'מידה בינונית' ועד ל'מידת סדום' יש מהלך רב ועצום? אלא ענה ואמר: שעה שבאים אל האדם לבקש ממנו נדבה, והוא עונה "שלי – שלי", יש לי קרובים משלי ואני חייב להחזיקם ולכלכלם – זו "מידה בינונית" ואין לבוא עליו בטענות קשות בשל כך: הרי קרוביו של אדם קודמים. אבל "ויש אומרים" – כשאדם זה פוטר את עצמו באמירה בלבד, ומתברר שאינו נותן אף לקרובי משפחתו – זו מידת סדום!..."

מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע, תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא, אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גהינם ויורדין לבאר שחת (כ"ב).

אמר הר"ק רבי בונים מפשיסחא זי"ע – שתי תמיהות יש לי כאן על משנה זו. ראשית, וכי מי זה אינו מבין, שהבדל גדול צריך להיות קיים בין תלמידיו של אברהם אבינו ובין תלמידיו של בלעם הרשע? שנית, מה תשובה היא זו לשאלה שנשאלה: "תלמידיו של אברהם אבינו אוכלים בעולם הזה" וכי? ועל כך אמר הרבי רבי בונים בהריפותו: מוכרחים לומר, שהפשוט הוא, כי את ההבדל בין תלמידיו של אברהם אבינו ובין, להבדיל, תלמידיו של בלעם אפשר להכיר לא רק במעשיהם, אלא אפילו באכילתם... ואף המשיך ואמר: מפני מה לא אמרו: "מה בין אברהם אבינו לבלעם הרשע?" אלא משום שבלעם עצמו קשה היה להכיר בו מה מיכו. למראית עין היה רשמו כשל אדם צדיק וישר ויורא שמים, שבכל עת שיהו ושיגו עם הקדוש ברוך הוא... ורק מתלמידיו שלו נתברר, מי ומה היה רבם שלהם...

הוא היה אומר, עז פנים לגינהם, וברשת פנים לגן עדן. יהי רצון מלפניך ה' אלוהינו שתבנה עירך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך (כ"ה).

הר"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע היה אומר: מפני מה מתרבים כל כך בזמן הזה עזי הפנים? מכיון שהחל אמרו: "תשע מאות וארבעה דורות שקוממו (שנגזרו) להיבראות קודם שנברא העולם ולא נבראו, עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור, והן הן עזי פים שבדור" (הגינה י"ד). ועל הפסוק "בעתה אחישנה" (ישעיה ס'. כ"ב) אומרים חז"ל: "וכו – אחישנה, לא זכו – בעתה" (סנהדרין צ"ח). על כן, אילו עתיד היה הקץ לבוא "בעתה", בזמן הרחוק שנקבע מראש, היו בכל דור ודור נבראים עזי הפנים במספר מסוים ורגיל, כפי שעולה חלקו של אותו הדור בהשבון הכולל. אבל כפי הנראה עתידים אנו לזכות ל'אחישנה', והקץ צריך לבוא קודם הזמן, ולפיכך יש הכרח להודרו ולחלק לכל דור מנה גדולה הרבה יותר של עזי פנים... ואף הוא היה ממשיך ואומר: מה שייכות יש בין "עז פנים לגינהם" ובין הסיום של המשנה "יהי רצון שיבנה בית המקדש"? אלא הכוונה היא: הואיל "ועז פנים לגינהם", מאחר שיש לנו כבר כל כך הרבה עזי פנים שאפשר למלא

בהם את. כל הגינהם, וכלל גדול הוא, כי "בעיקבתא דמשיחא חוצפא יסגא" – הרי משום כך "יהי רצון מלפניך וכו' שיבנה בית המקדש", כבר הגיעה – הגיעה השעה שיבוא משיח צדקנו...

אמר הכותב: בעת שלב הסיום של עריכת גליון זה, באה השמועה המרה על הסתלקותו של בעל הקנה בשם הגה"צ רבי מאיר ברנסדורפר זי"ע, וע"כ נזכרתי בסיפור נורא! הקשור למשנה זו – "עז פנים לגינהם", ששמעתי מפיו, בעת שזכיתי להתלוות אל יבלחט"א ב"ק מרן אדמו"ר ממשיקולין שליט"א בעת אירוע של שמחה שאף הוא היה נוכח שם ושהיה ביניהם בקשרי ידידות; וכך סיפר: הגה"ק מטשעבין זי"ע סירב בהיותו אברך להתעמר בכתר הרבנות, מחמת שלא רצה להנות מכתרה של תורה, ולפרנסתו עסק במסחר. אבל נסיבות המצב הכלכלי הביאו לכך שהיה נאלץ לעזוב את מסחרו ועלה לבחון פאר כרב ואב"ד מטשעבין. פעם אחת התבטא ואמר על עצמו, שמעולם לא הקפיד על אדם חוץ מפעם אחת, אבל גם אז הקפיד רק מתוך חשש שלא תיפגע מורתו הרבנית. ומעשה שהיה כך היה: בתקופה הראשונה לכהונתו ברבנות, נפל סכסוך בין שניים מיהודי העיר, שאחד מהם נמנה עם חשובי הקהילה, והובא הסכסוך לפניו, ולאחר ששמע את שני הצדדים – פסק לטובת היהודי הפשוט, והנגיד יצא חייב. הנגיד שהיה מ'תקיפי הקהל', כעס וזעם, ובהזדמנות הראשונה שבא לבית הכנסת, פרץ בדברים גסים נגד הרב: איך זה שאדם פשוט, ששלח עד לא מזמן ידו במסחר, בא לשפוט שפוט, ועוד פוסק כנגדו... עמד הרב מטשעבין והאזין לכל הגידופים בלי אומר דבר, ורק לאחר שסיים הנגיד לבלות בו זעמו, הפטיר לעומתו: "עז פנים לגינהם, מובטחני שימות בלי תשובה!" לא נחה דעתו של הנגיד. ולמשמע דברי הרב – "התחכם" ואמר, הלא ידוע שבעל הנועם אלימלך הבטיח שמי שיזכה לבוא על קברו בוודאי ימות בתשובה, ואם כך, במוצאי שבת אקה את העגלון שלי ואסע מיד לקברו של הצדיק, והלא בודאי חשוב בעל הנועם אלימלך מן הרב, כך שאתגבר גם על אוהרה זו שלו, שאמות בלי תשובה... ואמנם, במוצאי שבת יצא עם עגלוננו לכיוון קברו של בעל נועם אלימלך, אבל מיד לאחר שיצאו מן העיר – נפל הנגיד מן העגלה ומת! סיים הרב מטשעבין זי"ע את הסיפור ובענותנותו האופיינית תלה הכל בבעל ה"נועם אלימלך": הנה רואים אנו כיצד שומר בעל ה"נועם אלימלך" זי"ע על הבטחתו – אותו עז פנים לא הגיע לקברו, ובמילא מת בלא תשובה!...

הגה"ק רבי חיים אליהו מייזל זי"ע רבה של לודז' – היה מפרש את הפסוק (משלי יח) "תחנונים ידבר רש ועשיר יענה עזות", כך: דיש לנו כלל ידוע כי "וא"י מוסיף על עניין ראשון". נמצא איפוא, כי "ועשיר יענה עזות" מוסב על הקודם לו: "תחנונים ידבר רש", ומי שהיה קודם הרש הוא עכשיו העשיר שבפסוק הזה. כי עזי הפנים הגדולים ביותר הם על פי רוב לא העשירים מלידה, אלא אלה שנתעשרו עתה – זה מקרוב, הגבירים החדשים – עבד כי ימלוך!...

הר"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע מצא כאן במשנה זו, הוראה – הלכה למעשה! וכך פירש: "עז פנים לגינהם", מי שיש בתוכו אומץ לב, עקשנות ועזות דקדושה שלא להתפעל משום אדם ולא להתבטל בפני אחרים, אדם כזה רשאי לגור אפילו בגינהם, בין רשעים בלבד, והדבר לא יזיק לו והוא לא יסור, חלילה מדרך הישר. כנגד זה "זבושת פנים – לגן עדן", אדם שהוא לפי טבעו ביישן ובעל אופי חלש – צריך לגור רק בסביבתם של אנשי גן עדן, צדיקים ותמימים וישרים, יהודים יראי שמים, כי אדם כזה עלול על נקלה לקבל עליו את השפעת הסביבה...

בן בן אומר הפך בה והפך בה, דכלא בה. ובה תחזי, וסיב ובלה בה, ומנה לא תזוע, שאין לך מדה טובה הימנה (כ"ה).

הפשוט הפשוט הוא "הפך בה והפך בה" – בתורה, "דכלא בא" – שהכל תמצא בה, "וסיב ובלה בה" – ותזקין ותבלה בה, כלומר, גם עד זקנה ושיבה לא תעזובנה, "ומנה לא תזוע" – ומן התורה לא תזוה, "שאין לך מדה טובה הימנה" – להביא את האדם להדבק בה' יתברך יותר מלימוד התורה. אבל הגה"ק רבי חיים מבריסק זי"ע נתן הסבר נוסף ומיוחד. היה זה כאשר בבריסק נודע על גביר מסוים, שהוא למדן גדול אבל גם קמצן נורא... פעם אחת, כשאספו בעיר כספים לעניין נכבד והגביר לא הסכים לתת פרוטה, שלח רבי חיים לקרוא לו והוכיחו תוכחת קשה מאד. הגביר לא נתן ביותר אל לבו את תוכחת המוסר, והתחיל מסביר לו לרבי חיים, כי אף על פי שיש בו כמה חסרונות – הרי לימוד התורה מכריע את הכל, כמו שאמרו: "ותלמוד תורה כנגד כולם", והרי הוא יושב, ברוך השם, ולומד תורה יומם ולילה. ועל כך השיב לו רבי חיים במשנה הזאת שכאבות: "הפך בה", אתה לומד פעם אחת, ו"הפך בה", ואתה חוזר ולומד עוד פעם, "דכלא בה", וכולך נתון ותקוע בתורה, "ובה תחזי", ימים שלמים אתה רואה ומביט בה, "וסיב ובלה בה", עד שאתה מאפיר ומזקין מרוב לימוד, ואף על פי כן – "ומנה לא תזוע", לא זעת ולא נגעת ולא לקחת ממנה שום דבר ושום השפעה לא השפיעה עליך, והא ראייה – "שאין לך מידה טובה הימנה", אפילו מידה טובה אחת לא רכשת לך ממנה!...

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 1090

פרשת בהר בחוקותי - "פרנסה טובה"

וכששמע את שם אביה "משה אהרן", עמד נדהם... ואכן, לא חלף זמן והשידוך נסגר לטובה! או אז נענה רבו של יעקב ואמר: עשר שנים אתה מקנא בחברך המרוויח סכום גדול ממך. יושב בשמים ישחק – מה לך לקנא בו, הרי כל שכרו הרב שבו הינך מקנא, ניתן לו בכדי שבבוא העת ישתמש בו לצרכיך, לחתן את בנך, לו היית מסתכסך עם חברך על ש"חטף" לך את המשרה, וודאי שהשידוך המוצלח לא היה יוצא לפועל והיית מפיסד הן את הממון והן את השידוך... כך נאמר בפסוק (חבקוק פרק א, פסוק יד): "ותעשה אדם כדגי הים". ישנה אימרה חסידית ידועה: כשדג אחד רודף אחרי הדג השני, ראשו של הרודף פונה לכיוון זנבו של הנרדף. אבל כשפותחים את הדג הרודף מוצאים שהראש בפנים והזנב בחוץ... הכיצד? אלא, אם הדג הרודף אכן היה בולע את הדג שאחריו רדף, מכוון הזנב, הסנפירים היו חונקים אותו. מה עושה הקדוש ברוך הוא? כשהרודף פותח את פיו לבלוע את הדג שאחריו רדף – הקדוש ברוך הוא מזמין לו דג אחר, שיכנס לפיו דרך ראשו, וכך הוא לא יחנק. אמנם, אדם צריך לעשות השתדלות, כי הקדוש ברוך הוא רוצה שיעשה השתדלות, אבל לא ההשתדלות שלו היא שמביאה את הפרנסה! הקדוש ברוך הוא הוא ששולח אותה, והוא ישלח אותה בדרך ובצורה הטובה ביותר, באופן שלא "תחנקו" אותו. אבל יש לאימרה הזאת המשך קצת פחות ידוע: הדג הזה שנבלע דרך ראשו, לא פחד אף פעם שיבלעו אותו דרך הראש כי הוא בוטח בעצמו: יש לי עיניים ואף אחד לא יצליח לתפוס אותי! אני יודע לשמור על עצמי! הפחד היחיד שיש לו הוא שיבלעו אותו דרך הזנב, ששם אין לו עיניים לראות... ומה באמת קורה? דווקא מהמקום שהוא היה בטוח בעצמו – דווקא משם טורפים אותו, ומהמקום שממנו פחד שיטרפו אותו – דווקא משם לא טורפים אותו... כן, כך הוא גם סוד הצלחתו של יהודי: מי שידע שבשום מצב הוא אינו יכול לבטוח בעצמו ובזכותו בה' על כל צעד ושעל – יזכה לסייעתא דשמיא, ואף אחד לא יצליח "לטרוף" אותו, להזיק לו, או לקפח פרנסתו. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. מסופר שבעיר שינאווא גרה אישה עשירה. בביתה עבדה משרתת יתומה שהיתה עוזרת לה ובתמורה היתה מקבלת כמה פרוטות וגם חדר לאכול ולישון. פעם יצאו שתייהן, העשירה והיתומה, לרחוב לקנות מצרכים לבית, על הדרך הם ראו שלט שהכריז על אפשרות זכיה בסכום עתק בהגרלת הלוטו. שתייהן הבינו שכדיי הפעם להשקיע ושתיהן קנו כרטיס. העשירה בכסף שלה והיתומה בפרוטות שהיו לה, הן השאירו את כתובתן, הזהה, אצל מוכר הלוטו. למחרת, בשעה שבע בבוקר דופק שלח של הלוטו על פתח הדלת ומודיע לבעלת הבית, העשירה, שאחד משני הכרטיסים זכה בהגרלת הלוטו, אבל לא בהגרלה הגדולה על מיליון רובל, אלא בהגרלה הקטנה על עשרת אלפים רובל. העשירה שמחה. נחמד לזכות גם משרתת אלפים רובל... אולם לאחר שבדקה את מספר הכרטיס שברשותה, התברר לה שהכרטיס שלה הוא לא הכרטיס שזכה, אלא הכרטיס של העוזרת הענייה. יצרה התגבר עליה, ומכיוון שהעוזרת עדיין ישנה, היא נכנסה בלאט לחדרה והחליפה את הכרטיסים, עם הכרטיס הזה ניגשה למשרדי הלוטו וקיבלה את עשרת אלפים הרובל. עברו כמה שעות ושליח הלוטו דופק פעם שנייה בדלת: "בהגרלה השנייה שנערכה זכה המספר השני במיליון רובל". הפעם העוזרת היתה ערה והיא מיהרה לבדוק את הכרטיס שברשותה וכמעט התעלפה: הכרטיס שברשותה זכה במיליון רובל! לשמחתה, כמובן, לא היה קץ. היא החלה לחלום על חיייה החדשים שיתחילו... על בית משלה, שידוך מכובד ועוד כהנה וכהנה. ובעלת הבית לא ידעה נפשה מרוב צער. הכרטיס הזוכה היה הרי שלה, והיא כמו ידיה החליפה אותו עם הכרטיס של העוזרת. היא לא ידעה להשית עצות בנפשה מה תעשה? מצד אחד מאוד לא נעים לה להודות במעשה הגנבה. מצד שני, לא פשוט לוותר על מיליון הרובל... היא קראה

על הפסוק בפרשתנו "שש שנים תזרע שדך... ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה" (ויקרא כה, ג-ד) כתבו רבותינו כי מצוות שמייטה היא למען ישריש כל אדם בליבו, כי הפרנסה שיש לו במשך כל שש השנים אינם מהאדמה ומכוחו ועוצם ידו, אלא בורא עולם הוא שמפרנסו, ובכוחו לתת לו צורכו גם לולי שיעבוד, ואף כי שנה שלימה ישובת וישב בביתו - "ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשובע..." ולא יחסר לו מאומה, ואדרבה יהיה לו ברכה בשפע עצום, כי מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה, ומה שנגזר עליו בראש השנה יקבל עד הפרוטה האחרונה. מחשבה זו נותנת לאדם שלוות הנפש ורוגע נפשי בכל עניני פרנסתו, אין לו דאגות כלל ואין לו תחרות וקנאה לאף אחד, ואף כי רואה מאן דהוא שכביכול מקפח את פרנסתו, אין לו עליו טינה, כי מה שמגיע לו משמים יקבל עד קצו של י', ואין אדם שיכול לקחת לו מאומה ממה שנקצב לו משמים, כפי שאמרו רבותינו (יומא לח:): "אמר בן עזאי: בשמך יקראוך, ובמקומך יושבוך, ומשלך יתנו לך, אין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו, ואין מלכות נוגעת בחברתה כמלוא נימא" (שערה). הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. מסופר על שני ידידים, שלמדו באחת הישיבות בארץ ישראל, שם האחד יעקב ושם השני משה אהרן. הבחורים נגרו ועדיין לא בנו את ביתם, באחד הימים החליטו לצאת בצוותא ללמוד מקצוע של "רואה חשבון", כדי שיהיה להם אומנות בידיהם להביא טרף לביתם. אחר זמן, בנו שניהם בתים. יעקב התקבל לעבוד כמנהל חשבונות במשרד חשוב באזור המרכז. מיד שהתחיל את העבודה מצא חן בעיני המנהל ועובדי המשרד ורעהו משה אהרן, לא הצליח למצוא מקום עבודה והיתה פרנסתו בדוחק. כל אותו הזמן ניסה חבירו יעקב למצוא עבורו איזה מקום עבודה, אך מאמציו לא נשאו פרי. במשרד בו עבד יעקב, היו ארבעה רואי חשבון, וביום מן הימים, שמע כי מנהל המשרד מחפש רואה חשבון חמישי. מיד פנה למנהל שיהא לו להעסיק את ידידו והמליץ עליו שהוא מומחה גדול בתחום. ואכן, כיוון שהמנהל רחש לו הערכה, שמע לדבריו והכניס את חבירו משה אהרן לעבוד במשרד. כעבור תקופה, הוצרך המנהל הראשי לעקור מקום מגוריו לעיר מרוחקת. היה עליו לבחור אחד מבין עובדי המשרד שימלא את מקומו, וכמובן שמשכורתו תוכפל. יעקב, שכאמור היה אהוב על המנהל, היה בטוח שהוא הראוי למשרת המנהל, בפרט לאור היותו עובד ותיק ומנוסה בחברה. והנה, למחרת קרא לו ידידו – משה אהרן, ואמר לו: בא נשתה לחיים לכבוד תפקידי החדש – ממלא מקום המנהל הראשי... יעקב התקשה להאמין. כיצד יתכן הדבר, הרי מסרתי נפשי עבורו שיוזכר לעבוד כאן, והיאת מסכים לקחת לעצמו את התפקיד המיועד לי?... הוא החליט לנהוג באיפוק ולא להגיב. זמן רב היה מלא טינה על "ידידו" משה אהרן, ועל המנהל שהחליט לא למנותו. ערב אחד כשהגיע ללמוד בבית המדרש, ניגש אליו רבו ובירר אודות מצב רוחו העגום בימים האחרונים, הוא גולל בפני הרב את פרשת מינוי המנהל... הרב חיזקו בדברי אמונה ובטחון, ש"אין אדם נוגע במון לחבירו אפילו כמלוא נימא", ולעולם לא נבין חשבונות שמים, אך יש להאמין שהכל לטובה... יעקב התחזק מדבריו ורוחו שבה אליו. כשפגש את חבירו המנהל החדש הצליח להאיר לו פנים ואף לברכו על מינויו למנהל. וכך בכל פעם שילבו געש שוב מכל המתרחש, היה הרב מחזקו. ועוד הוסיף הרב – ראה איזה חסד עשה למענך הבורא, הלוא מכיוון שאינך המנהל אתה עוסק במלאכתך פחות שעות ויש באפשרותך לקבוע עיתים לתורה. חלפו שנים ובנו של יעקב גדל והתפרסם כבחור מופלא, גאון וחרף והיה לשם דבר בעולם הישיבות... באחד הימים פנה אליו שדכן ובפיו הצעת שידוך, יהודי נכבד ואמיד, אוהב תורה, ולו בת כלילת מעלות, הוא מוכן להעניק לבחור מצויין כבנך דירה מרווחת כדי שיוכל להמשיך לעסוק בתורה. יעקב התעניין בפרטי הכלה

לעזרת היתומה והתחילה לגמגם: "את חטאי אני מזכרת. בן אדם הוא בסך הכול בן אדם. השליח דפק בבוקר הודיע על הזכיה של עשרת אלפים הרובל ולא עמדת בזה והחלפת את הכרטיסים, אבל, כך מקובלנו, תמיד אפשר לעשות תשובה. הפעם אני עברתי עבירה, אבל גם את אתם תעברו עבירה ותצאו לשוב בתשובה, תצאו שימחלו לך. תעזרי לי לתקן את מה שעשיתי: אני אחזיר לך את הכרטיס שלך ואת תחזירי לי את הכרטיס שלי. לי יהיו מיליון הרובל ולך עשרת אלפים". היתומה דחתה את דבריה בלהט ובנחישות: "אל תבלבלני בראש! את החלפת את הכרטיסים – כך זה ישאר! תלמדי לקחת אחריות על מעשך! זאת ועוד: מי אמר שכל הסיפור הזה שסיפרת לי נכון? אולי באמת הכרטיס שלך זכה בהגרלה הקטנה ושלי בהגרלה הגדולה? אני לא מחליפה את הכרטיס! מאחר שהשתיים לא הגיעו ביניהן לעומק השווה, הן פנו לרבי משינאות את דבריה בלהט, בדבר, פסק: "שני הכרטיסים, שתי הזכיות, שייכות ליתומה!" והסביר: "בהגרלה הראשונה בבוקר זכה הכרטיס האמיתי שלה. גם אם היא ישנה והכרטיס עבר בגנבה לבעלת הבית, עדיין הזכיה שייכת לה. מזלה הטוב המשיך גם בעת שנחתה. היא ישנה ומזלה ער, והכרטיס שלה זכה! גם בהגרלה השנייה מזלה הטוב הוא שגרם! מי אומר שאם הכרטיס היה נשאר בידיה של בעלת הבית העשירה הוא היה עולה בגורל? כשהתעוררה משנתה התעורר גם מזלה הטוב, והכרטיס שנמצא עתה ברשותה עלה בגורל בזכותה". מוסר השכל מהסיפור הזה כפול: א. השתדלות שלא ביושר לא תעזור כלום! שום פעולה, אם היא נעשית שלא ביושר, לא תניב תוצאות. ממנה לא תגיע הפרנסה! ב. כסף שכן מיועד לך – יגיע אליך אפילו אם תישן ולא תעשה שום השתדלות.

רובנו רצים בכל יום לעבודתנו להביא פרנסה לבתינו, עובדים שעות רבות וממחכים לתלוש שיגיע בסוף החודש. נזכור אז, בורא עולם זן ומפרנס כל בריה שהוא בעצמו הביא לעולם. אף אתה, מזונותיך קצובים, מה שמגיע לך לא יגיע לאיש, פרנסתך לא תפגע על ידי כך שתוריד שעת עבודה או תאחר שעה כדי לקיים מצווה, לימוד או תפילה. זכור! מה שקצוב לך יגיע אליך, בטח בבורא עולם, הראה לו נאמנות ואמונה והוא ברחמי יספיע עליך שפע רב. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. לרועי היתה חנות קטנה, יום יום קם מוקדם, רץ אל התפילה ופתח את חנותו בחריצות מופלאה. והנה קרה והפדיון היומי של רועי החל אט אט לרדת עד שנעשה נמוך מאוד – ההוצאות עלו על ההכנסות. לפני שהחליט לסגור סופית את חנותו פנה אל רבו ואמר: "כבודו, המצב בחנות כבר לא מה שהיה פעם, הפדיון ירד, אין כבר פתיחה טובה של לקוחות, ההוצאות גדולות והחובות לא נגמרים". אמר לו הרב: "שמע בני, אתה יודע מה ההבדל בין המילה חוב למילה טוב? אמר רבי חיים יוסף שההבדל ביניהם הוא... אחד! חוב הגימטריה הוא שש עשרה, טוב גימטריה הוא שבע-עשרה. אם אתה חושב שרע לך, שהכל קשה ולא טוב לך, שהכל הוא חוב אחד גדול, מה שעליך לעשות הוא לצרף לחוב הזה אחד – את האחד – את בורא עולם! ואז מחוב הכל יראה לך טוב חשוב רגע עם עצמך – מי נתן לי את הקושי הזה? את המצוקה הזו? הכל בידי! הסתכל על הטוב שיש לך, אומנם אין לך פרנסה כרגע, אבל קמת. יש כאלה עם פרנסה ברווח שלא קמו היום... אתה בריא! אתה הולך! יש לך אישה ילדים... זה באמת קשה כשלעיתים לא הולך בחיים, אך השאר את הכל בידי, תוסיף אותו לחוב שלך ותראה כמה טוב יש לך. ובקשר לפרנסה, כשתכניס את בורא עולם לחוב שלך אני אהיה הלקוח הראשון שלך, ועוד רבים כמוני". אמנם נכון, אחד הניסיונות הקשים ביותר לאדם הוא ניסיון הפרנסה. כשאדם נמצא בחובות ואין לו פרנסה הוא שוקע במחשבות ושאל: "מה יהיה?". חוסר הוודאות שיש לאדם לגבי עתידו מוביל אותו לדאגה, פחד וחוסר שקט. הוא מאבד את אושרו ולא נהנה מהטוב ואפילו המועט שיש לו בחייו. אם נזכור תמיד שכל מזונותינו קצובים לנו, וכמו שהקדוש ברוך הוא מפרנס כל בריה בעולם ומזמין לה את מזונה כך מזמן גם לנו את מזונותינו, נוכל להיות רגועים יותר. זכור! אם חייך מלאים חובות ומחסור צרף אליהם אחד – האמן באחד היחיד והמיוחד וכבר הכל יהיה לך טוב. אין רע יורד מלמעלה, אולי בעיניך הדברים נראים לא טוב אבל בעיניי הכוונות חייך שזורי נפלא בשלמות. השלך על בורא עולם את צרותיך, תלה עצמך עליו, כי הכל ממנו לטובה... כן, ליהודי יש בכל מצב ובכל צרה על מי להישען, יש לו במי לבטוח. אבא שבשמים לצידו, הוא משדד מערכות עולם ומשנה את כל טבע הבריאה, כדי להציל את בניו! הבה נפנים את ההבנה הזו, זה מה שישירה עלינו רוגע ושמחת חיים, זה

מה שישמור על שלווה בכל עת ועונה. כשיהודי יודע שאבא שבשמים לצידו – הוא לא נלחץ ולא מובד, לא מתבלבל ולא מאבד עשתונות. הוא יודע כי יש לו על מי להישען, הוא בטוח בכוחו של בורא עולם, אשר בוודאי פועל למענו ויעשה הכל לישועתו. "בטחו בו עדי עד!". הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. בחודש אלול, הגעתי למצב כספי קשה מאוד. הכל ריק: הארנק ריק, הארונות ריקים, חשבון הבנק מרוקן והמצב עגום ביותר. אין לי שום מושג איך אני גומר את החודש, ועוד יותר איך אני מקדם את החגים הבאים עלינו לטובה. רק מלחשוב על ההוצאות הגדולות המצפות לנו, נהיה לי שחור בעיניים, מאין יבוא עזרי? התשובה פשוטה: "עזרי מעם ה'". באותו יום היה לי תור לרופא בירושלים, מרחק של שעה נסיעה מביתי. הצטיידתי בספר תהילים, וכל הדרך אמרתי פרק אחרי פרק בבקשה ובתחינה לבורא עולם, כל יכול, אשר לו הכסף והזהב אשר נתן לנו את החגים והמועדים, שישלח ישועה ויפתח את אוצרו הטובה. אמרתי תהילים בדמעות, בקריאה נואשת ממש ובהרגשה חזקה שרק הוא יכול להושיע. גם במרפאה, בתור לרופא המשכתי בפרקי התהילים. הם הביאו מרגוע לנפשי וחיזקו אותי בביטחון כי הישועה בו תבוא. הניסיון הקשה חיכה לי דווקא בערב. אחד מידידי, אדם מבוסס, חיתן את בנו. הלכתי לחתונה, וכאן מצאתי את עצמי בין שועי ארץ, שבשבילם אלפיים שקל הם ממש כלום, ובשבילי סכום כזה יכול להיות הצלה של ממש. חשבתי לעצמי: הרי יש לי הזדמנות להביע את מצוקתי בפני כמה מהגבירים פה ולקבל מהם נדבה הראוייה להתכבד. את המחשבה הזאת שאימתי לקנות שביטה בלבי מיהרתי לסלק מיד. לצערי, כבר ניסיתי פעם לעזור רחמיהם של בני אדם, זו אשליה לחשוב שהם יכולים להעניק לך דבר מה. שווא תשועת אדם! חברי קרא לי לשבת לידו וסביב השולחן ישבו גבירים שלא היה מזיק להם לאוורר קצת את הכיס... שוב חשבתי, הן נמצאים פה לידי אנשים שכסף לא נחשב אצלם, למה לא לנסות? ושוב אמרתי לעצמי, אל תבטחו בנדיבים, הקדוש ברוך הוא גדול, ואם ירצה הוא יתן לי בלי שאתערב. באותו שולחן ישב חבר מימי הישיבה. עשרים שנה חלפו מאז ישבנו יחד לספסל הלימודים, והוא התרחק מעט, כבר לא נראה ממש כבן ישיבה. הוא שמח לפגוש אותי, חבר מן העבר, ושאל: "מה אתה עושה בחיים?". "יושב ולומד" אמרתי לו, "עושה שטייגן במיר" (עולה במעלות התורה). "ואתה מאמין בזה?". "אתה לא מאמין בזה?" החזרתי לו, "וכי יש תכלית אחרת? וכי יש משהו אחר בעולם? מה יש לעשות כאן אם לא זה?" בפשטות אמרתי זאת, מכל הלב. נכון שקשה לי, נכון שאני מתמודד בענייני פרנסה, אבל עמוק בפנים אני מהמאושרים בתבל! אשרי ששמת חלקי בין יושבי בית המדרש. זה ברור לי מעבר לכל ספק, ושום קושי בעולם לא יעביד על האמת הפשוטה הזאת. הוא הביט בי בתדהמה. עד עתה הוא לא חשב שהוא מפסיד משהו. דבריי שיצאו מהלב חלחלו לתוכו. אחרי הריקודים הוא ניגש אלי ואמר לי: "אני רוצה לקחת חלק בלימוד התורה שלך, האם תסכים לעשות איתי הסכם יששכר וזבולון?". "כן", עניתי. "אתן לך כל חודש אלפיים שקלים, מקובל עליך?". "מקובל!". הקדוש ברוך הוא שלח אותו ברגע הנכון להוציאני ממצוקתי וכל זה בלי שאומר מילה אחת, רק בזכות הביטחון והתפילה, הודו לה' כי טוב! ההסכם עבד יפה במשך כמה חודשים. בחודשים האחרונים התמיכה שלו לא הגיעה. נזקקתי מאוד לכסף, אך לא פניתי אליו, כי גם הפעם, בחמלת ה' עלי, זכרתי שכל לבטוח בנדיבים. יתכן שקצת יותר מידי סמכתי על ההסכם ולכן קיבלתי תזכורת לבקש מה' את פרנסתי, פתחתי ספר תהילים ואמרתי כמה פרקים בהשתפכות הנפש. אחרי כמה דקות אני מקבל טלפון מהנדיב. הוא מתנצל על העיכוב בתמיכה והוא כבר מכניס לי ארבעת אלפים שקלים על החודשים האחרונים... שוב זכיתי לקבל חיזוק. עלינו לסמוך רק על הקדוש ברוך הוא שהוא זן ומפרנס לכל, להתחזק באמונה וביטחון, ובכך לפתוח את צינור השפע לביתנו... כשמדובר בביטחון של יהודי באביו שבשמים, אומר דוד המלך בתהילים את המילים המרטיטות "כִּגְמַל עֲלֵי אֲמוֹנִי" – כמו ילד קטן, עולל רך בשנים, שהוא תלוי תלות מוחלטת בהוריו. הגר"א ב"דברי אליהו" שגלה, כי כאן רמזו שגם בנושא הביטחון באבא שבשמים, בדיוק כך הדברים עובדים: אם אדם סמוך ובטוח באביו שבשמים – הבורא באמת ייחלץ לעזרתו מיד. ומנגד – אם אדם סומך על עצמו ועל יכולותיו – גם בורא עולם נותן לו להסתדר לבד... כמה מרגש לגלות, כי ידו של אבא שבשמים מושטת לעברנו, הוא רוצה לעשות עבורנו הכל, הרבה יותר ממה שאנחנו מדמינים. הוא נכון

שצריך. במשך כשנתיים עבדתי כמטפלת, וברוך ה', ההכנסה הזו עזרה לנו יפה. היא סידרה לי את היום-יום כך שלמה שהייתו צריכים, חייבים – היה כסף. כל הוצאה מעבר לכך דרשה חישוב נוסף. ועדיין, זה היה טוב לנו מקודם. רק ענן קטן שהגיש מעבר העיב קמעא: הבן הבכור שלי מגיע לעול תורה ומצוות בעוד כמעט שנה, ואיתו הדיבורים על המסיבה וההיערכות אליה. בעוד בעלי ואני העדפנו לא לחשוב על זה, הילד העלה את הנושא שוב ושוב, והתחנן לאירוע בדיוק כמו כל החברים... אמנם "כל החברים" זה מושג רחב מאוד, ועדיין מה שהוא רצה ומה שיכולנו להרשות לעצמנו היו רחוקים אחד מהשני מרחק רב. בעלי לקח על עצמו עבודה נוספת כדי לחסוך לאירוע, אבל עם כל חישוב ומכל מקום שניסינו לא ראינו את עצמנו מצליחים לעמוד ברף. התפללנו לבוא העולם, השותף השלישי, שיעזור לנו וייתן לנו בדיוק מה שהבן שלנו צריך. הזמן חלף. חצי שנה לבר המצווה, ועדיין לא ידענו מה נעשה, מה גם שהייתי לפני לידה נוספת, והיו עניינים אחרים לחשוב עליהם, ברוך ה'. כמה חודשים אחר כך זכינו לילדה בריאה ושלמה. השמחה היתה רבה, ולי נשאר רק להגיש את הבקשה לדמי הלידה, כמקובל. אך הפעם היה עיכוב. התפלאתי. בירור קצר העלה שהיה לי חוב של חודשיים שבהם לא שילמתי לביטוח הלאומי לפני הלידה, טעות אנוש שמעולם לא קרתה לי עד אז – ובשל כך לא הייתי זכאית לקבל את דמי הלידה. הייתי המומה. איך זה יכול להיות? זו המשכורת שלי, ואני זקוקה לה, מה עושים? ניסינו לבדוק, התחננתי לפקידות, וכלום. אמרו לי שיש באפשרותי להגיש בקשה לביטוח לאומי מטעמי צדק – לוועדה מיוחדת שדנה בבקשה, ואם תמצא לנכון, הביטוח הלאומי ינהג לפני משורת הדין ויעניק לי את התשלום. אופטימית וקצת נאיבית, חשבתי שכאחת ששילמה במשך שנתיים את כל החובות ומעולם לא פיגרה, ודאי אקבל אישור על מצב שבו בוודאות קרתה טעות אנוש, מה גם שבשך הכל מדובר בסכום פנוט, חוב של חודשיים בלבד. אבל התשובה היתה לקונית – לא. שלילי. לא קיבלתי ברירה אלא אספתי את עצמי ואת התינוקת ונסעתי אל הסניף של הביטוח הלאומי בירושלים. נכנסתי אל הפקידות שם, בכיתי, התחננתי, והן ניסו כמיטב יכולתן. ראיתי שאין להן איך לעזור לי מעבר למה שניסו. הן הציעו לי לנסח מכתב נוסף ולהגיש אותו בשנית. ישבתי איתן וניסחתי, והן הגישו. ידענו שזה חסר סיכוי, ואני הבנתי באותו הרגע שכנראה שכחתי מי מנהל את העולם. יצאתי משם, נסעתי, והתחלתי לדבר עם בורא עולם. ביקשתי שיעזור לי להאמין בו, ולמרות הכל לחייך ולשמוח כי הוא אף פעם לא עזב אותי, וגם עכשיו הוא לא יעזוב, אני בטוחה בכך. וכך, בעודי מנהלת איתו שיחה, אני מבינה שהרגליים שלי הולכות כמעט מאליהן לכיוון הרובע היהודי, הכותל. עם כל פסיעה בסמטאות הצפופות הרגשתי שאני מתקדמת בבהירות, באמונה, בהרגשה שה' איתי. קיבלתי על עצמי לשמוח, ולא משנה מה יהיו התוצאות. וכך, בעודי בשרעפי, נתקלתי באדם גבה קומה. מיהרתי להתנצל, אבל משהו בו עצר אותי. הוא נראה לי מוכר. עד מהרה הוא חייך – זה היה חבר של אבא שלי. לקח לי כמה שניות ארוכות לזהות אותו, והתפלאתי שהוא היה הראשון שזיהה. אחרי הכל, כעת אני עם שביס, וכבר לא נראית כמו מי שהוא זוכר, אבל הנה-- הוא שאל לשלומי, ותוך כדי דיבור נזכר בפתאומיות שהוא חייב לאבא שלי כסף. עד מהרה הוא שלף ארנק, הוציא המחאה וכתב עליה סכום. הוא הגיש לי אותה, התנצל, וסיפר על הלוואה שקיבל מאבא שלי לפני מספר שנים. הוא רצה להחזיר לו, אבל אחרי המוות שלו, הוא לא ידע איך להגיע אלי. והנה, אני כמו מלאך מגיעה אליו, בדיוק בעיר הקודש ירושלים. הוא היה מרוגש כל כך. לא ממש הצלחתי לעכל או להבין את הסיטואציה. לקחתי ממנו את המחאה ונפרדתי ממנו, המומה ומבולבלת. אחרי התפילה בכותל, פניתי לציניג' הכי קרוב. שאלתי מה יהיה הסכום שמופיע בהמחאה בשקלים. לפי השער היומי, הסכום תאם במדויק את הסכום שביטוח לאומי היה צריך לשלם לי! לא יאמן, זה היה על גבול הדמיון. איך הגיוני שאבא שלי, שאני מכירה מצוין את האופי שהיה לו, ייתן הלוואה לחבר? זו לא מחווה נורמלית כמו כאן בישראל, בקרב עמנו, לעזור זה לזה. שם זה "אדם לאדם – ואבא שלי האחרון שיחשוב על אפשרות כזו בכלל. ועוד יותר, איך יכול להיות שהחבר, שיש לו אפס מחויבות, החזיר לאבא שלי את החוב? כלומר, איך הוא החזיר לי, הבת שלו, היהודייה, את החוב? אם לא הייתי מכירה את הסיפור, הייתי בטוחה שהוא אחד משלנו, יהודי, עם יראת שמים וערכים, כאחרון המדקדקים בהלכה. זה היה הזוי. לאורך כל הסיפור הזה

להיחלץ לעזרתנו, הוא כל יכול לפעול עבורנו. כל שעלינו לעשות הוא לבטוח רק בו, להאמין רק ביכולותיו, לדעת שאנחנו לא יכולים להסתדר לבד, להאמין שאין כל כוח ויכולת – הוא עושה הכל, הכל, הכל! אמנם יהודים מחויבים לעשות השתדלות, זה התפקיד שבורא עולם הטיל עלינו, ועלינו לעמוד בו. לצד זאת, הבה נזכור כי ההצלחה אינה תוצאה של מעשי ידינו, אנו לא יוצרים אותה, מי שיוצר אותה הוא אבינו שבשמים, בו אנו בוטחים ועליו אנו סומכים! הוא השולח לנו את ההצלחה, את ההישגים, את התועלת, את כל מה שאנו זקוקים לו. הבה נחدد את המסר הזה אם כן בליבנו, כדי לזכור שגם אם משהו התערער ביציבותנו באישית בימים אלה – הרי מה שהתערער הוא היכולת לעשות השתדלות ולא הספק האמיתי של הפרנסה, ההצלחה, השגשוג העסקי או ההישגים הנשאפים. הספק האמיתי הוא אבינו שבשמים, רק עליו אנו סומכים ורק בו אנו בוטחים!!! וככל שנחدد את החשיבה הזו בליבנו, כך ייקל עלינו לבטוח בה' ולסמוך רק עליו, ואז נזכה.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כי בעל בטחון אמיתי הוא זה המאמין שהקדוש ברוך הוא מנהל את העולם, בעל בטחון שכזה יודע שההשתדלות שהוא עושה היא רק פתרון חוב שנגזר עליו בשמים, אבל הפרנסה בפועל ניתנת לו מידו הפתוחה והרחבה של הקדוש ברוך הוא...

נולדתי וגדלתי במשפחה קתולית, בדרום אמריקה. לא שמעתי ולא ידעתי מאום על ארץ ישראל, ודאי לא על יהודים. הפעם הראשונה שבה שמעתי על ישראל היתה באוניברסיטה. פתאום התוודעתי לקבוצת סטודנטים יהודים, ולמושגים שלא הכרתי. חשבתי "יהודים" זה מונח שכמעט נכחד מהעולם. אבל שם ראיתי את הלב הפועם של האומה הישראלית, את ההדדיות והאכפתיות אחד לשני. התפעלתי, וביקשתי ללמוד על כך. פניתי לאגף ההיסטוריה היהודית לדורותיה, וגיליתי עולם שלם שהוביל אותי הישר אל בית הדין, לגיור. זו היתה דרך ארוכה, אך הייתי נחושה ועיקשת. ידעתי מה אני רוצה, ולא הסכמתי להתפשר, ודאי שלא לוותר. הורי הרימו גבה, לא הבינו מה נפל עלי. איך הגעתי לנקודה הזו בכלל? מבחינתם, כמו מבחינתי בעבר, היהודים הם גזע כמעט חולף, ישראל היא נקודה עלומה ברחבי הגלובוס, שמייצרת רק סכסוכים ותו לא. החלטתי לעלות לארץ ולהתחיל חיים חדשים, יהודיים. נפרדתי מכל משפחתי, מכל מה שהכרתי. "לך לך" בהתגלמותו. בארץ זכיתי להכיר את בעלי. נישאנו כדת משה וישראל. התרגשתי ושמחתי על שזכיתי להגיע לעם היהודי, להיות חלק מהנבחרת, להקים בית קדוש וטהור. כל ההתחלה לא היתה קלה – ולא בגלל התרבות או השפה, ודאי לא בגלל האקלים והסגנון. בדרים פשוטים כמו ניקיון ואחזקת בית היו זרים לי. באמריקה היו לנו כמה משרות, בכמה ששקלים הן ארגנו את הבית העצום, במושגים של הארץ... כאן חייתי בדירה פצפופת, שאולי היתה בגודל של חדר אחד בבית שבו גדלתי, אבל הכל היה יפה ומרגש, וכל הקשיים נעטפו היטב בצלופן מתוק. כך ילדתי את ילדי. ברוך ה', קיבלתי משפחה ברוכה. הדירה נותרה אותה דירה, ואני חייתי כאן לבד, בלי משפחה תומכת, בלי משפחה בכלל. הספק לא היה אורח תדיר בבית. צמצמתי כמעט לאפס את ההוצאות ההכרחיות, חייתי ממש מהיד לפה, כמו שאומרים. עדיין שמחתי, כי "טוב פת חרבה ושלווה בה". והיה לי טוב, והיתה לי שלווה. ההורים שלי חוו משבר לאחר הגיור שלי. כתוצאה מכך הם נפרדו. אבא ניתק קשר לחלוטין, ואמא היתה מתקשרת מידי פעם, ופעם הגיעה לבקר. זה הסיפק לה, כי מבחינתה, רק הבית וכמות הילדים הטריפו אותה. נפרדנו בנמל התעופה בנימוס, ומאז לא שמעתי ממנה כמעט. מספר שנים אחר כך היא התקשרה לבשר לי שאבי מת. התעצבתי מאוד. אחרי הכל, הוא היה הדמות שאיתה גדלתי. עוד פרק סיימתי בחיי. המצב הכלכלי נשאר סטטי, אבל ההוצאות רק גדלו. הילדים בגרו ודרשו בצדק את שלהם. ניסיתי לשבור את הראש מהיכן אוכל להגדיל הכנסה. בשיחה עם חברה בגינה, היא סיפרה לי שיש מצוקה ממש גדולה של מטפלות, והשכר הוא נחמד, אולי כדאי שאחשוב על זה. ככל שהפכתי בכך, זה נראה לי. אמנם זו עבודה לא קלה בכלל, סזיפית ומלאת אחריות, חשבתה הרבה עד שהתלצתי ללכת על זה, אבל האפשרות שאינה מזמן איכות עם ילדי קרץ לי מאוד. וכך פתחתי את המשפחתון. ברוך ה' ההרשמה התחילה לי חלק, לקחתי קצת הלוואות כדי לרכוש את הציוד הראשוני, ועם הזמן צמצמתי פערים והסדרתי את החובות. בעיקרון אני אדם מסודר מאוד, ואצלי כל דבר משולם בזמן. כך גם המיסים שהייתי צריכה לשלם לביטוח לאומי וכו' – מידי חודש הייתי משלמת כמו

לשלם לי חלק מהסכום. זו היתה מתנה גדולה, כי עכשיו כבר היה לנו סכום יפה ומכובד לשלם את בר המצווה של הילד, בדיוק כמו שהוא רצה, כמו כל החברים שלו. מאז אני מספרת לכולם שאלוקים הוא הביטוח הלאומי האמיתי שלנו. בלי פקידות, בלי ביורוקרטיה, בלי מסמכים שצריך להגיש. רק לבקש. כן, הוא כבר יסדר את הכל...!

שום דבר לא היה הגיוני. וכן, גם ביטוח לאומי שלא משלם זה לא הגיוני... חייכתי לאלוקים. זכיתי לראות את ההנהגה שלו שוב. הוא מנהל את העולם, לא לפי תוכנית של אף אחד. אחד הילדים שלי סבר שאם הוא גוי, אז בטוח זה אליהו הנביא, ואני – לא מפקפקת בשום דבר בינתיים... כמה שבועות אחר כך קבלתי מהביטוח לאומי מכתב. הם הסכימו

אחים יקרים!

כולנו נושאים בחיינו משאות כבדים על כתפינו – ילדים, הורים מתבגרים, קשיים, פרנסה, חבר שצריך תמיכה... לפעמים המשאות כבדים יותר מגופנו... יום יום אנו נאבקים בקושי, מנסים לשרוד ולהעביר יום נוסף, לפעמים המשא מפיל אותנו ארצה ואנו זקוקים גם לתמיכה, למישהו שירים גם אותנו מהרצפה... לעיתים נמצא אדם כזה, אך יש רק אחד שיכול לסבול גם אותך וגם את משאך – בורא עולם! "ועד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבל אני עשיתי ואני אשא ואני אסבל ואמלט" (ישעיהו פרק מו פסוק ד) – בורא עולם יישא אותך על כתפו, לא רק עכשיו אלא עד זקנתך, יסבול אותך ואת משאך וימלטך מהקשיים הבאים עליך. זרוק על בורא עולם את משאך, דבר איתו, שפוך את ליבך אליו. אל תחשוב שאתה מכביד עליו באומרך: "הרי הוא נותן לי חיים, עוד אפיל עליו את משאותי...!". מי שנותן לך חיים יתן לך גם פרנסה, בריאות וכל צרכיך. הרם ראשך, האמן בו, הראה לו כמה ביטחון יש לך בו והוא יכיל את כל מה שהינך נושא על כתפיו. זרוק את משאך על מרכבתו של בורא עולם... מי שמאמין בה' ובוטח בו, אין כוח בעולם שיכול לפגוע בו, הוא מוגן מכל איום, יש לו על מה להישען בכל התמודדות. גם כשהוא רואה את המוות מול עיניו הוא אינו מרים ידיים, כי הוא בטוח שיש מי ששומר ומגן עליו, והוא עתיד לצאת ולהינצל. הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו, בכל ההתמודדויות העוברות עלינו. לפעמים זה קשה, האופק נראה חשוך, העתיד מדאיג. הבריאות בסכנה חלילה והרופאים פסימיים, המצב אצל אחד מהילדים נראה כאבוד חלילה, פקיד הבנק כבר שואג עקב המינוס הרצחני... יהודי לא נבהל, יש לו על מי להישען, יש לנו את האבא החזק, העוצמתי, הכביר והאדיר בעולם!

בברכת התורה

הרב יואל ארזי

העלון מוקדש:

לרפואת ישראל בן רחל, לאה בת לידיה, אסתר בת מסעודה, בתוך שאר חולי עמך בית ישראל. כמו כן ברכה והצלחה לחתן בר המצווה נועם בן אושרת שיעלה במעלות התורה והיראה לתפארת המשפחה ולעם ישראל כולו.

הודעה משמחת לנשים ובנות

בס"ד

נסיעה לצפון לקברות צדיקים ביום ראשון ר"ח סיון 17.5.26 לתפילה, לישועה ולהצלחה. בתוכנית:

*השל"ה הקדוש והרמב"ם - תפילה מיוחדת להצלחת הבנים
*רבי מתיא בן חרש -
*רבי מאיר בעל הנס
*רשב"י

יציאה בשעה 14:30 חזרה משוערת 23:00 .

איסוף והורדה ברחוב פתח תקווה 70 גן הילה . (יתכנו תחנות נוספות)
עלות 80 ש"ח בלבד

תשלום במזומן או בביט לפלאפון 0506267797 נא לציין את שם המשתתפת.
מצפה לראותכן.

חבצלת ארזי - 0506267797

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

תורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שבת פרשת בהר בחקותי - כ"ב אייר תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

גליון מס' 1264

הוראה למעשה

האדם מצווה שלא להונות אחד מ ישראל במקח ובממכר.

המקור בפרשה: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו" (ויקרא כה, יד).

"שורש המצוה ידוע, כי הוא דבר שהשכל מעיד עליו, ואם לא נכתב - דין הוא שיכתב, שאין ראוי לקחת ממון בני אדם דרך שקר ותרמית, אלא כל אחד זכה בעמלו במה שיחננו האלקים בעולמו באמת ובישר, ולכל אחד ואחד יש בדבר הזה תועלת, כי כמו שהוא לא יונה אחרים, גם אחרים לא יונו אותו, ואף כי יהיה אחד יודע לרמות יותר משאר בני אדם, אולי בניו לא יהיו כן וירמו אותם בני אדם, ונמצא שהדברים שוים לכל, ושהיא תועלת רבה בישובו של

עולם, והשם ברוך הוא - לשבת יצרו". (ספר החינוך)

הוראה למעשה

האדם צריך לכוון בלבו בשעת התפלה לפירוש המילים שמוציא משפתיו, ויחשוב כאילו שכניה כנגדו, ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו עד שתשאר מחשבתו וכוונתו זכה בתפלתו, ויחשוב כי אילו היה מדבר לפני מלך בשר ודם - היה מסדר דברו ומכוין בהם יפה לבל יכשל, ק"ו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שהלא הוא חוקר כל המחשבות".

המקור בפרשה: הפסוק "ויראת מאלוקיך" (ויקרא כה, יז) מוזכר בשלושה מקומות בפרשתנו: א. "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלוקיך" - "שלא ישיאנו עצה שאינה הוגנת לו (בכדי שתצמח ליועץ עצמו תועלת מכך). ואם תאמר מי יודע אם נתכוונתי

לרעה, לכן נאמר: "ויראת מאלוקיך" היודע מחשבות - הוא יודע כל דבר המסור ללב (רש"י) נתן ללמוד שגם בשעה שהאדם מתנהג ב"עשה טוב" עליו לקיים את הפסוק "ויראת מאלוקיך", היינו שלא תהיה תפילתו אחד בפה ואחד בלב, וכמו שהנביא אומר: "בשפתי כבדוני ולבו רחק ממני", "כי מה לי סור מרע ומה לי ועשה טוב, הכל מצות המלך הקדוש יחיד ומיוחד ב"ה".

הוראה למעשה

האדם צריך לבטוח בבטחון מלא בקב"ה, היינו שלא לחקור מה עתיד להיות עמו, כמו שכתוב: "הולך תום ילך בטח" ובכך הוא יקיים את הפסוק - "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך" ואז יקויים בו הפסוק - "שומר מצוה לא ידע דבר רע".

המשך בעמוד הבא

נקי הדעת שבת שלום

מעל עשרים שנה מכניס אורחים במירון

את ההוצאות מכיסי הפרטי, ואולם תמיד ראיתי סייעתא דשמיא מיוחדת, כאשר בזכותו של רבי שמעון - בסופו של דבר הכל בא על מקומו בשלום".

כששאלתי את רבי סנדר כיצד הוא מצליח למצוא זמן להגיע לציון הקדוש, והוא השיב שאכן, "היו שנים שמרוב שהייתי עסוק באירוח האורחים - לא מצאתי פנאי לעלות לציון במהלך היום של ל"ג בעומר. ישנם אורחים שבאים לערוך תיקון אצלי, והם מעדיפים שלא לעלות למעלה במהלך היממה עצמה, כדי שלא להיכשל בענייני צניעות".

שאלתי את רבי סנדר: האם השנה ישנו שוני בהכנות ביחס לשנים עברו? בתגובה, רבי סנדר מספר לי שהשנה הוא עושה הכל באופן כזה שלא יבליט את פעילותו. "רבי שמעון ידאג שגם השנה נזכה להאכיל יהודים בסמון למקום ציונו", הוא אומר בחיוך, ומספר על ה'הדלקה' המיוחדת שנערכת בחצר שבו הוא שוהה עם אורחיו במירון מדי שנה.

לבסוף שאלתי את רבי סנדר: מה עושה לך היום הגדול הזה, והוא השיב: "לאורך השנה אני עסוק מאוד בעבודתי בהכנת שטרימל"ך עבור הציבור, והיום הזה של ל"ג בעומר נותן בי חיות לכל השנה כולה".

מימין הרה"ח סנדר ברייער שיחי' ולידו מחבר העלון הרב עדו יצחק ובר ארליך שיחי' נראים במקום הכנסת האורחים בל"ג בעומר תשפ"א

"מכיוון שכל חיי אני מקושר לרבי שמעון - החלטתי באותה השנה שבשנים הבאות, אזמין בכל ל"ג בעומר אורחים למירון. עם השנים גדלו כמויות האורחים והדבר הצריך אותי להכין לוגיסטיקה שלמה וענפה בכדי להתכונן ליום הקדוש שבו רבבות היהודים עולים למירון. "במסגרת הכנסת האורחים, אני דואג גם למקום לינה עבור האורחים שלי".

אני שואל את רבי סנדר: לאלו סכומים יכולות להגיע הוצאות האירוח בל"ג בעומר? והוא משיב: "זה יכול להגיע לכדי כמאתיים אלף שקלים". שאלתי מהיכן הוא משיג את המימון, והוא הגיב: "בשנים האחרונות התקשיתי. נאלצתי לממן

אחת מהדמויות המוכרות והמפורסמות ביותר בל"ג בעומר במירון - היא דמותו של הרה"ח ר' סנדר ברייער שליט"א מירושלים. בכל שנה הוא מגיע בערב לל"ג בעומר לחצר המערה במירון, ומתחיל להכין בעזרת התלמידים הלומדים בכולל-הערב שלו את כמויות המזון האדירות עבור המשתתפים בהילולת התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א.

השבוע בשעות הצהריים חייגתי אל רבי סנדר, על מנת לדלות ממנו פרטים על אודות מפעל הכנסת האורחים שלו בל"ג בעומר. רבי סנדר התנצל בפניי כי הוא עסוק בהכנת האוכל לל"ג בעומר, וביקש שאתקשר אליו לאחר השעה אחת-עשרה בלילה. כמה דקות לאחר השעה הנקובה צלצלתי אליו שוב. רבי סנדר התנצל כי הוא עדיין עסוק בבישולים שהולכים ומתארכים וביקש שאתקשר מעט מאוחר יותר.

לבסוף, לאחר השעה אחת בלילה, הצלחנו לשוחח. 'מתי הכל התחיל?' - שאלתי את רבי סנדר, והוא השיב: "הכל החל לפני עשרים שנה, כאשר ערכתי חלאק'ה (גזיזת מחלפות השיער ועשיית הפיאות) לבני הצעיר, במירון. הזמנתי מכרים רבים שיחגגו איתי את שמחת התגלחת של בני.

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיחי' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

2. רש"י פותח את הפרשה במילים "מה עניין שמיטה אצל הר סיני"? וכאן נשאלת השאלה מדוע במקומות אחרים בתורה שמוכר בהם הר סיני רש"י אינו שואל שאלה דומה לזו?

תשובה: רש"י אומר בהמשך בשם מדרש תורת כהנים: מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולם (כל המצוות) נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני. ומכאן מובן שמצוות השמיטה שמורה לנו כאמור לעיל איך להתנהג בענווה ובשפלות רוח היא היא הכלל של קיום כל המצוות כמובא במסכת סוטה דף כ"א ע"ב: "אמר רבי יוחנן: אין דברי תורה מתקיימין אלא במי ששמים עצמו כמי שאינו שנאמר (איוב כ"ח י"ב) והחכמה מאין תמצא ופירש רש"י: מי שעשוי כאין בו תמצא החכמה.

2. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת פרשת בהר לתחילת פרשתנו?

תשובה: פרשת בהר מסתיימת בפסוק: "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו" ואילו פרשתנו פרשת בחקותי פותחת בפסוק "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו". מהסמיכות של תחילת פרשתנו לסוף הפרשה הקודמת ניתן ללמוד ששמירת השבת, איסור העבודה זרה ומורא המקדש הינם החלק המרכזי של המצוות שאותן עלינו לשמור וללכת בהן וכלשוננו של בעל הטורים בתחילת פרשתנו: "ששקולים הם ככל המצוות".

3. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: הפרשה פותחת על פי פירושו של רש"י בעניין עמל התורה (וזו לשונו: "בחקותי תלכו – שתהיו עמלים בתורה") והפרשה מסתיימת בהזכרת הר סיני שעליו קבלנו את התורה. ומכאן שתורתנו הקדושה שאותה קבלנו על הר סיני ואנו מצווים לעמול בה, היא הקשר בין התחלת הפרשה לסופה.

4. כיצד האבות והאמהות של עם ישראל מרומזים בפסוק הראשון בפרשה?

תשובה: בעל הטורים כותב שהראשי תיבות של המילים "אם בחקותי תלכו" – זה **אבות** היינו שתלכו בדרכי אבות. ניתן להוסיף על דבריו שהמלה שפותחת את הפרשה – "אם", ניתנת להיקרא "אם" (היינו אימא) ומכאן הרמז שבנוסף לכך שעלינו ללכת בדרכי האבות כלשוננו של בעל הטורים, עלינו גם לקיים את הפסוק "אל תיטוש תורת אימך".

5. מה הקשר בין תחילת חומש ויקרא לסופה?

תשובה: הקטנות והענווה הן הקשר בין תחילת החומש לסופו. במלה "ויקרא" שאינה פותח החומש ישנה אות אלף קטנה שמבטאת על פי המפרשים את הענווה והשפלות של משה רבינו. וחומש ויקרא מסתיים במילים "הר סיני" אשר בשל היותו הנמוך והקטן מכל ההרים, ניתנה עליו התורה.

שלא לעבוד בהם בפרך,

ויתן אל לבו כי העושר והעניות – גלגל הוא שחוזר בעולם, ומהשם הוא, ויתננו לאשר ישר בעיניו כל זמן שירצה ולא יותר אפילו רגע, שגם כי יצבור כעפר כסף ויטמנהו בקרקע ויקנה קרקעות עד אין מספר וטובה הרבה יהיה לו, הכל יאבד ממנו יחד בחטאו להשי"ת, ואם יצדק תתקיים בו הטובה, כי כל מין במינו ידבק".

המקור בפרשה: "לא תרדה בו בפרך" (ויקרא כה, מג). "ואיזו היא עבודת פרך? פירשו חכמינו זכרונם לברכה – שהיא עבודה שאין לה קצבה, וכן עבודה שאין אדם צריך לה, אלא יעשנה כדי שלא יתבטל העבד, וכמו שאמרו זכרונם לברכה – שלא יאמר האדם: "עדור תחת הגפנים עד שאבוא", שהרי לא נתן לו קצבה, אלא יאמר לו: "עדור עד שעה פלונית", או "עד מקום פלוני". ואמרו גם כן בספרא: "שלא יאמר לו 'החם לי כוס זה', והוא אינו צריך לו, וכן כל כיוצא בזה... והכלל שלא נעבידהו זולת בהיות הצורך לנו לעשות המלאכה ההיא שנצוהו עליה" (ספר החינוך).

הוראות למעשה – המשך מעמוד קודם

המקור בפרשה: "וכי תאמרו מה נאכל וגו' וצוית את ברכת" (ויקרא כה, כ) – "אילו לא אמרתם מה נאכל – היתה הארץ נותנת את הפירות המופקדים בידה, כמו שאומר הפסוק: "ונתנה הארץ פריה". אבל לפי שאמרתם – "מה נאכל", ולא היה לכם בטחון ב', ונעשיתם קטני אמונה – גרם הדבר שאצטרך לצוות על הברכה – "וצוית את ברכת".

דברים אלה אמורים בכל הנוגע לעניינים הגשמיים. ואולם בנוגע לעניינים הרוחניים, צריך האדם לדאוג על עתידו הרוחני, וכלשוננו של החתם סופר על הפסוק דלעיל: "וכי תאמרו מה נאכל" – הכתוב מרמז על הצדיקים שדואגים ואומרים: מה נאכל לעולם הבא המכונה יום השביעי, הרי בידינו אין מעשה טוב אחד, "הן לא נזרע ולא נאסוף" מעשי העולם הבא. על זה הבטיח הכתוב שמי שאומר כך – בטוח הוא שיצוה ה' את ברכתו לו – "וצוית את הברכה".

הוראה למעשה

אדם ראוי להיזהר הרבה בעניינים בני-ביתו,

מאמרותיו – של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלקים
(כה, לח).

בספרא: מכאן אמרו כל היושב בארץ ישראל מקבל עליו עול מלכות שמים, וכל היוצא לחוצה לארץ כאילו עובד עבודת אלילים.

אפשר לומר שהכוונה הוא על מי ששוכח על ארץ אשר תמיד עיני ה' אלקיך בה, ועל ידה הוא דורש לכל הארצות (כפירוש רש"י דברים יא, יב), הרי הוא כאלו עובד עבודה זרה.

כי השוכח שהשם יתברך כי הוא הנותן לך כח לעשות חייל (דברים ח, יח), זה כמו עבודה זרה רחמנא לצלן.

אני ה' אלקיכם (כה, נה)

פרש רש"י: "כל המשעבדן מלמטה כאלו משעבדן מלמעלה".

אפשר שיש רמז לכך, שעל ידי השעבוד מלמטה, הינו שעבוד הגוף בגשמיות, על ידי זה מטרוד הנשמה מלעסק בתורה ומצוות בשמחה ובטוב לב, וזהו כאילו משעבדן מלמעלה.

זה למד רש"י ממה שאמר הכתוב "אני ה' אלקיכם", שתמיד צריך להיות זה בזכרון שאנחנו עבדים לו יתברך, בלי שום טרדא מדברים אחרים.

אם בחקותי תלכו (כו, ג)

פירש רש"י: "שתהיו עמלים בתורה".

אפשר שרש"י למד כן מלשון "תלכו", כלומר שתלכו ותכנסו בתוך החוקים, וזהו לימוד התורה בעמל ועיון, שמוחו ושכלו נכנס בתוך העניין. עיין בספר התניא פרק ה.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל – נפטרה ב' ניסן תשע"ג. לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

הלכה שנלמד מהכנסת האורחים המיוחדת

נותר קפוא במקומו, המום.
אם לא תיתן לי עכשיו אלף – אני לא
אזוז מכאן!" הכריז האיש.

לאחר מספר דקות משה התעשת מעט,
והוא בחר להתעלם מהפגיעה בכבודו
כמארח והציע לו בדרך "התמקחות"
סכומים נמוכים יותר בסדר עולה:
חמישים – מאה – מאה וחמישים עד
שלבסוף הציע מאתיים גולדן – סכום
מכובד מאוד לכל הדעות.

אך האיש כאילו אטם אוזניו. הוא עמד
על שלו: אלף – ולא פחות. לבסוף פקעה
סבלנותו של משה, והוא סימן למשרת
לגרש את האורח החצוף. אך האיש היה זריז –
הוא קפץ מן החלון ונעלם.

אותו יום היה ערב ל"ג בעומר. בלילה התאספו
כל החסידים סביב שולחנו של הרבי, וגם משה
ביניהם. הרבי דיבר על גילויים אלוקיים
המתרחשים ביום זה – אך לא כל אחד זוכה
להכירם.

**זמן קצר לאחר מכן עבר עם אשתו לארץ
הקודש, והשתקע בצפת. שם חל בו שינוי
עמוק: הוא חדל לרדוף אחר גדלות והתגלויות**

משה ראה בכך הזדמנות לשוב ולהעלות את
בקשתו. תשובת הרבי הכתה בו כרוח קרה:
זכי לא פגשת כבר עני שביקש ממך אלף מטבעות
זהב?"

משה מיהר לספר על הקבצן החצוף.
חבל" נאנח הרבי. – ראית את הנביא – אבל לא
הכרת אותו."

זה היה אליהו?" קרא משה בכאב.
כן, השיב הרבי, – כך הוא מתגלה – לפי שורש
נשמתו של האדם ומעשיו."

לבו של משה נשבר. זמן קצר לאחר מכן עבר עם
אשתו לארץ הקודש, והשתקע בצפת. שם חל בו
שינוי עמוק: הוא חדל לרדוף אחר גדלות
והתגלויות, ועבד את ה' בפשטות ובתמימות.

מדי שנה, לפני ל"ג בעומר, היה עולה למירון
ומקדיש עצמו להאכלת ולהשקיית ההמונים
שפקדו את קבר רבי שמעון בר יוחאי. הוא שמח
להיות בין פשוטי העם, לשרת אותם ולדאוג
לצרכיהם.

שנים אחדות לאחר מכן, ביום ל"ג בעומר במירון,
בעודו ממחר בין ההמונים, ראה לפתע פנים שלא
נשכחו מלבו – אותו – קבצן" מביתו לפני שנים
רבות.

משה קפא על מקומו, מביט בתדהמה. אך הפעם
– העיניים שנשאו אליו מבט לא היו קשות
ומתריסות, אלא חמות וזוהרות, מלוות בחיוך
עדין.

כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן במירון

אם יבוא אליך עני וביקש אפילו אלף מטבעות
זהב' אל תימנע מלתת לו."

שוב חש משה כאילו הרבי ממעיט בערך ייעודו,
כאילו כל תכלית חייו היא – רק" חסד וצדקה.
ואף על פי כן, החליט לציית לדבריו בדקדקנות.
כל עני שפגש זכה מיד לתרומה נדיבה, בלי בדיקה
ובלי שהיות. כך נהג שנים אחדות – אך התגלות
לא באה. תסכולו לא נתן לו מנוח.

**הוא סיפר כי איש מסכן ועלוב נקש על דלת
הבית וביקש עזרה, אך סירב לקבל את האוכל
שהובא לו**

יום אחד, בעודו עסוק עם לקוחות רבים, הגיע
שליח מביתו. הוא סיפר כי איש מסכן ועלוב נקש
על דלת הבית וביקש עזרה, אך סירב לקבל את
האוכל שהובא לו. במקום זאת, התעקש להיכנס
אל חדר האוכל ולשבת שם לסעוד. אשתו של
משה לא ידעה כיצד לנהוג, ושלחה לשאול את
דעתו.

בתחילה התקומם משה על חוצפתו של העני. אך
לאחר שנרגע מעט, הורה לשליח לומר לאשתו
שיגיע בהקדם, ובינתיים שתמלא את בקשת הזר
ותכניסו פנימה.

כששב הביתה כשעה לאחר מכן, מצא את אשתו
פוסעת בעצבנות ליד הכניסה, חסרת סבלנות.
ברגע שראתה אותו פרצה:

אפילו זה לא מספיק לו! עכשיו הוא דורש שאכניס
אותו לחדר השינה כדי לנוח!"

משה מיהר לעלות לחדר השינה – והמראה שראה
הותיר אותו המום: אדם פרוץ ומוזנח, לבוש בלוי
סחבות, היה שרוע על מיטתו הרחבה. שיירי
סעודתו היו פזורים על גופו ועל המצעים שהיו
עד כה נקיים, יחד עם בוך מנעליו הבלויות.

בעוד משה עומד פעור פה, הביט בו – האורח"
ואמר בנימה גסה:

נו? אולי תיתן איזה מתנה קטנה? סכום צנוע –
רק אלף מטבעות זהב."

משה ההמום לא ידע אם לכעוס או לצחוק. הוא

פני כמאתיים וחמישים שנה, חי
בעיירה קטנה סוחר טקסטיל
עשיר בשם משה. ביתו ניצב ברובע הנאה
ביותר בעיר – אחוזה רחבת ידיים
ומפוארת, מוקפת מדשאות ירוקות, גנים
פורחים ומטעי פרי שופעים. משה היה
אדם פשוט מטבעו, וענוותו הפנימית לא
נפגמה גם כאשר עושרו הלך וגדל משנה
לשנה.

ואז, יום אחד, עלה בלבו רעיון יוצא דופן
והשתלט עליו: תשוקה עזה לראות
התגלות של אליהו הנביא.

משה לא שגה באשליות לחשוב שעושרו
מזכה אותו בכך. הוא ידע היטב שלא כך
הדבר. לכן החליט לצום תעניות רבות ולהתנסות
בסיגופים שונים, בתקווה שאלו יסייעו לו להגשים
את משאלתו.
אך לשווא.

הוא החל להתרועע עם חסידים ואנשי מעלה
בקהילה, לחקות את אורחות חייהם, בתקווה
שרוחניותם תדבק בו ותעלה אותו למדרגה שבה
יוכל לזכות במבוקשו.

גם זה לא הועיל.

**הוא הזניח את עסקיו לפרקי זמן ארוכים
והקדיש את שעותיו ללימוד תורה. מראהו
החיצוני ותחזוקת אחוזתו חדלו לעניין אותו**

משלא ידע עוד מה לעשות, פנה אל הצדיק
המקומי, רבי ברוך מקוסוב. הרבי האזין לדבריו
בקשב, אך לתדהמתו של משה אמר לבסוף:

ר' משה, מדוע אתה מבקש לעסוק בעניינים רמים
כל כך? תפקידך הוא להרבות חסד וצדקה – זהו
תיקון נשמתך."

משה יצא מחדרו של הרבי מתוסכל. בלבו היה
משוכנע שהוא יודע היטב מה דרוש לו באמת.

מאותו יום השתנה אורח חייו מן הקצה אל הקצה.
הוא הזניח את עסקיו לפרקי זמן ארוכים והקדיש
את שעותיו ללימוד תורה. מראהו החיצוני
ותחזוקת אחוזתו חדלו לעניין אותו, והוא כמעט
ויתר לחלוטין על אורח החיים האריסטוקרטי
שאמץ לעצמו במשך השנים.

כעבור זמן שב לבקר את הרבי. עיניו מושפלות,
ופניו עטויות צל כבד של דכדוך – היה ברור כי
לבו טרוד מאוד. תשוקתו לראות את אליהו לא
הניחה לו לרגע. כשיספר לרבי על תסכוליו, נפלטה
מפיו אנחה עמוקה.

הפעם גילה הרבי הבנה גדולה יותר לכיסופיו, אך
עדיין עמד על כך שיייעודו של משה הוא דרך
החסד והמעשים הטובים. הוא הורה לו להרבות
מאוד בצדקה.

ואז, לאחר רגע של שתקה, הוסיף הרבי ברמז
מסתורי:

"קדושת רשב"י בכל מקום"

אני חושב שזו חובה וזכות קדושה לציית לצו האלוהי של "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" ולאכזף את ההנחיות של אנשי כוחות הבטחון. ואולם יחד עם זאת אני מתקשה להבין מדוע אלה שבימים לא רחוקים היו הולכים לאירועים אחרים באזורי סיכון אחרים, חסינים מפני הרשעה ואילו הציבור שביקש לשמוח בהילולת רשב"י בל"ג בעומר, מסומן כל העת במטרה שאלה נשלחים חיצים מורעים.

וגם מסע ההפחדות והאיומים שאותם הגורמים נוקטים בו בכך ש"חזקים" שבעקבות האירועים הללו עשויים לסכן את חייהם (היה לא תהיה), תמוהה בעיני.

וכי נתנה להם היכולת לנבא נבואות זעם שכאלה אשר מטרותן לזרוע חרדה, בהלה, בעתה ותבהלה בקרב הציבור? בטוחני שבדיעבד לאחר שהתקיימו אותם האירועים, בעזרת ה' יתברך לא יאונה רע לציבור המשתתפים שעשו זאת מתוך תמימות אמתית וכוונה, ויקיים בנו הפסוק: "שומר מצווה – שומר נפשו" (משלי י"ט, ט"ז).

ויהי רצון שמעתה ואילך כל הציבור כולו ולרבות הציבור החרדי יקפידו על כללי הזהירות ונזכה שיקיים בנו הפסוק "ה' ישמרך מכל רע ישמור את נפשך".

138 ובר-אל

במלואו מאמרם של חז"ל שבשעת צרה מבית ומחוץ הוא ובנו יותם וכן עזיהו יכולים לפטור כל העולם כולו מהיום שנברא העולם עד סופו. (מסכת סוכה דף מה).

ומעניין לעניין ובאותו העניין:

אתם בוודאי מכירים את המעשה אודות האוניה שעמדה לטבוע והתפילין שהיו עליה. אז לאלה שלא יודעים למה כוונתו, אספר בקצרה את הסיפור:

היה הייתה אוניה שהפליגה בלב ים. ברגע מסוים, גלי הים הגועשים והסוערים איימו להטביעה.

רב החובל שידר מצוקה ותר אחר פתרון למיגור הסכנה המרחפת על נוסעי האוניה. אז, תבע ממנו מיידית שיזרוק לים את זוג התפילין שלו בכדי להקל מהעומס הכבד שרובץ על האוניה. עד כאן הסיפור.

נזכרי במעשה זה לאחר שהגיעו לאזורי דברי ההכפשות והאשמות משולחות הרסן שנשלחו לעבר הציבור החרדי אשר חגג השבוע חגיגות ל"ג בעומר.

ושלא תסיקו מדבריי אלה שאני נמנה על אותם שאינם מציינים לכללי הזהירות. היא הנותנת:

מספרים שבאחת השנים בתקופת נשיאותו של הרב הקדוש האדמו"ר רבי אהרן מבעלז זיע"א, ביקש מאחיו זצ"ל לעלות למירון בל"ג בעומר. כששמע על כך האדמו"ר, מנעו מלעשות בהטעימו ש"קדושת רשב"י היא בכל מקום".

בתור יהודים מאמינים בני מאמינים ש"אין רע יורד מלמעלה", חייבים אנו לומר שאחת הסיבות לכך שהציבור הרחב היה מנוע השנה מלפקוד את ציונו של רשב"י במירון, היא בכדי להמחיש לנו ש"קדושתו של רשב"י היא בכל מקום". במרבית השנים מטבע הדברים המעמד המרכזי של ההילולא מתקיים בציונו במירון. ואילו השנה התקיימו מעמדים מרכזיים המוניים לציון ההילולא דווקא במקומות אחרים בארץ ובעולם.

עובדה זו צריכה לחזק בתודעתנו את כוחו של רשב"י.

בניסבות רגילות כאשר מנועים מלהגיע לציון, המשמעות היא שההילולא פחות מורגשת. ואילו אצל רבי שמעון שכאמור קדושתו בכל מקום, עוצמתו, חוסנו ותוקפו מאירים מסוף העולם ועד סופו ומכאן נגזרת גדולתו. ויהי רצון שבזכות ההילולא שלו יקיים בנו

והכל נהפך לטוב על ידי אותה קריאה

שאל רבי יצחק דוד מתי חל המפנה לטובה במצבו של הילד. השיבו לו שהמצב החל להשתפר באותה עת בה עמד ליד הרבי במקוה, כשהרבי קורא לפניו את תוכן המברק בלשונו ממתק ומהפך לטוב ולרחמים. מאז התוודע הרב אפרים זלמן הלפרין לגדולתו של רבנו וידו לא משה מתוך ידו.

סיפור קטן על יהודי גדול

העיד עליו אחד ממאורי הדור הקודם: "פנים של גאון עצום שמכמי תורה נהירים לו ונוסכים חיים בכל כוחות נפשו. באהבה ישגה תמיד, מאורה ינהיר לכל מי שיזדמן לקרבתו, ובמרחביה הנגלים והנסתרים ישוטט יומם ולילה, ולא יניח סוגיה קטנה וגדולה בתורה שלא יאמץ עבורה את כל חלבו ודמו עד שיידע אותה על בוריה".

רבי אברהם גולדמן זיע"א האדמו"ר השביעי מזוועה

שמתרחש לנגד עיניו.

והנה החל רבנו קורא שנית, כשהמברק לנגד עיניו. הוא קרא בדיק כבפעם הראשונה, והכל נהפך לטוב על ידו...

אם הרבי מזוועה קורא כך – יכול אתה להיות רגוע, אמר לבסוף רבי יצחק דוד בפנים צוהלות לעברו של הרב הלפרין. אין מקום לדאגה מעתה – הרגיעו.

הרב הלפרין המתין לצאת השבת ואז התקשר טלפונית למשפחתו בקנדה, והוא נתבשר שהילד מחלים ב"ה ומצבו הולך ומשתפר. היתה זו דרישת שלום מרגיעה ביותר...

הרב אפרים זלמן הלפרין זצ"ל, מוסד מפעל טהרת המשפחה, שימש שנים רבות כרב בארצות הברית. ולאחר שעלה לארץ, נתקשר באדמו"ר מזוועה, וידו לא משה מתוך ידו.

והנה, כשהגיע לארץ קיבל מברק ממשפחתו שבקנדה, ובו היה כתוב שנכדו נפצע בתאונת דרכים קשה ומצבו חמור, ומבקשים ממנו לקבץ מנין אנשים בכדי שיאמרו תהילים לרפואתו. מיד לאחר שקרא את המברק, קיבץ במהירות מנין יהודים לומר תהילים. לאחר שסיימו את אמירת התהילים, ניגש הרב יצחק דוד ברנשטיין אל רבי אפרים, והציע לו להכנס עמו לרבי מזוועה. היה זה לפני שרבי אפרים התוודע אל הרבי מזוועה. נענה הרב הלפרין להצעה, ושניהם שמו פניהם לביתו של הרבי.

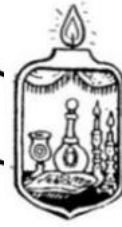
כאשר הגיעו לביתו, נאמר להם שהרבי נמצא במקוה. נגשו למקוה, בבואם לשם מצאו את הרבי כשהוא טובל במים, מיד הושיט רבי יצחק דוד את המברק לרבי. הטביל הרבי ראשו ולאחר שהוציאו בחזרה, החל לקרוא את המברק בקול. ואולם הוא קרא את דברים באופן הפוך ממה שנאמר במברק המקורי. הוא קרא מהמברק – שהילד בריא... והכל בסדר...

נפנה הרב יצחק דוד אל הרב הלפרין ושאלו אם הוא שומע מה שהרבי קורא...

האם הרבי אינו רואה מה שכתוב במברק? שאל הרב הלפרין בתמיהה. הוא לא יכל להאמין למה

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב – א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

"והשמותי את מקדשיכם". (כ"ו ל"א) נוסח אשכנז!

גירוש יהודי וינה – "גזירות וינה השניות": הקיסר ליאופולד הראשון הורה בשנת תכ"ט 1669 על גירוש היהודים מהעיר וינה. גם כאן כמו בגירוש יהודי אורן הדמות המרכזית מאחורי הגירוש היתה המלכה, שתיהן מספרד – נוצריות קנאיות! ליהודים ניתנה מספר ארכות לגירוש. עצומות, תחנונים ושוחד לא עזרו ויהודי וינה גורשו בתשעה באב של שנת ת"ל 1670. בית הכנסת החדש נהרס ובמקומו נבנתה כנסיית ליאופולד. (ס"ה)

משחרב בית המקדש תיקנו חכמים לשייר אמה על אמה מול הפתח. (א"ח תק"ס א) דווקא בבית צריך לשייר. (מג"א א) אבל בתי כנסת ובתי מדרש (ביה"ל) ושאר בנינים של מצוה, כגון, תלמודי תורה וישיבות אין חיוב להשאיר אמה על אמה. ("מנחת אלעזר" ח"ג ס"ו)

באשכנז היה נהוג להשאיר אמה על אמה לא רק בבתי מגורים אלא גם בבתי כנסת, זכר לחורבן. (עפ"י מהר"ם מרוטנבורג ד' ברלין של"ג) בדרך כלל, במקום להשאיר לא מטוייח שינו בעיצוב. (ס"ה) כן הוא בבית הכנסת הישן פה – פרנקפורט – מכוון נגד הפתח ממש. והוא מעל הפתח שיוצא מבית הכנסת של נשים לבית הכנסת של אנשים, להביא דרך שם את התינוק למילה, שיש שם אמה על אמה שאינה טוחה בסידי. ("יסף אומ"ן תצ"ב")

כמה צריך לדון לכף זכות!

היה זה לפני מספר שנים, בבית כנסת נכבד בבני ברק התקינו מערכת מחשב של "אוצר החכמה". קבעו אותה בארון. כל אברך ששילם עשר שקל, קיבל מפתח לארון וברכו על המוגמר. והנה לאחר תקופה קצרה, המחשבים הפסיקו לעבוד. כאשר פתחו את הארון נתגלה מחזה מזעזע, כל החוטים היו קרועים, חתוכים, ונדליזם כמשמעו... לא האמינו למראה עיניהם. מיד נפל חשדם על כמה קנאים מן המתפללים, שהפריע להם שיש מחשב בבית הכנסת מטעמי השקפה והתנגדות לזה. הגבאים היו בטוחים שהדבר בוצע על ידם.

היות שהמקום מרושת במצלמות, בדקו הגבאים לראות מי מהם שעשה זאת... אלא שלעני הצופים התגלה מחזה מפתיע, חולדה נכנסה בין החרכים וערכה במקום טבח...

(יש"כ לדידי הרה"ג א"ל ששמע זאת מאחד הדרשנים המיוחדים כאן בעיר התורה והחסידות)

"והשמותי את מקדשיכם". (כ"ו ל"א) נוסח ספרד!

קהילת אורן-והארן היתה אחת מהקהילות העתיקות והחשובות באלג'יריה. מבין חכמי העיר התפרסם רבי יעקב ששפורטס רבה של אמסטורם, אותו לוחם אמיץ נגד השבתאות.

בשנת תכ"ט 1669 החליטו שליטי הארץ הספרדים לגרש את יהודי אורן, על אף חשיבותם הכלכלית והמדינית כמתווכים בין הצלב הספרדי לסהר הטורקי. ברשעותם קבעו את הגירוש ביום טוב ראשון של פסח. את בית הכנסת העתיק הפכו לכנסיה. לאחר כחמישים שנה גורשו הספרדים מהעיר והוקמה במקום קהילה יהודית מחדש. (ס"ה)

מכירת בית כנסת שאינו פעיל

בדבר אשר נשאלנו על ידי הרב ... בשם ועד בית הכנסת בעיר ... היות שלאחרונה זה כמה חודשים שאין מניין במקום, לא בימות החול ולא בשבתות ובית הכנסת נסגר – האם מותר למכור את בית הכנסת ולקנות במקום אחר בית כנסת על מנת להעביר לשם את ספרי התורה והמטלטלין ולקרוא את המקום החדש בשם בית הכנסת הזה.

תשובת בית הדין בראשות הגאון רבי נסים קרליץ: הננו להשיב, מאחר שבית הכנסת סגור ואין מתפללים בו מותר למכרו ולקנות במקומו בית כנסת אחר. ("הלכתא מבי דינא" חו"מ ספר זכרון)

מעשה בסוחר שחיפש בלונדון לשכור בנין גדול לצורך מסחרו. והנה כאשר הציעו לו בנין, הכיר בו סימני בית כנסת. מסתבר שהבנין הזה היה פעם בית כנסת, ונמכר מחמת שהשכונה הזו נעזבה מיהודים ולא היה צורך עוד בבית כנסת. שאל הסוחר, האם מותר לו לשכור את הבנין ולעשות ממנו מחסן.

השיב הגאון רבי חנוך פדווא: מותר, אומדנא ברורה שבית הכנסת הזה נמכר לאחר שלא היה בו צורך עוד, דהיינו, שהמתפללים העתיקו את דירתם לשכונה אחרת, או שהיתה סיבה אחרת שחדלו מלבוא להתפלל.

יש לחלק בין בית כנסת שחרב לבית כנסת שמתפללי עזבוהו, שאם הוא עומד בבנינו ואין בו עוד צורך בטלה חשיבותו. אבל בית כנסת שהיו מתפללים בו וארע מקרה ונחרב ויש בו צורך, הרי הוא עומד עדיין בקדושתו. (חשב האפוד" ח"א נ"ז קיצתי עיי"ש)

"אם בחקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה" (רש"י כ"ג). הכרח הוא לפרש כן, משום שהלשון "תלכו" מורה על התקדמות, ולהתקדם במעלות התורה אפשר רק על ידי עמל ויגיעה! (הגאון רבי שמואל רוזנבסקי - "זכרון שמואל")

מכתבו של המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין

יום ד' ל"ט לעומר שנת תרנ"צ, מיר.

האדם בטבע מוכן לחטא, אף בלי הסתת היצר הוא מוכן לחטא. לשם כך נתן לנו הקב"ה את התורה ומסר לנו ידיעת שכר ועונש, עולם הזה ועולם הבא. ואם האדם לא ישים בלבו זאת הוא מוכרח לחטוא.

זה הביאור אותו אמרנו בביאור המדרש של פרשת בחוקותי "שתהיו עמלים בתורה". שאלנו, איך ישיג את המעלה של עמל, הלא הוא נגד טבעו? אלא זהו מה שנאמר כאן בפרשה עניני הברכות והתוכחות. כלומר, בלי התבוננות של שכר ועונש אי אפשר שתהיו עמלים בתורה!

(אור יחזקאל" מכתבים ט"ז)

"ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם - אם שמרתם את המצוות הריני מעלה עליכם כאילו אתם עשיתם אותם".

(כ"ג ויק"ר ל"ה ז)

העיר הגאון רבי עזרא עטיה: לכאורה, דברי המדרש תמוהים, הרי ודאי שאם הם משמרים מצוות אז זה נחשב שעשו אותם! אלא ביאר רבי עזרא עטיה, חז"ל אמרו 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקב"ה עוזרו, אינו יכול לו' (סוכה נב). שמה תאמר, מכיון שהקב"ה עוזר לו לאדם ינוכח משכרו, כיון שבאמת אינו יכול לקיים את המצוות ללא סיוע, לכן נאמר כאן "מעלה אני עליכם כאילו עשיתם אותם - ללא עזר!" (עלה עזרא)

"אם בחקתי תלכו - ונתתי גשמיכם בעתם ... ועץ השדה יתן פריו".

מכתב רבינו ראש ישיבת וולוז'ין הגאון הנצי"ב

"העמוס בעבודה!"

כבוד נכדי חביבי כנפשי, המופלג וחרף שוקד על כל תושיה בכשרון דעת ויראת ה' ה' משה יצחק ברלין נ"י

ראיתי דברך טובים ונכוחים, וגם במכתבי הלא זה דברי, כי איני חושש עליך מדעתי כי כבר מושרש אתה בהליכות התלמוד ויודע אתה טעם חיות של יראת ה', וגם אביך בני הגאון נ"י ניצב עליך לשומרך בדרך הליכות המדעים ...

לאהבתך הנני לבאר לפניך חוות דעתי בלימוד המדעים: אדם השלם נמשל לעץ מאכל (תענית ז). הנה עץ מאכל גידולו בשלימות על ידי שלשה דברים. גשם מטרות עוז, טל ושמש. אכן, שלושת אלו אינם ראויים וטובים אם יהיו באותו זמן. אלא, בתחילה עיקר גידול העץ הוא על ידי מטרות עוז, ואף על פי שהמטר גם משבר ענפים, בכל זאת גשמי עוז אלו משבחים את העץ ופירותיו. אחר כך כאשר הפרי גדל, הטל ממתק ומורכך הפירות. השלב הסופי, מגד השמש שממתקה ביותר. אבל כל זה רק אם מתחילה היה גשם רב כדי צורכו של העץ, שאם לא כן הטל והשמש לא היו מועילים לפירות.

כך הוא האדם. אדם מתעלה על ידי לימוד הגמרא, שנמשל למטר "יערף כמטר לקחי", ועל ידי לימוד המקרא, שנמשל לטל "תיזל כטל אמרתי". רק אדם שגדל בתחילה על ידי מטרות עוז של התלמוד ואחר כך ממתיק מידותיו על ידי טל לימוד הדרוש והאגדה, אז טוב להמתיק כוחותיו על ידי חוכמת הטבע שנמשלה לשמש "מה יתרון ... שיעמול תחת השמש". אבל מי שלא גדל על ידי הגמרא, אין חוכמה חיצונית מועילה לו, אלא אפילו המקרא והמוסר שלמד באה החוכמה החיצונית ומטה אותם לדעה המשובשת שלהם.

הנני עייף ויגע כהיום מרוב עבודה, על כן שמתי קץ לדברי. המקום ישמרך מכל אדם רע ויאר עיניך במאור התורה ... אביך זקנך הדבק באהבתך. נפתלי צביהודא ברלין ("פירות החב"ד" זכרון משי"ב" י"א ע"ש רבי משה יצחק בנו יחידו של הגאון רבי חיים ברלין)

"... אל תונו איש את אחיו" (כ"ה י"ד)

יהודי שתרם בגלל מידע שקר: פנו ואמרו לעשיר אחד שחבריו נותנים-תורמים כסף רב לפלוני שהוא נצרך, והזכירו שחברו ראובן נותן חמשת אלפים דולר, שמעון נותן עשרת אלפים דולר וכן הלאה - "וכמה אתה נותן למטרה זו". הבטיח אותו עשיר לתת עשרים אלף דולר ואכן נתן.

אחר הדברים בא המתרים וסיפר לרבו שהכל היה שקר, אף אחד לא נתן כסף, רק העשיר הזה. שאלתו, האם יש בזה משום גזל, שקר או גניבת דעת. השיב הגאון רבי נסים קרליץ: "יש בזה כל האיסורים הללו!"

(הלכתא מבי דינא" חו"מ ספר זכרון)

סיפר הרה"ג רבי אליהו חודר: בשנת תשס"ח לערך ביקר ראש הישיבה, הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן את אחד מתלמידיו שהיה חולה אנוש בבית חולים תל השומר.

זכיתי להסיעו ברכבי, כשחזרנו, עברנו בשער ושילמתי את דמי החניה, במהלך הנסיעה שמתי לב שראש הישיבה מחפש ללא הפוגה בכיסיו, אחר זמן שאל אותי: "החניה עלתה כסף?" לא היה לי נעים, אבל אמרתי שכן, שאל אותי: "כמה?" נקבתי במחיר, כמדומני חמש עשרה שקל, רבי אהרן לייב שלף את הכסף שהתברר שזה מה שחיפש בכיסיו ונתן לי.

עברו כשבועיים, עמדתי לנסוע לחו"ל ובאתי לבקש ברכה לפני הנסיעה. כשנכנסתי הרים ראש הישיבה עיניו ואמר: "אליהו חודר?" אמרתי: "כן".

אמר לי רבינו: "תגיד, נסענו לפני זמן לבית החולים תל השומר, אמרת לי שהחניה עלתה כך וכך, האם זה הסכום האמיתי, או אמרת לי סכום קטן יותר כדי שלא אוציא הוצאות".

נרעשתי כולי, הרי במהלך השבועיים הללו עברו מאות רבות של אנשים לפניו וסיפרו צרותיהם, עשרות עניני ציבור הגיעו לפתחו של רבינו, ושלא נדבר על הוויות אביו ורבא ששקוע בהם בשיעוריו התמידיים כל היום. וכן, הרי סוף סוף שילם על החניה, בכל זאת עדיין היה לו הנדנדוד הממוני שאולי נהנה במידה מסוימת מאחרים.

אפילו שכבר עברו שנים רבות, המסר העצום הזה של הזהירות הממונית מלווה אותי בכל דרכי!

(מזקנים אתבונן - בין אדם לחברו)

"נק"י כפיים" - אחת המעלות בהם הצטיין באופן נדיר הגאון רבי יצחק נתן קופרשטוק היתה זהירותו בדברים שבממון ונקיות כפיו מכל סרך איסור אפילו מחששות דחוקים ורחוקים.

מעולם לא התמקח על מחירים של חפצים שקנה ובפרט בחפץ של מצוה, כי חשש שמא הלא לא מוחל בלב שלם. כשהיה נכנס לחנות להתעניין על דבר מסוים, היה קונה דבר מה אף שהיה ברור שלא נכנס על מנת לקנות.

לא היה מוכר את ספריו בביתו, וכן לא ציין בספרים שניתן להשיג את הספרים אצלו בבית, מפני שהיה חושש שמא ירצה מאן דהוא לקנות את הספרים רק כדי להנות, או משום כיסופא וחשש שיש בזה גזל.

(נפש נק"י וצדיק" תולדותיו)

סיפר הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן מעשה ברבו ה"חפץ חיים". באחת השבתות הגישה הרבנית דגים לשולחן, אך ה"חפץ חיים" דחה את הצלחת ולא הסכים לאכול. תמיהה הרבנית: "למה אינך רוצה לאכול, הרי בכל שבת אתה אוכל את הדגים?"

שאל אותה ה"חפץ חיים": "האם שילמת עליהם". ענתה הרבנית: "בוודאי! מסרתי את הכסף לידי העובד של החנות והוא שם את הכסף בכיסו הסינר שלו". אמר ה"חפץ חיים": "לכן איני אוכל, העובד בוודאי לא גנב את הכסף, אבל אולי הוא שכח והכסף לא הגיע בסופו של דבר לקופת החנות!"

"מי שזהיר בדקי דקות שומרים עליו גם בדקי דקות!" סיים רבי מרדכי צוקרמן את סיפורו.

(יחיד בדורו)

מספורי המגיד

"חפירות מסתוריות"

סיפור היסטורי מתקופת הקוזקים [בשנות ת"א ת"ג]

דרמה מדהימה ביותר!

פרק י"ח – י"ט

תקציר ענייני:

מריאן מתגייס בעל כורחו לשמש כחייל מהשורה בצבא שנאבק בקוזקים, איש לא שומע את מחאתו על גיוסו בגיל 12 הוא מבין שהקריבו אותו על "מזבח המולך" כי הוא בעצם לא בן אמיתי אלא חורג ואולי אף פחות מיכן.

אבל לחצו של קריסטוף שלאגער מנהל האחוזה שגויס בעל כורחו שמתכוון להשתמש בו כמגן חי שלא ישלח לחזית, הוא מתכנן בריחה בזמן המתאים, הוא מתכוון לעזוב את "הפאן" בשל בגידתו בו, אבל הוא מעדיף להישאר בחיים ולא למות למענו.

מריאן מוצא לו במקום ידיד טוב, את בנו של הגנרל יאנוש פדריקו יוליאן שגדול ממנו בשנה. גנרל יאנוש מגלה כי מריאן הוא בעל כישורים מדהימים ומבין דברים מחוץ לקופסה. הוא שמח לצרף אותו לצוות החשיבה שמנהל את המערכה.

מריאן ויוליאן מנהלים ביניהם ויכוחים תיאולוגים קשים בהם מערער מריאן על כל מיני תפיסות שרווחות בדת הקתולית, הוא מוכיח לו סתירות מוכחות שמעמידות את הדת בכל עליבותה, הוויכוחים עוברים לאבא גנרל יאנוש שכועס מאד, הוא מאד פוחד שבנו ייהפך להיות כופר בדת, דבר שהוא חמור בעיני קתולים אדוקים, הוא מבקש בכל לשון של תחינה מיוליאן להתרחק ממריאן שהוא כופר גמור, אבל יוליאן שבוי בקסם של מריאן שהוא בעל מחשבה מאד בהירה וגם תורם מאד למאמץ המלחמתי, לאחר התלבטויות קשות החליט לא להפריד ביניהם אבל ביקש בכל לשון של בקשה מיוליאן שלא ישוחח איתו על נושאי הדת.

אבל יאנוש איחר את הרכבת, יוליאן אוהב את הוויכוחים שיש ביניהם והם מחליטים לברר את הסיבוכים שבדת אצל הארכיבישוף של לובלין שחייב

"מה אתם מאמינים לאלו שצלבנו את מושיענו? הלא הם אנשים שטניים שנועדו רק לחלוב אותנו הנוצרים המסכנים?" לא מפסיק מריאן מלהתפעל.

מספורי המגיד

"משהו מוזר איתך, אתה שכופר בכל הנצרות, כל הזמן אתה מתאר את הסתירות שבה וטוען שהיא בעצם עבודת אלילים, דווקא אתה היית צריך לחפש את היהדות באשר היא כת מונותאיסטית (מאמינים רק ביחוד הבורא יתברך) מתאים היה לך לחפש אותם ולהידבק בהם והנה אתה משמיץ אותך כמו כל הגויים?!"

"אתה צודק בתמיהתך, הסיבה לכך כי הזינו אותי כל הזמן בתיאורים מפלצתיים שמביאים בך רגשות סלידה איומים אפילו שלא ראית ולא בדקת בנכונות הדברים, עד לרגע זה שקיבלתי אותם מזווית אחרת, אני משנה את דעתי אבל קשה לי להחליט, כי באמת אני מבולבל לחלוטין".

"אולי נעקוב אחריהם להיכן הם הולכים הם הרי הולכים בקבוצה סימן שיש להם איזה משהו לעשות ביחד יתכן שיצא לנו לדבר עם אחד מהם" הציע יוליאן.

הברקת עכשיו, זה רעיון מצוין, יתכן שיצא לנו משהו מעניין מהטיול הזה, בהתחלה חשבתי שאנחנו הולכים סתם לאיבוד, אבל עכשיו הסיפור מקבל צבע חי יותר".

הם עקבו אחרי הקבוצה שהתהלכה באיטיות וראו שהם נכנסים לבניין בן שתי קומות שבנוי בצורה שונה מיתר הבתים, הם הבינו שזה המבנה בו הם מתפללים. הם הסתקרנו לראותם בתפילתם, אבל איך יעשו זאת הלא הם כל כך שונים מהם? בפרט יוליאן שעונד שתי וערב על חזהו דבר שלא יעבור אצלם לסדר היום.

מריאן הגה רעיון, להציץ דרך החלון האחורי, המתפללים עומדים בכוון השני וגבם מופנה אליהם, הם לא ישימו לב שיש סקרנים שעומדים בחוץ שלא מרפים ממעקב. הם לא חשבו שאולי יתפסו על ידי מתפללים שיגיעו יותר מאוחר ויבחינו במציצים.

בינתיים עברה ההצצה שלהם בשלום, הם ראו את סגנון התפילה שלהם שהייתה שונה בתכלית ממה שהם רגילים לחזות בכנסיות שלהם, שם יש את הכומר שנושא את התיפלה, הוא קורא טקסים שונים וגם דורש משהו בענייני היום, הוא מעורר לתקן חטאים (כשכוונתו לעשות על כך כסף טוב בחדר הוויזויים) האנשים עייפים מאד, עיתים מנמנמים ועיתים מפהקים, כולם חשים שכבר רוצים להיות לאחר כל השעמום.

אבל כאן במקום התפילה של היהודים זה חי מאד, הם מדברים בשפה לא מובנת כלל, לכן הם לא קולטים שום הגייה, אבל גם בלי להבין הם יודעים כי היהודים מחוברים לתפילתם, הם שותפים פעילים ולא משקיפים להצגת יחיד. שניהם היו מרותקים למחזה הזה שהיה עבורם לא שגרתי.

לאחר כעבור שעה של הצצה בה ראו את הקהל בכל מיני תנוחות והחיות שלהם לא פגה עזבו את המקום כדי לשבת במקום רגוע ולנתח את התופעה החדשה והמשונה.

יוליאן השתדל לא להחצין את תגובותיו, הוא ניסה לטשטש את הרושם כדי שלא להימשך אחרי היהודונים (כלשונו) היו לו רגשות תיעוב טבעיים עליהם חונך כקתולי אדוק ביותר.

מספורי המגיד

אך לעומתו מריאן שהיה נתון בעולם של בלבולים שהחריפו כעת כשראה את הז'ידים שנראים שונים לחלוטין ממה שהוריו מציירים לו אותם. הוא לא ידע להסביר לעצמו את התופעה הזו היא נראתה לו הרבה יותר רוחנית ועמוקה מכל הזיוף שמציגים בכל הכנסיות שביקר בהן.

"אך יכול להיות שהללו הם השונאים שלנו, עליהם מטילים כל שיקוף ותועבה ואילו אותנו עושים יותר רוחניים, הרי הכל הפוך לחלוטין?" השקר בולט כל כך גלוי, עד שלא יכול הוא לכלוא את רגשותיו בלב.

"אני רואה שאתה נרעש מאד, על מה ולמה?" שואל אותו יוליאן סקן כולו להבין את חברו המשונה שאצלו הכל הפוך על הפוך.

"אני מגלה שמלעיטים אותי בשקרים על גבי שקרים, עד היום חשבתי כי היהודים הם עם צרוע ומושחת ביותר שאפשר להאמין עליהם על הכל, אין להם כל בעיה להרוג ילד קטן כדי ללוש מדמו במצות שלהם. כמו כן הם מוצצי כספינו בריבית בלתי נסבלת, כולם הם "שיילוקים" (שיילוק היא דמות אנטישמית שכתב ויליאם שיקספיר מחזאי אנגלי כדי לתאר את תאוות הבצע של היהודים).

אבל היום גיליתי לדעת שהם כולם בעלי צורה אנושית ביותר ולא עוד הם מתפללים כל כך יפה, הם נראים רבה יותר רוחניים מאיתנו, מעניין עוד כמה סודות הם מחביאים שאין לנו כל מושג עליהם"

"אז מה אתה רוצה לומר כעת?" מסתקן יוליאן.

"זה אומר שאני רוצה לחקור לעומק את כל הנושא שוב, לא אקנה עוד דברים בלי לדעת עליהם כלום".

פרק י"ט

הם יצאו מהוריהם מהמקום כשהם משוטטים בלי כל מטרה, כעת היה ברור להם שאין מה לחפש אצל ארכי בישוף מזדקן שלא נראה שיודע משהו מעניין, מריאן כבר לא היה לו שום חשק להכיר עוד מתחזה שמטיף על דברים שהוא לא יודע עליהם כלום, הוא רוצה לבדוק את כל הדברים לעומק, בלי שינסו לטשטש את דעתו.

כיוון ששניהם לא הכירו את המקום, לא הבחינו כי אט אט יצאו מהעיר ונכנסו אל היער שסביב לובלין, היער היה די עבות ובלי הכוונה נכונה אפשר לתעות בו שעות מרובות, כשהבחינו כי תעו החלו לרעוד מפחד, המקום ידוע כשורץ חיות טרף יש שמהלכות על שתיים ויש גם מהלכות על ארבע, מי מהם יותר מסוכן? אי אפשר לדעת.

הם החליטו להתקדם במהירות, כל עוד יש אור יום ניתן להבחין אם הם הולכים בדרך שיש לה מוצא או שחלילה הם מסתבכים. כשעתיים הלכו עד שהחלו לחוש עייפות באבריהם, השמש להטה מעל ראשם בעוז, הם לא היו מצוידים בשתייה די הצורך, עתה

מספורי המגיד

עליהם לשמור על שארית המים שלא יכלו, דבר העלול לסכן את חייהם. הם התקדמו במעבה היער, לפתע חשו שהם מוקפים על ידי ברנשים מפוקפקים שחמושים מכף רגל עד ראש, הם היו כעשרה שלבושים בתלבושת הקוזקית שהטילה מורך בלב רואיהם, עתה ברור היה להם שנקלעו לצרה צרורה.

"תשמע יוליאן אני יודע טכסיסים איך להטעות את החברים הללו, אני מתמצא בשיטות שלהם קראתי לא מזמן ספר על מלחמות הקוזקים, תמיד סיקרנו אותי מלחמות הקוזקים שנראו לי אנשים אמיצים מאד, החלטתי כדרכי לבדוק את זה לעומק כפי שאני נוהג בכל מה שמעניין אותי, כל מה שהיה קשור לנושא חקרתי ודרשתי, לכן נראה לי רעיון איך אטעה אותם.

אותך אני לא רוצה להכניס למבצע המסובך, למרות שהנך מבוגר ממני, חוששני שאתה עלול ליפול כטרף קל בידיהם. הם יעלו במהירות שאתה הבן של הגנרל יאנוש פרדריקו ראש הלוחמים בהם, הם יעשו כל מאמץ ללכוד אותך כדי לנהל משא ומתן קשוח עם אביך.

הסיפור יהיה מסובך מאד, לכן אני מציע שאתה תברח עד לעץ הרחב שעומד באמצע צד ימין, תסתכל לאן אני מביט, אתה רואה אותו כעת? זה עץ מאד עבות מלא בענפים ועלים רחבים שיכולים להסוות אותך כראות, אתה מהיר טיפוס את זה כבר ראיתי, אז לדעתי תברח לשם ותתחבא בצמרות העץ, אני אעשה תרגיל מסוים בו אצליח לתעתע בהם ואנסה להזעיק עזרה מבחויך".

"אבל אתה לא מכיר את המקום כמוני, אתה תסתבך לחלוטין, עדיף שנברח יחד בכוחות משותפים. אומ... אני חוזר בך, הרעיון לא מציאותי, היער מאד עבות, גם אלה שמכירים את המקום ביער מפותל יתבלבלו אין לנו סיכוי בבריחה. אם נברח הם יירו בנו מאחור כמו כלבים, אני חושב שעדיף להילחם בכוחות משותפים, הם יהיו מופתעים מעצם העזות, בזה נצליח להפיל מספר חללים, למרות שגם זה לא יציל, סיכוי קלוש שנתגבר עליהם וברור שנחרץ גורלנו, אבל עדיף להילחם עד מוות מאשר למות כמו שפנים".

"אני חלוק עליך מכל וכל, להילחם זה לעשות תרגילים, גם הטעיה זו מלחמה נכונה, אבל ללחום פרונטלית זוהי התאבדות ואיני חושב שזה תורם משהו" השיב מריאן.

"ולמה שלא נהיה ביחד עד הסוף המר? מתעקש שוב יוליאן שמתקשה להבין את חברו. למה אתה מסכים שאני אעלה על העץ ולא שנינו? כחברים אנו חיים ביחד וגם להיפך, לא אחד על חשבון השני".

"באופן רעיוני אתה צודק, כך אמור להיות בכל מקרה סטנדרטי בו ידידים מוסרים את חייהם ביחד או מנסים להינצל ביחד, אבל אם נעלה שנינו על העץ לא נוכל להזעיק עזרה, הם יכתרו אותנו ולא יתנו לנו לזוז מהמקום, עד שנכלה מחוסר נוזלים או אפילו מרעב ואולי יותר גרוע הם יכלו בנו את כל הכדורים עד שיראו אותנו חללים ואולי יעשו

מספורי המגיד

זאת בדוך קלה יותר, הם יציתו את העצים מסביב, אין צורך להסביר מה שיקרה. עדיף שאחד ירוץ להזעיק עזרה, אני חושב שמבין שנינו אני אוכל לתמוך להזעיק עזרה, בכך שנינו נינצל, אבל להיפך אני חושש מאד שלא נוכל לשרוד".

"אתה כל כך בטוח במהלך שלך?" תלה יוליאן עיניים תמהות במריאן.

"אני חושב שיש לזה סיכוי רציני מאד לא פחות מ-80% אז הבה ניתן לזה צ'אנס". חתך מריאן את הוויכוח העקר.

למרות שיוליאן לא הבין איך מריאן מפקיר את חייו למענו, אבל דוך טובה יותר לא ידע, לפיכך אימץ את דבריו, הוא מיהר לרוץ בשארית כוחותיו, עד שהגיע לעץ העבות, הוא טיפס במהירות מסחררת עליו והסתתר בין הצמרות, הוא קיווה שהקוזקים לא הצליחו להבחין בכל המהלך.

הקוזקים שהגיעו למקום ראו עתה את מריאן מנסה לברוח, אך הם היו זריזים ממנו הם הקיפו אותו והפילו אותו ארצה עם פלצור (חבל צייד ללכידת חיות מסוכנות), אך תוך כדי שהם רוכנים עליו לקשור אותו בצורה מהודקת, הצליח לגבור על אחד מהם ושלב ממנו את רובו מידו ואת הסכין החדה שאחז בידו השניה במהירות מסחררת שלף את שניהם מידיו כאילו הוא גנב מלידה, הוא חתך את החבל עם הסכין החדה והשתחרר מהמלכודת.

הם לא האמינו למראה עיניהם, איך הכל מתהפך להם בצורה מסחררת, מקרבן בטוח הפך לפתע לגורם מאיים. באמצעות הרובה שלו איים על ראשם של שלושה מהקרובים אליו, הם נסוגו לאחור בבהלה, את הרגע הזה הוא ניצל. הוא הצליח לתפוס מחסה בין העצים ומשם החל להצליף על הברנשים, כבר במטח האש הראשון הצליח להרוג שני קוזקים, הללו נדהמו מהשליטה של הנער בנשק שלהם, הם החלו לירות צרורות מהירים לכיוון העצים אך הקליעים נתזו בחזרה לאחוריהם ושני קוזקים נוספים נהרגו מהקליעים הללו ואחד נפצע קשה.

בכך לא הסתיים הסיפור, לפתע הפתיע מריאן אותם בתרגיל הסחה, הוא יצא לקראתם כביכול עומד הוא להסגיר את עצמו, הם נתנו לו להתקרב אליהם, כדי לאסור אותו מחדש, אבל כאן עשה שוב תרגיל מפתיע ביותר. הוא טיפס במהירות שלא תתואר על אחד הסוסים שעמד ללא בעליו שכבר היה הרוג על הארץ, הוא הדהיר את הסוס בין העצים בזריזות שלא תאומן, משם צלף אליהם והרג עוד שני קוזקים, עתה היו הקוזקים הנותרים בדילמה אם להמשיך. הם ראו בזה פליאה לא מצויה, נער כה צעיר ששולט ברובה ויודע את כל התרגילים, אין להם מה להפתיע אותו.

הבושה שלהם הייתה אם לבסוף יהרוג את כולם ויתפרסם שנער אחד התגבר על עשרה קוזקים, אולי לאותה בושה ואוי לאותה חרפה. הם החליטו שלעת עתה ייסוגו

מספורי המגיד

לאחוריהם כדי להזעיק קבוצה נוספת של קוזקים ולחסל את הנער או לשובות אותו ולהפוך אותו לחייל שלהם, אם יצליחו לרכוש אותו יש להם עתיד גדול איתו.

מריאן דהר בחסות היער, לאחר שקלט שהחיילים הנותרים הפסיקו לדלוק אחריו, החל לבדוק בזהירות שהוא לא מסתבך וטועה ביער. הוא דהר באיטיות רבה ובדק מסביב היכן היער מידלדל, הוא קיווה שזה יקרה לפני שהשמש תשקע, אם חלילה וחס איחר או אז יורע מצבו שבעתיים, אין לו מושג אילו חיות שורצות ביער לובלין, יתכן שאריות ונמרים לא מצויים בו, אבל זאבים וצבועים ואולי דובים כן מצויים, יש הרבה כאלו בערבות פולין, החיות הללו מסוכנות מאד, איתם הוא לא יודע איך עושים תרגילי הצלה.

לשמחתו הרבה גילה יציאה ממעבה היער, בס"ד יצא מהיער עוד בחסות היום, הוא נראה מזוויע בשל היותו שטוף דם מהפצעים הרבים שנפערו בפניו וידיו כשנדקר מהעצים המחוודים שמילאו את היער ברבבותיהם, הוא קיווה לא להיתפס על ידי אנשי העיר שיחשדו בו כי הוא רוצח או משהו דומה, למרות צעירותו הנשק הקוזקי שבידו היה מחשיד.

למזלו הטוב הגיע לרחוב שהיה מוכר לו היטב, הוא היה קרוב למחנה "בריגדה" בו שהה כל אותה תקופה, כך יכול היה ללכת בבטחה עד לשער. השוער עצר אותו אבל מיהר לשחרר אותו כשגילה שזה מריאן, הוא ביקש להביא אותו אל המפקד הראשי כדי לספר לו על בנו שנמצא על עץ עבות במעבה היער, עוד מעט חושך והמצב אינו פשוט, להשאיר את יוליאן לבדו בחסות החשיכה כמעט בלי טיפת מים ומזון זה לאבד אותו לחלוטין.

יאנוש פדריקו נבהל מאד כששמע את כל הסיפור מפי מריאן, הוא הבין ממנו כי סיכן את חייו כדי להציל את בנו יקירו, הוא חיבק אותו ואמר לו: דע לך שבזה קנית לך ידיד אמת, למרות שאני יודע שלקריסטוף מנהל החוזה ולאבך ישנם תיקים שחורים משחור, עדיף שלא תדע, לא אעשה שימוש בזה נגדך, אתה רכשת את אימוני עד הסוף ואיתם אעשה חשבון בנפרד בסוף המלחמה.

למריאן לא היה מסלול ברור, איך מגיעים לעץ באמצע היער, אבל היה לו מתווה די הגיוני, בכל עת מנוסו השתדל לשמור על תוואי ברור כדי שלא להסתבך כמו קרוסלה, אחרת לא ידע איך לחזור במסע החילון.

יאנוש החליט לקחת סיכון רציני ביותר ראשו מבוקש ביותר על ידי הקוזקים שלא ירפו עד שיסירו את ראשו מעליו. הוא נטל עמו כ-60 חיילים מיומנים ביותר שהכירו את היער שאמנם היה די גדול אבל לא היה יער עד כיערות הגדולים, מי שחרש אותו כפי שצריך הכיר את התוואי שלו כמו מהלך בתוך העיר.

לפני שיצאו הם ערכו מיפוי של כל האזור, הם חילקו את היער לארבעה חלקים, הם תישאלו את מריאן וראו שהוא יודע ומבין ותופס את המיקום הטופוגרפי של כל צד,

התנצלות מאת המערכת:

מספורי המגיד

עקב תקלות קשות במחשב של המערכת, לא התאפשר להוציא את מסיפורי המגיד והוא יתפרסם ביחד עם כתה מקיפה של אחי על מירון.

מאת הסופר המהולל רב הכישרון הרה"ח רבי יאיר וינשטוק שליט"א

בס"ד

במערות צורים שעמדת

מירון של פעם, עם הניחוחות הקמאיים של ימי קדם. עם היהודים החסידיים מטבריה, צפת, וירושלים. סיפורים מלאי הוד והדר נשזרים זה לצד זה ומובילים אותנו במבוכי הסמטאות של צפת ופיתולי הדרך העולה מירונה. אנו חוברים ליהודים של צורה שחיו בתנאי עוני מחפירים ולא היה להם כזית ללפת את הפת, אבל נשמתם כמו פרח מרוב קדושה והתלהבות כאשר נראה צלו של ראש חודש אייר, החודש שבו מסתתר לו בתאריך י"ח לחודש, יום ההילולא של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. כיום כאשר הכל כבר מובן וברור מאליו, ובנסיעה של שעתיים וחצי אתה מגיע ממרכז הארץ למירון, נעים להיזכר בימים בהם הכל נראה אחרת, ואל מירון הגעת רק אחרי ששברת את עצמותיך ברכיבה על גבה של פרידה עקשנית, שלעיתים הייתה מסוגלת לבעוט את הרוכב עליה ולהשליכו לאחד הנקיקים של תהום פעורה בעומק מאות מטרים. הבה נצא מעט משגרת הימים שבהם הכל מובן מאליו ונצלול אל ימים אחרים, בהם אפילו להשיג חמור לרכיבה לא היה דבר פשוט כל כך...

מירון לפני כ-150 שנה...

חודו של הר הג'רמק תקע את אצבעו ברקיע המשחיר כשהוא משרטט סביבו קווי מתאר עדינים.

למרגלותיו, על הר מירון החלו מטפסות שיירות של הולכי רגל שהשתרכו כשעל גבם צרורות ובהם דברי מאכל ונאדות של מים. אנשים נשים וטף צעדו במעלה ההר. פניהם מביעות כמיהה אל האור האלוקי הצפון בהר, ובעיקר, במערה

מספורי המגיד

הקדושה אשר בו. רגילים לקרוא למקום בשם "מערה", אך לאמיתו של דבר מדובר במבנה גדול, דו קומתי, הבנוי סביב המערה העתיקה בה נגנזו ארונותיהם של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ובנו התנא האלוקי רבי אלעזר. כיפות כחולות מקומרות מעל חדרי כוכים עתיקים, חלונות צרים שנקרעו בכותלי החדרים מול ההרים הרמים. בחצר הייתה תכונה רוגשת של המוני חוגגים שנקבצו ובאו מארבע כנפות תבל. בליל של אנשים ונשים מכל הסוגים והמינים, הגילאים נעו בין חודש לפעוטות שהובאו בידי אמותיהם, ועד בני תשעים שהטריחו את גוום השחוח ואת צרור עצמותיהם הישישות עד מעלה ההר. קהל האלפים היו מעוטר בשלל תלבושות ססגוני. החל מלבושי הקאפטינים הזהובים, עבור דרך חבושי התרבושים האדומים, המשך בטף מגודל שיער הנישא על כתף אבותיו ומפזר את חיוכיו המתוקים לכל עבר. וכלה בנשים הצדקניות עטויות ספק שמלות ספק גלימות שחורות ארוכות. מליטות את פניהן בין דפי סידורים וספרי תפילות ישנים ומזילות דמעות כמים נוכח פני ארון הקודש.

על הגג, מעל מערת קברו של רבי אלעזר בן רבי שמעון בר יוחאי, החלו העסקנים לטפל בעמוד ההדלקה העתיק, שיש האומדים את גילו במאות שנים. למקום מובאות מטליות ספוגות בשמן כהה ונודף ארומה חריפה של זיתים ומושלכות בזו אחר זו לתוך עומק עיגול ההדלקה.

מסביב כבר מתחילים להיקהל בני נוער וילדים משולהבים המקפצים בהתרגשות וציפייה דרוכה לטקס המסורתי של העלאת עמוד האש בעוד שעה קלה. רבי הערשיל שמש, הממונה על ההדלקה מזה עשרות שנים, ואי אלו מן הקהל מסביב טוענים בלהט כי גם סביהם זוכרים היטב את רבי הערשיל בגרסה יותר צעירה שלו וזקן יותר שחור, מעלה את הלהב בלב רוגש לפני כיובל שנים.

מערת הרשב"י מתכוננת לקראת המעמד הגדול של ההדלקה לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי כמדי שנה בשנה. המנגנים המסורתיים היו: שמעון "קלרינט'ער", אחד הנגנים האגדיים של צפת הנחשב לאחד מאלו שקיבעו את הקלרינט ככלי המרכזי במירון (לפני כן הכינור היה נפוץ יותר). וקברו נכרה בבית העלמין הישן בצפת סמוך לקברו של הרידב"ז מסלוצק. יצחק "שפילער" (יצחק המנגן); דמות מפורסמת נוספת מהיישוב הישן שהייתה מזוהה עם הנגינה במירון ובל"ג בעומר; משפחת סגל: המשפחה המזוהה ביותר עם "ניגוני מירון". לפני מאה שנה ומעלה היו אלו בני הדורות הקודמים של המשפחה (כמו אריה לייב סגל). המפורסם שבהם, אברהם סגל ("אברום קלרינט'ער" או "שפילער"), החל את דרכו כנגן צעיר באותן שנים והפך ברבות השנים לסמל של הנגינה

מספורי המגיד

המירונית האותנטית. משפחת שפילמן: משפחת כליזמרים ענפה מצפת ומירושלים, שחבריה ניגנו בכינור ובחליל באירועי הקהילה בגליל.

עתה, בשעה נרגשת זו של טרם הדלקה, נאספים המנגנים אל עמדתם, כל אחד במקומו השמור לו מימים ימימה, מיטיבים את ישיבתם מול עמוד ההדלקה ומתכוננים ברגשה לקראת הרגע הגדול שבו תועלה האש ותאחז במטליות ספוגות השמן, כאשר לשונות האש מלחכות את הכל ברעבתנות חסרת פשרות.

הקהל נאסף אל מערת רשב"י ותפילת ערבית בוערת, כאשר ברקיע המשחיר החל מנצנץ אורם החיזור של שלושה כוכבים ראשונים. החזן – רבה של צפת הגאון הקדוש רבי שמואל העליר זצוק"ל – ניגש אל התיבה, ואינך יודע מי בוער יותר, האם האש שעוד שעה קלה תתנשא לגובה רב, או הרב העליר, שנשמתו – דומה – עומדת לפרוח מקרבו מרוב רגשי אש קודש.

"והוא רחום" ניתן האות לאירועי היום כאשר זעקתו של הרב העליר מחרישה את כל בעלי האוזן סביב, שאגת תפילתו מגיעה למרחקים עצומים, וחדי אוזן טוענים שהם מסוגלים לשמוע את ה"והוא רחום" שלו בעומדם על גגות הבתים בצפת הרחוקה משם כעשרה קילומטר (!).

תפילת העמידה ה"שמונה עשרה" נמשכה הרבה מעבר לרגיל, כחצי שעה ויותר של זעקות אדירות שפלחו את האוויר ומוססו את הלבבות עד שניתכו והיו למים. "והיה השם למלך על כל הארץ", נשמעת קריאתו הנרגשת של הרב העליר כאות לסיום התפילה, ומיד לאחריה מטפס הרב הנכבד ואחריו כל הנוכחים בחצר במדרגות הישנות בואכה גג הציון, והכל פוסעים בטפיפות רגליים ממהרות לרוץ לעבר עמוד ההדלקה שכעת היה מוקף מגדה לגדה במאות ואולי אלפי חוגגים נרגשים. פך שמן גדול נישא על ידי הרב העליר לעבר העמוד וכעת החל הרב ליצוק את השמן לתוך האגן המושחר ממאות שנים של הדלקות ולהספיג את המטליות, בגדי שיראין ומשי יקרים שהושלכו פנימה מידיהם הרועדות של אנשים ונשים שטרחו לבוא לכאן בנסיעה ארוכה מקרוב ומרחוק. זה הגיע ממצרים וזה מסוריה, כאן אדון נכבד בעל שפם מעוקל וחבוש תרבוש כחול כהה, אוחז ב"וועסט" משי ארגמני אותו הוא ממהר להשליך פנימה בטרם יצית הרב את המדורה, ולעומתו עומדת גבירה נכבדה שהגיעה מלבנון עם שתי בנותיה שזה מכבר הגיעו לפרקן ועדיין לא מצאו את זיווגן, והיא הביאה אתה שי נאה לכבוד רבי שמעון: מטפחת משי מפוארת שנרקמה במיוחד עבור ההדלקה. לצידה עומדת עוד בת תפנוקים שעשתה מאות קילומטרים מערב הסעודית בשיירת גמלים ענקיים וגם היא הביאה מנחה בצורת בדי קטיפה יקרים שגם הם עומדים להיות מוקטרים ומוגשים לכבוד התנא האלוקי.

מספורי המגיד

וכך, מרגע לרגע גובר הלחץ מסביב עד שעוד רגע הכל כמו עומד להתפרק.
או אז ניתן האות.

נער צעיר וחינני שפיאותיו סדורות לו תלתלים בהירים והן מתנופפות לצידי ראשו ברוח הערב הקלילה מגיע במרוצה עם לפיד עשוי שעווה שחורה. הוא מגישו בהתרגשות עצורה לידיו של הרב. הרב משתוחח לרגע מעל הלפיד כשבידיו שתי אבני אש. הוא משפשף את האבנים זו בזו בתנועות נמרצות עד שניצוץ אחד ניתז ופוגש את הבד הספוג שמן. הבד מתלקח על נקלה והלפיד הבוער הלפות בידיו האיתנות של הרב מתקרב אל האגן ולהבותיו פוגשות את ערמת הסמרטוטים הרטובים משמן.
בן רגע מתלקחת אש גבוהה.

בו זמנית פורצת השירה הנרגשת מפי הקהל כאיש אחד בלב אחד:
"לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי".

לא עוברות אלא שניות אחדות וכל החצר הופכת לריקוד אחד ענק. נערים אוחזים בידיהם של זקנים, אברכי משי מחוללים בקלילות לצלילי הקלרינט והכינורות, ילדים לבושי "חלאטים" פרחוניים מקפצים בקלילות ורוקדים ריקודי "קדצ'קע" כשידיהם על מותניהם והם מנתרים הנה ושוב בתנועות מלאות חן וטעם טוב.

ציבור הנשים החסודות עומד בירכתיים וצופה בריקודים בעיניים מצועפות דמעה. מדי פעם נשמעה קריאה נרגשת: "רבי שמעון הקדוש, עמוד לימיני בעת צרתי". חברתה לעומתה תענה בקריאה דומה, "אללי לי, בתי הצדקנית עטיל כבר בת 28 ועדיין לא נכנסה לחופה, מה יהיה?" ושתיהן פורצות ביבבה מלאת תקווה.

וכך במשך כל הלילה והיום שלמחרתו נמשכת ההילולא. אנשים כאן לא רואים שינה בעיניהם והם מחוללים במעגל שעות ארוכות בלי להתעייף, משמר יוצר ומשמר נכנס. מדי פעם נכנסת קבוצה לשפוך את ליבה ליד הציון המואר כולו בעששיות של שמן וצלליות ענק מצטיירות על הכתלים כציורים פלאיים של צייר קדמון. חסידים ואנשי מעשה לומדים זוהר בחבורה כשהם ישובים על הארץ ומסבים ליד שולחנות ארוכים. כמה קשישים ברי מזל זוכים לספלון קהווה מהביל וריחני והם לוגמים ממנו בנחת, עת שעיניהם חולפות בין השיטין של ספר הזוהר. מדי פעם פורץ ויכוח בין הלומדים למה התכוון תנא פלוני במאמר כלשהו, זה טוען בכה וזה בכה עד שהזקן בחבורה מכריע את הוויכוח במענה נחרץ שאין אחריו ולא כלום.

מספורי המגיד

עודנו אברך צעיר הגיע ארצה הצדיק רבי שמואל מסלונים, נכדו של האדמו"ר בעל "יסוד העבודה", ובימי שהותו כאן נסע לקראת ל"ג בעומר למירון. בהיותו במערה הצטופף יחד עם האלפים הרבים כאשר לפתע שומעות אוזניו שיחה לא רגילה.

עמדה שם אשה קשת רוח שמיררה בבכי צווחני על צרותיה.

לידה עמדה גבירה אחת שעשתה את הדרך הארוכה מטריפולי שבלבנון, (להבדיל מטריפולי בירת לוב) וניסתה להתרכז בתפילה. לבקש על הצלחתה בעסקיה הגדולים המסועפים, אך צווחתיה של הענייה חוררו את אוזניה והיא לא יכלה לשאת עוד:

"אמרי לי מה את רוצה?" פנתה אל הענייה בשאלה שמחציתה הזדהות וחמלה ומחציתה רוגזה קלה על זאת שמפריעה לה להתרכז.

הענייה לא טרחה לענות לה אלא ניהלה כעין משא ומתן עם רבי שמעון. "ראה את זאת העשירה. היא מבקשת הצלחה לעסקיה הגדולים, ואילו אני, מה אני מבקשת בסך הכל? אינני מבקשת אלא שיהיה לי לחם לתת לעוללי הקטנים ולחתן את שתי בנותיי שהגיעו לפרקן".

העשירה פונה אליה.

"כמה את צריכה עבור הוצאותייך?"

"מאה לירות מצריות" משיבה ההיא וסומק קל עולה על פניה. מרגישה את לבה הולם. ישועתה קרובה לבוא! "אולי מאה וחמישים" היא לובשת עוז נוכח הבעת החמלה של העשירה.

הגבירה אינה מהססת אפילו לשנייה. היא שולפת את ארנקה מחיקה ושולפת ממנו מאה וחמישים לירות מצריות אותן היא מניח בידיה של הדלה. ומיד מסובבת היא את גבה אל הענייה, פניה אל הציון ויללה פורצת מפיה:

"רבי שמעון, ראה נא, זאת הענייה כבר פעלה והתמלאה בקשתה מיד. אנא עזור גם לי שיתמלאו בקשותיי".

לפי נוסחה אחרת, טענה העשירה מול הציון:

"רבי שמעון! נוכחתי לראות שיש בכוחך להושיע את הבאים אליך. כי הלא זו האשה שעמדה לידי פעלה בו במקום והתמלאה בקשתה מיד, אם כן, אנא עזור גם לי".

מספורי המגיד

מהו כסא אחד לעומת בית שנשרף?

בטבריה של ימי קדם, לפני 130 שנה חיו שני שרפי מעלה, רבי משה'לה ברדיטשובער ובנו רבי הערשלה ברדיטשובער. קדושי עליון היו ובעלי רוח הקודש. חסידי רז'ין ומשויכים לענף חסידות באיאן. האדמו"ר ה"ברכת אברהם" ומי שקדם לו בהנהגת חסידות סלונים, לאחר שהרבי הצעיר המוהרשד"י בנו של האדמו"ר ה"בית אברהם", נעקד בימי הזעם של השואה. הרה"ק רבי מרדכי חיים המפורסם בכינוי "רבי מוטל סלונים" עמדו בפניהם בביטול מוחלט כעבדא קמיה מארי.

רבי הערשלה – התברר למפרע – ידע נכוחה מה שעומד לקרות לבנו רבי יוסף דוב רזנשטיין. (קברו מוכר לכל העולים למירון, ונמצא מיד בירידה הראשונה בדרך היורדת משער החצר בהיכלא דרשב"י). הוא נתן מטבע לחסיד המופלג רבי שמואל לוריא (מחשובי ה"עובדים" בחבורת חסידי סלונים בטבריה לפני שני דורות) כדי שיאמר עליו קדיש בשנה הראשונה לפטירתו, מכיוון שברוח קדשו ידע שבנו ייספה במפולת ולאחר אריכות ימיו ושנותיו, לא היה מי שיאמר עליו קדיש.

רבי הערשלה לא רצה לנסוע למירון כי לבו ניבא לו חזות קשה. ברם המחותנים שלו שהגיעו מירושלים ובאו לבקרו בביתו בטבריה - באו אליו בטענות: "אנחנו באנו מירושלים עד טבריה (פעם כידוע הייתה זו נסיעה מפרכת של כמה ימים) ואתם לא תבואו איתנו למירון?!"

וכך הצטרף אליהם רבי יוסף דוב.

כאשר נודע לאביו רבי הערשלה שהוא נסע, דלק אחריו לעכבו אולם איחר את המועד כי בנו כבר לא היה שם ונסע למירון.

לאחר האסון נכנסו זקני העדה: רבי יואל אשכנזי, רבי מוטל סלונים ורבי אברהם וינברג (ה"ברכת אברהם") לביתו של אביו כדי לבשר לו מה שאירע. כאשר נכנסו לביתו וישבו איתו בשבת תחכמוני תקפה אותם צמרמורת לשמע דבריו:

"אני יודע מה אתם רוצים לומר לי" פתח ואמר להם, "אבל מהו כסא אחד שנשרף לעומת הבית כולו שנשרף! געוואלד! הבית, בית המקדש, הבית של

מספורי המגיד

ריבונו של עולם נשרף, אז מה הערך של עוד כיסא אחד שנשרף. הבן שלי שקיפח את חייו במירון..."

ורבי יוסף דוב – בל נשכח – היה בנו היחיד. כל עולמו!

דקה אחר כך אמר להם "שתו לחיים". וסיפר להם סיפור מרעיש. כאשר רבי מוטל סיפר את זה לדברי שמואל הוא ביקש ממנו שיספר את זה שוב ושוב. וכך סיפר האב השכול:

כאשר הצדיק הקדוש רבי פנחס מקוריץ הסתלק לגנזי מרומים היה זה ביום שישי, ערב שבת. בנו רבי יעקב שמשון מזסלב בכה מאוד. רבי חיים מקראסנא שנמנה על תלמידי הבעל שם טוב הקדוש שנכנס לנחמו ביום שישי שאלו: "מדוע אתה כל כך בוכה? היום בליל שבת קודש אביך יגיד קבלת שבת בגן עדן התחתון ומחר בבוקר הוא כבר יאמר "א-ל אדון" בגן עדן העליון".

נענה ואמר לו הבן, "נכון מאוד. יא יא. אבער אנטקעגין וועמען דארף ער זיך שטעלין". (הכל נכון, אבל כלפי מי הוא צריך לעמוד. לפני מלך מלכי המלכים!)

וכדי להבין את גודל מדרגותיהם של האב והבן צריך לספר כאן כי בעת הסתלקותו של רבי משה'לה מברדיטשוב ביקש להוליכו אל ישיבת "אור תורה" הממוקמת מול ציון קדשו של רבי מאיר בעל הנס, יען כי ברצונו להשיב את נשמתו לבוראה במקום קדוש.

נטלוהו ארבעה חסידים על גבי כסא והוליכוהו לישיבת "אור תורה", ומול ציונו של התנא רבי מאיר בעל הנס השיב רבי משה'לה את נשמתו ליוצרה ברגע כמימרא, ופרחה נשמתו במיתת נשיקה.

(הבית אברהם גם מביא את הסיפור הזה בפרשת ניצבים על הפסוק "אתם ניצבים", לפני מי אתם צריכים להתייבב).

במירון כולם שווים

בשנת תרצ"ה הגיעו האחים הנסיכים לבית ויז'ניץ - צאצאים לגזע רוז'ין רב היחס - לבקר בארץ ובל"ג בעומר של אותה שנה נסעו למירון.

כאשר נכנסו האחים בצוותא להיכלו של רבי שמעון, החלה תכונה רוגשת במקום וחסידים צעירים נלהבים דחקו ודחפו לכל עבר. "פנו דרך לבניו הקדושים של הרבי מויז'ניץ!". הייתה שם אשה אחת ששמעה וראתה את המראות והיא הרימה קול זעקה:

"כאן במירון אצל רבי שמעון אין מיוחסים. כולם כאן הם שווים!"

מספורי המגיד

שמע אותה רבי חיים מאיר ונענה מיד:

"היא צודקת, האשה הזו צודקת. כאן אצל רבי שמעון אין מיוחסים. כאן במירון כולם שווים".

כ"ק האדמו"ר הנתיבות שלום זצ"ל סיפר:

"הייתי במירון בזמן מלחמת העולם השנייה. הבכיות שהיו במקום אינן ניתנות לתיאור. זה איבד את אחיו וזה את בנו. אנשים בכו שם את נשמתם. אנשים לא ידעו להיכן ילדיהם נעלמו בזמן המלחמה הנוראה באירופה. הילדים לא ידעו היכן הוריהם נמצאים, ההורים לא ידעו היכן הילדים. הבלבול היה גדול מאוד.

ובתוך כל אותה המולה – סיפר מרנא הנת"ש – פתאום ראיתי אחד מן ה"טיפוסים" של מירון מתהלך במערה עם פח מלא שמן זית. הוא חלף ליד ברנש אמריקאי שהיה לבוש בחליפה לבנה בוהקת וכאשר חלף לידו לא נזהר, הוא נתקל בו והשמן ניתז באחת והכתים את החליפה הצחורה בכתמי שמן מרובבים. אך לא רק היא, אלא כל גופו של אותו יצור אמריקאי התמלא בשמן שחור מכף רגלו ועד ראשו. הייתי בטוח שהוא יתפרץ כהר געש, שהוא יהרוג את אותו יצור תימהוני, סיפר הנת"ש, ברם, למרבה הפליאה, האיש הגיב באדישות גמורה. נענע מעט את החליפה המטונפת והמשיך להתפלל כאילו לא קרה כלום. בסיימו לספר את המעשה, הפטיר הרבי הנתיבות בהתפעלות עצומה: "אח, כוחו דרבי שמעון. אח, כוחו דרבי שמעון".

יצאתי לחצר - המשיך הרבי וסיפר - ושמה אני רואה יהודים רוקדים ושרים "טאטע איך לויב דיר, טאטע איך דאנק דיר ווייל איך האב דיר ליב". (אבא, אני מודה לך, אבא אני אוהב אותך) "אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו".

עצמתי את עיני ואמרתי בלב הומה ועולה על גדותיו מרוב אושר: ריבונו של עולם. אתה לא פושט את הרגל. תראה איזו אומה יפה יש לך. אבא לא עוזב את הילדים שלו בשום מצב.

ומעשה ברבנית הצדקנית מרת חווה ע"ה, אשתו של הרבי הנתיבות שלום, היה זה בשנת תרצ"ח כאשר אחיה הבחור המצוין יצחק מתתיהו נרצח בידי ישמעאלים ארורים. המצב בארץ ישראל היה מאוד מתוח. ורק שני אוטובוסים נסעו אותה שנה למירון. אחד הגיע מצפת ואחד מטבריה. אנשי ירושלים כלל לא נסעו באותה שנה.

מספורי המגיד

הרבי הנת"ש שהיה אז אברך צעיר, שקע בדבקות של תפילה עם כל המוחין, ובלהט התפילה לא שם לבו מה קורה סביבו.

האוטובוסים שעם אחד מהם היה אמור לעזוב את מירון, חמקו עברו ונסעו משם, והוא נשאר בודד במקום. לא היה שם אף אדם. בדמיון שלנו מירון היא מקום שוקק חיים, אבל באותה עת המקום ההוא היה נטוש לחלוטין. על הר הג'רמק התגוררו ישמעאלים פראיים שזכו לכינוי "הקניבלים" והתהלכו עליהם שמועות שהם קניבלים, אוכלי אדם. אכזריים מאוד. הוא התעורר מדבקות תפילתו וגילה את עצמו לבד. באותם ימים לא היה טלפון כדי להודיע לזוגתו מה קורה אתו. הוא היה מלא פחד, מה אעשה כאן עכשיו, שאל את עצמו בליבו. "אני מוקף בחיות רעות, לגמרי לבד. בחושך העבות. שמא תאמר אדליק את הנרות שנשארו כאן, עוד מהם גם הם יכבו ואני אישאר כאן בחושך והעלטה".

ופתאום נכנסה אל לבו מחשבת ניחומים, "כמה אבא שלי החסיד רבי משה אברהם ברזובסקי היה מכן לשלם כדי להיות כאן במצב הזה!".

המחשבה הזאת הכניסו בו שמחה עצומה. שהחליפה את הפחד הנורא.

הרה"צ רבי מאיר ברזובסקי, בנו של כקש"ת מרן האדמו"ר מסלונים שליט"א (שהקרדיט לרבים מהסיפורים בכתבה זו מגיע לו) מספר:

"זכורני את זקני הנת"ש מספר שהוא הלך לישון לבדו ביער, נרדם ביום והתעורר בלילה. מישהו אחר אמר לי שהוא לא נשאר לישון שם אלא עלה על אוטובוס ערבי ונסע משם. כדי להמחיש את הדבר נסבר את האוזן ונשווה זאת למציאות ימינו וראה נא בעיני רוחך, כיצד אתה עולה על אוטובוס ערבי בקלקיליה ונוסע לטבריה..."

רבי ברוך ממעז'בוז זיע"א ישב פעם בהילולת ל"ג בעומר עם כמה צדיקים. ביניהם היה גם הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זי"ע. בעת שישבו ציווה רבי ברוך שכל אחד מהנאספים יקרא מאמר מספר הזוהר הקדוש.

לאחר שקראו כולם, קרא גם הוא וכשגמר לקרוא את המאמר מהזוהר קם על רגליו והכריז:

"איזדראסטוו רבי שמעון!"

("ברוך הבא רבי שמעון", ברוסית)

באותה שעה נפלו אימה ופחד על הנוכחים.

אמר אז הרה"ק מאפטא:

A decorative horizontal border consisting of a continuous zigzag pattern.

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

בהר - בחוקותי

עימו אנכי בצדה

לקחת את החוק לידיים והשתמשת בדרכים פסולות, כיצד אני כעת יכול לעזור לך? הרי זה נהפך להיות ככדור שלג והדבר היחיד שאני יכול הוא לתת לשניכם על הראש, לאחיד הקטן על זה שהוא התחיל ולך על כך שלא פנית אלי לעזרה...

וכך הוא אצל הקב"ה, כאשר האדם נמצא במצב של התגוננות, תהיה לו הצלחה וסייעתא דשמיא בדרכו של הקב"ה, אך כאשר הוא לוקח את החוק לעצמו ומשיב לזולתו והמריבה רק הולכת ומתעצמת, הדבר היחיד שיכול הקב"ה לעשות הוא לתת לשניהם על הראש...

והנה אנחנו רואים שהאבות הקדושים היו מן הנרדפים, ובשל כך הקב"ה היה עימם והגיעו לאן שהגיעו...

חז"ל אומרים שהעז נרדף מהנמר וכיוון שכך בו בחר הקב"ה לקורבן עולה כי האלוקים יבקש את הנרדף...

בספר 'בינה לעיתים' כתב: למעשה היום כמעט ואין נרדף, כי כל נרדף הוא גם רודף והקב"ה מבקש את הנרדף ואינו יכול למצוא אותו...

יוצא שאדרכה אדם כזה אשר נפגע ממישהו, במקום לנסות ולהחזיר ולהתקומם נגדו, עדיף לו לשתוק ולא להגיב או לכל הפחות להתגונן ולא להחזיר מנה אחת אפיים. הסיבה לכך היא שאז הקב"ה יהיה עימו ויעזור לו, אולם כאשר הוא לא מוותר, הרי שהוא מפסיד את הס"ד של הקב"ה.

יהי רצון שנזכה להיות תמיד מן הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים, שנחוש ונרגיש את קרבתו יתברך אלינו ונזכה תמיד לסייעתא דשמיא.

עזר פז ואדוק!!!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן

פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לדבינו הקדוש רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני

"כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו, המה ראו כן תמהו נבהלו

נחפזו רעדה אחזתם שם חיל כיולדה" [מ"ת, ה"ו]

ממשיך בעל ה"זרע שמשון" ומסביר - יוסף טוען שהיה לאחים למכור אותו למלך שקונה קניין הגוף, והם מכרו אותו להדיוט שקונה למעשה ידיים בלבד ואין הוא עבד, ואין כאן גם קיום גלות מצרים, שגלות מצרים צריכה להיות קניין הגוף ממש. ועדיין החוב מוטל עליהם להיות כולם עבדים.

עוד טען יוסף כיוון שמכרת את אחיך להדיוט, עליך מוטל החוב להיפרע וגם אתה וגם אחיך צריכים כולם להיות עבדים. וזו הכוונה בפסוק "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו" ושניהם התמלאו עברה [כעס] אחד על השני.

אח"כ התורה מספרת לנו כיצד האחים ראו שני דברים הפכיים זה מזה, ואי"ה נכתוב על כך בעלון הבא...

"ונסתם ואין רדף אתכם" [כ"ו, י"ז]

כאשר אין האדם שומע בקולו של הקב"ה ועושה עבירות, הרי שנכנסת בו הקללה של "ונסתם ואין רדף" האדם רץ ובורח, אך האמת שהוא בורח מכלום, כי אין רודף.

שואל הרה"ג ר' דוד אילוז שליט"א בקונטרס 'מרגלא' - מה מיוחד בקללה "ונסתם ואין רודף", הרי יותר מפחיד כאשר רודפים אחר אדם להורגו מאשר רודפים אותו ומתברר שאף אחד לא רדף אחריו להורגו?

ומסביר - נאמר בקהלת [ג', ט"ז] "והאלוקים יבקש את הנרדף" כאשר האדם נרדף, הרי שיהיה לו זכות שהקב"ה יהיה עימו ואף יעזור לו. אך כאשר האדם בורח ואין אחריו מי שרודף אחריו, הרי שאפילו את המעלה שהקב"ה עימו אין לו.

וזו הכוונה בפסוק "ונסתם" ואין את המעלה של "רדף אתכם".

יוצא שהקללה של "ונסתם ואין רדף" היא הרבה יותר חזקה מאשר אם היו כאלה אשר באמת רודפים אחריו...

מסופר על אב אחד שראה את שני בניו רבים ביניהם. מה שקרה הוא שאחד האחים הקטנים חטף מאחיו את המשחק ששייך לו, כתגובה האב הגדול הרביץ לאח הקטן ולקח חזרה את המשחק השייך לו וכאן הדברים התפתחו ונהיה ריב גדול יותר.

הבן הגדול שאל את האב מדוע אין הוא מתערב ומצדד בעדו הרי האב הקטן התחיל?

השיב לו האב 'אם היית רק לוקח את המשחק ולא היית מחזיר לו מנה אחת אפיים, הרי שהייתי מצדד בעדך ואף עוזר לך, אבל אתה

פניני "אור החיים" הקדוש

לדבינו הקדוש רבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה" [כ"ה, ג']

שואל ה"אור החיים" הקדוש - מדוע נאמר בפסוק "שש שנים תזרע שדך" וגם "שש שנים תזמר כרמך" וכי אדם מחויב לזרוע ולזמור את השדה שלו כל השנה, היה מספיק לכתוב שצריך לשבות בשנה השביעית ודי?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - התורה הקדושה באה לומר שלא רק מצוות לא תעשה אדם מקיים כאשר הוא שובת בשנה השביעית, אלא מקיים גם מצוות עשה, שיש לנו כלל: לאו הבא מכלל עשה, עשה הוא. [כלומר "שש שנים תזרע" "שש שנים תזמר" זו מצוות עשה, ומכלל זה אתה שומע שבשנה השביעית לא תזמור ולא תעשה והוא לאו. על כך יש תוספת של מצוות עשה מהכלל לאו הבא מכלל עשה].

למרות שכתב הרמב"ם [הלכות שמיטה א', ה'] שמצוות עשה נשמע כבר מהפסוק "ושבתה הארץ שבת לה". בכל אופן מפסוק זה נשמע רק מצוות עשה כללית על שביית הארץ, אך לא נשמע מצוות עשה על כל פרט ופרט שנמנע מלעשות בפני עצמו בשביעית. לכן בא הפסוק וכתב "שש שנים תזרע", ושש שנים תזמר" ועוד שבאה התורה לחזק את האיסור ולחייבו שלוש פעמים, על מצוות לא תעשה, ועל פעמיים מצוות עשה. הרי לנו שרצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות...

יהי רצון שזכותם של ה"אור החיים" הקדוש ובעל ה"זרע שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה פעשא לברכה והצלחה בכל העניינים, ולבריאות איתנה.

המאור שבמורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת כב' אייר התשפ"ו

הדלקת נרות	צאת השבת	י-ם
19:08	20:00	ר"ת
19:07	19:59	ת"א
19:10	20:01	חיפה
19:07	19:59	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן כ"ו 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

בקין תרכ"ה לאחר שנפטר רבה של חברון, הגאון רבי משה

פירדה זצ"ל, הפצירו בני הקהילה בגאון רבי אליהו מני

זצ"ל שיקבל עליו את הרבנות. רבי אליהו ששנא את הכבוד, השתמט מהם. בסוף אותו קיץ פרצה מגיפה בחברון.

הבריאים נמלטו, והרב מני טיפל במתים ובחולים. את המתים הביא לקבורה ואת החולים בעד בלי כל חשש.

כשנסתיימה המגיפה, הפצירו בו כולם להנהיגם, והסכים לעשות זאת ללא תואר רב. אך לבסוף נכנע וקיבל עליו את עול הרבנות, אך התנה שלא יקבל כל טובת הנאה, והיה חותם: "משרת עיר הקודש חברון לשם ייחוד קודשא בריך הוא".

בדרכך למעלה, וזכור את אלה שהיו איתך למטה, כי בדרכך למטה תצטרך אותם שוב...

גאוה בלי סיבה קבוצת שוורים חרשה בשדה. והנה

עלתה מהביצה צפרדע ירוקה. עמדה הצפרדע ואמרה:

בוקר טוב, אם רוצים אתם עצה טובה, דעו לכם, כי אין חכמה

כמוני בביצה. אם מישוה מכם חולה או חלש, תרופה יש בידי

לכל המחלות. כל פצע או מכה ארפא ברגע אחד" שמע השור

ואמר: "אם כן רבה חכמתך, אולי תרפאי קודם את עצמך..."

כה רזה וחלושה את..." שמעה הצפרדע ושבה אל הביצה

בבושה ובכלימה...

לעיתים קרובות הגאוה היא בלי סיבה. ואם לכבוד אי מי צפה.

תמצא אותו אך בושה וחרפה...

הרבי בונם מפשיסחה היה אומר:

התורה הזהירה שלא להונות את הזולת, ואילו

חסיד נהוג לפנים משורת הדין ואסור לו

להונות גם את עצמו....

אסור לו להשלות את עצמו במדרגות יותר

גבוהות מכפי שיש לו באמת....

בנח הביטחון - להמשיך שפע לכל העולם

רבנו יונה כתב ממצוות השבת אבדה

נלמד, שאם אנו חייבים להחזיר שור או שה

שנאבד, ודאי שאנו חייבים להחזיר אדם

שנאבד. ויש שני מיני אבדות באדם, אבדת

גופו - שהוא עלול להיזק או לטעות בדרך,

ויש אבדת נפשו - שהוא טועה ואינו יודע

דרך ה'. ועל שני הדברים הללו אנו חייבים

לחיות מוכנים להציל.

אני אולי לא הכי חזק, ואני

עלול ליפול לפעמים,

אבל אני תמיד קם

שוב, וזה מספיק.

כשאתה נותן מכספך לעני, אם לשם צדקה

או לשם גמילות-חסדים, תן לו בסבר פנים

יפות ובדברים מעודדים.

אל תהא "נושך" או אגב נתינה בדברים כסכין

בלבבו, אלא תן לו בעין יפה....

לע"נ רחל (רשל) אלבו

בת קלרה ואליהו

פי כמה פעם בא למרן הרב עובדיה

יוסף זצ"ל נדיב מחול וביקש להזמין

להכנסת ס"ח בחול. ענהו מרן שליט"א, האמן

לי אני יודע כמה אחיה, (עד מאה

וחמישים שנה). אנה הניחני להמשיך בכתיבת

חיבורי ולהדפיס את כל אשר עימי בכתובים,

שהוא פי כמה ממה שנדפס כבר.

והדברים מדברים בעד עצמם.

"ימים על ימי מלך תוסוף".

פקדיה לפהשיסחה

המלך היה איש עצוב. אבל בלילות מילאה הדאגה את לבו. לא יהיה לי יורש! אף אחד לא הצליח לתת למלך עצה שתניח את

דעתו. בלילה חלם המלך חלום מפעים. הסבא, המלך הזקן, התגלה אליו בחלום, עודד את רוחו ונתן לו את עצתו. המלך קם כאיש חדש, הוא חיך גם בלבו ומיהר להוציא

הודעה לכל תושבי המדינה. כולם כבר ידעו שהמלך עומד לבחור את יורש העצר שלו. הם רק רצו לדעת איך. 'המלך יחלק לכולם עציצים ורעים' הכריז הכרוז.

'על כל ילד לזרוע את הזרעים שיקבל מהמלך להשקות את העציץ, לדשן את האדמה ולטפח את הפרחים שיצמחו. חזרו בעוד חצי שנה, והמלך יבחר את יורש העצר לפי העציץ

שבידו.' נרגשים, עברו הילדים אחד אחד לפני המלך, קיבלו את העציץ, תשוקה מילאה את לבו של כל אחד מהם להיות מלך. ילדי הממלכה עסוקים בעציצים, הם דישנו

והשקו, הוסיפו מינרלים, והחליפו אדמה, טיפחו ועשו כל מה שרק יכלו כדי לגרום לעציץ שלהם לפרוח. לא היה דבר חשוב מזה. חצי שנה חלפה. ושוב מילאו ההמונים את

הכיכר. הילדים החזיקו בידיהם עציצים מרהיבים, היו בהם פרחים ממינים שונים, סוגלים אדומים וצהובים, ריחניים גבוהים ויפים, המלך עלה לבמה שהוצבה במרכז הכיכר.

פניו של המלך הביעו השתוממות אל מול שלל הצבעים. 'לא יאומן! לא יאומן!' שמע אחד היועצים את המלך לוחש לעצמו.

והשב שהמלך מתרגש. אחד אחד עברו הילדים לפני המלך, קדו קידה והציגו את העציץ הפורח שבידם. המלך בחן את הפרחים ושילה אותם לדרכם אחד אחרי השני. הוא לא

התרגש גם כשאחד העציצים גידל פרחים בצורה של כתר. הוא נשאר אדיש. האחרון שבילדים הזמן לעלות אל הבמה. הוא עמד מבושש ובידו עציץ מלא

באדמה לחה אך ריק מפרחים. 'מה קרה? בני', שאל המלך בהתעניינות, 'מדוע לא גידלת פרחים?' 'עשיתי כל מה שאמרת אדוני המלך!', 'האמן לי, השקתי במים, הוסיפתי

חומרי דשן ומינרלים. אבל לא גדל כלום! סליחה אדוני המלך!'. 'אתה תהיה יורש העצר!' הכריז המלך והזיכר אותו בחום. הקהל היה מופתע, והמלך הסביר: 'לפני כחצי שנה

חילקתי לכולם זרעים מבושלים. זרעים שאינם יכולים להצמיח דבר. והנה הפלא ופלא העציצים של כולכם פורחים. אלו אינם הפרחים שלי. כולם לקחו זרעים אחרים ושתלו

בעציצים. אבל העציץ של הילד הזה, הוא העציץ האמיתי היחיד. איש האמת הוא יהיה מלכם לעתיד.' 'יחי המלך ויורש העצר!'

כשאתה מדבר אמת אתה 'מלך'. כשאתה מדבר אמת אתה מעיד שאינך מוכן לחיות בשקר. שאינך מוכן לתת לו מקום בעולם או בלבך.

והאמת היא נצחית. וחץ מזה. לעולם אל תנסה להתהדר במשהו רק בשביל השני.

אל תנסה לתחרות בפרחים של השני. טפח את העציץ שלך. השקה אותו. נסה להוציא ממנו את המיטב שאתה יכול.

כי אם תכניס בו פרחים של משהו אחר זה יהיה חסר ערך. (העורך)

פעם ביקר בביתו של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל
בחור משיבה אחרת. על פניו של הבחור הייתה נסוכה כל העת
ארשת **מתוחה ורצינית** מאוד. רבי נתן צבי העיר לו על כך
פעמים אחדות, אך הלה לא יכול היה לשנות את הרגלו.
הבחור עשה את דרכו מליטא לפולניה, ותחלה,
מדובר היה, שנכדו של רבי נתן צבי יסע עם הבחור ויחד ינסו
לעבור את הגבול. אך לבסוף **ביטל** רבי נתן צבי את התוכנית.
חשש שנכדו יתלוה לבחור שהוא איננו בטוח בזכויותיו
בגלל מצב **רוחו העצוב**...

**זכרו שולחנות השבת שלך נחרטים עמוק בלב
ילדיך, השכל ונצל זאת.**

הגאון רבי יוסף עדס זצוק"ל תורת חסד עולם של גמילות חסדים היה הגאון
רבי יוסף עדס זצוק"ל. כל רגע שהיה אפשר בו לגמול חסד- היה נחטף על ידו
כעסק רוחני.
סיפר אחד מתלמידי ישיבת "פורת יוסף" הירושלמית, כי רבו- רבי יוסף עדס,
סייע לו לגמור שידוך. לשם כך הוא נסע מחוץ לעיר, שוחח עם הצד של הכלה
והביא את השידוך לסיומו המבורך, ובוה לא הסתים תפקידו: כשהגיע הזמן
לקנות דירה- ניצב הרב עדס לימינו.
בדק אתו את **הדירות**, בחן את **כוונו האוויר**, את מספר המדרגות, את איכות
הבניה- כאילו עברו היא, הדירה. והימים- ימים שבין פסח לעצרת! הימים
הגדולים, בהם מתכונן כל יהודי לקבלת התורה! הרב עדס זצוק"ל היה תלמיד
חכם גדול, סדר יומו היה עמוס לעיפה: ב2:00 לפנות בוקר התחיל ב"תיקון
חצות", התפלל "ותיקין" בכותל המערבי, אחר כך עסק במסירת שיעורים,
בקבלת קהל. בלמוד עם **בעלי בתים** ובלימוד עצמי.

איך קמצן שותה קפה שחור?
לוקח מים חמים ושם **משקפי**
שמש...

שיכור אחד יושב במסעדה,
מפעם לפעם הוא נרדם ונוחר
בקולי קולות .
מלצר צעיר שואל את רב
המלצרים: "מדוע אתה לא מעיף
אותו החוצה?"
רב המלצרים משיב: "להעיף
אותו? תגיד לי, אתה נורמלי? בכל
פעם כשאני מעיר אותו **הוא**
משלם שוב את
החשבון"...

בואו והצטרפו
לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

מה נואלו אותם
אנשים שאינם לומדים
דרכי הנהגה מהאדם
הראשון
שאף ע"פ שאישתו **הביאה**
עליו את המוות סלח ומחל
לה, ואז הראה לו ה' ית'
אות של חיבה והלבישו

סוד האושר
והסיפוק נימצאים
בליבו של האדם
(הרמב"ם)

הדאגה למחר סיפור יפה מהנהגת הגר"ז **מבריסק**, בשלהי
שנת תרצ"ט נקלע לעיר ווארשה, והתחילו להפציץ מן האויר, והלחם
היה מצרך יקר מכל הון, אחד מחשובי הקהילה כשנודע לו שמרן הרב
מבריסק שוהה בווארשה, שלח לו מדי יום מנת לחם,
ומרן הרב מבריסק היה נוהר לגמור האוכל באותו יום **ולא להשאיר**
למחר לבל יכשל בחשש של "מה אוכל מחר", ויהיה בכלל קטני אמנה
המבורא בגמרא. רק ביום ח' תשרי ת"ש הסכימה דעתו להשאיר מן
הלחם **מעט למחר**, בכדי לקיים מצוות אכילה בתשיעי.
למחרת בבוקר שלח לו אותו אחד מנת הלחם, בהוסיפו של מעשה הכין
עוד תבשיל של דגים, אבל איתרע מזלו ונפלו לתוכו רסיסי פצצה
ואינם ראויים לאכילה, **ולכן נאלץ** להביא רק מעט לחם שאפתה
אשתו ברגע האחרון. פנה מרן הגר"ז לבנו רבי יוסף דוב ואמר לו –
מכאן שהיה עלינו לבטוח בה' גם בנוגע לאכילה בתשיעי, ולא להותיר
מן הלחם מאומה, שהרי יתכן אילו לא הותרנו **לא היו נופלים** מרסיסי
הפצצה למאכל.

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים"
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

מעלת השלום – ונתתי שלום בְּאֶרֶץ (ויקרא כו, ו).
מעלת השלום גדולה עד מאוד, וכמו שאמרו חז"ל "לא מעא קב"ה כלי מחזיק
ברכה לישראל אלא השלום". עוד אמרו חז"ל "גדול שלום שניתן לאוהבי תורה,
שנאמר 'שְׁלום רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ'. גדול השלום שניתן ללומדי תורה, שנאמר 'כָּל
בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלום בְּנֵיךָ'.
לומדי התורה ואוהביה זוכים לכלי המחזיק ברכה – השלום, ובו הם יכולים להניח
את כל שכר התורה והמצוות. וזהו שאמרה תורה: "אִם בָּחַקְתִּי תִלְכּוּ", וזהו התורה,
"וְאֵת מִצְוֹתֵי תִשְׁמְרוּ", אלו המצוות, ויהיה מגיע לכם שכר עליהם – היכן תשימו
אותו? צריך כלי קיבול להכיל את כל השכר הטוב: על כך אומרת התורה: "וְנָתַתִּי
שְׁלום בְּאֶרֶץ" והוא יחזיק את הברכה.
לעיתים יש צורך לקנות את השלום! אוהו, כמה שווה לקנות אותו! לא עלינו, אבא
נפטר והילדים מתחילים להתנוכח על הירושה, ה' ירחם. כל אחד סובר שמגיע לו
יותר. לא מוזן לוותר. חלק נכבד מהירושה עובר לעורכי הדין, הרבה יותר מהסכום
שעליו נלחמו... ולא זו בלבד אלא שהאהבה והאחוזה בין האחים נעלמת כלא היתה.
יהודי אחד סיפר לי שקרוב להמישים שנה הוא לא מדבר עם אחיו: ילדיו לא מכירים
את ילדי אחיו: והכל בגלל שנדמה לו שאחיו לקח נתח גדול יותר ממנו מהירושה
שהותיר אביהם. כמה כדאי היה לאחים הללו לקנות את השלום ולוותר מעט זה
לזה. יותר ירושה, פחות ירושה – הכל עובר, ולא כדאי להקריב בעבור זה את כל חי
המשפחה ולחיות בכעס וברוגז כל החיים!
חז"ל אף מוסיפים ואומרים "גדול השלום שדרי עליונים צריכין שלום, שנאמר 'עֲשֵׂה
שְׁלום בְּמִרוֹמָיו'. והרי דברים קל וחומר: ומה אם במקום שאין איבה ושנאה צריכין
שלום, קל וחומר למקום שיש בו כל המידות הללו". ישנם ילדים שבחיי חיותו של
אביהם מתחילים לנהל את קרב הירושה. זה מבקש מהאב שיחתום לו שהוא מעביר
לו נכס פלוני, ואח אחר מבקש גם הוא בקשה דומה. כל אחד מסביר לאבא מדוע
הוא דאג לו יותר ובשל כך מגיע לו הנכס. אם האבא מנסה לסרב הוא עלול להיתקל
בחרם: 'אני לא בא אליך יותר! אתה לא תראה יותר את הנכדים שלך!'
שומו שמים! עד כדי כך! ישנם אבות זקנים שנשארים בודדים, מסכנים, צמאים ליחס
מילדיהם, ולא מקבלים אותו מהם בגלל שאין שלום במשפחה! נורא נוראות!

השנאה מצד
החילוניים
כלפי שוחרי
התורה,
בתקופה
האחרונה,
מקורה בתנועת
התשובה
שמטילה אימה
עליהם מחשש
שמא גם הם
יתפסו בה...

שום אדם עוד לא
חיסר במעלתו
בגלל המלח
סליחה בבקשה
ותודה

הגנב – גונב בלילה,
ואינו גונב ביום- ביום
הוא מפחד

הגזלן – גוזל
בלילה, אבל רק מן
היחיד, ולא מין
הרבים, מפני
שמהרבים הוא מפחד.

ואילו **השקרן** –
משקר ביום ומשקר
בלילה,
הן ליחיד והן לרבים.

מנכ"ל חברה גדולה התקשר לעובד הביתה, וזכה להחישתו של ילד: "הלו?" "אבא
בבית?". "כן", ענה הקול הקטן. "אני יכול לדבר איתו?" הילד לחש "לא". שאל המנכ"ל
"אמא שלך נמצאת?" "כן". "אפשר שוב ענה לו הקול הקטן, "לא". בתקווה שיש משהו
שם שאצלו יוכל להשאיר הודעה, שאל המנכ"ל, "יש אולי עוד משהו שם?"
"כן", ענה הילד, "שוטר". בעודו תוהה מה שוטר עושה בבית העובד שלו, שאל המנכ"ל,
"אני יכול לדבר עם השוטר?" "לא, הוא עסוק", לחש הילד. "עסוק במה?" "בלדבר עם
אבא, אמא ומכבי האש", המנכ"ל שמע רעש שנשמע לו כרעש של מסוק. שאל המנכ"ל:
"מה זה הרעש הזה?" "הליקופטר" ענה הילד בלחש. "מה קורה שם?" שאל המנכ"ל, ועתה
כבר היה מודאג מאד. בלחישת מלאה ביראת כבוד, ענה הילד: "צוות החילוץ עכשיו נחת
עם הליקופטר". לחוץ ומודאג, ויותר ממעט מתוסכל, שאל המנכ"ל, "אבל מה הם
מחפשים?" עדיין בלחישתו, ענה לו הקול הצעיר, המצחק לו בשקט: "**אותו**".

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון
בן טיפחה, שמחה בת לילי, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת שנינה,
סעדיה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יואל בן מלכה, חסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני
קלרה, חכם יחזקאל בן חנה פתיאל, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יוסף אברגיל, יחזקאל ושמאל בני שמחה, הרב
יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רבינו, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סגן, שמואל בן
רבקה, אסתר בת שרה, רחל ששל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה,
דוד בן איהו, יעקב בן שרה ברסקה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

2 אנשים יושבים ומדברים
ביניהם ברכבת.
כואב הלב לראות איך
אנשים מתמודדים עם
חוסר סוללה.

גבר לא מרגיש טוב:
האשה מכינה לו 17 סוגי
מרקים, העיקר שיהיה
בריא.
אשה לא מרגישה טוב:
הגבר מחפש
מתכון לתה.

הרגע הזה בבית הכנסת שמישהו מגיע ורוצה
לשבת על הכיסא שליך
ואתה צריך לפנות את כל הדברים שהנחת על הכיסא.

- אבא, ממה עשויים
זיקוקים?
אבא: מארנונה

אחד שחזר מקערעסטיר ובירך
הגומל
ענו לו כל הקהל
ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו

חבר אמיתי, זה אחד שימשיך
לנסוע איתך ברכב לא משנה
כמה פעמים כמעט הרגת אותו

הבן אדם הכי מבוקש
בעולם הוא בן אדם
שעובר ליד בית כנסת
שיש בו רק תשעה
אנשים.

מי שנגד אלימות-
שירים יד!

דבר העורך

מאפיין קטנים - יוצר אור גדול...

יש רגעים קטנים שמגלים סיפור גדול.

מספר חידושים מהשבוע:
שבת בבוקר, ילד מספר בהתרגשות איך בכל יום ראשון
ילדים בתלמוד תורה מביאים את העלון, וישר קופצים
עליהם חברים ושואלים הבאתם את העלון? ומיד
משמחים אחד את השני ואם השבוע התחיל בשמחה אז
כל השבוע ילמדו בשמחה!!
כמו כן קיבלתי מייל מרגש: יהודי יקר בלונדון שואל
אותי מה קורה עם העלון כי הוא התעכב, הוסיף ואמר
"אני מדפיס כל שבוע את העלון
ומחלק לכל השכנים - בלונדון...".
העלון יוצא מכאן - ומגיע עד לבבות רחוקים.
וגם בקרב הנשים - שיעור הנשים ממשיך לגדול,
ההתרגשות וההתחזקות מורגשת. כל משתתפת חדשה
עוד חיזוק, עוד אור שנוסף.

תודה גדולה לכל מי שלוקח חלק - בהדפסה, בהפצה,
בתרומה ובהשתתפות.
אתם אלו שהופכים את העלון והפעילות למשהו חי,
נושם ומשפיע.

בהערכה רבה
נר אהל

לרפואת יונה בת דינה תחי'

שווה קריאה

זהירות כפולה!...
פעם אחת עלה החזון איש' לירושלים עיר הקודש, להשתתף בשמחת ברית מילה לבנו
של יהודי אחד, והשתתף בשמחה זו גם הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל.
לאחר הברית התיישבו הנוכחים, ובראשם החזון איש' והגרא"ז, לסעודת מצוה. נכחו שם נקיי הדעת שבירושלים, מסלתה ומשמנה של עיר
הקודש, שהשתוקקו להסב בסעודה שגדולי הדור מסובים בה.
באותה עת התגורר בירושלים יהודי תימהוני שאמץ לעצמו מנהג, שלכל מקום ציבורי שהגיע היה ניגש לראש השולחן, ונושא דברים לפני הקהל.
תוכן דבריו היה שווה בכל המקומות - דברי תוכחה על ענין מסויים, שלדעתו צריך היה תיקון.
גם לסעודת מצוה זו הגיע אותו יהודי. באמצע הסעודה הוא נעמד על יד שולחן הכבוד, והחל לשאת את דרשתו הקבועה בלהט ובהתלהבות,
לעיניהם של גדולי ישראל שישבו בראש השולחן. כמובן, מעשהו של אותו אדם אינו ראוי, וכמה אנשים מן הקהל קמו ממקומם ובקשו להסות
אך מה רבה היתה פליאתם לראות את גאון הדור יושב ומאזין בריכוז רב לכל מילה שיוצאת מפיו של אותו 'דרשן', כאילו עתה אין לו בעולמו
מאומה זולת דבריו, ואף היה מהנהג בראשו מדי פעם לאות הסכמה. כשראו כולם כיצד החזון איש' שקוע כל כולו בהקשבה דרוכה לדברי
ה'דרשן', עצרו במילותיהם ונמנעו מלהעיר לו על מעשהו. ואכן לאחר שסיים את 'דרשתו' הודה לו החזון איש' על דבריו, וסילקם בפניו. שמחתו
של אותו אדם לא ידעה גבולות, הנה הוא זוכה להסכמה' מגדולי הדור.
הרי לנו דוגמא חיה להנהגתו המופלאה של גדול בישראל, שהשכיל אל דל, והתחכם להיזהר בזהירות כפולה ומכופלת, שלא ייגרם על ידו, ולו
שמץ חלישות הדעת לשום אדם מישראל, יהא אשר יהא.

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

כל החיים שלי מסתכמים בשני פחדים:
(1) שלא סגרתי את הגז.
(2) שלא נעלתי את הדלת.

-דוקטור אני לא מרגיש טוב.
- כמה ימי מחלה אתה רוצה?
- עד אוגוסט.

אל תקרי "נער שוֹלִים"
אָלָא "נער שְׁהָעֵלִימוּ
מִמֶּנּוּ עֵינֵי"

במשך שנתיים היא השקתה וטיפלה במסירות
בסוקולנט שלה, וכשרצתה לשדרג אותו ולשתול
אותו מחדש בעציץ אחר היא גילתה שהוא בכלל
עשוי פלסטיק. "הייתי כל כך גאה בצמח הזה.

אולי אם נשב
משמש בשקט
בלי לזוז
יום ראשון
לא יראה אותנו

24 שעות הראשונות ביום,
תמיד הכי קשות לי.

אתה יודע ששבת יצאה
כשאתה רואה שלושה ירוסטים
בשמים.

אמא כמה מלח במרק?
אמא: לפי העין

מה השיר האהוב על
איראן?
אל תירה ישראל אל
תירה...

את רוב הפירות שאני מכיר
הכרתי דרך שמפואים

לא היה חלב 3%
בסופר, אז הבאתי
שלושה קרטונים של
1%.

מקווה שאשתי תהיה
מרוצה מהפתרון.

יש בעיות בחיים שרק
בורקס יכול לפתור

בכל חתונה יש את
הדודה שמספרת
בדמעות שהיא
זוכרת את הברית
של החתן.

זוגיות טובה זה
כשיש יחס שווה
בין הגבר לבין
הוד מעלתה.

עוד עשרים שנה הפסיכולוגים יגידו
שמי שלא עשו לו בגיל שנה צילום כזה
צריך להשלים בגיל שלושים

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

חילול השם... ה"מסילת ישרים" כותב: "ענפי חילול השם הם רבים וגדולים. כי הרבה צריך האדם להיות חס על כבוד קונו, ובכל מה שיעשה צריך שיסתכל ויתבונן מאוד שלא יצא משם מה שיוכל להיות חילול לכבוד שמים חס וחלילה, וכבר שנינו: אחד שוגג ואחד מזיד בחילול השם. "ואמרנו ז"ל (יומא פו): היכי דמי חילול השם? אמר רב: כגון אנא דשקילנא בישראל ולא יהיבנא דמי לאלתר [כגון אני שלוקח בשר ולא משלם עליו מיד]. ורבי יוחנן אמר: כגון אנא דמסגינא ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין [כגון אני שהולך ארבע אמות ללא תורה ותפילין (בזמננו היו לובשים תפילין כל היום)].

"והענין, שכל אדם לפי מדרגתו ולפי מה שהוא נחשב בעיני הדור, צריך שיתבונן לבלתי עשות דבר בילתי הגון לאיש כמותו, כי כפי רבות חשיבותו וחוכמתו - כן ראוי שירבה זהירותו בדברי העבודה ודקדוקו בה, ואם איננו עושה כן, הרי שם שמים מתחלל בו חס וחלילה. כי כבוד התורה הוא, שמי שמרבה הלימוד בה, כמו כן ירבה ביושר ובתיקון המידות, וכל מה שיחסר מזה למי שמרבה בלימוד, גורם ביזיון ללימוד עצמו, וזה חס וחלילה חילול לשמו יתברך, שנתן לנו את תורתו הקדושה וצונו לעסוק בה להשיג על ידה שלמותנו".

**

התלשטה הבא אירע בימיו של הצדיק רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל, הסבא קדישא של הבבא סאלי. לגויים, באותה תקופה, היתה אמונה בצדיקים היהודים יותר מאשר באנשי הדת ובמושלים שלהם. גוי אחד, שהיה בקישרי מסחר עם אחד היהודים, היה צריך לנסוע מביתו לתקופה ממושכת, ולא רצה להשאיר את כספו בבית. הוא לא סמך על אף אחד מקרובי משפחתו, והחליט להפקיד את כספו אצל היהודי. כיון שלא רצה שידעו כמה כסף יש לו, הפקיד את כספו ביד היהודי בהסתר, בלי עדים, וסמך עליו שיחזיר לו את כספו לכשישוב. כעבור כמה חודשים שב הגוי לביתו, ופנה ליהודי שיחזיר לו את הפיקדון. צחק היהודי ואמר לו: "על מה אתה מדבר? לא היו דברים מעולם!" הודעק הגוי: "והלא זה כל כספי! כל חסכוניתי! האמנתי בכם, היהודים, באמונה שלכם, בתורה שלכם, וכך מעז אתה לכפור בי?" אך היהודי בשלו: "לא היה ולא נברא". בצר לו, פנה הגוי לבתי משפט שונים, אך בכולם קיבל את אותה התשובה: אם אין לך עדים - הנחת את כספך על קרן הצבי ואיבדת אותו. באחד הימים פגש ביהודי נוסף, שגם איתו היה סוחר, והלה הבחין בפניו הנפולות. התעניין בסיבת הדבר, והגוי סיפר לו את כל אשר אירע. יעץ לו היהודי לפנות לדיין הצדיק רבי יעקב אבוחצירא. הגוי היסס וטענתו בפיו: "וכי רבם של היהודים יאמין לי, לגוי, יותר מאשר יאמין ליהודי?"

אך אותו יהודי שכנעו, והוא ניגש לרבי יעקב וסיפר לו דבריו כהווייתם. הרב ביקש ממנו שישב אליו בעוד שלושה ימים. הזמין אליו הרב את הסוחר היהודי, התעניין בשלומם ובשלום עסקיו, ואחר כך בפקחות ובחוכמה אמר לו: "אם אי פעם גוי יתבע אותך לדין תורה לִפְנֵי, ויטען שהפקיד אצלך סכום כסף גדול - אל תהיה שוטה וְתוֹדֶה! תגיד לו: לא היה ולא נברא!" הלה שמח ואמר: "באמת היה גוי אחד שהפקיד אצלי סכום כסף עצום בלי עדים. אם יתבע אותי - אמשיך להכחיש בכל תוקף..." מתוך דבריו הבין הרב שהגוי דיבר אמת.

כעבור שלושה ימים זומנו השניים לדין תורה אצל הרב. פנה הרב אל הסוחר היהודי ואמר בקול רם וחד משמעי: "לך לביתך והבא לכאן מיד את כל כספו עד הפרטה האחרונה! ולא זו בלבד אלא תבקש כאן, בפני מלא, את סליחתו של הגוי על עוגמת הנפש שגרמת לו!". היהודי הבין שלא עומדת לפניו כל ברירה והשיב לגוי את כל כספו. הגוי נפל לרגלי הרב, בכה והודה לו, אך הרב אמר לו: "אינך צריך להודות לי. בסך הכל דנתי דין אמת". הגוי ביקש לכל הפחות לתת תרומה כדי לקנות חליפות לבני הישיבה, אך הרב סירב לקחת כל תמורה. אשר אין תְּלִיפוֹת לְמוֹ (תהילים נה, כ), על משפט צדק.

לאחר שהגוי הלך, הרב החל לומר דברי תוכחה נוקבים לאותו סוחר יהודי: "איך לא תבוש לאבד בידיים את כל היופי וההדר של עם ישראל, ואת כל הכבוד והיקר שהם רוחשים כלפיו? הגויים סומכים עלינו ועל אמונתנו, ובמעשך הנפשע חיללת את השם, שהוא עוון גדול מאוד!".

שבת שלום ואבורך!

גרפומט

דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי בשירות מנצח

משלוחים
לכל חלקי
העיר

יחס אישי
ושירות
VIP

מחירים
נוחים
במיוחד

הדפסות
באיכות
גבוהה

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

גרפומט 02.5337722

רח' גבעת משה 5 ירושלים (ליד בנק מרכנתיל) g5337722@gmail.com